ЛЮБЕН НАНОВ

БЪЛГАРСКИ СИНОНИМЕН РЕЧНИК

НАУКА И ИЗКУСТВО

ЛЮБЕН НАНОВ

БЪЛГАРСКИ СИНОНИМЕН РЕЧНИК

ТРЕТО ПРЕРАБОТЕНО ИЗДАНИЕ

„НАУКА И ИЗКУСТВО"
СОФИЯ — 1958

ПРЕДГОВОР

Синоними са две или повече думи, близки по значение. Те назовават обикновено едни и същи или сродни предмети, качества, свойства, действия или състояния и могат да бъдат замествани една с друга без чувствителни промени на контекста, в който са употребени. Синонимията е езиково явление, което се основава само върху смисловата близост между думите. Синонимите от една и съща синонимна група могат да принадлежат към различни стилистични пластове на езика, да имат различна емоционална окраска, а понякога да бъдат дори от различна граматическа категория. Общността на смисъла определя и свързва думите-синоними, а малкият смислов нюанс, стилистичната и емоционалната окраска ги диференцират.

Синонимията като езиково явление е предмет на лексикологията.

Българският книжовен език има обилна синонимия, която му дава богати изразни възможности. Източниците на синоними в нашия език са същите, от които се е увеличавал и обогатявал изобщо неговият речников състав в процеса на своето развитие. Това са на първо място думите, взети от народните говори, и заемките от други езици. От чуждите езици най-много синоними ни дава руският език. Притокът на синоними от диалектната лексика днес все повече намалява. Влезлите отдавна в българския книжовен език диалектни думи вече не се чувствуват като диалектни, затова в нашия речник твърде малко думи носят стилистична бележка *диал.* — диалектно. Развоят в значението на думите и особено преносните значения и преносните употреби също непрекъснато създават нови синонимни връзки.

Този речник е предназначен да служи на всекидневната езикова практика. Той ще бъде помагало в работата на ония, които боравят с писмената и говоримата българска реч: писатели, оратори, учители, ученици, преводачи, журналисти, редактори и др., с една дума, в работата на онези, които се стремят да говорят и пишат по-добре и по-точно, като си служат с повече и по-разнообразни изразни средства.

Синонимният речник помага да се преодолее изразната слабост, която е честа и истинска мъка за мнозина. Колкото по-образован е един човек, толкова повече той чувствува мъката на това изразно безсилие, защото знанието му се нуждае от по-богати и по-обилни изразни възможности. Разбира се, образованият човек изобщо разполага с повече изразни средства, но това е все пак въпрос на степен. Изразните възможности могат и трябва да се развиват непрекъснато. Съвсем погрешно някои мислят, че не се нуждаят от езикови помагала. Да знаем значението на всяка дума съвсем не значи, че във всеки желан момент ще можем да намерим подходящия израз в паметта си. Точната дума е обект на постоянно търсене и подбор. Това търсене всъщност представя анализ на сходните думи в езика. Такъв анализ ние извършваме всекидневно в езиковата си практика. Той представлява незабелязван, ненаблюдаван, но непрекъснато извършван мисловен процес за диференциране на близките по значение думи.

Явно е от какво голямо значение е да се подпомогне мисълта и да се превърне ненаблюдаваният и незабелязван мисловен синонимен анализ в съзнателен. За това са необходими упражнения в синонимен анализ. В такъв случай един речник на синонимите е най доброто помагало, защото и най-силната памет не може в даден момент да събере на едно място всичките синоними около интересуващото ни понятие. Това показва какво голямо значение има синонимният речник и за подпомагане на работата върху езика в училищата при упражненията в синонимен анализ, и изобщо за повишаване на езиковата култура. Освен това и стиловата особеност на думите може да се види добре и подборът на думата да се извърши правилно само при сравняване, което се улеснява от помощта на синонимен речник.

Синонимният речник при това помага да се изразяваме точно и красиво. Затова можем да кажем, че динамиката на езика, езикът като творческо изразно средство може да се овладее, като се опознае неговата синонимия. Синонимната връзка на думите подбужда асоциацията. Събраните около едно понятие думи будят цяла гама от нови понятия, нови идеи, мисли и нюанси. Търсейки желаната изразна форма, ние се подсещаме да изкажем мисълта си по нов начин, достигаме до нови асоциации.

Значението на речника обаче не е да бъде само помощник на паметта при намиране на подходящата дума. Той ни дава също възможност за наблюдения над синонимията в нашия език. Сравнителното изучаване на сходните думи е невъзможно без синонимен речник. Чрез него ние можем да проучим богатството на нашия език.

Речникът е съставен от синонимни групи, наредени азбучно, според първата дума от групата. При заглавни думи, които имат много значения, за всяко отделно значение, ако то има синоними, се образува отделна синонимна подгрупа, отделена със знака ¦. Първото издание на речника имаше десетина хиляди заглавия и в самите групи броят на синонимите беше неголям. Синонимията на многозначните думи не беше пълно разработена. Второто издание увеличи синонимните групи на около 13 000, а третото съдържа вече 17 000. Развита е многозначността на редица думи, в резултат на което се получиха още около 6000 синонимни подгрупи, с което общият брой на синонимните групи в речника достигна 23 000. Увеличен е също така броят на синонимите в отделните синонимни гнезда. Средният брой на синонимите в една група е 10—12.

При подбирането на заглавните думи сме се ръководили от правилото да включим в речника предимно думите, които влизат в състава на нашия книжовен език. Не са включени неприличните, жаргонните и тясно диалектните думи. В редките случаи, когато по необходимост такива думи трябва да бъдат дадени, те са придружени със съответна стилистична бележка. Като заглавия се срещат също турцизми, някои редки чуждици или тясно диалектни думи. Това се прави, за да може чрез тях да се намери по-правилната и по-подходящата дума.

В речника като заглавни се дават и производни думи, макар и да е дадена синонимията на основната дума, от която те са получени. Например думите колективен — колективност, стремеж — стремителност, стремителен, стремително или устойчив — устойчивост, устоявам стоят в отделни синонимни гнезда. Причината е, че всяка от тия думи си има отделни синоними. Тук твърде ясно

се очертава голямата разлика между тълковния и синонимния речник. Докато при тълковния речник е достатъчно да се обясни значението на основната дума, за да се разбере смисълът на нейните производни, при синонимния речник такъв начин на разработка би довел до грешки и неточности, до механично използуване на синонимите на основната дума за образуване синонимите на нейните производни. Ако имаме например синонимите на прилагателните колективен, стремителен и устойчив, от тях не бихме могли да намерим лесно синонимите на техните производни — отвлечените съществителни колективност, стремителност, устойчивост и пр., защото не всеки синоним на основното прилагателно може да образува отвлечено съществително. Обаче наречията, които произлизат от прилагателни и имат напълно еднакви синоними с тях, не се дават в отделни заглавия. В някои случаи наречието само е отбелязано, като се прави препратка към синонимите на прилагателното, но в повечето случаи дори и това не е било необходимо. За да се избягнат излишни повторения, някъде под заглавието на наречието са дадени само ония синоними, които не се срещат при прилагателното, но са характерни за наречието, образувано от него.

Синонимите в отделните синонимни гнезда са подредени по близостта им до значението на заглавната дума, като най-напред се поставят синонимите на прякото значение на думата, а после — синонимите на преносните значения независимо от това, към кой стилистичен пласт принадлежат думите, които се сочат като синоними.

При това издание на речника препращането е твърде много намалено, дори с риск някои групи да се повторят по състав. Това се прави с цел речникът да може да дава бързи справки. Доколкото се срещат препратки, те обикновено отпращат към едно, а в редки случаи — към две или повече заглавия.

В това издание се включиха доста разговорни думи, думи от народните говори и фразеологични съчетания. Това внесе в речника повече свежест и разшири неговите изразни възможности. То обаче наложи да се дадат и указания за стилистичната характеристика на думите. Не се поставя стилистична бележка при думите от книжовния език, защото те са основното ядро в състава на речника. Бележки за стилистична принадлежност са поставени при разговорните и народните думи, остарелите думи, архаизмите и жаргонните думи, както и при думите, които звучат много книжно. Това се прави, за да бъде ориентиран правилно и предпазен от грешки оня, който си служи с речника. Стилистичните бележки показват, че всеки един от синонимите, дадени под общо заглавие, може да бъде употребен в определени случаи и че този, който използува речника, трябва добре да прецени за какво му е нужен тоя синоним, в какъв контекст желае да го употреби и какво да изрази с него. Определянето на стилистичната характеристика на думите в нашия език е голяма и трудна задача, която зависи от много предварителни изследвания. Направеното в новото издание на речника е все още твърде малко и може да се смята само като начало. Употребените стилистични бележки посочват само главните, основните стилистични пластове в нашия език. Около 4000 думи от речника носят стилистична бележка.

Стилистичните бележки, които се срещат в речника, са:

(книж.) книжно, книжовно — означава, че думата се употребява предимно в книжнината или в речта на интелигенцията. Някои от тези думи, употребени в обикновения разговорен език, звучат превзето, претенциозно, надуто или смешно. Към книжния стил принадлежат научните термини, някои чуждици, някои отвлечени съществителни и др., като например благовъз-

питан, биднина, възроптавам, абсолютизирам, феномен, питая, генезис, градация и др.

(*разг.*) *разговорно* — означава, че думата се употребява предимно в разговор, при всекидневното общуване. Разговорната лексика е по-жива и по-непринудена. Бележка (*разг.*) носят думи като зарязвам, зорлан, здравата, натирвам, натътрузвам, мазня се, докарвам се и др.

(*нар.*) *народно* — означава думи, характерни за бита и говора на народа и характерни за повече народни говори. Такива са например теглило, хабер, дърт, такъм, съклет, секвам, навремени и др.

(диал.) диалектно — е бележка, която придружава малък брой народни думи, за които може да се каже, че се употребяват на по-ограничена и по-тясна територия, обикновено в рамките на един диалект. Такива са например думи като сбъден, теква ми, тегав, лашкам, лумча, кокатя се и др.

(поет.) поетично — се поставя след думи, типични за езика на поезията. Такъв характер имат някои архаизми, някои народни думи и др., като например витая, висина, зефир, нерад, нерадост, драгост, дъхтя, кобен, китен и пр.

(остар.) остаряло — се отнася до думи, които днес все по-рядко се употребяват, а понякога се отнася и до отделни значения на някои употребявани и живи в езика думи. С тая забележка се означават и думите — архаизми в езика, макар че те се отнасят към една много по-стара епоха от развитието на нашия език. Днес те се използуват предимно като художествено средство в езика на поезията. Например насъщен, начинател, неведение, аршин, благонравен, витяз, всегда, бран и др.

(канц.) канцеларско — означава думи от канцеларския и административен език, като например вменявам в дълг, препроводителен и др.

(юрид.) юридическо — поставя се след някои думи, характерни за юридическата терминология, като например запрет, силая се и някои други.

(църк.) църковно — за думи, свързани с християнската религия и църковния ритуал, като например афоресвам, анатема, благоверен и др.

В речника се среща и забележката (*жарг.*) *жаргонно.* Тя се дава в много редки случаи, при няколкото поместени в речника думи от така наречения тарикатски език, като например геня, фукам се и др. Професионална жаргонна лексика в речника не се дава.

Освен тези стилистични бележки в речника се използуват и бележките (*грубо*), (*тържс.*) *тържествено*, (*ирон.*) *иронично*, (*вулг.*) *вулгарно* и др., с които се посочва емоционалната окраска на думи, като например маскара (*разг. грубо*), дебелак (*разг. грубо*), многоглаголствувам (*остар. ирон.*) и др.

Твърде много думи в езика се употребяват в преносен смисъл. Преносните значения също имат свои синоними, при които в речника се поставя бележка (*прен.*) *преносно*, например неспособен — тъп (*прен.*), непресушим — богат (*прен.*), надувам (*прен.*) — преувеличавам, муза (*прен.*) — вдъхновение и др. Има много думи, които в процеса на развитието на езика са изгубили прякото си значение и са останали да се употребяват само в по-ранишното си преносно значение, което вече е престанало да се чувствува като преносно. При такива думи не се поставя забележка (*прен.*). Например думата хаос, може да се каже, е изгубила прякото си значение на първична материя, от която е съставена вселената, а е останала

сега да се употребява само в по-ранишното си преносно значение, като синоним на б ъ р к о т и я, о б ъ р к а н о с т и др.

В някои случаи стилистичните бележки към думите в речника могат да се срещнат и комбинирани, като например (*арх. поет.*), (*прен. разг.*), (*книж. остар.*), (*остар. поет.*) и др., за да се уточни по-добре в какъв случай и с каква цел могат да се използуват думите, които носят такава стилистична бележка. Например б р а н (*остар. поет.*), в е л е н и е (*книж. остар.*), в и т я з (*остар. поет.*), н е д р а (*остар. поет.*), л о н о (*остар. поет.*), в ъ з п о м и н а н и е (*книж. остар.*) и пр.

В синонимния речник не се означава произходът на думите, затова в него не се дават етимологични бележки. Интересно е обаче да се отбележи, че думите от турски произход в български език обикновено спадат към разговорния стил, затова в нашия речник те са придружени по начало с бележка (*разг.*) или (*нар.*), а думите — заемки от западноевропейските езици или от руски език, в повечето случаи носят бележка (*книж.*), защото принадлежат към книжния стил на езика. Фразеологичните съчетания в голямата си част са от народно-разговорния стил.

При многозначните думи, както се каза по-горе, се употребява знакът ||, който разделя синонимите на отделните значения на една дума.

В речника ударение се поставя само на ония думи, при които то играе смислоразличителна роля и служи, за да може по-ясно да се разграничат някои омоними.

Работата върху синонимния речник беше започната преди около 30 години. Синонимните връзки между думите се откриват само в контекст и така са търсени те с години. Чрез смислов и стилистичен анализ на близките по значение думи са проверени и установени повече от сто хиляди синонимни връзки. Сега в последните две-три години работата върху синонимите на българския език е вече улеснена. Не беше така доскоро, преди излизането на тълковни речници на съвременния български книжовен език. Все още няма и синонимни речници на другите славянски езици. Както ни е известно, сега се работи голям синонимен речник на руския език.

Авторът

А

а — но, ала, обаче, ама (*разг.*)
абдал (*разг.*) — простак, глупак, малоумен, слабоумен, ахмак (*разг.*), балама (*разг.*), будала (*разг.*), серсем (*разг.*), зяпльо (*разг.*), хапльо (*разг.*), бунак (*разг.*), дурак
абдикация— (*прен.*) отказ, отказване, напускане, изоставяне, отстъпване
абдикирам — отказвам се, напускам, изоставям
абитуриент — зрелостник, абсолвент, матуритант
абонат — подписник
аборт — помятане, преждевременно раждане
абсолвент — (*вж.*) абитуриент
абсолютен — положителен, истински, неоспорим, безспорен || установен, категоричен, определен, сигурен, точен, изричен, ясен, безусловен, обязателен, формален || повелителен, заповеден, заповеднически, рязък || неограничен, пълен, самовластен, тираничен, деспотичен, автократичен
абсолютизирам (*книж.*) — отивам до крайност
абсолютизъм — самовластие, пълновластие, диктатура, автокрация, всемогъщество, неограничена власт, неограничена монархия, самодържавие, тирания, деспотизъм
абсолютно — съвсем, напълно, безусловно, съвършено, всецяло, досущ, неограничено, решително
абсорбирам — всмуквам, поглъщам, изсмуквам, смуча, пия, попивам, впивам || асимилирам, усвоявам, присвоявам, приемам
абсорбция — всмукване, попиване, поглъщане
абстрактен — отвлечен, нереален, неконкретен, въображаем, имагинерен, фиктивен, измислен, идеалистичен, идеален, неосъществим, утопичен, несъществуващ, неприложим, невъзможен, откъснат, предполагаем, невидим, неосезаем
абстракция — абстрахиране, отделяне || отвлеченост
абстрахирам — отделям, откъсвам, отлъчвам, отвличам
абстрахирам се — не се интересувам, откъсвам се, отделям се, оставям без внимание, дезинтересирам се
абсурд — глупост, безсмислица, безсмислие, нелепост, нелепица, парадокс, нелогичност, абсурдност
абсурден — глупав, безсмислен, нелогичен, нелеп, невъзможен, парадоксален,смешен
абсурдност — (*вж.*) абсурд
абсцес — гнойник, пъпка, цирей, фистула, гнойница, гноене, рана, язва, възпаление
авангард — аванпост, преден пост, страж, охрана
аванс — задатък, капаро, пей, предплата || преднина, първенство, челно място
авансирам — предплащам, плащам в предплата || напредвам, минавам напред, предварям, задминавам || (*прен.*) преуспявам, изпреварвам, надминавам, избързвам || развивам се, просперирам, прогресирам, еволюирам
авантюра — приключение, случка, премеждие, роман, одисея, похождение || необмислена постъпка, риск, безразсъдство
авантюрист — скитник, несретник, бездомник, нехранимайко || смел, решителен, безразсъден, дързък, луда глава (*разг.*)
авария — повреда

августейши (*остар.*) — височайши, царски, царствен
авиатор — летец
авиация — въздухоплаване, въздухолетене ‖ въздушни войски, въздушен флот
авизо (*тьрг. книж.*) — писмо, съобщение, предупреждение
автаркия — самозадоволяване, затворено стопанство, самозадоволяващо се стопанство
автентичен — истински, действителен, неподправен, достоверен, меродавен, оригинален, същ, същински, точен, верен
автентичност — достоверност, меродавност, истинност, точност, оригиналност
автограф — ръкопис, манускрипт ‖ подпис
автократ — самодържец, самовластник, властелин, монарх, деспот, тиран
автокрация — абсолютизъм, самовластие, самодържавие, монархизъм
автомат — машина, механизъм ‖ шмайзер
автоматичен — механически, машинален, самодвижен, самодействуващ ‖ несъзнателен, неволен, безволен, инстинктивен, интуитивен, безсъзнателен
автономен — самостоятелен, самостоен, независим, свободен, самоуправителен
автономия — самостоятелност, самостойност, независимост, свобода, самоуправление, самоуправа
автор — творец, създател, изобретател ‖ съчинител, съставител, писател ‖ причинител, деятел, двигател, инициатор, подбудител, виновник
авторитарен (режим, управление) — властнически, фашистки, диктаторски
авторитет — престиж, влияние, респект, тежест, важност, значение, обаяние, уважение, достойнство ‖ власт, мощ, сила, господство
авторитетен — тежък, важен, влиятелен, с тежест, уважаван, високопоставен, почитан, с престиж, наставнически, наложил се, властен, мощен, силен, внушителен ‖ меродавен, компетентен, вещ, опитен, учен, заслужаващ доверие
ага — (*прен. разг.*) господар, заповедник, големец
агент — деятел, сътрудник, труженик, ратник, борец, деец, пионер ‖ оръдие, орган, проводник, изразител ‖ служител, функционер ‖ причинител (*мед.*) ‖ шпионин
агитатор — просветник, пропагандатор, популяризатор, разпространител, вдъхновител ‖ (*остар.*) подбудител, подстрекател
агитационен — пропаганден, разяснителен
агитация — пропаганда, политическа просвета, разяснение, разпространение ‖ (*остар.*) подстрекателство, подбудителство, вълнение
агитирам—пропагандирам, проагитирвам, проповядвам, разпространявам, разяснявам ‖ (*остар.*) подбуждам, подстрекавам, насъсквам ‖
агитпропчик — агитатор, просветник, пропагандист, пропагандатор, културпросветник
агонизирам — умирам, издъхвам, бера душа (*разг.*), мъча се, замирам, губя се, загубвам се
агония — предсмъртни мъки, предсмъртна борба, конвулсии, спазми, гърч, гърчене ‖ (*прен.*) край
аграрен — земеделски, селски
агресивен — нападателен, завоевателен, поробителски, империалистически, експанзивен, офанзивен ‖ налитащ, настъпателен, дързък, смел, предизвикателен, настървен, свадлив, враждебен
агресивност — враждебност, настъпателност, нападателност, експанзивност ‖ дързост, смелост, предизвикателност, оскърбление, обида
агресия — нападение, завоевание, настъпление, нашествие, окупация, акт на войнолюбие, експанзия
агрикултура — земеделие, земеобработване

ад — пъкъл, мъчилище, преизподня (*книж. остар.*), бездна, джендем (*остар. разг.*)
адаптация — натъкмяване, притъкмяване, нагаждане, приспособяване, пригаждане, акомодация
адвокат — правник, юрист, юрисконсулт ‖ (*прен.*) защитник, застъпник, закрилник, покровител, ходатай
адекватен — еднакъв, тъждествен, равнозначен, съразмерен, съответен, съответствуващ, корелативен, отговарящ, подходящ, приравнен, съвпадащ, симетричен
адепт — последовател, привърженик, сподвижник, партизан, ученик, възпитаник
адет (*разг.*) — навик, обичай, привичка, традиция, тертип (*разг.*) ‖ нрав, характер
аджамия (*разг.*) — неопитен, новак, несвикнал, непривикнал, неумел, неук, неспособен, некадърен, неупражнен, несръчен, необигран, неориентиран, глупав
административен — управителен, ръководен
администрация — управление, управа, ръководство, режим ‖ бюрокрация (*разг.*)
администрирам — управлявам, ръководя, завеждам, уреждам, направлявам
адмирация — възхищение, възторг, благоговение, уважение, почитание, очарование, учудване
адмирирам — акламирам, аплодирам ‖ възхищавам се, уважавам, обичам, съм във възторг
адоптирам — приемам, възприемам, усвоявам, поглъщам
адрес — местоназначение (*книж.*)
адресант — подател, изпращач
адресат — получател
адресирам — отправям, насочвам, пращам на адрес
адски — пъклен ‖ демоничен, коварен, злобен, сатанински, зверски, жесток, безчовечен, мъчителен, ужасен, непоносим, дяволски
аеродрум — летище, аеропристанище
аероплан — самолет, летало
азарт — случка, случайност, случай ‖ комар, игра
азгън (*нар.*) — (*вж.*) буен
аздисвам (*диал.*) — (*вж.*) лудея
азмак (*диал.*) — блато, мочурище, мочур, тресавище, блатлива местност
айлак (*разг.*) — свободен, незанят, безделен, безработен, незает, вакантен
академик — учен
академичен — научен, строго научен, теоретичен, книжовен, просветен ‖ отвлечен ‖ класически ‖ академически
академически —университетски, студентски
акламации — аплодисменти, ръкопляскане, адмирация, овации, ентусиазъм, поздравления, похвала, одобрение
аклиматизация — приспособяване, пригаждане, свикване, привикване, приучване, притъкмяване, нагаждане, натурализация, натурализиране, акомодация, адаптация, фамилиаризиране
аклиматизирам се — приспособявам се, нагаждам се, пригаждам се, навиквам, свиквам, посвиквам, привиквам, притъкмявам се, приучвам се, натурализирам се
ако — в случай, при условие, стига само
ако и — макар, въпреки, мимо, при все че
акомодация — приспособяване, притъкмяване, нагаждане, пригаждане, адаптация, аклиматизация
акомпанимент — съпровод, приглас, пригласяне
акорд — съзвучие, хармония, консонанс, благозвучие
акордирам — настройвам, нагласям
акредитиран — упълномощен, натоварен, изпратен при някого
акробат — фокусник, въжеиграч ‖ (*прен.*) ловък, сръчен, гъвък, изкусен

аксиома — истина, очевидна истина, правило, принцип, установеност, установено, безспорно ‖ закон
акт — действие, деяние, постъпка, жест ‖ дейност, дело, работа ‖ документ, протокол, официален документ ‖ (*остар. театр.*) действие
актив — придобивка, заслуга, печалба, полза, добив, облага, изгода, достижение, постижение, успех ‖ преимущество, преднина
активен — деен, деятелен, действен, пъргав, бърз, подвижен, жив, трескав, енергичен, експедитивен, интензивен ‖ работлив, ревностен, прилежен, усърден, предприемчив
активизирам — усилвам, засилвам, форсирам, ускорявам, раздвижвам, подтиквам, убързявам
активист — деятел, функционер, челник, първенец
активно — действено, деятелно, дейно, пъргаво, трескаво, енергично, интензивно, експедитивно, живо ‖ усърдно, ревностно
активност—действеност, самодейност, деятелност, дейност, бързина, пъргавост, интензивност, експедитивност ‖ дееспособност, работоспособност ‖ оживление, трескавост, движение, раздвижване, кипеж
актуален — нов, настоящ, навременен, съвременен, модерен ‖ предстоящ, неотлагателен, належащ, наложителен, насъщен, насъщ, действителен ‖ злободневен, текущ, злоба на деня, животрептущ
актуалност — новост, навременност ‖ злободневка, злободневие
актьор — (*прен. разг.*) комедиант, фокусник, въжеиграч
акула — (*прен.*) хищник, грабител, кръвопиец, кръволок
акуратен — старателен, прилежен, усърден, грижлив, уреден, внимателен, осторожен, взискателен, изправен, изпълнителен, точен, прецизен, редовен, придирчив ‖ педант, формалист
акуратност — старание, грижливост, прилежание, осторожност, внимание, уредност, изправност, изпълнителност, редовност, точност
акустика — звучност (в зала, театър и пр.)
акцент — изговор, произношение, дикция ‖ ударение, натъртване, наблягане
акцидент — инцидент, случка ‖ нещастие, злощастие, премеждие, катастрофа
акцидентен — случаен, неочакван, ненадеен, внезапен, инцидентен
акциз —данък, налог, даждие (*остар.*), такса
акция — дело, работа, операция, предприятие, дейност, начинание ‖ нападение, удар
ала — но, обаче
акъл (*разг.*) — ум, разум, разсъдък, съобразителност, пипка (*разг.*), пипе (*разг.*), глава (*прен.*)
аларма — тревога, смут, паника, суматоха, безредие, шум, глъч, врява, олелия (*разг.*)
алармирам — вдигам тревога, тревожа, смущавам, безпокоя, внасям смут, вдигам на крак, разтревожвам, плаша, възбуждам, изплашвам, поизплашвам, поразтревожвам ‖ сигнализирам, предизвестявам, предупреждавам
алашик (*разг.*) — свикнал, привикнал, обръгнал, навикнал, алащисал (*разг.*), приспособен, приучен, научен, фамилиаризиран
алащисвам (*разг.*)— свиквам, привиквам, навиквам, научавам се, приучавам се, обръгвам, приспособявам се
алегоричен — символичен, фигуративен, иносказателен (*книж.*), двусмислен
алегория — иносказание (*книж.*), парабола, символ, фигура, притча, басня
ален — червен, пурпурен, румен
алиби — оправдание ‖ отсъствие
алименти — храна, издръжка, прехрана
алкохол — спирт, спиртни напитки
алкохолизъм — пиянство
алкохолик — пияница, пияч

алманах — сборник, календар, енциклопедия
алтернатива — дилема, или—или, двоякост, двойственост, редуване
алтруизъм — човеколюбие, човещина, хуманност, филантропия, съчувствие, състрадателност
алтруист — човеколюбец, филантроп
алфа — (*прен.*) начало, почин, встъпление
алфа и омега (*книж.*) — начало и край, всичко, от начало до край ‖ (*прен.*) същина, същност
алчен — жаден, лаком, гладен, жаждущ, ненаситен, неутолим, користолюбив, егоист, ламя (*прен.*)
алчност — жажда, лакомия, глад, охота, апетит, ищах (*разг.*) (*прен.*) ненаситност, користолюбие
алъш-вериш (*разг.*) — търговия, вземане-даване (*разг.*), размяна, оборот, стокообмен, продажби, сметки
алюзия — намек, подмятане, загатване, подсещане, подхвърляне
ама (*разг.*) — а, но, обаче, ала
амалгама — смес, сплав, смешение
аматьор — дилетант, любител ‖ новак, неподготвен, необучен, несръчен, нешколуван, ученик
амбалаж — опаковка, обвивка
амбалирам — опаковам, правя на денк (на пакет)
амбициозен — упорит, пристрастен, твърд, предприемчив ‖ честолюбив, самолюбив, славолюбив
амбиция — упоритост, твърдост, пристрастеност, стремеж ‖ честолюбие, самолюбие, тщеславие (*книж.*), чувство за чест
амеба — (*прен.*) нищожество, мекотело, гадина, незначителен, дребен
амелиорация — подобрение, усъвършенствуване, подновяване
амнистирам — помилвам, давам амнистия, прощавам, опрощавам
амнистия — помилване, опрощаване, прошка, пощада, освобождение, оправдание, всеопрощение (*остар.*)
аморален — (*вж.*) безнравствен
амортизация — обезценяване, износване, изхабяване ‖ погашение
аморфен — безформен, неоформен, неправилен, смачкан, сплескан, сплеснат, обезформен, нестроен
ампутация — отрязване, откъсване, операция, осакатяване
амулет — талисман, муска
амуниция — снаряжение, екипировка, въоръжение
анали — летописи, хроника, история
анализ — разбор, анализиране, разлагане, разчленение ‖ изследване, издирване ‖ критика
анализирам — правя анализ, правя разбор, разглеждам, изучавам, разчленявам, разлагам, изследвам ‖ раскритикувам
аналогичен — подобен, сходен, сроден, близък, еднороден, еднообразен, идентичен, еднакъв, същ, същински, тъждествен, приличен, приблизителен, съответен, паралелен, успореден
аналогия — прилика, подобие, сходство, сродство, общност, близост, еднаквост, еднородност, тъждественост, уподобяване, съответствие, идентичност, точност, еднообразие
анархия — безредие, безпорядък, бъркотия ‖ безредица, безначалие, безвластие, междуцарствие, беззаконие, неподчинение, своеволие ‖ смут, хаос, безпътица, объркaност ‖ безплановост
анатема (*църк.*) — отлъчване, отстранение ‖ проклинание, проклятие, позор, хула
анатемосвам (*църк.*) — отлъчвам, отстранявам, изгонвам, афоресвам (*църк.*) ‖ кълна, проклинам, осъждам, хуля
анахронизъм — отживялост, отживелица, ненавременност ‖ старинност, архаизъм, архаичност, античност, изостаналост
анблок — изцяло, топтан (*разг.*)
ангажимент — задължение, дадена дума, уговорка, договор ‖ отговорност
ангажирам — заемам, наемам, запазвам, завземам, запълвам, окупирам ‖ обвързвам, уславям, заангажирам ‖ влагам

ангажирам се — обвързвам се, задължавам се, нагърбвам се, заемам се, наемам се, уславям се (*нар.*) цаня се, главя се

ангария (*остар.*) — повинност, тегоба ‖ безвъзмездно, безплатно, принудително, по принуда

ангелски — (*прен.*) благ, добродушен, мек, кротък, добър

анджак (*разг.*) — тъкмо, точно, само тъй

анекдот — басня, история, легенда, фабула, приказка, разказ, виц (*разг.*), масал (*разг.*) ‖ измислица, мълва, клюка, историйка

анексия — присъединение, окупация, завземане, включване, завладяване

анемия — малокръвие, безкръвие ‖ слабост, безжизненост

анемичен — малокръвен, безкръвен ‖ слаб, безжизнен, болен, болнав, посърнал, изтощен, блед, пребледнял, прижълтял

анестезия — упойка, наркоза, умъртвяване, обезчувствяване, безчувственост

анкета — следствие, изследване, разследване, обследване, издирване, разузнаване, проучване, дознание, разпит, проверка, информация

аномалия — неправилност, ненормалност, нередовност ‖ изключение, особеност, отклонение, рядкост

анонимен — безименен ‖ таен, скрит, неизвестен, невидим

анонс — съобщение, известие, обявление, обява, разгласа, публикация

анонсирам — съобщавам, известявам, обявявам, разгласявам

анормален — ненормален, неправилен, изключителен, неестествен, необикновен, нередовен, патологичен, патогенен, извратен

ансамбъл — единство, дружност, целокупност

антагонизъм — противоречие, непримиримост, противоположност, съперничество, враждебност, враждуване, вражда, омраза, конфликт, несъгласие, борба, взаимна борба, стълкновение, сблъсък, двубой

антагонист — съперник, враг, противник, конкурент

антагонистичен — непримирим, враждебен, противоположен, противоречив, съпернически, вражески, неприятелски

антанта — съюз, съглашение

антика — старина ‖ (*прен. разг.*) хитрец, дявол, шмекер, ачигьоз (*разг.*), отворен, отракан (*разг.*)

антипатичен — неприятен, противен, отвратителен, отблъскващ, омразен, досаден, ненавистен, гнусен, гаден

антипатия — неприятност, отвращение, омраза, неприязън, злоба, озлобление, ненавист, вражда, враждебност, лошо чувство

антипод — противоположност, крайност, полюс, противовес

антисептичен — дезинфекционен, противозаразен, обеззаразителен

антисоциален — противообществен, противодържавен ‖ егоистичен

антитеза — противополагане, противопоставяне, противоположност, съпоставяне, съпоставка, контраст

антихрист — безбожник, нечестивец, поганец, богохулник

античен — древен, старинен, архаичен, старовремски, стар, анахроничен

антология — сбирка, христоматия

антракт — пауза, почивка, междудействие, междучасие, промеждутък, междувремие

антрефиле — съобщение, известие, новина

антураж — приятели, другари, приближени, среда

анулирам — обявявам за недействителен, отменявам, прекратявам, унищожавам, премахвам, развалям, заличавам, изтривам, затривам

анюитет — платка, вноска

апарат — уред, машина, механизъм, прибор, приспособление ‖ сечиво, инструмент, оръдие ‖ средство

апатичен — равнодушен, безчувствен, безстрастен, хладен, студен, флегматичен, безразличен, бездушен, неотзивчив, безучастен, незаинтересуван, нехаен, индиферентен, отпуснат, вял (*книж.*)

апатия — равнодушие, бездушие, безгрижие, студенина, хладина, безстрастие, въздържаност, безсърдечие, незаинтересуваност, безразличие, индиферентност, флегматичност, неутралност, отпуснатост, вялост (*книж.*)

апаш — крадец, обирач, мошеник, джебчия (*разг.*), панта (*разг.*)

апел — молба, подкана, обръщение, позив, възвание, повик, зов, приглашение, манифест ‖ въззив, обжалване (*юрид.*)

апелирам — моля, прося, измолвам, помолвам, изпросвам ‖ обръщам се към, призовавам, подканвам ‖ обжалвам (*юрид.*)

апетит — охота, ищах (*разг.*), глад, жажда, ненаситност, желание, щение (*остар.*)

апетитен — вкусен, пикантен, възбудителен, съблазнителен

аплодисменти — ръкопляскане, овации, одобрение, възхваление, акламации

апломб — самоувереност, самонадеяност, сигурност, патос

апогей — разцвет, връх, слава, величие, лаври, победа, триумф

апологет — защитник, възхвалител

апология — защита, хвала, възхваление

апоплексия (*медиц.*) — удар

апостол — деятел, труженик, деец, борец, ратник ‖ проповедник

апострофирам — прекъсвам, пресичам, подмятам, подхвърлям

апотеоз — обожествяване, боготворене, възвеличаване, слава, лаври, почести

а пропо — по този случай, тъкмо, при това, тъкмо навреме, разгеле (*разг.*)

арабаджия (*нар.*) — колар, каруцар

аралък (*нар.*) — пролука, цепка, пукнатина, зев, отвор, междина, промеждутък, дупка

арап (арапин) (*нар.*) — негър, чернокож

арбитраж — съд ‖ спогодба, посредничество, помирение

арбитър — съдник, съдия, помирител, посредник, магистрат

аргатин (*нар.*) — ратай, слуга, наемник, работник

аргумент — основание, мотив, доказателство, свидетелство, съждение, довод, съображение, резон ‖ (*прен. разг.*) коз

аргументация — обосновка, аргументировка, мотивировка, навеждане доводи (съображения, мотиви), съждение, доказателство, доводи, съображения, мотиви

аргументирам — обосновавам, мотивирам, обуславям, навеждам аргументи (съображения, мотиви, доводи, доказателства), доказвам, подкрепям с доказателства

арена — сцена, декор ‖ поприще

арест — запиране (*нар.*), задържане, затвор, тъмница, карцер, клетка

арестант — затворник, задържан, запрян (*нар.*), затворен

арестувам — запирам (*нар.*), затварям, задържам, карцирам ‖ окошарвам (*жарг.*)

аристократ — благородник, дворянин, патриций, джентълмен, от хайлайфа ‖ (*прен.*) високомерен, надменен, надут

аристократичен — благороден, джентълменски ‖ (*прен.*) високомерен, надут, надменен

аристокрация — благородници, дворянство, благородничество, висша класа, хайлайф

ария — песен, мелодия, напев

арка́ (*нар.*) — покровителство, закрила, подкрепа, протекция

аркадаш (*нар.*) — побратим, другар

армаган (*нар.*)— подарък, дар, дарение

армия — войска, военни сили, въоръжени сили, милиция, воинство (*книж.*)

арнаутин — (*прен.*) твърдоглав, твърдоглавец, упорит, инат (*разг.*), неотстъпчив, твърд, проклет, деспот (*прен.*)
арогантен — нахален, надменен, предизвикателен, обиден, оскърбителен, груб, горделив, високомерен, безочлив, безсрамен, циничен, дързък, свадлив, нагъл, презрителен, подигравателен, рязък
аромат — благоухание, благовоние (*книж.*), балсам, парфюм, мирис, дъх
ароматен — благовонен (*книж.*), благоуханен, приятен
ароматичен — (*вж.*) ароматен
арсенал — работилница, фабрика ‖ (*прен.*) склад, запас, голямо количество
артикул — продукт, произведение, предмет, стока
артисал (*разг.*) — изоставен, напуснат, останал, ненужен
артисвам (*разг.*) — ставам излишен, съм в повече, съм ненужен ‖ изоставам назад, изоставам, пропускам, изтървам
артък (*разг.*) — излишно, в повече, ненужно, зеде (*диал.*)
архаизъм (архаичност) — старина, старинност, старомодност, отживялост, отживелица, изостаналост, анахронизъм
архаичен — стар, старинен, остарял, старовремски, отдавнашен, отживял, древен, античен, анахроничен, предпотопен
архива — книжа, документи, преписки
архитектура — (*прен. разг.*) благоустройство, строителство
аршин — (*прен. разг.*) мярка, мерило, мащаб, критерий
асиметричен — несъразмерен, неправилен, диспропорционален, несиметричен
асимилация — поглъщане, претопяване, всмукване ‖ усвояване
асимилирам — поглъщам, претопявам ‖ усвоявам, възприемам
асистент — помощник, сътрудник, присъстващ
аскер (*нар. остар.*) — войска ‖ войник, аскерин (*нар. остар.*), солдатин
аскерин (*нар. остар.*) — аскер (*нар. остар.*), войник, солдатин, военен
аскет (*църк.*) — постник, монах, калугер, отшелник, пустинник
аскетизъм — отшелничество, пустинничество, самотничество, отричане от живота, монашество
аскетичен — отшелнически, монашески, самотен
аслъ (*разг.*) — тъй, наистина, точно така, действително, тъй де, всъщност
асонанс — съзвучие, благозвучие, хармония, консонанс
асортимент — подбор, сортировка, отбор, избор, подреждане, комплект
асоциация — връзка, свързване, свързаност ‖ припомняне, спомняне
асоциирам — свързвам, припомням си, спомням си
аспект — вид, изглед, външност, физиономия (*прен.*) ‖ характерност, черта, облик, страна
аспирация — домогване, цел, намерение, ламтеж, стремеж, желание, претенция, тежнение
аспирирам — стремя се, домогвам се, ламтя, желая
а̀стма — задух
асфикция — задушаване, отравяне
асъл (*разг.*) — истински, същински, действителен, точно такъв ‖ наистина, досущ, действително
ат (*нар.*) — жребец, кон
атавизъм — наследственост, приемственост
атака — пристъп, нападение, настъпление, стремително нападение (настъпление), взлом, щурм, офанзива, удар, устрем ‖ нападка
атакувам — нападам, нанасям удар, настъпвам ‖ порицавам, бичувам, осъждам, обвинявам ‖ (*разг.*) бомбардирвам
атеизъм — безбожие, безбожничество, безверие, паганизъм (*остар.*)

ателие — работилница, фабрика, юзина
атентат — покушение, нападение, съзаклятие, посегателство, убийство
атентатор — покушител, нападател, съзаклятник
атестат — свидетелство, диплом ‖ мнение, преценка, отзив
атестация — препоръка, референция, отзив, мнение, преценка
атмосфера — въздух, хава (*разг.*) ‖ среда, условия, обстоятелства ‖ (*прен.*) настроение
атом — (*прен.*) прашинка, частица, молекула
атрибут — признак, свойство, особеност, качество, присъщо, белег, характерност ‖ принадлежност
атрофия — парализия, парализа, безчувственост ‖ (*прен.*) застой, замиране, отслабване
аудиенция (*книж.*) — прием, посещение, среща
аудитория — (*прен.*) слушатели, публика, зрители
аутодафе — изгаряне, инквизиция
афект — възбуденост, нервна възбуда, раздразнителност, възбуда, нервност, раздразнено състояние, вълнение, иритация, афектация
афектирам се — дразня се, възбуждам се, нервирам се, изпадам в афект (в нервност), вълнувам се, излизам вън от себе си (*разг.*)
афера — (*прен.*) събитие, шумно събитие, скандал
афинитет — родственост, сродство, близост, сходство
афирмативен — утвърдителен, потвърдителен, одобрителен
афиш — обявление, публикация, плакат, обява, разгласа, реклама
афиширам — разгласявам, съобщавам, публикувам, обнародвам, обявявам, давам гласност, оповестявам ‖ рекламирам, вдигам шум
афоресвам (*църк.*) — анатемосвам (*църк.*), отлъчвам, отстранявам, низвергвам (*книж. остар.*) ‖ (*прен.*) кълна, проклинам, хуля
афоризъм — мъдрост, мисъл, сентенция, истина
афронт — обида, докачение, незачитане, оскърбление, обръщане гръб, пренебрегване, отблъскване
афронтирам — незачитам, докачвам, оскърбявам ‖ отблъсквам, пренебрегвам, давам гръб, обръщам гръб
аха̀ (*разг.*) — да, вярно, така
ахвам (*разг.*) — извиквам, възкликвам, развиквам се, виквам, провиквам се ‖ възклицавам
ахмак (*разг.*) — глупав, слабоумен, малоумен, будала (*разг.*), балама (*разг.*), смахнат, абдал (*разг.*), серсем (*разг.*), хапльо (*разг.*)
ахър (*диал.*) — (*вж.*) яхър
ачигьоз (*разг.*) — отворен, събуден, обигран, отракан, хитър, антика

Б

ба (*разг.*) — ами ‖ брей, я гледай, нима, как така
баба — старица, старуха ‖ тъща ‖ акушерка, баячка, врачка ‖ (*прен.*) слабохарактерен, страхлив, безволев, мекушав, малодушен, мухльо (*разг.*)
бабаит (*разг.*) — едър, здрав, мъжага ‖ пехливанин, борец ‖ самохвалец
бабалък (*разг.*) — тъст, дядо
бабанка (*разг.*) — мъжага, шишко, здравеняк, едър, плещест, бабаджан (*разг.*), бабаит, юначага, силен
баберки — дреболии, остатъци, трохи
бабини деветини (*разг.*) — бабини приказки (*разг.*), нелепости, празни приказки, врели-некипели (*разг.*), глупости, недомислия
бабини приказки — (*вж.*) бабини деветини

бабувам (*разг.*) — акуширам
бавеж — бавене, забавяне, закъснение, мудност, тегавост, дълготрайност, продължителност ‖ протакане, отлагане, разтакане
бавен — муден, тегав, тежък, ленив, мързелив, нехаен, бездеен, пипкав, флегматичен, мъчноподвижен, тежка гемия (*разг.*), тежка кирия (*разг.*), манда поща (*разг. остар.*) ‖ продължителен, дълъг, дълготраен, дълговременен
бавно — полека, малко по малко, мудно, провлачено, лека-полека, тежко, лениво, нехайно, със закъснение ‖ постепенно
бавност — мудност, тегавост, бавене, бавеж, медленост
бавя — забавям, мая (*нар. разг.*), отлагам, закъснявам, разтакавам, протакам, задържам, възпирам, спирам, позапирам, позабавям, позадържам, запирам, просрочвам, удължавам
бавя се — забавям се, мая се (*нар. разг.*), помайвам се, спирам се, правя престой, престоявам, застоявам се, протакам, проточвам, шляя се, баткам се (*разг.*), щуркам се (*разг.*), мухавя се (*диал.*), закъснявам
багаж — (*прен.*) бреме, тежест, товар
багатела —дреболия, незначителност, нищо ‖ детайл
багра — боя, цвят, шарка, краска ‖ оттенък, нюанс, колорит
багря — обагрям, боядисвам, оцветявам, шаря, пъстря, напъстрям, украсявам
бадева (*разг.*) — даром, безплатно, на безценица, без нищо, безвъзмездно, гратис, за нищо, напразно, напусто, залудо (*нар.*), на вятъра (*разг.*)
баджа – комин, оджак (*диал.*), огнище
база — основа, устои, подпора, опора, подножие, пиедестал, фундамент, ложе, базис, темел (*нар.*) ‖ основание (*книж.*), мотив, подбуда, подкладка ‖ становище, принцип, положение, позиция
базирам — основавам, поставям, турям, слагам
базирам се — основавам се, почивам, облягам се, опирам се, осланям се
базиргянин (*остар.*) — търговец, търгаш
базис — (*вж.*) база
баилдисвам — (*вж.*) баялдисвам
баир (*диал.*) — бърдо, хълм, могила, връх, хребет, рид, височина
байрак (*нар.*) — знаме
байрактар (*нар.*) — знаменосец ‖ (*прен.*) главатар, предводител, водач, вожд, началник
бактерия — микроб, бацил, зараза, болест
бактисвам (*разг.*) — омръзва ми, дотяга ми, досажда ми, отегчавам се, додейва ми (*нар.*) ‖ насищам се, идва ми до гуша (*разг.*), втръсва ми се, отщява ми се
бакшиш (*остар.*) — подарък, дар, възнаграждение
бакър (*нар.*) — мед ‖ медник, котел ‖ медни съдове
бакърджийство — медникарство, казанджийство
бакърджия — медникар, казанджия
бакърен — меден ‖ медночервен
балама (*разг.*) — глупак, малоумен, наивен, ахмак (*разг.*), серсем (*разг.*), абдал (*разг.*), будала (*разг.*)
баламосвам (*разг.*) — заблуждавам, подвеждам, забърквам, въвеждам в заблуждение, подлъгвам, лъжа, мамя, измамвам, подмятам
баланс — равносметка, билан, сметка ‖ равновесие, уравнение, равенство
балансирам — уравновесявам, изравнявам, компенсирам
баласт — тежест, товар, бреме ‖ излишно
балван (*диал.*) — камък
балдахин — завеса, перде
балкан — планина
балон — мехур, пришка
балосвам (*разг.*) — залисвам, мая (*нар.*), замайвам, занасям (*разг.*)
балсам — благовоние, аромат, мирис, дъх, парфюм ‖ лек, цяр

балтая се (*нар.*) — скитам, лутам се, бавя се, колебая се, не се решавам, суетя се, щурам се (*разг.*)
балтия (*нар.*) — брадва, секира, топор, сатър
баналеи — прост, вулгарен, тривиален, простонароден, обикновен, старомоден, изтъркан, просташки, дребен, незначителен ‖ отегчителен, досаден, плосък, безинтересен
банализирам — вулгаризирам, опростявам
баналност — простащина, тривиалност, пошлост, всекидневие
банда — шайка, дружина, група, тайфа (*разг.*), чета, орда ‖ мафия
бандит — злодей, злосторник, разбойник, грабител, похитител, пират, мародер, корсар, убиец, крадец, гангстер
бандитизъм — разбойничество, грабеж, мародерство, кражба, злодейство, гангстерство, шайкаджийство
банкер — финансист, капиталист, рентиер, милионер
банкет — гощавка, угощение, прием, гуляй
банкрут — фалит, несъстоятелност, неплатежоспособност ‖ (*прен.*) крах, катастрофа, провала
бара — вада, поток, река, локва, гьол
барабар (*разг.*) — заедно, вкупом, наедно, ведно, наведнъж, едновременно, задружно, наравно, редом, еднакво, наред с
бараж — яз, бент, стена, зид, преграда ‖ (*прен.*) препятствие, пречка, спънка, отпор
барака — колиба, хижа, шатра
барам (*разг.*) — пипам, докосвам, побарвам, барвам, попипвам, набарвам, понабарвам, напипвам, бъркам, бутам, хващам
баращисвам (*разг.*) — подобрявам, сдобрявам, помирявам, примирявам, спогаждам
барем (*разг.*) — поне, колкото да
бариера — зид, преграда, бараж ‖ (*прен.*) препятствие, пречка, спънка
барикада — преграда, бариера, препятствие
барикадирам — преграждам, заграждам ‖ (*прен.*) задръствам, натрупвам, струпвам, залостям, затрупвам
барикадирам се — ограждам се, окръжавам се, окопавам се, вземам мерки за защита, защитявам се
барирам — преграждам ‖ препятствувам, препречвам
бас — облог, обзалог, обзалагане
басирам се (*разг.*)—държа бас (*разг.*), обзалагам се, хващам се на бас
баснословен — пословичен, легендарен, приказен, удивителен, митически ‖ неимоверен, лъжлив, измислен, фиктивен, въображаем, невероятен, фалшив, фантастичен, химерен, недопустим, недействителен, неосъществим
басня — разказ, легенда, фабула, приказка, анекдот, алегория, история, предание, мит ‖ измислица, небивалица, невероятност, празни приказки, лъжа, фантазия
бастисвам (*остар.*) — задигам, заграбвам, ограбвам, обсебвам ‖ нападам
батак (*разг.*) — кал, тиня, нечистотия, блато, гьол, локва, мочур, мочурище, тресавище, смрад, боклук (*разг.*) ‖ (*прен.*) безизходност, безнадеждност, неразбория, бъркотия, хаос (*книж.*)
баталясвам (*разг.*) — пропадам, погивам, затъвам, изпадам в безизходност ‖ запустявам
баткам се (*разг.*) — бавя се, щурам се, шляя се, лутам се, мухавя се (*диал.*), търся ‖ бъркам се, балтая се
бацил — бактерия, микроб, вирус ‖ (*прен.*) зараза, болест
баш (*разг.*) — точно тъй, именно, тъкмо
башибозук (*разг. прен.*) — разбойник, звяр, бандит ‖ своеволен, необуздан, неподчинен, размирник ‖ груб, жесток
бащин — башински, татков
бащиния — родина, татковина, отечество, родно място, роден кът, бащин дом ‖ наследство

бащински — (*прен.*) снизходително, благо, милостиво, търпеливо, назидателно, напътствено

бая (*разг.*) — много, доста, значително, твърде, пресилено, здравата (*разг.*)

бая — врачувам, гадая, предсказвам, предвещавам

баялдисвам (*нар.*) — примирам, припадам, загубвам съзнание, падам в несвяст, прималява ми, става ми лошо

бдение — бодърствуване ‖ осторожност, внимание, наблюдение, надзор, страж

бдителен — внимателен, предпазлив, осторожен, съобразителен, зорък, буден, съсредоточен, нащрек

бдителност — внимание, осторожност, зоркост, будност, предпазливост

бдя — буден съм, бодърствувам ‖ наблюдавам, надзиравам, наглеждам, дебна, пазя, понаглеждам ‖ внимавам, следя

бдя над — закрилям, грижа се, покровителствувам, защищавам

беглец — бежанец, емигрант ‖ отстъпник, дезертьор, предател

бегом — бежешком, тичешком, тичешката (*разг.*), тичайки, бягайки, с бягане

бегъл — бърз, кратък, повърхностен, външен, привиден, незадълбочен, отгоре-отгоре

беда — неволя, нещастие, бедствие, злощастие, злополучие, злочестина, тегло, теглило, изпитание, изпитня, злина, зло, напаст, гибел, поразия, злополука, опасност, премеждие

беден — клеветен, набедяван, наклеветяван, хулен, охулван

беден — безимотен, бедняк, сиромах, бездомен, просяк, в неволя, изпаднал (*разг.*), нуждаещ се, притеснен, несъстоятелен ‖ (*прен.*) оскъден, лишен, недостатъчен, ограничен, малък ‖ окаян, нещастен, злощастен, злочест, клет, клетник, окаяник, изоставен, гол и бос (*разг.*), гол като пушка (*разг.*), гол като тояга (*разг.*), фукара (*разг.*)

бедност — беднотия, сиромашия, немотия, босотия, нищета, оскъдица, глад, мизерия, липса, лишение, недостатъчност, безпаричие

беднотия — бедност, сиромашия, гладория (*разг.*), беднория (*разг.*)

бедняк — сиромах, бездомник, просяк, гол и бос (*разг.*), фукара (*разг.*), голтак (*разг.*)

бедняшки — оскъдно, сиромашки

бедствен — гибелен, пагубен, съкрушителен, катастрофален, съсипателен, злополучен, злощастен

бедствие — беда, зло, нещастие, злочестина, злощастие, напаст, поразия, гибел, съсипия, катастрофа, злополука, изпитня (*нар.*), изпитание

бедствувам — мизерувам, изпаднал съм в мизерия, съм в неволя страдам, мъча се, съм в лишения, (в неволя)

бедя — набедявам, клеветя, наклеветявам, виня, хуля, злословя, окривявам, обвинявам

бежанец — беглец, изгонен, емигрант

бежешком — (*вж.*) бегом

без — освен, с изключение, изключая

без време — преждевременно, не навреме, прибързано ‖ неуместно, неудобно

без друго — непременно, положително, и без това, сигурно, на всяка цена

без малко — почти, едва, насмалко

безбожен — (*вж.*) безбожник ‖ безсъвестен, безчестен, безскрупулен, алчен

безбожие — атеизъм

безбожник — нерелигиозен, атеист, свободомислещ, безверен, безверник ‖ (*остар.*) еретик, езичник, поганец, богохулник, нечестивец

безболезнен — нечувствителен, безчувствен, неусетен

безбоязнен — безстрашен, неустрашим, смел, решителен, самоотвержен, сърцат, мъжествен, храбър, доблестен, воинствен, героичен, юначен, дързък
безбрежен — (*вж.*) безграничен
безброен — безчетен, несчетен, несметен, многоброен, многочислен, безчислен, неизчислим, неизброим, безкраен, неизчерпаем
безверен — (*вж.*) безбожник
безверие — безбожничество, атеизъм, свободомислие, нерелигиозност ‖ (*остар.*) ерес, паганизъм
безверник — (*вж.*) безбожник
безвестен — неизвестен, незнаен, прикрит, таен, скрит, изчезнал
безветрен — закътан, тих, спокоен
безветрие — затишие, спокойствие ‖ задуха, горещина, пек, мараня
безвкусен — блудкав, безсолен, неприятен ‖ (*прен.*) безсмислен, плосък, безинтересен, прост, глупав, нелеп, незначителен, дребнав
безвкусица — безвкусие, блудкавост ‖ (*прен.*) нелепост, безсмислица, глупост
безвластие — анархия, междуцарствие, междувластие, безначалие, беззаконие, безредие
безводен — сух, бездъжден, пуст, пустинен, безплоден, песъчлив
безводие — суша, бездъждие
безволев — безхарактерен, слабоволев, слабодушен, малодушен, слабохарактерен, непостоянен, непоследователен, променчив, колеблив, нерешителен, изменчив
безволие — безхарактерност, слабоволие, слабодушие, малодушие, слабохарактерност, колебливост, нерешителност, непоследователност, непостоянство
безвреден — безопасен, обезвреден ‖ незлобив, безобиден, наивен, детински
безвременен — ненавременен, несвоевременен, преждевременен ‖ неблагоприятен, несгоден, неудобен, неуместен
безвъзвратен — окончателен, неотменим, неповратим, решителен, категоричен, неизбежен, наложителен, предопределен, съдбоносен, фатален, непредотвратим
безвъзвратно — окончателно, веднъж завинаги, неповратимо
безвъзмезден — безплатен, безпаричен, даром, гратис ‖ безкористен, безрезервен
безгласен — безмълвен, ням, мълчалив, тих, беззвучен, глух, безсловесен
безграмотен — (*вж.*) неграмотен
безграничен — неограничен, безпределен, безбрежен, безмерен, неизмерим, безкраен, необятен, безконечен, бездънен, грамаден, обширен, извънмерен, голям, изключителен, огромен, необхватен, просторен, чрезмерен, преувеличен, извънреден
безгрешен — безпогрешен, непогрешим, точен, верен, сигурен, изправен ‖ непорочен, чист, невинен, праведен
безгрижен — охолен, волен, нехаен, небрежен, празен, суетен, детински, наивен, равнодушен, апатичен, безучастен, ленив, незаинтересуван ‖ весел, доволен, щастлив, самодоволен, пет пари не дава (*разг.*)
безгрижие — охолност, волност, празнота, суетност ‖ равнодушие, апатия, индиферентност, незаинтересуваност, нехайство, небрежност, веселие
безгръбначен — (*прен.*) коленопреклонен, угодлив, сервилен, низък, подъл, безхарактерен, мекотел
бездарен — неспособен, некадърен, негодник, несръчен, непохватен, тъп, глупав, посредствен
бездарник — некадърник, негодник, тъпак
бездарност — неспособност, некадърност, несръчност, непохватност, неумение, тъпота, посредственост

бездеен — инертен, пасивен, флегматичен, неактивен, недеятелен, неподвижен, безучастен, равнодушен, апатичен, индиферентен, заспал (*разг. прен.*)

бездействие — инертност, леност, неподвижност, безучастие, апатия, заспалост (*разг. прен.*), равнодушие || безделие, застой, незаетост, отдих, почивка, пауза

бездействувам — стоя безучастен, нехая, безделнича, немаря, пасувам (*разг.*) || (*прен.*) дремя, клатя си краката, излежавам се, лентяйствувам, зяпам (*разг.*) || бавя се, чакам, изчаквам

безделен — бездеен, ленив, мързелив, празен, нехаен, безгрижен, лентяй, негодяй, празноскитащ, безделник

безделие — безделничество, празнота, бездействие, безгрижие, готованщина, леност, мързел, лентяйство, нехайство, немарливост

безделник — лентяй, нехранимайко, пройдоха (*остар. разг.*), непрокопсаник (*разг.*), негодник, негодяй, леничвец, гамен, скитник, празноскитащ, лумпен, хайлазин (*разг.*), паразит, търтей, готован (*разг.*), разпуснат

безделнича — нехая, лентяйствувам, стоя безучастен, бездействувам, хайлазувам (*разг.*), скитам, излежавам се, клатя си краката (*разг.*)

безделничество — (*вж.*) безделие

бездиханен (*поет.*) — мъртъв, безчувствен, безжизнен

бездна — пропаст, яма, глъбина, дълбочина, дълбина || ад, пъкъл, преизподня (*книж. остар*) || (*прен.*) провала, погибел

бездомен — безподслонен, безприютен, безпокровен || прокуден, пропъден || беззащитен, изоставен, сам, беден || несретен, скитнически

бездомник — скитник, бедняк, несретник, безимотен, босяк, чергар, бродяга, номад || безимотен, беден, голтак (*разг.*)

бездушен — мъртъв || безчувствен, безжалостен, безсърдечен, безжизнен, безучастен, равнодушен, хладен, студен, апатичен, безразличен, неотзивчив

бездушие — безсърдечие, апатия, равнодушие, студенина, безразличие, безчувственост, безсърдечност

бездъждие — суша, безводие, засуха

бездънен — дълбок, безкраен, безмерен, неизмерим, безграничен

безжалостен — безмилостен, безсърдечен, коравосърдечен, жесток, неумолим, зъл, лош, безпощаден, свиреп, зверски, варварски, безчувствен, немилостив, неумолим, суров, груб, кръвожаден, безчовечен, садист

безжизнен — мъртъв, бездиханен (*поет.*), безчувствен, бездушен, анемичен, неодухотворен || безучастен, равнодушен, студен, неподвижен, инертен

безжизненост — безчувственост, бездушност || равнодушие, безучастие, студенина, хладина, апатия, инертност

беззаветен — безкористен, всеотдаен, самоотвержен, безрезервен

беззаконен — незаконен, противозаконен, противоправен, непозволен, недопустим, забранен, запретен, неоснователен, неправилен, несправедлив, неправ || безотговорен, безконтролен, самоволен, своеволен

беззаконие — неправда, несправедливост, кривда (*нар.*), неуправия, неуредица, безправие, безредие, безвластие, анархия, междуцарствие || своеволие, безотговорност, безчинство, злочинство, престъпление

без заобикалки (*разг.*) — направо, пряко, непосредствено, директно, право в очите (*разг.*)

беззащитен — безпомощен, безсилен, немощен, слаб, незащитен, изложен на опасност

беззащитност — незащитеност, изложеност, безпомощност, слабост, безсилие, изтощеност, немощ

беззвучен — (*вж.*) безмълвен

беззлобен — незлобив, добродушен, добър, наивен
беззрачен — сляп ‖ непрогледен, тъмен, непрозрачен
безидеен — (*вж.*) безпринципен
безидейност — (*вж.*) безпринципност
безизходен — заплетен, забъркан, усложнен, задръстен ‖ безнадежден, изгубен, безвъзвратен, отчаян
безизходица — (*вж.*) безизходност
безизходност — затруднение, мъчнотия, трудност, безизходица, усложнение, безнадеждност, отчаяние, криза, невъзможност, лабиринт (*прен.*), задънена улица (*разг.*), омагьосан кръг (*книж.*)
безименен — анонимен ‖ незнаен, неизвестен, скрит, таен
безинициативен (*книж.*) — недосетлив, непредприемчив, неразпоредителен, човек без замах (*книж.*), не си мърда пръста (крака) (*разг.*)
безинтересен — неинтересен, незначителен, дребен ‖ безсмислен, блудкав, безвкусен, глупав, плосък, банален, постен, незанимателен
безкомпромисен — праволинеен, принципиален, непреклонен, несклоняем, неотстъпчив, упорит
безконечен (*книж.*) — (*вж.*) безкраен
безконечност (*книж.*) — (*вж.*) безкрайност
безконтролен — безотговорен, неотговорен, своеволен, безнаказан, безчинен ‖ безреден, беззаконен, незаконен
безкористен — безвъзмезден ‖ честен, предан, съвестен, скрупулен, правдив, добродетелен
безкраен — безконечен, безпределен, безграничен, безмерен, безбрежен, необятен, необхватен, необозрим, неограничен, неизмерим, несъизмерим, голям, обширен, грамаден ‖ непрестанен, непрекъснат, нескончаем, постоянен, продължителен, вечен ‖ многоброен, многократен
безкрай — (*вж.*) безкрайност
безкрай — безкрайно, безконечно, нескончаемо, безспирно, вечно, продължително ‖ много, богато, щедро изобилно, извънредно много, в голяма степен
безкрайно — (*вж.*) безкрай
безкрайност — безконечност, необятност, безкрай (*поет.*), безграничност, вечност, безпределност
безкръвен — анемичен, малокръвен, блед, слаб, слабоват, болен, болнав ‖ пребледнял, пожълтял, прижълтял, безцветен
безличен — неопределен, обезличен, безлик (*поет.*), незначителен, нищожен, дребен, никакъв
безличие (*книж.*) — (*прен.*) нищожество, нищо, нула, незначителност
безлюден — необитаем, ненаселен, пустинен, пуст, обезлюден, изоставен, без хора ‖ недостъпен, непроходим, див, девствен
безмерен (*поет.*) — неизмерим, необхватен, необятен, обширен, извънмерен, безграничен, неограничен, безкраен, безпределен, безбрежен, грамаден, несъизмерим, безконечен, голям, изключителен, огромен, извънреден, чрезмерен, просторен, преувеличен
безметежен (*поет.*) — тих, спокоен, несмущаван, безбурен (*поет.*), необезпокояван
безмилостен — (*вж.*) безсърдечен
безмозъчен — (*прен.*) малоумен, слабоумен, безумен, глупак, идиот
безморален — неморален, иморален, безнравствен, порочен, разпуснат, развален, развратен, покварен, циничен, безсрамен, срамен, извратен, порнографен ‖ непочтен, безчестен
безмълвен — безгласен, ням, мълчалив, тих, спокоен, беззвучен, глух, безсловесен
безмълвие — мълчание, тишина, глухота, покой, затишие, самота ‖ (*прен.*) пустиня, гробница, гроб
безнадежден — обезсърчителен, отчаян, отчайващ, ненадежден, обезкуражителен, безутешен, тревожен, безизходен ‖ изгубен, загубен, безвъзвратен, невъзвратим, изпуснат, изтърван

безнадеждност — обезсърчение, униние, разочарование, обезверяване, отчаяние, безизходност, невъзможност

безнаказан — безотговорен, безчинен, безконтролен, безпрепятствен, своеволен, необуздан, безреден

безнаказаност — безотговорност, безконтролност, своеволие, безредие

безначалие — безпорядък, анархия, безредие, междуцарствие, произвол, смут, залис, смутня (*нар.*)

без нищо — даром, гратис, безплатно, на безценица, бадева (*разг.*), на вятъра (*разг.*)

безнравствен — порочен, неморален, покварен, развратен, аморален, деморализиран, разпуснат, безпътен, безсрамен, порнографен

безнравственик — безсрамник, развратник, циник ‖ порочен, неморален

безнравственост — порочност, аморалност, поквара, разврат, извратеност, безсрамие

безобиден — незлобив, невинен, добър, чистосърдечен, детински, наивен, глупав, безвреден

безоблачен — ясен, ведър, слънчев ‖ (*прен.*) непомрачен, спокоен, честит, щастлив

безобразен — безформен, неправилен, нестроен, недодялан, грозен, уродлив, отвратителен ‖ (*прен.*) безсрамен, безочлив, възмутителен, нахален ‖ нереден

безобразие — безочие, безсрамие, безстидство (*книж.*), нахалство, дебелоочие, наглост ‖ скандал, срам, позор, маскарлък (*разг. остар.*) ‖ нередност (*прен.*)

безобразник — безсрамник, безочливец, безочлив, нахалник, дебелоок (*разг.*), суратсъз (*нар.*)

безобразя — (*вж.*) обезобразявам

безогледен — необмислен, несъобразителен, безрезервен, урбулешки (*нар.*) ‖ безскрупулен, безсъвестен, жесток, безмилостен

безогледно — необмислено, несъобразено, на всяка цена, с всички средства, без оглед, мимо (*книж.*), безцеремонно, гьстюря (*разг.*), през просото (*разг.*), урбулешки (*нар.*)

безогледност — несъобразителност, безрезервност, безцеремонност ‖ безскрупулност, безсъвестност

безопасен — безвреден, обезвреден, сигурен, защитен ‖ безобиден, незлобив

безопасност — сигурност, гаранция, спокойствие, защитеност

безоснователен — (*вж.*) безосновен

безосновен — неоснователен, лишен от основание (*книж.*), безпочвен, необоснован, безпричинен, нелогичен, нереален, фантастичен, утопичен, слаб ‖ неоправдан, необясним, лъжлив

безответен (*книж.*) — безмълвен, мълчалив, ням, глух ‖ неотзивчив

безотговорен — безнаказан, безчинен, неотговорен, безконтролен, своеволен, разпасал си пояса (*нар.*) ‖ невменяем, несъзнателен, безсъзнателен ‖ незаконен, беззаконен

безотговорност (*книж.*) — безнаказаност, своеволие, беззаконие

безотраден (*книж.*) — нерадостен, безрадостен, безутешен, печален, тъжен, неутешим, тягостен

безотчетност — безотговорност

безочие — безсрамие, безстидство (*книж.*), дебелоочие (*разг.*), цинизъм, нахалство, наглост, дързост, смелост, настойчивост, арогантност, неприличие, безобразие, произвол

безочлив — нахален, нагъл, арогантен, безсрамен, безстиден (*книж.*), неприличен, дързък, дебелоок (*разг.*), циничен, суратсъз (*нар.*), безобразен, упорит, настойчив, смел

безочливост — (*вж.*) безочие

безпаричен — (*вж.*) безплатен ‖ беден

безпаричие — бедност, немотия, сиромашия

безпланов — непланиран, безсистемен, стихиен, безреден

безплановост — безредие, безсистемност, анархия, стихийност

безплатно — даром, без нищо, гратис, безвъзмездно, залудо (*нар.*), дарствено (*книж.*), бадева (*разг.*)
безплоден — ялов (*нар.*), неплодоносен, неплодороден ‖ пуст, пустинен, безводен, сух, оскъден ‖ (*прен.*) празен, напразен, напуст, безуспешен, безрезултатен, безполезен
безплодие — безводие, суша, неурожай, неплодородие, оскъдица ‖ безрезултатност, яловост (*нар.*)
безплътен — безтелесен, кух, празен ‖ (*прен.*) невеществен, нематериален
безпогрешен — безгрешен, непогрешим, изправен, точен, сигурен, верен, непорочен
безподобен — особен, несравним, един, единствен, оригинален, сам, различен, безпримерен, небивал, невиждан, нечуван, неподражаем, рядък ‖ (*прен.*) неокачествим, непристоен, недостоен, срамен, скандален
безподслонен (*книж.*) — (*вж.*) бездомен
безпокоен — неспокоен, обезпокоен, смутен, тревожен, разтревожен, загрижен, раздразнен
безпокоен — смущаван, обезпокояван, задяван (*разг.*)
безпокойствие — (*вж.*) безпокойство
безпокойство — безпокойствие, неспокойствие, смут, смущение, тревога, аларма, възбуда, вълнение, трескавост, нервност, раздразнение ‖ грижа, загриженост, дерт (*нар.*), кахър (*разг.*)
безпокоя — смущавам, дразня, раздразням, тревожа, разтревожвам, нервирам, възбуждам, ядосвам, обезпокоявам, притеснявам, досаждам, отегчавам, дотягам, задявам (*разг.*), заглавичквам (*разг.*), додявам (*нар.*), стеснявам, затруднявам, мъча, измъчвам, застрашавам, алармирам, не давам мира (*нар.*), не оставям на мира (*нар.*), не давам спокойствие
безпокоя се — боя се, страхувам се, тревожа се, разтревожвам се, вълнувам се, дразня се, ядосвам се, нервирам се, възбуждам се, раздразням се, кахъря се (*разг.*), побоявам се, не ме свърта (*разг.*), не мога да си намеря място (*азг.*), смущавам се, стеснявам се
безполезен — ненужен, лишен, излишен, напуст, напразен, безсмислен, безплоден, ялов (*нар.*), неподходящ, нецелесъобразен (*книж.*)
безпомощен — беззащитен, изоставен, безсилен, слаб ‖ безизходен, безнадежден
безпомощност — беззащитност, безизходност, безнадеждност, слабост, немощ, безсилие, изтощение, отпадналост, изнемощялост, липса на сили
безпорядък — безредие, бъркотия, разстройство, неразбория, безредица, неуредица ‖ смут, смущение, вълнение, анархия, междуцарствие
безпочвен — (*вж.*) безосновен
безпочивно — безспирно, неспирно, без отдих, без почивка, неуморно, постоянно, непрекъснато, продължително
безпощаден — безмилостен, безжалостен, безчовечен, коравосърдечен, безсърдечен, жесток, свиреп, зверски, варварски, суров, немилостив, садист, кръвожаден ‖ строг, упорит, решителен, твърд, непримирим, безкомпромисен (*книж.*)
безправен — обезправен, лишен от права, онеправдан, роб, заробен, поробен, подтиснат
безправие — беззаконие, несправедливост, неправда, анархия ‖ робство, робия, обезправяване, подтисничество
безпределен — неограничен, необятен, безграничен, безкраен, безмерен (*поет.*), безбрежен (*поет.*), неизмерим, грамаден, обширен, необхватен, голям, огромен, чрезмерен, просторен
безпредметен — ненужен, безцелен, напразен, излишен, безполезен, безсмислен, напуст, ялов (*нар.*), незначителен, нищожен

безпрекословен (*книж.*) — категоричен, безусловен, абсолютен, повелителен, неоспорим, ултимативен, рязък, безпротиворечив, безропотен, покорен, смирен

безпрекословно (*книж.*) — без противоречие, безусловно, категорично, рязко, без възражение, абсолютно, заповедно, повелително

безпрепятствен — необуздан, неограничен, волен (*поет.*) ‖ безнаказан, безчинен, безконтролен, безотговорен, своеволен

безпрепятствено — гладко, леко, без мъчнотии, по мед и масло (*разг.*), без спънки, свободно

безпрецедентен (*книж.*) — (*вж.*) безпримерен

безпризорен — безнадзорен, изоставен, напуснат, бездомен, уличник

безпримерен — безподобен, особен, пръв, единствен, небивал, невиждан, нечуван, рядък, неокачествим, несравним, изключителен, безпрецедентен (*книж.*)

безпринципен — безидеен, непоследователен, непостоянен, нелогичен, безхарактерен, променчив, своенравен ‖ безреден, хаотичен, безпътен, объркан ‖ безосновен, безначален, никакъв

безпринципност — безидейност, безпътица, объркaност, непоследователност, непостоянство, безхарактерност

безпристрастен — безучастен, неутрален, обективен, непредубеден (*книж.*), незаинтересуван, апатичен ‖ независим, справедлив, прав, правосъден

безпристрастие — обективност, неутралност, безучастие, незаинтересуваност, непредубеденост (*книж.*) ‖ справедливост

безпричинен — безосновен, неоснователен, безоснователен, лишен от основание (*книж.*) ‖ неоправдан

безпричинно—безосновно, неоснователно (*книж.*), неоправдано, без основание,за щяло и нещяло (*разг.*),за нищо и никакво (*разг.*), току-тъй (*разг.*)

безприютен — (*вж.*) бездомен

безпросветен — неук, непросветен, неграмотен, невежествен, некултурен ‖ мрачен, безрадостен

безпътен — безчинен, разпуснат, разюздан, необуздан, непокорен ‖ развратен, покварен, разгулен, неморален, безнравствен, непристоен, неприличен ‖ безпринципен, безначален

безпътица — безпътие, безредие, анархия, объркaност, безпорядък, забърканост ‖ разпуснатост, разюзданост, своеволие ‖ блуждаене, неустановеност, двоумение, кръстопът, безпринципност ‖ разврат, поквара, блудство ‖ (*прен.*) разложение, разтление, разплох (*книж.*)

безработица — мъртъв сезон, безделие ‖ глад, немотия

безрадостен — нерадостен, тъжен, печален, безотраден (*книж.*), отруден, мъчен, тежък, убит (*прен.*)

безразборен — безреден, разхвърлян, разпръснат, объркан, безсистемен, хаотичен, разбъркан, неправилен, неопределен, неясен

безразборно — (*вж.*) безразборен, едно за глава, друго за крака (*разг.*)

безразличен — безучастен, хладен, апатичен, индиферентен, равнодушен, студен, пасивен, бездушен, безчувствен, неутрален, безгрижен ‖ чужд, безинтересен

безразличие — безучастие, равнодушие, апатия, незаинтересуваност, индиферентност, безгрижие, отчужденост

безразлично — (*вж.*) безразличен ‖ независимо, отделно, равносилно, все то (*разг.*), еднакво, без разлика, самостоятелно, все едно, без значение

безразсъден — необмислен, неразумен, безумен, лекомислен, неразсъден, несмислен, неблагоразумен, безсмислен, нелеп, нелогичен, повърхностен, непоследователен, прибързан, глупав, детински ‖ дързък, смел, непредпазлив ‖ обезумял, вироглав (*разг.*), щурав (*разг.*)

безразсъдно — безумно, неразумно, лекомислено, несериозно, повърхностно, излеко, отгоре-отгоре (*разг.*)

безразсъдност — безразсъдство, безумство, глупост, неблагоразумие, невнимание, вятърничавост (*разг.*) ‖ лудост, помрачение, ярост, бяс, заслепение, непредпазливост

безразсъдство — (*вж.*) безразсъдност

безразсъдствувам (*книж.*) — безумствувам (*книж.*), безчинствувам, лудея, вилнея

безреден — разхвърлян, разбъркан, безразборен, разпръснат, безсистемен, объркан, неправилен, неопределен, неясен, хаотичен (*книж.*) ‖ недисциплиниран ‖ забъркан, уплетен

безредие — безпорядък, бъркотия, забърканост, разбърканост, хаос (*книж.*), неуредица, анархия, неуправия, неразбория, усложненост, заплетеност, залисия, безсистемност, галиматия (*разг.*), смутня (*нар.*) ‖ небрежност, непридирчивост, разпуснатост ‖ безредица, безначалие

безредица — метеж, смут, междуособица, междуцарствие, революция (*остар.*), вълнение

безредно — (*вж.*) безреден, един през друг (*разг.*)

безрезервен — безусловен, без уговорки, открит, отявлен, всеотдаен

безрезултатен — беуспешен, неуспешен, напразен, ялов (*нар.*), напуст, несполучлив, неудачен, безполезен, безплоден

безропотен — смирен, покорен, послушен, кротък, хрисим (*нар.*), овчедушен (*разг.*), търпелив, примерен

безсилен — слаб, немощен, изтощен, отпаднал, без сили, изнурен, изнемощял, безпомощен, беззащитен

безсилие — слабост, немощ, отпадналост, изтощение, изнемощялост, изнуреност, посърналост ‖ (*прен.*) невъзможност, неспособност, безпомощност, беззащитност

безсистемен — безразборен, безреден, разбъркан, разхвърлян, неправилен, объркан, хаотичен (*книж.*), стихиен, безпланов, безпорядъчен безпринципен, безначален

безсистемно — (*вж.*) безсистемен, едно за глава, друго за крака (*разг.*)

безсистемност — безредие, безразборност, разстройство, неразбория, анархия, хаос (*книж.*), безпорядък

безскрупулен — безсъвестен, продажен, безчестен, подкупен, безогледен, без задръжки, не се спира пред нищо (*разг.*)

безславен — пропаднал, провален, безуспешен, жалък, позорен, недостоен ‖ незнаен, непознат, неизвестен, тих, скромен, незначителен, второстепенен, нищожен

безследно — без остатък, без диря, без следа

безсловесен — безмълвен, мълчалив, безгласен, беззвучен, ням

безслънчев — сенчест, засенчен, затъмнен ‖ тъмен, мрачен

безсмислен — неразумен, несмислен, глупав, безразсъден, неблагоразумен, абсурден, нелеп, неразбран, нелогичен ‖ безценен, напразен, безпредметен

безсмислица — нелепост, глупост ‖ празнодумство, празнословие, пустословие (*книж. остар.*), брътвеж, празни приказки (*разг.*) ‖ неразбранщина, абсурд, заблуда

безсмъртен — вечен, траен, всевечен (*книж.*), постоянен, продължителен, нетленен (*поет.*) ‖ незабравим, незаличим

безсмъртие (*книж.*) — слава, величие ‖ безсмъртност, вечност

безсолен — блудкав, безвкусен ‖ (*прен. разг.*) безсъдържателен, банален, плосък, безинтересен, безсмислен, глупав

безсочен — безвкусен, сух, изсъхнал ‖ (*прен.*) безсъдържателен, блудкав, безинтересен, постен

безспир — неуморно, непрестанно, непрекъснато, неспирно, безспирно, постоянно

безспирен — непрекъснат, непрестанен, продължителен, постоянен, неспирен, траен, безконечен, нескончаем, вечен | неуморим, неуморен

безспорен — несъмнен, неоспорим, неопровержим, установен, безсъмнен, положителен, недвусмислен, категоричен, очевиден, сигурен, истински, явен, необорим, доказан, действителен

безспорно — несъмнено, явно, категорично, безсъмнено, действително, наистина, очевидно, сигурно

безсрамен — безочлив, нахален, нагъл, безстиден (*книж.*), дързък, нескромен, няма срам, дебелоок (*разг.*), неприличен, безсъвестен | безнравствен, срамотен, извън пътя (*нар.*), покварен, развратен, развален, неморален, циничен, порнографен

безсрамие — безочливост, безстидност (*книж.*), нахалство, наглост, дързост, дебелоочие (*разг.*), невъзпитание, тупе, цинизъм, низост, безобразие, маскарлък (*разг. остар.*)

безсрамник — безобразник, нахалник, безочливец

безсрочен — неопределен, дълготраен, продължителен, траен, неограничен

безстиден (*книж.*) — (*вж.*) безсрамен

безстидност (*книж.*) — (*вж.*) безсрамие

безстопанствен — изоставен, напуснат, захвърлен, оставен, ничий

безстрастен — равнодушен, безучастен, апатичен, незаинтересуван, безразличен, индиферентен, безгрижен, нехаен, студен, хладен, безчувствен, безжизнен, флегматичен

безстрашен — смел, решителен, неустрашим, самоотвержен (*книж.*), дързък, сърцат, героичен, юначен, мъжествен, храбър, доблестен, воинствен, безбоязнен, себеотрицателен (*книж.*), без страх

безстрашие — неустрашимост, смелост, решителност, самоотверженост (*книж.*), доблест, сърцатост, храброст, кураж, дързост, себеотрицание (*книж.*), мъжество

безсъвестен — безчестен, неморален, безсрамен, нечестен, продажен, подкупен, безскрупулен, безбожен, низък, долен | вероломен, коварен, подъл

безсъдържателен — празен, кух, пуст, сух | (*прен.*) безсмислен, безинтересен, плосък, глупав, безпредметен | (*прен.*) безвкусен, безсолен, блудкав, безсочен

безсъзнание — безчувственост, несвяст, сън, припадък, летаргия, несъзнание

безсъзнателен — несъзнателен, неволен, машинален, инстинктивен, автоматичен | нежелан, случаен | безчувствен

безсъмнен — (*вж.*) безспорен

безсъница—бодърствуване, безсъние

безсърдечен — безмилостен, немилостив, безжалостен, безчовечен, безчувствен, неумолим, коравосърдечен, зъл, жесток, садист, свиреп, безпощаден, озверен, варварски, суров, груб, корав (*прен.*)

безсърдечие — безсърдечност, жестокост, жестокосърдечие, коравосърдечие, бруталност, свирепост, безчовечност, бездушие, кръвожадност, вандализъм, варварство, садизъм

безтелесен — безплътен | (*прен.*) лек, ефимерен, нематериален, въздушен

безукорен — (*вж.*) безупречен

безукоризнен — (*вж.*) безупречен

безумен — безразсъден, необмислен, нелеп, безсмислен | луд, обезумял, побъркан (*разг.*), подлудял, смахнат (*разг.*), идиотизиран

безумие — безумство, безразсъдство, лудост, полуда, обезумялост, умопомрачение, глупост | смелост, дързост

безумствувам (*книж.*) — лудея, безчинствувам, правя глупости, безразсъдствувам (*книж.*)

безупречен — безукорен, безукоризнен, изряден, редовен, точен, прилежен, примерен, акуратен | съвестен, честен, почтен, неопетнен

безусловен — категоричен, абсолютен, пълен, недвусмислен, безрезервен ‖ задължителен, неотменен, обязателен, наложителен, повелителен, императивен

безусловно — безрезервно, абсолютно, категорично, без уговорки, без условие, непременно, обязателно

безуспешен — безрезултатен, напразен, напуст, безплоден, ялов (*нар.*), несполучлив, неудачен, неблагополучен

безутешен — неутешим, скърбящ ‖ печален, тъжен, безотраден

безутешност — неутешимост ‖ печал, тъга, скръб, огорчение

безучастен — равнодушен, безразличен, индиферентен, студен, несмутим, невъзмутим, спокоен, непоколебим, безчувствен, пасивен, невъзмутим ‖ безпричастен, незаинтересуван, дезинтересиран, неутрален

безучастие — равнодушие, безразличие, индиферентност, апатия, студенина, хладина, безгрижие, незаинтересуваност, спокойствие, неутралност

безформен — неоформен, неочертан, неправилен, аморфен, нестроен, сплескан, смачкан, безобразен, крив, разкривен, раздърпан, грозен, чудовищен

безхарактерен — слабохарактерен, безволен, безволев, повърхностен, непостоянен, непоследователен, променлив, своенравен, своеобразен

безцарствие — междуцарствие, безредица, анархия, безпорядък, смут, вълнение, междуособица

безцветен — неоцветен, необагрен, обезцветен, блед, мътен, сив, тъмен ‖ (*прен.*) безвкусен, блудкав, безинтересен, неинтересен, безсъдържателен, плосък, неизразителен

безцелен — безполезен, безпредметен, напразен, напуст, излишен, ненужен, без стойност, безсмислен, неоправдан

безцелно — неопределено, напразно, напусто, ненужно, излишно

безценен — безцен (*остар.*), скъп, рядък, особен, неоценим, скъпоценен, ценен, многоценен

безцеремонно — безогледно, безредно, без заобикалки (*разг.*), дръзко, нахално, грубо, нагло, направо, без церемонии, неучтиво, невъзпитано ‖ непринудено, непресторено, фамилиарно, чистосърдечно, простодушно, наивно, естествено

безчестен — безсъвестен, нечестен, непочтен, продажен, подкупен, подъл, вероломен, низък, коварен, позорен, компрометиращ, опозорителен

безчестие (*книж.*) — непочтеност, подкупничество ‖ срам, позор, низост, нечестие, петно (*прен.*)

безчестя — позоря, срамя, черня, петня, опетнявам, калям, злочестя

безчет — безброй, много, изобилно, извънредно много, безкрай

безчетен — безброен, неизброим, несметен, несчетен, многоброен

безчинен (*книж. остар.*) — безпътен, разпуснат, неприличен, необуздан ‖ буен, безразсъден, развилнял се, безнаказан, безотговорен, своеволен, безконтролен, безреден

безчинство — немирство, безредие, вилнеене, буйство, безразсъдство, своеволие, волност, самоволие, произвол, безотговорност, безнаказаност ‖ злочинство, злодеяние, беззаконие, издевателство

безчинствувам — вилнея, лудувам, разлудувам се, буйствувам, развилнявам се, беснея, разбеснявам се, своеволнича ‖ безразсъдствувам (*книж.*), безумствувам (*книж.*), бушувам, злосторствувам, върша беззакония, издевателствувам, свирепствувам, върлувам

безчислен — безброен, безчетен, многоброен, несчетен, несметен

безчовечен — зъл, безмилостен, жесток, безпощаден, коравосърдечен, нечовечен, безсърдечен, суров, кръвожаден, свиреп, зверски, варварски, немилостив, садист

безчовечност — безчовечие, жестокост, коравосърдечие, зверщина, свирепост, свирепство, бруталност, варварство, кръвожадност, садизъм, безсърдечие

безчувствен — в несвяст, в безсъзнание ‖ (*прен.*) апатичен, безразличен, равнодушен, корав (*прен.*), студен, безучастен, хладен, пасивен, безжизнен, индиферентен, безстрастен ‖ жесток, немилостив, безсърдечен, коравосърдечен, безчовечен, свиреп

безчувственост — безсъзнание, несвяст, сън, летаргия ‖ (*прен.*) равнодушие, неотзивчивост ‖ жестокост, безчовечност, свирепост, безсърдечие

безшумен — беззвучен, безмълвен, тих, ням, глух, мълчалив, спокоен

бекяр (*разг.*) — неженен, ерген

белег — знак, следа, печат, отпечатък, диря, нишан (*нар.*) ‖ (*прен.*) отличителна черта, особеност, признак, характерност, свойство, качество, отлика, символ, емблема ‖ личба, поличба, знамение, предзнаменование, предвещание, предвестие

бележа — записвам, вписвам, означавам, отбелязвам, набелязвам, забелязвам ‖ определям, показвам, посочвам, маркирам, поставям (турям) знак, слагам белег

бележит — изтъкнат, издигнат, известен, прочут, именит, личен, славен, знатен ‖ забележителен, паметен

бележитост — знаменитост, именитост, известност, слава ‖ забележителност

бележка — забележка, знак ‖ мъмрене, обръщане внимание ‖ оценка

белезици — (*вж.*) букаи (*нар.*)

белина — белота

бельо — долни дрехи

беля (*разг.*) — беда, зло, неволя, лошо, злина, пакост, напаст, неприятност, злощастие, злополука, нещастие

белота — белина

белязан — набелязан, отбелязан, маркиран, означен, дамгосан (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) куц, хром, с недостатък, сакат

бент — яз, бараж ‖ преграда, стена

бера — събирам, вмествам, побирам, съдържам ‖ обирам, късам, откъсвам ‖ гноя, забирам

бера грижи (*разг.*) — грижа се, погрижвам се, мисля, залягам ‖ тревожа се, безпокоя се, кахъря се (*разг.*), ядосвам се

бера душа (*разг.*) — умирам, агонизирам, издъхвам, свършвам

бера срам (*разг.*) — срамувам се, свеня се, излагам се, червя се, компрометирам се

бера страх (*разг.*) — (*вж.*) страхувам се

бера ядове (*разг.*) — ядосвам се, нервирам се, дотяга ми, бера грижи (*разг.*)

бербат (*разг.*) — мръсен, нечист, изцапан, измърсен

бербер (*остар.*) — берберин (*остар.*), бръснар

берекет (*нар.*) — плодородие, изобилие, спор (*нар.*), благодат, урожай

беритба — жътва, бране ‖ плодове, резултат, реколта

берии (*остар.*) — налог, такса, даждие (*остар.*), данък

беседа — разговор, конференция, сказка, изложение, отчет, доклад, диалог, реч

беседвам — разговарям, водя разговор, говоря, разказвам, излагам, конферирам (*книж.*), лафувам (*нар.*), приказвам, събеседвам, споря, побеседвам, поспорвам, съвещавам се, разменям мисли

бесен — побеснял, развилнял се, разпален, раздразнен, гневен, сърдит, полудял, помрачен, луд, умопомрачен, обезумял, разярен, яростен, необуздан, свиреп, разлютен, самозабравен, забравил се, озверен, освирепял, разбеснял се, беснуващ, лудешки

беснея — беснувам, буйствувам, лудея, лудувам, вилнея, безчинствувам, развилнявам се, разбеснявам, се, разлудувам се, свирепствувам разярявам се
беснота — лудост, ярост, разяреност, свирепство, обезумялост, буйство
бет (*разг.*) — грозно, лошо, неугледно ‖ неприлично, срамно
бетер (*разг.*) — още по-лошо, по-зле
библейски — вехтозаветен ‖ старовремски, старовременен, патриархален, старинен, древен, свещен
библиография — книгопис
библиотека — книгохранилище
библия — свещенописание, евангелие
бива (*разг.*) — може, възможно е, отива, приляга, редно е, позволено е, разрешава се, защо не, добре, трябва, става, случва се ‖ позволявам, съгласен съм, позволено е, възможно е, разрешавам, да бъде, нека
бива ме (*разг.*) — добър съм, на място съм, годен съм, струвам, чиня, правя, влизам в работа, хващам място, мога, справям се
бивол (*прен.*) — дебелак (*разг.*), тежък, мъчно подвижен, несхватлив
бивш — предишен, стар, минал, едновремешен
бижу — скъпоценност, накит, украшение, драгоценност (*остар.*)
бизнес — сделка, търговия, гешефт
билан — равносметка, баланс, сметка
билка — бурен, трева
било — хребет, рило, гребен, рид, връх, превал
било и небило (*разг.*) — измислици, бабини деветини (*разг.*), бабини приказки (*разг.*), басни, небивалици, невероятно
билюр (*нар.*) — кристал
биография — животоописание, житие (*остар.*), битие (*книж. остар.*)
бисер — (*прен.*) висококачествен, хубав, скъпоценен
бистрота — прозрачност, чистота, яснота, избистреност, прогледност
бистря — убистрям, избистрям, чистя, пречиствам, изчиствам, разчиствам, прецеждам, цедя ‖ (*прен.*) просветлявам, обяснявам, изяснявам, прояснявам
бистър — прозрачен, светъл, ясен, прегледен, избистрен, пречистен, кристален, чист ‖ (*прен.*) изяснен, просветлен, прояснен
бит — начин на живот, обичай, нрави, навици, традиция, живот, битие (*книж. остар.*)
битие (*книж. остар.*) — живот, съществуване
битка — бой, схватка, стълкновение, сблъсък, сблъскване, сражение, въоръжена среща, двубой, война, борба, бран (*остар. поет.*), битва (*остар. поет.*)
битност (*книж.*) — съществуване
битово разложение — (*вж.*) поквара
бич — камшик, нагайка, пишляк (*диал.*) ‖ (*прен.*) тормоз, насилие, терор ‖ (*прен.*) наказание, напаст, бедствие, катастрофа, беда, злополука, неволя, катаклизъм
бичувам — удрям ‖ (*прен.*) нападам, порицавам, обвинявам, осъждам, укорявам, не одобрявам, жигосвам, наказвам ‖ разобличавам, критикувам
бишнат (*разг.*) — чалнат (*разг.*), пернат (*разг.*), луд, ненормален, блъснат (*разг.*), завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), налудничав, дръпнат (*разг.*), своеобразен, своенравен, особняк, занесен (*разг.*), залисан
бия — удрям, нанасям удар, побиввам, набивам, напляскввам, нацапвам (*разг.*), тупам (*разг.*), понатупвам (*разг.*), блъскам, налагам (*разг.*), махам (*диал.*), бъхтя (*разг.*), думкам (*разг.*), пухам (*разг.*), бухам, дъня, млатя (*диал.*), жуля, натупвам, пердаша (*разг.*), дръпвам (един) бой (*разг.*), тегля бой (*разг.*), лупам (*разг.*), тепам (*разг.*), натепвам (*разг.*), темаря (*нар.*), шибам, нашибвам, нанасям побой, наблъсквам, набъхтвам (*разг.*), добивам, изжулвам, бруля (*разг.*), нажулвам ‖ чукам, начук-

вам, забивам, набивам, кова, наковавам ‖ туптя, пулсирам ‖ трепя, убивам, моря, уморявам ‖ побеждавам, надвивам
бия на очи (*разг.*) — правя впечатление, отличавам се, изпъквам, виждам се, лича, проличавам, личен съм, виден съм
бия път (*разг.*) — вървя, пътувам, обикалям, бъхтя път (*разг.*)
бия се в гърдите (*разг.*) — (*вж.*) хваля се
благ — добър, добродушен, благодушен, кротък, скромен, тих, простодушен, наивен, незлобив, мил, милостив, нежен, снизходителен, човечен, мек, любезен ‖ (*диал.*) сладък, вкусен, приятен на вкус
благат (*нар.*) — щастлив, честит, блажен
благо — благополучие, напредък, щастие, успех ‖ благосъстояние, богатство, имот, имане, състояние
благоверен (*остар.*) — правоверен, благочестив (*църк.*), набожен, богобоязлив, богомолец, религиозен, православен, добродетелен
благовиден — приятен, красив, приличен, хубав, угледен ‖ пристоен, съобразен, благоприличен, учтив
благоволение (*книж. остар.*) — благосклонност, доброжелателство, снизходителност, снизхождение, склонност, милост, добра воля, разположение, благоразположение (*книж. остар.*) ‖ усмотрение
благоволя (*книж. остар.*) — скланям се, съгласявам се, одобрявам, отстъпвам, съгласен съм, благосклонен съм, проявявам добра воля (*книж.*)
благовонен (*книж.*) — благоуханен, ароматен, миризлив, парфюмиран
благовоние (*книж.*) — благоухание, аромат, мирис, парфюм, дъх, балсам
благовременен (*остар.*) — навременен, удобен, сгоден, своевременен, уместен
благовъзпитан (*книж.*) — възпитан, вежлив, приличен, учтив, внимателен, почтителен
благовъзпитание (*книж.*) — благородство, възпитание, вежливост, учтивост
благоговеене — благоговение (*книж.*), страхопочитание, почит, уважение, респект, преклонение, пиетет (*книж.*) ‖ (*прен.*) раболепие, сервилност, унижение, самоунижение, низкопоклонничество
благодарен — признателен ‖ (*разг.*) доволен, задоволен, наситен, удовлетворен ‖ сполучлив, резултатен, успешен, плодоносен
благодарение на — посредством, чрез, с помощта на, поради, по причина на, заради
благодарение че — затуй че, защото, да се благодарим че, дип че (*разг.*)
благодарност — признателност ‖ доволство, задоволство
благодарствен (*книж.*) — признателен
благодаря — признателен съм, изказвам благодарност (признателност), доволен съм, мерси, благодарен съм, сполай (*нар.*)
благодат — плодородие, изобилие, богатство, берекет (*нар.*)
благодатен — плодороден, плодоносен, плодотворен, обилен, изобилен, богат
благоденствие — благополучие, добруване, блаженство, доброчестина (*нар.*), доволство, охолство, щастлив живот, щастие ‖ богатство, благосъстояние ‖ напредък, преуспяване
благоденствувам — добрувам (*нар.*), доволствувам (*книж. остар.*), охолствувам, добре съм, живея в доволство (охолство), щастлив съм
благодетел (*остар.*) — покровител, застъпник, меценат, филантроп
благодетелен (*остар.*)—добродетелен, добър, меценат, филантроп ‖ благороден, милостив, състрадателен, снизходителен, благонравен
благодеяние — добрина, добро, милосърдие, състрадание, добродетелност ‖ дар, помощ, милостиня

благодушен — добродушен, състрадателен, смирен, кротък, добър, благ, добросърдечен, отстъпчив, безропотен, наивен, простодушен
благодушие — добродушие, простодушие, доброта, благост, добросърдечие, смиреност, кротост, отстъпчивост, наивност
благожелател (*книж.*) — доброжелател, приятел, благодетел, покровител, благотворител
благожелателен (*книж.*) — доброжелателен, добър, отзивчив, благосклонен, благоразположен, снизходителен
благожелателно (*книж.*) — с добри чувства, доброжелателно, снизходително, приятелски, другарски, с добро сърце
благозвучен — мелодичен, хармоничен, музикален, звучен, приятен
благозвучие — съзвучие, хармония, консонанс, мелодия, музика
благонадежден — надежден, насърчителен, обещаващ, многообещаващ, даровит, със заложби, с бъдеще
благонравен (*остар.*) — добродетелен, с добър характер, добър, честен, скромен, патриархален ‖ морален, високонравен, нравствен
благонравие (*остар.*) — добродетелност, скромност, доброта, честност ‖ нравственост, морал, високонравие
благопожелание — доброжелание, добри чувства, поздрав, пожелание, помисъл
благополучен — сполучлив, благоприятен, успешен, резултатен, удачен ‖ щастлив, благоденстващ, доволен
благополучие — благоденствие, доволство, охолство, щастие, богатство, блаженство ‖ успех, напредък, прокопсия (*нар.*)
благоприличен — приличен, благочинен, порядъчен, възпитан, благовъзпитан, пристоен, благопристоен (*остар.*)
благоприличие — благочинност, приличие, пристойност, възпитание, благовъзпитание, етикеция
благопристоен (*остар.*) — (*вж.*) благоприличен
благоприятен — удобен, сгоден, навременен, уместен, подходящ, благоприятстващ, благотворен, своевременен, полезен, изгоден ‖ одобрителен, благосклонен
благоприятствувам (*книж.*) — съдействувам, помагам, подпомагам, способствувам (*книж.*), допринасям, улеснявам, подсилвам
благоразположен — разположен, благосклонен, доброжелателен, отзивчив, снизходителен, радушен, приятен, мил, ласкав, любезен, угодлив
благоразположение — благосклонност, доброжелателство, снизходителност, съчувствие, любезност, разположение, благоволение (*книж. остар.*), милост
благоразумен — разумен, предвидлив, съобразителен, досетлив, здравомислещ (*книж.*), мъдър, трезв, улегнал, зрял, остроумен, внимателен, предпазлив
благоразумие — съобразителност, внимание, предпазливост, мъдрост, умереност, трезвост, резервираност, здравомислие (*книж.*), улегналост
благороден — достоен, доблестен, почтен, честен ‖ великодушен, добър, снизходителен, благ, състрадателен, милостив ‖ възвишен, издигнат възпитан, благовъзпитан, изтънчен ‖ (*остар.*) аристократичен
благородник — аристократ, дворянин царедворец, патриций
благородство — великодушие, достойнство, доблест, доброта, благост, възпитание, почтеност, честност
благосклонен — благоразположен, благоприятен, одобрителен, снизходителен, разположен, отзивчив, любезен, ласкав, радушен, приятен, съчувствуващ, състрадателен, доброжелателен
благосклонен съм — наклонен съм, съгласен съм, скланям се, склонен съм, благоволявам

благосклонност — благоразположение, разположение, отзивчивост, любезност, снизходителност, съчувствие, състрадание, благоволение (*книж. остар.*), склонност, милост

благославям — хваля, славя, величая, възвеличавам ‖ благопожелавам

благост — доброта, добродушие, кротост, нежност, снизходителност, милосърдие ‖ (*диал.*) сладост, сладникавост

благосъстояние — богатство, имот, заможност, имотност, благоденствие, добруване(*нар.*),просперитет(*книж.*), цъфтеж, процъфтяване

благотворен — благоприятен, спасителен, полезен

благотворителен — добродетелен, снизходителен

благотворителност — добродеяние, милосърдие, добродетелност

благоусмотрение (*книж. остар.*) — усмотрение (*книж.*), разбиране, преценка, мнение, убеждение ‖ благоволение (*книж. остар.*), приумица

благоустройство — архитектура, строителство, сградоустройство, градоустройство

благоутробие (*ирон.*) — търбух, корем

благоуханен — благовонен (*книж.*), ароматен, ухаещ (*поет.*), ароматичен, миризлив, парфюмиран

благоухание — благовоние (*книж.*), парфюм, аромат, балсам, миризма, ухание (*поет.*)

благочестив (*остар.*) — благоверен, правоверен, богобоязлив (*книж. остар.*), религиозен, набожен, предаден богу ‖ добродетелен, морален

благочестие (*остар.*) — религиозност, набожност ‖ морал, добродетелност

благочинен (*остар.*) — редовен, приличен, порядъчен, пристоен, почтен, възпитан, благовъзпитан (*книж.*)

бла̀жен — мазен, тлъст, маслен

блажѐн — щастлив, честит, доволен, благат (*нар.*)

блаженство — доволство, щастие, наслаждение, рай, благоденствие

блазе ми — за завиждане съм, честит съм, щастлив съм, доволен съм

блазни ме — поблазва ме, ласкае ме, ще ми се, изкушава ме, ревне ми се, влече ме

блазня — изкушавам, съблазнявам, подмамвам, подлъгвам ‖ лаская

блазня се — лъжа се, залъгвам се, самозалъгвам се, подлъгвам се, изкушавам се, надявам се, съблазнявам се, мамя се, подмамвам се, лаская се

блам — неодобрение, порицание, укор, афронт (*книж.*), охулване ‖ проваляне, излагане

бламирам — бойкотирам, не одобрявам, порицавам, нападам, осъждам, коря ‖ провалям, излагам

блатист — блатлив, мочурлив, тинест ‖ маларичен

блато — тресавище, мочур, мочурище, локва, кал, тиня, гьол (*разг.*) ‖ нечистотия, смрад, воня, батак, помия ‖ (*прен.*) падение, поквара

бледен — блед, бледолик, избледнял, побелял, посърнал, безцветен, мътен, тъмен, повяхнал, пребледнял, малокръвен, обезцветен, пожълтял, жълт, мъртвешки, като на мъртвец, побледнял ‖ (*прен.*) неясен

бледнея — избледнявам, побелявам ‖ пребледнявам, избледнявам, ставам блед, побледнявам ‖ посървам, увяхвам, линея, полинявам, залинявам, повяхвам, жълтея, пожълтявам ‖ (*прен.*) губя се, чезна, нищо не съм (*разг.*), нищо не представлявам, незначителен съм, малък (дребен) съм

бленувам — мечтая, фантазирам, копнея, жадувам, сънувам, бълнувам

блестя — светя, сияя, лъщя, заслепявам, заблестявам, искря, грея, горя ‖ (*прен.*) отличавам се, изпъквам, правя впечатление, проявявам се, блясвам, изгрявам, проблясвам, отличавам се

блестящ — светъл, горящ, греещ, сияен, ярък, заслепителен, искрящ, светлист, златозарен ‖ великолепен, прекрасен, богат, пищен

блещукам — мъждея, проблясвам
блещукане — мъждукане, мъждеене, проблясък, светлина
блещя се (*разг.*) — пуля се (*разг.*), кокоря се (*разг.*), ококорвам се (*разг.*), взирам се, опулвам се (*разг.*), изблещвам се, изпулвам се (*разг.*), изкокорвам се, зверя се (*разг.*)
ближа — лижа, облизвам, излизвам, пооблизвам, вкусвам
блнжен (*остар.*) — (*вж.*) близък
близките — околните, роднините, своите
близо — до, около, в съседство, в допир, в контакт, край, при, наблизо, непосредствено, недалеч, досамо (*нар.*), досам (*нар.*), недалеко
близолежащ — съседен, близък, съпределен (*книж.*), съграничен, непосредствен
близост — допир, съприкосновение (*книж.*), контакт, съседство, връзка, сближение ‖ отношение, сходство, еднаквост ‖ интимност, фамилиарност, семейност, дружба, симпатия, приятелство, общуване
близък — ближен (*остар.*), съседен, близолежащ, съграничен, непосредствен, съпределен (*книж.*), недалечен ‖ свой, роднина, роден, родствен, кръвен, рожден, сродник, приближен, интимен, приятелски, фамилиарен ‖ доверен, верен, привързан ‖ предстоящ, скорошен, неотдавнашен ‖ сходен, подобен, сроден
бликам — избликвам, извирам, лея се, изливам се, шуртя, протичам, струя, кипя (*прен.*) ‖ (*прен.*) изобилствувам
бликвам — избликвам, заструявам, зашуртявам, руквам
блокада — обсада, обграждане, изолиране
блокирам — обграждам, заграждам, обсаждам, изолирам, спирам, задържам
блуден — развратен, безпътен, покварен
блудкав — безвкусен, безсолен ‖ (*прен.*) безсмислен, безинтересен, плосък, безсъдържателен, банален, глупав, незначителен
блудкавост — безвкусица, безвкусие ‖ (*прен.*) безсмислица, нелепост, глупост, баналност, дребнавост, нищожност, простащина
блудник — развратник, покварен, корумпиран, безпътен, развален, прелюбодеец
блудница — развратница, проститутка, прелюбодейка, кокотка, развалена, продажница
блудствувам — развратнича, прелюбодействувам
блуждаене — безпътица, витаене, миткане (*разг.*), скитане, бродене, лутане, лутаница (*разг.*), суетене ‖ (*прен.*) колебание, двоумение, неопределеност, неустановеност, нерешителност
блуждая — лутам се, скитам, щурам се (*разг.*), снова, рея се (*разг.*), въртя се, шляя се, миткам (*разг.*), витая, губя се, изгубвам се, суетя се, бъркам се, пътешествувам, странствувам, кръстосвам ‖ (*прен.*) колебая се, двоумя се, не се решавам
блъскам — тласкам, бутам, движа, тикам, лашкам (*диал.*), буторясвам (*диал.*), подтиквам, заблъсквам, наблъсквам, напирам, насилвам, натискам, силя, напъвам, наблягам ‖ изтласквам, избутвам, изтиквам ‖ удрям, бия, бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), наудрям ‖ чукам, тропам, тракам, тряскам, чаткам (*диал.*)
блъсканица (*разг.*) — навалица, бутаница (*разг.*), тъпканица (*разг.*), многолюдие, стечение, множество, тълпа, наплив, калабалък (*разг.*), блъскане, мачкане, мачканица (*разг.*)
блъснат (*разг.*) — пернат (*разг.*), смахнат, дръпнат (*разг.*), бишнат (*разг.*), налудничав, луд, завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), замаян (*разг.*), умопомрачен, ненормален, чалнат (*разг.*), своеобразен, своенравен, халосан (*разг.*), ударен в главата (*разг.*)

блюдо — чиния, паница (*нар.*), табла, поднос ‖ ядене, гозба (гостба) ‖ куверт, прибор
блюдолизец — подлизурко, сервилен, раболепен, подъл, долен, низък, ласкател, угодник
блюстител (*остар. книж.*) — пазител, пазач, страж, съблюдател (*книж.*)
бляд — (*вж.*) бледен
блян — мечта, идеал, надежда, желание, сън, въображение, фантазия, химера, утопия
блясвам — светвам, изгарям, проблясвам, лъсвам, блещя ‖ показвам се, появявам се, проявявам се, изпъквам, излизам налице (начело), ставам личен, правя впечатление, отличавам се
бляскав — светъл, лъскав, лъчист, сияен, златист ‖ (*прен.*) великолепен, разкошен, пищен, помпозен (*книж.*) ‖ (*прен.*) голям, изключителен, величав
блясък — лъскавина, сияние, лъч, светлина ‖ (*прен.*) красота, великолепие, разкош, тържество, празненство, слава, величие
боб — фасул
боботя — буча, ехтя, бухтя, гърмя, кънтя, еча, тътня, тънтя
бог (*религ.*) — господ, всемогъщият, провидението, божеството, творецът, спасителят ‖ идол, кумир
богат — заможен, имотен, състоятелен, богаташ (*разг.*), паралия (*разг.*), разполага (*разг.*) ‖ обилен, изобилен, плодороден, щедър
богаташ (*разг.*) — капиталист, банкер, рентиер, милионер, имотен, заможен, паралия (*разг.*)
богато — щедро, обилно, охолно, нашироко (*разг.*), доволно, пребогато, премного, пищно, царски (*разг. остар.*)
богатство — състояние, благосъстояние, блага, имотност, имот, имане, пари, средства, положение ‖ съкровище, ценност, стойност ‖ (*прен.*) изобилие, доволство, охолство, благодат, щедрост, разкош, великолепие, пищност
богобоязлив (*книж. остар.*) — набожен, благочестив, смирен
богоизбран (*църк. остар.*) — помазан, богопомазан (*книж. остар.*) ‖ фаворизиран, удостоен
богопомазан (*книж. остар.*) — (*вж.*) богоизбран
боготворя — обожавам, уважавам, обичам, тача, почитам, зачитам, въздигам в култ (*книж.*), прехвалвам, превъзнасям, прекланям се, възхвалявам
богохулник (*книж. остар.*) — сквернител, нечестивец, светотат
богохулство — гавра, осквернение, светотатство, кощунство
бода — мушкам, ръгам, ръчкам, боцкам (*разг.*) ‖ набождам, дупча, надупчвам, промушквам, пробождам, намушквам, забучвам, забивам, забождам
бодвам — мушвам, убодвам, ръгвам ‖ жиля, ожилвам, жегвам, ухапвам ‖ (*прен.*) засягам, наскърбявам
бодеж — мушкане, бодване
бодил — трън
бодлив — остър, шилест, заострен, изострен, трънлив ‖ (*прен.*) болезнен, парлив, щекотлив ‖ язвителен, хаплив
бодрост — жизненост, жизнерадост, живот, живост, крепкост ‖ пъргавина, бързина, енергичност, активност, трескавост ‖ внимание, бдителност
бодър — жизнен, здрав, жив, жизнерадостен, свеж, с пълни сили, весел ‖ енергичен, бърз, пъргав ‖ събуден, внимателен, бдителен, буден
бодърствувам (*книж.*) — бдя, внимавам, стоя нащрек, будувам
боен (боеви) — стратегически, военен, нападателен, офанзивен
боец — войник, солдат
божествен — (*прен.*) възвишен, неземен, небесен, съвършен, необикновен, чуден, непостижим, свръхчовешки, безсмъртен, идеален, неизразим, прекрасен, хубав, изумителен, сублимен (*книж.*)

божество — идол, кумир, бог
бозайниче — кърмаче
бозая — суча, смуча
бозук (*диал.*) — мъчно, умъчнено
бой — удар, побой, малтретиране, пердах (*нар.*), лобут (*разг.*), тупаница (*разг.*), лупаница (*разг.*) ‖ битка, бран (*остар. поет.*), сражение, стълкновение, борба, среща, схватка, свада, война
бой (*разг.*) — ръст, височина, стан, големина
бойкост (*книж.*) — смелост, дързост, войнственост, нападателност, настъпателност
бойкот — (*прен.*) саботаж, пречка
бол (*разг.*) — много, обилно, в голямо количество, премного, богато, щедро, доста, твърде, в изобилие, изобилно
боледувам — болен съм, карам (прекарвам) болест, болея (*нар.*), страдам от болест, страдам, слабея, вехна, линея, чезна, не съм добре, не ме бива, зле съм ‖ лежа, залежавам се, пазя леглото
болезнен — болен, болнав, нездрав, повреден ‖ чувствителен, бодлив, трънлив, парлив, хаплив ‖ мъчителен, мъчен, страдален
болезненост — болка, болежка (*нар.*), страдание, мъка, неразположение, слабост
болен — болнав, болник (*нар.*), болничав, страдащ, трескав, болезнен, неразположен, разстроен, слаб, посърнал, нездрав, бледен, не го бива (*разг.*), недъгъв, изхабен, хилав
болен съм — (*вж.*) боледувам
болест — страдание, болка, заболяване, слабост, неразположение, болезненост ‖ зараза, епидемия ‖ недъг, недостатък ‖ страст, порок, зло
боли ме — наболява ме, понаболява ме, страдам, мъча се, имам болка, измъчвам се, приболява ме
болка — болезненост, страдание, болеж (*нар.*), болежка (*нар.*), изтезание ‖ мъка, скръб, тъга, горест, огорчение ‖ рана, язва, болест
болнав — (*вж.*) болен
болница — лечебница, лазарет, амбулатория, санаториум, приют, клиника, поликлиника, диспансер
болно ми е (*разг.*) — страдам, става ми болно (*разг.*) ‖ (*прен.*) мъчно ми е, домъчнява ми, тъжно ми е, натъжен съм, тежко ми е
болно място — слабо място, слабост, недостатък
болшинство — мнозинство ‖ навалица, маса, тълпа
бомбардирам — (*разг.*) атакувам
бомбастичен —шумен, гръмък(*прен.*), ефектен, надут, високомерен, пресилен
боравя — служа си, употребявам, действувам, манипулирам, ползувам се
борба — битка, бой, сражение, схватка, сблъсък, стълкновение, бран (*остар. поет.*), война, конфликт, дуел, антагонизъм, спор, свада ‖ стремеж, домогване, усилие, съперничество, съревнование
борд — ръб, край, перваз (*нар.*), периферия, бряг
бордей — колиба, схлупена къща, хижа ‖ дупка, изба
борец — труженик, деятел, радетел, ратник, апостол, воин, поборник
боричкам се — боря се, преборвам се, водя (повеждам) борба, премервам силите си
борса — пазар, тържище, пияца
борсук (*нар.*) — (*прен.*) намусен, нацупен, намръщен, мрачен, неприветлив, зъл, лош
борчески — воинствен, нападателен, настъпателен, агресивен, активен ‖ мъжествен, безстрашен, храбър, смел, бояк, упорит, решителен, героичен, самоотвержен, дързък, пламенен
боря се — бия се, влизам в борба, воювам, сражавам се, поборвам се ‖ съпротивявам се, устоявам, напъвам се, силя се, водя борба, стремя се, отстоявам, упорствувам, възпротивявам се, противопоставям се, реагирам, действувам, ратувам, радея (*книж.*)

бос — (*прен.*) ограничен, невежа, неосведомен, неподготвен
босота — (*прен.*) невежество, неосведоменост, ограниченост
босяк — бедняк, скитник, несретник, голтак
ботуо (*диал.*) — пън, дънер, кютюк ‖ (*прен.*) недодялан, груб
боцкам (*разг.*) — бода, бодикам (*разг.*), помушвам, понабождам, бодвам, набождам, мушкам, намушквам
боя (*разг.*) — цвят, краска, багра, шарка, колорит, оттенък (*книж.*), нюанс, тен
боядисан — обагрен, оцветен, вапсан (*нар.*), нашарен, украсен, пигментиран
боядисвам — варосвам, вапсвам (*нар.*), мажа (*диал.*), бадaносвам
боязлив — страхлив, нерешителен, плах, плашлив, бъзлив (*разг.*), пъзлив (*разг.*), колеблив, несмел, стеснителен, свенлив, срамежлив, слабохарактерен, малодушен, слабодушен, наплашен ‖ недоверчив, подозрителен
боязливост — (*вж.*) боязън
боязън (*книж.*) — страх, трепет, боязливост, малодушие, плахост, нерешителност, стеснение, смущение, безпокойство ‖ съмнение, подозрение, недоверчивост, подозрителност
бояк — борчески, воинствен, дързък, смел, енергичен, юначен, нападателен, настъпателен
боя се — страхувам се, плаша се, изпитвам страх (уплаха, ужас, боязън), обзет съм от страх, опасявам се, треперя от страх, изпадам в страх (уплаха), уплашен (изплашен) съм, ужасявам се, страх ме е, не ми стиска (*разг.*), имам страх, бера страх (*разг.*), изплашвам се ‖ разтрепервам се, побоявам се, безпокоя се, тревожа се, смущавам се, не смея, колебая се, двоумя се, съмнявам се
браво — отлично, много добре, ашколсун (*разг. остар.*)
брадва — секира, топор, балтия (*диал.*), сатър
бразда — предел, граница, синор, межда ‖ следа, диря, остатък ‖ ивица, линия
браздя — набраздявам, ора, дълбая, поря ‖ (*прен.*) чертая, оставям следа
брак — шкарто, негодно, за изхвърляне
брак — женитба, бракосъчетание
бракониер — контрабандист, нарушител, крадец
бракосъчетание — сватба, встъпване в брак, сключване брак, женитба, брак
бракувам — не приемам, връщам, шкартирам ‖ изоставям, занемарявам, хвърлям, захвърлям, отхвърлям
бран (*остар. поет.*) — битка, бой, рат (*остар. поет.*), сражение, схватка, стълкновение, борба, защита, отбрана, война
бранител — защитник, закрилник, покровител, пазител, хранител (*остар.*), блюстител (*остар.*)
бранище — лес, гора, кория, гъсталак, дъбрава
бранник (*остар.*) — воин, войник ратник (*остар.*)
брантия (за жена) (*разг. грубо*) — изостанала, изхабена, стара, захвърлена ‖ грозна
бранш — дял, отдел, клон, отрасъл, вид, сорт, секция, ресор
браня — защищавам, пазя, вардя, овардвам, опазвам, предпазвам, закрилям, охранявам, покровителствувам, отбранявам, отбивам, отстоявам
братимя се — побратимявам се, сближавам се, сприятелявам се
братски — приятелски, другарски, доброжелателен, добър, сговорлив ‖ безкористен
братство — разбирателство, дружба, приятелство, приятелски отношения
брачен — съпружески, сватбен, женитбен
бреме — товар, тежест ‖ обязаност, задължение, дълг, длъжност ‖ гнет, мъка
брилянт — елмаз, скъпоценност, безценен (скъпоценен) камък, безцен камък (*остар.*)

бродя — скитам, лутам се, блуждая, снова, ходя, витая, поскитвам, походвам, странствувам, хойкам (*разг.*), миткам (*разг.*), шляя се, рея се (*разг.*)
бродяга — скитник, несретник, бездомник, босяк, голтак, авантюрист, нехранимайко
брожение (*остар.*) — вълнение, недоволство, смут, ропот, кипеж, движение, тревога, метеж
брой — число, количество, численост, множество
броня — щит, ризница (*остар.*), обвивка ‖ защита
броя — смятам, изчислявам, пресмятам, изброявам, изреждам ‖ наброявам, плащам, изплащам
бруля — обрулвам, избрулвам, бруся (*диал.*), събарям, обрусвам, кастря, шибам, удрям
бруся (*диал.*) — (*вж.*) бруля
брутален — груб, суров, недодялан, дебелак (*разг. грубо*), вулгарен, дързък ‖ жесток, нечовечен, зверски, коравосърдечен, насилнически
бруталност — грубост, суровост, дързост, нахалство ‖ жестокост, зверщина, свирепост, безчовечност, диващина
бръз — (*вж.*) бърз
бръмча — бръмкам ‖ летя, хвърча
брънка — бръмка, звено, халка ‖ (*прен.*) част, частица, съставна част
брътвеж — брътвене, бъбрене, бърборене, бръщолевене, дърдорене, мърморене, словоохотливост, многоглаголствуване (*остар. ирон.*), празнословие, празни приказки, дрънканица (*разг.*), пустословие (*книж.*) ‖ (*прен.*) безсмислица, глупост, нелепост
брътвя (*разг.*) — бърборя, бъбря, бръщолевя, говоря каквото ми дойде до езика (*разг.*), развързал съм си езика (*разг.*), дърдоря, плещя, ломотя, мърморя, празнословя, многоглаголствувам (*остар. ирон.*), побъбрям, плямпам (*жарг.*)
бръчка — гримаса, мимика ‖ гънка
бръщолевец — бъбрица, бърборко (*разг.*), дърдорко (*разг.*), мърморко (*разг.*), словоохотлив, празнословец, празнодумец, кречетало (*разг.*), дрънкало (*разг.*)
бръщолевя — (*вж.*) брътвя
брюнет — чернокос, черноок, мургав, тъмен
бряг — крайбрежие, кей, пристанище ‖ (*прен.*) край, предел, граница
буботя — (*вж.*) боботя
будала (*разг.*) — ахмак (*разг.*), глупак, хапльо (*разг.*), абдал (*разг.*), серсем (*разг.*), зяпльо (*разг.*), малоумен, смахнат (*разг.*), недосетлив
буден — събуден, интелигентен, любознателен, съзнателен ‖ бдителен, внимателен, съобразителен, пъргав, жив, нащрек, енергичен, деятелен, бодър, бърз
будувам — не спя, не мигвам, стоя буден ‖ бдя, бодърствувам (*книж.*)
будя — събуждам, пробуждам, сепвам, стряскам ‖ подбуждам, възбуждам, предизвиквам, подтиквам
буен — избухлив, пламенен, горещ, страстен, жарък, разпален, запален, азгън (*нар.*), огнен ‖ невъздържан, несдържан, необуздан, силен, вилен (*диал.*), сприхав, неукротим, непокорен, вироглав, своеволен, немирен, смел, дързък, безразсъден, неудържим, стихиен, раздразнителен, бурен, упорит, стремителен, поривист, нападателен, възбуден, разярен, луда глава (*разг.*), запалена глава
буза — страна (*нар.*)
буйство — вилнеене, необузданост, безчинство, пламенност, разпаленост, възбуденост, сприхавост, избухливост, непокорство, ярост, гняв, изстъпление
буйствувам — вилнея, беснея, разбеснявам се, свирепствувам, освирепявам, безчинствувам, лудувам, развилнявам се, хулиганствувам, повилнявам, налудувам се, разлудувам се, побеснявам, избухвам, непокорствувам, немирствувам
букаи (*нар.*) — железа, окови, белезици (*нар.*), вериги

буквален — точен, същ, същински, дословен, еднакъв, текстуален (*книж.*), идентичен, мотамо, дума по дума, буква по буква, възпроизведен, копиран

буквоедец — (*прен.*) педант, формалист, взискателен, строг, дребнав, ограничен

буквоедство — (*прен.*) педантизъм, формализъм, ограниченост, дребнавост

букет — китка, цветя

буламач (*разг.*) — каша (*прен. разг.*), бъркоч (*разг.*), смесица, миш-маш (*разг.*) ‖ (*разг.*) безвкусица, блудкост, бъркотия

булеварден — (*прен.*) вулгарен, прост, изтъркан, тривиален, у̀личен

булка — младоженка, невеста, снаха, съпруга, жена

було — покривало, покривка, завеса, перде ‖ (*прен.*) маска

бумага (*остар.*) — хартия, книга ‖ документ

бумтеж — гърмеж, ехтеж, пукот, гръм, екот, тътнеж

бумтя — гърмя, буча̀, бухтя, ехтя, еча, тътна, боботя, трещя, кънтя, прокънтявам, избумтявам, изкънтявам, избухтявам

бунак (*разг.*) — глупак, ахмак (*разг.*), малоумен, абдал (*разг.*)

бунар (*нар.*)— кладенец, геран (*диал.*)

бунище — торище, сметище, купище, смет, боклук (*разг.*)

бунт — въстание, гражданска война, революция, метеж, вълнение, смут, брожение (*остар.*), размирица, суматоха, безпорядък, междуособица ‖ протест, негодувание, възмущение, недоволство

бунтар — (*вж.*) бунтовник

бунтовник — бунтар, въстаник, революционер, размирник, хайдутин, четник

бунтувам — вдигам (на) бунт ‖ (*прен.*) подстрекавам, подбуждам, създавам недоволство, вълнувам

бунтувам се — въставам, вдигам бунт (въстание) ‖ протестирам, не се покорявам, проявявам недоволство, проявявам непокорство, негодувам, възнегодувам, надигам глава, виря глава, вълнувам се

бурен — размирен, сму̀тен, неспокоен ‖ поривист, стремителен, необуздан, гневен, неудържим, пламенен, стихиен, бърз, буен, силен ‖ шумен

бурен — трева, билка, буренак, плевел

буренак — храсталак, пущинак, гъсталак, бурен

буренясвам — обрасвам, тревясвам ‖ запустявам

буржоазен — капиталистически, реакционен

бурѝя — тръба, масур (*диал.*), кюнец

бурма — винт, витло

бурсук — (*вж.*) борсук

бурун (*диал.*) — връх, нос, издатък

буря — виялица, виелица, вихрушка, вихър, хала, стихия, фурия, фъртуна, циклон, тайфун, ураган, вятър

бутам — блъскам, натискам, тикам, побутвам, натиквам, тласкам, изтиквам, избутвам, напирам, насилвам, напъвам, наблягам, силя, мушкам ‖ барам (*разг.*), пипам, докосвам, набарвам, набутвам, напипвам, опипвам, побарвам, попипвам, побутвам, сбутвам ‖ (*прен.*) смущавам, разбърквам

бу̀таница (*разг.*) — блъсканица (*разг.*), навалица, тъпканица (*разг.*), бутане, калабалък (*разг.*), многолюдие

бутвам — гътвам (*разг.*), камбичвам (*разг.*), събарям, търкулвам, свалям, повалям, катурвам, тласвам, блъсвам, буторясвам (*диал.*)

бухал — (*прен.*) мракобесник, любител на тъмнината

бухам — тупам, блъскам, удрям, тепам (*диал.*)

бухвам — набъбвам, издувам се, шупвам, кабардисвам (*разг.*)

бухнал — набъбнал ‖ рехав, пухкав

бухтя̀ — бумтя, гърмя, ехтя, боботя, буча̀, изгърмявам, гръмвам

буча̀ — боботя, ехтя, заехтявам, бухтя̀, гърмя

бу́ча — набучвам, забучвам, му́ша, мушкам, намушквам, ръгам, наръгвам, забивам, затиквам, завирам, затъквам, натиквам, навирам, набивам, бода, набождам, пробождам

бушувам — (*прен.*) кипя, закипявам ‖ вилнея, своеволнича, безчинствувам, лудувам, буйствувам, развилнявам се, вързувам ‖ (*прен.*) роптая, недоволствувам

бъбна — (*вж.*) набъбвам

бъбрене — брътвеж, бърборене, брьщолевене, дърдорене, мърморене, словоохотливост, многоглаголствуване (*разг. ирон.*), празнословие, дрънканица (*разг.*), бъбреж

бъбрив — словоохотлив, приказлив, мърморко (*разг.*), хлевоуст ‖ сладкодумен, занимателен

бъбривост — бъбрене, празнодумство, празнословие, словоохотливост

бъбрица — (*вж.*) бръщолевец, дрънкало (*разг.*), кречетало (*прен. разг.*), дърдорко (*разг.*)

бъбря — брътвя, бърборя, бръщолевя, дърдоря (*разг.*), църцоря (*разг.*), мърморя, дрънкам (*разг.*), плещя (*разг.*), дъдря (*разг.*), бъбля, празнословя, многоглаголствувам (*разг. ирон.*), ломотя (*разг.*) ‖ беседвам, лафувам (*нар.*)

бъден — (*вж.*) бъдещ

бъдещ — иден, идущ, предстоящ, следующ ‖ евентуален, очакван, възможен, вероятен, проектиран, неопределен

бъдеще — беднина, бъдни дни, утре (*прен.*), бъдещност, сетнина (*нар.*) ‖ перспектива, изглед ‖ кариера, съдбина, участ, успех

бъднина (*книж.*) — (*вж.*) бъдеще

бъзлив (*разг.*) — (*вж.*) боязлив

бъкам (*разг.*) — гъмжа ‖ изобилствувам

бълвам (*нар.*) — повръщам, ригам (*диал.*) ‖ изригвам, изхвърлям, изсипвам

бълвоч (*разг.*) — (*прен.*) мръсотия, гнусотия

бълникам — клатя, разклащам, плискам

бълнувам — сънувам ‖ (*прен.*) бленувам, мечтая, копнея, фантазирам, имам халюцинации (*книж.*)

бърборене — (*вж.*) бъбрене

бърборко — празнодумец, празнословец, дърдорко, бъбрица

бърборя — (*вж.*) бъбря

бърдо — рид, могила, хълм, връх, чукар, хребет, рило, възвишение, височина, планина

бърже — (*вж.*) бързо

бърз — чевръст, пъргав, енергичен, жив, сръчен, игрив, подвижен, лек ‖ стремглав, стремителен, главоломен ‖ деятелен, експедитивен ‖ срочен, неотложен, немедлен (*книж.*), спешен, незабавен, мигновен, моментален, наложителен, необходим, предстоящ, скорошен, близък ‖ кратковременен, краткотраен, недълготраен

бързам — избързвам, прибързвам, побързвам, ускорявам, силя се, изсилвам се, засилвам се, разбързвам се, разшавам се (*разг.*), активизирам се (*книж.*), убързявам

бързей — поток, ручей, речица

бързешка́та (*разг.*) — (*вж.*) бързо

бързина — скорост, стремителност, стремглавост, немедленост (*книж.*), енергичност, пъргавина, експедитивност (*книж.*), неотложност ‖ бързане

бързо — скоро, мигновено, веднага, тутакси, неотложно, спешно, час по-скоро, срочно, енергично, в миг, немедлено (*книж.*), безотлагателно, (*книж.*), подвижно, чевръсто, моментално, на бърза ръка (*разг.*), бързешком, бързешката (*разг.*), бързата (*нар.*) ‖ силно, с пълна пара (*разг.*), у́дарно

бързопис — стенография, скоропис

бързорък — бърз, ловък, сръчен, пъргав, чевръст

бъркам — сбърквам, греша, сгрешавам, заблуждавам се, правя грешка, прегрешавам, провинявам се

бъркам — пипам, барам (*разг.*), бутам, хващам, докосвам ‖ пребърквам, тършувам, претърсвам, търся, обискирвам, попребърквам, потърсвам, попретърсвам ‖ (*вж.*) преча ‖ развалям, повреждам, вредя, разбърквам, разстройвам ‖ бърникам (*разг.*), клатя, клатушкам (*разг.*), разклащам ‖ пъхам, въвирам, завирам, мушкам, пъхам си ръката, пъхам си носа (*разг.*)

бъркам се (*разг.*) — сбърквам се, сгрешавам, правя грешка ‖ вмесвам се, намесвам се, вземам участие, участвувам, замесвам се, забърквам се, пъхам си носа (*разг.*), пъхам си гагата (*разг. грубо*), завирам се (*разг.*)

бъркотия — неразбория, безсистемност, бърканица (*разг.*), безредие, неуправия, неуредица, безпорядък, разстройство, анархия, хаос (*книж.*), суматоха, каша (*разг.*), миш-маш (*разг.*) ‖ смут, междуцарствие, безначалие (*книж.*), размирица, безредица

бърлога — леговище, дупка

бърна — устна, джука (*диал.*), джуна (*диал.*)

бърникам (*разг.*) — бъркам, ровя ‖ клатя, клатушкам (*разг.*), разклащам, поклащам, разбърниквам (*разг.*), разбърквам, поразбърквам, размърдвам, размествам ‖ тършувам

бърсалка — изтривалка, пачавра (*разг.*), парцал

бърша — избърсвам, трия, изтривам, чистя, пречиствам, почиствам, изчиствам, заличавам, премахвам, затривам

бъхтя (*разг.*) — бия, удрям, бухам (*разг.*), тупам, блъскам (*разг.*), наудрям, набивам, натупвам, наблъсквам (*разг.*), думкам (*разг.*), лумча (*разг.*), налумчвам (*разг.*), млатя (*разг.*), пердаша (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), напердашвам (*разг.*)

бъхтя се (*разг.*) — трепя се, трудя се, работя, мъча се, моря се, напрягам се

бъхтя път (*разг.*) — бия път (*разг.*), пътувам, скитам, обикалям, ходя, трепя път (*разг.*)

бъхтя си главата (*разг.*) — мисля, размишлявам, обсъждам, обмислям, бъхтя си ума (*разг.*), бъхтя си ангелите (*разг.*) ‖ чудя се, недоумявам

бъчва — кадус (*диал.*)

бюрократизъм — канцеларщина, прецискарство ‖ формализъм, педантизъм, буквоедство

бюрокрация — администрация, управление ‖ канцеларщина

бяг — бяганица (*разг.*), бягане, гоненица (*разг.*), тичане, търчене, хукване, избягване ‖ бягство

бягам — тичам, припкам, търча, летя (*разг.*), бързам, изтичвам, изтърчавам, притърчавам, дотърчавам, прибягвам, притичвам, потичвам, поприпквам, плюя си на петите (*нар.*) ‖ избягвам, отбягвам, оттеглям се, напускам, страня, разбягвам се, отдалечавам се, отстранявам се, отдръпвам се, отмествам се, забягвам, побягвам ‖ спасявам се, отървавам се ‖ напускам, забягвам, изоставям ‖ манкирам (*книж.*), кръшкам (*разг.*), клинча (*разг.*)

бяганица (*разг.*) — (*вж.*) бяг

бягство — (*вж.*) бяг ‖ странене, отбягване, клинчене (*разг.*), манкиране (*книж.*), отстъпление, оттегляне, отдръпване

бял — побелял, светъл

бяс — дявол, демон, зъл дух

бяс—(*прен.*) ярост, унес, страст, злоба, яд, лудост, умопомрачение, помрачение, разяреност, буйство, безчинство

бясно — стремително, стремглаво, устремно ‖ лудо

В

вавилония (*разг.*) — бъркотия, безредие, неразбория, хаос (*книж.*), смешение ‖ разноезичие, разноречие, несъгласие

вагабонтин — негодяй, нехранимайко, негодник, калпазанин (*разг.*), обесник (*разг.*), разбойник, нечестен, непочтен, мошеник ‖ скитник, бездомник, бродник (*остар.*)

вада — поточе, рекичка, бара, канал

вадя — изваждам, изтеглям, измъквам, изкоренявам, изтръгвам, измъквам, изскубвам, изкопавам, мъкна, извеждам, изкъртвам, отскубвам, отвеждам, отстранявам, изкарвам, вземам ‖ добивам, произвеждам, изкарвам

важен — главен, основен, съществен, от значение, сериозен, необходим, първенствуващ, първостепенен, капитален, кардинален, значителен, ценен ‖ забележителен, паметен ‖ влиятелен, сериозен, високопоставен, с тежест ‖ доминиращ, предоминиращ, господствуващ ‖ горделив, надменен, надуг, наперен, наперчен (*разг.*), недостижим

важи — отнася се, касае се, засяга, има значение, прилага се

важнича (*разг.*) — големея се, надувам се (*разг.*), перча се (*разг.*), парадирам, емча се (*нар.*), гледам отвисоко, дуя се (*диал.*), гордея се, възгордявам се, държа се на голямо (*разг.*), възголемявам се, пъча се, придавам си важност (*разг.*), правя се на важен, виря си носа (*разг.*), вирнал съм нос (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), виря си главата (*разг.*)

важност — значение, значимост, цена, ценност, стойност, сериозност ‖ авторитет, тежест, влияние ‖ големство, горделивост, надутост, големеене

вайкам се — викам, охкам, окайвам се, оплаквам се, ридая, тюхкам се, развайквам се, развиквам се, разтюхквам се ‖ (*прен.*) разревавам се, плача

вакантен — свободен, незает, на разположение, празен

ваканция — отпуск, разпус (*остар.*), почивка, свобода ‖ (*разг.*) свободно място (длъжност)

вакханалия — оргия, блудничество, блудство, разврат, безчинство, разгулност ‖ пиршество, пир

вали — навалява, ръми, плиска, руква дъжд, пръска, сипе се, роси, превалява, дъждѝ (*нар.*) ‖ (*прен.*) трупа се, натрупва се, слои се, наслоява се, увеличава се

валиден — годен, способен, добър, в сила, действителен, перфектен (*книж.*)

валог (*нар.*) — падина, котловина

валута — пари, монети, девизи, средства, капитал

валчест — кълбест, обът, кълбовиден, топчест, сферичен, търкалест (*разг.*), закръглен

валям — вардалям (*разг.*), търкалям, блъскам, бутам

вампир — призрак, фантом, таласъм, сянка, видение, привидение, кошмар, караконджо (*разг.*), върколак (*нар.*)

вандал — (*прен.*) варварин, насилник, звяр, башибозук, груб, жесток, безжалостен, безмилостен, разрушител

вандализъм — (*прен.*) вандалщина, вандалство, варварство, жестокост, безчовечност, зверщина, опустошение, разрушение

вандалщина — (*прен.*) (*вж.*) вандализъм

вапсвам (*нар.*) — боядисвам, багря, шаря, оцветявам ‖ варосвам, бадаНосвам, мажа (*диал.*)

варварин — (*прен.*) некултурен, див, вандал, дивак, звяр, башибозук, грабител, груб, жесток, коравосърдечен, немилостив, безчовечен, свиреп

варварство — (*прен.*) безчовечие, жестокост, свирепост, вандалщина, варварщина, зверщина, зверство

варварщина — (*вж.*) варварство

варда (*разг.*) — махни се, отстрани се, бягай, внимавай, пази се
вардалям (*разг.*) — (*вж.*) валям
вардач — пазач, пазител, страж
вардя — пазя, щадя, запазвам, завардвам, охранявам, позапазвам, позавардвам, предпазвам, защищавам, закрилям, увардвам, предвардвам ‖ дебна, причаквам, следя, бдя, привардвам, извардвам
вариант — вариация, разновидност, отклонение, видоизменение, промяна, изменение, нюанс, комбинация
вариация — (*вж.*) вариант
вариклечко (*разг.*) — скъперник, циция (*разг.*), скрънза (*разг.*), стипца (*разг.*)
варирам (*книж.*) — меня се, изменявам се, променям се, видоизменям се, трансформирам се, отклонявам се, колебая се
варка — лодка, ладия, барка, члун (*диал.*), каик (*остар.*)
васален (*остар.*) — зависим, подвластен, подчинен
ватман — машинист, кондуктор, кормчия
вая — моделирам, дълбая, гравирам, скулптирам, извайвам
ваятел — скулптор, гравьор
вбесявам — подлудявам, нервирам, дразня, раздразням, разярявам
вбесявам се — побеснявам, подлудявам, обхваща ме лудост, обхваща ме бяс (*нар.*), лудувам, разярявам се, беснея, ставам яростен, хващат ме дяволите (*разг.*)
вбивам — забивам, втиквам, втъквам, напъхвам, натиквам, завирам, позавирам, понатиквам, вбутвам, вместям, залостям, понапъхвам, пъхам, затиквам ‖ (*прен.*) втълпявам
вбутвам — (*вж.*) вбивам
вгледан — взрян, загледан, вперен, втрещен, втренчен, вторачен (*разг.*), вперил поглед, впил очи
вглеждам се — взирам се, гледам, заглеждам се, вторачвам се (*разг.*), впервам поглед, втренчвам се, фиксирам, впивам очи, съзирам, наблюдавам, вниквам, поглеждам, позаглеждам, хвърлям поглед
вглъбен — вдълбочен, унесен, замислен, отдаден, потънал в мисли, задълбочен, съсредоточен, замислен, проникновен, зает, сериозен, умислен, угрижен, загрижен
вглъбявам се — вдълбочавам се, съсредоточавам се, замислям се, потъвам в мисли, унасям се, задълбочавам се
вгнездявам — вместям, поставям, настанявам, внедрявам, залостям, вмъквам, враствам, всаждам, вкоренявам, закоренявам, вграждам ‖ втълпявам
вграждам — взиждам, зазиждам
вгъвам — огъвам, гъна, прегъвам, превивам, свивам, пречупвам, преломявам, сгъвам, сдиплям, нагъвам, впъхвам, подпъхвам
вдавам — втиквам, впъхвам, пъхам, вкарвам, вмествам, издавам напред
вдавам се — впъхвам се, въвирам се, втиквам се ‖ (*прен.*) вдълбочавам се, увличам се
вдаден — пъхнат, въврян, завврян
вдетинявам се — ставам дете, капризнича, своеволнича, издребнявам, оглупявам
вдигам — издигам, изправям, извишавам, качвам, покачвам, виря, навирвам, повдигам, привдигам, надигам ‖ (*разг.*) задигам, вземам, крада, отнасям ‖ прибирам, отделям, кътам, скътвам ‖ събуждам, разбуждам, вдигам от сън
вдигам се — издигам се, подемам се, надигам се, ставам, подигам се, попривдигам се, привдигам се, приповдигам се, понадигам се, изправям се, кокатя се (*диал.*), накокатвам се (*диал.*) ‖ изграждам се, израствам ‖ (*разг.*) оздравявам ‖ местя се, премествам се, измествам се ‖ (*разг.*) разбунтувам се, въставам, вдигам бунт, надигам глава
вдигам бунт — въставам, бунтувам се, надигам глава, разбунтувам се ‖ вдигам на бунт, бунтувам

вдигам врява (*разг.*) — (*вж.*) викам, крякам
вдигам завесата — (*прен.*) (*вж.*) разбулвам
вдигам ръце — (*вж.*) отричам се, отказвам се | отчайвам се, не се интересувам
вдигам си парцалите (*разг.*) — (*вж.*) махвам се
вдлъбнатина — дупка, ров, дол, яма, котловина
вдълбавам — дупча, пробивам, продупчвам, врязвам, прорязвам, ровя, къртя
вдълбан — врязан, продупчен, продълбан, продънен, вдлъбнат, хлътнал
вдълбочавам се — ровя се, разучавам, изследвам | прониквам, влизам, навлизам | унасям се, потъвам в мисли, усредявам се (*книж.*), съсредоточавам се, вглъбявам се, задълбочавам се, улисвам се
вдълбочен — унесен, замислен, занесен, отдаден, вглъбен, улисан, съсредоточен, потънал в мисли, зает, умислен, угрижен, загрижен, сериозен | проникновен (*книж.*)
вдълбоченост — съсредоточеност, вглъбеност, унесеност, проникновеност, проникновение(*книж.*), унес
вдън — дълбоко, на дълбоко
вдървен — вкокален, вцепенен, скован, втвърден, вкочанен, вкаменен, корав, твърд, закоравял, затвърдял | парализиран, схванат, неподвижен | (*прен.*) изплашен, смутен, стреснат
вдървеност—вцепененост, скованост, неподвижност
вдървявам се — вцепенявам се, вкочанясвам се, сковавам се, вкаменявам се, парализирам се, смразявам се, вкокалявам се (*диал.*), схващам се
вдъхвам — (*прен.*) внушавам, вълпявам, настройвам, влияя, повлиявам, будя, предизвиквам
вдъхновен — въодушевен, проникновен (*книж.*), патетичен, прочувствен, настроен, ентусиазиран, възторжен, екзалтиран (*книж.*), възпламенен | възвишен, сублимен (*книж.*)
вдъхновение — внушение, въодушевление, настроение, проникновение (*книж.*), чувство, фантазия, муза (*прен.*)
вдъхновител — съветник, душеприказчик, инспиратор, подбудител, инициатор, подстрекател
вдъхновявам — въодушевявам, настройвам, ентусиазирам, запалвам (*прен. разг.*), възпламенявам, внушавам, окрилям, инспирирам | възбуждам, подбуждам, подстрекавам, диктувам (*прен.*)
вдявам — пъхам, вкарвам, провирам, мушкам, прекарвам, прокарвам, навървям
вегетирам — раста, развивам се | (*прен.*) живоря, живея, животувам, живувам, преживявам
веднага — тутакси, тозчас, в същия миг, мигновено, незабавно, неотложно, бързо, немедлено (*книж.*), моментално, на часа, на минутата,още сега, ето сега, в миг, мигом, завчас, скоро | незабелязано, ненадейно, изневиделица, неочаквано, внезапно, изведнъж
ведно —заедно, наедно, вкупом, общо, съвместно, накуп, всички, дружно, наведнъж
веднъж — еднократно, един път, еднъжди (*нар.*), еднъж | някога, едно време | по едно време
веднъж завинаги — окончателно, безвъзвратно, неповратимо
ведомство — ресор, компетентност, обсег | (*прен.*) власт, управление, ръководство
ведрина — свежест, хладина, прохлада, лазур (*поет.*), яснота, безоблачност | (*прен.*) бодрост, веселост
ведро — котел, кофа
ведър — ясен, безоблачен, свеж, пресен, прохладен, хладен, лазурен, (*поет.*) | (*прен.*) светъл, чист

вежлив — учтив, внимателен, любезен, мил, възпитан, услужлив, отзивчив, приятен, нежен, благ, благовъзпитан, приветлив, радушен, почтителен, ласкав, галантен, приличен, деликатен, коректен
вежливост — учтивост, внимание, любезност отзивчивост, ласкавост, нежност, благост, доброта, възпитание, куртоазия
вездесъщ (*книж. остар.*) — всемогъщ, всесилен, всезнаещ, повсеместен
везни — теглилка
вейка — клонче, вѐтва (*поет.*)
век — столетие, епоха
вековен — (*прен.*) стар, нявгашен, древен, античен, дълготраен, вечен, дълговечен (*книж.*), всевечен (*книж.*)
велегласно (*остар.*) — високо, силно, на всеуслишание (*остар.*), гръмко, гръмогласно, на висок глас
веление (*остар.*) — заповед, повеля, повеление (*книж. остар.*)
велзевул (*прен.*)— хитър, подъл, злобен, лукав, коварен, сатана, дявол, измамлив, ехиден
велик — голям, величествен, заслужил, знаменит, именит, прочут, прославен, славен, известен, всеизвестен, популярен
великан — исполин, гигант, колос, титан (*книж.*), грамада, планина (*прен.*) ‖ (*прен.*) велик
великански — исполински, гигантски, колосален, грандиозен, монументален, титански, огромен, грамаден, чудовищен
великодушен — добър, благ, сърдечен, отзивчив, снизходителен, отстъпчив, милостив, състрадателен, милосърден, благороден, възвишен
великодушие — доброта, благост, снизхождение, състрадание, милосърдие, милост, добросърдечие (*книж.*), благородство, отстъпчивост, благороден жест
великолепен — прекрасен, разкошен, превъзходен, изящен, пищен, богат, изобилен, бляскав, внушителен, тържествен, величествен, славен, блестящ (*прен.*), хубав
великолепие — блясък, разкош, хубост, пищност, богатство, лукс, изящество, величие
великолепно — прекрасно, бляскаво, разкошно, превъзходно, изящно, богато, пищно, хубаво
величав — (*вж.*) величествен
величая — възвеличавам, хваля, възхвалявам, славя, прославям, превъзнасям, възвишавам, въздигам, пея, възпявам
величествен — огромен, грамаден, грандиозен, монументален, импозантен (*книж.*), внушителен, величав, възвишен, недосегаем ‖ великолепен, превъзходен, бляскав, тържествен, важен
величественост — величавост, грандиозност, импозантност (*книж.*), монументалност (*книж.*) ‖ тържественост, великолепие, изящество, възвишеност
величие — слава, лаври (*прен.*), триумф, апогей (*прен. книж.*) ‖ величественост, тържественост, блясък, великолепие ‖ именитост, знаменитост, известност
величина — големина, размер, обем, обхват, съдържание ‖ стойност, цена, значение
велможа — царедворец, придворен, болярин, благородник, сановник (*арх.*), големец
венец — (*прен.*) ореол, лаври, слава
венцехваление (*книж. ирон.*) — хвала, възхваление, славословие, величаене, възвеличаване
венчавам се — встъпвам в брак, женя се
веран (*нар.*) — стар, повреден, разнебитен, разхлопан, развален, порутен, остарял
вербален — словесен, устен
вербувам — завербувам, рекрутирам, набирам, събирам, групирам, привличам, набавям
вердикт (*книж.*) — присъда, решение
верев (**на верев**) — напреки, на кръст, косо, накриво, по диагонал (*книж.*)

верен — прав, истински, правдив, истинен, достоверен, автентичен, същински, правилен, действителен, правдоподобен ‖ точен, непогрешен, математически ‖ предан, надежден, доверен, последователен, привързан, придаден, отдаден, изпитан, сигурен, честен, искрен, добросъвестен, лоялен ‖ свой, близък, приближен, доверен

вересия (*разг.*)—кредит, на вяра (*нар.*)

верига — синджир (*разг.*), железа, окови, букаи (*нар.*) ‖ (*прен.*) ярем, робство, подчинение, зависимост ‖ колона, кордон, редица, низ, връзка, ред, последователност, следствие, продължение

верижен — свързан, последователен, един след друг

верноподаник (*книж. остар.*)—поданик (*остар.*) ‖ благонадежден, верен

верноподанически (*книж.*) — сервилен, коленопреклонен (*книж.*), послушен, търпелив, изпълнителен

вероизповедание — вяра, верую, религия, вярване, изповедание

вероломен — измамнически ‖ вероотстъпник, изневерник, изменник, ренегат, коварен, безчестен, безсъвестен, предател, подъл, перфиден

вероломство — вероломничество, изневяра, изменничество, подлост, предателство, коварство, византийщина, вероотстъпничество, перфидност, макиавелизъм (*книж.*)

веротърпимост — търпимост, толерантност

вероучение—катехизис, догма (*книж.*) ‖ вероизповедание, вяра, религия, верую

вероятен — правдоподобен, възможен, предполагаем, допустим, хипотетичен (*книж.*), бъден, евентуален, очакван

вероятно — навярно, може би, възможно, като че ли, сякаш, правдоподобно, евентуално

вероятност—сигурност, възможност, предположение, допустимост, хипотеза (*книж.*), евентуалност, шанс, изглед

версия — мълва, слух, вест ‖ разказ

вертеп — свърталище, убежище, гнездо, дупка, котило, бърлога, място на разврат

вертикален — отвесен, перпендикулярен, изправен, прав

верую — вяра, вярване, религия, изповедание ‖ (*прен.*) разбиране, мироглед

весден — цял ден, постоянно, непрекъснато, непрестанно

весел — радостен, жизнерадостен, доволен, засмян, усмихнат, ухилен, жив, бодър, игрив, веселяк, приятен, приветлив, свеж, духовит, остроумен, разположен, в настроение, пъргав, щастлив ‖ комичен, смешен, шеговит

веселба — забава, празненство, празник, гуляй, пир, пиршество, тържество

веселие — радост, доволство, повишено настроение, веселост ‖ веселба

веселя—развеселявам, забавлявам, занимавам, развличам, разсейвам, поразсейвам, поразвличам, поразвеселявам, разсмивам, разтушавам, радвам

веселяк — духовит, весел, занимателен, забавителен, усмихнат, шегаджия, майтапчия (*разг.*)

весло — гребло, лопата

вест — известие, съобщение, новина, сведение, предизвестие, хабер (*нар.*), мълва, слух

вествам се — (*вж.*) вестявам се

вестник — журнал (*остар.*), газета (*остар.*), лист, орган, ежедневник, всекидневник

вестникар — журналист, публицист, кореспондент, дописник

вестникарство— журнализъм, публицистика

вестявам се (*разг.*) — явявам се, мярвам се, идвам, появявам се, представям се, показвам се, излизам наяве, довтасвам (*разг.*), излизам на сцената

веся се — провесвам се, надвесвам се

ветеран — деец, труженик, борец, поборник, воин, ратник (*остар.*), радетел (*книж.*) ‖ изпитан, опитен, стар

вето — запрещение, несъгласие, забрана

ветрея се (*разг.*) — развявам се, проветрявам се ‖ (*прен. разг.*) рея се, разхождам се, разсейвам се

вехна — увяхвам, повяхвам, завяхвам, съхна, изсъхвам, посървам, линея, полинявам, крея, чезна, клюмвам ‖ (*прен.*) слабея, страдам, боледувам, остарявам

вехт — овехтял, веран (*разг.*), износен, изтъркан, стар, остарял, старомоден, взел-дал (*разг.*), изостанал, изоставен, напуснат, неподържан, негоден ‖ (*прен.*) отживял, някогашен, отдавнашен, минал в архивата

вехтея — старея, ставам негоден, овехтявам, похабявам се, хабя се, извехтявам, минава ми времето, демодирам се, износвам се

вече — напълно, съвсем, дошло е време, време е ‖ най-после, чак сега

вечен — безкраен, всевечен (*книж.*), траен, постоянен, безспирен, непрекъснат, нескончаем, продължителен, дълговременен, безсмъртен (*книж.*), неувяхващ (*поет.*), нетленен (*поет.*)

вечер — нощ, вечерно време ‖ мрак, тъмнина

вечно — постоянно, непрекъснато, непрестанно, винаги, завинаги, веднъж завинаги, навеки, во веки веков (*остар.*), всякога, навсегда (*остар.*), дълговечно (*книж.*), дълготрайно, трайно, продължително, безкрайно, безспирно, нескончаемо, неизменно

вечност — продължителност, безкрайност, неизменност ‖ (*прен.*) слава, безсмъртие

вещ — опитен, изкусен, майсторски, специалист, сръчен, кадърен, похватен, умел, способен, ловък, практичен

вещ — предмет, нещо, обект

вещая (*поет.*) — предвещавам, гадая, предсказвам, предричам, пророкувам, отгатвам, предугаждам, врачувам

веществен — материален, предметен, реален, действителен, осезателен, уловим

вещество — материя, материал, естество

вещина — опитност, сръчност, похват, умение, кадърност, способност, знание, майсторство, майстория (*разг.*), умелост, ловкост, похватност

вещица — вълшебница, чародейка, магьосница, вещерица (*диал.*) ‖ (*прен.*) грозна, стара, брантия (*разг. грубо*)

вещо лице (*юрид.*) — експерт

вея — развявам, разпилявам, разсейвам, отвявам, разпръсквам, разнасям, повявам, извявам, навявам, завявам, поотвявам ‖ духам, навявам, лъхам, подухвам, понавявам ‖ размахвам

веялица — (*вж.*) виелица

веяние (*книж.*) — тенденция, насока

вживявам се — вниквам дълбоко, въодушевявам се, ентусиазирам се, изживявам, преживявам

взаимен — общ, съвместен, солидарен, единодушен, един друг, другарски, реципрочен, един на друг

взаимност — общност, сътрудничество, съучастие, солидарност, взаимоотношение, реципрочност

взаимодействие — влияние, въздействие, причинност, каузалитет (*книж.*), причинна връзка, връзка, зависимост, обусловеност

взаимодействувам — влияя, въздействувам

взаимозависимост — причинна връзка, причинност

взаимоотношение — отношение, връзка, взаимност, взаимодействие

взаимствувам — (*вж.*) заимствувам

взгляд (*остар.*) — (*вж.*) възглед

взел-дал (*разг.*) — негоден, изхабен, изтъркан, употребен, похабен, свършил, не влиза в работа (*разг.*)

вземам (взимам) — улавям, хващам, докопвам (*разг.*), сграбчвам ‖ отнасям, отвеждам, отнемам, турям ръка (*разг.*), изземвам ‖ изваждам, измъквам, изтеглям, изтръгвам ‖ завземам, завладявам, превземам, окупирам ‖ заимствувам, обсебвам, присвоявам ‖ получавам, приемам, печеля, придобивам, снабдявам се, черпя, изчерпвам, извличам ‖ подбирам, избирам ‖ нарамвам, грабвам, задигам ‖ (*разг.*) женя се, оженвам се, омъжвам се
вземам връх — излизам отгоре, вземам надмощие, надвивам, побеждавам, излизам на глава (*разг.*), тържествувам, възтържествувам (*книж.*), надделявам, надмогвам, изпреварвам, отивам напред, надпреварвам, надбягвам
вземам думата — изказвам се, заговорвам, заприказвам, повеждам разговор, отварям дума, говоря, влизам в разговор, подкачам разговор, отварям разговор
вземам инициатива (*книж.*) — (*вж.*) наканвам се, почвам, започвам
вземам мерки — грижа се, старая се, погрижвам се, полагам грижи, постаравам се
вземам надмощие—(*вж.*) вземам връх
вземам на смях — (*вж.*) осмивам, иронизирам (*книж.*), подигравам, подмятам
вземам от дума (*разг.*) — разбирам се (*разг.*), разбран съм, схващам, разбирам
вземам под внимание — (*вж.*) съобразявам се, имам предвид, държа сметка ‖ задоволявам, зачитам, уважавам, удовлетворявам
вземам ума (*разг.*) — залисвам, слисвам, смайвам, омайвам, учудвам, чудя, почудвам
вземам участие (*книж.*) — участвувам, имам дял, имам пръст (*разг.*), бъркам се (*разг.*), намесвам се
вземане-даване (*разг.*) — търговия, алъш-вериш (*разг.*), размяна ‖ сметки, продажби ‖ (*прен.*) отношения, връзки, близост
вземи — дръж, хвани, на
взирам се — гледам, заглеждам се, поглеждам, позаглеждам се, вторачвам се (*разг.*), впервам поглед, приковавам поглед (очи), забивам поглед, втренчвам се, впивам очи, хвърлям поглед, вглеждам се, съзирам, фиксирам ‖ наблюдавам, вниквам, преценявам, проучвам
взискател (*юрид.*) — кредитор
взискателен — придирчив, строг, сериозен, претенциозен, изискващ, педант, формалист, прецизен, точен, акуратен, съвестен, внимателен
взискателност (*книж.*) — придирчивост, изисквания, строгост, педантичност, точност, акуратност, претенциозност, внимание
взлом (*книж.*) — сила, натиск, пристъп, щурм, атака
взор (*поет.*) — поглед ‖ (*прен.*) кръгозор, хоризонт, обсег
взрив — експлозия, пукот, гърмеж, трясък, избухване
взрян — вгледан, загледан, вперен, втренчен, вторачен, вперил очи (поглед), отправил поглед
вибрация — трептене, движение, клатене, друсане
вид — изглед, глед, форма, облик, външност, външност, физиономия, лик, лице, черти, образ, фигура ‖ сорт, род, порода, разновидност, група, тип, подразделение ‖ фаза, състояние, положение ‖ маниер, стил, природа
виделина — светлина, ден (*прен.*), слънце ‖ (*прен.*) просвета, култура ‖ просветление
видело (*диал.*) — светло, светлина, виделина, ден, слънце
виден — личен, изтъкнат, забележителен, знаменит, прочут, известен, именит, бележит, всеизвестен
видение — призрак, сянка, фантом, образ, кошмар, привидение ‖ илюзия, сън, мираж, халюцинация
видим —очевиден, ясен, очертан, явен, очебиен, забележим, на глед, на вид, фрапантен, флагрантен ‖ реален, осезаем, материален, веществен

види ми се — вижда ми се, привижда ми се, струва ми се, виждам, забелязвам

видимо — явно, нескрито, налице, ачик (*разг.*) ‖ привидно, на глед, външно

видимост — яснота

види се — като че ли, май че (*разг.*), гаче ли (*разг.*), сякаш, тъй да се каже, струва ми се, чини ми се, може би, изглежда, вероятно

видоизменен — променен, изменен, преобразен, сменен, преобразуван, преустроен, превърнат, подправен

видоизменение — изменение, промяна, преобразяване, смяна, трансформация, реформа ‖ разновидност, вид, сорт, вариация

видоизменям — изменям, променям, преобразявам, преобразувам, превръщам, преустройвам, трансформирам, подправям, преобръщам, сменям

виелица — вихър, вихрушка, буря, веялица, вятър, фурия, фъртуна, ураган, стихия, хала, циклон

виждам — гледам, вглеждам се, поглеждам, заглеждам, попоглеждам, позаглеждам, забелязвам, сглеждам, съзирам, зървам, съпикасвам (*разг.*), проглеждам, прозирам, наблюдавам ‖ познавам, разбирам, съзнавам, схващам, сещам се, прави ми впечатление, обръща ми вниманието ‖ (*прен.*) преживявам, изпитвам, изпащам, изживявам

вижда ми се — (*вж.*) види ми се

вижда се — откроява се, проличава, забелязва се, установява се, констатира се, оказва се, усеща се, доказва се, потвърдява се, става ясно, явствува (*книж.*)

виза — заверка, легализация

византийщина — (*прен.*) лукавство, лицемерие, интригантство, ехидност, подлост, коварство, вероломство, хитрост

визирам (*книж.*) — заверявам, легализирам, одобрявам ‖ имам предвид, посочвам, определям

визита — посещение, обход, навестяване, обиколка, гостуване, свиждане, турне

визитирам — посещавам, спохождам, навестявам, обхождам, обикалям, наминавам, преглеждам

вик — крясък, писък, провикване, глас, стон, врява, рев, плач, стенание, ридание, вопъл ‖ (*прен.*) зов, повик, апел, призив

викам — извиквам, кряскам, крещя, изкрещявам, изкрясквам, провиквам се, издигам (надигам) глас, извисявам глас (*нар.*), говоря високо, викам колкото ми глас държи, надвиквам се, проглушавам, заглушавам, повишавам тон (*книж.*), възкликвам (*книж.*), надавам вик, дера се (*разг.*), дера си гърлото (*разг.*), дърля се (*нар.*), карам се, гълча (*нар.*), вдигам врява, рева, изревавам, надавам вой, вия ‖ стена, разревавам се, ридая ‖ каня, повиквам, поканвам, свиквам, зова, призовавам, приканвам, привиквам ‖ (*диал.*) казвам, разправям

виквам — повишавам глас, повишавам тон (*книж.*), провиквам се, изкрясквам, изкрещявам, извиквам, изревавам, изкрясквам, надавам вик

виканица (*разг.*) — викане, крясъци, писъци, гюрултия (*разг.*)

викат ме — зоват ме, наричам се, наричат ме, именувам се, нося име, именуват ме

вилен (*диал.*) — буен, несдържан, необуздан, сприхав, неукротим, вироглав, непокорен, своеволен, немирен, неудържим, смел, дързък, упорит, безразсъден, стремителен, бурен, раздразнителен ‖ палав, немирен

вилнеене — буйство, необузданост, безчинство, вилнеене, пламенност, разпаленост, ярост, гняв ‖ палавост, немирство

вилнея — буйствувам, лудея, развилнявам се, завилнявам, безчинствувам, своеволнича, върлувам, разлудявам се, щръклея (*разг.*), лудувам

вина — провинение, грях, прегрешение, махана (*разг.*), грешка, простъпка, престъпление ‖ виновност, отговорност ‖ причина

винаги — постоянно, колчем (*разг.*), при всеки случай, всеки път, сявга (*нар.*), колкото пъти, всякога, непрекъснато, вечно, навеки ‖ трайно

виновен — провинен, виноват (*разг.*), има вина, крив (*нар.*), отговорен, грешен ‖ подсъдим, обвиняем ‖ осъдителен, неизвинителен, неоправдаем

виновен съм — не съм прав, сбъркал съм, крив съм (*нар.*), имам вина, сгрешил съм, провинен съм

виновник — провинен, престъпник, нарушител, подсъдим, грешник ‖ причинител, отговорен, причина

виновност — вина, провинение, отговорност

винт — бурма, витло

виня — обвинявам, диря отговорност, коря, укорявам, осъждам, порицавам ‖ набеждавам

вир-вода (*разг.*) — (*вж.*) мокър

виреѝ — раста, живея, развивам се, напредвам, цъфтя, процъфтявам, преуспявам ‖ съществувам

вирнат (*разг.*) — навирен (*разг.*), прав, изправен, щръкнал (*разг.*), стърчащ, отвесен, издигнат

вироглав (*разг.*) — упорит, твърдоглав, твърд, неотстъпчив, непослушен, инат (*разг.*), непокорен, луда глава (*разг.*), опърничав

вироглавство — упоритост, твърдоглавие, неотстъпчивост, непослушание, непокорство, вироглавщина

вироглавщина (*разг.*) — (*вж.*) вироглавство

вирус — микроб, бацил, бактерия ‖ зараза

виря — издигам, изправям, навирям, понавирям, щръквам (*разг.*)

виря глава (*разг.*) — възгордявам се, надувам се (*разг.*), виря нос (*разг.*), държа се на голямо (*разг.*), държа се надуто (*разг.*), гледам отвисоко (*разг.*), важнича (*книж.*), придавам си важност ‖ надигам се, бунтувам се, непокорствувам

виря нос (*разг.*) — възгордявам се, големея се, надувам се (*разг.*), пъча се (*разг.*), виря глава (*разг.*), важнича (*книж.*)

висина (*поет.*) — (*вж.*) височина

виси на конец (косъм) (*разг.*) — несигурен, пред опасност, рискован, изложен на опасност

висок — голям, едър, грамаден, дълъг (*разг.*) ‖ значителен, ценен ‖ важен, отговорен ‖ издигнат, възвишен

висококачествен — първокачествен, доброкачествен, добър, елитен, отбран, подбран

високомерен — надменен, горд, горделив, надут (*разг.*), самомнителен, грандоман, нахален, арогантен, самолюбив, тщеславен (*книж.*), самонадеян, наперен (*разг.*), презрителен

високомерие — надменност, надутост (*разг.*), големство, гордост, самомнителност, нахалство, самонадеяност, грандомания, презрителност, арогантност, самолюбие, тщеславие (*книж.*)

високонравен (*книж.*) — нравствен, морален, честен, почтен, чист, невинен

високопарен (*книж.*) — тържествен, надут, претенциозен

високопоставен — авторитетен, уважаван, почитан

висота — височина, големина ‖ възвишение ‖ (*прен.*) възвишеност ‖ степен, стъпало, уровен, ниво, равнище

височина — висота, висина (*поет.*), висинѐ (*поет.*), издигнатина ‖ възвишение, бърдо, хълм, рид, рът, планина ‖ стан, ръст, големина

висш — възвишен, висок, върховен, горен, сублимен

вися — повисвам, надвисвам се, провисвам се, тегна ‖ (*разг.*) чакам, дремя, кисна

витален (*книж.*) — жизнен, насъщ, необходим, наложителен

витая (*поет.*) — блуждая, скитам, лутам се, бродя, обикалям, пребродвам, рея се (*диал.*), нося се (*разг.*)
витИя (*остар.*) — оратор, трибун, сладкодумен, красноречив, говорлив
витло — бурма, винт
витяз (*остар. поет.*) — юнак, герой, храбрец, победител
вихрен (*поет.*) — буен, стремителен, вихрогон, стремглав, главоломен, бърз, поривист, неудържим, стихиен
вихром (*поет.*) — стремително, светкавично, като вихър, стремглаво
вихрушка — (*вж.*) вихър
вихър — вихрушка, буря, веялица, виелица, вятър, фъртуна, ураган, стихия
виц — анекдот, смехория, масал (*разг.*)
вия — огъвам, превивам, свивам ‖ обвивам, усуквам, омотавам
вия — рева, викам, пищя, стена, ридая, надавам вопли
вия се — обвивам се, опасвам, обгръщам ‖ извивам се, завивам, лъкатуша
вкаменен — втвърден, вдървен, вкочанясал, вкокален ‖ (*прен.*) вцепенен, неподвижен, скован, смръзнал, замръзнал, парализиран
вкаменявам се — втвърдявам се, вдървявам се, вкочанясвам (се), вкоравявам се, вкокалявам се, затвърдявам ‖ (*прен.*) вцепенявам се, сковавам се, парализирам се, смръзвам се, вледенявам се, замръзвам
вкарвам — въвирам, пъхам, впъхвам, втиквам, вмъквам, ръгам, мушкам, вмествам, натиквам, помествам, въвеждам, наръгвам, намушквам, провирам, прокарвам, пропъхвам, навирам, напъхвам ‖ (*разг.*) въвличам, въвеждам, вмъквам
вкиснал се — престоял, вкиснат, ферментирал
вклещвам — приклещвам, заклещвам, пристягам, вкопчвам, хващам, впримчвам
включвам — причислявам, вмъквам, прибавям, притурям, вмествам, помествам, вмятам, присъединявам ‖ съдържам, обхващам, обемам, обсягам, обгръщам ‖ свързвам, съединявам, присъединявам
вковавам — (*вж.*) втвърдявам ‖ заковавам, затвърдявам, забивам, прикрепям, приковавам, фиксирам
вкокалён — втвърден, вдървен, закоравял, затвърдял, корав, як, твърд
вкопчвам — сграбчвам, улавям, залавям, хващам, докопвам, ловя, вчепквам, вклещям
вкоравявам — (*вж.*) вкаменявам се
вкоренен — затвърден, враснал, внедрен
вкоренявам — насаждам, всаждам, враствам ‖ вгнездям, внедрявам
вкочанен — смразен, смръзнал, измръзнал, замръзнал, вледенен, вкочанясал, вкокален, втвърден, вдървен, вцепенен, парализиран
вкочанясвам (се) — измръзвам, вледенявам се, смразявам се, премръзвам, изстивам, сковавам се, вцепенявам се, вдървявам се, втвърдявам се, вкаменявам се, вкокалявам се
вкратце (*остар.*) — накратко, съкратено, в резюме, в съкратен вид, накъсо, с малко думи, с няколко думи
вкупом — съвкупно, заедно, наедно, ведно, купом (*нар.*), накуп, групово, на група ‖ солидарно, другарски, всички
вкус — сладост, сочност, дъх ‖ апетит ‖ (*прен.*)усет, естетика, изящност
вкусвам — хапвам, пийвам ‖ опитвам ‖ (*прен.*) изпитвам, почувствувам, усещам ‖ преживявам, изживявам
вкусен — приятен, ароматен, апетитен, сочен
влага — мокрота, влажност, рода ‖ валеж, дъжд, мъгла
влагалище — склад, хранилище, вместилище, стоварище, депо, депозит, магазия, антрепозит
влагам — поставям, турям, гуждам (*диал.*), слагам, нанествам, помествам, понамествам, включвам ‖ (*прен.*) внасям, прилагам, привнасям, допринасям
владение — собственост притежание, имот, имение, държане (*юрид.*)

владетел — притежател, собственик, държател, владелец, господар ‖ монарх, властелин (*остар.*), самодържец, господар, цар
владея — притежавам, обладавам, имам ‖ управлявам, държа под властта си, господствувам, царувам ‖ умея, знам, мога
владея се — сдържам се, въздържам се, търпя, стърпявам се, обуздавам се
владичество — господство, власт, надмощие, хегемония, мощ, авторитет
влажен — мокър, воден, намокрен, напоен ‖ дъждовен, мъглив
влажнея — мокря се, овлажнявам се, намокрям се, кисна, плуя
влак — железница, трен
влакно — нишка, косъм
власат — космат, мъхат, мъхав
власт — господство, владичество, мощ, авторитет, могъщество, сила, надмощие, хегемония ‖ управление, началство ‖ влияние, въздействие, натиск, давление (*книж.*)
властвувам — управлявам, господствувам, господарствувам, заповядвам, царувам, владея
властелин (*остар.*) — владетел, господар, самодържец, деспот
властен — авторитетен, могъщ, силен ‖ властнически, заповеднически, деспотичен, повелителен, властолюбив
властолюбив (*книж.*) — властнически, деспотичен
властник — управляващ, управник ‖ заповедник, владетел, властелин (*остар.*)
властнически — господарски, заповеднически
влача — (*вж.*) влека
влача се — влека се, мъкна се (*разг.*), тътря се (*разг.*), пълзя, кретам, вървя бавно, вървя едвам-едвам, помъквам се, повличам се, пропълзявам, промъквам се, примъквам се, домъквам се, дотътрям се (*разг.*) ‖ скитам, блуждая, миткам — (*разг.*)
влача се на опашката (*разг.*) — изоставам, закъснявам, мъкна се, влача се, не успявам
вледенявам — замръзвам, измръзвам, смръзвам, вкочанясвам, сковавам, вкаменявам
влека — влача, тегля, повличам, водя, возя, довеждам, докарвам, мъкна, тътря (*разг.*), плъзгам, свличам, замъквам, поповличам, попритеглям, поиздърпвам, издърпвам, попридърпвам, поизмъквам, дърпам, повличам, изтеглям, извличам, измъквам, домъквам, изтътрям, примъквам, придърпвам, придвиждам ‖ увличам, подмамвам, притеглям, привличам
влечение — стремеж, порив, нагон, инстинкт, непреодолима склонност, наклонност ‖ любов, привързаност, симпатия, слабост, страст, увлечение
влече ме — кара ме, тика ме, подтиква ме
влечуго — (*прен.*) подлец, подлизурко, мазник (*разг.*), безгръбначен, блюдолизец
вливам — наливам, сипвам, приливам, доливам, пълня ‖ (*прен.*) придавам, внасям, привнасям, прибавям, притурям
вливам се — втичам се, съединявам се ‖ влизам, включвам се
влизам — встъпвам, пристъпвам, преминавам, навлизам, задълбочавам се, прониквам, примъквам се, провирам се, минавам ‖ участвувам, включвам се, вземам участие, сътруднича, съдействувам ‖ съдържам се, вместям се, побирам се
влиза в работа — годен, отива, подхожда, върши работа, използуваем, употребим, подходящ, струва, бива го, чини, хваща място, на място е
влизам в беля (*разг.*) — навреждам си, напакостявам си
влизам във връзка — (*вж.*) сношавам се
влизам в действие — (*вж.*) действувам, работя
влизам в преговори — (*вж.*) преговарям
влизам в пътя (*разг.*) — ставам редовен, ставам човек (*разг.*), оправям се

влизам в разправия — (*вж.*) карам се
влизам в спор — (*вж.*) споря
влияние—авторитет, престиж (*книж.*), тежест ‖ господство, власт, надмощие ‖ натиск, въздействие, давление (*книж.*), внушение ‖ значение, важност, сила
влиятелен — авторитетен, с тежест, с престиж, уважаван, почитан ‖ силен, властен, фактор, големец, голям човек (*разг.*), силен на деня (*разг.*), всесилен, всевластен (*книж.*), коли и беси (*разг.*)
влияя — въздействувам, повлиявам, оказвам влияние, упражнявам влияние (въздействие, натиск), подействувам, внушавам, диктувам
влог — вноска ‖ залог, гаранция ‖ (*прен.*) ценност, достижение(*книж.*), принос
влошавам — развалям, повреждам, отеготявам, усложнявам
влъхва (*остар.*) — мъдрец, сановник, гадател ‖ (*разг.*) хитрец, разбойник
влюбвам се — привързвам се, пристрастявам се, увличам се, заобичвам, залюбвам, обиквам
влюбен — увлечен, привързан, встрастѐн
влюбеност — увлечение, привързаност, любов, обич, пристрастеност, влечение
влюбчив — любвеобилен
вманиачвам се — побърквам се, подлудявам ‖ (*прен. разг.*) увличам се, пристрастявам се
вменявам в дълг (*книж.*) — задължавам, заповядвам, изисквам
вмесвам се — меся се, вземам участие, участвувам, посреднича, интервенирам (*книж.*), намесвам се, замесвам се, влизам, бъркам се (*разг.*), бутам се (*разг.*), мушкам се (*разг.*), навирам се (*разг.*), пъхам (завирам, мушкам) си носа (*разг.*)
вмествам — помествам, поставям, поставям на място, давам място, включвам, вмъквам, настанявам, причислявам, прибавям
вместилище — резервоар, склад, влагалище, хранилище
вместимост — съдържание, обем, големина, размер, обхват
вметнат — вместен, вмъкнат, преплетен, причислен, прибавен, притурен, поместен, пъхнат, вврян, заврян (*разг.*), напъхан (*разг.*), наврян (*разг.*)
вмешателство — намеса, интервенция, участие ‖ (*прен.*) пръст, посредничество
в миг — мигновено, мигом, моментално, в един миг, веднага, изведнъж, тутакси, на часа, тозчас, бързо, завчас
вмирисвам се — воня, замирисвам, завонявам, всмърдявам се, вьвонявам се, засмърдявам (*разг. грубо*)
вмъквам — втиквам, вкарвам, пъхам, въвеждам, въвирам, вмятам, вплитам, вмествам, внедрявам, вгнездям, впъхвам, завирам ‖ включвам, помествам, прибавям, притурям, въвличам, въвеждам, причислявам, вписвам
вмъквам се — намъквам се, промъквам се, навлизам, влизам, настъпвам, вниквам, прониквам, нахлувам, нахълтвам, въвирам се, пристъпвам, встъпвам, пропъхвам се, провирам се, пропълзявам, приславчвам се (*разг.*), завирам се, навирам се, наместям се, напъхвам се, намърдвам се (*разг.*)
вмъкване — проникване, натикване ‖ намеса, вмешателство, участие
внасям — нося, донасям, доставям, прибавям, принасям ‖ вливам, привнасям, влагам ‖ доставям
внедрен — вкоренен, враснал ‖ приложен, въведен
внедрявам — вкоренявам, всаждам, вгнездям, вмествам, вмятам, вмъквам, включвам ‖ въвеждам, пускам в употребление, прилагам, използувам
внезапен — ненадеен, неочакван, неожидан, изневиделица, непредвиден, спонтанен, бърз, мигновен, стремителен, светкавичен, немедлен
внезапно — ненадейно, изневиделица, непредвидено, изведнъж, бързо, ту-

такси, незабавно, на часа, завчас, мигновено, стремително, светкавично ‖ неочаквано, незабелязано, мълком, неусетно

вниквам — прониквам, задълбочавам се, влизам, навлизам, съсредоточавам се, вдълбочавам се, вмъквам се, навлизам ‖ разбирам, прозирам, схващам ‖ вглеждам се, съзирам, гледам ‖ (*прен. книж.*) разбирам, схващам, осъзнавам

внимавам — бдя, пазя, вардя, полагам грижи, съобразявам, съсредоточавам се, замислям се, отварям си очите (*разг.*), опичам си ума (*разг.*)

внимание — внимателност, съобразителност, съсредоточеност, остожност, бдителност, грижа, грижливост ‖ любознателност, любознание, интерес ‖ наблюдение, бдение, надзор ‖ уважение, почит, тачене, зачитане, респект

внимателен — съобразителен, остожен, бдителен, предпазлив, зорък, буден, съсредоточен, наблюдателен, съзерцателен ‖ прилежен, грижлив, благоразумен ‖ учтив, любезен, възпитан, деликатен

внисам — (*вж.*) внасям

внос — участие

внушавам — втълпявам, вдъхвам, настройвам, подстрекавам, инспирирам, натрапвам мисъл, диктувам, продиктувам, съветвам, посъветвам, убеждавам, повлиявам, влияя, въздействувам, упражнявам влияние (въздействие)

внушавам страх (*книж.*) — сплашвам, изплашвам, стряскам, спаплачосвам (*разг.*), сащисвам (*разг.*)

внушаемост — хипноза

внушение — въздействие, влияние, натиск, вдъхновение, съвет, подстрекателство ‖ хипноза, самовнушение

внушителен — величествен, представителен, импозантен, величав, голям, забележителен, грандиозен, грамаден, монументален, чудовищен ‖ авторитетен, влиятелен

водач — развождач, пътеводител ‖ водител, предводител, ръководител, вожд, наставник, напътственик, покровител, челник ‖ главатар, байрактар (*нар.*) ‖ началник, шеф, отговорник ‖ лидер ‖ войвода

водовъртеж — въртоп, въртолйя (*диал.*), вир ‖ (*прен.*) вихър, вихрушка, буря, ураган, стихия, хала

водолечение — хидротерапия, балнеолечение

водоравен — хоризонтален

водоскок — фонтан, шадраван

водосток — улук (*нар.*), водосточна тръба

водя — развеждам, карам, разкарвам, съпровождам, закарвам, докарвам, довеждам, изкарвам, извеждам, отвеждам, завеждам ‖ напътвам, направлявам, насочвам, упътвам, повеждам, предвождам, управлявам, ръководя, ориентирам

водя борба — (*вж.*) боря се

водя се — (*прен.*) (*вж.*) влияя се

водя за носа (*разг.*) — командувам, заповядвам, ръководя, управлявам, държа в покорство

водя разговор — (*вж.*) говоря, разговарям, беседвам

водя спор — (*вж.*) споря

военачалник — командир

военен — боеви, отбранителен, стратегически ‖ военнослужащ

военщина — войнолюбие, милитаризъм, солдатщина ‖ (*прен.*) суровост, строгост, дисциплина

вожд — (*вж.*) водач

возя — влека, тегля, карам, влача, довозвам, докарвам, повличам, привлачам, превозвам, пренасям, прекарвам, транспортирам, завличам, тътря (*разг.*)

воин (*остар. поет.*) — боец, войник, солдатин ‖ борец, ратник (*остар.*), труженик, герой

вой — виене, рев, вик, писък, крясък ‖ плач, стенание, ридание, вопъл

войвода — водител, предводител, вожд, водач, главатар (*нар.*), началник, челник

война — бой, битка, сражение, стълкновение, бран (*остар. поет.*),

схватка, сблъскване, борба, враждебност, военни действия, въоръжен конфликт
войник — воин, солдатин, войскар (*нар. остар.*), аскер (*нар. остар.*), боец ‖ страж, бранник, бранител
войнолюбие — агресивност, враждебност ‖ военщина, милитаризъм, солдатщина
войнствен — нападателен, настъпателен, агресивен ‖ мъжествен, смел, безстрашен, храбър, решителен, борчески, героичен, самоотвержен
войнственост — смелост, бойкост, дързост, храброст, мъжественост, решителност, враждебност, нападателност, настъпателност, агресивност
войнство (*търж.*) — военни сили, войска, армия, въоръжени сили
войска — войнство, армия, въоръжена сила, военна сила, милиция
вол — (*прен.*) дебелак (*разг. грубо*), груб, тежък, нечувствителен
волен — свободен, независим, свободолюбив, самостоятелен, неограничен, безпрепятствен, необуздан ‖ безгрижен, нехаен, охолен ‖ закачлив, шеговит ‖ (*поет.*) безпределен, необятен
волею-неволею — насила, щеш не щеш, насилствено, по принуда, силом, заставено, принудително
волност — свобода, независимост, неограниченост, воля, самостойност ‖ дързост, безгрижие, безцеремонност, неприличие, произвол, нахалство, необузданост ‖ закачка, шега ‖ каприз, пришявка ‖ простъпка, нарушение
воля — желание, искане, щение, въжделение, стремление, намерение, решение ‖ упорство, решителност, решимост, твърдост, упоритост ‖ (*поет.*) свобода, волност
воня — зловоние, смрад, миазъм (*книж.*) ‖ нечистотия, кал, смет, батак (*разг.*), тиня
воня — смърдя (*разг.*), мириша, замирисвам, завонявам, развонявам се, размирисвам се, разсмърдявам (*разг.*), вмирисвам се, вонея (*остар.*)
вонящ — смрадлив (*разг.*), зловонен, миризлив, смърдящ (*разг.*), разложен
вопъл — стенание, ридание, хленч, охкане, плач, рев, вой, въздишка, вик, стон
вот — гласуване, гласоподаване, избор, вотиране
воювам — водя война, сражавам се, водя сражение ‖ боря се
впечатление — представа, схващане, възприятие, осезание, чувство, усещане, импресия ‖ отражение, следа, образ ‖ въздействие, влияние, ефект
впечатлителен — схватлив, възприемчив, чувствителен, прозорлив, досетлив, догадлив, внимателен
впечатлителност — схватливост, възприемчивост, чувствителност, досетливост, догадливост, внимателност, внимание
впивам — притискам силно, вкопчвам, вбивам, прилепям, вплитам
впивам се — вкопчвам се, залавям се, улавям се, хващам се, сграбчвам, закрепостявам се, залостям се, вплитам се, вдълбавам се, врязвам се
вписвам — записвам, причислявам, включвам, вмятам, вмъквам
вплитам — уплитам, заплитам, замотавам, омотавам, мотая, преплитам, усуквам, опримчвам ‖ замесвам, намесвам, забърквам, обърквам, вмъквам, впримчвам, обвързвам, включвам, ангажирам
впоследствие (*книж.*) — след това, после, след, сетне, подир, по-късно, след време
впримчвам — (*вж.*) вплитам
впрочем — при това, иначе, всъщност, и тъй, така да се каже, санким (*разг.*)
впрягам — вмъквам, подкарвам, повеждам
впрягам в работа — натоварвам, задължавам, възлагам работа (задължение)
впускам се — хвърлям се, втурвам се, налитам, нахвърлям се, впущам се, урвам се (*нар.*), устремявам се, лансирам се, връхлитам, затичвам се ‖ увличам се, рискувам

впъхвам — пъхам, напъхвам, вкарвам, втиквам, навирам, вмъквам, завирам, блъскам, въвирам, вмествам, помествам, вкарвам, влагам, провирам, препъхвам, въвеждам, мушкам, ръгам, тикам, затиквам, забивам, затъквам, натиквам, натъквам, набивам, забучвам, втъквам

вра се (*разг.*) — завирам се, пъхам се, мушкам се, навирам се

враг — неприятел, противник, зложелател, недоброжелател, душман (*нар.*) ‖ съперник, конкурент

вражда — омраза, злоба, ненавист, неприязън (*книж.*), неприязненост, недоброжелателство, зложелателство, враждебност, завист, озлобление, отвращение, антипатия ‖ крамола, ежба ‖ непримиримост, антагонизъм

враждебен — неприятелски, противников, вражески ‖ непримирим, антагонистичен, противен, недоброжелателен, зъл, лош, зложелателен, ненавистен, неприязнен (*книж.*), настървен, агресивен ‖ студен, чужд

враждебност — омраза, злоба, недоброжелателство, злина, ненавист, неприязненост (*книж.*), студенина, вражда, озлобление, ожесточение, антипатия, агресивност, настървеност, ненавистничество, антагонизъм, неприятелство

враждувам — мразя, ненавиждам, съм във враждебни отношения, съм в неприязнени отношения, бия се, воювам, боря се, гледам накриво (*разг.*)

вражески (*книж.*) — враждебен, вражи (*нар.*), противников, неприятелски ‖ зъл, злостен, лош

вразумявам — поучавам, изваждам от заблуждение, давам да разбере, убеждавам, възпитавам, отварям очите (*разг.*), вкарвам в пътя (*разг.*), напълвам главата (*разг.*), осветлявам, напътвам, укротявам

вразумявам се — идва ми умът, поумнявам, опомням се, идва ми умът в главата (*разг.*), отварям си очите, ставам умен, умнея

враствам се — вкоренявам се, залостям се, вмествам се, всаждам се, насаждам се, вгнездям се, загнездям се ‖ вмъквам се, забивам се

врата — порта, вратник (*нар.*), вратня (*диал.*), портал ‖ отвор, проход, изход, излаз, дебуше

вратар — портиер, пазач

вратник (*нар.*) — вратня (*диал.*), порта

врачка — баячка, магьосница, фокусница, чародейка, гадателка, гледачка (*нар.*)

врачувам — бая, магьосвам ‖ гадая, веща̀я, предсказвам, предричам, предвещавам

вред — навред, навсякъде, вредом (*нар. разг.*), на всички места, по всички посоки, повсеместно

вреда — повреда, щета, пакост, загуба, ущърб

в **реда на нещата** (*разг.*) — редно, правилно, прилично, нормално, както трябва (*разг.*)

врѐден — вредителен, вредоносен, зловреден, злотворен (*книж. остар.*), пакостен, лош, пагубен, опасен, гибелен, разрушителен ‖ нездравословен, нездрав, нехигиеничен

вредѐн — нареден, натъкмен, нагоден, нагласен, наместен, настанен

вредител — пакостник, злосторник, нарушител, саботьор

вредителен — (*вж.*) врѐден

вредителство — злосторничество, злотворство (*остар. книж.*), пакостничество, престъпление, саботаж

вредом (*нар. разг.*) — (*вж.*) вред

вредоносен — (*вж.*) врѐден

врѐдя — повреждам, причинявам вреда, увреждам, навреждам, причинявам пакост, пакостя, напакостявам, развалям, разстройвам, ощетявам, правя беля (*разг.*) ‖ саботирам, спъвам работата, преча, противодействувам

вреждам се — нареждам се, настанявам се, нагласявам се, намествам се, нагаждам се, натъкмявам се, приспособявам се ‖ успявам

врели-некипели (*разг.*) — глупости, нелепости, недомислия, измислици,

празни приказки (*разг.*), бабини деветини (*разг.*), бабини приказки (*разг.*)
време — срок ‖ период, сезон, епоха ‖ час, момент ‖ времетраене (*книж.*), продължителност, трайност
временен — привременен, кратковременен, кратък, краткотраен, скоротечен, скоропреходен (*остар. книж.*), нетраен, мимолетен (*книж.*), тленен (*книж.*), палиативен, мигновен, моментен, ефимерен ‖ преходен, непостоянен, конюнктурен (*книж.*)
времетраене (*книж.*) — продължителност, срок, време, трайност
врещя — (*вж.*) вряскам
вричам се (*диал.*) — заричам се, обричам се, обещавам, давам дума
вродѐн — естествен, природен, вкоренен, всаден, присъщ, инстинктивен, внедрен ‖ наследствен, кръвен
въръз (*нар.*) — на, въз, отгоре, връх (*разг.*), върху, над
връзвам — свързвам, увивам, обвързвам, завързвам, съединявам, присъединявам, стягам, привързвам, ангажирам, вкопчвам
връзка — сноп, вързонѝца (*нар.*), възел, пакет ‖ вратовръзка ‖ съюз, познанство, общуване, сношение, приятелство, близост, досег, контакт (*книж.*) ‖ окови, вериги, железа ‖ (*прен.*) мост, съединение, звено, отношение, съответствие ‖ съгласуемост, логичност, причинна връзка, обусловеност, взаимозависимост, общност ‖ спойка, споеност, свързаност
връст (*нар.*) — възраст, година, пора (*нар.*)
въртвам се — завъртявам се, извръщам се, изменям посока, завивам, обръщам се, кръшвам (*разг.*), връцвам се (*разг.*), давам гръб, възвръщам се, криввам, кръшвам, връщам се
вperíтня (*нар.*) — (*вж.*) залисия
връх — възвишение, било ‖ острие, край
връх — връз (*диал.*), въз, отгоре, върху, над
връхлитам — налитам, натъквам се, влитам, вмъквам се, нахвърлям се, нападам, втурвам се, впускам се, впущам се, атакувам, устремявам се, нахлувам, урвам се (*разг.*), впускам се, хвърлям се ‖ изненадвам, натъквам се, сблъсквам се, изправям се пред, срещам ‖ сполетявам, постигам
връхна точка — връх, кулминационна точка, апогей
връхнина — горница, остатък, в повече, плюс
връцвам се (*разг.*) — (*вж.*) въртвам се
връчвам (*канц.*) — давам, предавам, давам на ръка, доставям
връщам — давам обратно, повръщам, възвръщам, отхвърлям ‖ отблъсвам, отстранявам, отдалечавам, препращам
връщам се — завръщам се, възвръщам се, идвам си, прибирам се, дохождам си, пристигам, довтасвам, (*разг.*), явявам се, вестявам се, приближавам се
връщане — завръщане, повръщане, пристигане, появяване ‖ поврат
вря — кипя, завирам
врява — шум, глъч, олелия (*разг.*), глъчка, гюрултия (*разг.*), дандания (*разг.*), вик ‖ ропот, смут, негодувание
врязан — вдълбан, продупчен ‖ впит, вместен, заврян, пъхнат, втикнат, натъпкан, забит, натикан
врязвам — вдълбавам, продупчвам, дупча, надупчвам, издълбавам ‖ впивам, пъхам, завирам, втиквам, натиквам, провирам, задълбавам
врязвам се — впивам се, вдълбавам се, вдавам се, навлизам, прониквам, всичам се, вбивам се, завирам се
врял и кипял (*разг.*) — опитен, добил опит, сведущ, изкусен, изпечен (*разг.*), запознат, преживял, изпитан
вряскам — кряскам, викам, крещя, развиквам се, пискам, разписквам се, изкрясквам, надавам крясък (врясък, вик), врещя (*разг.*)
всаден — вроден, вкоренен, внедрен
всаждам — насаждам, вкоренявам, присаждам, вмъквам, вгнездям
все едно — безразлично, равносилно, еднакво, все то (*разг.*), без значение, без разлика

все още — досега, доскоро, до неотдавна
все пак — въпреки всичко, при все това, все такѝ (*разг.*), без оглед на, мимо, въпреки, макар, при все че
все повече — от ден на ден, ден след ден, ден из ден, от минута на минута
все то (*разг.*) — все едно, равносилно, безразлично, еднакво
всевластен (*книж.*) — (*вж.*) всесилен (*книж.*)
всевъзможен — всякакъв, различен, разнообразен, разнороден, най различен, разновиден, разнокачествен, всякакъв друг, инакъв, друг
всегда (*остар.*) — всякога, сявга, постоянно, винаги, безкрайно, вечно
всегдашен (*остар.*) — всякогашен, постоянен, вечен
всезнание (*поет.*) — публичност, гласност, известност, всеуслишание (*остар.*), достояние
всеизвестен — извѐстен, общопризнат, общоизвестен, познат, забележителен, прочут, явен, именит, знаменит, славен
всекидневен — ежедневен, катадневен (*нар.*), постоянен, повтарян, чест, непрекъснат ‖ обикновен, фамилиарен ‖ делничен, монотонен, еднообразен, банален, прост, изтъркан (*разг.*)
всекидневие (*книж.*) — ежедневие, делничност, еднообразие, скука (*прен.*)
всекидневно — ежедневно, катадневно (*нар.*), ката ден (*нар.*), всеки ден, постоянно, често
вселена — свят, мир, всемир (*поет.*), природа, универс
вселявам — всявам, внушавам, въдворявам, всаждам, вкоренявам, въвеждам, вгнездям, внедрявам
всемерно (*книж.*) — пълно, всецяло, цялостно, изцяло, повсеместно, напълно
всемир (*поет.*) — (*вж.*) вселена
всемирен — всесветски, универсален, миров, световен, вселенски ‖ международен, интернационален ‖ повсеместен, всеобщ, всестранен, безграничен, безкраен
всемогъщ (*книж.*) — всесилен, всемощен, властен, мощен, силен
всемогъщество (*книж.*) — сила, мощ, всесилие, господство, владичество, надмощие
всенароден — всеобщ, общонароден, национален, обществен, народен, държавен, популярен, социален
всеобемащ — (*вж.*) всеобхватен
всеобхватен — всеобемащ, всестранен, всеобхващащ, пълен, изчерпателен, обширен, широк, безкраен
всеобхватност — пълнота, изчерпателност, широта, всестранност
всеобщ — общ, повсеместен, всестранен, всемирен, общоприет, общоустановен, общочовешки, всенароден, общонароден ‖ единодушен, солидарен, спонтанен
всеотдаен — отдаден, придаден, привързан, пристрастѐн, предан, встрастѐн, увлечен
всеотдайно — безрезервно, изцяло, всецяло, безкористно
всеотдайност — безрезервност, отдаденост, придаденост, преданост, вярност, привързаност, пристрастеност
всепризнат — общопризнат, безспорен, утвърден ‖ извѐстен, всеизвестен, възприет, наложил се
всепобеждаващ — (*вж.*) всесилен
всесветски — (*вж.*) всемирен
всесилен — пълновластен, неограничен, всевластен (*книж.*), властен, всемогъщ (*книж.*), господар, всепобеждаващ, коли и беси (*разг.*), влиятелен
всесилие (*книж.*) — (*вж.*) всемогъщество
всестранен — подробен, точен, прецизен, детайлен, обширен, обемист, голям ‖ разнообразен, различен, ‖ повсеместен, всеобемащ, всеобхвате, най-широк
всеуслишание (на) (*остар.*) — велегласно (*остар.*), високо, публично, на висок глас, гръмко

всецяло — напълно, съвсем, всестранно, изцяло, основно, коренно, радикално, из основи, най-широко, без остатък
всички — ведно, заедно, вкупом, накуп, дружно, съвместно, наедно, общо, вси, всинца (*диал.*)
всичко — изцяло, от игла до конец (*разг.*)
вследствие на — в резултат на, като последица на, по причина на, поради
вслушвам се — слушам, давам ухо (*книж.*), долавям, подочувам, заслушвам се, дочувам, чувам, ослушвам се, наострям уши (слух), слухтя, заслухтявам ‖ послушвам, изпълнявам, възприемам, съгласявам се, вземам под внимание, обръщам внимание
всмуквам — смуча, пия, поглъщам, попивам, изсмуквам, изпивам, напивам, досмуквам, приемам, усвоявам, присвоявам
всред — из, измежду, сред, в, вътре, помежду, в средата, посред, на средата, по средата
встрани — наоколо, околовръст ‖ настрана, отдалечено, отделно
встрастѐн — влюбен, привързан, приданен, пристрастѐн, отдаден, увлечен, всеотдаден, обзет, жарък, самозабравен
встрастявам се — пристрастявам се, придавам се, увличам се, въодушевявам се, привързвам се
встъпвам — пристъпвам, навлизам, вмъквам се, нахлувам, настъпвам ‖ започвам, залавям се, начевам
встъпителен — начален, първоначален, въводителен, приготвителен, подготвителен ‖ уводен, предисловен
встъпление (*книж. остар.*) — начало, подготовка, приготовление ‖ предисловие, въведение, въвод, увод, предговор
всуе (*остар.*) — напразно, напусто, на вятъра, залудо, на халос, без полза
всъде (*нар.*) — навсякъде, повсеместно, по всички места, по всички посоки, навред
всъщност — наистина, действително, така
всявам — (*прен.*) внушавам, вдъхвам, втълпявам, всаждам, създавам, предизвиквам, възбуждам
всявам смут — обърквам, всявам паника, изплашвам, плаша, наплашвам, разтревожвам
всякак — всячески, във всяко отношение, от всяка гледна точка, от всяка страна, както завърна (*разг.*), по всякакъв начин, с всички средства, с всички сили, по всевъзможен начин
всякакъв — разнороден, разнообразен, всевъзможен, различен, разновиден, разносъставен, нееднакъв, многообразен, най-различен, какъв да е, безразлично какъв, какъв ли не, някакъв
всякога — всеки път, сявга (*нар.*), винаги, непрекъснато, постоянно, вечно, безконечно, безкрайно, когато и да е, всеки момент, всяко време, колчем (*разг.*), при всеки случай, всякогаж (*разг.*)
всякогашен (*разг.*) — постоянен, непрекъснат, вечен
всякъде — всъде (*нар.*), навсякъде, повсеместно, навред
всячески — (*вж.*) всякак
втапям — натапям, намокрям, потапям, хвърлям във водата, кисна, накисвам
втасвам (*разг.*) — бухвам, шупвам, кабардисвам (*разг.*); набъбвам ‖ (*прен.*) узрявам, назрявам, узрял съм, готов съм, смогвам
втасвам (*диал.*) — свършвам си работата, ошетвам, разтребвам
втасвам я (*разг.*) — нареждам я, скопосвам я (*разг.*), сплесквам я (*разг.*), оцапвам я (*разг.*), изпортвам, не успявам, изплъзва ми се
втвърден — вдървен, вкокален, корав, як, твърд, закоравял, затвърдял, вкочанясал, закостенял
втвърдявам — вдървявам, вкаменявам, сковавам, вцепенявам, вкокалявам, вкочанясвам, парализирам, надървявам
втелявам се (*разг.*) — правя се на глупав (на наивен), не разбирам, преструвам се, глупея

втечнявам — стопявам, стапям, разтопявам
втиквам — пъхам, вбутвам, вкарвам, впъхвам, напъхвам, блъскам, навирам, завирам, вмъквам, мушкам, въвирам, ръгам (*разг.*), затиквам, затъквам, забивам, набивам, натиквам, тикам, забучвам, забождам, натъквам, провирам, пропъхвам, въвеждам, вмествам, помествам, поставям, втъквам
втича се — влива се, присъединява се
вторачвам се (*разг.*) — вглеждам се, втренчвам се, кокоря се, кокорча се (*разг.*), изкокорвам се, заглеждам се, взирам се, впивам поглед, впивам очи, гледам, забивам очи, пуля се (*разг.*), опулвам се (*разг.*), изцъклям очи (*разг.*), изблещвам се (*разг.*), облещвам се (*разг.*)
вторачен (*разг.*) — вгледан, взрян, загледан, вперен, втрещен (*разг.*), втренчен, забил очи, впил поглед, ококорен
вторичен — второстепенен, неважен, на второ място, несъществен, помощен, субсидиарен, второкачествен
второкачествен — второкласен, второстепенен, второразреден, долен
второстепенен — неважен, вторичен, страничен, допълнителен, несъществен, незначителен, спомагателен, малък, послешен ‖ (*вж.*) второкачествен
втренчвам се — (*вж.*) вторачвам се
втренчен — (*вж.*) вторачен
втрещвам се (*разг.*) — вторачвам се, кокоря се, изкокорвам се, изблещвам се (*разг.*), впервам поглед, взирам се, втренчвам се, вторачвам поглед (*разг.*) ‖ слисвам се, изненадвам се
втрещен (*разг.*) — (*вж.*) вторачен ‖ изненадан, слисан, замаян, със затаен дъх
втръсва ми се (*разг.*) — отщява ми се (*разг.*), погнусявам се, догнусява ми, отвращава ме, омръзва ми, опротивява ми, дотяга ми, отвращавам се, гнуся се, повръща ми се, става ми гадно, повдига ми се, потръсва ми се (*разг.*) ‖ идва ми до гуша (*разг.*), бактисвам (*разг.*), виквам аман (*разг.*)
втурвам се — връхлитам, впускам се, тичам, прибягвам, урвам се, търтя, налитам, стрелвам се, хвърлям се, нахвърлям се, политам, затичвам се, устремявам се, затирвам се, изтърчавам, впускам се в бяг, плюя си на петите (*разг.*) ‖ нападам, атакувам ‖ нахълтвам, надънвам се (*разг.*), намъквам се, нахлувам, вмъквам се, влизам направо
втъквам — затъквам, забучвам, забождам, втиквам
втълпявам — внушавам, вдъхвам, влияя, въздействувам, повлиявам, убеждавам, внедрявам, набивам, вбивам
вуйчо владика (*разг.*) — закрила, протекция, покровителство, застъпничество, окрила, арка (*нар.*)
вулгарен — просташки, банален, опошлен, прост, груб, тривиален, изтъркан, долен, обикновен, простонароден (*остар.*), простолюден (*остар.*), площаден
вулгаризация — опростенчество, опростителство, опошляване, банализиране
вход — врата, отвор, антре, влизане ‖ (*прен.*) достъп, прием ‖ (*прен.*) праг
вцепенен — вдървен, скован, вкочанясал, парализиран, смръзнал ‖ изненадан, изплашен, смутен, със затаен дъх
вцепененост — вдървеност, скованост, парализа
вцепенявам — вдървявам, сковавам, вкочанясвам, вкаменявам, смръзвам, замръзвам, парализирам
вчепквам се — вкопчвам се, хващам, сграбчвам, улавям, вклещям, залавям се, докопвам се
вчерашен — довчерашен, доскорошен, досегашен, неотдавнашен, пресен (*прен.*) ‖ (*разг.*) млад, неопитен, нов, аджамия (*разг.*), дете (*прен.*)
вчовечавам — очовечавам, облагородявам, вразумявам
въведен — вкаран, въвлечен, втикнат

‖ поставен в течение, научен, обучен, упражнен, осведомен, информиран, осветлен ‖ приложен, влязъл в практиката
въведение — (*вж.*) встъпление
въвеждам — вкарвам, въвирам, вмъквам, прокарвам, втиквам, пъхам, въвличам, повличам ‖ поставям в течение, поучавам, инструктирам (*книж.*), информирам, осведомявам, осветлявам ‖ приобщавам ‖ установявам, учредявам, въдворявам, въселявам, прилагам, създавам практика
въвеждам в заблуждение — заблуждавам, подвеждам, забърквам, подлъгвам
въвирам — (*вж.*) втиквам
въвирам се — пъхам се, завирам се, вдавам се, мушкам се, мушкам си носа (гагата) (*разг.*)
въвличам — въвеждам, повличам, увличам, вкарвам, вмъквам, включвам, повличам, втиквам ‖ склонявам, принуждавам, примамвам, подмамвам, съблазнявам
въвод — въвеждане, вкарване ‖ увод, встъпление (*книж. остар.*)
въводителен — (*вж.*) встъпителен
въдворявам — вселявам, въвеждам, настанявам, установявам
въдица — стръв, капан, примка, клопка ‖ (*прен.*) уловка, примамка, измама
въдя — развъждам, размножавам, плодя, увеличавам, умножавам, наплодявам, разплодявам, навъждам, извъждам, отвъждам, завъждам, отглеждам, отхранвам, намножавам
въжделен (*книж.*) — желан, искан, бленуван, мечтан, очакван, многоочакван
въжделение (*книж.*) — желание, искане, стремеж, копнеж, блян, мечта, стремление, цел, очакване, намерение
въжеиграч — акробат, еквилибрист, фокусник, циркаджия ‖ (*прен.*) лъжец, измамник, мошеник
въз — на, над, отгоре, върху, връз, върх
възбог (*поет.*) — високо, към небето
възбрана — забрана, запрещение, запрет ‖ (*юрид.*) секвестър, запор, опис
възбуда — възбуждение, възбуденост, раздразнение, нервност, безпокойство, неспокойствие, оживление, вълнение, тревога, разпаленост, пламенност, трепет, трескавост, екзалтация (*книж.*), афект, афектация, емоция, страст
възбуден — развълнуван, оживен, раздразнен, нервиран, разтревожен, сърдит, разсърден ‖ разпален, запален, разгорещен, пламенен, наелектризиран (*прен.*), екзалтиран (*книж.*), ентусиазиран ‖ трескав, бурен
възбуденост — (*вж.*) възбуда
възбудим — нервен, раздразнителен, сприхав, чувствителен, буен, сръдлив
възбудимост — раздразнителност, нервност, невъздържаност, раздразнимост, сръдливост
възбудителен — раздразнителен, възбуждащ, дразнещ, блазнещ, съблазнителен, пикантен
възбуждам — дразня, раздразням, сърдя, разсърдвам, гневя, разгневявам, нервирам, ожесточавам ‖ предизвиквам, пораждам, създавам ‖ раздухвам, разпалвам, възпламенявам, паля, запалвам, будя, събуждам ‖ съблазнявам, изкушавам ‖ вълнувам, развълнувам, въодушевявам, екзалтирам (*книж.*), електризирам ‖ подтиквам, тласкам, подбуждам, подстрекавам, поощрявам, стимулирам (*книж.*)
възбуждам се — дразня се, раздразням се, разпалвам се, настръхвам, наежвам се, ежа се, гневя се, разгневявам се ‖ вълнувам се, развълнувам се
възбуждение — (*вж.*) възбуда
възвание — призив, обръщение, зов, апел, прокламация, позив ‖ манифест, приглашение (*книж. остар.*), покана
възвеличавам (*книж.*) — величая, възхвалявам, славя, прославям, превъзнасям, възвишавам, въздигам, издигам ‖ идеализирам, славословя, възпявам

възвестявам (*книж.*) — известявам, изявявам, прогласявам, съобщавам, заявявам, декларирам, обявявам, обнародвам, разгласявам, обявявам тържествено

възвивам се (*разг.*) — обръщам се, извръщам се, давам гръб (*разг.*), завъртам се, въртвам се (*разг.*), връцвам се (*разг.*), завивам се, криввам, правя завой, отклонявам се, закривявам

възвирам — вря, завирам, кипвам

възвисявам — (*вж.*) възвишавам

възвишавам — възвисявам, въздигам, издигам ‖ (*прен.*) величая, възхвалявам, превъзнасям, славя

възвишен — величествен, необикновен, величав, превъзходен, висок, идеален, издигнат,благороден, свръхчовешки, сублимен, вдъхновен

възвишѐн — повдигнат, издигнат, поставен на високо

възвишение — нагорнище, хълм, връх, могила, рид, насип, планина, височина

възвишеност (*книж. остар.*) — величественост, идеал, благородство, висота

възвръщам — връщам, повръщам, възстановявам, възобновявам, подновявам ‖ докарвам, довеждам

възвръщам се — връщам се, идвам си, ида си, пристигам, дохаждам си, прибирам се, завръщам се ‖ съвземам се, свестявам се, идвам на себе си, възобновявам се, възстановявам се, оживявам, оздравявам, възстановявам здравето си

възвръщам си — вземам обратно, спечелвам наново, извоювам, възстановяаам

възглавявам (*книж.*) — стоя начело, заставам начело, водя, началствувам, ръководя, оглавявам (*книж.*)

възглас — възклицание, възклик (*поет.*), вик, провикване ‖ повик, лозунг, апел, обръщение, призив ‖ отзвук, ехо, отговор

възглед — схващане, разбиране, мнение, убеждение, поглед, точка зрение (*книж.*), взгляд, възрение ‖ мироглед, мировъзрение (*книж.*), светосхващане, светоглед

възголемявам се — (*вж.*) възгордявам се

възгордявам се — големея се, възголемявам се, надувам се (*разг.*), важнича (*разг.*), парадирам, дуя се (*диал.*), емча се (*нар.*), пъча се, ставам надменен, ставам горделив, виря си главата (*разг.*), виря нос (*разг.*), гордея се, придавам си важност (*разг.*), перча се (*разг.*), държа се на голямо (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), гледам отвисоко (*разг.*), виря си опашката (*разг.*)

въздаяние (*книж. остар.*) — (*вж.*) възмездие

въздействие — влияние, давление ‖ господство, надмощие, авторитет

въздействувам — влияя, повлиявам, внушавам, оказвам влияние (въздействие) (*книж.*)

въздигам — издигам, изправям, възправям ‖ (*прен.*) величая, хваля възхвалявам, прославям, славя, превъзнасям, възвисявам, възвишавам

въздишам — (*прен.*) плача, жаля, скърбя, тъгувам, стена, страдам, пъшкам ‖ мечтая, копнея, бленувам

въздишка — дихание, дъх, въздихание (*книж. остар.*) ‖ стенание, плач, вопъл, жалба, охкане

въздух — атмосфера

въздушен — атмосферен, ефирен, лек ‖ въздухообразен, газообразен

въздържам — спирам, възпирам, стягам, дърпам, задържам, попречвам, тегля, слагам юзди, обуздавам, повъздържам, повъзпирам

въздържам се — сдържам се, търпя, стърпявам се, резервирам се (*книж.*), възпирам се, обуздавам се, лишавам се, не приемам, повъздържам се, повъзпирам се, тегля се (*разг.*), дърпам се назад (*разг.*), хъцкам се (*диал.*)

въздържан — умерен, сдържан, скромен, без излишества ‖ безучастен, пасивен, неутрален, резервиран (*книж.*)

въздържаност — умереност, въздържание (*книж.*), мяра (*нар.*), тре-

звеност, трезвост, без излишества, ‖ задръжка, спирачка (*прен.*) ‖ неутралност, равнодушие, незаинтересуваност, пасивност, апатия, сдържаност
въздъхвам — въздишам
възел — връзка ‖ ключ ‖ (*прен.*) център, среда, средоточие
възкачвам — качвам, възсядам, яхвам, изкачвам, яздя, възлягам, хепвам (*диал.*)
възкликвам (*книж.*) — извиквам, провиквам се, викам, надавам вик, ахвам (*разг.*), изписквам, поизвиквам
възклицавам — (*вж.*) възкликвам
възклицание — възглас, вик, повик, възклик
възкресение — (*прен.*) възраждане, съвземане, подем, събуждане, пробуждане, нов живот, възобновение, обнова
възкресявам — (*прен.*) съживявам, оживявам, събуждам, свестявам, възобновявам, извиквам на живот (*книж.*), подновявам
възлагам — натоварвам, товаря, задължавам, предоставям, поръчвам, вменявам в дълг (*книж. канц.*) ‖ отстъпвам, оставям, изоставям
възлизам — възхождам, възкачвам се, изкачвам се, качвам се ‖ преминавам, превишавам, излизам
възлизам на — достигам, определям се на
възлитам — връхлитам, налитам, втурвам се, нахвърлям се, устремявам се, впускам се, урвам се (*разг.*), нападам
възлов — (*прен.*) важен, централен, средищен, основен, господствуващ
възложен — предоставен, отстъпен ‖ поръчан
възлюбен — любим, желан, обичан, любимец, избраник
възлягам се — облягам се, полягам, опирам се ‖ (*прен.*) разчитам, осланям се, уповавам се, основавам се, базирам се
възмездие (*книж.*) — разплата, отплата, наказание, отмъщение, мъст, въздаяние (*остар.*) ‖ удовлетворение, награда, възнаграждение, компенсация, реванш
възмогвам се — заяквам, засилвам се, заздравявам, закрепвам ‖ (*нар.*) замогвам се, забогатявам
възможен — изпълним, осъществим, постижим, реализуем, реален, лесно постижим, достъпен, лесен ‖ позволен, допустим ‖ вероятен, правдоподобен, предполагаем, евентуален
възможно — може, допустимо, по всяка вероятност, вероятно, разрешено
възможност — начин, средство, способ, сгода, модус (*книж.*), метода, прийом, леснота ‖ вероятност, изглед, шанс, удобен случай, случай, сигурност, евентуалност
възмутителен — възмутим, гнусен, гнуснав, отвратителен, неприятен, противен, непоносим, нетърпим, омразен, досаден, презрителен, неодобрителен, скандален, срамен, долен, позорен, безчестен, нечестен
възмущавам — отвращавам, гнуся, погнусявам
възмущавам се — отвращавам се, гнуся се, погнусявам се, негодувам, възнегодувам, не одобрявам, протестирам, недоволствувам ‖ роптая, надигам вой (*разг.*), надавам вой (*разг.*)
възмущение — отвращение, погнуса, презрение, омраза, негодуване, протест, недоволство
възмъжавам — израствам, ставам голям, ставам (чувствувам се) мъж
възмъжал — голям, израснал, зрял
възмъжалост — зрелост, зряла възраст, трезвост
възнаграден — заплатен, платен, награден, обезщетен, задоволен, удовлетворен
възнаграждавам — награждавам, надарявам, даря, отплащам, плащам, задоволявам, удовлетворявам, обезщетявам, компенсирам, давам възнаграждение (пари)
възнаграждение — плата (*нар.*), надница, заплата, хонорар ‖ обезщетение, компенсация, награда, заслуженото ‖ (*прен.*) удовлетворение, възмездие (*книж.*), отплата, въздаяние (*остар.*)

възнак — по гръб, лежешком, лежешката (*разг.*), лежейки, обърнат, заднишком, обратно, гърбом, назад
възнамерявам — имам намерение (*книж.*), глася, мисля, замислям, намислям, тъкмя, обмислям, имам умут (*диал.*), натъкмявам, кроя, нагласявам, чертая, проектирам, планирам, смятам, предначертавам (*книж.*), целя, слагам си за цел (*книж.*), поставям си за цел (*книж.*)
възнасям (*остар.*) — издигам, възвишавам, въздигам || възвеличавам, превъзнасям, хваля, възхвалявам (*книж.*), славя, славословя (*книж.*), лаская, поласкавам
възнасяне—възторг, въодушевление, захлас, екстаз (*книж.*), превъзнасяне, жар || възхваление (*книж.*), хвалба
възнегодувам — негодувам, не одобрявам, недоволствувам, протестирам, не съм доволен, възмущавам се, роптая
възненавиждам (*книж.*) — (*вж.*) ненавиждам
възниквам — изниквам, израствам, появявам се, явявам се, показвам се, излизам, мяркам се, изпъквам, раждам се, пораждам се, зараждам се, произхождам, създавам се
възникване — пораждане, поява, появяване, зараждане
възобновен — възроден, нов, обновен, подновен, възстановен, здрав, оздравял
възобновителен — възстановителен, обновителен, опреснителен, възродителен
възобновявам — възстановявам, обновявам, подновявам, възраждам, поправям, преобразувам, възвръщам, съвземам || възпроизвеждам, повтарям, копирам
възобновяване—възстановяване,подновяване, обнова, поднова, обновяване, подем, възраждане, съвземане, промяна, нов живот
възпалвам (*поет.*) — (*вж.*) възпламенявам
възпаление — оток, подуване, нагнояване, инфекция, абсцес, подутина, подуто (*разг.*)
възпалителен — инфекциозен, гноен
възпирам — спирам, забавям, задържам, преча, осуетявам, възпрепятствувам (*книж.*), попречвам, запирам, парализирам (*книж.*), отлагам || въздържам, обуздавам
възпитан — културен, благороден || учтив, вежлив, любезен
възпитание — педагогия, учение, обучение || приличие, учтивост, обноски, навици, любезност
възпитаник — ученик, питомец (*остар.*) || последовател, адепт, стоpонник (*книж.*)
възпитател — педагог, наставник, учител
възпламенителен — възпламеняем, запалителен, леснозапалителен, избухлив
възпламенявам — паля, разпалвам, разгарям, запалвам, подпалвам, раздухвам, сгрявам, изгарям, горя, пламвам || (*прен.*) въодушевявам, настройвам, подбуждам, възбуждам, ентусиазирам, екзалтирам (*книж.*)
възпламенявам се — (*вж.*) пламвам
възползувам се — използувам, получавам облага, черпя полза (облага), печеля, извличам полза
възпоминание — спомен, помен, споменаване, памет, припомняне
възправен (*поет.*) — изправен, издигнат, с цял ръст, застанал, източил се, прав
възправям се (*поет.*) — изправям се, издигам се, въздигам се, стоя прав || изпречвам се, заставам
възпрепятствувам — препятствувам, преча, попречвам, възпирам, спирам, задържам, спъвам, препречвам, осуетявам, парализирам, забавям || въздържам, обуздавам, отклонявам
възприемам — схващам, разбирам, разумявам, прозирам, досещам се, проумявам, подразбирам || приемам, усвоявам, поглъщам || признавам, одобрявам, съгласявам се

възприемлив — разбираем, лесноразбираем ‖ възприемчив
възприемчив — схватлив, впечатлителен, досетлив, догадлив, прозорлив, умен, внимателен, податлив, чувствителен
възприемчивост — схватливост, прозорливост, досетливост, догадливост, впечатлителност, чувствителност,внимание, податливост
възприет — придобит, усвоен, общовъзприет, одобрен, признат, общопризнат
възприятие — представа, усещане, концепция (*книж.*), схващане, разбиране
възпроизведен — повторен, заимствуван, копиран, зает, пресъздаден, имитиран, прекопиран
възпроизвеждам — повтарям, преповтарям, възобновявам, имитирам, подражавам, копирам, прекопирам, пресъздавам, репродуцирам (*книж.*)
възпротивявам се — съпротивявам се, противостоя, противя се, противопоставям се, оказвам противодействие (съпротивление) (*книж.*), упорствувам, реагирам, противодействувам, устоявам, боря се
възпявам — пея, хваля, славя, прославям, възхвалявам, възвеличавам, славословя (*книж.*)
възрадвам (*книж.*) — зарадвам, ощастливявам (*книж.*), създавам радост
възраждам се — възобновявам се, възстановявам се, обновявам се, подновявам се, променям се, въздигам се, надигам се ‖ съвземам се, свестявам се, съживявам се
възраждане — възобновяване, обнова, обновление, подем, подновяване, промяна, преобразование, прогрес, напредък, нов живот, ренесанс ‖съживяване съвземане, пробуждане
възражение — отговор, реплика, пререкание, несъгласие, противоречие, прекословие, забележка, опровержение
възразявам — отговарям, откликвам, отвръщам, оспорвам, не се съгласявам, правя възражение, противоречa, опровергавам, реагирам, противопоставям се
възраст — връст (*нар.*), години, пора (*нар.*)
възраствам (*книж.*)— ставам голям, израствам, пораствам, възмъжавам
възрастен — пълнолетен, пълновръстен, голям, зрял ‖ преминал години, застарял, стар, старец ‖ (*прен.*) улегнал, уталожен, умен, разумен, разсъдлив
възрение (*остар.*) — мироглед, възглед, мировъзрение (*книж.*), светосхващане, светоглед, поглед, мнение, схващане
възроден — обновен, възобновен, подновен, променен
възроптавам (*книж*) — (*вж.*) роптая
възслаб — слабичък, слабоват
възстановен — възобновен, обновен, подновен, поправен, преправен, ремонтиран
възстановление — възраждане, обнова, подем, прогрес, напредък
възстановявам—възвръщам, възобновявам, обновявам, подновявам, поправям, преправям, преобразувам, ремонтирам ‖ реституирам (*книж.*)
възсядам — яхвам, възкачвам, яздя, качвам, покачвам, хепвам (*диал.*), изкачвам, възлягам
възторг — възхищение, захлас, въодушевление, възторженост, удивление,очарование, адмирация(*книж.*), благоговение(*книж.*), екстаз (*книж.*), ентусиазъм, жар, превъзнасяне, френезия (*книж.*)
възторжен — възхитителен, ликуващ ‖ въодушевен, запален, запалена глава (*разг.*), възхитен, вдъхновен, екзалтиран (*книж.*), жарък, ентусиаст (*книж.*), ентусиазиран, очарован, френетичен (*книж.*), радостен, благоговеен (*книж.*) ‖ патетичен, прочувствен, пламенен
възтържествувам (*книж.*) — преуспявам, вземам надмощие, вземам връх, превъзмогвам, надвивам, побеждавам, преодолявам, вземам преднина, триумфирам (*книж.*), тържествувам, ликувам

възхвала (*книж.*) — (*вж.*) възхваление

възхваление — похвала, възхвала (*книж.*), хвала, одобрение, величаене, славословене (*книж.*), апология

възхвалявам (*книж.*) — хваля, похвалявам, величая, превъзнасям, славословя (*книж.*), вдигам в небесата, одобрявам, лаская, поласкавам

възхита (*поет.*) — (*вж.*) възхищение

възхитен — очарован, удивен, омаян, обаян, захласнат, опиянен, във възторг, пленен, смаян, учуден, омагьосан

възхитителен — удивителен, очарователен, чуден, прелестен, прекрасен, пленителен, омаен, заслепителен, обаятелен, дивен, превъзходен, необикновено хубав, неописуем, неизказан

възхищавам — будя възхищение (възторг), очаровам, пленявам, омайвам, удивявам, обайвам, заслепявам, поразявам, учудвам, докарвам във възторг

възхищавам се — удивявам се, очаровам се, пленен съм, завладян съм, радвам се, опиянявам се, наслаждавам се, изпитвам радост, любувам се, съм във възторг

възхищение — възхита (*поет.*), възторг, захлас, удивление, очарование, радост, адмирация (*книж.*), превъзнасяне, ентусиазъм, жар, френзия (*книж.*), екстаз (*книж.*)

възход — напредък, прогрес, просперитет (*книж.*), съвземане, въздигане

възходящ — прогресивен, развиващ се, увеличаващ се, напредващ, растящ

възхождам — (*вж.*) превъзходствувам

възшествие (*остар.*) — възцаряване ‖ (*прен.*) възкачване, въздигане, качване

вълна — талаз (*разг.*), прилив, струя ‖ (*прен.*) изобилие, наплив, множество

вълнение — (*прен.*) раздразнение, възбуждение, трепет, неспокойство, безпокойство, тревога, възбуда, нервност, кипеж ‖ негодувание, ропот, недоволство, брожение (*остар.*), бунт, смут ‖ безредие, безредица, безпорядък, метеж, безцарствие, междуособица, революция

вълнувам — (*прен.*) развълнувам, възбуждам, разтревожвам, безпокоя, обезпокоявам, смущавам, тревожа, изплашвам, алармирам, разчувствувам, раздвижвам ‖ създавам брожение (смут, вълнение), бунтувам, сея смут

вълнувам се — смущавам се, не съм спокоен, не ме свърта (*разг.*), безпокоя се, тревожа се, сърцето ми играе (*разг.*), силно изживявам, разчувствувам се ‖ (*прен.*) горещя се, избухвам, паля се

вълнуващ — трогателен, покъртителен

вълшебен (*книж.*) — чародеен, чудотворен, магически ‖ божествен, възхитителен, възвишен, сублимен (*книж.*), пленителен, прекрасен, чудесен ‖ фантастичен, приказен, чуден

вълшебник (*книж.*) — магьосник, чародей, чудотворец

вълшебница — магьосница, вещица, бродница (*нар.*) ‖ чародейка, омайница

вълшебство (*книж.*) — магьосничество, чародейство, магия, чудо ‖ чар, очарование, обаяние

вън — на открито, вънка (*нар.*)

вън от това — отделно, различно, за разлика

вънкашен (*нар.*) — (*вж.*) външен

вънкашност (*нар.*) — (*вж.*) външност

външен — лицев, вънкашен (*нар.*), фасаден, повърхностен ‖ чужд, далечен, чуждестранен

външност — вънкашност (*нар.*), вид, външен вид, външен изглед, изражение, форма, фасон, физиономия, фасада, фигура, лице, лик

въображаем — фиктивен, нереален, недействителен, фантастичен, химеричен (*книж.*), утопичен, илюзорен (*книж.*), отвлечен, мним, далечен, предполагаем, непостижим, невероятен, недоловим, измислен, приказен, баснословен, призрачен

въображение — фантазия, утопия, мечта, блян, илюзия, измислица
въобразявам си — вярвам, мисля, предполагам, представлявам си, внушавам си, втълпявам си, бленувам, фантазирам ‖ лъжа се, мамя се, правя си илюзии (*книж.*)
въобще (*остар.*) — изобщо, изцяло, напълно
въодушевен — възторжен, вдъхновен, прочувствен, жарък, френетичен (*книж.*), патетичен, екзалтиран (*книж.*), ентусиазиран, възхитен, очарован, разчувствуван, благоговеен (*книж.*) ‖ настроен, надъхан
въодушевление—вдъхновение, вдъхновеност, патос, страст, възторг, възхищение, екстаз (*книж.*), ентусиазъм, радост ‖ увлечение, настроение, екзалтация (*книж.*), възбуденост, оживление
въодушевявам — вдъхновявам, настройвам, наелектризирам (*прен.*), екзалтирам (*книж.*), ентусиазирам, докарвам във възторг (екстаз), окрилям
въоръжен — снабден, екипиран
въпиющ (*остар.*) — крещящ, наложителен, изискващ ‖ напразен, напуст, без ответ
въплощавам — олицетворявам, символизирам (*книж.*), изразявам ‖ осъществявам, реализирам, сътворявам
въплощение — олицетворение, символ (*книж.*), символика (*книж.*), израз
въпреки — макар, без оглед на, противно на, срещу, против, все пак, мимо (*книж.*), ако и, при все че
въпрос — питане, запитване, изпит ‖ загадка, тайна, неизвестност, гатанка, мистерия, секрет, енигма (*книж.*), проблема
въпросителен — изпитателен, загадъчен
върва — връв, връзка, конец, нишка, влакно, пращова (*диал.*)
вървеж — ход, походка, стъпка ‖ ход, движение, развитие, напредък, развой, процес, протичане
вървешкàта (*разг.*) — (*вж.*) вървешком
вървешком — вървейки, вървешката (*разг.*), ходейки, крачейки, крачешком, крачешката (*разг.*)
върви ми — имам успех, успявам, преуспявам, напредвам, тръгва ми, провървява ми, имам късмет (*разг.*)
върволица — върволяк (*нар.*), ред, редица, низ, верига ‖ шествие, процесия, колона, керван
вървя — ходя, крача ‖ минавам, движа се, пристъпвам, придвижвам се, прекрачвам, отивам, следвам, напредвам, бия път (*разг.*), бъхтя път (*разг.*) ‖ протичам, отминавам, източвам се, изнизвам се, нижа се, преминавам, развивам се ‖ (*прен.*) имам цена, струвам ‖ харча се, продавам се
вървя напред — стоя начело, водя, ръководя ‖ напредвам, авансирам, прогресирам
вървя по гайдата (*разг.*) — подчинявам се, съгласявам се, уйдисвам на ума (*разг.*), угаждам, вървя по угодата (*разг.*)
вървя по крив път (*разг.*) — отклонявам се, отделям се, отстранявам се ‖ нарушавам, престъпвам ‖ изпортвам се (*разг.*)
вървя по петите (*разг.*) — (*вж.*) вървя по следите (*книж.*)
вървя по следите (*книж.*) — дебна, следя, сподирям, вървя по петите (*разг.*), преследвам, гоня, търся
вървя (*нар.*) — навървям, нанизвам, навързвам, нижа
върдалям — (*вж.*) вардалям
вързан — (*прен. разг.*) свит, стеснителен, срамежлив, ограничен ‖ схванат, несръчен
вързвам — (*вж.*) връзвам
вързоп — връзка, сноп, пакет, денк, бохча (*нар.*)
върколак (*нар.*) — (*вж.*) вампир
върл — жесток, лют, разлютен, ожесточен, зъл, проклет, безжалостен, свиреп ‖ отявлен, упорит, настървен ‖ (*нар.*) стръмен

върлина — прът, дърво ‖ (*прен.*) висок, дълъг
върло (*нар.*) — стръмнина, стръмно, височина
върлувам — буйствувам, безчинствувам, вилнея, беснея, лудея, деребействувам (*разг.*), бушувам, свирепствувам
въртеж — водовъртеж, въртене ‖ (*прен.*) вихър, вихрушка, стихия, ураган
въртел (*разг.*) — спънка, пречка, препятствие, обструкция (*книж.*), мъчнотия, затруднение, неприятност, усукване (*разг.*), забавяне, шикания (*разг.*), врътня (*нар.*)
върти ми се из главата (*разг.*) — мисля, обмислям, имам предвид, идва ми на ум
въртоглав (*прен. разг.*)— щур (*разг.*), щурав (*разг.*), безразсъден, луд, побъркан, налудничав
въртокъщник — къщовник, домакин
въртоп — (*вж.*) водовъртеж
въртя — завъртвам, превъртвам, навъртвам, движа, направлявам, управлявам ‖ протакам, бавя, отлагам, отклонявам ‖ изопачавам, извъртвам, преиначавам, изменям, извивам, изкривявам, лавирам, шиканирам, мамя, разигравам, разкарвам ‖ занасям, лъжа, заблуждавам
въртя се — извивам се, извъртам се ‖ навъртам се, понавъртам се, обхождам, обикалям
върховен — горен, възвишен, висш, сублимен (*книж.*), велик
върховенство — господство, хегемония
върху — на, над, въз, отгоре, наврът, свръх, връз (*диал.*)
върша — правя, чиня, извършвам, сторвам, създавам, направям, произвеждам, реализирам, осъществявам, изпълнявам, изработвам, работя ‖ причинявам, действувам, уреждам, постъпвам
върша беззакония — безчинствувам, злоупотребявам, вилнея, издевателствувам
върша работа (*разг.*) — годен съм, влизам в работа (*разг.*), бива ме (*разг.*), добър съм
върши се — прави се, практикува се, прилага се
вършител—извършител, причинител, агент, деятел, деец, автор
въставам — бунтувам се, вдигам въстание (бунт), противопоставям се, реагирам, опълчвам се ‖ недоволствувам, негодувам, възнегодувам (*книж.*), протестирам
въстание — бунт, гражданска война, революция, вълнение, метеж, размирица, междуособица, смут
въстаник — бунтовник, комита (*нар.*), революционер, четник ‖ (*остар.*) метежник, размирник
въся се — (*вж.*) навъсвам се, мръщя се, чумеря се (*разг.*)
вътре — в, из, между, измежду, всред, изпомежду, в центъра, в средата
вътрешен — (*прен.*) свой, близкен, приближен ‖ интимен, личен, душевен, таен, скрит, секретен
вътрешност — сърцевина, среда, център, недра (*остр. поет.*), ядро, утроба
вътрешно чувство — интуиция, прозрение, вътрешен глас, проблясък, предусет (*книж.*)
вял (*книж.*) — увяхнал, посърнал, без свежест, бледен ‖ безжизнен, слаб, немощен, омърлушен, апатичен, мудеи ‖ незначителен, малък, дребен, маловажен
вялост (*книж.*)— апатия, отпуснатост, равнодушие, безразличие
вяра — вероизповедание, верую, религия, вярване, изповедание ‖ доверие, кредит ‖ упование, надежда, очакване ‖ уверение, сигурност, увереност, убеденост, убеждение
вярвам — повярвам, вземам за истина, помислям ‖ убеден съм, мисля, смятам, допускам, приемам, предполагам, имам вяра, хващам вяра (*разг.*) ‖ доверявам се, имам доверие, давам вяра
вярване — вяра, религия, вероизповедание, изповедание ‖ упование,

надежда ‖ поверие, предразсъдък, суеверие, заблуда

вярно — истина, действително, правилно, точно

вярност — истинност, достоверност, автентичност, действителност, правилност, неизменност, точност ‖ преданост, придаденост, привързаност, искреност, честност, добросъвестност, лоялност (*книж.*)

вятър — вихър, вихрушка, виелица, веялица, ураган, буря, хала ‖ (*прен. разг.*) дреболия, нищожност, незначителност, нищо

вятър го вее (*разг.*)—лекомислен, повърхностен, празен (*прен.*), лек(*прен.*)

вятър и мъгла (*разг.*) — празна работа, празни приказки, вятър (*разг.*)

вятърничав — (*прен.*) непостоянен, несериозен, капризен, суетен, безразсъден, нелогичен, лекомислен ‖ (*прен.*) безсъдържателен, безсмислен

вятърничавост — (*прен.*) суетност, каприз, непостоянство, лекомислие

Г

гавазин (*остар.*) — телохранител, пазител, страж, пазач

гаввам (*диал.*) — (*прен.*) измамвам, излъгвам, изигравам, подмятам

гавра — подигравка, гаврене, присмиване, присмех, посмешище, играчка, осмиване, ирония (*книж.*) ‖ кощунство, светотатство, хулиганство

гаврътвам (*нар. разг.*) — обръщам, събарям, катурвам, килвам (*разг.*) ‖ глътвам, пия, изпивам, изпразвам

гавря се — подигравам се, иронизирам (*книж.*), присмивам се, осмивам, вземам на присмех ‖ поругавам се, скверня, осквернявам, безчестя, кощунствувам, светотатствувам, хуля

гага (*нар.*) — говка, клюк

гад (*разг.*) — гадина, животно, добитък, добиче, говедо, скот

гадание (*книж.*) — врачуване, вещаене (*поет.*), магьосване, предсказание, предвещание (*книж.*), гледане (*нар.*) ‖ отгатване, предричане, тълкувание

гадател — врач, магьосник, оракул, прорицател (*книж. остар.*), пророк, предсказвач

гадая — врачувам, вещая, предвещавам (*книж.*), пророкувам ‖ отгатвам, догаждам, предсказвам, предричам, предвиждам, предугаждам, предусещам, правя догадки, правя предположения, предполагам, тълкувам

гаден — гнусен, отвратителен, скверен, противен, омразен, мръсен, нечист, недостоен, долен

гадина (*разг.*) — гад (*разг.*), животно, твар, живина, бубулечка, паразит ‖ (*прен. руг.*) амеба, мекотело, дребен, незначителен, нищожен

гадост — низост, подлост, отвратителна (долна) постъпка, мръсотия, безчестие, безсрамие, срам, позор, падение, гнусота, мизерия, вероломство, лукавство, измама, византийство, ехидност, перфидност (*книж.*)

газета (*остар.*) — вестник, журнал, лист, орган

газя — сгазвам, погазвам, прегазвам, стъпквам, настъпвам, тъпча, мачкам, премазвам, смазвам, изгазвам, претъпквам, изтъпквам, сплесквам, размазвам, смачквам, мачкам, унищожавам, приплесквам, притискам ‖ (*прен.*) погазвам, подтискам, потъпквам ‖ (*прен.*) позоря, черня, петня, скверня ‖ гълча, сгълчавам, смъмрям, мъмря, хокам, сропвам се (*диал.*)

гала — тържество, празненство, празник, церемония

галантен — любезен, изискан, изтънчен, вежлив, услужлив, внимателен, мил, угодлив

галантон — щедър, ларж

гален — глезен, милван, нежен, разглезен

галерия — изложба, музей ‖ коридор, проход

галета — сухар
галиматия (*разг.*) — брътвеж, безсмислица ‖ (*прен.*) безпорядък, бърканица, бъркотия, неразбория, безредие, хаос (*книж.*)
галфон (*разг.*) — глупак, тъпак, простак
гальовен — нежен
галя — погалвам, милвам, помилвам, нежа, гладя, поглаждам, лаская ‖ глезя, разглезвам
гамен — уличник, негодяй, нехранимайко, безделник, лумпен, негодник, невъзпитан, безсрамник, хулиган
гамула (*диал.*) — камара, куп, купчина
гамуля (*диал.*) — трупам, натрупвам, нагамулвам (*диал.*), камаря, накамарвам
гангрена — рана, язва, гнойник, гнило (*нар.*), загниване
гангстер — разбойник, мародер, бандит, злодей, грабител, крадец
гарант — поръчител, взаимопоръчител
гарантирам — осигурявам, обезпечавам, застраховам, поръчителствувам, давам (поемам) гаранция, отговарям, уверявам
гарантиран — обезпечен, осигурен, застрахован ‖ запазен, сигурен
гаранция — обезпечение, залог, депозит, поръчителство ‖ осигуровка, застраховка, уверение, сигурност, свидетелство
гарга — врана, чавка ‖ (*прен.*) простак, глупак
гарнирам — крася, украсявам, разкрасявам, накичвам, нагиздям, гиздя, понагиздям, понакичвам, кича, разхубавявам
гарнитура — прибавка, накит, украса ‖ мебел
гасна — загасвам, изгасвам, замирам, позагасвам ‖ (*прен.*) чезна, губя сили, отпадам, ослабвам, слабея, изчезвам, погивам, поизчезвам, повалям се, тлея, залязвам, умирам
гастроном — чревоугодник, лаком, гладник, ненаситен, лакомник
гася — угасям, загасям, позагасям, потъпквам, унищожавам ‖ (*прен.*) уталожвам, утолявам, успокоявам ‖ (*прен.*) заглушавам, удушавам, намалявам
гаф (*разг.*) — грешка, нетактичност
гаче ли (*диал.*) — май че (*разг.*), като че ли, види се, тъй да се каже, чини ми се, струва ми се, сякаш, може би, изглежда
гевезе (*разг.*) — глезльо (*разг.*), глезотия (*разг.*), капризен, несериозен, лекомислен, разглезен
генеалогия (*книж.*) — (*вж.*) генезис (*книж.*)
генезис (*книж.*) — родословие, произход, произхождение, корен, начало, източник, потекло, зараждане, генеалогия (*книж.*)
генерален — общ, всеобщ, общоприет, общоизвестен, общоупотребителен, общоустановен ‖ главен, основен, кардинален
генерализация (*книж.*) — обобщаване, уеднакняване, синтезиране, извод
генерализирам (*книж.*) — обобщавам, синтезирам, уеднаквявам, опростотворявам, вадя извод
генерация — потомство, род, поколение
гений — талант
гениален — даровит, надарен, талантлив, способен
гепя (*жарг.*) — залигам (*разг.*), отмъквам (*разг.*), открадвам, потурчвам (*разг.*)
геран (*нар.*) — бунар (*нар.*), кладенец
гердан (*нар.*) — огърлица, наниз, накит, украшение, гиздило (*разг.*), колиè
героизъм — геройство, героичност, смелост, решителност, храброст, безстрашие, мъжество, самоотверженост (*книж.*), доблест, подвиг
героичен — храбър, смел, решителен, безстрашен, мъжествен, юначен, юнашки, самоотвержен (*книж.*), доблестен, воинствен, борчески
герой — борец, юнак, воин (*поет.*), витяз (*остар.* *поет.*), кавалер, рицар, победител, храбрец ‖ действуващо лице, деятел, фактор (*разг.*)

геройство — (*вж.*) героизъм, подвиг
гечиня се (*разг.*) — преживявам, прекарвам, живея, поминувам ‖ препитавам се, прехранвам се, намирам му колая (*разг.*)
гешефт — сделка, търговия, спекула, далавера (*разг.*)
гибел — погибел, пагуба, сокрушение, съсипия, разрушение, разруха, провала ‖ нещастие, злощастие, злополучие, злополука, злина, злочестина, зло напаст, беда, поразия (*разг.*) ‖ смърт, край ‖ катаклизъм
гибелен — пагубен, катастрофален, съкрушителен, съсипателен, злотворен, бедствен, вреден, вредителен, опасен, злополучен, разрушителен, злощастен, опасен, фатален, съдбоносен, злокобен, предопределен, неизбежен, смъртен, смъртоносен
гигант — титан (*книж.*), великан, исполин, колос ‖ грамада, чудовище
гигантски — великански, исполински, титански, колосален, грамаден, огромен, чудовищен
гиздав — напет, красив, строен, хубав, грациозен, кокетен, изящен, гиздавец, хубавец, красавец, прелестен, кипър (*нар. поет.*)
гиздило —гердан, огърлица, накит
гиздя — нагиздям, крася, украсявам, разхубавявам, пременям, контя, кича, накичвам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), разкрасявам, гарнирам, понакичвам, понагиздям
гизна (*нар.*) — тъна, плуя (*разг.*), подгизвам, отъвам, мокря се, намокрям се, потънал съм
гилотинирам — обезглавявам, умъртвявам
гимнастика — спорт, упражнение, физкултура
гина — погивам, загивам, пропадам, провалям се, изчезвам, изгивам, умирам, измирам, чезна, изчезвам, гасна, изгасвам, загубвам се, падам, замирам, загубвам почва
гирлянди — украшения, венци, цветя
глава — (*разг. грубо*) чутура, кратуна, тиква, куфалница, пипе (*разг.*), пипка (*разг.*) ‖ (*прен.*) ум, мисъл, разум, интелект, интелигентност, разсъдък ‖ началство, управление ‖ дял, отдел, параграф
главатар — предводител, вожд, водач, войвода, байрактар (*нар.*), водител, началник, шеф, лидер ‖ първенец, челник
главен — основен, кардинален, съществен, важен, първенствуващ, принципиален, пръв, първоначален, генерален, централен, средищен, възлов, предимствен
главно — предимно, преимуществено, съществено, преди всичко, най-вече, най-много, особено, принципиално, генерално
главоболие — главобол, мигрен ‖ (*прен.*) неприятност, грижа, безпокойство, тревога
главозамайване — замайване, шемет, забрава ‖ (*прен.*) възгордяване, самозабравяне
главоломен — стремглав, стремителен, бърз, светкавичен, стихиен ‖ мъчен, труден, мъчноразрешим, сложен ‖ опасен, рискован
главорез — палач, джелатин (*разг.*), убиец
глаголствувам (*остар.*) — (*вж.*) многоглаголствувам (*остар. ирон.*)
глад — охота, ищах, апетит, лакомия, жажда ‖ алчност, ненаситност ‖ мизерия, сиромашия, лишение, нужда, липса, оскъдица, немотия, нямане, недостиг, неволя, бедствие ‖ недояждане, гладуване
гладен — недохранен, недоял си, жаден, жаждущ ‖ ненаситен, алчен, лаком, неутолим
гладник (*разг.*) — лаком, гастроном, чревоугодник ‖ алчен, ненаситен
гладувам — недояждам, мизерувам, бедствувам ‖ не се храня, изпитвам глад, чувствувам глад, умирам от глад (*разг.*)
гладък — равен, полиран, лъскав
гла̀дя — галя, милвам, поглаждам, погалвам ‖ заглаждам, изглаждам, изравнявам

гламав *(разг.)* — залисан, занесен *(разг.)*, замаян, слабоумен, малоумен, тъпоумен, глупав, наивен, нелеп, извеян *(разг.)*, глуповат, глупавичък

гламавщина *(разг.)* — глупост, малоумие, нелепост, безсмислица, тъпоумие

глас — звук, вик, клик *(поет.)*, зов, повик ‖ *(прен.)* мнение, дума, изказване, реч ‖ вот

гласеж *(нар.)* — нагласяване, гласене, тъкмеж, приготовление

гласност — публичност, оповестяване, обнародване, разгласа, разгласяване, известност

гласовит — звънлив, звучен, мелодичен

гласувам — гласоподавам, избирам, давам гласа си

гласяз — нагласявам, подготвям, приготовлявам, натъкмявам, намислям, проектирам, начертавам, кроя, чертая, смятам, съставям план, тъкмя, обмислям ‖ редя, нареждам, нагласявам, подреждам

глашатай — известител, съобщител, говорител, тръбач, възвестител *(книж.)*, вестител, предвестник

гледам — виждам, наблюдавам, внимавам, следя, насочвам погледа си, съглеждам, изглеждам, зървам, стрелкам с поглед, въртя си очите, очите ми играят на четири *(разг.)*, попоглеждам, съзирам, сапикасвам *(нар.)*, танадисвам *(диал.)*, зяпам *(разг.)*, гледам сеир *(нар.)*, вглеждам се, заглеждам се, хвърлям поглед, оглеждам, позаглеждам ‖ разглеждам, преглеждам, разучавам, изучавам, забелязвам, констатирам, установявам, откривам ‖ отглеждам, развъждам ‖ храня, грижа се

гледам се — угаждам си, не се лишавам

гледам накриво *(разг.)* — ненавиждам, мразя, сърдя се, муся се, недоволствувам

гледам отвисоко — придавам си важност, важнича, вирнал съм глава *(разг.)*, виря глава *(разг.)*, държа се на голямо *(разг.)*, виря нос *(разг.)*, възгордявам се, надувам се *(разг.)*

гледам през пръсти *(разг.)* — *(вж.)* немаря

гледам си живота *(разг.)* — гледам си кефа *(разг.)*, угаждам си, живея си, не се лишавам

гледам хатър *(разг.)* — угаждам, вървя по гайдата *(разг.)*

гледище — възглед, схващане, разбиране, становище, твърдение, теза, мировъзрение ‖ точка зрение, гледна точка

гледка — изглед, пейзаж, панорама, картина, спектакъл

гледна точка — точка зрение, гледище, изходен пункт

глезен — гален, нежен, милван

глезене — галене, ласки, милване, каприз

глезльо *(разг.)* — глезен, глезотия *(разг.)*, капризен, своенравен, несериозен

глезотии *(разг.)* — преструвки, капризи, престорня *(нар.)*

глезя — милвам, галя, нежа, разглезвам, разгалвам

глезя се — капризнича, проявявам капризи, своенравнича, галя се ‖ преструвам се

глождя — гриза, ръфам, нахапвам, сгризвам, хапя, захапвам, понахапвам, изпохапвам, глозгам, изгризвам, поизгризвам, изглозгвам, загризвам, заяждам, ям, огризвам ‖ *(прен.)* разяждам, човъркам, измъчвам, изтезавам, смущавам, безпокоя

глозгам — гриза, глождя, изгризвам, огризвам

глума *(остар. книж.)* — шега, закачка, смехория, подигравка, присмех, хумор

глумлив *(книж.)* — шеговит, закачлив, весел, подигравателен, насмешлив, хумористичен

глумя се *(остар.)* — шегувам се, закачам се, пошегувам се, надсмивам се, подигравам се

глупав — глупешки, малоумен, слабоумен, със слаби умствени способности, безумен, тъп, тъпоумен, празноглав, празна глава *(разг.)*, скудоумен, плиткоумен, гламав *(разг.)*, из-

плискан (*разг.*), будала (*разг.*), ахмак (*разг.*), липсва му (*разг.*), не е с ума си, хлопа му дъската (*разг.*), има да дава (*разг.*), идиот, глупец ‖ неразумен, несмислен, неразсъдлив, безразсъден, безсмислен, абсурден, нелогичен, нелеп, наивен, незлобив, несъобразителен ‖ безинтересен, безсъдържателен ‖ (*прен.*) дърво, пън, кютюк (*разг.*), извеян, изглупял, изветрял (*разг.*), патешки (*прен.*), овчи (*прен.*)

глупак — глупец, тъпак, гламав (*разг.*), хапльо (*разг.*), малоумен, абдал(*разг.*), ахмак (*разг.*), будала (*разг.*), глупав, говедо (*разг.*), пън, дърво, кютюк (*прен.*), дурак (*разг.*), тиквеник(*разг.*), бунак (*разг.*)

глупея — оглупявам, обезумявам, правя глупости, изумявам, ставам глупав, затъпявам, идиотизирам се, изветрявам (*разг.*)

глуповат — глупавичък, възглупав, недомаслен (*разг.*), слабоумен, малоумен, малко глупав

глупост — безсмислица, нелепост, абсурд ‖ безумие, плиткоумие, тъпоумие, гламавщина (*разг.*) ‖ лудост, неблагоразумие, безразсъдство

глутница — стадо ‖ (*прен.*) тълпа, банда, шайка

глух — безмълвен, мълчалив, тих, ням, беззвучен, безответен (*поет.*) ‖ (*прен.*) безчувствен, безсърдечен, коравосърдечен, неотзивчив, безразличен

глухота — безмълвие, тишина

глъбина (*поет.*) — дълбочина, бездна, пропаст, дъно

глътвам — нагълтвам, налапвам, лапвам, поглъщам, изядам

глътка — хапка, залък ‖ (*нар.*) гърло

глъхна — заглъхвам, утихвам, затихвам, замирам, чезна, изчезвам, позаглъхвам, позамирам, загубвам се, замълчавам, смълчавам се, немея

глъчка — глъч, шум, врява, олелия (*разг.*), гюрултия (*разг.*), шепот, мърморене, ропот

гмуркам се — потапям се, хвърлям се във водата, гуркам се, плувам

гневен — ядосан, раздразнен, разлютен, сърдит, разсърден, нервиран, възбуден, разпален, ядовит, разярен, яростен, бесен, озверен

гневлив — възбудлив, избухлив, сприхав, нервен, раздразлив, гневен, раздразнителен

гневя — сърдя, дразня, ядосвам, нервирам, разгневявам, вбесявам, поразсърдвам, разядосвам, раздразням, пораздразням, поразгневявам, трови (*разг.*)

гнездо — (*прен. поет.*) дом, родна къща, родно място, семейство, кът, жилище, огнище ‖ (*прен.*) свърталище, убежище, обиталище, вертеп, котило ‖ (*прен.*) източник, извор, разсадник

гнет — мъчение, измъчване, тегло, страдание, тормоз, угнетяване, терзание, притеснение, изтезание, принуждение ‖ терор, ярем, робство, иго, хомот, подтисничество

гнетя — тормозя, изтормозвам, терзая, угнетявам, измъчвам, изтезавам, газя, тъпча, подтискам, погазвам, мачкам, поставям (подлагам) на изтезание, малтретирам, тероризирам, наказвам, бичувам

гнил — развален, разяден, прояден, прогнил, загнил, тлеещ, разложен, и гнил, нагнил, сплут (*разг.*), разплут (*разг.*), угнил, схумнат (*диал.*), разкапан (*разг.*), скапан (*нар.*), разпаднал, мухлясал ‖ (*прен.*) нездрав

гнилост — гнилота, тлеене, разложение, развала, загнилост ‖ упадък ‖ (*прен.*) болезненост

гнилота — (*вж.*) гнилост

гния — загнивам, разлагам се, прогнивам, разкапвам се (*нар.*), изгнивам, разплувам се (*разг.*), сплувам се (*разг.*), схумвам се (*диал.*), нагнивам, угнивам, разпадам се, окапвам, разваляm се, скапвам се (*нар.*), мухлясвам, тлея

гнойник (*нар.*) — цирей, гноене, пъпка, абсцес, рана, язва, фистула

гнусен — гнуснав (*разг.*), неприятен, противен, отвратителен, гаден, нечист, мръсен, скверен ‖ (*прен.*) ни-

зък, подъл, нечестен, покварен, срамен, долнопробен, грозен, омразен

гнус ме е (*нар.*) — повдига ми се (*разг.*), гнуся се, повръща ми се, гади ми се (*нар.*), погнусявам се, догнусява ме, втръсва ми се, бълва ми се (*диал.*) ‖ (*прен.*) отвращавам се

гнусота — гнусотия (*разг.*), погнуса, отвращение, втръсване, скверност, мръсотия ‖ (*прен.*) безчестие, подлост, низост, поквара

гнуся се — гнус ме е (*нар.*), отвращавам се, отвращава ме, отблъсква ме, погнусявам се, догнусява ми, втръсва ми се ‖ (*прен.*) презирам, ненавиждам, порицавам

гняв — яд, раздразненост, възбуда, ядовитост, ярост, буйство, разяреност, свирепост, лудост, бяс, изстъпление

говедо — добитък, скот, животно, гад (*разг.*), хайванин (*разг.*), гадина (*разг.*) ‖ (*прен. грубо*) глупак, тъпак, дурак (*разг.*), тъп, простак

говор — език, реч, слово ‖ наречие, диалект ‖ произношение, акцент, изговор, дикция

говори се — приказва се, има дума (*разг.*), мълви се, носи се слух, казва се, разнася се, разнася се слух, разчува се, хоратѝ се (*диал.*)

говорител — глашатай, тръбач (*прен.*), изразител

говорлив — разговорлив, приказлив, сладкодумен, красноречив, увлекателен, словоохотлив, бъбрив, общителен

говоря — казвам, думам (*нар.*), гълча (*нар.*), хортувам (*диал.*), приказвам, разказвам, разговарям, обяснявам, беседвам, проговорвам, продумвам (*нар.*), изговарям, произнасям, мълвя, промълвям, шепна, прошепвам, наговорвам, понаговорвам се, понаприказвам се, хоратя (*диал.*), глаголствувам (*разг.*), многоглаголствувам (*разг. ирон.*), водя разговор, казвам си, вземам думата, казвам си думата, излагам се, изразявам се, изказвам се, конферирам (*книж.*) ‖ съветвам, увещавам, въздействувам ‖ свидетелствувам ‖ нареждам (*диал.*), занареждам (*диал.*)

го̀ден — кадърен (*разг.*), способен, достоен, подходящ, валиден ‖ сръчен, опитен, умел, вещ ‖ използуваем, употребим, приложим, отговарящ на условията, влиза в работа (*разг.*), върши работа

го̀ден съм — струвам, бива ме (*разг.*), бивам (*разг.*), на място съм, добър съм, върша работа (*разг.*)

годност — способност, валидност, използуваемост, приложимост

гол — необлечен, непокрит, непостлан, необрасъл ‖ (*прен. разг.*) беден, рипав, голтак (*разг.*), бедняк

голгота — лобно място ‖ (*прен.*) мъка, изтезание, терзание, страдание, мъчение

големец (*разг.*) — важен, началник, заповедник, властник, голям човек (*разг.*), влиятелен, силен на деня (*разг.*)

големея — уголемявам се, раста, нараствам, увеличавам се, развивам се, разраствам, умножавам се, едрея, наедрявам, надувам се, бъбна, набъбвам

големея се (*разг.*) — възголемявам се, възгордявам се, придавам си важност, държа се на голямо (*разг.*), надувам се (*разг.*), важнича (*разг.*), гордея се, перча се (*разг.*), дуя се (*диал.*), емча се (*нар.*), парадирам (*книж.*), виря нос (*разг.*), виря глава (*разг.*), вирнал съм нос (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), гледам отвисоко

големина — размер, величина, обхват, обем, съдържание, вместимост ‖ (*прен.*) значение, важност

големство — надменност, високомерие, горделивост, надутост, самомнителност, грандомания (*книж.*), мегаломания (*книж.*)

голословен (*юрид.*) — необоснован, немотивиран, недоказан, неподкрепен с доказателства (*юрид.*), необяснен, празен (*прен.*), неубедителен неприемлив, несъстоятелен (*книж.*

голота̀ — оскъдица, голотия, бедност, беднота̀ ‖ (*прен.*) неприкритост, същност, същина, естественост
голтак (*разг.*) — (*вж.*) бедняк
голя — разголвам, оголвам, събличам, отголвам, заголвам, разкривам, откривам, излагам, разбулвам, разгръщам, поразголвам, поотголвам, поголвам, позаголвам, пооткривам, поразкривам, гологъзя (*разг. грубо*)
голям — обемист, обширен, просторен, разширен, угголемен, огромен, необхватен, извънмерен, безпределен, безграничен, безкраен, колосален, грандиозен, гигантски, значителен ‖ едър, наедрял, дебел, снажен, развит, висок, възмъжал, възрастен ‖ (*прен.*) велик, именит, изтъкнат, прочут, забележителен ‖ важен
гонение (*книж.*) — преследване, гонитба ‖ (*прен.*) гнет, мъченичество, подтисничество, тормоз
гоненица (*разг.*) — гонене, криеница (*разг.*), игра, тичане, тичаница (*разг.*)
гонитба — преследване, гонение (*книж.*)
гоня — подгонвам, диря, сподирям, преследвам, тичам подир, следя, търся, погвам, пропъждам, прогонвам, пъдя, изпъждам, изгонвам, разпръсквам ‖ (*прен.*) гнетя, угнетявам, мъча, подтискам, тормозя, имам зъб (*разг.*), мразя
гора — лес, дъбрава, гъсталак, кория (*нар.*), орман (*нар.*)
горд — честолюбив, самолюбив, достоен, самонадеян, самоуверен ‖ (*вж.*) горделив, надменен, надут ‖ (*прен. к иж.*) величествен, величав, недосегаем
горделив — надменен, високомерен, надут, самомнителен, парвеню, фанфарон (*разг.*), дързък, арогантен, нахален, самохвалец, навирил нос (*разг.*), наперен (*разг.*), наперчен (*разг.*), презрителен
горделив съм — възгордявам се, надувам се (*разг.*), виря нос (*разг.*), виря глава, вирнал съм нос (*разг.*), надменен съм
горделивост — надменност, високомерие, презрителност, надутост, самомнителност, самохвалство, гордост
гордея се — възгордявам се, възголемявам се, надувам се, голомея се, горделив съм, пъча се (*разг.*), емча се (*нар.*), дуя се (*диал.*), виря нос (*разг.*)
гордо — (*вж.*) горд, откровено, с открито чело
гордост — честолюбие, самолюбие, достойнство, самонадеяност, самоувереност, дързост ‖ (*вж.*) горделивост
горе-долу (*разг.*) — почти, приблизително, ненапълно, частично, едва, около, кажи-речи (*разг.*), комай (*нар.*)
гореизложен (*канц.*) — гореказан (*канц.*), горецитиран (*канц.*), споменат, казан
горен — висок ‖ висш, възвишен ‖ гореказан, споменат, казан
горен — обгорен
горест — печал, мъка, страдание, скръб, тъга, жал ‖ огорчение, досада, горчивина
горещ — топъл, жежък, парещ, пламтящ, жарък, огнен, слънчев, тропичен, задушлив ‖ (*прен.*) буен, пламенен, стихиен, неудържим, страстен, разпален, разгорещен, ревностен
горещина — жега, зной, слънце, припек, топлина, топлик, огън, жар, омара, задуха ‖ (*прен.*) пламенност, разпаленост, стихия, страст
горещя — загорещявам, сгорещявам, затоплям, стоплям, жежа, нажежавам, нагорещявам, позатоплям, посгрявам, постоплям ‖ запалвам, разпалвам, възпламенявам
горещя се — (*прен.*) избухвам, пламвам, паля се, запалвам се, нервирам се, дразня се, ядосвам се, гневя се, вълнувам се
гориво — топливо, огрев
горист — залесен, обрасъл
горница — връхнина, в повече
горчив — горък (*остар.*) ‖ (*прен.*) неприятен, отвратителен, противен ‖ мъчен, скръбен, тежък, тъжен, трогателен, покъртителен, жален

горчивина — горчило, жлъч, отрова ‖ (*прен.*) огорчение, мъка, страдание, душевна мъка (страдание), терзяние, болка, скръб, горест ‖ отвращение, неприятност, неудоволствие, обида, горчилка
горчило — отрова, жлъч, горчивина
горък — горчив ‖ (*прен.*) нещастен, за окайване, злощастен, беден, изоставен, жалък, клет, злочест, окаян
горя — пламтя, изгарям, лумвам, запалвам се, обгарям, възпламенявам се ‖ светя, руменея, блестя, искря
господ — (*вж.*) бог
господар — собственик, стопанин, сайбия (*нар.*), домовладика (*остар.*), работодател ‖ владетел, управител ‖ началник, шеф, големец
господарски — властнически, заповеднически
господарствувам — владея, управлявам, властвувам ‖ повелявам, заповядвам, хазайнича, разпореждам се
господство — владичество, влияние, сила, мощ, могъщество, власт, авторитет, надмощие, властвуване, първенство, доминация, хегемония (*книж.*)
господствувам — властвувам, доминирам, предоминирам, превъзхождствувам, държа първо място, имам надмощие, преобладавам, имам преимущество
господствуващ — главен, пръв, съществен, принципиален, преобладаващ, доминиращ, предоминиращ, превъзхождащ, държащ първо място, надмощен, първенствуващ, важен, възлов, централен, авторитетен, наложил се, триумфиращ
гост — гостенин, посетител
гостба — ястие, готвено, манджа (*нар.*), ядене, ядиво
гости — посетители, визитьори
гостилница — ресторант, ахчийница (*нар. остар.*)
гостолюбив — (*вж.*) гостоприемен
гостолюбие — (*вж.*) гостоприемство
гостоприемен — гостолюбив, приветлив, радушен, отзивчив
гостоприемство — гостолюбие, гостоприемност, приветливост, отзивчивост, радушност, прием
гостуване — посещение
гостя — (*вж.*) гощавам
готварница — кухня, мутвак (*диал.*)
готвя — сготвям ‖ приготвям, приготовлявам, тъкмя, кроя, нареждам, стъкмявам, подготвям, нагъкмявам, редя, проектирам, организирам, нагласям, уреждам, комбинирам, разпореждам, изготвям ‖ обработвам
готвя се — тъкмя се, приготвям се, подготвям се, глася се
готов — назрял, зрял, в състояние, приготвен, подготвен, нареден, натъкмен ‖ изработен, свършен, завършен ‖ наклонен, разположен, склонен, съгласен ‖ нащрек
готован (*разг.*) — готованин, готованец (*диал.*), паразит, търтей (*прен.*), храненик (*разг.*), безделник, лентяй (*остар.*), ленивец, чака на готово, мързеливец, хайлазин (*разг.*), дембелин (*разг.*), негодяй, негодник
готовански — лентяйски (*остар.*), мързелански (*разг.*), лениво, мързеливо
готованщина (*разг.*) — мързел, леност, безделничество
готовност — подготвеност, приготвеност ‖ отзивчивост, разположение, склонност, съгласие ‖ усърдие, старание
гощавам — гостя, нагощавам, нагостявам, нахранвам
гощавка (*нар.*) — гощаване, угощение, нагостяване, нахранване, пиршество
гоя — угоявам, охранвам, нагоявам, захранвам, пресищам, насищам, тъпча с храна (*разг.*)
гоя се — угоявам се, охранвам се, дебелея, ставам дебел, надебелявам, пълнея, напълнявам, тъпча се с храна (*разг.*), тлъстея, затлъстявам
грабвам — сграбчвам, хващам, докопвам, залавям, улавям, пипвам (*разг.*), вземам, задигам (*разг.*), отнемам, отнисам, замъквам (*разг.*), вдигам (*разг.*), отмъквам (*разг.*), ог-

рабвам, отвличам, завличам (*разг.*) ‖ похищавам, грабя, крада, присвоявам, разграбвам, изкрадвам

грабеж — грабителство, обир, кражба, ограбване, похитяване, плячкосване, хищничество, заграбвачество, задигане, отмъкване

грабител — похитител, крадец, разбойник, заграбвач, плячкаджия (*разг.*), узурпатор ‖ (*прен.*) хищник, хиена, чакал, акула, експлоататор, кожодер, сбирник, ограбвач

грабителски — хищнически, крадлив, заграбвачески, алчен, граблив, разбойнически

грабителство — (*вж.*) грабеж

граблив — (*вж.*) грабителски

грабя — крада, открадвам, изземвам, обирам, заграбвам, лишавам, отнемам, плячкосвам (*разг.*), присвоявам, обсебвам, завземам, окупирам, завладявам, узурпирам, опустошавам, ограбвам, разграбвам ‖ завличам, отвличам, задигам, отмъквам, отнасям, вдигам, грабвам, вземам

гравирам — дълбая, изрязвам, издълбавам

град — селище, заселище, поселище, касаба (*остар.*), градище, център

градация (*книж.*) — постепенност, последователност, степенуване, прогресия

градеж — строеж, изграждане, постройка

градец — паланка, касаба (*остар.*)

градивен — строителен ‖ съзидателен, конструктивен ‖ (*прен.*) творчески

градина — парк

градуирам (*книж.*) — степенувам

градус — (*прен.*) степен, стъпало, етап, развитие, висота

градя — зидам, иззиждам, изграждам, построявам, съграждам, строя, издигам ‖ (*прен.*) създавам, правя, основавам, творя, сътворявам

гражданин — жител, обитател ‖ поданик, избирател, данъкоплатец

граждански — цивилен ‖ градски

гражданственост — гражданство ‖ приложимост, приспособимост, употреба ‖ популярност, разпространеност, известност

гражданство — поданство

граквам (*прен. разг.*) — хокам, ропам (*диал.*), ругая, гълча, мъмря ‖ обвинявам, нахвърлям се

грамада — куп, купчина, камара, планина ‖ (*разг.*) гигант, исполин, великан, колос, титан (*книж.*)

грамаден — голям, необятен, необхватен, извънмерен, обемист ‖ неизмерим, чрезмерен, безмерен, безграничен, безкраен, безпределен ‖ пространен, обширен, просторен, огромен ‖ необикновен, извънреден, крупен, колосален, гигантски, исполински, грандиозен, великански, изключителен, значителен, монументален (*книж.*), внушителен ‖ важен, главен, капитален, първостепенен

грамота (*остар.*) — документ, свидетелство, удостоверение, диплом, тапия (*разг. остар.*)

грамотен — начетен, образован, учен, книжовен, просветен, културен

грамотност — писменост, четмо и писмо (*нар.*) ‖ образованост, начетеност, книжовност, ученост, образование, знания, просветеност

грандиозен — голям, грамаден, огромен, внушителен, мощен, импозантен, монументален, величествен, величав

грандомания (*книж.*) — големство, надменност, надутост, горделивост, високомерие, самомнителност

грани́ (*разг.*) — награнява, мирише, има дъх, замирисва, вмирисан

гранив — миризлив, вмирисан

гранитен — (*прен.*) твърд, устойчив, здрав, упорит, непоклебим, несломим

граница — предел, край, преграда, разграничение, межда, синор (*нар.*), линия, бразда, бряг, праг, вододел ‖ (*прен.*) ограничение, мярка

гранича — допирам се, докосвам се, досягам, достигам, доближавам се, съм съсед

граничен — пределен, междинен, преграден, разграничителен, демаркационен (*книж.*), разделителен ‖ пограничен ‖ краен
грапав — неравен, груб, неогладен, стъргав (*диал.*), негладък ‖ недодялан, необработен, суров
грапавина — грапавост, издутост, неравност, грубост
грапавост — (*вж.*) грапавина
гратис — даром, безплатно, без нищо, бадева (*разг.*), безвъзмездно, залудо (*нар.*), без пари
грациозен — изящен (*книж.*), гиздав, строен, красив, великолепен, прекрасен, прелестен, хубав, елегантен, нежен ‖ пластичен, гъвкав
грация — изящество (*книж.*), красота, прелест, хубост, великолепие, привлекателност, очарователност
греба — изгребвам, черпя, вадя, изваждам
гребен — чесало (*диал.*) ‖ (*прен.*) хребет, било
гребло — весло, лопата
греховен — грешен, престъпен, нечестив, виновен
греховност — прегрешение, виновност
грехопадение (*църк. остар.*) — прегрешение, грях ‖ провинение, вина, престъпление
грехота (*разг.*) — неприлично, недостойно, срамно, безчестно
греша — бъркам, сбърквам, сгрешавам, правя (допускам) грешка, провинявам се, прегрешавам, заблуждавам се, отклонявам се, съм на крив път, имам грешка, посбърквам, не съм прав, сбъркал съм, виновен съм
грешен (*разг.*) — неточен, неверен, неправилен, сбъркан, сгрешен, погрешен, крив, лъжовен ‖ виновен, провинен, непоправим
грешка — опущение, погрешка, махана (*нар.*), неточност, неправилност, недостатък, слабост ‖ заблуждение, недоразумение ‖ вина, простъпка, грях, престъпление
грешник — виновник, провинен, престъпник, подсъдим
грея — светя, блестя, сияя, пламтя, осветлявам, озарявам, проблясвам ‖ топля, стоплям, сгрявам, нагрявам, загрявам
грижа — загриженост, безпокойство, неприятност, тревога, страдание, печал, тъга, скръб, кахър (*разг.*) ‖ труд, затруднение, задължение ‖ внимание, бдителност, старание, усилие, грижливост ‖ дерт (*нар.*), гайле (*разг.*), кахър (*разг.*), мъка, болка ‖ занимание, заинтересуваност, интерес
грижа се — безпокоя се, кахъря се (*разг.*) ‖ старая се, трудя се, вземам мерки, работя, силя се, погрижвам се, полагам грижи, правя си труда (*разг.*), сторвам си труда (*нар.*), полагам труд, полагам усилия (*книж.*) ‖ залягам, интересувам се, преглеждам
грижлив — грижовен, усърден, трудолюбив, старателен, внимателен, осторожен (*книж.*), придирчив, прилежен, съвестен, съсредоточен
грижливост — усърдие, старание, ревност, залягане (*разг.*), прилежност, прилежание, грижа, внимание, осторожност (*книж.*), бдителност
гриза — глождя, заяждам, захапвам, хапя, нахапвам, изхапвам, изгризвам, изпояждам, глозгам, загризвам, изглозгвам, огризвам, ям, изяждам ‖ (*прен.*) разяждам, измъчвам, мъча, изтезавам, гнетя, безпокоя
гризене на съвестта — каене, покайване, разкайване, съжаление
гримаса — израз, мимика, физиономия ‖ мръщене, чумерене (*разг.*) ‖ (*прен.*) недоволство
гроб — вечно жилище, гробница ‖ (*прен.*) смърт, гибел, небитие (*книж. остар.*)
гробокопач — гробар ‖ (*прен.*) враг, убиец, унищожител
грозен — противен, неприятен, неприятен на глед, неугледен, некрасив, погрознял, неприветлив, отвратителен, гнусен, омразен ‖ безформен, безобразен, нестроен, уродлив, изрод ‖ опасен, пъклен, адски,

сатанински, демонски, чудовищен ‖ лош, страшен, ужасен ‖ грозник, (*прен.*) маймуна, орангутан

грозота —грозотия (*разг.*), безобразие, страшилище

грозотия (*разг.*) — грозота, чудовище, плашило, безобразие ‖ ужас, ад, чудовищност, страшилище ‖ кикимора (*разг.*), брантия (*разг. грубо*), мутра (*разг.*), муцуна (*разг.*)

грозя — безобразя, загрозявам, обезобразявам

грозя—заплашвам, застрашавам, предвещавам беда

грозящ — застрашителен, заплашителен, обезпокоителен, опасен, застрашаващ

громък— гръмлив, гръмогласен, силен ‖ шумен, бомбастичен, ефектен

громя (*книж.*) — (*вж.*) разгромявам, унищожавам, съсипвам

грохвам — падам, повалям се, строполясвам се ‖ (*прен.*) отпадам, капвам, изморявам се, отмалявам, отслабвам, губя сили, изнемощявам, изтощавам се, съсипвам се, сломен съм, разкапвам се (*прен.*) ‖ застарявам, остарявам, състарявам се, преминавам години

грохнал — отпаднал, изнемощял, уморен, преуморен, изморен, изтощен, съсипан, немощен, изнурен, безсилен, разкапан (*прен.*), сломен, отпуснат, смазан (*прен.*), слаб ‖ стар, престарял, преминал години, застарял

грохот — тътнеж, тънтеж, екот, кънтеж, пукот, бумтеж, боботене, тътен, шумотевица

груб — недодялан, грапав, необработен, суров ‖ примитивен, първичен, първобитен ‖ (*прен.*) неучтив, невежлив, невнимателен, невъзпитан, нелюбезен, брутален, некоректен, просташки, дебелашки (*разг.*), селяшки (*остар.*), грубиян, загрубял ‖ зверски, жесток, суров, нечовешки, брутален, коравосърдечен, мечешки (*прен.*) ‖ краен, прекален ‖ строг, твърд, троснат, сопнат ‖ (*прен.*) в общи черти, неуточнен

грубиян — груб, недодялан (*разг.*), неучтив, невежлив, невнимателен, простак, дебелак (*разг.*), брутален, нахал (*разг.*), нахален

грубост — строгост, суровост, бруталност, неучтивост, простащина

група — групировка, тяло, трупа, колектив, общество, сдружение,партия, секта, лига, дружина, банда (*разг.*), чета, шайка, тайфа (*разг.*) ‖ сбор, купчина, съвкупност, множество

групирам — сгрупирвам, събирам сбирам (*диал.*), съсредоточавам, съединявам, обединявам, натрупвам, централизирам, редя, подреждам, сортирам, категоризирам, класирам, разпределям, подразделям, систематизирам, съставям група

групировка — група, фракция, сдружение, партия, секта, тяло, лига, дружина

групов — сборен, колективен, задружен, общ, съвместен, съвкупен, взаимен, солидарен, масов

груповщина—фракционност, сектантство, разколничество, разцепничество

гръб — гърбина (*нар.*), плещи ‖ тил ‖ (*прен.*) задница

гръдоболен — туберкулозен

гръм — трясък, пукот, гърмеж, изстрел

гръмвам— избухвам, трясвам, изкънтявам, прокънтявам ‖ изстрелвам, изгърмявам

гръмлив — гръмък, гръмогласен, кънтящ, ехтящ, шумен, гръмовит гръмовен

гръмнат — (*прен. разг.*) треснат, ударен, поразен, стрелнат ‖ застрелян, убит ‖ (*прен.*) вцепенен, изненадан

гръмогласен (*книж.*) — гръмък, гръмлив, гръмовит, гръмовен, силен

гръмотевица — гръм, мълния ‖ (*прен.*) светкавица, трясък

гръмотевичен — мълниеносен, гръмоносен, поразителен ‖ (*прен.*) внезапен, мигновен, непредвиден, ненадеен, неочакван, светкавичен

грях (*религ.*) — (*разг.*) вина, грешка, провинение, простъпка, престъпление, прегрешение

губивреме (*нар.*) — празна работа (*нар.*), вятър (*нар.*), вятър и мъгла (*нар.*)

губя — загубвам, изгубвам, лишавам се ‖ пръскам, прахосвам, пропилявам, пилея ‖ изпускам, изтървам, жертвувам, пожертвувам

губя се — чезна, изчезвам, отпадам, стапям се (*прен.*), загубвам се, изгубвам се, намалявам, пропадам, липсвам, погубвам се ‖ скитам, лутам се, рея се (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*), увличам се, затъвам, потъвам

губя вяра — (*вж.*) обезкуражавам се, обезсърчавам се

губя кураж (*книж.*) — (*вж.*) обезкуражавам се

губя сили — изтощавам се, отпадам, изнурявам се, слабея, изморявам се, отслабвам, изнемощявам, уморявам се, отмалявам, падам от умора, омалявам

губя смисъл — ставам безпредметен (безсмислен)

гугла – качулка

гуждам (*диал.*) — турям, поставям, слагам, наслагвам, намествам, нагуждам (*диал.*), влагам, полагам, натурвам, нареждам, разполагам

гузен — виновен, смутен, боязлив, плах, страхлив, подозрителен, съмнителен, загадъчен, неспокоен

гузност — виновност, вина, смут, смущение, страх, стеснителност, нерешителност, плахост, съмнение, загадъчност

гуляя – пиянствувам, пирувам

гумно — харман

гуша се — сгушвам се, скривам се, притулям се, пъхам се, мушкам се, укривам се, мълча, тая се, притайвам се, затайвам се, посгушвам се, позатайвам се, попритайвам се

гъвкав — гъвък, еластичен, пъргав, разтеглив, жилав, подвижен, кръшен ‖ ловък, податлив, приспособим, устойчив, съобразителен

гъвкавост — гъвкавина, еластичност, пъргавина, подвижност, жилавина

гъвък — (*вж.*) гъвкав

гъдел — (*прен.*) слабо място, слабост

гъделичкам — дразня, възбуждам, подбуждам ‖ (*прен.*) блазня, лаская

гъзурча се (*диал.*)—навеждам се, нагъзурчвам се (*диал.*), прегъвам се, кланям се

гъквам — изговорвам, промълвям

гълтам — поглъщам, ям, лапам, налапвам, изядам, изпояждам, нагълтвам, нагъвам (*разг.*), абсорбирам ‖ възприемам ‖ търпя, претърпявам, понасям, преглъщам

гълчà (*нар.*) — сгълчавам (*нар.*), смъмрям, мъмря, посмъмрям, посгълчавам, ропам (*диал.*), сропвам се (*диал.*), карам се, ругая, изругавам, нагрубявам, коря, укорявам, хокам, осъждам, упреквам, обвинявам ‖ викам, кряскам, крякам, вдигам врява, говоря високо

гъмжа — пъпля, бъкам, пъкам (*разг.*), загъмжавам, шавам, движа се ‖ (*прен.*) изобилствувам, бликам, извирам, бързо се размножавам

гъмжило — навалица, наплив, многолюдие, движение, тълпа, множество, мравуняк (*прен.*), сбор, сборище ‖ (*прен.*) изобилие

гъна — нагъвам, сгъвам, прегъвам, вгъвам, подгъвам, извивам, свивам, превивам, огъвам, преломявам, изкривявам, ломя, счупвам

гънка—дипла, плисè, прегънка, бръчка

гърбав — гърбат ‖ (*прен.*) извит, превит, крив, изкривен, приведен, прегърбен

гърбом — възнак, заднишком, заднишката (*разг.*) ‖ лежешком, лежешката (*разг.*), лежейки

гърло — гуша, гръклян, гръцмул (*диал.*), враг, шия ‖ устие, уста, отвор, отвърстие, дуло ‖ (*нар.*) гърлобол, ангина

гърмеж — пукот, гръм, тътнеж, кънтеж, екот, взрив ‖ изстрел, стрелба

гърмя — изгърмявам, ехтя, кънтя, буча, бумтя, бухтя, разгърмявам се, разехтявам се, разкънтявам се, еквам, изехтявам, заехтявам, избухвам ‖ стрелям, пушкам, давам изстрел

гърне —кюп (*нар.*), делва

гърча се — вия се, превивам се, увивам се, свивам се, съм в конвулсии

гърчене —гърч, превиване, конвулсии (*книж.*), спазми, агония, мъки

гъст — плътен, набит, пълен, дебел, компактен, солиден ‖ непрогледен, непроницаем ‖ наситен, преситен, сгъстен, кондензиран

гъстота—гъстина, сбитост, плътност, компактност

гътвам (*диал.*) — повалям, катурвам (*разг.*), завалям, свалям, бутвам, обръщам, събарям, прекатурвам, камбичвам (*диал.*), преобръщам ‖ (*прен.*) развалям, разрушавам, разтурям

гьол (*разг.*) — блато, тиня, мочур, мочурище, тресавище, локва, бара, батак (*разг.*), нечистотия

гюрултия (*разг.*) — виканица (*разг.*), глъч, крясъци, писъци, викане, шум, патардия (*разг.*), тупурдия (*разг.*), дандания (*разг.*) ‖ (*прен.*) скандал

Д

да — така, тъй, вярно ‖ действително, наистина, разбира се ‖ нима, така ли

давам — предавам, подавам, връчвам (*канц.*), отстъпвам ‖ предлагам, поднасям, отпущам ‖ продавам ‖ продоволствувам, снабдявам, доставям, предоставям, отдавам ‖ възнаграждавам, награждавам ‖ позволявам, разрешавам ‖ устройвам, уреждам, представям

давам възможност — (*вж.*) позволявам

давам гаранция — (*вж.*) гарантирам

давам гласност — (*вж.*) разгласявам

давам да се разбере — подсещам, внушавам, подсказвам

давам дума — обещавам, обричам се, вричам се, заричам се

давам зор (*разг.*)—насилвам, принуждавам, заставям, карам, форсирам

давам кураж — (*вж.*) насърчавам, подбуждам, насъсквам

давам мандат (*книж.*) — (*вж.*) овластявам, упълномощавам

давам обещание — (*вж.*) обещавам

давам отпор — (*вж.*) съпротивявам се, противя се, упорствувам

давам повод (*книж.*) — давам основание (*книж.*), предизвиквам, ставам причина

давам преднина (*книж.*) — отстъпвам

давам път — отстъпвам, насочвам ‖ (*разг.*) пъдя, напъждам

давам сведения (*книж.*) — (*вж.*) осведомявам

давам съвет — (*вж.*) съветвам

давам съгласие — (*вж.*) съгласявам се, обещавам, позволявам

давам ум (*разг.*) — съветвам, поучавам, наставлявам, давам акъл (*разг.*), давам съвет

давление —въздействие, натиск, принуждение, принуда, наблягане, влияние

давнашен (*нар.*) — (*вж.*) отдавнашен

давност (*юрид.*)—прескрипция (*книж. юрид.*) ‖ (*прен.*) забрава, забвение (*книж. остар.*)

даврандисвам се (*разг.*) — окопитвам се, свестявам се, оборавям се, опомням се, съвземам се, поправям се, идвам на себе си (*разг.*), оправям се ‖ замогвам се, забогатявам

да̀вя — душа, удушавам, задушавам, задавям ‖ (*прен.*) потъпквам, подтискам, удавям, умъртвявам, убивам

даден (*книж.*) — определен, посочен, известен, наличен, постоянен

дадено (*разг.*) — обещано, сигурно, в кърпа вързано (*разг.*)

даденост (*книж.*) — наличност, реалност, действителност, обстоятелства ‖ факт, същност

дажба — дял, припадаща се част, порцион, порция

даждие (*остар.*) — данък, налог, берия, дан (*остар.*), облог, облагане, контрибуция

даже — дори, чак, биля (*диал.*)
да има да взема (*разг.*) — не може, не позволявам, не съм съгласен
далдисал (*нар. разг.*) — замечтан, унесен, занесен, замислен, захласнат, вдълбочен, вглъбен, потънал в мисли
далдисвам се (*нар. разг.*) — унасям се, забравям се, захласвам се
далече — далеч, отдалеч, настрана, на разстояние, далеко, надалеч, в дън земя (*разг.*), диарбекир
далечен — отстранен, отдалечен ‖ минал, преминал, отдавнашен, отколешен (*нар.*), стар ‖ отчужден, чужд ‖ недосегаем, неуловим
далечина — далнина (*остар. поет.*), отстояние, разстояние, отдалеченост
дали — нима, наистина ли
далнина (*остар. поет.*) — (*вж.*) далечина
далновиден — предвидлив, прозорлив, проницателен, съобразителен, досетлив, разумен, благоразумен
дамга̀ (*нар.*) — следа, белег, петно, леке (*разг.*), отпечатък
дамгосвам (*нар.*) — бележа, отбелязвам, означавам, слагам отпечатък, слагам дамга (*нар.*), маркирам ‖ (*прен.*) петня, опетнявам, мърся, замърсявам, черня, очерням, цапам, клеймя ‖ (*прен.*) безчестя, скверня
дамла (*нар.*) — удар, припадък
дан (*остар.*) — даждие, данък ‖ (*прен.*) принос, жертва, задължение, дълг
дангалак (*разг.*) — едър, висок, дългуч (*разг.*) ‖ дингил (*диал.*), льохман (*разг. грубо*)
дандания (*разг.*) — врява, гюрултия (*разг.*), шум, крясък, разправия, кавга, спор
данни (*книж.*) — сведения, доказателства, аргументи, свидетелства, указания, доказателствен материал, факти ‖ възможности, предразположения
дано — нека, така да бъде, желателно е, дай боже (*разг.*)
данък — налог, облог, облагане, даждие, контрибуция
данъкоплатец — поданик, гражданин, избирател
дар — подарък, награда, завет, дарение, завещание ‖ (*нар.*) чеиз, зестра ‖ дарба, надареност, подадене (*нар.*), наклонност
дарба — заложба, талант, дарование, дар, способност, подадене (*нар.*), наклонност, надареност, вродена способност, даровитост, гениалност
дарение — дар, награда, подарък, завет, завещание ‖ даяние (*остар.*), подаяние (*остар.*), милостиня
дарител — благодетел, завещател
да̀рмадан (*разг.*) — разнебитен, развален, похабен
дармоед — тунеядец, безделник (*разг.*), храненик (*разг.*), паразит, търтей, готован, мързеливец (*разг.*)
дармон (*нар.*) — решето, сито
дарование — (*вж.*) дарба
даровит — талантлив, надарен, способен, кадърен (*разг.*), със заложби
даром — безплатно, без пари, без нищо, залудо (*нар.*), гратис, бадева (*разг.*), безвъзмездно, без заплащане, подарък, на вятъра, напразно
дарствен (*книж. юрид.*) — безвъзмезден, безпаричен, безплатен, даром, гратис
дарявам — давам, подарявам, надарявам, награждавам, завещавам
даяние (*остар.*) — подаяние (*остар.*), милостиня, благодеяние
двери (*остар.*) — врати, порти, вход портал
двигател — машина, мотор, локомобил, пружина, лост, сила, механизъм ‖ (*прен.*) агент, подбудител, инициатор, движеща сила, автор
движа — тикам, тласкам, подтиквам, придвижвам, приближавам, насочвам, местя, премествам, размествам ‖ мърдам, размърдвам, помръдвам, клатя, разклащам, поклащам, клатушкам, кандилкам (*разг.*), друсам, раздрусвам, подрусвам, треса, разтърсвам, раздвижвам
движа се — (*вж.*) движа ‖ придвижвам се, приближавам се, ходя, вървя
движение — друсане, клатене, местене, придвижване ‖ (*прен.*) напредък, развитие ‖ (*прен.*) брожение,

вълнение, възбуждение, недоволство, кипеж ‖ живот, динамика, раздвижване, размърдване, оживление

движим — подвижен ‖ движен, подтикван, направляван, ръководен, насочван

двойка — двоица (*диал.*), двама, двамина (*нар.*), чифт, пара

двойствен — (*вж.*) двуличен ‖ раздвоен, разколебан, в съмнение, пред дилема

двойственост—(*вж.*) двуличие ‖ раздвоение, колебание, неустановеност, нерешителност, съмнение

дворец — чертог (*поет.*), палат, замък

дворянин (*остар.*) — царедворец, велможа, болярин, аристократ, благородник

дворянство (*остар.*)— благородници, боляри, аристокрация

двоумение — колебание. раздвоение, раздвоеност, двойственост, колебливост, съмнение, нерешителност, непостоянство, боязливост, дилема (*книж.*) ‖ безпътица, кръстопът

двоумя се — колебая се, раздвоен съм, намирам се на кръстопът, питам се, поколебавам се, не се решавам, клатушкам се (*прен.*) ‖ страхувам се, боя се, побоявам се, не се осмелявам, страх ме е

двояк — двоен, двукратен, двойствен ‖ двузначен, двусмислен

двоякост — алтернатива, двойственост, двукратност, редуване

двубой —дуел, разпра, крамола, пререкание, спор, диспут ‖ стълкновение, схватка, битка, удар, сражение ‖ борба, антагонизъм

двукратен — двоен, двояк, повторен, на два пъти

двуличен — двойствен, лицемерен, непрям, притворен, престорен, прикрит, лъжлив, подъл, угодлив, лукав, фалшив, фарисей, хипокрит, неискрен, двуличник

двуличие — двойственост, лицемерие, притворство, престореност, лъжа, маска, фалш, подлост, неискреност

двусмислен — двузначен, двояк, неясен, смътен, противоречив, съмнителен, подозрителен, загадъчен, мистериозен, неразбираем, неопределен

двусмисленост — неяснота, загадъчност, двоякост, противоречие, съмнение

двусмислица — (*вж.*) двусмисленост, игра на думи

де (*разг.*) — где, къде, накъде

де (*разг.*) — хайде, нека, я

дебати (*книж.*) — прения (*книж.*), разискване, диспут, препирня, реплика (*книж.*), спор, обсъждане

дебел — пълен, тлъст, угоен, месест, шишкав (*разг.*), надебелял, напълнял, затлъстял ‖ едър, голям, обемист, плътен, набит

дебела глава (*разг.*) — упорит, твърдоглав

дебелак (*разг.*) — груб, простак, недодялан, невъзпитан, грубиян, тулуп (*разг.*), гащник (*разг.*)

дебелана (*разг.*) — дебела, пълна, меца (*разг.*), мечка (*разг.*)

дебелашки (*разг.*)— просташки, груб, невъзпитан, несръчен, недодялан

дебелея — тлъстея, затлъстявам, надебелявам, натлъстявам, угоявам се, гоя се, пълнея, ставам дебел, охранвам се

дебелина — размер, обем ‖ плътност, пълнота, масивност ‖ мазнина, шишкавина (*разг.*), тлъстина, затлъстяване

дебелоглав — упорит, инат (*разг.*), корава глава (*разг.*) ‖ тъп, невъзприемчив

дебелоок (*разг.*) — (*вж.*) нахален

дебелоочие (*разг.*) — (*вж.*) нахалство

дебитор — длъжник, платец

дебна — издебвам, причаквам, чакам, вардя, привардвам, следя, бдя, наблюдавам, оглеждам се, пооглеждам, шпионирам, вървя по следите (стъпките), сподирям, вървя по петите (*разг.*), преследвам

дебнешком—дебнешката (*разг.*), мълком, тихо, предпазливо, бавно, неусетно, тайно

дебри (*поет.*) — недра (*поет.*), глъбини (*поет.*), вътрешност, пазви (*прен.*)
дебуше — излаз, изход, отвор, врата (*прен.*) ‖ пазар
девалвация — обезценяване, девалоризация, снижение
девиз — лозунг, принцип, правило, начало, парола ‖ символ (*книж.*), емблема
девствен — целомъдрен (*книж.*) ‖ (*прен.*) чист, непорочен, непокварен, неопетнен, нравствен, невинен ‖ запазен, непокътнат, незасегнат
девственост — целомъдрие (*книж.*) ‖ (*прен.*) непорочност, чистота, непоквареност, нравственост, невинност
девство (*книж.*) — моминство, девственост, целомъдрие (*книж.*), непорочност, чистота
дегенерат (*книж.*) — изрод, урод, изчадие, хилав, недъгав, идиот
дегенерация (*книж.*) — израждане, хилавост, недъгавост
дегизирам — маскирам, прикривам, скривам ‖ преобличам
деградирам — понижавам, декласирам, разжалвам, свалям, повалям, смъквам
дедукция (*книж.*) — извод, заключение, умозаключение (*книж.*)
деен — деятелен, трудолюбив, енергичен, активен, действен, предприемчив, работлив, пъргав, прилежен, старателен, усърден, ревностен, неуморим, работоспособен, дееспособен
дееспособен — (*вж.*) деен ‖ кадърен (*разг.*), способен, годен, опитен, умел, сръчен
деец — деятел, труженик, сподвижник, ратник (*остар.*), апостол, пионер, агент, фактор, двигател, борец, поборник, подбудител, инициатор, вършител, автор
дежуря — стоя на пост, бдя, съм нащрек, бодърствувам
дезавуирам — не удостоявам, отричам, не признавам, заобикалям, отминавам
дезертирам — отклонявам се, отлъчвам се, бягам, избягвам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*) ‖ (*прен.*) отдръпвам се, оттеглям се, изоставям, отстъпвам
дезертьор — беглец, отстъпник, предател, изменник
дезинтересирам се — не се интересувам, не ме интересува, пренебрегвам, неглижирам, стоя апатичен, абстрахирам се, занемарявам, изоставям, захвърлям, не ми е зор (*разг.*), не искам и да зная (*разг.*)
дезинфекция — обеззаразяване
дезорганизация — разстройство, разложение, анархия, хаос, безпорядък
дезориентиран — объркан, забъркан, в безпътица
дейност — деятелност, активност, работа, дело, енергичност, усърдие, старание, предприемчивост ‖ постъпки, действия, поведение
действен (*книж.*) — активен, предприемчив, пъргав, деятелен, енергичен
действеност (*книж.*) — активност, предприемчивост, деятелност ‖ решителност
действие — движение, акция, операция, работа, дело, акт, постъпка, поведение ‖ въздействие, влияние, отражение ‖ резултат, ефект, последица
действителен — истински, автентичен, реален, фактически, верен, правдив, естествен, съществуващ ‖ годен, валиден, в сила, в действие
действително — наистина, фактически, на дело, на практика, в действителност, реално, в реалност всъщност
действителност — реалност, същност, положение, обстоятелства, обстановка, състояние ‖ истина
действувам — развивам дейност (*книж.*), разгръщам дейност (*книж.*), върша, извършвам, правя, работя, изпълнявам, оперирам, манипулирам, функционирам, подвизавам се, реализирам ‖ въздействувам, влияя, подействувам ‖ правя постъпки

декаданс — упадък, разложение, разплох (*книж.*), деморализация, поквара, развала, израждане, регрес, провала

декламирам — рецитирам, възпроизвеждам

декларация — заявление, изявление, изява, заява

декларирам — заявявам, изявявам, обявявам, известявам, възвестявам, обнародвам, съобщавам

декласиран — понижен, свален, деградиран ‖ безреден, безпътен, пропаднал, деморализиран, лумпенизиран, загубен, провален

декомпозиция — разлагане, разкапване, разложение

декор — декорация, украса, украшение, премяна, орнамент ‖ (*прен.*) сцена, обстоятелства, фон, среда

декоративен — украсителен, ефектен, външен, показен

декорация — декор, украса, украшение ‖ орден, медал

декрет — указ, разпореждане, заповед, предписание, закон, постановление

декретирам — постановявам, предписвам, разпореждам, заповядвам

делба — подялба, разпределба, делитба, разделяне, разпределение, дележ, деление

делегат — пратеник, изпратеник, пълномощник, представител, посланик, мисионер, депутат

делегация — депутация, пратеници, пратеничество, пълномощничество, представителство, посланичество, мисия

делегирам — изпращам, пращам ‖ упълномощавам, овластявам

дележ — (*вж.*) делба ‖ деление, разделяне, класификация, разпределение

деликатен — нежен, изнежен, слаб, тънък, елегантен, фин, префинен, изтънчен, чувствителен, изящен (*книж.*), рафиниран ‖ внимателен, галантен, чувствителен, вежлив, тактичен ‖ неудобен, мъчен, труден, затруднителен, щекотлив (*прен.*), отговорен

деликатност — нежност, изнеженост, изтънченост, елегантност, галантност, внимателност, внимание, тактичност

делничен — (*прен.*) всекидневен, обикновен, сив, монотонен, ежедневен, банален, скучен, еднообразен

делничност — всекидневие, ежедневие, еднообразие, монотонност ‖ (*прен.*) скука

дело — произведение, изделие, творба, творение, работа, дейност, деяние, изобретение, резултат, труд ‖ постъпка, акция, предприятие ‖ процес, афера ‖ произшествие, събитие, факт

деловит — работлив, предприемчив, продуктивен, енергичен, производителен, деятелен, активен, дееспособен, трудолюбив

деловитост — активност, продуктивност, работливост, производителност, дееспособност, деятелност, усърдие, предприемчивост, трудолюбие, трудолюбивост

деля — разделям, разполовявам, разпределям, поделям ‖ отлъчвам, поотлъчвам, поразделям, поотделям, отделям, отстранявам, откъсвам, разлъчвам, отдалечавам, разкъсвам ‖ подразделям, класифицирам, групирам, сортирам ‖ споделям, изживявам заедно ‖ правя разлика, разграничавам, различавам

деля мегдан (*разг.*) — водя борба, съпернича, оспорвам права

демагогия — лицемерие, измама, неискреност, лъжа ‖ подстрекателство

демаркационен (*книж.*) — разделителен, разграничителен, пределен, преграден, междинен, граничен, пограничен

демаскирам (*книж.*) — изобличавам, разобличавам, разбулвам, разкривам, смъквам маската, излагам, нападам, засрамвам

дембелин (*разг.*)—ленивец, мързелан, тунеядец, търтей (*прен.*), готован (*разг.*), готованец (*диал.*), паразит, лентяй (*остар.*), нехайник, безделник, негодяй, хайлазин (*разг.*)

демек (*диал.*) — сиреч, тъй да се каже, тоест

демодиран — стар, отживял, отживял си времето, излязъл от мода, остарял, старомоден, вехт, изтрит (*разг.*), изтъркан (*разг.*), банален, тривиален, стара кримка (*разг.*), негоден

демократичен — народовластен, народен, либерален, свободомислещ, напредничав, прогресивен, свободолюбив, свободен ‖ уважаван, обичан, общителен, сърдечен ‖ общодостъпен, популярен

демокрация — народовластие, народно управление, свобода

демон — сатана, зъл дух, дявол, звяр, Луцифер, бяс

демоничен — (*вж.*) демонски

демонски — демоничен, пъклен, адски, сатанински, дяволски ‖ зверски, безчовечен, жесток ‖ коварен, злобен

демонстративен — показателен, доказателен, показен, явен ‖ груб, нахален, дързък, провокиращ, предизвикателен, неприязнен, протестен

демонстрация — показ, излагане, изложение, манифестация ‖ доказателство, опит, свидетелство, засвидетелствуване ‖ несъгласие, протест, негодуване, митинг ‖ предизвикателство, провокация

демонстрирам — показвам, манифестирам, излагам, явявам, проявявам, посочвам, откривам ‖ засвидетелствувам, свидетелствувам

демонтирам — разглобявам, развинтвам

деморализация — корупция, безнравственост, поквара, разложение, развала, упадък, декаданс, развращаване ‖ израждане, разлагане, разпадане, разкапване

деморализиран — порочен, развален, корумпиран, покварен, битово разложен, неморален, декласиран, безнравствен, развратен, безчестен ‖ разложен, разпаднат, разкапан

ден — дата, денонощие ‖ (*прен.*) светлина, видело, слънце

денгуба — обезщетение, разноски възнаграждение

денди — конте, джентълмен, кавалер, префинен, изтънчен, изискан, наконтен, франт, суинг

ден до пладне (*разг.*) — кратковременно, недълготрайно

ден и нощ (*разг.*) —(*вж.*) денонощно

денонощно — непрекъснато, постоянно, всеки ден, непрестанно, всякога, ден и нощ

денонсирам договор — отказвам се, отричам се, отхвърлям, обявявам за недействителен

депеша (*остар.*) — телеграма, съобщение

депо — депозит, антрепозит, склад, хранилище, стоварище, влагалище, магазия ‖ (*прен.*) съкровищница ‖ гараж

депресия — упадък, застой, криза ‖ угнетение, униние, подтиснато състояние, подтиснатост, меланхолия, мрачно настроение, песимизъм, унилост, отпадналост

депутация (*остар.*) — делегация, мисия, пратеници, посланици, представителство

дера — одирам, свличам, съдирам, раздирам, разкъсвам, издирам ‖ късам, скъсвам, изпокъсвам, цепя, разцепвам ‖ дращя, издрасквам, изранявам, разранявам

дера се (*разг.*) — дера си гърлото (*разг.*), викам, крякам, кряскам, крещя, викам колкото ми глас държи (*разг.*) ‖ (*прен.*) карам се, дърля се (*нар. разг.*)

деребей — властник, господар, тиранин, подтисник, самовластник, диктатор, сатрап ‖ (*прен.*) безотговорен, безнаказан, безчинен (*книж.остар.*), нарушител

дереджè (*разг.*) — степен, положение, състояние, хал (*разг.*), вид

дерт (*нар. разг.*) — грижа, мъка, болка, неприятност ‖ занимание, заетост

деспот — насилник, подтисник, тиран, самовластник, диктатор, самодържец (*книж.*), господар

деспотизъм — насилничество, насилие, подтисничество, произвол, робство, диктатура, самовластие, тирания, абсолютизъм

деспотичен — насилнически, подтиснически, тираничен, властнически, диктаторски, самовластнически, притеснителен, терористичен, жесток ‖ нелиберален, произволен, абсолютен

дестилация — филтриране, филтър, рафиниране, пречистване, прецеждане

детайл — подробност, дреболия, незначителност, багатела, дребнавост, второстепенност, дребосък

детайлен —подробен, обстоятелствен, обстоен, изчерпателен ‖ точен, внимателен

дете — рожба, чедо, син, отроче (*остар.*), младенец, наследник ‖ младеж, хлапе, хлапак, малък, малолетен ‖ (*прен.*) неопитен, неук, неузрял ‖ (*прен.*) наивен, доверчив ‖ невинен, непокварен, чист, неопетнен

детерминирам (*книж.*) — определям, разграничавам, ограничавам, фиксирам

детински — детски, момчешки, хлапашки ‖ (*прен.*) неопитен, несериозен, лекомислен, хлапашки, незрял, необмислен, безразсъден ‖ невинен, чист, наивен, простодушен, незлобив

детинщина — наивност, несериозност, необмисленост, лекомисленост, неопитност ‖ хлапащина (*разг.*) ‖ дребна (несериозна) работа

детски — момчешки, младежки, детински, хлапашки

дефект — недостатък, несъвършенство, непълнота, кусур (*разг.*), липса, повреда ‖ порок, слабост

дефектен — неправилен, с недостатъци, несъвършен, повреден, нередовен, порочен (*прен. книж.*)

дефетизъм — пораженство, отстъпничество, слабост, малодушие

дефиле — пролом, боаз (*диал.*)

дефилирам—марширувам, крача, вървя, минавам, движа се, следвам, маневрирам

дефинирам — определям, означавам, прецизирам, детерминирам, давам дефиниция

дефинитивен (*книж.*) — окончателен, определен, ясен, последен, решителен

дефиниция — определение, означение ‖ наименование, име

дефицит — недостиг, липса, недоимък, ексик (*нар*), по-малко, загуба

дефицитен — липсващ, недостатъчен, в ограничено количество, малко

деформирам — разкривявам, разтеглям,изкривявам, обезформявам, обезобразявам

деца — потомство, поколение, челяд (*нар.*), дечурлига (*разг.*)

дечурлига (*разг.*) — деца, младежи, млади хора, хлапаци (*разг.*)

дешифрирам — разчитам, прочитам ‖ разгадавам, отгатвам-

деяние (*книж.*) — действие, акт, постъпка, дело, жест

деятел (*книж.*) — (*вж.*) деец

деятелен (*книж.*) — (*вж.*) деен

деятелност (*книж.*) — (*вж.*) дейност

джавкам — лая ‖ (*прен. разг.*) злословя

джасвам (*разг.*) — хвърлям, лашкам (*диал.*), мятам, запращам, запокитвам (*нар.*), захвърлям, замятам

джаснат (*разг.*) – малоумен, смахнат (*разг.*), занесен (*разг.*), пернат (*разг.*), бишнат (*разг.*), блъснат (*разг.*), не е с ума си (*разг.*)

джезве (*нар.*) — кафениче

джелатин (*разг.*) — палач, убиец, главорез ‖ мъчител, угнетител, инквизитор, кръвопиец

дженабет (*разг.*) — проклет, зъл, лош, злопаметен, злонравен

джендем (*разг.*) — (*вж.*) ад

джендемосвам (*разг.*) — (*вж.*) махвам, запращам, мятам, пръждосвам (*разг.*)

джендемосвам се (*разг.*)—махвам се, пръждосвам се (*разг.*), изчезвам, няма ме, потъвам в земята (*разг.*)

джентълмен — кавалер, благороден, великодушен, с жест, благовъзпитан, галант, изискан, коректен

джиросвам — прехвърлям, предавам ‖ (*прен.*) отървавам се, отпращам, премятам, препращам

джинс (*разг.*)—род, коляно, сой (*нар.*), потекло, поколение, произход, родословие, фамилия, семейство

джудже — дребен, малък, дребосък ‖ (*презр.*) пигмей, нищожество

джука (*диал.*) — бърна, устна, джуна (*диал.*)

диалект — наречие, провинциализъм, говор, език ‖ произношение, акцент, дикция, изговор

диалектика — (*разг.*) развитие, движение, закономерност, причинност, взаимозависимост

диалог — разговор, беседа, събеседване

диаметрален—противоположен

дибидюс (*нар.*) — изцяло, основно, напълно, издъно, съвсем, досущ

див — дивак, недодялан (*разг.*), прост, расъл в гората (*разг.*), дошъл от гората (*разг.*), некултурен, груб, варварин, нецивилизован ‖ саможив, необщителен, недостъпен ‖ първобитен, неoблагороден, неопитомен, некултивиран, необработен, примитивен ‖ (*прен.*) необуздан, стихиен, буен

дивак — варварин, простак, нецивилизован, недодялан (*разг.*)

диване (*разг.*) — (*вж.*) глупав, наивен

дивашки — зверски, брутален, жесток

диващина — дивотия, простотия ‖ зверство, зверщина, бруталност, жестокост, безчовечност

дивен — хубав, прелестен, красив, чуден, чудесен, очарователен, чаровен, омаен, обаятелен, вълшебен, великолепен, удивителен, възхитителен, прекрасен, чудноват, приказен, неизказан

диверсия — смут ‖ измислица, лъжа, измама, отвличане вниманието, залъгване

диверсант — агент, провокатор, вредител, смутител

дивея — простея, опростявам, подивявам, загрубявам

дивотия — простотия, изостаналост, незнание, невежество, диващина ‖ щуротия (*разг.*), безумие

дивя се — удивявам се, възхищавам се, чудя се, учудвам се, слисвам се, омайвам се, смайвам се ‖ зазяпвам се (*разг.*), заблейвам се (*разг.*)

дигам (*разг.*) — (*вж.*) вдигам

дигам се (*разг.*) — (*вж.*) вдигам се ‖ тръгвам

диктатор — властелин (*остар.*), тиранин, деспот, заповедник (*остар.*), повелител (*остар.*), самовластник ‖ (*прен. разг.*) насилник, подтисник

диктатура — строга (силна) власт, самовластие ‖ (*прен.*) тирания, сатрапия, натиск, ограничение в права

диктовка — диктуване ‖ (*прен.*) нареждане, внушение, инспирация (*книж.*)

диктувам — продиктувам, произнасям, изговарям, казвам, подсказвам ‖ (*прен. книж.*) повелявам, заповядвам, предписвам, налагам, нареждам, внушавам, вдъхновявам, натрапвам мисъл, подбуждам, инспирирам (*книж.*), направлявам, управлявам, ръководя

дикция — изговор, произношение, израз, говор, тембър, акцент

дилема (*книж.*) — двоякост, алтернатива, раздвоение, кръстопът, или — или, задача

дилетант — любител, аматьор, новак, неподготвен, необучен, нешколуван, неспециалист, ученик, несръчен, лаик (*книж.*)

дим — пушек

динамизъм — динамичност, напън, напрежение, бързина, скорост, активност, темпо, движение, динамика

динамика — движение, напрежение, бързина, динамичност, динамизъм

динамичен — (*прен.*) напрегнат, бърз, активен, стремителен

динамичност — (*вж.*) динамизъм

династия — царски род, монархия ‖ (*прен.*) род, коляно, родословие, потекло

диня — карпуз (*диал.*), любеница

дип (*разг.*) — напълно, съвсем, твърде, доста

дип че (*разг.*) — само че, благодарение че, защото, затуй че, добре че, да се благодарим че

дипла — гънка, плисе

диплома — свидетелство, зрелостно свидетелство, грамота (*остар.*), тапия (*нар. остар.*)

дипломатичен — (*прен. разг.*) изкусен, ловък, хитър, умен, тънък, политичен, тактичен, сръчен

дипля — сдиплям, сгъвам, нагъвам, плисирам, гъна, прегъвам, надиплям, бърча (*диал.*)

дирек (*разг.*) — стълб, греда

директен — непосредствен, пряк, прав

директива (*книж.*) — разпореждане, наставление, напътствие, упътване, инструкция, инструктаж, съвет, нареждане, предписание, заповед, повеление (*книж. остар.*), указание, ориентировка ‖ ръководство, управление

дирен — търсен, преследван, гонен, следен, сподирян, задирян, задирван

дирен — заден, последен, изостанал, на опашката (*разг.*)

дирене — търсене, изследване, разследване, издирване, разучаване, изучаване ‖ следствие, преследване ‖ задиряне

дирижирам — (*прен. книж.*) водя, ръководя, направлявам, управлявам, завеждам, напътвам, насочвам, командувам

диря — стъпка, белег, следа, печат, отпечатък, остатък, бразда

диря — търся, претърсвам, издирвам, изследвам, следя, сподирям, потърсвам, подирвам

дисертация — теза, докторат

дискредитирам (*книж.*) — компрометирам, злепоставям, подбивам авторитета, излагам, понижавам

дискретен — скрит, поверителен, доверителен, секретен, таен ‖ резервиран, сдържан, затворен

дискретност — тайна, секрет, поверителност ‖ сдържаност, резервираност

дискриминация — разлика, разграничение в права, нееднаквост в права ‖ подтискане, обезправяване, лишаване от права, гнет, безправие

дискусионен (*книж.*) — спорен, неустановен, неутвърден, неокончателен

дискусия (*книж.*) — обсъждане, разглеждане, разискване ‖ диспут, прения (*остар.*), дебати, пререкание, спор, противоречие, словесен двубой

дискутирам (*книж.*) — обсъждам, разисквам, дебатирам, диспутирам, третирам, разглеждам ‖ оспорвам, контестирам, препирам се, пререкавам се

дислокирам — (*прен. разг.*) размествам, разбърквам, премествам

дисонанс — неблагозвучие, дисхармония, какофония (*книж.*), шум ‖ (*прен. разг.*) разногласие, несъгласие, несъответствие, несъобразност, противоречие

диспозиция — разположение, положение, място, ситуация

диспут — (*вж.*) дискусия (*книж.*)

диспутирам — (*вж.*) дискутирам (*книж.*)

дистанция — отстояние, разстояние, отдалеченост

дисхармония — (*вж.*) дисонанс ‖ несъгласуваност ‖ (*прен.*) разногласие, неразбирателство, раздор ‖ несъразмерност

дисциплина — ред, порядък, послушание дисциплинираност, покорност ‖ доктрина, наука, учение ‖ (*прен.*) суровост, строгост, солдатщина (*разг.*), военщина (*разг.*)

дихание (*поет.*) — дъх, въздишка, дишане

дишам — поемам дъх ‖ (*прен.*) живея, съществувам

длан — десница (*остар.*), ръка, лапа (*нар.*)

длъгнест — дълъг, продълговат, разточен, раздърпан, източен, въздълъг

длъжник — дебитор, задължен, платец

длъжност — служба, занятие, пост, работа, функция ‖ мисия, задължение, обязаност, дълг, задача

днес за днес — сега, сега засега, понастоящем, в настоящия момент
днешен — днескашен (*разг.*), настоящ, съвременен, сегашен, актуален
дни — (*прен.*) живот, съществуване
до — близо, при, край, в допир, в съседство, в контакт (*книж.*), недалеч, отстрана, съседно, покрай
дòба (*поет*) — време
добавка — допълнение, прибавка, притурка, добавък, придатък, додатък, увеличение
добавъчен — допълнителен, прибавъчен, придатъчен, спомагателен
добавям — допълвам, прибавям, притурям, принаждам, донаждам, попълвам, дотъкмявам, допълвам, придавам, додавам, снаждам, нанаждам, надя, наставям ‖ увеличавам, присъединявам, включвам, вмятам, наддавам, прилагам, привнасям, принасям ‖ довършвам, завършвам, приключвам
добив — реколта, плодородие, продукция, производство ‖ печалба
добивам — получавам, вадя (*нар. разг.*), произвеждам, извличам, придобивам, сдобивам се, печеля, спечелвам, постигам, извоювам ‖ приемам
добиване — получаване, извличане, добив, резултат
добирам се — довличам се, приближавам, доближавам, домъквам се (*разг.*), идвам, пристигам, достигам, свързвам се ‖ (*прен.*) успявам, улучвам, сдобивам се, докопвам се, домогвам се
добитък — животно, говедо, добиче, скот
доблест — самоотверженост (*книж.*), себеотрицание (*книж.*), смелост, мъжество, кураж, сърцатост, храброст, неустрашимост, рицарство, кавалерство ‖ откровеност, прямота, искреност, честност, добродетел, достойнство
доблестен — самоотвержен (*книж.*), решителен, себеотрицателен (*книж.*), смел, мъжествен, сърцат, неустрашим, безстрашен, храбър, героичен, кавалер, рицар ‖ прям, честен, откровен, открит, искрен
доближавам — идвам, дохождам, настигам, застигам, достигам, приближавам, добирам се ‖ допирам, докосвам се, пипвам (*разг.*), досягам, долепвам се, догонвам ‖ слепям, прилепям, долепям, съединявам, присъединявам
доближавам се — приближавам се, идвам, пристигам, достигам, долазвам, прилазвам, лазя, пълзя, припълзявам, допълзявам, примъквам се, домъквам се ‖ докосвам се, допирам се, влизам в допир (*книж.*), долепям се, прилепям се, присъединявам се ‖ (*прен.*) приличам, наподобявам, подобен съм, мязам (*диал.*)
добра воля — благосклонност (*книж.*), благоволение (*книж. остар.*), милост, разположение, усмотрение (*книж.*)
добре — хубаво, правилно, харно (*нар.*), както трябва, като хората (*разг.*), едно хубаво (*разг.*) ‖ бива, може, така да е, става
добрина — благодеяние, услуга, хаир (*разг.*) ‖ разположение, благоразположение (*книж.*) ‖ доброта, добродушие, благост, кротост, хрисимост ‖ простодушие, наивност
добро — благодеяние, добро дело, добрина ‖ щастие, сполука, преуспяване, благополучие, спокойствие, бял ден (*разг.*)
доброволен — непринуден, незадължителен, драговолен (*остар.*), свободен, вòлен (*поет.*), мирен, полюбовен
доброволно — по желание, драговолно (*остар.*), на драго сърце, на радо сърце (*остар.*), непринудено, без принуда, с добром (*остар.*), с добро, по добър начин, на драга воля
добродетел — благородство, човещина, доброта, честност, скромност, добродушие, безкористие (*книж.*)
добродетелен — добър, благодетелен, благороден, човешки, честен, безкористен, съвестен, благонравен (*книж.*), високонравствен (*книж.*)

добродушен — добър, благ, благодушен, мек, кротък, хрисим (*нар.*), незлобив, добросърдечен, отзивчив, състрадателен, милостив, снизходителен, мил, любезен, с широка душа (*разг.*), с широко сърце (*разг.*) ‖ наивен, простодушен

добродушие — доброта, благодушие, добросърдечие (*книж.*), добросърдечност (*книж.*), добротворство (*остар.*), благост, кротост, простосърдечие, простодушие, простота, наивност, снизходителност, отзивчивост

доброжелание — благожелание (*остар.*), благопожелание, доброта, благоразположение (*книж.*), снизходителност, отзивчивост

доброжелател — покровител, благодетел (*остар.*), благотворител (*остар.*), благожелател (*книж.*), приятел

доброжелателен — благосклонен, разположен, благоразположен (*книж.*), добросърдечен, добър, дружески, приятелски, братски, отзивчив

доброкачествен — висококачествен, първокачествен, качествен, добър

добром (**с добром**) (*остар.*) — **с** добро, добрата (*диал.*), доброволно, по добър начин, драговолно (*остар.*)

добросъвестен — честен, почтен, благороден, съвестен, безкористен, неподкупен, искрен, предан, безукоризнен

добросъвестност—безкористие, честност, почтеност, съвестност, безукоризненост

добросърдечен — (*вж.*) добродушен

добросърдечие — (*вж.*) добродушие

доброта — добрина, човещина, благост, кротост, добродушие, състрадание, снизходителност, милост, мекост, нежност

добрувам (*нар.*) — благоденствувам, доволствувам (*книж. остар.*), охолствувам, живея в охолство (доволство), добре съм, щастлив съм

добруване (*нар.*) — благоденствие, щастие, охолство, доволство

добряк (*разг.*) — добродушен, благ, добър, благодушен, доверчив, смирен ‖ наивник, простодушен

добър — благ, мек, хрисим (*нар.*), смирен, снизходителен, състрадателен, милостив, отзивчив, човешки, добродушен, бащински ‖ добряк (*разг.*), наивник, доверчив ‖ доброкачествен, хубав, харен (*нар.*), както трябва, като хората (*разг.*) ‖ благоприятен, полезен, доходен, износен

довеждам — докарвам, водя, возя, превозвам, довозвам ‖ мъкна, влача, влека, тътря (*разг.*), довличам, домъквам, дотътрям (*разг.*) ‖ свеждам, привеждам, ограничавам

довеждам до знанието (*книж.*) — уведомявам, съобщавам, осведомявам, донасям до знанието (*книж.*), обаждам

довеждам докрай — изпълнявам, завършвам, свършвам, слагам край, доработвам, дотъкмявам, привършвам

доверен — близък, интимен, свой, приближен ‖ искрен, верен, предан, привързан, придаден, сигурен, изпитан, лоялен

доверие — вяра, доверчивост, увереност, убеденост, кредит

доверителен — поверителен, таен, скрит, секретен ‖ интимен, съкровен

доверчив — лековерен, наивен, простодушен, простосърдечен, добродушен, добряк (*разг.*), лекомислен

доверчивост — наивност, лекомислие, простодушие, добродушие, доброта

доверявам се — поверявам, уповавам се, осланям се, разчитам, вярвам ‖ изповядвам се, откривам се, споделям, изказвам си

довечера — тази вечер, днес вечерта

довличам — дотътрям (*разг.*), домъквам (*разг.*), влача, тътря (*разг.*), мъкна (*разг.*), довеждам ‖ причислявам, създавам, докарвам

довличам се (*разг.*) — идвам, пристигам, домъквам се (*разг.*), дотът-

рям се (*разг.*), добирам се, довтасвам (*разг.*)
довод (*книж.*) — съображение, основание (*книж.*), аргумент (*книж.*), мотив, резон (*книж.*), съждение (*книж.*), доказателство, свидетелство
доволен — задоволен, удовлетворен, наситен, благодарен, признателен ‖ щастлив, блажен, благат (*нар.*), радостен, възхитен, самодоволен, предоволен, непретенциозен (*книж.*), непридирчив
доволство — щастие, блаженство, радост, веселие, наслада, самодоволство, задоволство, оптимизъм ‖ богатство, изобилие, благодат, охолство
доволствувам (*книж. остар.*) — добрувам (*нар.*), благоденствувам, охолствувам, доволен съм, живея в доволство (охолство)
довтасвам (*разг.*) — идвам, дохождам, пристигам, явявам се, появявам се, показвам се, вестявам се, приближавам се, завръщам се, прибирам се, дохождам си, връщам се, възвръщам се, достигам, доближавам се, долитам, ето ме
довчера — (*прен.*) доскоро, до преди време, до преди известно време, до преди немного време
довчерашен — (*прен.*) доскорошен, недавнашен, досегашен, минал, близък ‖ (*прен.*) млад, малък
довършвам — доизкарвам, доправям, доработвам, завършвам, довеждам докрай, изработвам, изкусурявам (*разг.*), доизкусурявам (*разг.*), дотъкмявам, свършвам, приключвам, привършвам, допълвам, ликвидирам, извършвам ‖ изчерпвам, изразходвам, разходвам, изхарчвам
довършек — завършък, край
довършен — изработен, свършен, завършен, изкаран, доизкаран, доведен докрай, доработен, привършен, доправен, допълнен, готов
догадка — предположение, досещане, предвиждане, вероятност, хипотеза (*книж.*), догаждане ‖ съмнение, подозрение
догадлив — досетлив, остроумен, схватлив, прозорлив, далновиден, предвидлив, проницателен, съобразителен, впечатлителен
догадливост — предвидливост, далновидност, проницателност, прозорливост, схватливост, остроумие, впечатлителност, съобразителност
догаждам се — досещам се, схващам, разбирам, долавям, подразбирам, подсещам се, прозирам, предвиждам, съобразявам, договеждам се (*нар.*), идва ми на ума, сещам се
догма (*книж.*) — доктрина, учение, дисциплина, теория, правило, канон (*книж.*)
догматичен (*книж.*) — доктринерен, теоретичен, канонически (*книж.*) ‖ (*прен.*) скован, безкритичен, нетворчески
догневява ме — разсърдвам се, ядосвам се, нервирам се, разядосвам се, гневя се, разгневявам се, избухвам, кося се (*нар.*), лютя се (*нар.*)
догнусява ме — гнуся се, отвращава ме, отвращавам се, втръсва ми се, погнусявам се, погнусен съм, отвратен съм, гадно ми е (*нар.*), гади ми се (*нар.*) ‖ потресен съм, възмутен съм
договарям се — уговарям се, преговарям, уславям се, водя преговори, контрактувам, споразумявам се
договор — контракт, уговорка, споразумение, спогодба, условие, съгласие, задължение ‖ конвенция, пакт, трактат
догонвам — гоня, стремя се, настигам, застигам, приближавам, стигам, достигам, доближавам, хващам, улучвам, досягам ‖ изравнявам се, приравнявам се
догрешава ме (*разг.*) — съвестно ми е, разкайвам се, бори ме съвестта, грях ме е (*разг.*)
додавам — придавам, притурям, дотъкмявам, донаждам, надя, принаждам, нанаждам, снаждам, наставям ‖ прибавям, допълвам
додатък — прибавка, добавка, притурка ‖ доплащане

додейвам (*нар.*) — (*вж.*) додявам

додето — догдето, докато, докогато, дорде (*нар.*), дордето (*нар.*), доклѐ (*нар.*), докрай

додявам (*нар.*)— преча, спъвам, бъркам се (*разг.*), препятствувам, възпрепятствувам (*книж.*) ‖ дотягвам, омръзвам, досаждам, отегчавам, безпокоя, сърдя, притеснявам, бактисвам (*разг*)

дожалява ми — домилява ми, домъчнява ми, става ми мъчно (жално), мъчно ми е, тъжно ми е, натъжавам се, жално ми е, плаче ми се, разтъжавам се, разнежвам се, изпадам в умиление (*книж.*)

доживотен — пожизнен (*книж.*), до края на живота

доза — част, мярка, отмерено

дозволен (*остар.*) — (*вж.*) позволен

дозволение (*остар.*) — (*вж.*) позволение

дознание (*юрид.*) — следствие, разследване, изследване ‖ анкета, сведение

доизкарвам — изкарвам, извеждам, измъквам, изваждам, изтеглям ‖ довършвам, доправям, изработвам, доработвам, завършвам, свършвам, привършвам, приключвам, дотъкмявам, изкусурявам (*разг.*), докусурявам (*разг.*), доизкусурявам (*разг.*), ликвидирам ‖ дотърпявам, доизтърпявам, изтеглям

доизсмуквам — досмуквам, изпивам, допивам

доизтрайвам — търпя, изтрайвам, изтърпявам, прекарвам, преживявам, претърпявам, дочаквам

доисторически — древен, античен, праисторически, предисторически

доказан — изпитан, изпробван, пробван, проверен, безсъмнен несъмнен, неоспорим, обяснен, обоснован, установен, признат, явен, мотивиран, аргументиран (*книж.*), сигурен, безспорен, неопровержим

доказаност — основаност, установеност, сигурност

доказателство — свидетелство, проба, опит, експеримент (*книж.*), демонстрация, уверение, факт ‖ довод (*книж.*), аргумент (*книж.*), обосновка (*книж.*), мотивировка

доказвам — показвам, удостоверявам, установявам, обяснявам, документирам, аргументирам (*книж.*), обосновавам (*книж.*), подкрепям с доказателства, убеждавам

докарвам — (*вж.*) довеждам ‖ (*прен.*) причинявам, създавам, пораждам, предизвиквам, повличам

докарвам се (*разг.*) — старая се, стремя се, показвам се грижлив, показвам се старателен (изпълнителен), угоднича, любезнича, съм любезен, мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*) ‖ кича се, гиздя се, крася се ‖ преструвам се, превземам се, курдисвам се (*диал.*)

докачам — засягам, докосвам, накърнявам ‖ (*прен.*) обиждам, огорчавам, оскърбявам, наскърбявам, сърдя, разсърдвам, уязвявам, нагрубявам, жегвам, жигосвам

докачение (*остар.*) — обида, оскърбление, огорчение, засягане, жигосване, афронт, срѐдня (*нар.*)

докачителен —обиден, оскърбителен, наскърбителен, уязвителен, унизителен, жигосващ, засягащ, дързък, нахален

докачлив — раздразнителен, избухлив, сприхав, сръдлив, свадлив

доклад—рапорт, отчет, уведомление, сведение, донесение ‖ беседа, изложение, сказка, реферат

доклѐ (*нар.*) — докато, докогато, догдето, дордѐ (*нар.*), дордето (*нар.*), откак (*нар.*)

докато — (*вж.*) доклѐ

доколко — колко, до каква степен, до какъв предел, докъде

докопвам (*разг.*) — улавям, хващам, пипвам (*разг.*), сграбчвам, вкопчвам, скопчвам, скепцвам (*диал.*), залавям, стисвам ‖ (*прен.*) вземам, грабвам, обсебвам, присвоявам

докопвам се (*разг.*) — добирам се, достигам, хващам се, пипвам (*разг.*), залавям се, сдобивам се ‖ домогвам се, успявам

докосвам — засягам, пипам, покътвам, допирам, досягам, долепям се, приближавам ‖ (*прен.*) жигосвам, оскърбявам, докачам, накърнявам ‖ засягам, загатвам, споменавам

докосвам се — допирам се, доближавам се, гранича, приближавам се, достигам, пипам, влизам в допир (*книж.*), влизам в контакт (*книж.*) ‖ засягам, отнасям се, касая се (*книж.*)

докрай — напълно, изцяло, основно, до дъно, до краен предел

докривява ми (*разг.*) — (*вж.*) домъчнява ми

доктрина — теория, учение, догма, (*книж.*)

доктринален (*книж.*) — теоретичен, научен

доктринерски (*книж.*) — догматичен (*книж.*) ‖ (*прен.*) едностранчив, ограничен, педантичен, тесногръд

документ — свидетелство, доказателство, материал, сведение, удостоверение, бумага (*остар.*), грамота (*остар.*), черно на бяло (*разг.*)

документално — писмено, доказано, истинско, черно на бяло (*разг.*), действително

документирам — доказвам, установявам, обосновавам (*книж.*), аргументирам (*книж.*), подкрепям с доказателства, удостоверявам

докъде — (*вж.*) доколко

дол — (*вж.*) долина

долавям — разбирам, схващам, възприемам, подразбирам, предусещам, догаждам, предугаждам, налучквам (*разг.*), предчувствувам, научавам ‖ дочувам, подочувам

долагам — докладвам, съобщавам, донасям, рапортувам, сигнализирам ‖ клеветя, наклеветявам

долазвам — допълзявам, прилазвам, домъквам се, приближавам се, доближавам се, добирам се, достигам, докопвам се (*разг.*), присламчвам се (*разг.*), пълзя, дотътрям се (*разг.*), дотътрузвам се (*разг. грубо*), примъквам се, припълзявам

долап — шкаф

долен — зависим, подчинен, низкостоящ, второстепенен ‖ (*прен.*) низък, подъл, непочтен, нечестен, безчестен, мръсен, презрян, отвратителен, мизерен, срамен, робски ‖ долнопробен, долнокачествен, неокачествим

долепвам (долепям) — залепвам, допирам, опирам, слепвам, съединявам, присъединявам, прилепвам, доближавам, докосвам, приближавам, събирам

доливам — досипвам, пълня, напълвам, допълвам, сипвам, изсипвам, наливам, доналивам, донапълвам, понапълвам, доизпълвам, позапълвам, прибавям

долина — дол, котловина, дефиле, пролез, падина (*нар.*)

долитам — прихвръквам, дохвърчавам, прилитам ‖ (*прен.*) пристигам, идвам, дохождам, приближавам се

долнокачествен — долнопробен, лошокачествен, лош, недобър, дефектен

долнопробен — (*вж.*) долнокачествен ‖ (*прен.*) низък, долен, безчестен, неморален, срамен, мръсен, неокачествим

доловим — уловим, досегаем, достижим ‖ осезаем, реален, материален, веществен, видим

дом — жилище, къща, покрив, домашен кът, огнище ‖ (*прен.*) фамилия, семейство, домакинство

домакин — стопанин, хазаин, домовладика (*остар.*), господар ‖ къщовник, въртокъщник

домакинство — дом, семейство, домочадие (*остар.*)

домакиня — стопанка, хазайка, господарка ‖ къщовница, ѝредна (*нар.*)

домашен — къщен, семеен, всекидневен ‖ опитомен ‖ (*прен.*) близък, интимен, частен, фамилиарен

домилява ми — дожалява ми, домъчнява ми, става ми мъчно, докривява ми (*разг.*), разтъжвам се, жално ми е, мъчно ми е, тъжно ми е, тъжен (натъжен) съм, плаче ми се, изпадам в умиление (*книж.*), състрадавам, съчувствувам

доминирам (*книж.*) — господствувам, предоминирам (*книж.*),преобладавам, държа надмощие, властвувам, превъзходствувам

домовладика (*остар.*) — домакин, хазаин, стопанин, домовладелец (*остар.*), господар, баща, глава на семейство

домогвам се — стремя се, правя усилия, силя се, достигам, постигам, сполучвам, успявам ‖ докосвам се, доближавам се, добирам се

домогване — стремеж, усилия, претенции, цел, стремление, аспирация (*книж.*), попълзновение (*книж. остар.*)

домочадие (*остар.*) — фамилия, семейство, челяд (*нар.*) ‖ род

домъквам — мъкна, довличам, влача, воля, довеждам, тътря (*разг.*), дотътрям (*разг.*), дотътрузвам (*разг. грубо*), нося, принасям, донасям, докарвам, примъквам

домъквам се — долазвам, прилазвам, лазя, пълзя, припълзявам, дотътрям се (*разг.*), примъквам се, доближавам се, приближавам се, достигам, допълзявам, дотътрузвам се (*разг. грубо*), присламчвам се, докопвам се (*разг.*), пристигам

домъчнява ми — дожалява ми, натъжавам се, става ми мъчно, става ми тъжно, обхваща ме жал (*нар.*), обхваща ме скръб, жално ми е, обхваща ме мъка, става ми жал (*нар.*), натъжен съм, плаче ми се ‖ домилява ми, изпадам в умиление (*книж.*) ‖ засегнат съм, оскърбен съм

донаждам — добавям, снаждам, нанаждам, надя, удължавам, разширявам, прибавям, придавам, попълвам, наставям, додавам, дотъкмявам, съединявам

донасям — нося, внасям, доставям, принасям, мъкна (*разг.*), домъквам (*разг.*), влача (*разг.*), довличам (*разг.*), докарвам, надонасям, возя, превозвам ‖ долагам, докладвам, рапортувам ‖ доноснича, правя донос, клеветя, наклеветявам ‖ (*прен.*) причинявам, докарвам, създавам, предизвиквам, пораждам, повличам

донейде (*разг.*) — (*вж.*) донякъде

доникъде — до средата, в застой, на средата

донякога — (*вж.*) донякъде

донякъде —ненапълно, малко, донейде (*разг.*), донегде (*разг.*), до някое място, до някое време, дотам, до известно време, до известно място

донжуан — женкар (*разг.*), любовник, женоугодник (*разг.*), коцкар (*разг.*)

донос — клевета, клеветничество, злословие, доносничество, хула, лъжа, сквернодумство (*остар. книж.*) ‖ шпионаж, предателство

доносник (доносчик) — клеветник, злословец, клюкар, мюзевирджия (*разг.*) ‖ предател, шпионин

доноснича — правя донос (*книж.*), клеветя, злословя ‖ предателствувам

допада—съответствува,уйдисва (*разг.*) идва точно, приляга, съвпада, схожда, подхожда, хармонира (*книж.*), подобава, прилича, отива, отговаря

допада ми — харесва ми се, нрави ми се ‖ отдава ми се, удава ми се, мога, зная,умея, иде ми отръки (*разг.*),

допадаме си — подхождаме си, обичаме се, харесваме се

допир — контакт, досег, съприкосновение (*книж.*), прикосновение (*книж. остар.*), съседство, близост, сношение, връзка, непосредствена близост, отношение

допирам — доближавам, опирам, съединявам, сближавам, приближавам, поставям в допир (*книж.*) ‖ събирам, слепям, долепям, прилепям, присъединявам ‖ засягам, докосвам, досягам ‖ гранича

допирам се — докосвам се, гранича, приближавам се, достигам, доближавам се, съединявам се, намирам се в допир (*книж.*), намирам се в досег (контакт) (*книж.*), влизам в контакт (в допир) (*книж.*)

дописка — кореспонденция, писмо, съобщение, статия

дописник — кореспондент, сътрудник, журналист

допитвам се — питам, съветвам се, консултирам се (*книж.*), обръщам се за съвет, отправям се, събирам сведения, вземам мнение (съвет) (*книж.*)

допитване — съвет, консултация (*книж.*), съвещание ‖ поука, наставление ‖ плебисцит, референдум

допотопен — преисторически, праисторически, древен, старинен, предпотопен ‖ (*разг.*) остарял, извехтял, стар, отдавнашен, старомоден, демодиран, негоден

доправям — довършвам, доизкарвам, доработвам, завършвам, извършвам, свършвам, дотъкмявам, привършвам, изработвам, изкусурявам (*разг.*)

до преди — до скоро, до преди малко, до одеве (*нар.*)

допринасям — притурям, прибавям, придавам, увеличавам, допълвам, принасям ‖ благоприятствувам (*книж.*), способствувам, спомагам, помагам, улеснявам, привнасям, съдействувам, подсилвам

допускам — понасям, търпя, позволявам, давам, не забранявам, не запрещавам (*остар.*), давам възможност, разрешавам ‖ предполагам, вярвам, приемам, мисля, считам, смятам, презумирам (*книж.*), подозирам

допустим — позволен, разрешен, незабранен, приемлив, търпим, приет, основателен, законен ‖ вероятен, предполагаем, мислим, възможен

допълвам — (*вж.*) допълням

допълзявам—лазя, прилазвам, долазвам, домъквам се, приближавам, доближавам, добирам се, достигам, докопвам се (*разг.*), присламчвам се, пълзя, дотътрям се (*разг.*), дотътрузвам се (*разг. грубо*), примъквам се, припълзявам

допълнение — добавка, прибавка, притурка, приложение, добавък

допълнителен — добавъчен, прибавъчен, в повече, придадъчен ‖ (*прен.*) спомагателен, вторичен, маловажен, незначителен

допълнително — добавъчно, в повече, отгоре, отгоре на туй, свръх

допълням — добавям, прибавям, притурям, попълвам, увеличавам, принаждам ‖ доливам, наливам, досипвам, насипвам, привнасям

до̀пъти (*нар.*) — друг път, след това, следния път, после, след, повторно, втори път, пак, наново

доработвам — (*вж.*) довършвам

дорде (*нар.*) — дордето (*нар.*), докле (*нар.*), докато, догдето, догде

дори — даже, чак, въпреки, макар, освен това, вън от това, при все че, макар и да

досада — скука, отегчение, тягост, монотонност, досадливост, безпокойство, смущение, неприятност, огорчение, гняв, мъка, недоволство, тегота

досаден — скучен, отегчителен, тягостен, непоносим, неприятен, монотонен, еднообразен, мъчителен, притеснителен, неинтересен, дотеглив (*диал.*), досадлив, омразен, отвратителен

досаждам — отегчавам, притеснявам, дотягам, додейвам (*нар.*), омръзвам, опротивявам, нервирам, смущавам, ядосвам, сърдя, разсърдвам, безпокоя, отвращавам, гнетя

досамо̀ (досам) (*нар.*) — до, непосредствено, близо, в близост, в непосредственост, съвсем близо, в съседство, недалеч

досвидява ми — свиди ми се, не ми се дава ‖ дожалява ми, става ми свидно, свидно ми е, домъчнява ми

досег — допир, съприкосновение (*книж.*), контакт, прикосновение (*книж. остар.*), близост, съседство, връзка, сношение, достъп, съобщение, отношение, мост (*прен.*), досягане, докосване

досегашен — минал, изтекъл, преминал, доскорошен, довчерашен, неотдавнашен, недавнашен (*остар.*)

досежно (*книж.*) — относно, касателно (*книж.*), относително, колкото се отнася, колкото се касае (*книж.*)

досетлив — прозорлив, съобразителен, проницателен, далновиден, догадлив, схватлив, умен, остроумен-

впечатлителен, усетлив, сече му главата (*разг.*)

досетливост — прозорливост, съобразителност, проницателност, предвидливост, далновидност, догадливост, остроумие, схватливост, усетливост

досещам се — сещам се, припомням си, идва ми на ума (*разг.*), хрумва ми, теква ми (*нар.*), спомням си, подсещам се, догаждам (*нар.*) || съобразявам, схващам, разбирам, подразбирам, догаждам се (*нар.*)

досещане — подсещане, спомняне, припомняне, хрумване, текване (*нар.*) || предвидливост, съобразителност, разбиране, схващане

досипвам — сипвам, доливам, пълня, допълвам, насипвам, изсипвам, напълвам, запълвам, наливам, прибавям, притурям

доскоро — до преди, до преди малко (време), преди малко, до неотдавна, до преди време, до преди известно време, до вчера

доскорошен — (*вж.*) досегашен, неотдавнашен (*остар.*)

дословно — буквално, текстуално (*книж.*), дума по дума, мотамо (*книж.*) || точно, еднакво, идентично (*книж.*), досущ, също, подобно

досмешава ме — хваща ме смях (*разг.*), прихвам да се смея (*разг.*), смея се, идва ми смях, иде ми до смях, напушва ме смях (*разг.*), надува ме смях (*разг.*), смях ме е, кикотя се (*разг.*)

досмуквам — смуча, изсмуквам, пия, изпивам, допивам, доизпивам, доизсмуквам, гълтвам, поглъщам, лоча (*разг. грубо*), излоквам (*разг. грубо*), всмуквам, попивам

доспива ми се — спи ми се, унася ме, кара ме на сън (*разг.*), заспивам, унасям се, дреме ми се, додремва ми се

дост (*нар.*) — приятел, другар, побратим

доста — достатъчно, много, задоволително, удовлетворително, доволно, богато, стига || твърде, значително, чувствително, обилно, изобилно, щедро

доставям — давам, снабдявам, доволствувам (*книж. остар.*), набавям, сдобивам, донасям, предоставям, внасям, връчвам (*канц.*) || причинявам, създавам, предлагам

достатъчен — задоволителен, удовлетворителен, доста || значителен, изобилен

достатъчно — доста, стига, доволно, много

достатъчно ми е — стига ми, не ща, не искам повече, нямам нужда, доволно, предоволно, задоволително, тъкмо

достигам — настигам, застигам, постигам, догонвам, приближавам || хващам, залавям, докосвам, досягам, досягам, докачам, докопвам се || доближавам, добирам се, домъквам се, изравнявам се || придобивам, спечелвам, овладявам, сполучвам

достижение (*книж. остар.*) — постижение, успех, придобивка, резултат, печалба, завоевание, реализация (*книж.*), сполука

достижим — (*вж.*) постижим

достлук (*разг.*) — другарство, приятелство, близост, дружба

достоверен — верен, проверен, автентичен (*книж.*), меродавен (*книж.*), точен, сигурен, оригинален, истински

достоен — заслужен, заслужаващ, справедлив || приличен, пристоен, съобразен, съответен, достолепен (*книж. остар.*) || почтен, уважаван, заслужил, забележителен

достойнство — заслуга, достолепие (*книж. остар.*), значение || авторитет, престиж, тежест, чест || самолюбие, гордост, честолюбие, самоуважение

достолепен (*книж. остар.*) — (*вж.*) достоен

достолепие (*книж. остар.*) — (*вж.*) достойнство

достояние (*книж.*) — притежание, собственост, ползуване, достъп, до-

стъпност ‖ знание, публичност, всезнание (*поет.*)

дострашава ме — изплашвам се, идва ми страх (*разг.*), плаша се, страхувам се, боя се, изпитвам страх (уплаха, ужас), хваща ме страх (*разг.*), изпадам в страх, изпадам в уплаха, уплашвам се, опасявам се, имам страх (опасение)

достъп — влизане, вход, прием ‖ близост, досег, контакт, съприкосновение (*книж.*), общение (*остар.*), сношение

достъпен — проходим, досегаем ‖ постижим, лесен, лесно достъпен, реализуем (*книж.*), осъществим, възможен ‖ (*прен.*) приветлив, отзивчив, любезен ‖ (*прен.*) ясен, разбираем, популярен ‖ (*прен.*) евтин

достъпност — досегаемост, осъществимост, изпълнимост, постижимост

досущ — съвсем, напълно, изцяло, основно, точно, еднакво, дословно, буквално, също

досягам — докосвам, допирам, достигам ‖ пипвам (*разг.*), барвам (*разг.*), хващам, улавям, залавям, стисвам

дотам—толкова, до такава степен, тъй

дотегва ми — (*вж.*) дотяга ми

дотежавам — ставам тежък, тежа, почвам да тежа ‖ (*прен.*) омръзвам, досаждам, отегчавам, дотягам ‖ обременявам, създавам грижи

дотичвам — (*вж.*) дотърчавам

дотолкова — толкова, дотук, до тая степен, така, дотолкоз, само толкова, толкова много

дотрябвам — ставам необходим, ставам нужен, затрябвам, потрябвам, притрябвам

дотъкмявам (*нар.*) — довършвам, доправям, усъвършенствувам, изкусурявам (*разг.*) ‖ натъкмявам, притъкмявам, допълвам, попълвам, донаждам, прибавям

дотърпявам — изтрайвам, издържам, търпя, изтърпявам, изчаквам

дотърчавам — дотичвам, притичвам, притърчавам, прибягвам, търча, припкам, идвам, пристигам

дотътрям (*разг.*) — домъквам, довличам, доближавам, донасям, докарвам, дотътрузвам (*разг. грубо*)

дотътрям се (*разг.*) — домъквам се, примъквам се, довличам се, прилазвам, доближавам се, достигам, приближавам се, пълзя, допълзявам, тътря се (*разг.*), лазя, дотътрузвам се (*разг. грубо*)

дотягам — омръзвам, отегчавам, досаждам, ставам досаден, безпокоя, нервирам, сърдя, смущавам, додейвам (*нар.*), бактисвам (*разг.*), опротивявам, отвращавам, притеснявам

дотяга ми — отщява ми се, омръзва ми, бактисвам (*разг.*), идва ми до гуша (*разг.*), втръсва ми се (*разг.*), досажда ми

дофтасвам — (*вж.*) довтасвам

дохаждам — (*вж.*) дохождам

доход — приход, добив, доходност, полза, облага, изгода, придобивка, рента, рентабилност

доходен — богат, рентабилен, полезен, изгоден, приходен

доходност — рентабилност, добив, приход, рента, доход, облага

дохождам — идвам, стигам, пристигам, връщам се, възвръщам се, завръщам се, прибирам се, приближавам, довтасвам (*разг.*), явявам се ‖ наставам, настъпвам, случвам се

дочаквам — чакам, изчаквам, търпя, изтърпявам, изтрайвам

дочернява ми — причернява ми, притъмнява ми ‖ (*прен.*) омръзва ми, дотегва ми, идва ми до гуша (*разг.*)

дочувам — чувам, слушам, подочувам, идва до слуха ми ‖ долавям, научавам, узнавам, осведомявам се

дощява ми се — прищява ми се, искам, желая, пожелавам, поисквам, приисква ми се, иска ми се, ще ми се, поревва ми се (*разг.*)

доя — издоявам ‖ (*прен.*) изцеждам, изстисквам, смуча, изсмуквам, изтощавам ‖ използувам, експлоатирам, ограбвам

дояждам — изядам, налапвам, излапвам, нагълтвам, поглъщам, глътвам, лапвам, сдъвквам, додъвквам

драг — мил, скъп, обичен, приятен, любезен
драговолен (*остар.*) — доброволен, непринуден, свободен
драговолно (*остар.*) — доброволно, на радо сърце (*нар.*), с удоволствие, по желание, охотно, с охота, на драга воля, присърце, на драго сърце, по добър начин, с добро, с добром (*остар.*), добрата (*диал.*)
драгоценен (*книж.*) — скъпоценен, скъп, безценен, безцен (*остар.*), рядък
драгоценност (*книж.*) — скъпоценност, безценност ‖ накит, украшение, бижу
дразня — сърдя, разсърдвам, раздразням, подразням, подразвам, пораздразням, поразсърдвам, възбуждам, нервирам, тревожа, разтревожвам, поразтревожвам, предизвиквам, провокирам, безпокоя, шокирам, смущавам, притеснявам, отегчавам ‖ докачам, оскърбявам ‖ стървя, настървявам, ожесточавам, озверявам, озлобявам
дрáка (*прен. разг.*) — заядлив, свадлив, закачка (*разг.*)
дракон — змей
драматизъм (*книж.*) — напрежение, напрегнатост, силно изживяване, вълнение, емоционалност ‖ мъчнотия, безизходност
драскотина — рана, издраскване, порязване, раздиране, драскотня (*нар.*)
драстичен (*книж.*) — груб, силен, фрапантен, поразителен, крещящ, подчертан, подсилен, ярък, очебиен
дращя — издрасквам, изранявам, издирам, изподрасквам, изподирам, раздирам, разранявам, одрасквам, надрасквам ‖ чертая, пиша (*разг.*)
дребен — ситен, малък, неосезаем, минимален, незабележим, недоловим, невидим, неголям ‖ (*прен.*) дребнав, незначителен, маловажен, нищожен, второстепенен ‖ жалък, пигмей, дребосък
дребнав — издребнял, банален, прост, безвкусен, блудкав ‖ педант, формалист ‖ еснаф, филистер (*книж.*), простак, затворен, ограничен, едностранчив, тесногръд, мижитурка (*разг.*), дребна душа (*разг.*)
дребнавост — подробност, дреболия, детайл, играчка, нищожност, баналност, блудкавост ‖ педантизъм, формализъм ‖ ограниченост, затвореност, еснафщина, тесногръдство, тесногръдие
дребна работа — нищо, нищожно, чудо голямо! (*разг.*), дреболия, вятър (*разг.*), играчка
дреболия — играчка, незначителност, нищожност, нищожество, багатела, детайл, дребосък, дребна работа, чудо голямо! (*разг.*), вятър (*разг.*), нищо, нула, дребнавост
дребосък — дребен човек, мъниче, фъстък (*разг.*), завързак, дребен, малък
древен — античен, стар, старинен, старовремски, старовременен, исторически, праисторически, предисторически, библейски, патриархален
дрезгав — прегракнал, хриплив, охриптял, пресипнал, продран
дрезгавина — сумрак, здрач, здрачевина, мрачина, мрачевина (*диал.*), мрачева (*диал.*), полумрак, тъмнина
дремка — (*вж.*) дрямка
дремлив — сънлив, приспивен, приспивателен, упойващ, уморен, сънен
дремя — спя, заспивам, задрямвам, унасям се, унася ме, хваща ме дрямка (сън) ‖ (*прен. разг.*) бездействувам, нехая, немаря, изоставям, не правя нищо ‖ спотайвам се, крия се, смълчавам се
дресирам — (*прен. разг.*) укротявам, обучавам, приучавам, уча, научавам, упражнявам, тренирам ‖ възпитавам
дреха — облекло, покривало, наметало
дрипа — отрепка, парцал, дрипел (*нар.*), вехтория
дрипав — парцалив, скъсан, съдран, опърпан (*разг.*), одърпан ‖ (*прен. разг.*) беден, сиромах, просяк, фукара (*разг.*)

дрипльо (*разг.*) — просяк, парцалан (*разг.*), бедняк, опърпан (*разг.*)

дробя — раздробявам, късам, разкъсвам, разпарчавам (*диал.*), напарчавам (*диал.*), разделям, кълцам, скълцвам, накълцвам, надробявам, сдробявам, накъсвам, нарязвам, разрязвам, насичам, деля, разделям, троша, разтрошавам

друг — различен, несходен, разнороден, разновиден, разнообразен, сменен, не същият, нееднакъв, инакъв, не този, чужд ‖ следващ, идващ

другар — приятел, колега, побратим, близък, компаньон, събеседник ‖ сподвижник, съмишленик, съучастник, съюзник ‖ съпруг

другарка — приятелка, дружка (*нар.*), колежка, близка ‖ съучастница, съюзница ‖ съпруга

другарски — приятелски, дружелюбен ‖ дружен, задружен, взаимен, солидарен

другарство — приятелство, дружба, общуване, общене, съжителство ‖ взаимност, солидарност, взаимопомощ ‖ привързаност, близост, интимност

другарувам — дружа, общувам, общя, съжителствувам, съм приятел (другар)

другоземец — чужденец, чуждестранец, пришелец, преселник

другояче — иначе, по друг начин, не така, с други думи, различно, иначе казано

дружа́ — (*вж.*) другарувам

дружба — приятелство, другарство, другаруване, съжителство, общуване, общене, близост, интимност, привързаност, обич ‖ общество, колегия, организация

дружелюбен — отзивчив, доброжелателен, радушен, благосклонен, сърдечен, общителен, приветлив, приятелски, другарски

дружелюбие — радушност, приветливост, доброжелателство, сърдечност, благосклонност, приятелство, другарство

дружен — общ, задружен, колективен (*книж.*), съвместен, взаимен, солидарен, групов

дружески — другарски, приятелски, сърдечен

дружина — батальон ‖ чета, група ‖ банда, шайка, орда

дружка (*нар.*) — другарка, приятелка, близка

дружно — заедно, задружно, съвместно, наведнъж, взаимно, колективно (*книж.*), групово, в крак (*разг.*), ръка за ръка (*разг.*), вкупом

друм (*нар.*) — път, улица, пътека

друмник (*нар. поет.*) — пътник, скитник, странник, чуждестранец, скиталец (*остар.*)

друсам — клатя, клатушкам, разклащам, разтърсвам, разлюлявам, люлея, движа, раздрусвам, треса, подрусвам, поклащам, поразклащам, поразтърсвам, поразлюлявам, подвиждвам, полюлявам, тръскам, кандилкам (*разг.*)

дръвник — кютюк (*нар.*), дърво ‖ (*прен. разг.*) дебелак (*разг.*), недодялан, груб, невъзпитан, простак, дурак (*разг.*), невъзприемчив, глупав, тъп

дръглив (*разг.*) — слаб, кокалест, недохранен, постал (*диал.*), мършав (*разг.*), костелив, кльощав (*разг.*)

дръгна се (*нар.*) — чеша се, почесвам се, стържа се (*разг.*), дера се (*разг.*)

дръж — хвани, вземи, на, заповядай

дръжка — ръчка (*разг.*), хватка, ръкохватка ‖ стебло, опашка

дръзвам — осмелявам се, посмявам, смея, решавам се, предприемам, рискувам, одързостявам се (*книж.*), престрашавам се, хвърлям се, имам смелост, добивам смелост

дръзновен (*книж. остар.*) — смел, дързък, неустрашим, безстрашен, себеотрицателен (*книж.*), мъжествен

дръзновение (*книж. остар.*) — себеотрицание (*книж.*), смелост, мъжество, мъжественост, безстрашие, неустрашимост

дрънкам — звъня, удрям, дрънча || (*разг.*) бърборя, брътвя, мърморя, празнословя (*книж.*), плямпам (*жарг.*), бъбря, плещя (*разг.*), опявам (*разг.*), говоря, приказвам, дърдоря (*разг.*), хоратя (*диал.*)
дрънканица (*разг.*) — брътвеж, празни приказки, врели-некипели (*разг.*), бърборене, дърдорене (*разг.*) || (*прен.*) глупост, нелепост, безсмислица
дрънча — дрънкам, звъня, удрям, хлопам, тракам, тропам
дръпвам — тегля, изтеглям, издърпвам, изваждам, подръпвам, изскубвам, потеглям, поизтеглям, поиздърпвам || отвеждам, отдръпвам, отстранявам, откарвам
дръпнат (*разг.*) — пернат (*разг.*), халосан (*разг.*), джаснат (*разг.*), ударен в главата (*разг.*), особняк, занесен (*разг.*), залисан (*разг.*), завеян (*разг.*), налудничав, ненормален, блъснат (*разг.*), бишнат (*разг.*), чалнат (*разг.*) || (*прен.*) рязък, груб, троснат, сопнат
дръстя (*нар.*) — задръствам, запушвам || (*прен. разг.*) заяждам се, карам се, хокам, поставям на тясно, дера (*разг.*)
дрязги — пререкание, спор, кавга, недоразумение, неразбирателство, неприятност, спречкване, разногласия
дрямка — сън, полусън, присъница
дубликат — препис, копие
дублирам — замествам || удвоявам, усилвам, увеличавам, засилвам, повтарям
дувар (*нар.*) — ограда, стена, зид
дуел — двубой, схватка, разпра || (*прен.*) диспут
дума — слово, израз, реч || мнение, изказване || (*прен.*) приказка, мълва, слух
думам (*нар.*) — (*вж.*) казвам, говоря, викам (*нар.*)
думам си (*нар.*)—казвам си, говоря си, хортувам си (*нар.*), викам си (*нар.*), бъбря си, мърморя си || (*прен.*) мисля си, смятам си, правя си сметката, разсъждавам си, обсъждам, размишлявам си
дума по дума — буквално, дословно, текстуално (*книж.*), мòтамо (*книж.*), точно тъй
думан (*диал.*) — мъгла, облак
думбаз (*разг.*) — чорбаджия, богаташ (*разг.*)
думкам — удрям, бъхтя (*нар. разг.*), бия, млатя (*разг.*), лупам (*разг.*), лумча (*разг.*), набивам, наудрям, набъхтвам (*нар. разг.*), пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), пляскам, наплясквам, нашляпвам (*разг.*), блъскам, тупам
дунда (*разг.*) — дебелана (*разг.*), меца (*разг.*), мецана (*разг.*), дебела
дупка — отвор, пробив, пролука, пукнатина, отвърстие, зев, цепка || пещера, яма, леговище, бърлога || празнина, кухина, шупла, лакуна
дупча — бода, пробождам, набождам, надупчвам, мушкам, намушквам, промушвам
дурак (*разг.*) — глупав, глупак, говедо (*разг.*), диване (*разг.*), малоумен, дръвник (*разг.*), дърво (*разг.*), кютюк (*нар.*)
дух — душа, чувство, живот, настроение, темперамент, характер || смелост, мъжество, воля, ентусиазъм || смисъл, значение, същност
духвам (*прен. разг.*) — офейквам (*разг.*), изчезвам, побягвам, изплъзвам се, щуквам (*разг.*)
духовен — нравствен || душевен
духовит — остроумен, умен, изобретателен, находчив || весел, забавителен, забавен, шеговит, смешен, хумористичен
духовитост—остроумие, изобретателност, находчивост || шега, хумор
духовник — свещеник, свещенослужител, изповедник, дякон, поп, калугер, монах, духовно лице
дýша — мириша, подушвам, помирисвам, понадушвам, усещам || (*прен.*) предусещам, предугаждам, предчувствувам, предвиждам
душà — психика, душевност, вътрешен мир || сърце, чувство, дух

темперамент, вдъхновение, живот ‖ ум, **съзнание**, **разум**, **мисъл** ‖ (*прен.*) вдъхновител, организатор, ръководител, център

душа́ — задушавам, удушавам, задавям, сподавям ‖ (*прен.*) подтискам, потъпквам, смазвам, потушавам, мъча, гнетя, затруднявам, заглушавам

душевен — психичен, вътрешен, духовен

душевен мир (*книж.*) — (*вж.*) душевност

душевност — психика, психология, душа, преживяване, душевен мир, вътрешен мир

ду́шен — заду́шен, топъл, горещ, зноен, задушлив

душеприказчик (*разг.*) — съветник, близък, вдъхновител, подстрекател, подбудител

душител (*книж.*) — потушител, подтисник, ограничител, мъчител, угнетител

душман (*нар.*) — враг, неприятел, противник ‖ зложелател

ду́я се (*диал.*) — надувам се, перча се, пъча се, емча се (*нар.*), ежа се ‖ (*разг.*) надигам се, възгордявам се, гордея се, давам си важност (*разг.*), горделив съм, надменен съм, парадирам ‖ сърдя се, муся се (*разг.*), цупя се (*разг.*)

дъбрава — лес, гора, кория (*нар.*), бранище, гъсталак

дъвча — мляскам (*разг.*), хрускам, сдъвквам, раздъвквам се, млящя (*нар.*) ‖ ям, плюскам (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) предъвквам, повтарям, преповтарям

дъждѝ (*нар.*) — вали, ръми, роси, навалява, бръска

дълбая — издълбавам, пробивам, копая, прокопавам, продълбавам, дупча, продупчвам, вкопавам, мушкам, промушквам, пробучвам, врязвам, вбивам, браздя́ ‖ ровя, чопля

дълбок — бездънен, неизмерим ‖ продълбан, издълбан, врязан ‖ (*прен.*) умен, хитър, остроумен, мъдър, многознайник (*разг.*), проницателен, задълбочен, дълбокосмислен (*книж. остар.*) ‖ съществен, важен, значителен ‖ силен, голям, изключителен

дълбоко — надълбоко, вдън, неизмеримо

дълбокосмислен (*книж. остар.*) — многозначителен, съдържателен, дълбок (*прен.*), проникновен, философски

дълбочина — трап, яма, пропаст, бездна, глъбина

дълг — длъжност, обязаност, задължение, обвързаност ‖ товар, тежест, бреме, работа ‖ задължение, борч (*разг.*), плащане

дълго — продължително, дълговременно, трайно, постоянно, непрестанно, непрекъснато

дълговат — продълговат, длъгнест, проточен, източен, дълъг

дълговременен — дълъг, продължителен, дълготраен, непрекъснат, траен, постоянен, вечен, дълговечен (*книж. остар.*), дългосрочен, безкраен, нескончаем, бавен ‖ стар, застарял, престарял, преминал години, дълголетен (*книж.*), дългогодишен, многогодишен

дългогодишен — (*вж.*) дълговременен

дългоденствие (*книж.*) — дълголетие (*книж.*), дълъг живот, дълги години, старост

дълголетен (*книж.*) — (*вж.*) дълговременен

дълголетие (*книж.*) — (*вж.*) дългоденствие

дългосрочен — дълговременен, продължителен, дълготраен, нескончаем, многогодишен, дългогодишен, многолетен (*книж.*)

дълготраен — дълговременен, продължителен, дълъг, нескончаем, вековен, дълговечен (*книж. остар.*), издръжлив, устойчив, траен, многотраен (*книж. остар.*), солиден

дълготърпелив (*книж. остар.*) — (*вж.*) търпелив, спокоен, толерантен, издръжлив

дългуч (*разг.*) — едър, висок, източил се, порастнал, върлина (*прен. разг.*)

дължа — длъжен съм, длъжник съм, задължен съм, имам дълг, имам борч (*разг.*), имам да давам ‖ признателен съм
дължи се на — по причина на, отдава се на
дължим (*юрид.*) — изискуем
дължина – продължение, протежение, разстояние, продължителност, траене
дълъг — продълговат, длъгнест, проточен, източил се, източен, изпънал се, разточен, продължен ‖ дълговременен, продължителен, дългогодишен, многогодишен, дългосрочен, дълголетен (*книж.*), дълготраен ‖ далечен, отдалечен
дънгалак (*разг.*) — (*вж.*) дангалак
дънер — пън, дърво, кютюк (*нар.*)
дъно — основа, дълбочина, край
дъня (*нар.*) — блъскам, бия, тупам (*разг.*), млатя (*разг.*), удрям
дървеняк (*разг.*) — (*вж.*) недодялан
дърво — пън, дънер, дръвник, кютюк (*нар.*) ‖ (*прен. разг.*) глупав, малоумен, тъп, тъпоумен, недодялан (*разг.*), невъзприемчив
дърдорене (*разг.*) — брътвеж, бъбрене, бърборене, бръщолевене, мърморене, словоохотливост, празнословие (*книж.*), многоглаголствуване (*остар. ирон.*)
дърдоря (*разг.*) — брътвя, бърборя, бръщолевя, развързал съм си езика (*разг.*), дъдря (*разг.*), не знам какво приказвам (*разг.*), говоря каквото ми дойде до езика (*разг.*), плещя (*разг.*), мърморя, празнословя (*книж.*), многоглаголствувам (*остар. ирон.*), ломотя (*разг.*)
държа — вземам, улавям, хващам, залавям, стискам, вкопчвам, сграбчвам, похващам, поддържам ‖ задържам, запирам, владея ‖ съдържам, обемам, имам ‖ настоявам, наблягам
държа под око (*разг.*) — наблюдавам, следя, бдя зорко, надзиравам, контролирам, наглеждам, понаглеждам
държа се — не отстъпвам, съпротивявам се, противодействувам, противостоя, упорствувам, реагирам, противопоставям се, отстоявам ‖ нося се, постъпвам, отнасям се, имам отношение (държане) ‖ крепя се, живея, проживявам, съществувам
държа се на голямо (*разг.*) — придавам си важност (*разг.*), важнича (*разг.*), гледам отвисоко, държа се надуто (*разг.*), надменен съм, горделив съм, виря нос (*разг.*), виря глава (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), възгордявам се, парадирам, дуя се (*диал.*), перча се (*разг.*)
държа се настрана (*разг.*) — пасувам (*разг.*), не вземам участие, въздържам се, съм безучастен, стоя апатичен (*книж.*)
държа си езика (*разг.*) — (*вж.*) мълча
държа юздите (*разг.*) — (*вж.*) ръководя, направлявам (*прен.*)
държава — (*прен.*) народ, нация, страна
държавен — общ, обществен, общонароден, народен, национален, отечествен, публичен, социален
държавник — общественик, политик
държане — обноска, поведение, постъпка, маниери, отношение, отнасяне
държател (*юрид.*) — притежател, собственик, титуляр, носител, приносител (*книж.*)
държелив — издръжлив, траен, здрав, як (*нар.*), корав, силен, изпечен, изпитан, кален, търпелив, устойчив, дълготраен
дързост — себеотрицание (*книж.*), самоотверженост (*книж.*), неустрашимост, безстрашие, смелост ‖ наглост, нахалство, арогантност, безочливост, безсрамие, цинизъм (*книж.*), предизвикателност, предизвикателство, агресивност, нескромност
дързък — себеотрицателен (*книж.*), дръзновен (*книж. остар.*), самоотвержен (*книж.*), неустрашим, смел, бояк, настойчив, безцеремонен, агресивен ‖ нахален, груб, непокорен, нагъл, безсрамен, без да му мигне окото (*разг.*), безочлив, неприличен

арогантен, циничен (*книж.*), безстиден (*книж.*)

дърля се (*разг.*) — кряскам, рева, викам, провиквам се, дера се (*разг.*), дера си гърлото (*разг.*) ‖ карам се, споря, ропам (*диал.*), хокам, скарвам се, мъмря, заяждам се (*разг.*)

дърпам — влека, влача, привличам, тегля, повличам, изтеглям, издърпвам, тътря (*разг.*), мъкна, примъквам придърпвам, притеглям ‖ разтеглям, развлачам, разтягам, раздърпвам, изопвам (*нар.*), опъвам, разпъвам, раздължавам, обтягам, разширявам, удължавам

дърпам се — опъвам се, тегля се, вървя назад, хъцкам се (*диал.*) ‖ (*прен. разг.*) противя се, не се съгласявам, упорствувам, назлъндисвам се (*разг.*), запъвам се

дърт (*разг.*) — стар, възрастен, застарял, остарял, състарен, преминал години

дъртак (*разг. грубо*) — старик, старец, дядо, пиргиш (*нар. грубо*), дъртел (*разг. грубо*)

дъртея (*разг.*) — старея, остарявам, застарявам, минавам години, одъртявам (*разг.*), състарявам се

дъх — мирис, миризма, аромат, парфюм ‖ дихание (*поет.*), въздишка (*поет.*), лъх, полъх (*поет.*) ‖ изпарение

дъхтя (*поет.*) — дъхам, мириша, лъхам

дъщеря — щерка, дъщерка (*нар.*)

дюбюдюс (*диал.*) — (*вж.*) дибидюс

дюдюкам — свиркам си, подсвирквам си, свиря с уста ‖ освирквам

дюшеме (*нар.*) — под

дявам (*нар.*) — оставям, нанествам, поставям, турям ‖ скривам, укривам, скътвам, прибирам, потулям, пъхвам, завирам, забутвам (*разг.*), пръждосвам (*разг.*), запращам, захвърлям, мятам ‖ затривам, премахвам

дявам се (*нар.*) — скривам се, укривам се, изчезвам ‖ липсвам, губя се, изгубвам се, потъвам в земята (*разг.*)

дявол — сатана, демон, зъл дух ‖ (*прен.*) лукав, коварен, хитър ‖ (*прен. разг.*) шегобиец, шегаджия (*разг.*), зевзек (*разг.*)

дяволит — закачлив, шеговит, остроумен, смешен ‖ подигравателен, насмешлив ‖ лукав, хитър

дяволия (*разг.*)—шега, закачка, остроумие, хитрина ‖ магария (*разг.*), магарещина (*нар.*)

дяволски — сатанински, бесовски (*остар.*), пъклен, демонски, демоничен ‖ (*прен.*) адски, мефистофелски, ужасен, проклет, отвратителен, коварен, лукав, жесток ‖ страшен, труден ‖ (*вж.*) дяволит

дяволувам — хитрувам, изхитрявам се, лъжа, играя, изигравам, мамя, измамвам, преструвам се, симулирам (*книж.*)

дяволщина — магия ‖ лукавство, хитрина, дяволия

дядо — старец, старик, стар човек, дъртак (*разг. грубо*) ‖ тъст, бабалък (*разг.*)

дял — пай (*разг.*), част, парче, припадаща се част ‖ (*прен.*) участие, намеса, пръст (*разг.*), вмешателство ‖ принос, заслуга ‖ (*поет.*) участ, съдба, орис

дялам — режа, сека, отсичам, отрязвам, дялкам (*разг.*), кълцам

Е

эвакуация — опразване, освобождение, напускане, преместване

евентуален — възможен, допустим, предполагаем, вероятен, бъдещ, утрешен, потенциален (*книж.*), хипотетичен (*книж.*)

евентуалност — вероятност, предположение, възможност, изглед, шанс, случайност, хипотеза (*книж.*), съвпадение

еволюирам (*книж.*) — развивам се, прогресирам, напредвам, променям

се, изменям се, видоизменям се, трансформирам се
еволюционен (*книж.*) — постепенен, преходен ‖ мирен
еволюция (*книж.*) — развитие, развой, процес, промяна, видоизменение, напредък, прогрес
евтин — на добра цена, на ниска цена, изгоден, износен, икономичен, с малко пари, на безценица ‖ незначителен
егѝда (*книж.*) — закрила, покровителство, защита
егоизъм — себелюбие (*книж.*), самолюбие, себичност (*книж.*)
егоистичен — себичен (*книж.*), себелюбив (*книж.*), самолюбив, егоцентричен (*книж.*)
едва — едвам (*нар.*), малко по малко, малко, с малко, без малко, насмаляко, криво-ляво (*разг.*), бавно, слабо, постепенно, на етапи, лека-полека (*разг.*) ‖ трудно, мъчно, насила, с усилие, с мъка ‖ чак ‖ току-що
едва-едва (*разг.*) — лека-полека (*разг.*), малко по малко, тежко, мудно, бавно, тегаво (*диал.*)
едва ли — надали, съмнително, невероятно, невъзможно, кой знае, неизвестно
едва-що — туку-що, в момента, едвам (*нар.*), тъкмо
едвам (*нар.*) — (*вж.*) едва
едикт — указ, декрет, заповед, закон, постановление, разпореждане
един — единствен, сам, отдѐлен, самостоятелен, единичен ‖ самотен, напуснат, изоставен
един ден — някога, нявга (*нар.*), в бъдеще, неопределено кога
един-други — солидарно, заедно, съвместно, общо, взаимно, дружно, задружно, реципрочно (*книж.*)
едѝнен — еднороден, едносъставен ‖ единодушен, солидарен, монолитен, хомогенен (*книж.*), единогласен, сплотен, обединен
единение — единство, сговор, съгласие, дружност, сплотеност, обединение, солидарност, свързаност ‖ уединение, самотност, усамотеност, самота
единичен — единствен, отдѐлен, един, еднократен, самостоятелен, изолиран, неповторим
единовластие (*книж.*) — самовластие, самодържавие (*книж.*), автокрация, абсолютизъм
единогласен (*книж.*) — (*вж.*) единодушен
единогласие (*книж.*) — (*вж.*) единодушие
единодействие (*книж.*) — задружност, солидарност, съгласуваност, единство, единодушие (*книж.*), сплотеност
единодушен (*книж.*) — единогласен (*книж.*), едѝнен, сговорен, задружен, сплотен, обединен, единомислещ (*книж.*), съгласен
единодушие (*книж.*) — съгласие, единомислие (*книж.*), единодействие (*книж.*), единогласие (*книж.*) ‖ задружност, сплотеност, сговор, взаимност
единомислие (*книж.*) — (*вж.*) единодушие
единствен — единичен, сам, самостоятелен, отдѐлен, особен, необикновен, оригинален, неподражаем, безподобен, несравним, незаменим, рядък, ненадминат, неповторим, безпримерен, безпрецедентен (*книж.*), уникум (*книж.*), изолиран ‖ изключителен, забележителен
единствено — сàмо, изключително, просто, сàмо и сàмо
единственост — изолираност, изключителност, единичност
единство — цялост, целокупност, интегралност (*книж.*), връзка, свързаност ‖ сплотеност, дружност, единодушие, единомислие, сговор, задружност, съгласие, общност, солидарност, неделимост, сцепление, монолитност
единя̀ — обединявам, събирам, съединявам, сближавам, сешвам (*диал.*), прибирам
еднакво — (*вж.*) еднакъв, по един начин
еднаквост — идентичност, равенство, тъждественост (*книж.*), прилика,

сходство, аналогия, съответствие, еднородност, подобие, еднообразие
еднакъв — същ, същински, един и същ, тъждествен (*книж.*), идентичен (*книж.*), еднообразен, сходен, подобен, неизменен, постоянен, непроменяем, съответен, приличен, аналогичен ‖ еднороден, дюс (*разг.*), едносъставен, хомогенен (*книж.*) ‖ равностоен, равноценен, еквивалентен (*книж.*), равен, лйка-прилйка (*разг.*)
едно време (*разг.*) — отдавна, някога, в миналото
едно на друго (*разг.*) — средно, горедолу (*разг.*), приблизително
едновременен — съвпадащ, съгласуван, спонтанен (*книж.*), съвместен' задружен
едновременно — наведнъж, заедно, същевременно, ведно, в едно време, спонтанно (*книж.*), съгласувано, съвместно, задружно
едновременност — съвпадение, съгласуване, спонтанност (*книж.*)
едновремешен — стар, старинен, едновремски, староврeменен, старовремски (*разг.*), нявгашен (*нар.*), някогашен, отдавнашен, древен, античен ‖ изостанал, остарял, преминал години, овехтял
еднократен — един, единичен, единствен
еднократно — веднъж, единично, един път
еднообразен—(*вж*) еднакъв, неизменен ‖ (*прен.*) отегчителен, безинтересен, досаден, скучен, монотонен, тягостен
еднообразие — (*вж.*) еднаквост ‖ (*прен.*) всекидневие, монотонност, скука, скучност, досада, отегчение
еднороден — (*вж.*) еднакъв
еднородност — (*вж.*) еднаквост
едностранчив — ограничен, затворен, тесногръд, дребнав, посредствен ‖ пристрастен, заинтересуван
едностранчивост — ограниченост, тесногръдие, дребнавост, посредственост ‖ пристрастие, заинтересуваност
едрея — наедрявам, развивам се, разраствам се, голсмея, уголемявам се, бъбна, набъбвам, подувам се, надувам се, раста, израствам, пораствам, нараствам
едрина — големина, величина, дебелина, размер
едър — голям, пълен, наедрял, развит, набъбнал, нараснал, уголемен, крупен ‖ снажен, широкоплещест, левент, здрав
ежа се — настръхвам, наежвам се ‖ раздразням се, възбуждам се пъча се (*разг.*), дуя се (*диал.*)
ежба — вражда, разпра, крамола, кавга, караница (*разг.*), раздор, недоразумение, неразбирателство, препирня, несъгласие, омраза
ежедневен — всекидневен, катадневен (*нар.*), постоянен, чест, редовен ‖ насъщ, необходим
ежедневник — всекидневник, вестник
ежедневно — всеки ден, често, постоянно, всекидневно, катадневно (*нар.*), редовно, кáта ден (*нар.*)
език — реч, говор, диалект, наречие, изказ (*книж.*), фраза ‖ говорене, стил
езикознание — лингвистика
езичник — идолопоклонник, поганец (*остар.*), безбожник, безверник, богохулник
езуит — (*прен. разг.*) лукав, лицемерен, двуличен, коварен, подъл, вероломен, хитър
езуитщина — (*прен. разг.*) двуличие, лицемерие, коварство, лукавство, подлост, задкулисие (*книж.*)
ек — екот, ехтеж, ехтене, тътнеж, тънтеж, кънтеж, грохот, проехтяване ‖ ехо, отзвук, отглас, отзив, отклик
еквам — заехтявам, изехтявам, проехтявам, прокънтявам, закънтявам, гръмвам, избухвам, кънтя, буча, еча, отеквам, звуча, зазвучавам
еквивалент (*книж.*) — равностойност, равноценност
еквивалентен (*книж.*) — равностоен. равноценен, равнозначен, равен, еднакъв, равносилен
екзактен (*книж.*) — (*вж.*) точен

екзалтация (*книж.*) — възбуда, афектация, буйство, екзалтираност (*книж.*) ‖ въодушевление, възторг, възторженост

екзалтиран (*книж.*) — възбуден, афектиран, фанатизиран, въодушевен, пламенен ‖ яростен, буен, изстъплен, неразумен

екзекутивен — изпълнителен, за изпълнение

екзекуция — разстрел, обесване, смъртно наказание ‖ изпълнение, осъществяване, реализиране

екземпляр — образец, модел, пример ‖ тип, вид, сорт ‖ индивид

екзотичен — чуждестранен, другоземен, далечен, иностранен (*книж.*), иноземски, източен, южен, тропически ‖ (*прен.*) странен, особен, необикновен

екипаж — пасажери, пътници, персонал, прислуга ‖ (*остар.*) кола, каляска

екипирам — снабдявам, обзавеждам, въоръжавам

екот — (*вж.*) ек

ексик (*нар.*) — по-малко, недостиг, липса, недоимък, фира

екскурзия — излет, обиколка, пътуване, разходка, пътешествие

експанзивен — избухлив, несдържан, невъздържан, сприхав, раздразнителен, буен, необуздан, нервен ‖ империалистически, нападателен, агресивен, завоевателен

експанзия — империализъм, агресия, разширяване, уголемяване, разпространение, завоевание, нашествие, завладяване

експедирам — пращам, изпращам, насочвам, отправям, разпращам, изпровождам ‖ (*разг.*) гоня, прогонвам, пропъждам, изпъждам, изгонвам, отпращам

експедитивен (*книж.*) — бърз, енергичен, жив, подвижен, активен, деятелен, интензивен, сръчен, предприемчив, деловит

експеримент (*книж.*) — опит, проба, доказателство, демонстрация

експериментален (*книж.*) — пробен, опитен, примерен, демонстративен

експерт — вещо лице, специалист, вещ, опитен, познавач, сведущ, техник

експлоататор — потосмукач (*разг.*), кожодер (*разг.*)

експлоатация — стопанисване, обработване ‖ използуване

експлоатирам — стопанисвам, обработвам, работя, разработвам ‖ използувам, извличам печалба

експлодирам — избухвам, гърмя, гръмвам, пуквам се, изгърмявам

експлозивен — избухлив, възпламенителен, взривен

експлозия — избухване, взрив, пукот, гърмеж, трясък, възпламеняване

експозѐ (*книж.*) — изложение, доклад, отчет, рапорт, реч

експресивен (*книж.*) — изразителен, образен, фигуративен, релефен ‖ красноречив, убедителен, ясен, доказателен

експроприация — отчуждаване, отчуждение, изземване, конфискация, национализация, обобществяване, реквизиция

експулсия — екстерниране, изпъждане, въдворяване в местожителство, изселване, интерниране

екстаз (*книж.*) — възторг, възторженост, захлас, унес, възхищение, адмирация (*книж.*), очарование, въодушевление, удивление, ентусиазъм, превъзнасяне, екзалтация (*книж.*), самозабрава, френезия (*книж.*), радост

екстерниране — изпъждане, пропъждане, прогонване, изгонване, отстранение, остракизъм, експулсиране, въдворяване в местожителство, изселване

екстра (*разг.*) — отлично, чудесно, хубаво, много хубаво

екстравагантен — особен, оригинален, чудноват, своеобразен, своенравен, странен, чуден, манияк, ексцентричен, капризен, чудак, рядък, необикновен, неестествен, прекален, краен, пресилен, ненормален, удивителен

ѐкстрен (*книж.*) — извънреден, специален, изключителен ‖ бърз
ексцентрѝчен — (*вж.*) екстравагантен
ексцес (*книж.*) — прекаляване, крайност, излишество ‖ невъздържаност, необузданост, ексцесия, изстъпление, буйство, безчинство ‖ безредица, смут
еластичен — жилав, разтеглив, мек, гъвък, гъвкав, пластичен ‖ пъргав, подвижен, игрив, жив ‖ (*прен.*) приспособим
еластичност — разтегливост, мекост, жилавина, гъвкавост, пъргавина, пластичност ‖ приспособимост, нагодливост
елегантен — грациозен, кокетен, красив, хубав, изящен, изтънчен, изискан, стройн, шик (*разг.*), нагизден, спретнат, напет
елегантност — грациозност, красота, изящество, изисканост, спретнатост, кокетност, кокетство, хубост, изтънченост
елегия — (*прен.*) печал, тъга, скръб
електризирам — (*прен.*) ентусиазирам, възпламенявам, възпалвам, запалвам, фанатизирам, възбуждам, въодушевявам
елемент — начало, основа, принцип, зародиш ‖ същество, вещество, материал ‖ съставка, реквизит (*книж.*), съставна част
елементарен — прост, най-прост, обикновен, първичен, първоначален, основен ‖ (*прен.*) съществен, принципиален, общ, най-общ, главен ‖ (*прен.*) лесен, лесно изпълним ‖ разбираем, лесно разбираем, лесно достъпен, общопонятен
еликсир — нектар, балсам
елиминирам — отстранявам, отделям, изключвам, махам, премахвам, изоставям, не вземам предвид
елит — отбор, цвят ‖ (*прен.*) аристокрация, хайлайф, благородничество, висша класа
елитен — отбран, първокласен, висококачествен, първостепенен, избран, най-добър
елмаз — диамант, брилянт
емайл — глеч
еманация — отделяне, отлъчване, излъчване
еманципация (*книж.*) — равноправие, пълноправие, независимост, свобода, освобождение, даване права
емблема — символ (*книж.*), образ, знак, признак, белег, отличителен белег, фигура, герб ‖ девиз
ембрионален — зачатъчен, зародишен, неразвит, в зачатък
емвам (*нар. разг.*) — подемам, подземам, подбирам (*разг.*), подхващам, подкачам (*разг.*), залавям, пипвам (*разг.*) ‖ подгонвам (*разг.*) ‖ нахвърлям се, наругавам, ругая, нападам, карам се, укорявам
емигрант — бежанец, беглец, изселник, имигрант, преселник, изгнаник
емоционален (*книж.*) — прочувствен, патетичен, трогателен, затрогващ, сантиментален, чувствен ‖ възторжен, въодушевен
емоция (*книж.*) — чувство, патос, пламенност, прочувственост, вълнение, възбуждение, екстаз (*книж.*), възторг, радост, ентусиазъм, сантименталност
емча се (*нар.*) — пъча се (*разг.*), дуя се (*диал.*), надувам се, надигам се, възгордявам се, ежа се (*разг.*), силя се, държа се надменно (гордо), надменен съм
енергичен — деятелен, активен, предприемчив, работлив, усърден, деловѝ, ревностен, неуморим, пъргав ‖ смел, решителен, бòяк
енергично — смело, решително, със замах, с размах
енергия — сила, мощ, активност ‖ деятелност, усърдие, старание, напън, дейност ‖ решителност, настойчивост, упоритост
енигма (*книж.*) — загадка, гатанка, тайна, секрет, проблема, въпрос, мистерия, тайнственост, неизвестност, неопределеност ‖ възел, ключ, връзка
енигматичен (*книж.*) — тайнствен, мистериозен, загадъчен, таен, пробле-

матичен, несигурен, съмнителен, скрит, прикрит, неразрешим, неотгадаем, неразгадаем, мъчен, труден
еничарин — (*прен.*) строг, суров, груб, жесток, турчин (*разг.*), арнаутин (*разг.*)
ентусиазирам — въодушевявам, настройвам, вдъхновявам, одушевявам, екзалтирам (*книж.*), възбуждам, увличам ‖ (*прен. разг.*) паля, възпламенявам, запалвам
ентусиазъм — възторг, въодушевление, екстаз (*книж.*), увлечение, възбуда, полѐт, възбуждение, настроение, емоция (*книж.*), порив, вдъхновение, екзалтация (*книж.*), възбуденост, жар, одушевление, патос
епидемичен — прилепчив, заразителен
епидемия — зараза, болест
епизод — събитие, случай, случка, момент, произшествие ‖ разказ, история
епикуреец (*книж.*) — сластолюбец, бонвиван, безгрижник, волен
епилог (*книж.*) — послесловие, заключение ‖ (*прен.*) край, завършък, свършек
епитет (*книж.*) — прилагателно, име, наименование, название ‖ определение, оценка
епичен — повествователен, разказвателен ‖ славен, героичен
епоха — период, време, ера, столетие, век ‖ сезон, до̀ба (*поет.*)
епохален — (*прен.*) забележителен, важен, огромен, грандиозен, исторически, паметен
ера — епоха, столетие, век
ербап (*разг.*) — кадърен (*разг.*), сръчен, способен, го̀ден, отворен, справя се, умен, пишкѝн (*разг.*)
еремит — отшелник, пустинник, самотник
ерес — вероотстъпничество, разкол, сектантство, секта, фракция ‖ отклонение, отстъпление, еретичество
еретик — разколник, сектант, фракционер ‖ безбожник, вероотстъпник
еро̀тика — сластолюбие, сладострастие, похотливост, сексуалност, полова, чувственост
еротичен — сластен, похотлив, сладострастен, полов, сексуален, чувствен
ерудиция (*книж.*) — осведоменост, ученост, знания, познания, книжовност, грамотност (*разг.*), начетеност, подготовка, ученолюбие, умствен багаж (*разг.*)
есенция — екстракт ‖ (*прен.*) същност, естество, същина, основа, зърно
еснаф — корпорация, цех, бранш, гилда, еснафско сдружение ‖ занаятчия, еснафин ‖ (*разг.*) дребнав, ограничен, затворен, филистер, с дребнобуржоазна психология, тесногръд, простак
еснафщина (*прен. разг.*) — дребнавост, ограниченост, затвореност, простотия, простащина, некултурност, дребнобуржоазна психология, филистерство, тесногръдие
естествен — природен, натурален, вроден, всаден, самороден, вкоренѐн, инстинктивен ‖ непринуден, неподправен, прост, наивен, първобитен, простодушен, непорочен ‖ реален, действителен ‖ логичен, закономерен
естествено — (*вж.*) естествен; разбира се, така е, нормално ‖ правилно, както трябва
естественост — непринуденост, непресторенoст, неподправеност, откровеност, простодушие, наивност
естество — природа, натура ‖ същност, есенция, сърцевина, качество, характер, свойство, вид
естетика — красота, хубост, изящество (*книж.*), вкус, хармония
естрада — трибуна, сцена, подиум (*книж.*)
етаж — кат (*нар.*)
етажерка — полица, рафт (*нар.*)
етап — (*прен.*) преход, стадий, степен, стъпало, фаза, момент, ниво, период, положение, състояние
етика — морал, нравственост, благонравие, добросъвестност, благоприличие, добродетелност

етикет — наименование, надпис ‖ етикеция, церемониал, протокол, приличие
етикеция — церемониал, обред, формалност, протокол, етикет, официалност ‖ (*прен.*) приличие
етничен — племенен, народностен, национален
ето — ето че, не щеш ли
етюд — студия, очерк, трактат, скица
ефект — резултат, следствие, последица, последствие, действие, сила ‖ впечатление, въздействие, отражение
ефектен — гръмък, бомбастичен, шумен, видим, фрапиращ (*книж.*), фрапантен (*книж.*) ‖ резултатен, успешен
ефектив — наличност, пари, средства, ценност ‖ военни сили
ефективно — дейно, съществено, реално, действително ‖ с пари, платимо
ефикасен — успешен, резултатен, сполучлив, благополучен, благоприятен, удачен, сигурен
ефимерен — преходен, кратковременен, временен, мигновен, кратък, еднодневен, къс, минутен, нетраен, мимолетен (*книж.*), недълготраен, тленен (*книж.*), скоропреходен, бързопреходен, краткотраен
ефир (*поет.*) — прохлада, ведрина, лазур (*книж.*), въздух, повей (*поет.*)
ефирен (*поет.*) — въздушен, лек, ведър, тънък, прозрачен, лазурен (*книж.*)
ефория — фондация
ехиден — лукав, коварен, подъл, престорен, злобен, язвителен, зъл, хитър, змийски, завистлив, жлъчен, перфиден (*книж.*), вероломен
ехидност — лукавство, лукавщина, подлост, коварство, лицемерие, притворство, завист, злоба, злост, язвителност, перфидност (*книж.*), вероломство (*разг.*), езуитщина
ехо — екот ‖ (*прен.*) отзвук, отглас, отзив, отговор ‖ отражение
ехтеж — (*вж.*) кънтеж
ехтя — кънтя, буча, еча, боботя, заехтявам, изехтявам, изгърмявам, гръмвам, бумтя, бухтя, еквам, отеквам
еча — (*вж.*) ехтя

Ж

жад (*поет.*) — (*вж.*) жажда
жаден — жадуващ ‖ (*прен.*) ненаситен, неутолим, алчен, петимен (*разг.*), загорял, лаком, жалаещ
жаден съм — пие ми се, жаднея, жадувам, чувствувам жажда (*книж.*), горя от жажда
жаднея — (*вж.*) жадувам
жадност — (*вж.*) жажда
жадувам — жаднея, жаден съм, пие ми се ‖ (*прен.*) желая, ламтя, копнея, пожелавам, искам, стремя се, петимен съм (*разг.*), горя (*поет.*), бленувам, мечтая, ревне ми се (*разг.*), горя от желание (*книж.*)
жадуван — желан, любим, обичан, търсен, очакван, бленуван
жадуващ — (*вж.*) жаден
жажда — жадност, жад (*поет.*), алчност ‖ (*прен.*) ламтеж, стремеж, копнеж, ненаситност, неутолимост, щение (*остар.*)
жал — мъка, тъга, скръб, жалост, печал, жалба, безутешност ‖ съжаление, съчувствие, състрадание, снизхождение, милост
жал ми е — мъчно ми е, тъжно ми е, скърбя, домъчнява ми, тъжа, жаля, съжалявам
жалба — жал, плач, въздишка, окайване ‖ тъжба, молба, прошение (*остар.*), просба (*остар.*), заявление
жален — скърбен, тъжен, печален, покъртителен, плачевен, трогателен, жалостен, жаловит, жалък, сърцераздирателен, умилен, умилителен, трагичен ‖ нажален, натъжен
жалко — за съжаление, за жалост, язък (*разг.*), съжалявам

жално ми е — домъчнява ми, натъжавам се, домилява ми, докривява ми (*разг.*), дожалява ми, става ми мъчно, става ми жал, тъжно ми е, обхваща ме мъка
жаловит — (*вж.*) жален
жалост — (*вж.*) жал
жалостен — (*вж.*) жален ‖ жалък
жалостив (*остар.*) — нещастен, злощастен ‖ милостив, милозлив (*диал.*), милосърден, състрадателен, снизходителен, отзивчив, благ, съчувствен
жалък — окаян, плачевен, злощастен, за съжаление, за окайване, клет, нещастен ‖ (*прен.*) незначителен, нищожен, мизерен, безславен, презрян
жаля — скърбя, жалея (*остар.*), тъжа, тъжно ми е, тъгувам, затъгувам, жал ми е, мъчно ми е, боли ме, мъча се, разтъжавам се, плача, милея, оплаквам, окайвам се, страдам, състрадавам, кахъря се (*разг.*), разкахърявам се (*разг.*) ‖ щадя, пожалвам ‖ разкайвам се, съжалявам
жандарм (*остар.*) — стражар (*остар.*), полицай
жанр — род, вид, сорт, отдел, категория, бранш, област
жар — жарава ‖ пламък ‖ (*прен.*) жега, зной, топлина, горещина, топлик, пек
жар — (*прен.*) възторг, екстаз (*книж.*), плам (*поет.*), пламенност, полет (*поет.*), ентусиазъм, увлечение, енергия, преданост, привързаност, страст, пристрастеност, любов, разпаленост, разгорещеност, страст, жаркост
жаргон — наречие, диалект, говор
жарък — горещ, жежък (*нар.*), зноен ‖ (*прен.*) разпален, пламенен, огнен, разгорещен, буен, стихиен, необуздан, неудържим, ревностен, страстен, привързан, усърден, амбициран, фанатизиран, въодушевен
жега — горещина, топлина, зной, топлик ‖ пек, пламък, жар
жегвам — бодвам, мушвам, убодвам, жилвам ‖ (*прен.*) огорчавам, засягам, обиждам, жигосвам
жежък (*нар.*) — горещ, нажежен, нагорещен, палещ, огнен, тропичен ‖ (*прен.*) пламенен, разгорещен, жарък, страстен
желаещ — доброволец, охотник (*остар.*), кандидат, претендент
желан — искан, търсен, жадуван, очакван, бленуван, обичан, пожелаван, мил, драг, любим, желателен
желание — стремеж, копнеж, блян, въжделение (*книж.*), мечта, намерение, интерес ‖ жажда, охота, нужда, воля, апетит ‖ молба, искане, претенция, пожелание, пощявка (*нар.*), аспирация ‖ страст, любов, влечение, наклонност, мерак (*нар.*)
желателен (*книж.*) — (*вж.*) желан
желателно е — налага се, полезно е, изисква се, необходимо е, трябва, наложително е, нужно е, редно е, в реда на нещата
желая — искам, поисквам, изисквам, пожелавам, претендирам, имам желание, имам охота, ще ми се, ща (*нар.*), рача (*нар.*), стремя се, домогвам се, мерак ми е (*разг.*), целя, пей давам (*разг.*), прищява ми се, приисква ми се, ламтя, петимен съм (*разг.*), иска ми се, ревне ми се (*разг.*), жадувам, поревва ми се (*разг.*) ‖ обичам, копнея, бленувам
железа — окови, букаи (*нар.*), вериги, белезици (*нар.*), клещи, синджири (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) ярем, робство, гнет, иго, робия, безправие
железен — стоманен, челичен (*нар.*) ‖ (*прен.*) твърд, упорит, силен, здрав, устойчив, издръжлив, непреклонен
жена — нежният пол ‖ съпруга ‖ (*разг. грубо*) рокля, фуста
женитба — брак, бракосъчетание, сключване брак, сватба
женкар (*разг.*) — женоугодник, донжуан, конте, коцкар (*разг.*), чапкънин (*нар. остар.*), безнравствен
женствен — нежен, изнежен, слаб, деликатен ‖ мек, мекушав, слабохарактерен
женя се — оженвам се, задомявам се, сключвам брак, свивам гнездо (*прен.*)

жертва — загуба ‖ саможертва ‖ изкупление
жертвеник — клада
жертвувам — лишавам се, отказвам се, отстъпвам, губя, изгубвам, загубвам, пожертвувам, отдавам, отделям, рискувам ‖ обричам, посвещавам
жест — замах, размах, движение, маниер ‖ (*прен.*) широта, сила, смелост, инициатива, предприемчивост
жестикулирам — ръкомахам, размахвам се, замахвам, махам
жесток — безмилостен, безпощаден, безсърдечен, безжалостен, нечовечен, безчовечен, кръвожаден, суров, корав, твърд, неумолим, свиреп, жестокосърдечен, немилостив, звяр, брутален, лют, варварин, драконовски ‖ ожесточен, яростен
жестокосърдечен — (*вж.*) жесток
жестокост — свирепост, кръвожадност, жестокосърдечие, коравосърдечие, варварство, безчовечие, безсърдечие, безсърдечност, коравосърдечие, сатрапия, зверство, зверщина, садизъм ‖ суровост, ярост, ожесточение
жив — здрав, жизнен ‖ (*прен.*) пъргав, бърз, енергичен, деен, подвижен, съобразителен, събуден, буден, игрив, весел, бодър, разпален, оживен ‖ ярък, очевиден, ясен ‖ (*прен.*) изразителен, образен, картинен, релефен
жив-умрял (*разг.*) — полумъртъв, премрял, ни жив ни умрял (*разг.*) ‖ изплашен, ужасен, загубил ума и дума (*разг.*)
живец (*нар.*) — (*прен.*) същина, сърцевина, ядка, съдържание, същност
живея — жив съм, съществувам, прекарвам, поминувам, преживявам, просъществувам ‖ обитавам, населявам, пребивавам ‖ прехранвам се, препитавам се, издържам се, преживявам
живина — същество, гадина, твар, животинка
живителен (*книж.*) — жизнен, животворен, съживителен, ободрителен, освежителен
живописен — красив, хубав, прелестен, изящен (*книж.*), китен, художествен
живост — бодрост, подвижност, будност, съобразителност, пъргавина, енергичност, буйност
живот — битие (*книж.*), житие (*остар.*), дни, съществуване ‖ същество, живина, твар ‖ (*прен.*) оживление, движение, кипеж, трескавост ‖ жизненост, живост, бодрост, дух ‖ реалност, действителност
животворен — укрепителен, живителен, жизнен, свеж
животински — скотски, нечовешки ‖ груб, чувствен, похотлив
животинщина — животинство, скотщина, зверство, бруталност
животно — добитък, скот, говедо, добиче, твар, звяр, хайванин (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) грубиян, брутален
животоописание — библиография, животопис
животопис — (*вж.*) животоописание
животрептящ (*книж.*) — жизнен, насъщен, актуален, парлив, важен, основен, кардинален
животувам (*разг.*) — живувам, живея, живоря (*нар.*), кретам, преживявам, вегетирам (*прен. разг.*)
жигосвам — обгарям, дамгосвам, жегвам ‖ хапя, ухапвам, жиля, ужилвам, жуля, бодвам, убодвам, удрям ‖ (*прен.*) засягам, огорчавам, наскърбявам, обиждам, нападам, бичувам, уязвявам, порицавам
жидкост — течност
жизнен — витален (*книж.*), живителен, жизнеспособен, здравословен, жизнерадостен ‖ житейски, от живота ‖ (*прен.*) наложителен, насъщ, належащ, важен, необходим, неотложен, трептящ, крайно необходим, актуален
жизненост — живот, здраве, живост, сила, крепкост, бодрост, темперамент, енергия ‖ издръжливост, здравина, жизнеспособност
жизнерадостен — жизнен, жизнеспособен, весел, радостен, доволен, бодър, здрав, засмян, безгрижен,

темпераментен, енергичен, сангвиничен
жизнеспособен — годен за живот, издръжлив, жизнен, жизнерадостен, здрав, як (*нар.*), калён, устойчив
жизнеспособност — (*вж.*) жизненост
жила — сухожилие, жилка, нерв ‖ (*нар.*) кръвоносен съд, вена, артерия
жилав — жилест, еластичен, разтеглив, гъвкав, пъргав ‖ (*прен.*) як (*нар.*), корав, здрав, мускулест, силен ‖ упорит, издръжлив, твърд, непревиваем ‖ приспособим (*прен.*)
жилавина — здравина, еластичност, гъвкавост, коравина, разтегливост ‖ якост (*нар.*), твърдост ‖ упорство, издръжливост
жилище — къща, дом, квартира, апартамент, покой (*поет.*) ‖ свърталище, убежище, леговище, гнездо, скривалище
жилка — (*вж.*) жила ‖ (*разг.*) потекло, род, коляно, корен ‖ (*разг.*) склонност, слабост, предразположение
жило — (*прен.*) злъч, язвителност, подигравка, нападка, обида, острота
жиля — бода, жегвам ‖ (*прен.*) нападам, обиждам, засягам, уязвявам ‖ (*прен. разг.*) хапя, ухапвам
жиросвам — (*вж.*) джиросвам
жлъч — злъч ‖ (*прен.*) злоба, гняв, яд, омраза, ненавист, злорадство, завист, вражда, острота, злост, язвителност, сарказъм (*книж.*)
жлъчен — (*прен.*) злобен, злостен, язвителен, ехиден, зъл, саркастичен, подигравателен, злодумен, ненавистен, ненавистнически
жребий (*поет.*) — съдба, орис, участ, предопределение, щастие, шанс
жуля — ожулвам, охлузвам, обелвам, протривам ‖ (*прен.*) бия, набивам, шляпам, нашляпвам, шибам, нашибвам
жумешком (*разг.*)—мижешком (*разг.*), слепешком (*разг.*), сляпо, сляпата (*разг.*), жумешката (*разг.*), пипайки
жумя — жмя, мижа, замижавам, примижавам, затварям очи
жури — оценители, комисия, съдии
журнал (*остар.*) — вестник, ежедневник, всекидневник, газета (*остар.*), орган, лист
журналист — вестникар (*разг.*), публицист, кореспондент, дописник, писател (*остар.*)
журналистика — журнализъм, публицистика, вестникарство (*разг.*)

З

за — заради, ради (*остар.*), поради, вместо ‖ към, по посока на, в ‖ по отношение на, относно
заангажирам — ангажирам, заемам, завземам, вземам, окупирам, запазвам, запазвам за себе си ‖ обвързвам, въвличам, въвеждам, задължавам
забава — развлечение, забавление, игра, увеселение, представление, веселие, удоволствие
забава (*юри .*) — закъснение, просрочване, бавеж, забавяне
забавен — късен, закъснял, отложен, просрочен, отсрочен, продължен, проточен
забавен — забавителен, увлекателен, възбуждащ интерес, духовит, весел, приятен, интересен, остроумен, занимателен, комичен, смешен, хумористичен, шеговит, майтапчийски (*разг.*) ‖ разговорлив, приказлив, сладко думен
забавителен — (*вж.*) забавен
забавление — (*вж.*) забава
забавлявам — развличам, веселя, развеселявам, устройвам забавление, повеселявам, позабавлявам, разсмивам, доставям удоволствие ‖ разговарям, разприказвам, разсейвам, занимавам
забавлявам се — (*вж.*) забавлявам ‖ играя си
забавям — бавя, побавям, позабавям, задържам, мая (*нар.*), просроч-

вам, отлагам, протакам, поотлагам, отдалечавам, закъснявам, продължавам ‖ спирам, възпирам, въздържам, парализирам, затягам

забавям се — бавя се, мая се (*нар.*), мухавя се (*диал.*), шляя се (*разг.*), баткам се (*разг.*), щуркам се (*диал.*), помайвам се (*нар.*), закъснявам, изоставам, мотая се (*разг.*), артисвам (*разг.*)

забатачвам (*разг.*) — загазвам (*разг.*), закъсвам (*разг.*), провалям се, загубвам се, затъвам, уплитам се, пропадам, продънвам се, обърквам се, обърквам си сметките (*разг.*), забърквам се, не ми върви (*разг.*), запъвам се

забвение (*остар.*) — забрава, минало

забежка — отклонение, прекаляване, крайност, залитане (*разг.*), излитане (*разг.*), изхвърляне (*разг.*)

забележим — видим, явен, уловим, очебиещ, очебиен, очевиден, ясен ‖ реален, осезаем, веществен, материален

забележителен — паметен, бележит, изтъкнат, отличителен, необикновен, изключителен, интересен, особен, рядък, феноменален, важен, незабравим ‖ именит, славен, известен ‖ исторически, епохален

забележителност — бележитост, именитост, знаменитост, слава, известност

забележка — бележка, намек, упрек, укор, напомняне, препоръка ‖ отговор. реплика, апостроф, пояснение ‖ отметка

забелязвам — бележа, отбелязвам, обръщам внимание, вземам бележка, записвам, означавам ‖ зървам, съглеждам, откривам, съзирам, обръща ми вниманието (*книж.*), виждам, различавам, сапикасвам (*нар.*), танадисвам (*диал.*) ‖ схващам, долавям, разбирам

забивам — забождам, бода, забучвам, зачуквам, натиквам, затиквам, натъквам, затъквам, набивам, вбивам, мушвам, ръгам (*разг.*), пъхам, втъквам, втиквам, въвирам, навирам, завирам, тикам

забирам (*нар.*) — прибирам, подкарвам, подхващам, подбирам, задигам, вземам със себе си, отвеждам, повеждам, завеждам ‖ (*разг.*) загноявам, надувам се, гноя ‖ (*диал.*) хокам, нахоквам, наругавам

заблейвам се (*разг.*) — зазяпвам се (*разг.*), унасям се, заплесвам се ‖ (*прен.*) (*вж.*) разсейвам се, отвлича се вниманието ми

заблестявам — блестя, блясвам, сияя, лъщя, искря, грея, заслепявам, лъсвам

заблуда — измама, заслепение, илюзия, заблуждение, лъжа, подвеждане, мираж (*книж.*), грешка, погрешка, недоразумение ‖ поверие, предразсъдък, суеверие

заблуден — измамен, излъган, изигран, подведен, подлъган, подмамен, въведен в заблуждение, увлечен, заплетен, уплетен, забъркан, объркан ‖ залутан, загубен, безпътен, в безпътица, неориентиран, без път

заблуждавам — подлъгвам, подмамвам, излъгвам, измамвам, мамя, лъжа, подвеждам, въвеждам в заблуждение (в заблуда), забърквам, изигравам

заблуждавам се — (*вж.*) заблуждавам, греша, правя грешка, съм в заблуждение (*книж.*), лъжа се, залъгвам се, изпадам в заблуждение (*книж.*) ‖ залутвам се, загубвам се, будалкам се (*разг.*)

заблуждение — (*вж.*) заблуда

заблъсквам — блъскам, тласкам, бутам, тикам, напирам, насилвам, натискам, напъвам, избутвам, изтиквам, изтласквам, раздвижвам ‖ удрям, бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), наудрям, заудрям

забогатявам — замогвам се, съвземам се, позабогатявам, трупам богатство, ставам богат, правя пари (*разг.*), натрупвам пари (*разг.*)

забождам — (*вж.*) забивам

заболявам — разболявам се, лягам болен (*разг.*), боледувам, лежа (*разг.*), болен съм, поболявам се, падам бо-

лен (*разг.*), неразположен съм, страдам

заболява ме — боли ме, наболява ме, понаболява ме, позаболява ме, мъча се, мъчи ме, измъчва ме, страдам, измъчвам се ‖ става ми мъчно, домъчнява ми, наскърбен съм, обиден съм

заборчлявам (*нар.*) — задлъжнявам, потъвам в дългове, затъвам в дългове (борчове)

забрава — забравяне, забвение (*остар.*) ‖ несвяст, безсъзнание ‖ (*прен.*) самозабрава, възторг, екстаз (*книж.*), захлас, унес, транс (*книж.*), ентусиазъм ‖ лудост, страст, буйство ‖ давност

забраван (*разг.*) — разсеян, небрежен, заплеснат (*разг.*), занесен (*разг.*) ‖ нехаен, немарлив, отпуснат

забравен – пропуснат, изтърван, в забвение (*остар.*) ‖ оставен, изоставен, напуснат ‖ пренебрегнат, отхвърлен, занемарен

забравям — изумявам, позабравям,не се сещам, не помня, щуква ми из ума (*разг.*), излиза ми из ума (*разг.*), не ми е на ума (*разг.*), изхвръква ми из ума (*разг.*) ‖ пропускам, изтървам, изпускам ‖ оставям, изоставям, напускам ‖ пренебрегвам, занемарявам ‖ отвиквам, отучвам се, загубвам навик (*книж.*)

забравям се — занасям се (*разг.*), захласвам се, унасям се, увличам се ‖ прекалявам, отивам до крайност

забрадка — кърпа, пребрадка, ръченик (*нар.*), пешкир (*разг.*), шамия (*нар.*)

забрана — възбрана, запрѐт (*юрид.*), запрещение

забранѐн — запретен, непозволен, неразрешен, недопустим, наказуем ‖ заварден, запазен, недостъпен, охраняем, охранителен

забранявам — запрещавам, не позволявам, не допускам, не давам ‖ запазвам, завардвам, браня ‖ лишавам, отнемам

забулвам — прибулвам ‖ (*прен.*) закривам, покривам, прикривам, крия, скривам, похлупвам, прихлупвам, позакривам, поскривам, поприкривам, маскирвам, замаскирвам ‖ замъглявам, затъмнявам, замрежвам

забулен — прикрит, закрит, прибулен, затулен ‖ скрит, таен, потаѐн, притаѐн ‖ таинствен, мистериозен, непонятен, неопределен ‖ затъмнен, тъмен, замъглен, заоблачен, потъмнен, невидим

забутан (*разг.*) — скрит, закътан, затънтен, вдън земя (*разг.*), затулен

забутвам — блъскам, заблъсквам, бутам, тласкам, тикам, избутвам ‖ (*разг.*) скривам, слагам настрана, прикривам, притулям, захвърлям, дявам (*нар.*)

забучвам — (*вж.*) забивам

забързвам — бързам, засилвам се, избързвам, ускорявам, силя се, изсилвам се, разбързвам се, разшавам се (*разг.*), активизирам се, разтичвам се, разтърчавам се

забъркан — заплетен, уплетен, сложен, усложнен, комплициран (*книж.*), мъчен, труден ‖ хаотичен (*книж.*), безреден, безразборен ‖ заблудѐн, дезориентиран (*книж.*),вплетен, увлечен, излъган ‖ (*прен.*) смутѐн, изплашен, в паника, объркан, сащисан (*разг.*)

забърканост — заплетеност, усложненост, сложност, усложнение, комплицираност (*книж.*), объркване,смущение ‖ неразбория, безредие, хаос (*книж.*) ‖ залисия (*разг.*), смутня (*нар.*), смущение, суетене

забърквам — усложнявам, заплитам, обърквам, уплитам, комплицирам (*книж.*) ‖ вплитам, заплитам, замесвам, увличам, вмъквам ‖ заблуждавам, лъжа ‖ изплашвам, смущавам, сащисвам (*разг.*)

забърквам се — сбърквам се, обърквам се, сгрешавам, правя грешка, уплитам се, смущавам се, сащисвам се (*разг.*), заблуждавам се ‖ вмесвам се, замесвам се, обвързвам се, вмъквам се, заплитам се

забягвам — избягвам, напущам, изоставям, измъквам се (*разг.*), офейк-

вам (*разг.*), пръждосвам се (*разг.*), изселвам се, отпътувам, заминавам
завалèно (говоря) (*разг.*) — неясно, смътно, забъркано, неразбрано, непонятно, нечисто, с акцент
завалям — повалям, събарям, смъквам, свалям, катурвам (*разг.*), прекатурвам (*разг.*), срутвам, сривам, сгромолясвам
завàрвам — сварвам, изненадвам, намирам, сюрпризирам, виждам
завардвам (*разг.*) — вардя, пазя, запазвам, браня, закрилям, охранявам, защищавам, покровителствувам, предпазвам ‖ предвардвам, изварвдвам, издебвам, дебна ‖ забранявам, запрещавам, заграждам, ограждам ‖ ангажирам, заемам
заварден — предпазен, предварден, защитèн, запазен, заграден, охранèн ‖ запретен, забранен ‖ ангажиран, зает
заведение — търговска къща, предприятие, работилница, ателие, магазин, гостилница, ресторант, кръчма, сладкарница ‖ служба, учреждение
завеждам — водя, отвеждам, мъкна, отмъквам, съпровождам, влача (*разг.*), довеждам, докарвам ‖ ръководя, уреждам, управлявам, администрирам, стопанисвам, дирижирам ‖ регистрирам, вписвам
завербувам — вербувам, привличам, рекрутирам (*книж.*)
заверка — легализация, виза, заверяване
заверявам — визирам, легализирам ‖ удостоверявам, потвърждавам
завеса — перде, драперия, балдахин, параван, було ‖ (*прен.*) преграда, граница, предел
завèт (*книж.*) — завещание, последна воля (*книж.*), наследство, дарение ‖ (*прен.*) напътствие, наставление
зàвет — закритие, заслон ‖ затишие, тишина, спокойствие (*прен.*)
завещавам — дарѝ, подарявам, надарявам, оставям в завещание, правя дарение
завещан — наследен ‖ (*прен.*) скъп, съкровèн, завèтен

завещание — завèт (*книж.*), дарение, наследство ‖ последна воля (*книж.*)
завеян (*разг.*) — разсеян, забраван (*разг.*), развейпрах (*разг.*) ‖ занесен (*разг.*), извеян (*разг.*), шантав (*разг.*), глупав, гламав (*разг.*), залисан (*разг.*), бишнат (*разг.*), пèрнат (*разг.*) ‖ нехаен, немарлив
завземам — завладявам, окупирам, превземам, нахлувам ‖ заграбвам, обсебвам, присвоявам, слагам ръка (*книж.*), задигам, вземам
завивам — увивам, обвивам, вързвам, опаковам, загръщам, засуквам, усуквам, омотавам, загъвам, закривам, завързвам ‖ извивам, възвивам, правя завой, закривявам (*разг.*), криввам
завивка — покривало, покривка, одеяло, юрган, черга (*нар.*)
завиден — за завиждане, отличен, забележителен, много добър
завиждам — изпитвам завист, изпитвам злоба, злорадствувам (*книж.*), ненавиждам, ревнувам, зложелателствувам (*книж.*), изяждам се от злоба (от завист) (*разг.*), зловижда ми се, зловиди ми се (*нар.*)
завилнявам — развилнявам се, вилнея, буйствувам, лудувам, залудувам, безчинствувам, своеволнича, разлудувам се, повилнувам
завинаги — вечно, постоянно, непрекъснато, винаги, навсегда (*остар.*), навеки, на вечни времена, продължително, безкрайно, безкрай, трайно
завирам[1] — възвирам, вря, сгорещявам се, кипвам
завирам[2] — пъхам, вкарвам, впъхвам, втиквам, напъхвам, блъскам, навирам, вмъквам, въвирам, мушкам, ръгам, затиквам, затъквам, забивам, набивам, натиквам, тикам, забучвам, втъквам, натъквам, провирам, пропъхвам, въвеждам, препъхвам, вмествам, помествам, поставям, намушквам
завирам се — пропъхвам се, мушкам се, навирам се, въвирам се, натиквам се, провирам се, пропъхвам се ‖ тикам се, пъхам си носа (*разг.*),

пъхам си гагата (*разг. грубо*), меся се, бъркам се (*разг.*), пъхам се, вра се (*разг.*) ‖ (*прен.*) натрапвам се, увирам се, натискам се, нахалнича
зависим — подчинен, подвластен, подведомствен, несвободен ‖ низш, долен, несамостоятелен, зависещ, послушен, покорен ‖ второстепенен
зависимост — подчиненост, несамостоятелност, субординация (*книж.*) ‖ взаимозависимост, взаимоотношение, взаимодействие, обусловеност, причинност, причинна връзка, връзка, каузалност (*книж.*), логика, корелация (*книж.*), свързаност
завист — завиждане, злоба, злорадство, ревност, ненавист, зложелателство, недоволство
завистлив — злобен, злорад, ревнив, недоволен, завистник
завися — подчинен съм, обвързан съм, свързан съм, не съм самостоятелен, влияя се
завладявам — завоювам, покорявам, заробвам, побеждавам, окупирам, овладявам, превземам, заграбвам, завземам, обземам, грабя, турям (слагам) ръка (*разг.*), присвоявам, обсебвам, спечелвам ‖ (*прен.*) очаровам, пленявам, увличам, обладавам, обземам, обхващам, заинтересувам, заинтригувам
завладява ме — обхваща ме, обзема ме, грабва ме, сграбчва ме, превзема ме, очарова ме, пленява ме ‖ (*прен.*) наляга ме
завладяване — заробване, завоюване, завземане, превземане, покоряване, подчинение, подчиняване, нашествие, грабеж, заграбване
завличам — тегля, повличам, притеглям, потеглям, примъквам, влача, отвличам, отвеждам, завеждам, отмъквам, отнасям ‖ (*разг.*) отнемам, обсебвам, грабвам, крада, задигам (*разг.*), замъквам (*разг.*), гепя (*жарг.*) ‖ увличам, подмамвам, въвличам, вмъквам, вкарвам
завод — фабрика
завоевание — агресия, завладяване, превземане ‖ (*прен.*) придобивка, постижение, успех, достижение (*книж. остар.*) ‖ облага, печалба, полза, добивка, актив, капитал
завоевател — победител, покорител, поробител, окупатор, нашественик, агресор, нападател, империалист
завоевателен — поробителски, покорителен, нападателен, империалистически, окупаторски, агресивен
завой — извивка, ъгъл, криволица, дъга, заобикалка, кривина (*нар. остар.*) ‖ (*прен.*) обрат, промяна, поврат, смяна, отклонение, отстъпление
завонявам — замирисвам, воня, вонея (*остар.*), смърдя (*разг.*), засмърдявам (*разг.*), мириша, размирисвам се, позамирисвам, развонявам се (*разг.*)
завоювам — завладявам, превземам, покорявам, пленявам, окупирам, поробвам, заробвам, побеждавам, подчинявам ‖ извоювам, придобивам, осъществявам, издействувам, спечелвам
завръщам се — връщам се, възвръщам се, идвам си, прибирам се, дохождам си, пристигам
заврян — пъхнат, вместен, впит, врязан, вдълбан, втикнат, натъпкан, затикнат, забит, забучен, натикан
завтичвам се — хуквам, втурвам се, впускам се, спускам се, тичам, избързвам, затичвам се, прибягвам, плюя си на петите (*разг.*), притичвам, връхлитам, връхлетявам, устремявам се
завчас (*разг.*) — веднага, тутакси, мигновено, незабавно, неотложно, бързо, немедлено (*книж.*), моментално, начаса, в миг, мигом, скоро, тозчас, ненадейно, изневиделица, неочаквано, незабелязано, внезапно ‖ набързо, за малко време
завъждам — развъждам, извъждам, навъждам, отвъждам, въдя, плодя, наплодявам, разплодявам, множа, размножавам, отглеждам, култивирам (*книж.*), увеличавам, умножавам, произвеждам ‖ (*прен.*) придобивам
завързак (*разг.*) — дребосък, дребен, малък, фъстък (*разг.*), мъниче

завързан (*прен. разг.*) — заплетен, забъркан, мъчен, труден, сложен, усложнен, комплициран (*книж.*), уплетен, засукан ‖ стеснителен, несръчен

завързвам — свързвам, връзвам, обвързвам, обвивам, привързвам, усуквам, засуквам ‖ уплитам, заплитам, омотавам

завързвам връзки — (*вж.*) завързвам приятелство

завързвам разговор — заговорвам, заприказвам се, повеждам (почвам) разговор, отварям дума (*нар.*), подкачам (начевам) разговор, водя разговор, беседвам

завързвам приятелство — сприятелявам се, сближавам се, ставам близък, завързвам връзки, свързвам се, сдушвам се (*разг.*)

завъртвам — въртя, движа, превъртявам, преобръщам, развъртвам, раздвижвам, навивам ‖ извивам, изкривявам

завършвам — свършвам, довършвам, довеждам докрай, поставям край, турям (слагам) край, привършвам, приключвам, прекратявам, окончавам, ликвидирам ‖ заключавам

завършен — свършен, довършен, привършен, приключен ‖ цял, цялостен, съвършен, идеален, пълен, комплектен, целокупен (*книж.*)

завършък — край, финал, развръзка, развезка (*книж. остар.*), заключение, изход, последица, резултат, окончание, епилог (*книж.*)

завявам — вея, задухвам, издухвам, отвявам, отнасям, отвличам, отмахвам, развявам ‖ навявам, натрупвам, засипвам, обсипвам, затрупвам

завяхвам — съхна, изсъхвам, вехна, увяхвам, повяхвам, линея, залинявам, посървам, крея, слабея, отслабвам, отпадам, чезна, губя се

загадка — тайна, мистерия, секрет, енигма (*книж.*), проблема, въпрос, таинственост, неизвестност, неопределеност, ключ, възел, връзка

загадъчен — таинствен, мистериозен, таен, потаен, невѐдом (*книж.*), енигматичен (*книж.*), проблематичен, несигурен, неясен, странен, съмнителен, скрит, прикрит, мъчен, труден, неразрешим, неотгадаем, неразгадаем, заплетен, уплетен

загадъчност — таинственост, мистерия, мистериозност, потайност, неяснота, заплетеност, скритост, енигматичност (*книж.*)

загазвам — затъвам, потъвам, тъна ‖ (*прен. разг.*) падам, пропадам, забатачвам (*разг.*), не ми върви (*разг.*), работата не върви, работата запъва (затяга се), закъсвам (*разг.*), не успявам, провалям се, оплесквам я (*разг.*) ‖ изпащам си, пострадвам

загасвам — гасна, угасвам, тлея, изгасвам ‖ (*прен.*) стихвам, уталожвам се ‖ замирам, чезна, изчезвам, погивам, залязвам, умирам, загивам

загаснал — загасен, угаснал, изгасѐн ‖ (*прен.*) затихнал, утихнал, стихнал, замрял, свършил, умрял, изчезнал

загатвам — подмятам, намеквам, подхвърлям, правя намек, правя алюзия (*книж.*), споменавам, засягам, упоменавам, отбелязвам, навеждам на мисъл, позагатвам, внушавам, подсещам, правя си устата (*разг.*)

загатване — алюзия (*книж.*), намек, подмятане, подсещане, подхвърляне

загащвам (*разг.*) — заприщвам, запримчвам, обкръжавам, обграждам, опасвам, преграждам, преграждам пътя ‖ спипвам (*разг.*), сбарвам (*разг.*), изненадвам

загивам — погивам, умирам, гина, намирам си смъртта (*книж.*), ставам жертва, ставам зян (*нар.*), свършвам ‖ (*прен.*) пропадам, провалям се, изчезвам, загубвам се, загубвам почва, замирам, чезна, гасна, падам, не успявам, свършено е с мене, загубен съм, застрашава ме опасност

заглавие — надслов (*книж.*), надпис, рубрика (*книж.*) ‖ (*прен.*) начало

заглавиквам (*разг.*) — безпокоя, смущавам, дразня, отвличам внимание-

то, разсейвам, задявам (*разг.*), отвличам от работата, закачам, задирям
заглаждам — преглаждам, изглаждам, изравнявам, изопвам, изправям ‖ (*прен.*) оправям, коригирам (*книж.*), поправям ‖ (*разг.*) замазвам
загледан — вгледан, взрян, втренчен, вторачен, вперил поглед, отправил поглед, вперен ‖ замечтан, унесен, замислен, далдисал (*нар.*)
заглеждам се — вглеждам се, взирам се, вторачвам се, впервам поглед, втренчвам се, впивам очи, гледам, спирам погледа си (*книж.*), позаглеждам се, отправям (хвърлям) поглед ‖ наблюдавам, вниквам, съзирам ‖ зазяпвам се (*разг.*), заплесвам се (*разг.*)
заглушавам — проглушавам, оглушавам, правя (заставям) да заглъхне ‖ (*прен.*) потушавам, сподавям, смирявам, загасям, угасям, задушавам, задавям, усмирявам, унищожавам, заставям да замре, подтискам
заглушèн — оглушèн, проглушèн, заглъхнал ‖ (*прен.*) сподавен, задушèн, потушен, затихнал
заглушителен — проглушителен, пронизителен, писклив, остър, рязък, силен, гръмогласен, гръмък
заглъхвам — утихвам, затихвам, замлъквам, не ми се чува гласът, глъхна, стихвам, позатихвам ‖ замирам, позамирам, загубвам се, изчезвам, запустявам
заглъхнал — глух, заглушен, сподавен, задушен ‖ замрял, затихнал, запустял ‖ затънтен
загнездвам — вгнездвам, залоствам, вместям, наместям, нагнездям, вграждам, вкоренявам,поставям, настанявам, пъхам, завирам
загнездям се — нагнездям се, завирам се, пъхам се, намествам се, заемам, окупирам, настанявам се, намърдвам се (*разг.*), намъквам се, присламчвам се (*разг.*) ‖ прониквам, навлизам
загнивам — гния, схумвам се (*диал.*), прогнивам, изгнивам, разкапвам се, разлагам се, нагнивам, угнивам, разпадам се, разсвалям се, окапвам, сплувам се (*разг.*), скапвам се (*нар.*), мухлясвам
загноявам — забирам (*нар.*), нагноявам, инфектирам се, почвам да бера (*нар.*), бера (*нар.*)
заговарям — (*вж.*) заговорвам
заговор — съзаклятие, комплот, конспирация, сплетня (*нар.*), интрига, козни (*книж.*)
заговорвам — вземам думата, говоря, казвам, изказвам се, засягам (зачеквам) въпрос, заприказвам се, повеждам (подемам, започвам) разговор, влизам в разговор, беседвам, отварям уста, подкачам разговор, начевам разговор, завързвам разговор, отварям дума (*нар.*), подхващам разговор
заговорва се — заприказва се, отваря се дума (*нар.*), става дума (*нар.*), носи се слух, мълви се
заговорник — съзаклятник, конспиратор, атентатор
заговорнича — правя съзаклятие, конспирирам, кознича (*книж.*), сплетнича, правя заговор
заговорнически — съзаклятнически, конспиративен, подмолен
заголвам — голя, отголвам, разголвам, оголвам, събличам, разсъбличам, поразголвам, позаголвам, пооголвам, показвам, излагам, излагам на показ, гологъзя (*разг. грубо*), разгологъзвам (*разг. грубо*) ‖ разбулвам, откривам, разкривам
загорещявам — (*вж.*) горещя
заграбвам — грабя, завземам, окупирам, завладявам, узурпирам, обсебвам, грабвам, крада, открадвам, вземам, задигам (*разг.*), отнасям, отнемам, отвличам (*разг.*), присвоявам, ограбвам, подлагам на грабеж, разграбвам, плячкосвам
заграбвачество — грабителство, грабеж, хищничество, плячкосване, ограбване ‖ узурпиране, завземане, завладяване
заграждам — ограждам, обграждам, обкръжавам, затварям, обвивам, обикалям, заобикалям, опасвам

| преграждам, спъвам, препречвам, запирам, отделям

загрижен — угрижен, обзет от грижи, кахърен (*разг.*), обхванат от грижи, обезпокоен, мрачен, печален, опечален, тъжен, натъжен, скръбен, песимистичен, меланхоличен, грижовен | умислен, замислен

загриженост — угриженост, грижа, тревога, безпокойство, вълнение | печал, тъга, скръб | интерес, внимание, сериозност, заинтересуваност

загрозявам — грозя, безобразя, обезобразявам, правя грозен

загрубявам — ставам груб, огрубявам, закоравявам, позагрубявам, брутализирам се, ставам нечувствителен | калявам се, ставам изпечен

загрубял — закоравял, груб, нечувствителен | кален, изпечен

загръщам — закривам, покривам, прикривам, завивам, обвивам, загъвам, обгръщам, огъвам, усуквам (*разг.*), засуквам (*разг.*)

загрявам — грея, сгрявам, нагрявам, топля, затоплям, стоплям, горещя, нагорещявам

загуба — щета, вреда, ущърб (*книж.*) | прахосване, разпиляване | недоимък, недостиг, дефицит, липса, фира | жертва | (*прен.*) неуспех, несполука, неудача (*книж.*), поражение, крах (*книж.*), крушение (*книж.*), поразия (*нар.*)

загубвам — губя, понасям (търпя) загуба, изгубвам, изпускам, пропускам, проигравам, изтървавам, жертвувам, пожертвувам, изпогубвам | прахосвам, пилея, пропилявам

загубвам се — губя се, изчезвам, пропадам, потъвам | лутам се, запилявам се (*разг.*), блуждая, сновà, миткам (*разг.*), щурам се (*разг.*)

загубен — залутан, заблуден, безпътен | изтърван, изпуснат, жертвуван, пожертвуван, изгубен, пропуснат | невъзвратим, безвъзвратен | пропаднал, безнадежден, ненадежден

загубен съм — загивам, свършен съм, свършено е с мене, застрашава ме смърт (гибел), застрашава ме опасност

загъвам — завивам, засуквам (*разг.*), усуквам (*разг.*), обгръщам, огъвам, увивам, обвивам, загръщам, връзвам

загъмжавам — гъмжа | (*прен.*) пъкам (*разг.*), изобилствувам, бликам, размножавам се бързо

загътан — скрит, притулен | уединен, самотен

задавам се — появявам се, показвам се, приближавам се, идвам, виждам се, запътвам се, пристигам

задавам въпрос — питам, запитвам, подпитвам | подхвърлям, подмятам

задавам страх — плаша, сплашвам, тревожа, подплашвам, създавам безпокойство, безпокоя

задавен — задушен, сподавен, глух, заглушен, заглъхнал, затихнал, потушен

задавям — (*вж.*) задушавам

задавям се — (*вж.*) задушавам се, присяда ми

задатък — капаро, пей (*нар.*), предплата

задача — проблема, загадка, тайна, мистерия, гатанка, секрет, въпрос, енигма (*книж.*) | мисия, поръчение, назначение, работа, предназначение, цел | план | задавка, упражнение

задашам се (*разг.*) — задушавам се, задавям се | задъхвам се, пъшкам, разпъхтявам се, пъхтя

задвижвам — поставям в движение, поставям в ход, турям в действие, задействувам, включвам

задграничен — чуждоземен, чуждестранен, другоземен, иностранен (*книж.*), чужди

задействувам — (*вж.*) задвижвам

зàден — дирен | последен, изостанал

задигам (*разг.*) — грабвам, крада, обирам, заграбвам, отнасям, вдигам, ограбвам, вземам, лишавам, отнемам, плячкосвам, присвоявам, обсебвам, вземам със себе си, понасям, забирам, гèпя (*жарг.*)

задимявам — димя, пуша, пламвам, лумвам, избухвам в пламък, горя, запушвам ‖ опушвам, кадя
задирям — преследвам, сподирям, вървя по стъпките, вървя по петите (*разг.*), следя, проследявам, дебна ‖ (*прен.*) гоня, гнетя, угнетявам, безпокоя, тревожа, задявам (*разг.*), закачам ‖ ухажвам
задкулисен — (*прен.*) таен, скрит, прикрит, неясен,невидим, таинствен, подмолен
задлъжнявам — заборчлявам (*нар.*), правя дълг, правя борч (*нар.*), потъвам в дългове, влизам в дълг (*книж.*), ставам длъжник
задминавам — изпреварвам, предварвам, надпреварвам, надминавам, отминавам ‖ превъзхождам, надвишавам
задна мисъл — скрити намерения, подлост
задница — гръб
заднишком — гърбом, заднишката (*разг.*)
задоволен — доволен, удовлетворен, сит, наситен, нахранен, преситен, благодарен ‖ щастлив, благат (*нар.*)
задоволителен — удовлетворителен, достатъчен, среден, добър, сносен, приемлив
задоволство — доволство, насита, удовлетворение, удовлетвореност, самодоволство, блаженство ‖ оптимизъм
задоволявам — удовлетворявам, угаждам, насищам, уталожвам, отговарям на нуждите, споря (*нар.*), спорен съм (*нар.*) ‖ възнаграждавам, награждавам, обезщетявам ‖ ощастливявам
задоволявам се — стига ми, достатъчно ми е, не претендирам, насищам се, оставам доволен, идва ми сърце на място (*разг.*) ‖ ограничавам се ‖ примирявам се, успокоявам се
задомявам се (*нар.*) – женя се, оженвам се, свивам гнездо (*разг.*), създавам дом (*разг.*)
задочен — неприсъствен, отсъствен
задрасквам — заличавам, зачертавам, изтривам, изличавам, избърсвам, премахвам, унищожавам, отписвам, тегля му калема (*разг.*), дращя
задремвам — (*вж.*) задрямвам
задружен — сговорен, общ, групов, колективен (*книж.*), солидарен, съвместен, дружен, взаимен
задружно — заедно, вкупом, съвместно, ръка за ръка, дружно, наедно, всички заедно, групово, колективно
задружност – сговорчивост, общност, солидарност, взаимност, дружност
задръжка — забавяне, задържане, запиране, възпиране, застой (*книж.*) ‖ засечка ‖ спирачка, спънка, пречка, юзда ‖ умереност, въздържаност, мярка, трезвеност
задръствам — запушвам, запълвам, затиквам, затлачвам, затварям ‖ запречвам, препречвам, попречвам, преча, препятствувам
задрямвам — дремя, заспивам, хваща ме дрямка (сън), унасям се, унася ме, позаспивам
зàдух[1] —горещина, жега, зной, омара
зàдух[2] — астма
задушавам — удушавам, задашам ‖ (*прен.*) душа, задавям ‖ заглушавам, сподавям, потушавам, смирявам, усмирявам, угасявам ‖ не позволявам, не разрешавам ‖ подтискам, потъпквам, смачквам, унищожавам
задушване — зàдух, асфикция
задушевен — интимен, сърдечен, радушен, другарски, приятелски, искрен, сърдечен
задушевност — интимност, сърдечност , радушност, приятелство, искреност, близост
задушèн — (*вж.*) заглушен, задавен, сподавен
задỳшен — дỳшен, топъл, горещ, зноен, тропичен, задушлив, палещ
задушлив — отровен, смрадлив, нездравословен, вонящ, зловонен, миризлив ‖ задỳшен, дỳшен, зноен, горещ, топъл
задълбавам — влизам, навлизам, врязвам се, впивам се ‖ задълбочавам, нахълтвам

задълбочавам — отивам далеч, никвам, прониквам, задънвам, задълбавам

задълбочавам се — вниквам, прозирам, разбирам, схващам, изследвам, разследвам, изучавам, разучавам, анализирам ‖ унасям се, вдълбочавам се, съсредоточавам се

задълбочен — съсредоточен, вдълбочен, проникновен (*книж.*), проницателен ‖ основен, коренен

задълбоченост — вникване, съсредоточеност, проникновеност (*книж.*), проницателност, вглъбяване ‖ проучване, изследване, анализ

задължавам — натоварвам, възлагам, карам, накарвам, принуждавам, налагам, насилвам, заставям, вменявам в дълг (*канц. книж.*), ангажирам

задължавам се — обвързвам се, ангажирам се, заемам се, наемам се, нагърбвам се, поемам задължение

задължение — дълг, обязаност, ангажимент, отговорност, обвързаност, уговорка ‖ товар, бреме, тежест, пасив ‖ работа, длъжност ‖ договор, трактат, съглашение, контракт

задължителен — наложителен, необходим, нужен, насъщ, належащ, неотложен ‖ обязателен, безусловен, абсолютен, по дълг, по задължение, по заповед, по принуда, по длъжност, безпрекословен

задънвам — слагам дъно ‖ запушвам, затварям ‖ (*прен.*) отивам далеч, задълбавам, навлизам дълбоко, отивам навътре

задънена улица (*прен. разг.*) — безизходност, безизходица, мъчнотия, затруднение, криза, невъзможност

задържам — запирам, спирам, възпирам, обуздавам, сдържам, отклонявам ‖ арестувам, запирам, затварям ‖ подпирам, подкрепям

задържам се — застоявам се, спирам, хващам корен (*нар.*), засядам ‖ стоя, оставам, престоявам

задъхан — запъхтян, заморен, изморен, морен (*нар.*)

задъхвам се — пъшкам, пъхтя (*разг.*), разпъхтявам се (*разг.*), задашам се (*разг.*), запъхтявам се (*разг.*), изморявам се, дишам мъчно

задявам — закачам, задирям ‖ безпокоя, смущавам, дразня, тревожа, притеснявам, заглавиквам (*разг.*), отегчавам, досаждам, ядосвам, дотягам, нервирам, стеснявам, затруднявам, мъча ‖ сподирям, преследвам, вървя по петите (*разг.*)

задявка — закачка, задяване, дразнене, волност, шега, задиряне

заедно — със, вкупом, съвместно, ведно, наедно, колективно (*книж.*), дружно, задружно, изведнъж, наведнъж, изцяло, едновременно, солидарно, барабар (*разг.*), в крак

заеквам — запъвам се, пелтеча (*разг.*), мънкам, смущавам се, засичам се, предъвквам си думите, смутолевям (*разг.*), препъвам се, каканижа (*нар.*)

заемам — вземам, ангажирам, окупирам, настанявам се, установявам се ‖ обемам, простирам се, запълвам, обхващам, обгръщам ‖ държа, завземам, заграбвам, присвоявам, завладявам ‖ заимствувам, възприемам, копирам (*прен. разг.*)

заемам се — нагърбвам се, наемам се, ангажирам се, предприемам, надържам се (*диал.*), натоварвам се, почвам, започвам, начевам, захващам се, залавям се, опитвам се, поемам грижа, запретвам се

зает — завзет, окупиран, заграбен ‖ запазен, ангажиран ‖ заимствуван, взет, копиран ‖ претрупан, претоварен, натоварен, заангажиран ‖ (*прен.*) замислен, загрижен, улисан, унесен, вдълбочен

заетост— задължения, служба, работа, задача ‖ претрупаност, претовареност, ангажимент

заехтявам — ехтя, кънтя, бучá, еча, заечавам, изкънтявам, боботя, звънтя

зажаднявам — пие ми се, припива ми се, ще ми се да пия, жаден съм ‖ (*прен.*) петимен съм (*разг.*), желая, искам, имам нужда, жадувам, поревва ми се (*разг.*), ламтя

заживявам — (*вж.*) живея
зажумявам — жумя, мижа, замижавам, примижавам, затварям очи
зазвучавам — звуча, звъня, звънтя, зазвънявам, шумя, ехтя, буча, прозвучавам
заздравителен — оздравителен, възстановителен, подкрепителен, стабилизиращ, усилващ, укрепителен, консолидиращ (*книж.*)
заздравявам — оздравявам, зараствам | укрепвам, заякчавам, уякчавам, засилвам, подсилвам, закрепвам, затвърдявам, закоравявам, стабилизирам, консолидирам (*книж.*)
зазорява се — съмва се, разсъмва се, настъпва ден, пуква зора, сипва зора, развиделява се, съзорява се, прояснява се, разведрява се
зазубрям (*разг.*) — наустявам (*книж.*), изучавам науст (на памет), запаметявам (*книж.*)
зазяпвам се (*разг.*) — заглеждам се, гледам, вглеждам се, зяпам (*разг.*) | заблейвам се (*разг.*), заплесвам се (*разг.*), захласвам се, залисвам се, разсейвам се, увличам се
заигравам — играя, рипам (*разг.*), скачам, тичам, танцувам, подскачам, подрипвам (*разг.*)
заимствувам (*книж.*) — вземам, заемам, усвоявам, възприемам | имитирам, възпроизвеждам, копирам
заимствуван — взет, зает | копиран, възпроизведен, имитиран | чужд
заинатявам се (*разг.*) — упорствувам, възпротивявам се, инатя се (*разг.*), правя на инат (*разг.*), противя се, преча, заяждам се (*разг.*), дърпам се (*разг.*), тегля се (*разг.*), капризнича
заинтересован — обвързан, ангажиран, заинтригуван (*книж.*), любопитен | пристрастен, користолюбив, користен, купен, платен
заинтересованост (*книж.*) — интерес, обвързаност, користолюбие, пристрастие | внимание, грижа, любопитство
заинтересувам — обръщам внимание, правя впечатление, будя интерес, заинтригувам (*книж.*), възбуждам любопитство, озадачавам
заинтригувам (*книж.*) — озадачавам, заинтересувам | възбуждам интерес (любопитство), обръщам внимание
закален — кален, издръжлив, изпитан, изпечен (*разг.*), опитен, трениран, приучен, устойчив
закалка — (*книж. прен.*) закаляване | тренировка, калене, издръжливост, устойчивост
закалявам — каля, калявам, тренирам
закана — заплаха, сплашване
заканвам се — каня се, готвя се, приготовлявам се | заплашвам, плаша, отправям закана (*книж.*), застрашавам, сплашвам
заканителен — заплашителен, застрашителен, тревожен
закарвам — отвеждам, завеждам, карам, откарвам, влача, завличам (*разг.*)
закахърявам се (*разг.*) — кахъря се (*разг.*), замислям се, загрижвам се, угрижвам се, безпокоя се, ядосвам се, яд ме е, тъжа
закачам — засягам, пипам (*разг.*) бутам, докосвам, накърнявам | дразня, гнетя, безпокоя, смущавам, не оставям на мира (*нар.*), задявам | (*разг.*) заграбвам, докопвам, получавам | провесвам, окачвам
закачам се — залавям се, докопвам се, вчепквам се | вися, провисвам | дразня, задявам, безпокоя | шегувам се, пошегувам се, подмятам
закачка — задявка, волност, шега, дразнене, подигравка, глума (*книж. остар.*), закачане, задиряне
закачлив — шеговит, глумлив (*книж.*) весел, дяволит, волен, подигравателен, насмешлив | игрив, палав
закипявам — завирам, кипя, вря, клокоча | (*прен.*) бушувам, избухвам, забушувам, буйствувам
заклащам — клатя, клатушкам (*разг.*) кандилкам (*разг.*), мърдам, размърдвам, друсам, раздрусвам, тръскам, люлея, люшкам, движа, раздвижвам, разклащам, олюлявам, залюлявам, треса, поклащам, полюлявам, разлюлявам, разтърсвам

заклевам се — кълна се, обещавам, обричам се, давам клетва, полагам клетва, давам обещание ‖ потвърдявам, засвидетелствувам
заклеймявам (*книж.*) — бележа, отбелязвам, означавам, запечатвам ‖ (*прен.*)жигосвам, порицавам, позоря, опозорявам, изобличавам, разобличавам
заклет — (*прен.*) упорит, твърд, непреклонен
заклещвам — вклещвам, приклещвам, затягам, пристягам, стягам, прищъпвам (*диал.*) ‖ впримчвам, затварям, ограждам
заклинание (*книж. остар.*) — клетва, проклятие, анатема (*църк.*), проклинание (*остар.*)
заключавам (*книж.*) — изваждам (правя) заключение, съдя, умозаключавам (*книж.*), тегля си заключението (*разг.*), правя извод, идвам до заключение, идвам до изводи ‖ завършвам, свършвам, привършвам, приключвам, слагам край, ликвидирам
заключавам се (*книж.*) — (*вж.*) заключавам ‖ състоя се, изразявам се, съдържам се
заключвам — затварям, оключвам, превъртвам ключа
заключение — извод, умозаключение (*книж.*) ‖ решение, последна дума ‖ край, следствие, резултат, развръзка ‖ епилог (*книж.*), послесловие
заключителен — краен, последен, сетен (*нар.*), окончателен, решителен, дефинитивен (*книж.*)
заковавам — приковавам, закрепвам, прикрепвам, забивам, зачуквам
закован — прикован, зачукан, прикрепен, фиксиран, неподвижен ‖ вцепенен, парализиран
закон — правило, принцип, начало, максима (*книж.*), догма (*книж.*), закономерност (*книж.*) ‖ наредба, предписание, канон, повеля, устав, указ, статут ‖ обичай, обред, традиция
законен — легален, легитимен, юридически, справедлив, лоялен, прав, правилен, допустим, позволен, дозволен (*книж.*), съобразен със закона, законосъобразен
законност — правда, легалност, ред, справедливост,правен порядък, оправия (*нар.*)
законоведец (*книж.*) — правист, юрист, правоведец (*книж.*), юрисконсулт, съдник
закономерен — правилен, логичен, последователен, свързан, зависим, взаимозависим ‖ съобразен със закона, законен, законосъобразен
закономерност — взаимозависимост, причинност, причинна връзка,взаимоотношение, логика, логичност, правилност, последователност, диалектика (*разг.*)
закононарушение — нарушение, злоупотребление, престъпление, заобикаляне на закона
законосъобразен — закономерен, правомерен, законен, правилен, легален
закопавам — заравям, заривам, покривам, скривам, натрупвам ‖ погребвам ‖ (*прен. разг.*) разорявам, разсипвам, съсипвам, опропастявам, унищожавам ‖ (*прен.*) забравям, изоставям
закоравявам—затвърдявам, втвърдявам, вдървявам се, вкокалявам се, твърдея ‖ засилвам се, подсилвам се, закрепвам, заякчавам се, заяквам, позаяквам ‖ загрубявам, брутализирам се, ставам безчувствен
закоравял — корав, твърд, як (*нар.*), затвърдял, заякчен, закрепнал, подсилен, втвърден, вдървен ‖ груб, загрубял, безчувствен ‖ (*прен.*) непреклонен, упорит, непоправим
закоренял — вкоренен, вроден, всаден, вгнезден ‖ затвърден, заздравен, заякчен ‖ стар, застарял, непроменяем, непреклонен
закостенял — твърд, неизменен, непроменяем, непоправим, вкоренен ‖ (*прен.*) стар, изостанал, консервативен, реакционен, старомоден ‖ закоравял, втвърден
закостенялост— (*прен.*) изостаналост, консерватизъм, реакционност, рутина, старинност

закрачвам — тръгвам, поемам, забързвам, крача, потеглям, запътвам се, насочвам се, отправям се, упътвам се, заминавам

закрепвам — прикрепвам, заковавам, приковавам, привързвам, фиксирам ‖ затвърдявам, засилвам, подсилвам, заякчавам, заздравявам, консолидирам (*книж.*), стабилизирам ‖ заяквам, укрепвам, съвземам се, идвам на себе си (*разг.*), оздравявам, закрепвам се

закрепвам се— затвърдявам се, утвърдявам се, укрепвам се, стабилизирам се, стъпвам на краката си (*разг.*), замогвам се (*разг.*) ‖ оздравявам, съвземам се, заяквам

закрепнал — заздравен, подсилен, затвърден, заякчен, засилен, стъпил на краката си (*разг.*), самостоятелен, стабилизиран, консолидиран (*книж.*) ‖ здрав, заякнал, укрепнал, оздравял

закрепостен — (*прен.*) заседнал, неизменен ‖ загнезден, вбит ‖ скован, затворен

закрепявам — закрепвам, прикрепвам, крепя, държа, поддържам, задържам ‖ затвърдявам, заякчавам, стабилизирам

закривам — крия, скривам, прикривам, затулвам, забулвам, пребулвам, прибулвам, покривам, притулвам, потулвам, притайвам ‖ замаскирам, замазвам (*разг.*)

закрила — защита, покровителство, сигурност, протекция (*книж.*), застъпничество, опека, помощ, охрана ‖ подслон, убежище ‖ (*прен.*) крило

закрилник — покровител, застъпник, защитник, бранител (*остар.*), протектор (*книж.*), пазител ‖ попечител, настойник

закрилям — браня, вардя, защищавам, покровителствувам, охранявам, запазвам, завардвам, предпазвам, опазвам, застъпвам се, предвардвам

закрит — прикрит, покрит, скрит, затулен, притулен, забулен, потулен, потаѐн, притаѐн

закритие — прикритие, заслон, убежище ‖ параван, маска, дегизировка

закучва се (*разг.*) — заяда се (*разг.*), спира, затяга се, не върви, запъва се, запира, не мърда, не се придвижва

закръглен — (*вж.*) заоблен

закърмен — охранен, отхранен, подхранен, захранен, подкърмен, откърмен ‖ (*прен.*) възпитан, надъхан, пропит, проникнат

закърпвам — кърпя, снаждам, скърпвам ‖ (*прен.*) притъкмявам, нагласявам, нареждам ‖ стабилизирам, подобрявам, заздравявам, заякчавам ‖ (*разг.*) ограбвам, открадвам

закъсвам (*разг.*) — пропадам, провалям се, загазвам, съм в безизходност, не ми върви, запъвам, забатачвам (*разг.*)

закъснение — забава (*юрид.*), бавеж, застой, просрочване, просрочие

закъснявам — забавям се, изоставам, не напредвам, стоя на едно място, застоявам се, бавя се, мая се (*нар. разг.*), мухавя се (*диал.*), позабавям се, позакъснявам ‖ изоставям, отлагам, протакам, проточвам

закътан — скътан, скрит, прикрит, забутан, прибран, отделѐн, тих, затънтен, притулен, затулен ‖ уютен

закътвам — скътвам, прикътвам, скривам, прибирам, прикривам, поскътвам, отделям, слагам настрана, забутвам (*разг.*), затулвам

зала — салон, помещение, локал, стая

залавям — хващам, пипвам (*разг.*), сграбчвам (*диал.*), сбарвам (*разг.*), стисвам, вкопчвам, скепцвам (*диал.*), скопчвам, докопвам, напипвам, подхващам, улучвам, налучвам ‖ вземам, улавям, завземам, пленявам ‖ почвам, започвам, подхващам, подемам, захващам, начевам, предприемам, подкачам (*разг.*), заемам се, опитвам се, пристъпвам, встъпвам

залавям се — (*вж.*) заемам се

залагам се (*диал.*) — (*вж.*) обзалагам се

заледявам — смразявам, измразявам, сковавам от студ, замразявам, заледенявам

залежавам се — лежа, боледувам, болея (*нар.*), пазя леглото, карам болест

залѐжи — руда, мина, находище

за̀лез — запад, за̀ник (*поет.*), за̀ход (*нар.*) ‖ (*прен.*) замиране, отмиране, загасване, загиване, упадък, западък, провала, изчезване, декаданс

залепвам — прилепвам, слепвам, съединявам ‖ спойвам, заварявам, запойвам, заливам

залесѐн — горист, обрасъл ‖ сенчест, прохладен

залив — пристанище, порт, кей, лиман

заливам — обливам, мокря, поливам, намокрям, подмокрям, измокрям, напоявам, изквасвам, наквасвам ‖ наводнявам, прииждам, изпълвам, нахлувам, преливам ‖ запоявам, споявам, заварявам

заливам се от плач — плача, рева (*разг.*), рева кански (*разг.*), пискам (*разг.*), заливам се от рев (*разг.*)

заливам се от смях — смея се, кискам се, умирам от смях (*разг.*)

заливосвам (*диал.*) — замазвам, зацапвам, намазвам, размазвам

залинявам — линея, слабея, отслабвам, чезна, губя се, вехна, крея, посървам, бледнея, пожълтявам

залис (*нар.*) — (*вж.*) залисия

залисан — слисан, смутѐн, замаян, смаян, зашеметен, объркан, унесен, погълнат, уплашен, разтревожен, обезпокоѐн ‖ разсеян, занесен (*разг.*), заплеснат (*разг.*), забраван (*разг.*) ‖ гламав (*разг.*), глупав, шантав (*разг.*), пернат (*разг.*), завеян (*разг.*), занесен (*разг.*), ударен в главата (*разг.*)

залисвам — разсейвам, отвличам вниманието, замайвам, заглавиквам (*разг.*), заплесвам (*разг.*)

залисия — залис (*нар.*), бъркотия, суматоха, смут, смущение, тревога, безпокойство, паника, аларма, уплаха, безредие, обърканост, суетене, суетня̀ (*нар.*), вътня̀ (*нар.*), разсеяност

залитам — клатя се, люшкам се, клатушкам се (*разг.*), поклащам се, позалитам, навеждам се, наклонявам се ‖ падам, литвам, политвам, завалям се, подхлъзвам се, сгромолясвам се ‖ (*прен. разг.*) правя забежки, отклонявам се, излитам се (*разг.*), изсилвам се (*разг.*), изхвърлям се (*разг.*) ‖ вземам страна (*прен.*), проявявам симпатии

залитане – забежка, отклонение, прекаляване, крайност, излитане (*разг.*), изсилване (*разг.*)

заличавам — изличавам, изтривам, изтърквам, задрасквам, зачертавам, тегля му калема (*разг.*), лича̀, избърсвам, отписвам, обезличавам, пречиствам, чистя, почиствам, бърша, изчиствам ‖ (*прен.*) унищожавам, премахвам, измивам, очиствам, разчиствам, затривам

заличен — изличен, изтрит, избърсан, изтъркан ‖ зачеркнат, зачертан, задраскан, отписан ‖ унищожен, затрит, премахнат

залог — гаранция, поръчителство ‖ депозит, откуп ‖ доказателство, уверение, свидетелство

заложба — дарба, способност, дар, дарование, талант, подаденѐ (*нар.*), предразположение, наклонност

залоствам — приклещвам, притискам, затискам, заприщвам, вклещвам, заклещвам, пристягам

залоствам се — намествам се, запъвам се, затъквам се, вбивам се

залудо (*нар.*) — напусто, напразно, безплатно, мърцина (*разг.*), бадева̀ (*разг.*), на вятъра (*разг.*), всу̀е (*остар.*)

залудявам — (*вж.*) лудея

залутвам се — лутам се, изгубвам се, загубвам се, обърквам се, блуждая, съм без път, загубвам пътя (посоката), заблуждавам се

залъгалка — играчка, дреболия, нищо ‖ (*прен.*) примамка, примка, залъгване, измама

залъгвам — лъ̀жа, прилъгвам, заблуждавам, подмамвам, излъгвам, подвеждам, мамя, изигравам, забърквам, за-

лисвам, замазвам очите (*разг.*), замайвам, приспивам ‖ забавлявам, занимавам, развличам, разсейвам
залък — хапка ‖ (*прен.*) прехрана, хляб
залюбвам — влюбвам се, обиквам, заобичвам, привързвам се
залюлявам — люлея, клатя, клатушкам (*разг.*), люшкам, разклащам, олюлявам, друсам, движа, раздрусвам, разлюлявам, раздвижвам
залягам — грижа се, старая се, радея (*книж.*), полагам грижи (*книж.*), внимавам, правя си труда (*разг.*), работя настойчиво, полагам усилия, трудя се, престаравам се, стремя се, силя се, влагам старание, интересувам се ‖ боря се, упорствувам
залягане — старание, грижа, заинтересуваност, внимание, настойчивост, упоритост, престараване
залязвам — зайда, захождам (*нар.*) ‖ (*прен.*) западам, упадам, отмирам, замирам, загивам, изчезвам, загубвам се, изгубвам се, провалям се, умирам, няма ме
замазвам — заглаждам ‖ зацапвам, ливосвам (*диал.*), заливосвам (*диал.*) ‖ (*прен. разг.*) прикривам, потулвам, замаскирвам, скривам
замазвам очите (*разг.*) — залъгвам, заблуждавам, залисвам, замайвам, излъгвам
замайвам — зашеметявам ‖ обърквам, омайвам, учудвам, заслепявам, залисвам, изумявам, сащисвам (*разг.*), слисвам, смайвам, изненадвам, завъртявам главата (*разг.*), упоявам
замайвам се — (*вж.*) замайвам; завива ми се свят (*разг.*), вие ми се шемет (*разг.*), зашеметявам се, имам шемет (*разг.*)
замаскирвам — прикривам, закривам, маскирвам, дегизирам, камуфлирам (*воен.*), потулвам, скривам, притулвам
замах — жест, движение, размах, удар ‖ (*прен.*) смелост, широта, инициатива, предприемчивост, разгърнатост, обхват
замацвам — (*прен. разг.*) (*вж.*) замърсявам
замаян — (*вж.*) залисан, упоен
заменявам — сменявам, заměствам, разменявам
замервам — меря, прецелвам се, примервам се ‖ мятам, хвърлям, джасвам (*диал.*)
замесвам — (*прен.*) замотавам, омотавам, уплитам, вплитам, омрежвам, вмъквам, забърквам, вмесвам, заплитам, обърквам, обвързвам, ангажирам
замесвам се — вмесвам се, вмъквам се, вземам участие, участвувам, намесвам се, влизам, бъркам се (*разг.*), бутам се (*разг.*), мушкам се (*разг.*), забърквам се
замесен — намесен, взел участие, забъркан (*разг.*), вплетен, вмъкнат, объркан (*разг.*), омотан (*разг.*)
замествам — заменявам, сменявам, разменявам, отмествам, премествам, размествам, отменявам ‖ наследявам
заместител — ерзац, второ качество, сурогат (*книж.*)
заместник — приемник, продължител, наместник, правоприемник ‖ наследник
замечтан — замислен, захласнат, занесен (*разг.*), унесен, вдълбочен, далдисан (*разг.*)
замижавам — зажумявам, мижа, примижавам, затварям очи, притварям очи
заминавам—отпътувам, отивам, тръгвам, потеглям, отправям се, запътвам се, замъквам се, напущам, изоставям, отминавам
заминавам си — отивам си, тръгвам си, потеглям си, вдигам си багажа (*разг.*), поемам
замирам — утихвам, заглъхвам, затихвам, спирам ‖ чезна, изчезвам, отмирам, гасна, загасвам, изгасвам ‖ западам, пропадам, провалям се, загивам, погивам, умирам, свършвам, изгубвам се, загубвам се, превалям, захождам (*нар.*) ‖ опустявам, запустявам

замирисвам — мириша, размирисвам се, воня (*разг.*), развонявам се (*разг.*), смърдя (*разг.*), засмърдявам (*разг.*), завонявам (*разг.*), вмирисвам се, овонявам се

замислен — умислен, потънал в мисли, размислен, замечтан, вдълбочен, вглъбен, унесен, съсредоточен, угрижен, загрижен, навъсен, сериозен, разсъдителен ‖ обмислен, предумишлен, скроен, разсъден, предначертан, преднамерен

замислям — проектирам, подготвям, кроя, скроявам, кроя план, намислям, измислям, обмислям, тъкмя, натъкмявам, начертавам, нагласявам

замислям се — умислям се, размислям се, вдълбочавам се, предавам се на мисъл (*книж.*), потъвам в мисли (*книж.*), разсъждавам, унасям се, вглъбявам се, съсредоточавам се, угрижвам се, загрижвам се, позамислям се, бия (бъхтя) си главата (*разг.*)

замисъл — план, намерение, преднамереност, цел, помисъл, идея, концепция (*книж.*), схващане, разбиране, мисъл, проект, кроеж (*нар.*), решение, умисъл, предумисъл

замлъквам — млъквам, затайвам се, затайвам дъх, притайвам се, смълчавам се, тая се, мълча, занемявам, онемявам, не се обаждам, уста не отварям (*разг.*), зъб не обелвам (*разг.*), не гъквам (*нар.*), гък не казвам (*нар.*), замълчавам, премълчавам, умълчавам се, немея, позамлъквам, позатайвам се, поумълчавам се, стайвам се, преставам да говоря, стихвам, прехапвам си езика (*разг.*), глътвам си езика (*разг.*), затихвам, замирам

замогвам се — поправям се, съвземам се, стъпвам на краката си (*разг.*), изправям се ‖ забогатявам, ставам заможен (богат), богатея

заможен — богат, имотен, състоятелен, забогатял

заможност — богатство, имотност, състояние, охолство, добруване (*нар.*)

замолвам — моля, помолвам, измолвам, изпросвам, попросвам, прося, искам, изисквам, примолвам се, позамолвам, отправям молба (*книж.*), апелирам

заморен — уморен, изнурен, изтощен, изморен, изнемощял, слаб, обезсилен, безсилен, мòрен (*нар.*), задъхан, запъхтян

заморявам — уморявам, изтощавам, изнемощявам, изморявам, изнурявам, омаломощавам, изнемощявам

заморявам се — уморявам се, изтощавам се, изнемощявам, изморявам се, капвам от умора, сломен съм, отслабвам, отслабнал съм, губя сили, загубвам сили, преуморявам се, задъхвам се, запъхтявам се

замотавам — вплитам, омотавам, засуквам, усуквам, завивам, мотая, преплитам, уплитам, заплитам, обвързвам ‖ (*разг.*) забърквам, обърквам, комплицирам (*книж.*), усложнявам

замразявам — смразявам, изстудявам, измразявам, заледенявам

замрежвам — премрежвам, прибулвам, забулвам ‖ (*прен.*) замъглявам, помрачавам, потъмнявам, притъмнявам

замръзвам — изстивам, измръзвам, простудявам се, простивам, настивам, смръзвам се, вледенявам се, вкочанясвам, вдървявам се, сковавам се, вцепенявам се, леденея, студенея

замрял — утихнал, заглъхнал, стихнал, изгаснал, изчезнал, загубил се, загинал ‖ западнал, пропаднал, изоставен, напуснат, потънал, в упадък ‖ (*прен.*) скован, вцепенен, смразен

замрялост — мъртвило, застой, безжизненост, пустош, покой, тишина ‖ мъртъв сезон

замъглен — заоблачен, забулен, затъмнен, помътен, помътнен, замътен, непрозрачен, тъмен, мътен ‖ скрит, прикрит ‖ неясен, неразбран, неопределен, таен, неразбираем, неузнаваем, замотан (*разг.*)

замъглявам — заоблачавам, забулвам, засеням, затулям, помрачавам, затъмнявам, замрежвам, премрежвам ‖ скривам, прикривам, замотавам, усложнявам, комплицирам (*книж.*)
замък — дворец, палат, чертог (*остар. поет.*), крепост, кула
замъквам — мъкна, отмъквам, тегля, влача, тътря (*разг.*), завличам, отвличам, помъквам, повличам ‖ (*разг.*) задигам, вземам, крада ‖ (*разг.*) подмамвам, примамвам, увличам
замълчавам — (*вж.*) замлъквам
замърсен — мръсен, измърсен, омърсен, зацапан, изцапан, омацан (*разг.*), нечист, изплескан (*разг.*), оцапан, заплескан (*разг.*), оплескан (*разг.*), бербат (*разг.*), кален, изкирливен (*разг.*), кирлив (*разг.*) ‖ (*прен.*) опетнен, дамгосан (*разг.*), гнусен, скверен ‖ осквернен, опозорен
замърсявам — мърся, цапам, изцапвам, зацапвам, намацвам (*разг.*), замацвам (*разг.*), намърсявам, омацвам (*разг.*), мацам (*разг.*), плескам (*разг.*), оплесквам (*разг.*), заплесквам (*разг.*), изплесквам (*разг.*), изпоплесквам (*разг.*), измърсявам, размацвам (*разг.*), изпоцапвам (*разг.*), омърсявам, боклуча (*разг.*), правя боклук (*разг.*) ‖ (*прен.*) петня, опетнявам, дамгосвам (*разг.*), черня, очерням, скверня, осквернявам, безчестя, опозорявам, позоря
замътен — мътен, тъмен, потъмнен, непрозрачен, непроницаем, замъглен, премрежен
замязвам (*нар.*) — (*вж.*) заприличвам
замятам — мятам, хвърлям, захвърлям, отхвърлям, премятам, запокитвам (*нар.*), запращам ‖ покривам, намятам, завивам, обвивам
занапред — тепърва, отсега нататък, наново, отново, в бъдеще
занасям — нося, отнасям, пренасям, принасям ‖ (*разг.*) подигравам, замайвам, мая (*диал.*), залисвам, баламосвам (*разг.*), мамя, лъжа, подлъгвам
занасям се — захласвам се, прехласвам се, забравям се, заплесвам се ‖ преструвам се, симулирам (*книж.*), превземам се (*разг.*), глезя се ‖ харесвам, задирям, закачам, задявам
занаят — занятие, поминък, професия ‖ длъжност, служба
занаятчия — майстор, еснаф, работник, надничар
зандан (*остар.*) — тъмница, затвор, арест, тюрма (*разг.*)
занемарен — изоставен, оставен, напуснат, безстопанствен, ненаглеждан, необработван, неработен, захвърлен, пренебрегнат, бракуван, отхвърлен
занемареност — безстопанственост, изоставеност
занемарявам — немаря, захвърлям, бракувам, пренебрегвам, изоставям, напущам, не придирям, не проявявам грижи, нехая, неглижирам (*книж.*), забравям, пускам му края (*разг.*)
занемарявам се — изоставям се, отпускам се, нехая
занемявам — (*вж.*) замлъквам, не се обаждам
занесен — отнесен, отмъкнат, завлечен, взет ‖ (*прен.*) унесен, разсеян, замислен, залисан, забраван (*разг.*), заплеснат (*разг.*) ‖ завеян (*разг.*), далдисан (*нар.*), гламав (*разг.*), глупав, пернат (*разг.*), шантав (*разг.*), смахнат (*разг.*), блъснат (*разг.*)
заник (*поет.*) — (*вж.*) залез
занимавам — обръщам внимание ‖ забавлявам, развличам, разсейвам, развеселявам, веселя ‖ смущавам, безпокоя, отвличам вниманието
занимавам се — работя, зает съм, уча, упражнявам се, разучавам, разглеждам, изучавам ‖ разсейвам се, развличам се, забавлявам се ‖ грижа се
занимание (*книж.*) — работа, занятие, упражнение, заетост, грижа ‖ развлечение, забавление, занимавка (*разг.*)
занимателен — забавен, забавителен, интересен, възбуждащ интерес, лю-

бопитен, весел, остроумен, приятен, привлекателен, увлекателен, духовит ‖ приказлив, разговорлив, сладкодумен

за нищо и никакво (*разг.*) — за щяло и нещяло (*разг.*), безпричинно, без основание (*книж.*), неоснователно (*книж.*), неоправдано, на вятъра (*разг.*), напразно, без нищо, нахалост

занятие — занимание, заетост ‖ професия, работа

заобикалки — околен път, хитрост, извъртане, шикалкавене (*разг.*), усукване (*разг.*), изкривяване

заобикалям — опасвам, обвивам, обикалям, избикалям (*диал.*), извивам, обхождам, заграждам, обкръжавам, обграждам ‖ избягвам, отбягвам, страня ‖ навъртам се, навестявам, посещавам, наминавам, отбивам се, наобикалям, набикалям, мяркам се, вестявам се

заобиколен — страничен, непряк, индиректен, косвен, отстрана, със заобикалки

заобиколка — завой, отклонение, поврат ‖ кръг

заоблачвам — (*вж.*) замъглявам

заоблен — обмъл, кръгъл, овален, закръглен, изоблен, окръглен, валчест, кълбовиден, кълбест, топчест, сферичен, търкалест (*диал.*)

заострен — наострен, остър, изострен, бодлив, наточен, изшилен, шилест

заостреност — острота, изостреност

заострям — остря, изострям, изшилвам, точа, наточвам, наострям ‖ (*прен.*) усилвам, засилвам

запад — залез, заник (*поет.*), заход (*нар.*) ‖ западните страни

западам — отпадам, пропадам, изоставам назад, загубвам се, отслабвам, провалям се, съм в упадък, загивам, чезна, изчезвам, замирам, залязвам, захождам

западнал — пропаднал, в упадък, загубил се, изостанал назад, замрял ‖ разорен, разсипан, обеднял

запазвам — пазя, опазвам, охранявам, вардя, увардвам, завардвам, предпазвам, предвардвам ‖ закрилям, защищавам, браня ‖ крия, скривам, съхранявам ‖ прислонявам, прикривам, заслонявам ‖ пестя, икономисвам, спестявам, отделям ‖ заемам, окупирам, завардвам, ангажирам

запазвам се — оцелявам, оставам невредим (непокътнат), избавям се, спасявам се, отървавам се ‖ предпазвам се, пазя се, завардвам се, скривам се, прикривам се, прислонявам се, заслонявам се

запазен — скрит, прикрит, прикътан, ненаходим, потаен ‖ цял, цялостен, целеничък (*разг.*), непокътнат, непобутнат, неприкосновен, жив, здрав, недокоснат, оцелял, ненакърнен, жив и здрав, здрав и читав, читав ‖ охранен, охранителен, запретен, забранен, заварден ‖ зает, ангажиран, окупиран ‖ спестен, икономисан, отделен ‖ още млад, неостарял ‖ морален, нравствен

запалвам — паля, подпалвам, възпламенявам, възпалвам, раздухвам, палвам, светвам, разгарям, правя огън ‖ (*прен.*) разпалвам, възбуждам, подбуждам, ентусиазирам, въодушевявам

запаленост — разпаленост, ентусиазъм, буйност, жар, жаркост

запалителен — лесно запалителен, възпламенителен, избухлив, възпламеняем, запалим

запалянко (*разг. ирон.*) — ентусиаст, въодушевен

запаметявам — запомням, не забравям, задържам в паметта си, помня, спомням си, забелязвам ‖ научавам наизуст, наустявам (*книж.*)

запас — резерва, провизия, припаси ‖ муниции ‖ наличност

запасвам — опасвам, препасвам ‖ обвивам, завивам

запасен — снабден, въоръжен, екипиран

запасявам се — сдобивам се, снабдявам се, набавям си, трупам, натрупвам

запечатвам — слагам печат, пломбирам, опаковам, затварям
запилявам се (*разг.*) — отпътувам, махвам се, губя се, загубвам се, пръждосвам се (*разг.*), лутам се, скитам, блуждая, изгубвам се, изчезвам, не се връщам, не идвам
запинам се (*диал.*) — запирам, спирам, спъвам се, запъвам се, опъвам се (*разг.*), дърпам се (*разг.*), тегля се ‖ (*прен.*) противя се, упорствувам, заядам се (*разг.*), инатя се (*разг.*), правя на инат (*разг.*)
запирам — спирам, секвам (*нар.*), прекъсвам, преустановявам, преставам, запъвам, възпирам, задържам, забавям, парализирам, затягам ‖ въздържам, обуздавам, удържам, отклонявам, заптисвам (*остар.*) ‖ арестувам, задържам, затварям
записвам — написвам, бележа, отбелязвам, забелязвам, означавам, обозначавам, отмятам, маркирам ‖ вписвам, включвам
записка — бележка, разписка
запитвам — питам, попитвам, подпитвам, разпитвам, задавам въпрос, отправям въпрос (*книж.*), повдигам въпрос (*книж.*), поставям въпрос (*книж.*) ‖ интерпелирам
запитване — питане, задаване въпрос, въпрос, допитване ‖ интерпелиране, интерпелация
запича се (*разг.*) — запъва се, затяга се, не върви, запира (*разг.*), спира
заплаквам — заридавам, разтъжавам се, плача, ридая, рева (*разг.*), оплаквам, поплаквам си, разплаквам се, надувам гайдата (*разг.*), роня (заронвам) сълзи, хълцам, разхълцвам се, приплаквам, проплаквам, просълзявам се, скърбя, тъжа, жаля, натъжавам се, проливам сълзи, заливам се от плач
запланиран — планиран, проектиран, подготвен, разчетен, разработен ‖ замислен, намислен, предвиден, в проект
запланирвам — планирам, проектирам, разработвам, подготвям, намислям, замислям, предвиждам
заплата — плата, надница, хонорар, възнаграждение
заплатен — платен, възнаграден, хоноруван (*книж.*), обезщетен
заплаха — страх, сплашване, заплашване, закана, тормоз ‖ угроза, риск, застрашаване, опасение, опасност
заплашвам — сплашвам, внушавам страх, плаша, смущавам, подплашвам, заканвам се, обръщам дебелия край (*разг.*), тормозя, гнетя ‖ застрашавам, грозя
заплашителен — застрашителен, обезпокоителен, застрашаващ, тревожен, опасен, смутителен, грозящ, обезсърчителен
заплащам — плащам, изплащам, наплащам се, наброявам ‖ възнаграждавам, награждавам, отплащам се, задоволявам, удовлетворявам
за̀плес (*разг.*) — залисан (*разг.*), разсеян, занесен (*разг.*), забраван (*разг.*), заплеснат (*разг.*) ‖ замаян, смахнат
заплесвам се (*разг.*)— зяпам (*разг.*), зазяпвам се (*разг.*), заблейвам се (*разг.*), заглеждам се, взирам се, залисвам се, занасям се (*разг.*), захласвам се, замайвам се, унасям се, далдисвам се (*нар.*), разсейвам се
заплесквам (*разг.*) — зацапвам, оплесквам, замърсявам, измърсявам, мърся, намърсявам, омърсявам, замацвам, оцапвам, омацвам, намацвам, размацвам ‖ черня, очерням, петня, опетнявам, скверня
заплеснат (*разг.*) — (*вж.*) за̀плес
заплетен — сложен, усложнен, забъркан, объркан, омотан (*разг.*), замотан (*разг.*), комплициран (*книж.*), неясен, хаотичен (*книж.*) ‖ замесен, вмесен, уплетен, объркан, омотан, впримчен, включен ‖ неразрешим, загадъчен, труден, мъчен
заплетеност — усложненост, сложност, комплицираност (*книж.*), компликация (*книж.*), обърканост, забърканост, неразбория (*разг.*), безредие, хаос (*книж.*) ‖ залис (*нар.*), залисия (*разг.*), смутня (*нар.*)

заплитам — уплитам, омотавам, замотавам, омрежвам, впримчвам, вплитам, преплитам ‖ (*прен.*) забърквам, обърквам, усложнявам, спъвам ‖ *прен.*) замесвам, вмъквам, обвързвам, намесвам, ангажирам
заповед — веление (*книж. остар.*), повеление (*книж. остар.*), повеля, предписание, императив (*книж.*), нареждане, постановление, разпореждане, закон, норма, запрѐт (*книж. юрид.*) ‖ команда
заповеден — повелителен, императивен (*книж.*), категоричен, обязателен, безусловен, нетърпящ възражение, неопровержим ‖ лаконичен, твърд, отсечен, рязък, настоятелен
заповедник (*остар.*) — повелител, господар, властник
заповеднически — (*вж.*) заповеден, диктаторски, властнически, господарски
заповядвам — повелявам, разпореждам се, нареждам, предписвам, диктувам, издавам заповед, водя, ръководя, командувам, управлявам, началствувам, властвувам, господарствувам
заподозирам — подозирам, усъмнявам се, съмнявам се, не се доверявам, обвинявам, уличавам
заподозрян — съмнителен, подозрителен, опасен, подозрян, уличѐн, обвинен
запознавам се — опознавам, изучавам, изследвам, разучавам, разследвам, научавам, разузнавам
запознат — опитен, вещ, компетентен, обучен, познаващ, изучил
запокитвам (*нар.*) — (*вж.*) захвърлям
запомням — помня, не забравям, спомням си, запаметявам, задържам в паметта си, заучавам, забелязвам
запор — възбрана, секвестър, забрана, запрещение (*остар.*)
започвам — начевам, захващам, залавям се, заемам се, предприемам, почвам, турям начало, водя началото си, запретвам се, подхващам, подемам, подкачам (*диал.*), опитвам се, пристъпвам, встъпвам, вземам че
запразнявам(*нар.*)—не работя, спирам работата, прекъсвам (прекратявам) работата, запладнявам (*нар.*)
запрашвам (*разг.*) — хуквам, бягам, завтичвам се, втурвам се, литвам, впускам се, духвам (*разг.*)
запращам (*разг.*) — захвърлям, хвърлям, мятам, джасвам (*разг.*), запокитвам (*нар.*), замятам, премятам, отмятам, изхвърлям, джендемосвам (*разг.*), пръждосвам (*разг.*)
за пред хората (*разг.*) — външно, видимо, на вид, на глед, на лице ‖ прилично, за пред света (*разг.*), като светà (*разг.*), пристойно, както подобава, достойно
запрѐт (*книж. юрид.*) — забрана, запрещение (*остар.*)
запретвам се — (*прен. разг.*) започвам, захващам се, предприемам, заемам се, залавям се, запретвам си ръкавите (*разг.*)
запретѐн (*книж.*) — забранен, непозволен ‖ запазен, заварден, недостъпен
запретявам (*книж.*) — (*вж.*) запрещавам
запречвам — препречвам, преча, преграждам, заграждам, заприщвам ‖ спряпвам (*диал.*), спъвам, препъвам, пресичам, прекъсвам, спирам, възпирам, препятствувам, възпрепятствувам ‖ задръствам, затягам, затулям
запрещавам (*остар.*) — запретявам (*книж.*), не давам (*разг.*), забранявам, не позволявам, не допускам, противопоставям се, попречвам, преча, не разрешавам, спирам
запрещение (*остар.*) — забрана, запрѐт (*книж. юрид.*)
заприиждам — (*вж.*) прииждам, придохождам (*нар.*), нахлувам, навлизам
заприказвам — (*вж.*) заговорвам
заприказва се — заговорва се, става дума (*нар.*), идва дума (*нар.*), дойде дума (*нар.*), отваря се дума (*нар.*)
заприличвам — приличам, мязам (*диал.*), замязвам (*диал.*), наподобя-

вам, уподобявам, получавам (придобивам) вид (*книж.*)

запримчвам — впримчвам, затварям, заграждам, пристягам, притискам, затискам, заприщвам, приклещвам, заклещвам, залоствам ‖ омрежвам, замрежвам ‖ впримчвам, загащвам (*разг.*), улавям, скепцвам (*диал.*)

заприщвам — препречвам, преграждам, преграждам пътя, заграждам, запушвам, задръствам, загащвам (*разг.*), попречвам, запречвам, запълвам, залостям, запримчвам, преча, стеснявам

запрян (*разг.*) — задържан, арестуван, затворен ‖ възпрян, въздържан, спрян, запънат, отклонен, поспрян

запустявам — пустея, опустявам, бивам изоставен (напуснат, занемарен), ставам пуст, обезлюдявам се

запустял — изоставен, запуснат, напуснат, пуст, ненаселен, необитаем, занемарен, необработваем, пустинен

запустялост — пустош, пустота, мъртвило, пустиня, самота, тишина

запушалка — втулка, тапа, затулка

запушвам[1] — пуша, димя, задимявам, кадя, окадявам, опушвам

запушвам[2] — пуша, затварям, затулям, затиквам, препречвам, задръствам

запъвам се — заеквам, пелтеча, каканижа (*нар.*) ‖ (*прен.*) мънкам, смутолевям, недоизказвам ‖ не се съгласявам, дърпам се (*разг.*)

запъва се — затяга се, не върви, закучва се (*разг.*), заяжда се (*разг.*), не мърда, не се придвижва, запича се (*разг.*)

запълвам — пълня, напълвам, попълвам, доливам, досипвам ‖ заемам, изпълвам, обемам, обхващам

запълнен — пълен, напълнен, запушен, задръстен ‖ зает, изпълнен

запътвам се — отправям се, насочвам се, упътвам се, тръгвам, отивам, потеглям, заминавам, поемам, поемам пътя (*разг.*), закрачвам, напътвам се, направлявам се

запъхтян — разпъхтян, задъхан, морен (*поет.*), заморен, изморен, уморен

заработвам — започвам да работя, почвам (начевам, хващам) работа

заравям — заривам, загърлям (*диал.*), рия (*нар.*), рина, засипвам, посипвам, закопавам, покривам, затрупвам ‖ скривам, прихлупвам, притулям

зарадвам — ощастливявам, развеселявам, внасям радост, доставям радост (*книж.*), възрадвам (*книж.*), позарадвам

зарадван — засмян, доволен, предоволен, щастлив, засмян до ушите (*разг.*), весел

заради — зарад, за, по причина на, поради, вместо, според, по повод на, по случай на

зараждам се — създавам се, пораждам се, възниквам, раждам се, произлизам, произхождам, израствам, изниквам, изпъквам, появявам се, показвам се, явявам се

зараждане — произход, начало, поява, корен, генезис (*книж.*), възникване, пораждане

зараждащ се — нов, млад, начален

зараза — инфекция, епидемия, болест, микроб, бактерия, бация ‖ (*прен.*) страст, пристрастеност, привързаност, увлечение

заразен — (*вж.*) заразителен

заразѐн — болен, инфектиран ‖ (*прен.*) страстен, увлечен, пристрастен

заразителен — прилепчив, епидемичен, инфекциозен

зараства — заздравява, заякчава се, затвърдява се, оздравява

зарвам — (*вж.*) зървам

заречен — обещал, дал дума, дал обет (*поет.*), дал обещание, заклел се

зарзават — зеленчук

заривам — (*вж.*) заравям

заридавам — заплаквам, разплаквам се, проплаквам, ридая, стена, плача, приплаквам, просълзявам се, натъжавам се, скърбя, жаля, оплаквам, рева, разридавам се

заричам се — обещавам, вричам се (*нар.*), обричам, давам обещание, давам дума, заклевам се ‖ закан-вам се
заробвам — поробвам, покорявам, подчинявам, подтласкам, поставям под робство, поставям в зависимост, обезправявам (*книж.*)
заробен — поробен, обезправен, подчинен ‖ покорѐн, пленен, победен, завоюван
зароден — родѐн, породѐн, причинен, създаден, подбуден, стимулиран (*книж.*)
зародиш — кълн, наченка, заченка, семе, ядка, зачатък, корен, филиз ‖ (*прен.*) начало, повод, причина, основание (*книж.*), мотив, подбуда
заръка (*нар.*) — поръка, поръчка, поръчение, заповед, повеля
заръмжавам — (*вж.*) ръмжа
заръчвам — поръчвам, правя поръчка, нареждам, давам поръчение (*книж.*), разпореждам, заповядвам
зарѝ — лъч, светлина, ден, утро, зора, сияние, зарево (*нар. поет.*)
зарязвам (*разг.*) — изоставям, оставям, напущам, пренебрегвам, отхвърлям, занемарявам, захвърлям под миндера (*разг.*), захвърлям, не се интересувам, парясвам (*нар. остар.*)
засада — хайка, пусйя (*нар. остар.*), примка, клопка, капан ‖ (*прен.*) измама, подлост, хитрост
засаждам — садя, посаждам, насаждам, засявам, хвърлям семе
засвидетелствувам (*книж.*) — удостоверявам, доказвам, утвърдявам, потвърждавам, свидетелствувам ‖ демонстрирам, показвам, изразявам
засвидетелствуване (*книж.*) — свидетелствуване, свидетелство, потвърждение, удостоверяване
засегнат — докоснат, накърнен ‖ (*прен.*) обиден, наскърбен, огорчен, уязвен, нагрубен, докачен, жигосан, жегнат ‖ визиран, споменат, загатнат
заседание — беседа, конференция, съвещание
заседнал — застоял се, уседнал, установен, седнал, стоящ, неподвижен, закрепен, замрял
заселвам се — настанявам се, обитавам, населявам, преселвам се, поселвам се (*нар.*)
заселен — населен, обитаем ‖ настанил се, преселил се
заселник — преселник, колонист
засенчвам — поставям в сянка, хвърлям сянка, осенявам, затулям, забулвам, замъглявам, заоблачавам, затъмнявам, потъмнявам, засеням ‖ (*прен.*) помрачавам, почерням ‖ (*прен.*) изпреварвам, задминавам, надминавам, превишавам, превъзхождам, изоставям назад
засенчен — сенчест ‖ затъмнен
засеням — (*вж.*) засенчвам
засечка — (*прен.*) неуспех, неудача, прекъсване, застой ‖ повреда
засилвам — ускорявам, убързявам, усилвам, подтиквам, тласкам ‖ заострям ‖ подсилвам, подкрепям, укрепвам, заздравявам, заякчавам, затвърдявам ‖ помагам, подпомагам
засилвам се — закрепвам, усилвам се, укрепвам се, ставам силен, заздравявам се, заякчавам се, стабилизирам се (*книж.*) ‖ (*разг.*) изсилвам се, хвърлям се, излитам се, напъвам се, напрягам се, правя усилия, силя се
засилен — усилен, заздравен, подсилен, затвърден, заякчен, подкрепен, уякчен ‖ (*прен.*) изострен, заострен, остър
засипвам — (*вж.*) заравям
засичам — пресичам, отсичам, кръстосвам, прекръстосвам, преплитам ‖ (*прен. разг.*) прекъсвам, пресеквам, преустановявам, спирам, повреждам се, правя засечка (*разг.*)
засищам — насищам, пресищам, утолявам, уталожвам, задоволявам, удовлетворявам
заслаждам — услаждам, правя сладък, подслаждам
заслепен — сляп ‖ (*прен.*) заблуден, измамен, излъган, подведен, омагьосан, омаян, обаян

заслепение — заслепеност, заслепление (*остар.*), заблуждение, заблуда ‖ измама, омагьосване, очарование, обаяние
заслепителен — ослепителен, бляскав, сияен ‖ (*прен.*) обаятелен, пленителен, прелъстителен, очарователен, удивителен
заслепление (*остар.*) — (*вж.*) заслепение
заслепявам — ослепявам, правя сляп ‖ (*прен.*) обайвам, очаровам, омагьосвам, заблуждавам, удивявам, учудвам, прелъстявам
заслон — подслон, убежище, скривалище, навес, покрив, сушина, закритие
заслонявам — подслонявам, прислонявам, давам подслон, скривам, закривам, затулям, покривам
заслуга — достойнство, актив, значение ‖ услуга
заслужава — струва си, добре е, чини (*диал.*), има смисъл, полезно е, струва си труда (*разг.*), заслужава си
заслужавам — достоен съм, имам заслуги ‖ пада ми се (*разг.*), хак ми е (*разг.*)
заслужаващ — достоен, способен, заслужил
заслужен — достоен, съответен, справедлив
заслужено — с основание (*книж.*), с право, справедливо, достойно
заслуженото — възмездие, въздаяние (*остар.*), отплата, отмъщение, мъст ‖ награда, възнаграждение
заслужил — достоен, многозаслужил (*книж.*)
засмърдявам — завонявам, развонявам се, замирисвам, размирисвам се, воня, вонея (*остар.*), смърдя, миришa
засмян — усмихнат, ухилен, усмян ‖ (*прен.*) весел, приветлив, щастлив, радостен, доволен, задоволен
заспал — сънен, сънлив, задрямал ‖ (*прен.*) бездеен, инертен (*книж.*), безчувствен, безжизнен, безразличен, апатичен, унил, омърлушен, мързелив, ленив
заспивам — унася ме, унасям се, задрямвам, унася ме дрямка, приспива ми се, хваща ме сън (*разг.*), хваща ме дрямка (*разг.*), придрямва ми се, додрямва ми се, унася ме на сън, наляга ме сън, успивам се
засрамвам — срамя, посрамвам, компрометирам, сконфузвам, излагам, изобличавам
засрамвам се — досрамява ме, става ми срамно (*разг.*), идва ми срам (*разг.*), обхваща ме срам, потъвам в земята от срам (*разг.*), изчервявам се, излагам се
засрамен — посрамен, изложен, сконфузен, компрометиран, изобличен, опозорен ‖ обиден, гузен
заставам — стоя, мъдря се, спирам се, стъписвам се (*нар. разг.*), изправям се, стърча
заставям — (*вж.*) принуждавам
застарявам — остарявам, старея, състарявам се, отпадам, грохвам, минавам години, позастарявам
застарял — стар, състарял, минал години, грохнал, отпаднал, състарен
застивам — изстивам, замръзвам, смръзвам се, вледенявам се, вкочанясвам се, сковавам се, простивам, измръзвам
застигам — (*вж.*) настигам, доближавам, догонвам
застилам — (*вж.*) настилам
застой (*книж.*) — спиране, прекъсване, задръжка, спирачка (*прен.*), бездействие, стагнация (*книж.*), криза, мъртва точка (*книж.*), застоялост, затишие, покой, тишина, безмълвие, мълчание, глухота, замрялост, пустош, мъртвило, неподвижност, пасивност, мир, отпадналост, успокоение, спокойствие
застоявам — спирам, изоставам, не напредвам, съм в застой, тъпча на едно място (*разг.*)
застоявам се — не се движа, стоя, престоявам, не шавам, не мърдам, задържам се, спирам, изоставам, не напредвам, засядам, свъртам се, съм неподвижен, съм в застой, дремя, кисна ‖ замирам

застоял — неподвижен, закрепен, стоящ, заседнал ‖ тих, спокоен, неподвижим, замрял, непоколебим, постоянен
застоялост — (*вж.*) застой
застранявам — (*вж.*) страня
застраховам — осигурявам, обезпечавам, гарантирам
застраховка — осигуровка
застрашавам — плаша, заплашвам, създавам (внушавам) страх, безпокоя, поставям в опасност, смущавам ‖ грозя, сплашвам, тормозя, наплашвам
застрашен — заплашен, несигурен, в опасност ‖ обезпокоен, сплашен, смутен
застрашителен — заплашителен, обезпокоителен, опасен, грозящ, застрашаващ, тровожен, смутителен, заканителен
заструявам — избликвам, руквам, струя, бликам, извирам, протичам
застъпвам — поддържам, споделям
застъпвам се — покровителствувам, защищавам, пазя, браня, запазвам, закрилям, поемам защита, ходатайствувам
застъпен — разпространен, внедрен, възприет, приложен ‖ споделен
застъпник — покровител, закрилник, защитник, пазител, хранител (*остар.*), настойник, адвокат ‖ сторонник, партизан, привърженик
застъпничество — закрила, покровителство, поддръжка, защита, опора, протекция (*книж.*), помощ ‖ ходатайство, посредничество
засукан — обвит, усукан (*диал.*), завит ‖ (*прен. разг.*) напет, докаран
засуквам — усуквам (*диал.*), загъвам, завивам, обвивам, връзвам
за̀суха (*диал.*) — суша, засушаване, бездъждие
засъхвам — изсъхвам, изсушавам се, пресушавам се, досушавам се, позасъхвам, досъхвам, пресъхвам, изпарявам се, изветрявам
засявам — посявам, засаждам, сея, хвърлям семе
засягам — докосвам, допирам, улучвам, закачам, досягам, достигам ‖ накърнявам, увреждам, ощетявам ‖ визирам, зачеквам, споменавам, загатвам, подмятам ‖ (*прен.*) обиждам, докачвам, жегвам, жигосвам, оскърбявам, наскърбявам, уязвявам, разсърдвам
засягам се — обиждам се, докачвам се, оскърбявам се, разсърдвам се, наскърбявам се
засяга — касае се, отнася се, важи, докосва, визира, интересува, говори се за, има значение за
засядам — спирам, отсядам, застоявам се, поспирам се, стоя, седя, позастоявам се, позасядвам, престоявам, не се движа, не мърдам, не шавам (*разг.*), съм в застой (*книж.*)
затаѐн — спотаѐн, притаѐн, скрит, прикрит, покрит ‖ замлъкнал, млъкнал, занемял, притаен, притихнал, смълчан, неизявен, безмълвен (*книж.*)
затаявам се — притаявам се, потайвам се, тая се, замлъквам, занемявам, онемявам, замълчавам, мълча, премълчавам
затварям — притварям, запушвам, захлупвам, скривам, закривам, затулвам, прихлупвам, заключвам, запечатвам ‖ заграждам, преграждам, заобикалям, опасвам, ограждам, окръжавам ‖ арестувам, запирам, задържам, лишавам от свобода ‖ закривам
затварям се — (*прен.*) уединявам се, заживявам уединено, изолирам се, вглъбявам се, отчуждавам се, ограничавам се, не общувам
затварям очи (*разг.*) — (*вж.*) умирам
затварям си очите — замижавам ‖ (*прен.*) нѐ виждам, пропускам, оставям да мине, не забелязвам
затвор — тъмница, арест, карцер, зандан (*остар.*), тюрма (*разг.*), клетка, дранголник (*разг.*), пандиз (*жарг.*)
затворен — притворен, скрит, запечатан ‖ заграден, ограден, окръжѐн ‖ арестант, затворник, задържан, арестуван ‖ (*прен.*) саможив, необщителен, уединен, вглъбен, отчужден, несъобщителен, ограничен, стесни-

телен, еснаф (*прен. разг.*), филистер (*книж.*), неразговорлив, мълчалив, недружелюбен, свит (*разг.*), навъсен, начумерен, темерут (*разг.*)

затворник — затворен, арестуван, задържан, арестант, катил (*разг.*), каторжник, престъпник, злодей, разбойник ‖ роб, пленник

затвърден — заякчен, подсилен, засилен, здрав, заздравен, укрепнал, консолидиран (*книж.*), стабилизиран, закрепен, установен, закрепнал, непоколебим, твърд, устойчив, постоянен ‖ заседнал, закоренял, вкоренен, всаден, вгнезден ‖ стар, утвърден

затвърдявам — твърдея, ставам твърд (корав), закоравявам, втвърдявам се, вдървявам се

затвърдявам — заякчавам, засилвам, заздравявам, подсилвам, консолидирам (*книж.*), стабилизирам, закрепвам, уякчавам ‖ утвърдявам, установявам

затвърдял — закоравял, твърд, втвърден, вкокален, вкочанен, здрав, силен, закрепнал ‖ загрубял

затегнат —стегнат, свързан ‖ затруднен, безизходен, застоял

затегнатост — криза, стагнация (*книж.*), застой, мъртвило, затишие ‖ безизходност, затруднение, усложнение

затиквам — впъхвам, забивам, набивам, натиквам, затъквам, пъхвам, набучвам, мушвам, завирам, забучвам втъквам, натъквам, всвирам, тикам, напъхвам, втиквам, ръгам (*разг.*), наръгвам (*разг.*), намушквам ‖ запушвам, затулям, задръствам

затирвам се (*нар.*)—(*вж.*) затичвам се

затискам — натискам, притискам, пристягам, приклещям, залостям, мачкам ‖ затварям, запушвам, затулвам

затихвам — стихвам, утихвам, преставам, спирам, прекъсвам ‖ млъквам, замлъквам, замълчавам, смълчавам се, умълчавам се, заглъхвам ‖ замирам, гасна, угасвам, намалявам уталожвам, успокоявам

затичвам се — прибягвам, притичвам, тичам, бягам, втурвам се, впускам се, урвам се (*нар.*), устремявам се, затирвам се (*нар.*), завтичвам се, впускам се в бяг (*разг.*), хвърлям се, налитам, литвам, търтя (*нар.*), хуквам

затишие — тишина, покой, безмълвие (*книж.*), глухота, мълчание ‖ спокойствие, успокоение, уталожване ‖ застой, стагнация (*книж.*), пустош, мъртвило

затласквам — тласкам, блъскам, бутам, тикам, изтласквам ‖ пъдя, изпъждам

затлачвам — задръствам, запушвам

затлъстявам — тлъстея, натлъстявам, дебелея, надебелявам, гоя се, угоявам се, пълнея, напълнявам, надувам се (*разг.*)

затова — поради това, затуй, за тази работа, заради това, по тази причина, във връзка с това

затоплям´ — стоплям, сгрявам, загрявам, нагрявам, сгорещявам, загорещявам, запалвам, разпалвам, възпламенявам, разгарям

заточавам (*остар.*) — изгонвам, прогонвам, пращам на изгнание (*остар.*), пращам на заточение (*остар.*), уединявам

заточение (*остар.*) — изгнание (*остар.*), екстерниране, остракизъм, затвор, уединение

заточеник (*остар.*) — изгнаник (*остар.*), прокуденик (*поет.*), екстерниран, затворник, каторжник

затрепервам — треперя, трептя, трепкам, друсам се, треса се, затрепвам, потрепвам, потреперввам, разтреперввам се, потръпвам, тръпна

затривам — изтривам, заличавам задрасквам, зачертавам, избърсвам, чистя, изчиствам, пречиствам, ‖ (*нар.*) премахвам, изтребвам, унищожавам, убивам, умъртвявам, погубвам, заличавам от лицето на земята

затривам се (*разг.*) — изчезвам, умирам, измирам, погубвам се, няма ме

затрогвам — трогвам, разчувствувам, вълнувам, развълнувам, покъртвам, разплаквам, нажалявам, умилявам, просълзявам, разтъжавам ‖ умилостивявам, разнежвам
затрогващ — трогателен, покъртителен, вълнуващ, сърцераздирателен (*книж.*), жален, скръбен, тъжен, жалостен, печален, умилителен
затрогнат — трогнат, разчувствуван, развълнуван, покъртен, потресен, просълзен, нажален, разплакан
затруднен — труден, мъчен, сложен, усложнен ‖ притеснен, стеснен, поставен на тясно ‖ загрижен, обезнадежден
затруднение — затрудненост, спънка, пречка, мъчнотия, препятствие, трудност, усложнение, сложност ‖ неудобство, неприятност, грижа, стеснение, притеснение ‖ криза, затегнатост ‖ безизходност, безнадеждност, невъзможност ‖ лишение, липса
затруднителен — труден, мъчен, заплетен, сложен, притеснителен, стеснителен, усложнен ‖ деликатен, неудобен, неприятен
затруднявам — спъвам, усложнявам, заплитам, попречвам, създавам пречки, притеснявам, озорвам (*разг.*), преча, препятствувам, умъчнявам ‖ безпокоя, създавам неприятности, поставям на тясно, стеснявам
затрупвам — покривам, натрупвам, отрупвам, заривам, закопавам, засипвам, обсипвам, претрупвам ‖ скривам, прихлупвам
затръбявам — тръбя, свиря, засвирвам, разсвирвам се, разтръбявам се
затръшвам — блъсвам, тръшвам, трясвам, трасвам, захлопвам, хлопвам, затварям
затрябвам (*диал.*) — потрябвам, дотрябвам, притрябвам, ставам необходим (нужен, потребен)
затуй — (*вж.*) затова
затулвам — запушвам, затварям, затъквам ‖ крия, закривам, прикривам, скривам, укривам, потулвам, покривам, притулвам, забулвам, захлупвам, прихлупвам, засеням, засенчвам
затулен — запушен, затворен ‖ потулен, закрит, скрит, покрит, затрупан, притулен, прикрит, прикътан, спотаен, притаен, невидим, ненаходим
затурвам — скривам, дявам (*нар.*), мушвам, прикривам
затъ (*разг.*) — без това, тъй, така, точно тъй, наистина, разбира се, аслъ (*разг.*), всъщност
затъвам — потъвам, хлътвам, губя се, изгубвам се, чезна, изчезвам, нахълтвам, навлизам, падам, пропадам, загивам, погивам, провалям се, западам, замирам, умирам ‖ давя се, удавям се
затъжавам се — става ми мъчно, натъжавам се, разтъжавам се, дожалява ми, тъжа, плача, оплаквам
затъжен — натъжен, разтревожен, огорчен, тъжен, загрижен, скръбен, нещастен, разплакан
затъквам — набивам, забучвам, затиквам, натиквам, забождам, забивам, пъхвам ‖ запушвам, затварям, затулям
затъмнение — потъмнение, замъгляване, засенчване, сянка, залез ‖ помрачение
затъмнявам — затулям, забулвам, засенчвам, замъглявам, заоблачвам, скривам ‖ помрачавам ‖ (*прен.*) превъзхождам, превишавам, надминавам, оставям назад
затънтен — забутан (*разг.*), непристъпен, скрит, затулен, прикрит, отдалечен, отстранен, уединен, самотен, усамотен, вдън земя (*разг.*), замрял, глух
затъпквам — тъпча, стъпквам, сгазвам ‖ пълня, напълням, натъпквам ‖ пъхвам, запушвам, затулям
затъпявам — тъпея, глупея, оглупявам, ставам тъп (глупав), подивявам, отъпявам, идиотизирам се
затъпял — тъп, тъпоумен, затъпен, оглупял, идиотизиран, глупав, малоумен, слабоумен

затягам — стягам, пристягам, стискам, заклещвам, приклещвам, прищъпвам, позатягам ‖ спъвам, препъвам, препречвам, преграждам ‖ (*прен.*) стабилизирам, заздравявам, закрепвам

затяга се (*разг.*) — запира, спира, умъчнява се, затруднява се, запъва се, запича се (*разг.*), става мъчно, не върви, заяда се (*разг.*), закучва се (*разг.*), не мърда, не се придвижва

заумилквам се — (*вж.*) умилквам се

заучавам — научавам, усвоявам, запаметявам, запомням

захабявам — похабявам, повреждам, хабя, развалям, унищожавам

захапвам — хапя, гриза, сгризвам, отхапвам, сяждам, нахапвам, ям, заяждам, прегризвам, загризвам, ухапвам, налапвам ‖ (*прен.*) улавям, залавям

захващам — хващам, залавям, сграбчвам, вземам ‖ начевам, започвам, почвам, предприемам, подхващам подемам, подкачам, заемам се, опитвам се, пристъпвам, вземам че

захвърлен — хвърлен, отхвърлен, отметнат, отблъснат, запратен (*разг.*), джаснат (*разг.*) ‖ (*прен.*) изоставен, напуснат, пренебрегнат

захвърлям — хвърлям, пращам, запращам (*разг.*), мятам, запокитвам (*нар.*), отмятам, отхвърлям, отблъсвам, прехвърлям, изхвърлям, премятам, замятам, джасвам (*разг.*) ‖ (*прен.*) изоставям, напущам, оставям

захвърлям под миндера (*разг.*) — изоставям, пренебрегвам, занемарявам, не обръщам внимание, зарязвам (*разг.*), парясвам (*нар. остар.*)

захилвам се (*разг.*)— хиля се, смея се, ухилвам се, поухилвам се, подхилвам се, усмихвам се, разсмивам се, поусмихвам се, позасмивам се

захитрявам—поумнявам, ставам умен, хитрея, ставам хитър (досетлив)

захлажда се — захладява се, става хладно (студено), изстудява се, изстива, застива

захлас — унес, забрава възторг, екстаз (*книж.*), транс (*книж.*), полусън, унесеност

захласвам се — забравям се, унасям се, прехласвам се, увличам се, съм във възторг (*книж.*), учудвам се, зачудвам се, замайва ми се главата (*разг.*), очаровам се, очарова ме, изненадвам се, слисвам се (*разг.*), смайвам се, дивя се (*разг.*) ‖ заплесвам се (*разг.*), занасям се, зяпвам (*разг.*), зазяпвам се (*разг.*), заблейвам се (*разг.*) ‖ харесвам, отиват ми очите

захласнат — унесен, вдълбочен, вглъбен, замечтан, замислен, загледан, вгледан, прехласнат ‖ забравен, занесен, заплеснат (*разг.*), далдисан (*нар.*)

захлупак — прихлупак, капак, капачка, похлупак

захлупвам — прихлупвам, притулям, покривам, скривам, прикривам, похлупвам, затулям, притулям

заход (*нар.*) — запад, залез, заник (*поет.*) ‖ (*прен.*) замиране, отмиране западане, изчезване

захранвам — подхранвам, закърмявам, храня, питая, кърмя, откърмям, отхранвам

зацапвам — (*вж.*) замърсявам

зачаквам — чакам, очаквам ‖ разчитам, надявам се, надея се

зачатък — (*вж.*) зародиш

зачеквам — подхващам, подкачам, подемам, почвам, започвам, засягам, заговорвам, заприказвам, подхващам разговор, подемам разговор, подхвърлям, загатвам, правя алюзия (*книж.*), правя намек, намеквам, напомням, подмятам

заченка — (*вж.*) наченка

зачерквам — (*вж.*) зачертавам

зачерням — зацапвам, замърсявам, измърсявам, мърся, оплесквам, заплесквам ‖ (*прен.*) скверня, петня, опетнявам, черня, очерням ‖ (*прен.*) правя нещастен, почерням, озлочестявам

зачертавам — задрасквам, зачерквам ‖ изличавам, заличавам, изтривам, избърсвам, унищожавам

зачестявам — повтарям се, увеличавам се, ставам (случвам се) начесто, сбъдвам се често, позачестявам, умножавам се
зачислен — причислен, включен, вписан, изпратен към, придаден, присъединен
зачислявам — включвам, причислявам, присъединявам, придавам към, вписвам, прибавям, притурям
зачитам — почитам, уважавам, тача, ценя, оценявам, респектирам, удостоявам ‖ признавам, давам право, легализирам
зачитан — почитан, уважаван, обичан, ценен, тачен, респектиран
зачитане — зачитание (*остар.*), уважение, тачене, почитане, ценене, респект, удостояване
зачудвам се — чудя се, изненадвам се, мая се (*нар. разг.*), учудвам се, слисвам се (*разг.*), почудвам се, удивявам се, захласвам се, изумявам се ‖ недоумявам, не проумявам, не разумявам, не разбирам
зачуквам — начуквам, набивам, забивам
зашеметен — забъркан, замаян, изумен, шашардисан (*разг.*), занесен (*разг.*), забравен, захласнат, заплеснат (*разг.*), в несвяст
зашеметявам — замайвам, объркващ, изумявам, шашардисвам (*разг.*), забърквам, завъртвам главата (*разг.*)
зашлевявам (*разг.*) — удрям плесница, плясвам, удрям, цапардосвам (*разг.*), цапвам, шляпвам (*разг.*), първам (*разг.*)
зашушуквам — (*вж.*) шушукам
защита — отбрана, закрила, покровителство, застъпничество, протекция (*книж.*), опека, опора, помощ, щит ‖ прибежище, подслон ‖ хвала, възхвала, апология (*книж.*)
защѝтен — запазен, заварден, сигурен, в безопасност
защитèн — предпазен, предпазителен, отбранителен
защитеност — безопасност, сигурност, защита, охрана
защитителен — защитен, отбранителен, предпазен, предпазителен, охранителен, предохранителен
защитник — закрилник, покровител, застъпник, бранител (*книж. остар.*), хранител (*остар.*), пазител ‖ настойник, попечител ‖ адвокат
защищавам — браня, пазя, вардя, отбранявам, завардвам, охранявам, предпазвам, закрилям, поемам (вземам) защитата, вземам под защита (*книж.*), покровителствувам, протежирам, застъпвам се ‖ поддържам, подкрепям
защо — за какво, вследствие на какво, по коя причина, оти (*нар.*)
защо не — добре, съгласен съм, може, одобрявам, бива
защото — тъй като, понеже, затова че
за щяло и нещяло (*разг.*) — за нищо и никакво (*разг.*), безпричинно, без основание (*книж.*), неоправдано, току тъй (*разг.*)
заява — (*вж.*) заявление
заявка — искане, поръчка, претенция, рекламация
заявление — молба, тъжба, просба (*остар.*), прошение (*остар.*) ‖ изявление, декларация, изява
заявявам — съобщавам, обявявам, декларирам, известявам, изявявам, казвам, откривам
заядам се — (*вж.*) заяждам се
заядлив — свадлив, предизвикателен, раздразнителен, инат (*разг.*), подигравателен, остър, язвителен, хаплив, злъчен, нападателен, драка (*разг.*), зъбат (*разг.*) ‖ оскърбителен, обиден, арогантен, агресивен, зъл, лош
заядливост — свадливост, предизвикателство, предизвикателност, дръзкост, язвителност, инат (*разг.*), арогантност, злъчност
заяждам — захапвам, загризвам, сяждам, сгризвам, гриза, ям, глождя, заглозгвам, нахапвам ‖ (*прен.*) запъвам, запирам
заяждам се — упорствувам, противостоя, не се съгласявам, инатя се (*разг.*), заинатявам се (*разг.*), затя-

гам се, държа се, противодействувам, противореча || предизвиквам, дразня, карам се, ядосвам, нервирам

заяждам се (*разг.*) — (*вж.*) затягам се

заяквам — засилвам се, закрепвам се, заздравявам

заякчавам — затвърдявам, закрепвам, подсилвам, засилвам, заздравявам, уякчавам, усилвам, укрепвам, подкрепявам, стабилизирам, консолидирам (*книж.*)

звание (*книж.*) — титла, отличие, социално положение || чин, длъжност, занятие

званичен (*остар.*) — официален

звезда — (*прен.*) щастие, участ, съдба, предопределение || величие, знаменитост

звено — брънка, халка || (*прен.*) част, съставка, съставна част

зверилница — менажерия, зоологическа градина

зверски — скотски, животински, брутален, диващки, яростен, безмилостен, безжалостен, безчовечен, жесток, разярен, свиреп, кръвожаден, варварски, лют, изстъплен (*книж.*)

зверство — зверщина, диващина, скотщина, безчовечие, жестокост, свирепост, кръвожадност, варварство, ярост, безчинство, изстъпление

зверщина — (*вж.*) зверство

зверя се (*разг.*) — пуля се, блещя се, опулвам се, кокоря се, изкокорвам се, изблещвам се, изпулвам се, ококорвам се

звук — шум, глас, тон, звън

звуча̀ — зазвучавам, звънтя, прозвучавам, отеквам, чувам се, шумя, кънтя, прокънтявам, ехтя, изехтявам, проехтявам, буча

звучен — звънлив, гласовит, мелодичен

звучност — гласовитост, мелодичност

звън — (*вж.*) звук, дрънчене

звънлив — звучен, звънтящ, звънък, ехтящ, гласовит, гръмлив

звънтя — звуча, звъня, иззвънвам, дрънча, дрънкам, тракам, шумя

звяр — скот, животно, чудовище || (*прен.*) безчовечен, жесток, зъл, лют, яростен, разярен, безмилостен, свиреп, кръвожаден

здание — сграда, постройка, къща, жилище, монумент || структура, конструкция

здрав — як (*нар.*), крепък, силен, държелив (*нар.*), издръжлив, устойчив, непоколебим, жизнеспособен || невредим, неповреден, незасегнат, ненакърнен, непокътнат, ненакърним, недокоснат, цял, читав (*разг.*) || солиден, твърд, набит, траен, плътен, стабилен, масивен || бодър, жизнен, жизнерадостен || здравословен, чист, хигиеничен, санитарен || нерушим, ненарушим, неразбиваем

здравата (*разг.*) — силно, крепко, усилено, в голямо количество, много, бая (*разг.*), доста, твърде

здравеопазване — хигиена

здравина — издръжливост, крепкост, якост, твърдост, устойчивост, стабилност, сила

здрависвам се (*нар.*) — ръкувам се, ръкостискам, поздравявам

здравомислещ (*книж.*) — благоразумен, мъдър, трезв, свестен, съзнателен, разсъдлив, разумен, смислен, умен, схватлив, далновиден, логичен, трезвен, умерен

здравословен — здрав, хигиеничен, санитарен, чист

здрач — мрачина, мрачевина (*диал.*), мрачеза (*диал.*), сумрак, здрачина, здрачевина, дрезгавина, полумрак, привечер, тъмнина

здра̀чава се — свечерява се, стъмнява се, мръква, притъмнява, смрачава се, пада здрач (нощ)

зев — цепка, цепнатина, пукнатина, прорез, пролука, разрез, отвърстие (*книж.*), дупка, отвор

зеде (*диал.*)— повече, в повече, артък (*разг.*), излишно, ненужно

зелен — неузрял, незрял, недозрял || (*прен. разг.*) млад, неопитен, аджамия (*разг.*)

земеделие — агрикултура

земеделски — аграрен, селски
земетресение — трус
землище — област, местност, зона, територия, покрайнина, земя, място
земпаре (*разг.*) — коцкар (*разг.*), женкар, женоугодник, развратник
земя — земно кълбо, свят, вселена ‖ почва, пръст ‖ място, терен, парцел ‖ имение, имот
зеница — гледец
зер (*нар.*) — разбира се, така, няма съмнение
зестра — прикя, чеиз
зефир (*поет.*) — ветрец, полъх (*поет.*), полъхване, повей (*поет.*), подухване, прохлада
зивам — зяпвам, отварям, открехвам ‖ отварям уста, заговорвам
зигзагообразен — зигзаговиден, лъкатушен, кривулист, извит
зид — стена, ограда, дувар (*нар.*), преграда
зидам — изграждам, съзиждам, градя, строя, построявам, застроявам, иззиждам, зазиждам
зима — (*прен.*) студ, мраз
зимнина — зимовище, зимовина (*диал.*)
зинвам — (*вж.*) зивам
златен — (*прен.*) добър, прекрасен, отличен, безценен, незаменим
златист — златозарен, блестящ, лъчист, лъчезарен, сияен
злепоставям (*книж.*) — излагам, компрометирам, подбивам името (реномето), опозорявам
злина — злоба, злост, лошавина, проклетия ‖ зло, напаст, злочестина, нещастие, злополучие, беда, несполука, съкрушение, злощастие, поразия (*разг.*), покруса, гибел, погибел
зло — (*вж.*) злина
злоба — зложелателство, злорадство, зломислие, озлобление, злина, злост, завист, лукавство, коварство, жлъч, ехидност, омраза
злобен — зъл, лош, злопаметен, ненавистен, коварен, лукав, завистлив, ехиден, подъл, отмъстителен, зложелателен, зломислен, злоумишлен, язвителен
злоблив — злобив, злобен, зъл, лош
злободневен — актуален, насъщ, текущ, навременен, назрял
зловещ — злокобен, мрачен, прокобен, гибелен, пагубен, злополучен, фатален ‖ отвратителен, неприятен, ужасен, страшен ‖ тревожен
зловижда ми се — не ми се харесва, не харесвам, не одобрявам, завиждам
зловонен (*книж.*) — миризлив, смраден, смрадлив, вонящ, нездравословен
зловоние (*книж.*) — смрад, воня, миазъм ‖ тиня, кал, зараза
зловреден — вреден, злотворен, опасен, пакостен, лош, пагубен, гибелен, разрушителен ‖ нездрав, нездравословен, нехигиеничен
злодей — злодеец, престъпник, разбойник, пакостник, злосторник
злодейски — престъпен, злосторен, разбойнически
злодейство — (*вж.*) злодеяние, бандитизъм, разбойничество
злодействувам (*книж.*) — върша злодейство, разбойничествувам, безчинствувам, върша престъпление, мародерствувам, пакостя
злодеяние — престъпление, злочинство (*книж. остар.*), злотворство (*книж. остар.*), злосторничество, злосторство (*книж. остар.*), злодейство, разбойничество, бандитизъм, покушение, убийство
злодумец — (*вж.*) злословец
злоезичие — злословие
зложелател — недоброжелател, противник, неприятел, враг, душман (*нар.*)
зложелателен — неприятелски, вражески, недоброжелателен, душмански (*нар.*), злорад (*книж.*), злораден (*книж.*), зъл, ненавистнически, злонамерен, злопаметен, мъстителен
зложелателство (*книж.*) — злорадство, завист, злоба, жлъч, ненавист, омраза, неприязън, неприязненост, вражда, недоброжелателство, ехидност

зложелателствувам (*книж.*) — (*вж.*) злорадствувам (*книж.*)
злокачествен — лошокачествен, долнопробен, долнокачествен, лош ‖ злостен ‖ фатален, гибелен
злокоба (*поет.*) — прокоба ‖ злина, гибел, злополучие, нещастие, беда, фаталност
злокобен — зловещ, предвещаващ злина (беда), прокобен, фатален, опасен, гибелен, пагубен, злополучен, грозящ
злонамерен — злоумишлен, умишлен, преднамерен, мъстителен, злопаметен, зъл, злобен, ехиден, коварен
злонамереност — преднамереност, злоумисъл (*книж.*), зломислие (*книж.*)
злонравен — проклет, зъл, лош, неприятен, дженабет (*разг. остар.*) ‖ язвителен, злобен
злопаметен — отмъстителен, мъстителен, коварен, подъл, ехиден, лош, зъл, злонамерен, зложелателен, ненавистен
злопаметност — омраза, зломислие, чувство на мъст, карез (*разг.*)
злополука — произшествие, инцидент, акцидент, катастрофа, нещастен случай, злощастие, нещастие, беда
злополучен — злочест, злощастен, гибелен, бедствен, нещастен, несретен, катастрофален, пагубен, лобен, ужасен, фатален, неблагополучен, несполучлив
злополучие — неблагополучие, несполука, неуспех, неприятност, злина, бедствие, зло, нещастие, напаст, поразия (*разг.*), изпитание, несрета, беда, злощастие, злочестина, гибел, неволя, премеждие
злопоставям (*юрид.*) — изоставям, излагам на опасност
злорадство — (*вж.*) зложелателство
злорадствувам (*книж.*) — зложелателствувам (*книж.*), завиждам, лукавствувам, зловижда ми се, радвам се на нещастие, изпитвам злоба
злословец — злодумец, клеветник, клюкар, интригант, сквернодумец (*книж. остар.*), злоуст (*книж. остар.*), хулител, обвинител, доносчик, осквернител ‖ злобен, язвителен, жлъчен
злословие — хула, злодумство, злоезичие, сквернодумство (*книж*) *остар.*), клевета, инсинуация(*книж.*), набедяване, донос, лъжа, клеветничество, интрига, клюка, одумки (*нар.*), укор, злоречие (*остар.*)
злословя — клеветнича, одумвам (*нар.*), оклеветявам, хуля, охулвам, сплетнича, козннча, ковлàдя (*нар.*), наковлаждам (*нар.*), инсинуирам (*книж.*), оскандалявам, доноснича, клюкарствувам, интригувам, бедя, набедявам, укорявам, клеветя, наклеветявам ‖ (*прен. разг.*) лая, джавкам
злост — злоба, завист, зложелателство, злина, жлъч, омраза, вражда, язвителност, лошавина, неприязненост, ненавист, злорадство
злостен — зъл, злобен, язвителен, ненавистен, предизвикателен, насъскващ, жлъчен, зложелателен, злоумишлен, злонамерен, подъл, ехиден, лош, злопаметен, неприязнен, враждебен
злосторник — пакостник, вредител, престъпник, злодей, злодеец
злосторствувам (*книж.*) — вилнея, безчинствувам, пакостя, вредя, напакостявам, навреждам
злотворен — пакостен, вредителен, вреден, зловреден, увредителен
злоумисъл (*книж.*) — (*вж.*) злонамереност
злоумишлен — (*вж.*) злонамерен
злоупотреба — злоупотребление, кражба, обсебване, присвояване, спекулиране, корист ‖ нарушение, закононарушение ‖ прекаляване, невъздържаност, крайност
злоупотребявам — крада, обсебвам, присвоявам, изкористявам, спекулирам ‖ прекалявам, отивам до крайност
злочест — нещастен, злополучен, злощастен, пагубен, гибелен, съкрушителен, бедствен, фатален ‖ клет,

нещастен, несретен, окаян, жалък, плачевен, трагичен, тъжен, за оплакване
злочестина — злина, злополучие, несрета (*нар.*), зла участ, нещастие, беда, злощастие, гибел, погибел, поразия (*разг.*), напаст, съкрушение
злочинство (*книж. остар.*) — злотворство, злосторничество, злосторство, безчинство, пакостничество, злодеяние, издевателство, злодейство
злощастен — (*вж.*) злочест
злощастие — (*вж.*) злочестина
злъч — (*вж.*) жлъч
злъчен — (*вж.*) жлъчен
знаен — извѐстен, познат, опознат
знаещ — опитен, сведущ, компетентен, вещ
знайно е — известно е, знае се
знак — белег, признак, отличие ‖ образ, следа, печат, дамга (*нар.*) ‖ символ (*книж.*), емблема ‖ знамение, предвещание, личба (*книж.*), предзнаменование, поличба (*остар.*) ‖ (*прен.*) сигнал, известие
знаме — пряпорец (*остар.*), флаг, байрак (*нар.*), трикольор, трицвет (*книж.*) ‖ (*прен.*) девиз, емблема
знаменателен (*книж.*) — показателен, указателен, симптоматичен (*книж.*), забележителен, многозначителен, важен, красноречив, изразителен, явен ‖ съществен, подчертан, за отбелязване
знамение — предвещание, предсказание, предзнаменование, личба, поличба (*остар.*), прокоба ‖ белег, знак, символ (*книж.*), симптом, признак ‖ чудо
знаменит — именит, прославен, прочут, славен, извѐстен, популярен, заслужил, личен, знатен, бележит, велик
знаменитост — именитост, популярност, слава, извѐстност, прослава ‖ (*прен.*) популярен, знаменит
знаменосец — байрактар (*нар.*) ‖ (*прен.*) водител, предводител
знание — познание, вещина, опитност, умение, компетентност, осведоменост, умствен багаж (*разг.*) ‖ наука, образование, ерудиция (*книж.*)
знатен — заслужил, голям, прочут, именит, знаменит, бележит, извѐстен, високопоставен, прославен
значение — смисъл, съдържание, същност, важност, значимост ‖ ценност, стойност, валидност, цена, роля ‖ авторитет, влияние, обществена роля, важност
значи — означава, показва, сочи, иска да каже (*разг.*), има смисъл, има значение
значим (*книж.*) — важещ, със значение, означаващ, имащ смисъл (значение)
значимост (*книж.*) — значение, смисъл, важност, същност
значителен — голям, първостепенен, главен, грамаден, огромен, обширен, безкраен, безмерен, изобилен, важен, крупен, капитален ‖ внушителен, забележителен, ценен, подавляющ (*книж.*), преобладаващ, превъзходящ, чувствителен, съществен ‖ с тежест, почтен (*разг.*)
значително — много, доста, изобилно, голямо, крупно, чувствително ‖ важно
зная — известно ми е, чух, видях, научих, разбрах, осведомен съм, имам представа, разбирам, уверен съм, имам сведение, сведенията ми се простират, сигурен съм, положителен съм ‖ умея, мога, иде ми отръки (*разг.*) ‖ имам знания, подготвен съм, научен съм, изучил съм
зноен — горещ, дӯшен, задӯшен, топъл, задушлив, жарък, палещ, тропичен ‖ (*прен. поет.*) огнен, горещ, стрѝстен, пламенен
зной — жега, топлик, топлина, горещина, задух, пек
зов (*поет.*) — вик, глас, повик, позив, призив, покана, апел, приглашение (*остар.*), възвание
зова (*поет.*) — викам, каня, поканвам, приканвам, приглашавам (*остар.*), повиквам, призовавам
зова се (*нар.*) — наричам се, именувам се, назовавам се, наименувам се, наричат ме, зоват ме

зона — област, местност, територия, землище, страна, място, ивица земя || сектор, район, обсег, обхват
зор (*разг.*) — мъка, усилие, напън, напрежение || насилие, принуда, принуждение || нужда, необходимост
зор-зорана (*разг.*) — насила, зо̀рлан (*разг.*), силом, принудително
зора — сутрин, утро, призори
зоркост (*книж.*) — бдителност, осторожност (*книж.*), внимание
зо̀рлан (*разг.*) — насила, силом, щеш не щеш (*разг.*), принудително, принудено, с усилие, мъчно, едвам
зорък (*книж.*) — бдителен, осторожен (*книж.*), внимателен, съобразителен, наблюдателен, съзерцателен, буден
зрак (*поет.*) — лъч, светлина, заря || (*прен.*) зрение, взор
зрелище — гледка, изглед, сцена, събитие, случка || произшествие || (*прен.*) спектакъл, театър
зрелост — възмъжалост, мъдрост, трезвост, улегналост, разсъдливост || назрелост, развитост, годност
зрелостник — абитуриент, матурант, абсолвент
зрея — узрявам, назрявам, цъфтя || (*прен.*) напредвам, развивам се, оформявам се, създавам се
зрител — наблюдател, очевидец, свидетел, съзерцател, присъстващ, слушател
зрял — назрял, узрял || (*прен.*) напреднал, развит, подготвен, приготвен || навременен, актуален, злободневен || улегнал, разсъдлив, мъдър, трезвен, умен, сериозен, положителен || възмъжал, възрастен, пълнолетен
зрялост — (*вж.*) зрелост
зубрач (*прен. разг.*) — папагал, кълвач
зубря — зазубрям, наустявам (*книж.*), научавам науст (наизуст)
зъбат — (*прен.*) заядлив, жлъчен, свадлив, злодумен, хаплив, язвителен
зъбер — чукар, хребет, чал, скала, канара
зъбя се — озъбвам се, показвам си зъбите || (*прен. разг.*) ръмжа, хапя, съскам, роптая, недоволствувам, противопоставям се
зъзна — треперя, студено ми е, измръзвам, изстивам, простивам, мръзна, премръзвам
зъл — проклет, лош, дженабет (*разг.*), неприятен, злорад (*книж.*) || злобен, ехиден, язвителен, коварен, злопаметен, мъстителен, злонамерен, злонравен, безчовечен, куче (*прен. разг.*)
зъл дух (*остар.*) — сатана, демон, дявол
зървам — съглеждам, съзирам, забелязвам, виждам, сапикасвам (*нар.*), танадисвам (*диал.*), откривам, мярва ми се
зян (*разг.*) — напразно, на вятъра
зяносвам (*разг.*) — хабя, похабявам, изхабявам, прахосвам, разходвам, разточителствувам, правя зян (*разг.*), хвърлям на вятъра (*разг.*)
зяпам (*разг.*) — гледам, заглеждам се, заплесвам се, захласвам се, гледам сеир (*нар.*), зазяпвам се
зяпвам — зинвам, отварям уста, зея || (*разг.*) захласвам се, отиват ми очите (*разг.*), харесвам

И

ивица — лента || черта, резка, линия, бразда
игла — карфица, топлийка || шило, шиш, острие, бодил
игнорирам — пренебрегвам, отнасям се пренебрежително, оставям без внимание, не обръщам внимание, изоставям, захвърлям, немаря̀, занемарявам, неглижирам, напущам, забравям, не искам и да зная (*разг.*)

не зачитам, изоставям, зарязвам(*разг.*)
иго — робство, робия (*нар.*), гнет, ярем (*прен.*), хомот (*прен.*) ‖ тегло, теглило (*нар.*), тормоз, товар, бреме, изтезание, бич (*прен.*)
игра — забава, забавление, развлечение, занимание, веселба, удоволствие ‖ спорт, състезание ‖ танц, хоро, балет ‖ измама, шмекерия (*разг.*), лъжа, илюзия ‖ шега, закачка, задявка
играч — участник ‖ (*прен.*) въжеиграч, шарлатан (*разг.*), акробат, лъжец
играчка — (*прен.*) залъгалка, дреболия, дребнавост, нищо ‖ подигравка, шега ‖ (*прен.*) кукла, марионетка, манекен
играя — скачам, тичам, подскачам, заигравам се, разигравам се ‖ забавлявам се, развличам се ‖ поигравам, танцувам ‖ изпълнявам роля ‖ проигравам, пропускам, загубвам ‖ (*прен. разг.*) изигравам, измамвам, подлъгвам, излъгвам, мамя, лъжа ‖ подигравам
играя си — забавлявам се, развличам се, шегувам се, подигравам се ‖ отнасям се несериозно ‖ мамя, подлъгвам, измамвам, изигравам, лъжа
играя на въже (*разг.*) — лавирам (*книж.*), извъртам, хитрувам, изигравам, дяволувам, усуквам го (*разг.*), отмятам се, не съм сигурен, мамя, лъжа, измамвам, излъгвам
игрив — палав, скоклив, жив, чевръст, пъргав, подвижен, весел, закачлив, лекомислен, капризен
игривост — палавост, подвижност, пъргавост, живост, закачливост
игрище — стадион, плац
игумен — монах, свещеник, духовник
ида — (*вж.*) идвам
ида — отивам, тръгвам, отправям се, заминавам, напътвам се ‖ стигам, пристигам
ида си — (*вж.*) идвам си
ида си — отивам си, тръгвам ‖ махвам се, отдалечавам се, напускам, разотивам се
идвам — пристигам, дохождам, явявам се, появявам се, задавам се, показвам се, вестявам се, довтасвам (*разг.*), приближавам се, наближавам, добирам се, настъпвам, прибирам се, връщам се, завръщам се, долитам (*разг.*), прииждам ‖ произлизам, произтичам, произхождам, имам началото си (*книж.*)
идва — дохожда, явява се, случва се, настъпва, сбъдва се, става
идвам си — завръщам се, прибирам се, дохождам си, пристигам, връщам се, възвръщам се, ида си
идвам до заключение (*книж.*) — заключавам (*книж.*), правя извод, идвам до извода (*книж.*), съдя, умозаключавам (*книж.*), тегля си заключението (*книж.*)
идвам до убеждението (*книж.*) — убеждавам се, разбирам, схващам, виждам
идвам дохаки (*нар.*) — справям се, излизам насреща, излизам на глава (*разг.*), налагам се, надвивам
идвам на себе си (*разг.*) — съвземам се, свестявам се, опомням се, идва ми умът (*разг.*), оборавям се (*нар.*), окопитвам се (*разг.*), сепвам се
идва ми да (*разг.*) — ще ми се, искам, желая, възнамерявам, намислям, решавам, избива ме на (*разг.*), кара ме на (*разг.*), имам намерение, намислям, намислил съм
идва ми до главата (*разг.*) — случва ми се, спохожда ме, сполита ме, налита ме, връхлита ме, идва и до мене, сполетява ме, попадам на
идва ми до гуша (*разг.*) — омръзва ми, насищам се, дотяга ми, опротивява ми, бактисвам (*разг.*), втръсва ми се (*разг.*)
идва ми на ум — сещам се, досещам се, подсещам се, теква ми (*нар.*), наумявам си, припомням си, догаждам се, спомням си, хрумва ми, съобразявам
идва ми отръки (*разг.*) — допада ми, удава ми се, сръчен съм, умея, мога, зная, отбирам (*нар.*), разбирам, сполучвам, успявам

идва ми редът — мой ред е, сега съм аз, аз съм наред
идва ми умът (*разг.*) — поумнявам, опомням се, ставам умен (разумен), вразумявам се, умнея, ставам благоразумен
идва точно — приляга, съвпада, съответствува, уйдисва (*разг.*), допада
идване — посещение, визита, навестяване, пристигане
идеал — цел, блян, стремеж, стремление, мечта, сън, непостижимото ‖ съвършенство, образец
идеален — отвлечен, утопичен, недействителен ‖ съвършен, образцов, примерен, безпогрешен, непостижим, въображаем, недостижим, възвишен, неземен (*поет.*), божествен
идеализация — боготворене, величаене, превъзнасяне
идеализирам — превъзнасям, въздигам, възвеличавам, боготворя ‖ бленувам, фантазирам
иден — (*вж.*) идещ
идентифицирам (*книж.*) — определям, отъждествявам, уеднаквявам
идентичен (*книж.*) — еднакъв, еднообразен, еднороден, тъждествен, същ, същият, точен, равен, сходен, подобен, аналогичен, приличен, съответен, буквален, текстуален
идентичност (*книж.*) — еднаквост, тъждественост, сходство, подобие, прилика, аналогия, съответствие, еднообразие
идеолог — изразител, теоретик, вдъхновител
идеология — мироглед, мировъзрение (*книж.*), светоглед, възглед, разбиране, убеждение, идеи, възрение (*остар.*), теория
идещ — бъдещ, бъден, иден, утрешен, следващ, слѐден, идущ, нов
идея — представа, образ ‖ понятие, мисъл, разбиране, схващане, концепция (*книж.*), мнение, тенденция ‖ намерение, инициатива, начало, хрумване, проект, досещане
иди-дойди (*разг.*) — как да е, повърхностно, отгоре-отгоре (*разг.*), донякъде, до известна степен
идиличен — патриархален, пастирски, селски, прост, естествен, непокварен, тих, спокоен, мирен, чист, наивен
идиом — словосъчетание, фразеологично съчетание, фразеология
идиот — слабоумен, тъпоумен, тъп ‖ глупак, урод, изрод, изчадие (*книж.*), изверг (*книж.*)
идиотизирам се — оглупявам, затъпявам, изумявам, глупея, ставам тъп (глупав), тъпея
идиотщина — идиотство, идиотизъм, тъпоумие, тъпота ‖ (*прен.*) глупост, слабоумие, безсмислица, недомислие
идол — кумир, божество, бог, култ
идущ — (*вж.*) идещ
йерархия — подчиненост, зависимост, дисциплина
йероглифи — нечетливо писмо, драскотини, черти, резки
иждивение (*остар. книж.*) — разноски, разход, харч (*разг.*), средства
иждивявам (*остар. книж.*) — разходвам, изразходвам, харча, изхарчвам, похарчвам, правя разходи
из — между, измежду, всред, низ ‖ от, откъм
избава (*книж.*) — (*вж.*) избавление
избавител — освободител, спасител, защитник ‖ облекчител
избавителен — спасителен, облекчителен, освободителен
избавление — освобождение, отърваване, спасение, избава (*книж.*), облекчение
избавям — облекчавам, отървавам, спасявам, освобождавам, запазвам ‖ изваждам, измъквам, изтеглям
избавям се — спасявам се, освобождавам се, отървавам се, запазвам се, измъквам се, изплъзвам се, избягвам, намирам спасение (*книж.*)
избивам — убивам, унищожавам, затривам, изтребвам, изтрепвам ‖ излизам, появявам се, изскачам ‖ изтласквам, избутвам, изтиквам

избивам се (*диал.*) — (*вж.*) изморявам се, изтрепвам се, изпребивам се, пребивам се
избива ме на плач (*разг.*) — (*вж.*) плаче ми се
избива ме на сън (*разг.*) — (*вж.*) приспива ми се
избирам — отбирам, пробирам, подбирам, правя избор, отделям, определям, предпочитам, харесвам (*разг.*), пожелавам
избирател — гражданин, поданик, данъкоплатец
избистрям — бистря, обистрям, чистя, пречиствам, прочиствам, разведрявам, изчиствам ‖ (*прен.*) изяснявам, разяснявам, прояснявам, просветлявам, обяснявам
избитък (*остар.*) — излишък, остатък, изобилие (*прен.*)
избледнявам — бледнея, побелявам, избелявам, ставам блед, обезцветявам се, побледнявам ‖ (*прен.*) изчезвам, губя се, изгубвам се, заличавам се
изблещвам се — ококорвам се, опулвам се (*разг.*), отварям очи, блещя се, пуля се (*разг.*), облещвам се, изпулвам се (*разг.*)
изблизвам — излизвам, облизвам, лижа
изблик — израз, проява, излияние, порив (*книж.*), избухване, йзбух ‖ (*прен.*) струя, вълна
избликвам — извирам, бликвам, струя, потичам, изобилствувам, извръквам, заструявам, руквам, протичам, шуртя, зашуртявам ‖ избухвам, изригвам ‖ проявявам се, изразявам се, разразявам се
изблъсквам — изтиквам, изгонвам, изтласквам, избутвам, изритвам
избождам — бода, убождам, муша, промушвам, набождам, бодикам
избор — отбор, подбор, отделяне ‖ асортимент ‖ предпочитание ‖ (*разг.*) изобилие
избори—вот, вотиране, гласоподаване
избраник — любимец, любим, предпочитан, помазаник (*книж.*), фаворит (*книж.*)
избраница — любима, симпатия, любимка, севда (*нар.*)
избродвам — бродя, пребродвам, обикалям, изхождам, обхождам, пропътувам, кръстосвам, преминавам
изброявам — броя, изреждам, наброявам, преброявам, смятам, пресмятам, изчислявам
избръмчавам — бръмча, профучавам, изфучавам, изсвирвам
избръщолевям — избърборвам, избъбрям, издрънквам (*разг.*), надрънквам (*разг.*), ломотя (*разг.*), наломотвам (*разг.*), измърморвам
избутвам — (*вж.*) изблъсквам
избухвам — изригвам, избълвам (*нар.*), изхвърлям, бълвам (*нар.*) ‖ изтрясквам, изтрещявам, гръмвам, тряскам, изкънтявам, изгърмявам, експлодирам, пуквам се, пръскам се ‖ (*прен.*) нервирам се, ядосвам се, раздразням се, излизам вън от себе си (*разг.*), не се сдържам, вземат ме дяволите (*разг.*), изпадам в афект (*книж.*), кипвам (*разг.*), пламвам
избухване — изригване, взрив, експлозия, гръм, трясък, пукот ‖ (*прен.*) нервиране, кипване (*разг.*)
избухлив — възпламенителен, експлозивен ‖ (*прен.*) несдържан, нервен, сприхав, гневлив, раздразнителен, възбудителен, буен, необуздан, невъздържан, сръдлив, капризен, свадлив, кибритлия (*разг.*)
избухливост — (*прен.*) сприхавост, несдържаност, нервност, раздразнителност
избухтявам — изгърмявам, гърмя, гръмвам, изехтявам, ехтя, бухтя, бумтя, бухам
избуявам — израствам, раста, изниквам
избъбрям — избърборвам, избръщолевям, издрънквам, измърморвам, изричам, издумвам (*разг.*), изказвам, изговорвам, избрътвям, промълвям, продумвам (*нар.*), бъбря, бръщолевя, бърборя, мърморя, промърморвам, смънквам, проговорвам, изфъфлям (*разг.*), фъфля (*разг.*), брътвя

избълвам (*нар.*) — бълвам (*нар.*), повръщам ‖ изригвам, изхвърлям, избухвам
избърборвам — (*вж.*) избъбрям
избързвам — бързам, прибързвам, ускорявам, изпреварвам
избърсвам — (*вж.*) заличавам
избягвам — побягвам, бягам, хуквам, втурвам се, затичвам се, удрям на бяг (*разг.*), търтя на бяг (*нар.*), офейквам (*разг.*), духвам (*разг.*), забягвам ‖ (*прен.*) измъквам се, изплъзвам се, изскубвам се, отървавам се, избавям се, изчезвам, напускам, изхулвам се (*диал.*) ‖ заобикалям, страня, отбягвам, въздържам се
изваждам — извлечение, откъслек, откъс, резюме, пасаж, цитат, част, къс, парче, текст
изваждам — изтеглям, извличам, издърпвам, придърпвам, изкоренявам, изтръгвам, мъкна, измъквам, вадя, тегля, скубя, изскубвам, оскубвам, изкъртвам ‖ извеждам, отвеждам, изкарвам, отстранявам, вземам, изнасям
извардвам — (*разг.*) вардя, дебна, издебвам, чакам, причаквам, изчаквам, дочаквам, следя, изненадвам, улучвам
изваян — изящен (*книж.*), красив, стро̀ен, хубав
изведнъж — внезапно, отневиделица, изневиделица, ненадейно, неочаквано ‖ веднага, тутакси, за миг, в миг, мигом, завчас, тоз час, незабавно ‖ отведнъж, нацяло, наведнъж, изцяло, на един дъх, без прекъсване, на (с) един замах, от първи път
извеждам — отвеждам, извождам, изваждам, водя, мъкна, отмъквам, измъквам, изкарвам, извличам, отмахвам, откарвам ‖ махвам, премахвам, отклонявам, отбивам, отблъсквам
изверг (*книж.*) — (*вж.*) изчадие (*книж.*)
извѐстен — познат, явен, нескрит, даден, точно определен, знаен (*нар.*) ‖ прочут, прославен, славен, знаменит, именит, личен, общоизвестен, ползуващ се с известност, реномиран
известѐн — уведомен, осведомен, информиран, предизвестен
известие — новина, вест, уведомление, предизвестие, хабер (*нар.*) ‖ съобщение, обявление, обява, публикация, комюнике, прокламация
известител — говорител, глашатай, съобщител, обявител, предвестник
известно е — знайно е, познато е, знае се
известност — име, реноме, слава, репутация, именитост, знаменитост, прослава ‖ гласност, публичност, разгласа ‖ определеност, яснота
известявам — съобщавам, уведомявам, предизвестявам, информирам, донасям, обаждам (*нар.*), разкривам, откривам, разгласявам, обявявам, публикувам, обнародвам, давам гласност, оповестявам, правя достояние, разтръбявам, предупреждавам
изветрявам — изчезвам, изфирясвам, отлитам, изпарявам се, няма ме ‖ (*прен. разг.*) глупея, изглупявам, обезумявам
изветрял — изпарил се, изпарен ‖ (*прен. разг.*) оглупял, изкуфял (*разг.*), глупав, смахнат, малоумен, извеян, изглупял, безсъдържателен
извехтявам — старея, остарявам, демодирам се, минава ми времето (*разг.*)
извехтял — остарял, демодиран, взел-дал (*разг.*), негоден
извеян (*разг.*) — гламав (*разг.*), глупав, малоумен, плитък, плиткоумен, шантав (*разг.*), завеян (*разг.*), залисан (*разг.*), изветрял (*разг.*), смахнат, изплискан (*разг.*), недомаслен (*разг.*)
извеяност (*разг.*) — завеяност (*разг.*), малоумие, шантавост (*разг.*), гламавщина (*разг.*)
извивам — превивам, прегъвам, свивам, преломявам, огъвам, пречупвам, вия, гъна, възвивам, завивам, обръщам

извивам се — вия се, гъна се, суча се (*разг.*), усуквам се, въртя се, извъртам се, обръщам се, огъвам се, изгъвам се (*диал.*), изгърбвам се, изкорубвам се, изкривявам се, нагъвам се, прегъвам се ‖ извръщам се, обръщам се, възвръщам се

извивка — завой, кръг, ъгъл, чупка, криволица

извиквам — провиквам се, подвиквам (*нар.*), възкликвам (*книж.*), викам, пискам, надавам вик, изкрясквам, врякам, извряквам, изкряквам, изкрещявам, изписквам, ахвам (*разг.*) ‖ повиквам, призовавам, свиквам, приглашавам (*остар.*)

извинение — прошка, опрощение (*книж. остар.*), оправдание, помилване

извинителен — извиним, оправдателен, простителен (*остар.*), опростителен, простим, ненаказуем ‖ невинен, невиновен

извинявам — оправдавам, прощавам, опрощавам, давам прошка (*книж.*), помилвам

извирам — избликвам, бликам, тека, протичам, руквам, струя, заструявам ‖ (*прен.*) изобилствувам, гъмжа, има ме много, има ме в изобилие

извисоко — отгоре ‖ (*прен.*) надменно, гордо, високомерно, презрително

извит — превит, крив, изкривен, кръгъл, объл, прегънат, извъртян

извлачвам — (*вж.*) извличам

извлечение (*книж.*) — извадка, откъслек, пасаж, резюме ‖ извод, заключение, следствие, последица, резултат

извличам — изваждам, изтеглям, измъквам, издърпвам, изтръгвам, изскубвам, мъкна, тегля, вадя ‖ изваждам, добивам, получавам, отделям, печеля, спечелвам

извличам се — издърпвам се, измъквам се, изскубвам се ‖ отървавам се, избягвам, спасявам се

извод — заключение, следствие, резултат, умозаключение (*книж.*), дедукция (*книж.*)

извоз — пренос, превоз, транспорт извозване, превозване

извор — чучур, ручей, поток ‖ (*прен.*) начало, източник, причина, първопричина, първоизточник, ‖ (*прен.*) изобилие, богатство, обилие, неизчерпаемост

извоювам — придобивам, осъществявам, спечелвам, вземам, издействувам, завоювам

извратен — перверсен (*книж.*), неестествен, ненормален, патологичен (*нниж.*), порочен, корумпиран, изпортен (*разг.*), покварен, скверен ‖ преиначен, изопачен, изкълчен, изменен

извратеност — перверсност (*книж.*), ненормалност, патологичност (*книж.*), неестественост ‖ порочност, поквареност

извращавам — изопачавам, преиначавам, изменявам, видоизменявам ‖ покварявам, корумпирам, развращавам

извращение (*книж.*) — отклонение, изкривяване, преиначаване, изменение, изопачаване ‖ ненормалност ‖ нарушение, закононарушение

извръщам се — обръщам се, давам гръб, възвивам се, връцвам се (*разг.*), врътвам се (*нар.*), обръщам гръб, извивам се

извряквам — врякам, извиквам, изписквам, изврещявам, изкрясквам, изкрещявам, изврясквам (*разг.*), виквам, изревавам

извъждам — (*вж.*) въдя, отглеждам, създавам

извъждам се — раждам се, създавам се, израствам, изниквам ‖ (*прен.*) изпъквам, показвам се, проявявам се, оформявам се, изкалъпвам се (*разг.*), обработвам се, ставам

извън — отвън ‖ без, освен, с изключение, повече, изключая, независимо от

извън пътя (*разг.*) — нередовно, крайно, без мяра (*разг.*), чрезмерно, прекомерно, вън от границите, извън границите ‖ неприлично, непристойно

извънмерен — безграничен, необятен, неизмерим, безкраен, безпределен, безбрежен (*поет.*), безмерен, грамаден, обширен, всемерен, безконечен (*книж.*), голям, огромен, извънреден, чрезмерен, просторен ‖ необикновен, краен, прекален, извън пътя (*разг.*), изключителен, преувеличен

извънреден — извънмерен, прекомерен, грамаден ‖ необикновен, изключителен, особен, рядък, специален

извънредно — извънмерно, прекомерно, много, твърде ‖ изключително, необикновено, особено, рядко

извървявам — изминавам, пропътувам, обхождам, изхождам, кръстосвам

извърнат — обърнат, насочен, отправен

извъртам — въртя, извивам, изкривявам, кривя, извръщам, преобръщам, обръщам, превивам, прегъвам ‖ (*прен. разг.*) преиначавам, изопачавам, изкълчвам, изменям ‖ лавирам, шиканирам (*разг.*), шикалкавя (*разг.*), мънкам, отбягвам, усуквам (*разг.*)

извъртане (*разг.*) — изкривяване, изопачаване, изкълчване, преиначаване, шикалкавене (*разг.*), шиканиране (*разг.*), заобикалка, хитрост, казуистика (*книж.*)

извъртян — извит, обърнат, изкривен, разкривен, превит, прегънат ‖ (*прен. разг.*) преиначен, изменен, видоизменен, изопачен, изкълчен

извършвам — върша, правя, направям, сторвам (*нар.*), изпълнявам, реализирам, осъществявам, изработвам, произвеждам, свършвам, завършвам, привършвам, довършвам, доизкарвам

извършител (*книж.*) — причинител, автор, виновник, деятел, деец, агент, създател

извътре — отвътре, от вътрешността, от средата

извяхвам — увяхвам, вехна, повяхвам, линея, залинявам, полинявам, съхна, изсъхвам, сърна, посървам ‖ (*прен.*) клюмвам

изгазвам — изтъпквам, измачквам, изпомачквам, прегазвам, тъпча, газя ‖ (*прен.*) преминавам, излизам, измъквам се, пребреждам ‖ (*прен.*) преодолявам, успявам, надвивам

изгарям — горя, пламвам, запалвам се, пламтя, обгарям, възпламенявам се, лумвам, подпалвам се, догарям

изгасвам — гасна, угасвам, загасвам ‖ (*прен.*) замирам, загивам, чезна, изчезвам, отмирам, умирам

изгасявам — загасявам, угасявам ‖ потушавам, потъпквам

изгивам — гина, загивам, пропадам, провалям се, изчезвам, умирам, загубвам почва (*книж.*), не успявам, чезна, гасна, погивам, загубвам се, падам, замирам

изгладнявам — огладнявам, ставам гладен, прималява ми от глад (*разг.*), гладен съм, изхъртявам (*разг.*)

изглаждам — лъскам, излъсквам, шлифовам, полирам, заглаждам ‖ (*прен.*) уреждам, изличавам, премахвам, оправям

изглед — вид, външност, форма, образ, физиономия ‖ гледка, панорама, пейзаж

изглед — (*прен.*) перспектива, възможност, вероятност, шанс, надежда, сигурност, бъдеще, предвиждане, прогноза (*книж.*)

изглеждам — имам вид, имам изглед, съм на глед, приличам, наподобявам

изглежда — струва ми се, чини ми се (*нар.*), като че ли, сякаш, види се, комай (*нар.*), тъй ще да е, може би, вероятно, май че (*разг.*), тъй да се каже, гаче ли (*диал.*), има изгледи, личѝ, очаква се

изглупявам — оглупявам, ставам глупав, глупея, изумявам се, вдетинявам се (*прен.*), правя глупости, обезумявам

изглупял — оглупял, вдетинил се (*прен.*), изпила му кукувица ума (*разг.*), опростял

изгнание — заточение, каторга, депортация, остракизъм (*книж.*), изгонване, прокуда (*поет.*) ‖ емиграция
изгнаник — заточеник, каторжник, прокуденик (*поет.*) ‖ емигрант
изгнивам — сплувам се (*разг.*), скапвам се, разпадам се, разкапвам се, разлагам се, угнивам, гния ‖ изчезвам, ставам на прах
изгнил — гнил, прогнил, развален, разкапан (*разг.*), разложен, сплут (*разг.*), скапан (*разг.*), окапал, схумнат (*диал.*), мухлясал
изговарям — (*вж.*) казвам, промълвям
йзговор — произношение, акцент, дикция, говор, произнасяне, тембър
изгода — полза, печалба, придобивка, добив, облага, преимущество, приход, доход, резултат, цена, награда, кяр (*нар.*), файда (*разг.*), интерес
изгоден — полезен, доходен, износен, на сметка, резултатен, ценен, лукративен (*книж.*), утилитарен (*книж.*) ‖ удобен, сгоден, навременен
изгодно ми е — изнася ми (*разг.*), имам сметка, понася ми, иде ми на сметка ‖ (*разг.*) угодно ми е, удобно ми е, добре ми е
изгонвам — (*вж.*) изпъждам
изгонен — (*вж.*) изпъден
изгора (*нар.*) — любима, обична, симпатия, либе (*нар.*), любовница ‖ красавица, хубавица
изготвям — изработвам, извършвам, направям, приготвям
изграден — построен, съзидан, иззидан, застроен, издигнат, конструиран ‖ (*прен.*) създаден, направен
изграждам — градя, построявам, съзиждам, зидам, строя, застроявам ‖ (*прен.*) създавам, основавам, учредявам, образувам, осъществявам, правя, направям, творя, сътворявам, организирам
изгребвам — греба, изстъргвам ‖ изхвърлям
изгрев — изток, слънце ‖ (*прен.*) поява, начало
изгризвам — гриза, изпохапвам, изпогризвам, изпояждам, хапя, нахапвам, изхапвам, глождя, изглождам, изглозгвам, схапвам, сгризвам, сяждам, огризвам, прегризвам
изгрявам — блясвам, светвам, лумвам ‖ (*прен.*) явявам се, появявам се, мярвам се, показвам се, излизам ‖ раждам се, пораждам се, създавам се
изгубвам — загубвам, губя, лишавам се ‖ понасям загуба, търпя (претърпявам) загуба, прахосвам, пропилявам, пръскам, изтървавам, изпускам, пропускам, проигравам ‖ (*прен.*) жертвувам, пожертвувам
изгубвам се — изчезвам, пропадам, провалям се, загубвам се, затъвам, от мене ни помен (*разг.*), от мене ни следа (*разг.*), махвам се, дявам се (*нар.*), скривам се, няма ме, изфирясвам (*разг.*), щуквам (*нар.*)
изгубвам надежда (*разг.*) — обезверявам се, обезкуражавам се, обезнадеждвам се, не вярвам повече
изгубен — загубен, прахосан, разпилян, пропилян ‖ погубен, пропаднал, пожертвуван, провален ‖ (*прен.*) неморален, пропаднал
изгълтвам — лапвам, излапвам, изяждам, глътвам, нагълтвам, налапвам
изгълчавам (*нар.*) — изхоквам, избъбрям, измърморвам, издумвам (*нар.*)
изгърбвам се — прегърбвам се, превивам се, изкривявам се, изкорубвам се, изгъвам се (*разг.*), извивам се, клюмвам
изгърмявам — гръмвам, давам изстрел, избухвам, изехтявам, изтрещявам, пуквам
издавам — публикувам, обнародвам, печатам
издавам — съобщавам, разкривам, не пазя тайна, сърби ме под езика (*разг.*) ‖ (*прен.*) предавам, издайнича, предателствувам, доносничa
издаден — изваден, изпъкнал, издут, релефен ‖ публикуван, печатан, обнародван, отпечатан
издаден — предаден, съобщен, разкрит

издадина — изпъкналост, издутина, издаденост, издатина
издайник — предател, доносчик, доносник, шпионин
издайнича — предателствувам, предавам, изменям, доноснича, шпионирам
издайничество — предателство, измяна, вероломство, доносничество, шпионаж
издалеко (*нар.*) — (*вж.*) издалеч
издалеч — отдалеч, от разстояние, издалеко, на разстояние ‖ (*прен.*) със заобикалки, внимателно, предпазливо
издебвам — дебна, вардя, изварддвам, причаквам, привардвам, следя, изчаквам, изненадвам
издевателство — гавра, подигравка, безчинство, ексцес (*книж.*), изстъпление, злодеяние, престъпление
издействувам — измолвам, ходатайствувам, изходатайствувам (*разг.*), добивам, получавам, извоювам
изделие — произведение, продукт, творба, предмет, работа, дело
издигам — изправям, дигам, вдигам, надигам, извишавам, покачвам, повишавам, виря, навирям, привдигам, поприводигам, приповдигам, качвам ‖ (*прен.*) зидам, строя, иззиждам ‖ въздигам, възвишавам, възхвалявам, възвеличавам
издигам се — дигам се, надигам се, подемам се, покачвам се, изправям се, привдигам се, поприводигам се, приповдигам се ‖ извишавам се, качвам се, изкачвам се, възкачвам се ‖ (*прен.*) успявам, постигам, напредвам
издигнат — надигнат, повдигнат, покачен, повишен, висок, издаден ‖ изправен, отвесен ‖ културен, просветен, образован, напреднал, изтъкнат, личен, забележителен, възвишен
издигнатина — височина, издатина
издирам — раздирам, съдирам, дера, скъсвам, изподирам, разкъсвам ‖ дращя, издрасквам, изподрасквам, одрасквам
издирвам — диря, търся, претърсвам, тършувам, потърсвам, подирвам, проследявам, намирам, откривам ‖ изследвам, проучвам, правя изследване ‖ сподирям, задирям, следя
издирване — дирене, търсене, претърсване ‖ анкета, следствие ‖ изследване, изучаване, проучване
издоявам — доя ‖ (*прен. разг.*) смуча, изсмуквам, изтощавам, изцеждам
издрасквам — дращя, изподрасквам, поиздрасквам, надрасквам, дера, издирам, раздирам, изранявам, разранявам, стържа, остъргвам
издребнявам — одребнявам, опростявам, изпадам в дребнавост, ставам дребнав, занимавам се с дребни работи (с дреболии)
издребнял — дребнав, станал дребнав, ограничен, филистер (*книж.*), (*разг. прен.*) еснаф, простак
издръжка — подкрепа, прехрана, поддръжка, храна, алименти (*книж.*)
издръжлив — устойчив, корав (*прен.*), твърд, солиден, стабилен, здрав, силен, неизтощим, жизнеспособен, неуморен, неуморим, як (*нар.*), непоклатим, калѐн, изпитан, изпечен, неповредим ‖ траен, дълготраен, държелив ‖ търпелив
издръжливост — устойчивост, твърдост, здравина, стабилност, якост, сила, енергия, трайност, неизтощимост ‖ държеливост, жизненост, жизнеспособност ‖ търпение, сърцатост, нерви
издрънквам — дрънвам, издрънчавам, изшумявам, звънвам, иззвънтявам ‖ (*прен. разг.*) избъбрям, смутолевям, избърборвам, издумвам (*разг.*), изказвам, смънквам, изричам, изговорвам, измърморвам, издърдорвам (*разг.*), дърдоря (*разг.*)
издръпвам — (*вж.*) издърпвам
издувам — надувам, подувам
издувам се — надувам се, подувам се, бъбна, набъбвам, увеличавам се, едрея, наедрявам, раста, нараствам, разраствам се, развивам се, разширявам се

издува ме на смях (*разг.*) — напушва ме на смях (*разг*), надува ме на смях (*разг.*), смешно ми е, досмешава ме, идва ми смях (*разг.*), смее ми се, смях ме е
издумвам (*разг.*) — изказвам, изричам, изговорвам, произнасям, продумвам, изхортувам (*диал.*), измърморвам
издумвам си (*разг.*) — изказвам си, споделям, наговорвам се, набъбрям се
издълбавам — дълбая, ровя, пробивам, продълбавам, изчовърквам, дупча, продупчвам, промушвам, изравям
издълбоко — издъно, от дълбоко ‖ (*прен.*) основно, радикално, от (из) корен, из основи, задълбочено
издължавам се — плащам, заплащам, изплащам, наплащам се, разплащам се
издънвам — продънвам, пробивам, продупчвам, провалям
издънен — продънен, продупчен, провален, пробит, без дъно
издънка — фиданка, стъбло, корен, израстък ‖ (*прен.*) потомък, наследник, дете ‖ (*прен.*) бранш, отдел, род
издъно — из корен, издълбоко, дълбоко, от дъно ‖ (*прен.*) основно, изцяло, радикално, из основи, коренно, без остатък
издържам — издрайвам, трая, утрайвам, устоявам, издръжлив съм, търпя, понасям, удържам, държа се, изтърпявам, претърпявам
издържам — поддържам, храня, прехранвам, хрантутя (*разг. грубо*)
издържам се — прехранвам се, препитавам се, изкарвам си прехраната (препитанието), изкарвам си залъка (хляба), гечиня се (*нар. разг.*)
издържан — образцов, примерен, съвършен, изискан, изправен, редовен, перфектен (*юрид.*) ‖ изящен (*книж.*), изтънчен, фин, префинен
издържлив — (*вж.*) издръжлив
издържливост — (*вж.*) издръжливост
издърпвам — изтеглям, изваждам, измъквам, извличам, изтътрям, дърпам, тегля, мъкна, вадя, изхулвам, изхлузвам ‖ притеглям, придърпвам, привличам, примъквам ‖ изскубвам, изтръгвам, откъсвам, изкоренявам ‖ изопвам (*нар.*), разширявам, удължавам, изпъвам
издърпвам се — отдръпвам се, изтеглям се, измъквам се, изскубвам се, откъсвам се, изтръгвам се, изхулвам се, извличам се ‖ избягвам, отървавам се, изплъзвам се
издъхвам — умирам, почивам, склопвам очи, предавам богу дух (*религ.*) ‖ замирам, агонизирам
издъхнал — умрял, починал, мъртъв, склопил очи, предал богу дух (*религ.*), покоен, покойник, мъртвец
издяволувам (*разг.*) — изхитрявам, излъгвам, измамвам, изигравам, дяволувам, служа си с хитрина (дяволия), хитрувам, надхитрям, надигравам
иедник — грабител, потосмукач (*разг.*), експлоататор ‖ тиранин, подтисник
изехтявам — изгърмявам, избухвам, гръмвам, избухтявам, изечавам, ексвам, ехтя, бумтя, изкънтявам
изживелица — преживелица ‖ отживелица, рутина, старинност
изживявам — преживявам, проживявам, прекарвам, изчаквам ‖ чувствувам, вълнувам се, страдам ‖ превъзмогвам, преодолявам ‖ изтърпявам, понасям
изживяно — приключение, премеждие, патила (*нар.*), беди, неволи, страдания, одисея
изжулвам — изтърквам, изтривам, протривам, жуля, хлускам (*диал.*), изхлусквам (*диал.*), изстъргвам, стържа, трия
изжулен — изтъркан, изтрит, протрит, изхлускан, изстърган
изземвам — вземам, отнемам, задигам (*разг.*), изтръгвам ‖ конфискувам, реквизирам
иззиждам — изграждам, съзиждам, построявам, застроявам, строя
изигравам — доигравам, свършвам играта, изпълнявам си задачата (ро-

лята) ‖ проигравам, изтървам, пропущам

изигравам — измамвам, излъгвам, мамя, лъжа, заблуждавам, хитрувам, изхитрявам, надлъгвам, надигравам, надхитрявам, дяволувам (*разг.*), издяволувам (*разг.*), изюдвам (*разг.*), играя на въже (*разг.*)

изискан — искан, търсен, молен, измолен, рекламиран, призован ‖ префинен, изтънчен, изящен (*книж.*), с вкус, фин, деликатен, нежен, изнежен, елегантен, спретнат, рафиниран, издържан, съвършен ‖ изправен, редовен, акуратен, порядъчен

изисканост — изтънченост, префиненост, финост, деликатност, нежност, изящност (*книж.*) ‖ изправност, редовност

изисквам — искам, моля, измолвам, издействувам, желая, претендирам, прося, изпросвам ‖ налагам, настоявам, стремя се

изисква се — иска се, необходимо е, налага се, потребно е, без него не може (*разг.*)

изискване — условие ‖ необходимост, потребност, взискателност, нужда ‖ претенция

изискуем (*юрид.*) — дължим, платим

изискуемост (*юрид.*) — дължимост

изказвам — казвам, издумвам (*разг.*), изговорвам, изричам, изразявам, произнасям, измърморвам, изхортувам (*диал.*) ‖ (*разг.*) предавам, издавам, издайнича, предателствувам

изказвам се — изразявам се, излагам се, казвам си думата, казвам мнението си, обяснявам се, говоря, приказвам, беседвам ‖ (*разг.*) издавам се

изказване (*книж.*) — изразяване, мнение, реч, дума, изявление, говорене

изкалъпвам (*разг.*) — изработвам, правя, направям, изковавам (*прен. разг.*), изфабрикувам (*разг.*), изкусурявам (*разг.*), измайсторявам (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) съчинявам, измислям, изсмуквам из пръсти (*разг.*)

изкалъпен — направен, изработен, измайсторен (*разг.*), изкаран, изфабрикуван (*разг.*), възпроизведен ‖ (*прен. разг.*) измислен, съчинен, изсмукан из пръсти (*разг.*)

изкалъпявам — (*вж.*) изкалъпвам

изкарвам — измъквам, изваждам, изнасям, извличам, тегля, мъкна, изтеглям, влача, изтръгвам, вадя ‖ отвеждам, извеждам, откарвам ‖ (*прен. разг.*) печеля, препечелвам, спечелвам

изкарвам прехраната си — препитавам се, прехранвам се, работя, припечелвам, печеля, изкарвам си хляба (залъка) (*разг.*), гечиня се (*нар. разг.*), поминувам (*остар.*), поминавам (*нар.*)

изкатервам е — катеря се, качвам се, изкачвам се, възкачвам се, възлизам, пъпля, пълзя, изпълзявам

изкачвам — качвам, възкачвам, възсядам, яхвам, хепвам (*диал.*), катеря се, изкатервам се, възлизам

изкикотвам се (*разг.*) — изсмивам се, прихвам да се смея, кикотя се (*разг.*), присмивам се, кискам се (*разг.*), смея се, избухвам в смях, изкисквам се (*разг.*)

изклинчвам (*разг.*) — клинча (*разг.*), манкирам, избягвам, отбягвам, изплъзвам се, измъквам се, лавирам (*книж.*), шиканирам (*разг.*), не изпълнявам

изключая (*книж.*) — без, с изключение, освен, извън, вън, изключително

изключвам — отчислявам, отлъчвам, излъчвам, премахвам, махвам, отмахвам, отделям, отхвърлям, отстранявам

изключение — особеност, отклонение, рядкост, различие, отстъпление, аномалия

изключено — невъзможно, невероятно, неправдоподобно, невярно, несъвместимо ‖ в никакъв случай, не може, не бива (*разг.*), не се разрешава

изключителен — особен, рядък, необикновен, единствен по рода си, специален, отделен, несравним, ненормален, безподобен, забележителен, неочакван, небивал ‖ извънреден, извънмерен, чрезмерен, голям, феноменален

изключително — особено, извънредно, единствено, само, необикновено, рядко ‖ твърде много, извънмерно

изключително право — монопол, привилегия, запазено право

изковавам — кова, чукам, бия ‖ (*прен. поет.*) създавам, правя, творя, сътворявам ‖ (*прен. разг.*) изработвам, изфабрикувам (*разг.*), изкалъпвам (*разг.*) ‖ измислям, съчинявам, изобретявам

изконтен (*разг.*) — (*вж.*) наконтен

изкопавам — копая, ровя, изравям, дълбая, издълбавам ‖ намирам, откривам, изваждам

изкопчвам (*разг.*) — измъквам, изтръгвам, изкарвам, изскубвам ‖ (*прен. разг.*) издействувам, придобивам, измолвам, изпросвам, изкрънквам (*разг.*)

изкопчвам се (*разг.*) — изплъзвам се, откопчвам се, избягвам, освобождавам се, отървавам се, изклинчвам (*разг.*), свободен съм

изкоренявам — изваждам, изтеглям, извличам, изтръгвам, измъквам, изскубвам, вадя, мъкна, изкъртвам, оскубвам, скубя, изкарвам, кореня ‖ (*прен.*) премахвам, изтребвам, унищожавам, затривам, прочиствам

изкориствам — използувам, злоупотребявам, печеля, вадя облаги

изкормям — изтърбушвам (*разг.*), разпарям, промушвам, издълбавам (*прен.*)

изкорубвам се — извивам се, превивам се, изкривявам се, прегърбвам се, изгърбвам се, прегъвам се, изгъвам се (*диал.*), огъвам се, свивам се

изкрещявам — (*вж.*) изкрясквам

изкривявам — превивам, прегъвам, извивам, свивам, кривя, вия, сгъвам, извъртам, навивам, пречупвам ‖ (*прен.*) разкривявам, разтеглям, деформирам ‖ (*прен.*) извращавам, изопачавам, изкълчвам, преиначавам, извъртам, кривя си душата (*разг.*), лъжа

изкрънквам (*диал.*) — изпросвам, измолвам, издействувам, изкопчвам (*разг.*)

изкрясквам — изкрещявам, изревавам, изврякваm (*разг.*), изврясквам (*разг.*), извиквам, провиквам се, изписквам, пропищявам, застенвам, разревавам се, кряскам, викам, рева, врякам (*разг.*)

изкупвам — (*вж.*) изкупувам

изкупване — откуп, изплащане ‖ изкупление (*книж.*)

изкупление (*книж.*) — възмездие ‖ изкупуване, изплащане ‖ мъка, жертва

изкупувам — откупувам, изплащам, купувам, закупувам ‖ изплащам вина, търпя (понасям) мъка, изстрадвам, страдам, изтърпявам, претърпявам, възмездявам

изкусен — майсторски, опитен, вещ, сръчен, похватен, способен, ловък, хитър

изкусител — съблазнител, прелъстител, излъстител ‖ дявол, сатана

изкусителен — съблазнителен, прелъстителен, излъстителен, примамлив

изкуствен — неестествен ‖ имитиран, възпроизведен, копиран, пресъздаден ‖ (*прен.*) изкривен, изкълчен ‖ (*прен.*) престорен, неискрен, фалшив, лъжлив, фалшифициран, измамлив

изкуственост — неестественост ‖ (*прен.*) престореност, неискреност, фалш, лъжа, измама

изкуство — умение, опитност, вещина, сръчност, майсторство, майстория (*разг.*), способност, талант, похватност, ловкост, знание, леснота, майсторлък (*разг.*), мурафет (*разг. остар.*)

изкусурявам (*разг.*) — дотъкмявам, доработвам, довършвам, доправям, усъвършенствувам, подобрявам, на-

тъкмявам, изкалъпявам (*разг.*), измайсторявам (*разг.*), изфинвам (*разг.*)
изкуфявам (*прен. разг.*) — оглупявам, изглупявам, обезумявам
изкуфял (*прен. разг.*) — изглупял, изветрял (*разг.*), глупав, оглупял, изплискан (*разг.*)
изкушавам — блазня, съблазнявам, прелъстявам, пленявам, привличам, излъстявам, поблазням ‖ подлъгвам, прилъгвам, подмамвам, измамвам
изкушение — съблазън, прелъстяване, лъст ‖ измама, примамка, подмамка
изкушител — (*вж.*) изкусител
изкълчвам — навяхвам ‖ (*прен.*) изкривявам, разкривявам, извъртам, измятам, изменям ‖ (*прен.*) изопачавам, преиначавам ‖ (*прен.*) окарикатурявам
изкълчен — навехнат ‖ (*прен.*) крив, изкривен, разкривен, извъртян ‖ (*прен.*) преиначен, изменен, изопачен
изкънтявам — изехтявам, избухтявам, изтрещявам, тряскам, прокънтявам, гърмя, изгърмявам, прогърмявам, трещя, бумтя, избумтявам
изкъпвам се — къпя се, измивам се, вземам (една) баня (*книж.*)
изкъртвам — откъртвам, отчупвам, отломявам, строшавам, разкъртвам
излавям — ловя, хващам, улавям, сграбчвам, вземам, набарвам (*разг.*), сбарвам (*разг.*), залавям, пипвам (*разг.*)
излагам — показвам, излагам на показ, посочвам, демонстрирам ‖ разказвам, изяснявам, развивам, обяснявам, описвам ‖ компрометирам, посрамвам, засрамвам, сконфузвам, дискредитирам (*книж.*), опозорявам, позоря, унижавам, кепазя (*разг. остар*), злепоставям
излагам се — показвам се, явявам се ‖ обяснявам се, изказвам се, развивам мислите си, приказвам, говоря, казвам, изразявам се, поддържам ‖ (*прен. разг.*) засрамвам се, срамя се, компрометирвам се, сконфузвам се, кепазя се (*разг. остар.*), ставам смешен (за смях), посрамвам се ‖ рискувам, заплашен съм, застрашен съм, съм в опасност
излагам се на опасност — застрашен съм, заплашен съм, рискувам
излагане — срам, позор, резил (*разг.*), компрометиране
излаз — изход, отвор, проход, врата, дебуше ‖ (*прен.*) достъп, простор, свобода
йзлак (*диал.*) — кладенец, бунар
излапвам — лапам, изяждам, гълтвам, налапвам, нагълтвам, изгълтвам, опапвам (*разг.*), изпапвам (*разг.*), изплюсквам (*разг. грубо*), изпуквам (*разг. грубо*), прахосвам, пропилявам
излежавам се — лежа (си), излягам се ‖ (*прен. разг.*) бездействувам, безделнича, хайлазувам (*разг.*), лентяйствувам (*остар.*), дремя
излекувам — изцерявам, оздравявам, възстановявам
йзлет — екскурзия, разходка, обиколка, пътуване
излетник — екскурзиант, турист
излетява — излита ‖ преминава, изчезва, отминава
излечим — излекуем, изцерим
излечителен — изцерителен, церителен, лековит
изливам — плисвам, хвърлям вода, лѝсвам, ливвам ‖ разливам, проливам
излизам — тръгвам, напущам, отделям се, отдалечавам се ‖ изтръгвам се, измъквам се, изскубвам се ‖ показвам се, появявам се, явявам се, излизам налице, подавам се, изскоквам, изскачам, наизлизам ‖ (*прен.*) произхождам, произлизам, произтичам ‖ бивам публикуван (отпечатан, издаден)
излизам от — (*прен.*) базирам се, основавам се, изхождам
излиза — оказва се, установява се, добива се, получава се, вижда се, става ясно (явно), случва се
излизам нàглава (*разг.*) — справям се, успявам, смогвам, превъзмогвам, налагам се, надвивам, вземам над-

мощие, вземам връх, възтържествувам (*книж.*), надделявам, надмогвам
излизам налице — показвам се, появявам се, ставам явен, явявам се, мярвам се, лъсвам се (*разг.*), изскоквам, изпъквам, излизам начело, излизам наяве || (*разг.*) проявявам се, прочувам се, прославям се, ставам известен
излизам на повърхността — показвам се, появявам се, излизам наяве, изплувам, излизам налице
излизам на сцената — излизам наяве, показвам се, мярвам се, появявам се, вестявам се || играя роля, действувам, оперирам (*книж.*)
излизам наяве — показвам се, лъсвам (*разг.*), мярвам се, вестявам се, появявам се, довтасвам (*разг.*), излизам на сцената
излизам от кожата си (*разг.*) — (*вж.*) нервирам се
излизам от себе си (*разг.*) — (*вж.*) нервирам се
излиза ми из ума (*разг.*) — забравям, пропускам, изпускам, изумявам, щуква ми из ума (*разг.*), изхвръква ми из ума (*разг.*), излиза ми из главата (*разг.*)
излиза ми солено (*разг.*) — струва ми скъпо, излиза ми из носа (*разг.*)
излизвам — (*вж.*) изблизвам
излинявам — (*вж.*) линея
излитам се (*разг.*) — излетявам се (*разг.*), литвам (*разг.*), засилвам се, хвърлям се, впускам се, втурвам се, устремявам се, изхвърлям се || (*прен. разг.*) изсилвам се (*разг.*), залитам (*разг.*), силя се, пъна се (*разг.*), напъвам се (*разг.*), поизсилвам се, престаравам се
излитане (*разг.*) — изсилване (*разг.*), ексцес (*книж.*), залитане, престараване
изличавам — (*вж.*) заличавам, премахвам
изличим — заличим, изтриваем || нетраен, временен, преходен
излишен — лишен, ненужен, безполезен, непотребен, маловажен, пето колело (*разг.*), напуст (*нар.*), напразен, ялов (*нар.*)
излишество (*остар.*) — излишък, обилие, изобилие, плодородие || прекаленост, разточителство, разточителност, неумереност
излишно — (*вж.*) излишен; много, в повече
излишък — остатък, избитък (*остар. книж.*) || придатък, придобивка, притурка, добавка, допълнение || обилие, изобилие, плодородие, излишество, разточителство
излияние (*книж.*) — словоизлияние (*книж.*), словоохотливост, многоглаголстване (*остар. ирон.*), бъбривост, приказливост
изложба — изложение (*остар.*), излагане, показ, демонстрация
изложен — разположен, обърнат, на показ, на видно място || разказан, обяснен, развит || компрометиран, посрамен, засрамен, опозорен, зле поставен || застрашен, несигурен, заплашен, в опасност
изложение — изказване, реч, отчет, доклад, експозе (*офиц. остар.*), сказка, беседа, реферат, обяснение || (*вж.*) изложба
излъган — измамен, изигран, надхитрен, прилъган, примамен, подмамен, подведен
излъгвам — лъжа, мамя, измамвам, подлъгвам, подмамвам, заблуждавам, изхитрям, надхитрям, изигравам, примамвам, подвеждам || (*нар.*) излъстявам, прелъстявам, лъстя
излъстител (*остар.*) — прелъстител, съблазнител, изкусител (*книж.*)
излъстявам (*остар.*) — прелъстявам, съблазнявам, лъстя, изкушавам, пленявам || подмамвам, примамвам
излъчвам — отделям, отлъчвам, откъсвам, изпускам || отстранявам, отдалечавам, отблъсквам, отмахвам
излюпвам се — раждам се, излизам || (*прен.*) създавам се, оформявам се, показвам се, изпъквам, излизам наяве, пльпвам
излющвам — люща, олющвам, беля, обелвам, избелвам, махвам люспите

излягам се — излежавам се, полягвам си, лягам си, лежа, обтягам се (*разг.*), опъвам се (*разг.*), лежа си ‖ (*прен.*) облягам се, надявам се

измайсторявам (*разг.*) — изкалъпявам (*разг.*), изработвам, изкарвам, завършвам, майсторя (*разг.*), изкусурявам (*разг.*), изфабрикувам (*разг.*), обработвам, извайвам (*поет.*), изпипвам (*разг.*), изфинвам (*разг.*)

измама — лъжа ‖ подлъгване, излъгване, шмекерия (*разг.*), изиграване, подвеждане, подмамване, измамване ‖ заблуда, заблуждение, заслепение, видение, мираж, химера, илюзия, призрак, мечта ‖ подлост, лицемерие, притворство (*остар.*), машинация, игра, маска ‖ предателство, издайничество, изменничество, вероломство ‖ злоупотреба, шарлатанство ‖ съблазън, прелъстяване

измамвам — лъжа, излъгвам, подлъгвам, прилъгвам, изигравам, изхитрям, надхитрям, заблуждавам, държа в заблуда, привличам, подмамвам, примамвам, мамя ‖ съблазнявам, изкушавам, лъстя, прелъстявам, излъстявам, пленявам ‖ подвеждам, подкупвам, злоупотребявам

измамен — излъган, изигран, подмамен, прилъган, примамен, подведен, заблуден ‖ (*поет.*) (*вж.*) измамлив

измамлив — лъжовен, лъжлив, измамен (*поет.*), неистински, примамлив, привиден, измамнически, фродульозен (*книж. юрид.*) ‖ съблазнителен, прелъстителен ‖ лицемерен, притворен, подъл, вероломен ‖ химеричен, призрачен, миражен

измамник — лъжец, шарлатанин (*разг.*), мошеник, изнудвач ‖ подлец, вероломник, лицемер ‖ съблазнител, прелъстител

измамнически — нечестен, лъжлив, шарлатански, мошенически, изнудвачески, подъл

измацвам — (*вж.*) изцапвам

измежду — из, от, всред, между, изпомежду, из средата

изменѐн — променен, видоизменен, преобразен, взел друг вид, трансформиран, претърпял промяна ‖ обезобразен, обезформен, деформиран, изкривен, изопачен, преиначен

изменение — промяна, променение, видоизменение, трансформация, модификация, преобразование, метаморфоза (*прен.*), смяна, подновяване, обнова, поправка ‖ обрат, поврат

изменлив — (*вж.*) изменчив

изменник — неверник, изневерник (*книж. остар.*), вероломник, измамник, предател, дезертьор, безчестен, безсъвестен

изменничество — измама, изневяра, вероломство, предателство, издайничество, измамничество

изменчив — изменяем, променчив, вариращ, неустановен, несигурен, непостоянен, колеблив, непоследователен, неопределен, подвижен, относителен ‖ капризен, своеобразен, своенравен

изменчивост — променчивост, непостоянство, неустановеност, колебливост, несигурност, неопределеност, непоследователност, подвижност ‖ каприз, фантазия, своенравие, своеобразие

изменявам — меня, сменям, давам друг вид, превръщам, променям, видоизменям, трансформирам, подправям ‖ преработвам, преустройвам, поправям

изменявам се — изменям се, променям се, варирам, видоизменям се, поизменям се, променям вида си, трансформирам се, преобразявам се, вземам друг вид, претърпявам промяна, превръщам се

изменям — изневерявам, изменявам (*остар.*), мамя, лъжа, нарушавам клетва (обещание, дума)

измервам — меря, премервам, вземам мярка, отмервам, размервам, разкроявам ‖ изпитвам, пробвам, опитвам, изпробвам

измерен — премерен, размерен, мерен ‖ изпитан, изпробван, пробван, опитан, претеглен, теглен ‖ отмерен, прецизен (*книж.*), правилен, точно определен

измерение — (*разг.*) големина, размер, обем, величина

измерим — ограничен, определен, обхватен

измествам — избутвам, изтласквам, изтиквам, премествам, размествам, отмествам, пренасям, прехвърлям, местя ‖ замествам, наследявам, сменявам, заменявам

йзмет—смет, отпадъци, боклук (*разг.*), нечистотия, кал, тиня ‖ (*прен.*) хора неморални, морално паднали, калта на обществото

измивам — изчиствам, промивам, мия, чистя, очиствам, пречиствам, прочиствам, изплаквам, изкъпвам ‖ (*прен.*) заличавам, изличавам, изтривам, премахвам, разчиствам

изминавам — изхождам, пропътувам, извървявам, обхождам ‖ преминавам, изтичам, минавам, отминавам, извървявам, свършвам, източвам се, вървя, протичам

изминал — изтекъл, минал, преминал, отминал, стар, отдавнашен

измислен — мним, фиктивен, лъжовен, неистински, лъжлив, неверен, нереален, недействителен, несъществуващ, въображаем, фантастичен

измислица — небивалица, неистина, недействителност ‖ басня, било и небило (*нар.*), бабини деветини (*разг.*), приказка, история, анекдот ‖ лъжа, фантазия, въображение, фикция

измислям — намислям, съчинявам, изнамирам, изобретявам, откривам, създавам ‖ хрумва ми, теква ми (*нар.*), наумявам, измудрям (*разг.*), сещам се, идва ми на ума (*разг.*), ражда ми главата (*разг.*), умен съм, имам ум ‖ скалъпявам (*разг.*), изфабрикувам (*разг.*), изсмуквам из пръсти (*разг.*), съчинявам

измитам — мета, изчиствам, помитам, премитам ‖ (*прен. разг.*) махвам, премахвам, изхвърлям

измитам се (*разг.*)—махвам се, отивам си, напущам, оттеглям се, пръждосвам се (*разг.*), обирам си парцалите (*разг. грубо*)

измитай се! (*разг. грубо*) — махай се, бягай, пръждосай се (*разг.*), да те няма, обирай си парцалите (*разг. грубо*)

измокрям — намокрям, мокря, квася, наквасвам, накисвам, кисна, заливам, поливам, подмокрям, пръскам, напръсквам, ръся, наръсвам, поръсвам, напоявам, овлажнявам, навлажнявам

измолвам — изпросвам, прося, моля, примолвам се, поисквам, изисквам, издействувам, изкрънквам (*диал.*), изкопчвам (*разг.*)

изморен — (*вж.*) изтощен

изморителен — (*вж.*) изтощителен

изморявам — (*вж.*) изтощавам

изморявам се — (*вж.*) изтощавам се, запъхтявам се, изплезвам език (*разг.*), заморявам се

измразявам — изстудявам, заледявам, вледенявам

измръзвам — изстивам, простивам, замръзвам, помръзвам, смръзвам се, застивам, премръзвам, изстудявам се, простудявам се, зъзна, студено ми е, треперя, бера студ (*разг.*)

измудрям (*разг.*) — измъдрям, измъдрувам, измислям, изобретявам, намислям, изсмуквам из пръсти (*разг.*)

измъдрям се (*разг.*) — заставам, стъписвам се, изтъпанчвам се (*разг.*), изкумям се (*диал.*), окумям се (*диал.*)

измъквам — изваждам, изтеглям, извличам, издърпвам, изтръгвам, изкоренявам, изскубвам, отскубвам, изкарвам, изкъртвам

измъквам се — излизам, изгазвам, изтеглям се ‖ (*разг.*) изплъзвам се, избягвам, отървавам се, спасявам се, изскубвам се, отскубвам се, избавям се, изклинчвам (*разг.*), изкопчвам се, откопчвам се, изсулвам се, изхулвам се (*диал.*), изхлузвам се (*разг.*), дезертирам ‖ изчезвам, изфирясвам (*разг.*), духвам (*разг.*)

измърморвам — (*вж.*) избъбрям

измърсен — (*вж.*) замърсен

измърсявам — (*вж.*) замърсявам, кирливя (*разг.*), накирливям (*разг.*), изкирливям (*разг.*)
измършавявам (*разг.*) — отслабвам, слабея, линея, посталея (*нар.*), изсъхвам, стопявам се, изпосталявам (*нар.*)
измъчвам — мъча, изтезавам, гнетя, терзая, тровя (*прен.*), тормозя, изтормозвам, вадя (изкарвам) душата (*разг.*), подлагам на мъчение, бия, малтретирам, инквизирам (*книж.*), подлагам на изтезание (мъчение), тиранизирам, тероризирам, наказвам, угнетявам, безпокоя, притеснявам, притискам, тъпча, причинявам мъка, огорчавам, опечалявам
измъчвам се — намъчвам се, изтормозвам се, изстрадвам, страдам, мъча се, терзая се, тормозя се, виждам и патя (*разг.*) ‖ (*прен.*) топя се (*разг.*), изяждам се от мъка (*разг.*)
измъчване — мъка, теглило (*нар.*), страдание, мъчение, терзание, малтретиране, инквизиция (*книж.*), насилие, брутализиране, изтезание, страдалчество (*остар.*), гнет, безпокойство, изпитание, тормоз ‖ огорчение, тъга, болка, жал, скръб, тягост, горест ‖ носталгия (*книж.*) ‖ досада
измъчен — изстрадал, угнетен, изтерзан, страдал, претеглил (*разг.*), изтезан ‖ изнурен, изнемощен, отруден
измяна — изменничество, невярност, вероломство, предателство, издайничество ‖ бягство, дезертьорство, дезертиране, отстъпничество ‖ изневяра
измятам се — изплъзвам се, измествам се, отплесквам се, извъртам се ‖ (*прен.*) отмятам се, отказвам се, лъжа, излъгвам, лавирам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*), пишманя се (*разг.*), играя
измятане — разместване, отмятане, дислокация (*книж.*), размърдване ‖ (*прен.*) лавиране, игра, лъжа, отказ, клинчене (*разг.*), изклинчване (*разг.*), отмятане
изнаизлизам — (*вж.*) излизам
изналапвам — (*вж.*) излапвам
изнамирам — откривам, изобретявам, създавам, правя откритие, измислям
изнамиране — откритие, находка, изобретение, творба
изнапред (*нар.*) — отнапред, предварително, изначало (*книж.*), отначало, първом, по-отрано (*разг.*)
изнасилвам — силя, насилвам, върша насилие, заставям, принуждавам, понасилвам, притеснявам, изнудвам ‖ обезчестявам, озлочестявам, отнемам девството (*книж.*)
изнасилване — пресилване, принуда, насилие, натиск ‖ обезчестяване, озлочестяване, отнемане девството (*книж.*), поругание, оскверняване
изнасям — (*прен.*) съобщавам, казвам, правя достояние (*книж.*), докладвам, разкривам
изнася ми (*прен. разг.*) — имам интерес (полза, облага, изгода, сметка), идва ми на сметка, отърва ми (*разг.*), изгодно ми е, на сметка е
изначало (*книж.*) — изнапред (*нар.*), отначало, първом, в началото
изневерник — вероломник, изменник, неверник, предател, издайник, подлец, отстъпник, ренегат (*книж.*)
изневерявам — престъпвам (нарушавам) клетва (обещание, дума), измамвам, излъгвам, изменям, предателствувам, ренегирам (*книж.*)
изневиделица — внезапно, от невиделица, изведнъж, бързо ‖ неочаквано, ненадейно, непредвидено
изневяра — измяна, вероломство, отстъпничество, предателство, ренегатство (*книж.*)
изнежвам — нежа, изтънчвам, префинвам
изнежен — деликатен, слаб, крехък, нежен, изтънчен, префинен ‖ изящен, изискан, елегантен, женствен
изнеженост — слабост, крехкост, деликатност, изтънченост, нежност, чувствителност, префиненост, женственост
изнемога (*поет.*) — (*вж.*) изнемощялост

изнемогвам — (*вж.*) изнемощявам
изнемощение (*книж.*) — (*вж.*) изнемощялост
изнемощявам — изнемогвам, изтощавам се, изморявам се, отслабвам, отпадам, губя сили, оставам без сили, капвам (*прен. разг.*), капвам от умора (*разг.*), изнурявам се, падам от умора, каталясвам (*разг.*), преуморявам се, отмалявам
изнемощял — безсилен, отпаднал, уморен, слаб, немощен, изморен, преуморен, изтощен, изнурен, посърнал, унил, паднал от умора, примрял, каталясал (*разг.*), отмалял, престарял
изнемощялост — изнемощение (*книж.*), отпадналост, слабост, изнемога (*поет.*), безсилие, умора, изтощение, преумора, отмалялост, немощ, отслабване, изнуреност, унилост, посърналост, престарялост
изненада — изумление, учудване, захлас, почуда, удивление, сюрприз ‖ загадка, недоумение, неизвестност, неопределеност, таинственост
изненадан — озадачен, слисан (*разг.*), учуден, зачуден, изумен, удивен, смаян, захласнат, в недоумение, сюрпризиран, стреснат, паднал от небето (*разг.*), като гръмнат (*разг.*), като треснат (*разг.*)
изненадвам — озадачавам, поставям в недоумение, слисвам (*разг.*), поставям в чудо (*разг.*), смайвам, изумявам, учудвам, удивявам, поразявам, сюрпризирам ‖ изплашвам, сепвам (*нар. разг.*), стряскам ‖ дебна, издебвам, изварДвам, причаквам, привардвам ‖ сбарвам, напипвам (*разг.*), пипвам (*разг.*), спипвам (*разг.*)
изненадвам се — смайвам се, озадачавам се, сепвам се (*нар. разг.*), стряскам се, падам от небето (*разг.*), намирам се в чудо (*разг.*), учудвам се, оставам в недоумение
изнервям се (*разг*) — ставам нервен, нервирам се, изпъват ми се нервите (*разг.*), избухвам, възбуждам се, раздразням се, възбуден съм, изпадам във възбуждение ‖ (*прен.*) изтормозвам се
изнизвам се — нижа се, точа се, източвам се, редя се, изреждам се, следвам, минавам, отминавам ‖ (*разг.*) измъквам се, излизам незабелязано, напущам, изтеглям се
изниквам — (*вж.*) никна, покарвам, израствам
износвам се — овехтявам, вехтея, извехтявам, минава ми времето, похабявам се, хабя се, изтърквам се, изхабявам се, демодирам се
йзносен — експортен
изнóсен — изтъркан, изхабен, похабен, употребяван, овехтял, извехтял
изнòсен — изгоден, на добра цена, на сметка, евтин ‖ полезен, приемлив, сгóден
изнуда — принуда, насилие, натиск, принуждение, изнасилване ‖ шантаж, изнудване
изнудвам — принуждавам, насилвам, упражнявам насилие (натиск), изнасилвам
изнудвач — измамник, мошеник, шарлатан (*разг.*)
изнурен — (*вж.*) изтощен
изнуреност — (*вж.*) изтощение
изнурителен — (*вж.*) изтощителен
изнурявам — (*вж.*) изтощавам
изобилен — обилен, неизчерпаем, неизтощим, преизобилен, богат, щедър, непресушим, плодовит, плодороден, продуктивен ‖ многоброен, безброен, несметен, несчетен, многократен, излишен, разточителен ‖ пороен
изобилие — обилие, плодородие, избитък (*остар.*), голямо количество, богатство, неизчерпаемост, излишество, излишък, благодат, щедрост, плодовитост, берекет (*нар.*), тарапана (*прен. разг.*) ‖ (*прен.*) извор, поток
изобилно — много, в изобилие, обилно, в голямо количество, премного, богато, щедро, бол (*разг.*), преизобилно, неизчерпаемо
изобилствувам (*книж.*) — има ме много, намирам се в изобилие, пре-

обладавам, има ме в голямо количество, богат съм, неизчерпаем съм || (*прен.*) бликам, гъмжа, избликвам, извирам, преливам
изоблен — заоблен, объл, овален, закръглен, валчест, кълбовиден, кълбест, топчест, сферичен
изобличавам — излагам, разобличавам, демаскирвам (*книж.*), снемам маската (*разг.*), разкривам, разбулвам || засрамявам, посрамявам, компрометирам, опозорявам, бичувам, нападам
изобличен — изложен, разкрит, демаскиран (*книж.*), разобличен || засрамен, посрамен, опозорен, сконфузен, обиден, компрометиран
изобличение — разкриване, разобличение, демаскиране (*книж.*) || засрамяване, компрометиране, позор, опозоряване, излагане
изобличител — разобличител, порицател || укорител, обвинител, критик
изобличителен — разобличителен || компрометиращ, позорен, излагащ, за порицание, за укор
изображение — образ, лик, картина, рисунка, фигура, печат
изобразителен — образен, нагледен, прегледен, показен, картинен || художествен
изобразявам — рисувам, изрисувам, нарисувам || представям, обрисувам, очертавам, описвам, начертавам, възпроизвеждам
изобретател — откривател, изнамервач (*разг.*) || създател, творец, автор
изобретателен — находчив, остроумен, съобразителен, досетлив, предвидлив, умен, духовит
изобретение (*книж.*) — откритие, изнамиране, творение, създание, идея, мисъл, творба
изобретявам — изнамирам, измислям, създавам, сътворявам, творя, откривам
изобщо — въобще (*остар.*), изцяло, напълно, общо взето (*разг.*), в общи черти
изолация — (*прен.*) уединение, усамотение, отделяне, отстранение, изолиране, откъснатост, изолираност
изолиран — сам, единичен, самотен, уединен, усамотен, отстранен, отделен, изоставен, пуст, напуснат, разделен, откъснат, единствен, самостоятелен, рядък, незаменим, изключителен || откъслечен, частичен
изолираност — изолация, откъснатост, усамотеност, уединеност, уединение, самота, усамотение, отделяне || изключителност, частичност, единственост
изолирвам — усамотявам, уединявам, разделям, отделям, откъсвам, отстранявам, изоставям
изопачавам — преиначавам, извъртам, изкривявам, изкълчвам (*разг.*), окарикатурявам (*прен.*), изменям, извращавам, променям, видоизменям, придавам друг вид, невярно обяснявам, невярно осветлявам, лъжа, кривя си душата (*разг.*)
изопачен — преиначен, извъртян (*разг.*), изменен, изкривен, неверен, изкълчен (*разг.*), превратен, извратен, променен, видоизменен, окарикатурен (*прен.*)
изопвам (*нар.*) — опъвам, изпъвам, разтягам, раздърпвам, издърпвам, разпъвам, раздължавам, дърпам, разтеглям, развлачвам, разстилам, обтягам, разширявам, удължавам
изоставам — (*прен.*) не успявам, влача се на опашката (*разг.*), влача се (*разг.*), кретам, оставам назад, съм назад, отпадам, артисвам (*разг.*), изпреварват ме, не напредвам, застоявам се, мъкна се (*разг.*), закъснявам, стоя на едно място, съм в застой, тъпча на едно място (*разг.*)
изоставен — занемарен, напуснат, оставен, захвърлен, пренебрегнат, отритнат, зарязан (*разг.*), бракуван, изолиран
изоставям — напускам, оставям, отстъпвам, зарязвам (*разг.*) || немаря, занемарявам, не се интересувам, захвърлям, бракувам, пренебрегвам, не придирям || игнорирам, изолирам, отхвърлям || отминавам, не забелязвам, пропущам, изпущам

изостанал — стар, едновремешен, останал, занемарен, забравен, напуснат ‖ недоразвит, останал назад, неуспял ‖ последен, дирен, заден, изпреварен

изостаналост — назадничавост, ограниченост, невежество, непросветеност, некултурност, ретроградност (*книж.*) ‖ анахронизъм, архаизъм

изострен—заострен, остър, изшилен, бодлив ‖ (*прен.*) подсилен, засилен

изострям — (*вж.*) остря ‖ (*прен.*) подсилвам, засилвам, усилвам

изотзад — отзад, отдире, изотдире, откъм гърба

изпадам — падам ‖ попадам, намирам се ‖ изоставам назад, отпадам ‖ (*разг.*) обеднявам, пропадам, осиромашавам, изпадам в немотия

изпадам във възторг (*книж.*) — (*вж.*) възхищавам се

изпадам в изненада (*книж.*) — (*вж.*) изненадвам се

изпадам в лишение (*книж.*) — (*вж.*) обеднявам, обосявам (*разг.*), оголявам (*разг.*), изпадам в немотия (*разг.*)

изпадам в отчаяние (*книж.*) — (*вж.*) отчайвам се

изпадам в страх (*книж.*) — (*вж.*) изплашвам се

изпадам в ужас (*книж.*) — (*вж.*) плаша се, ужасявам се

изпаднал — попаднал, намерил се ‖ (*разг.*) пропаднал, беден, изоставен, обеднял, осиромашял, оголял (*разг.*)

изпаднал в отчаяние — (*вж.*) отчаян

изпаднал в немотия — (*вж.*) беден

изпапвам (*разг.*) — излапвам (*разг.*), изяждам, изпуквам (*разг. грубо*) ‖ (*прен.*) прахосвам, пропилявам, разпилявам

изпарение — пара, дим, дъх, миризма

изпарявам се — изветрявам, изсъхвам ‖ (*прен. разг.*) отлитам, изчезвам, изгубвам се, измъквам се, излизам незабелязано, излизам без да се обадя

изпащам си (*разг.*) — патя си, пострадвам, напащам се, загазвам (*разг.*), страдам, изстрадвам, тегля (*разг.*), натеглям се (*разг.*), изтеглям, вкусвам му сладостта (*разг.*), ям му попарата (*разг.*), аз си знам (*разг.*)

изпечен — препечен, опечен, сварен, изварен ‖ държелив, изпитан, издръжлив, як (*нар.*), здрав, кален, закален ‖ (*прен. разг.*) опитен, обигран, пишкин (*разг.*), вещ, ловък, закоравял

изпивам — пия, смуча, изсмуквам, гълтам, гаврътвам (*нар. разг.*)

изпипан (*разг.*) — измайсторен (*разг.*), изфинен (*разг.*), изкусурен (*разг.*), изкалъпен (*разг.*)

изпипвам (*разг.*) — майсторя (*разг.*), измайсторявам (*разг.*), изкусурявам (*разг.*), изкалъпявам (*разг.*), изфинвам (*разг.*), изработвам

изписвам — рисувам, нарисувам, изобразявам, обрисувам, изразявам, отбелязвам ‖ отписвам (*разг.*)

изписвам се — отбелязвам се, отразявам се, очертавам се, изрисувам се, откроявам се, проектирам се, изобразявам се

изписквам — (*вж.*) изпищявам

изпит — изсмукан, слаб, отслабнал, болнав, бледен, анемичен, хилав, сух, мъртвешки, като мъртвец, посърнал, пожълтял

изпит — изпитване, екзамен, проверка ‖ (*прен.*) изпитание, изпитня (*нар.*), мъка, мъчение, страдание, тормоз

изпитан — изследван, проверен, проучен, изучен, изпробван, пробван ‖ кален, закален, издръжлив, як (*нар.*), здрав, твърд ‖ верен, предан, сигурен, опитен ‖ неоспорим, точен, верен, познат

изпитание — затруднение, трудност, изпитня (*нар.*), опасност, мъка, мъчение, изтезание, беда, терзание, гнет, страдание, нещастие, тормоз ‖ напрежение, усилие, напън

изпитател (*остар.*) — изследовател, откривател, пътешественик, пионер

изпитателен — въпросителен, любознателен, загадъчен, проницателен, наблюдателен
изпитвам — питам, запитвам, разпитвам, разследвам, проверявам || сондирам, разузнавам, научавам, опитвам, пробвам
изпитвам — чувствувам, почувствувам, осезавам (*остар.*), усещам, угаждам (*диал.*), вкусвам || понасям, изстрадвам, изтърпявам, изтрайвам, преживявам, изживявам, претърпявам, прекарвам, понасям
изпитвам радост (*книж.*) — (*вж.*) радвам се
изпитвам страх (*книж.*) — страх ме е, страхувам се, боя се, имам страх (*книж.*), изпадам в страх, бера страх (*разг.*), изплашен съм, хваща ме страх (*разг.*), обзема ме страх
изпитвам ужас (*книж.*) — плаша се, изкарвам си ума (*разг.*), изплашвам се
изпитня (*нар.*) — (*вж.*) изпитание
изпичам се (*разг.*) — (*вж.*) обигравам се
изпищявам — писвам, изписквам, виквам, извиквам, възкликвам, провиквам се, крясвам, ахвам (*разг.*), изревавам, надавам писък
изплаквам — измивам, изчиствам, плакна, проплаквам, промивам, мия, чистя, прочиствам, пречиствам, изчиствам
изплаквам — заплаквам, проплаквам, изревавам, изхлипвам, хлипам || оплаквам, споделям мъка (горчивина, тъга, горест)
изплашвам — плаша, сплашвам, изкарвам ума (*разг.*), стряскам, сепвам (*нар. разг.*), уплашвам, тревожа, безпокоя, внасям смут, смущавам, разтревожвам, забърквам || вцепенявам, вкаменявам
изплашвам се — уплашвам се, изпадам в страх (ужас, уплаха), изпитвам страх (*книж.*), ужасявам се, идва ми страх, глътвам си езика (*разг.*), имам страх (*книж.*), бера страх (*разг.*), страх ме е, обзема ме страх, ужас ме обхваща (*книж.*), обхваща ме страх, изкарвам си ума (*разг.*), побоявам се, сепвам се (*нар. разг.*), стряскам се, изтръпвам, разтревожвам се, смущавам се, забърквам се, загубвам (губя) присъствие на духа (*книж.*), загубвам (губя) самообладание (*книж.*)
изплашен — уплашен, изпаднал в страх (уплаха, ужас), обзет от страх (ужас), стреснат, разтревожен, ужасен, смутен, забъркан, изтръпнал, сепнат (*нар. разг.*)
изплащам — издължавам се, наплащам се, плащам, изкупувам, откупувам
изплезвам се — плезя се
изплесвам се — измятам се, отмятам се, отплесвам се || (*разг.*) измъквам се, изплъзвам се, избягвам, отклонявам се, отървавам се, спасявам се, изскубвам се, избавям се
изплесквам (*разг.*) — изцапвам, измърсявам, мацам (*разг.*), измацвам (*разг.*), оплесквам, омърсявам, омацвам (*разг.*), цапам, мърся, намърсявам, нацапвам
изплувам — излизам на повърхността, изплувам отгоре || (*прен.*) излизам наяве, показвам се, появявам се, излизам налице || (*прен.*) стигам, добирам се, докопвам се (*разг.*), успявам, сполучвам || избавям се, отървавам се, измъквам се, изтръгвам се
изплувам отгоре (*разг.*) — явявам се, появявам се, вземам връх, излизам наяве, показвам се, изплувам на повърхността, мяркам се
изплъзвам се — измъквам се, изскубвам се, избягвам, отклонявам се, отървавам се, избавям се, спасявам се, изтръгвам се, изхулвам се (*диал.*), изсулвам се (*нар.*), промъквам се, пропъхвам се, изхлъзвам се || (*прен.*) изчезвам, избягвам, изфирясвам (*разг.*), офейквам (*разг.*)
изплъзва ми се (*разг.*) — не успявам, пропускам, изтървам
изповед — признание, самопризнание, откровение, покаяние

изповедание — вероизповедание, религия, верую, вярване, вяра
изповядвам се — признавам, откривам се, казвам истината, потвърдявам, правя изповед, покайвам се, самопризнавам (*книж.*)
изпогубвам — губя, изгубвам, разпилявам, прахосвам, пропилявам
изпод — отдолу
изпокъсвам — разкъсвам, разпарчавам (*диал.*), надробявам, раздробявам
използваем — годен, употребим, влиза в работа (*разг.*), употребяем, приложим, оползотворим, ценен, полезен
използваемост — годност, употребимост, приложимост
използувам — употребявам, прилагам, оползотворявам (*книж.*), вкарвам в работа (*разг.*), прибягвам, ползувам се ‖ печеля, черпя (извличам) полза (облага), получавам облага ‖ стопанисвам, експлоатирам ‖ изкориствам, злоупотребявам
използуване — полза, печалба, изгода, облага ‖ стопанисване, експлоатация, извличане полза
изпомежду — (*вж.*) измежду
изпоплесквам (*разг.*) — (*вж.*) изплесквам
изпортвам (*разг.*) — изпускам, пропускам, изтървавам, изплъзва ми се (*разг.*), не успявам, развалям работата, втасвам я (*разг.*)
изпортен (*разг.*) — пропуснат, изтърван ‖ провален, похабен, развален
изпотрошавам — изтрошавам, троша, чупя, разтрошавам, натрошавам, потрошавам, строшавам, начупвам, надробявам, раздробявам, изпочупвам
изпочупвам — (*вж.*) изпотрошавам
изпояждам — изяждам, нагълтвам, изгълтвам, изпонагълтвам, изполапвам, лапам, налапвам, гълтам, поглъщам
изправен — прав, отвесен, дигнат, издигнат, въздигнат (*книж.*), възправен (*книж.*), опънат, вирнат, навирен, стърчащ, наперен
изправен — редовен, акуратен, прецизен (*книж.*), старателен, точен, правилен, безпогрешен, изпълнителен ‖ в изправност, в ред, без повреда, в добро състояние
изправителен — поправителен, корективен (*книж.*) ‖ възпитателен, превъзпитателен
изправление (*книж. остар.*) — поправка, корекция (*книж.*), подобрение ‖ превъзпитание
изправност — редовност, точност, правилност, ред, порядък ‖ старание, акуратност, прецизност (*книж.*)
изправям — вдигам, издигам, повдигам, приповдигам, закрепвам, виря, навирям ‖ (*прен.*) поправям, коригирам, уреждам, оправям, заглаждам (*разг.*)
изправям се — ставам, вдигам се, заставам, стоя, издигам се, стъписвам се (*нар. разг.*), стърча, понадигам се, приповдигам се, виря се, навирям се, надигам се, повдигам се ‖ източвам се, проточвам се, изопвам се (*нар.*), изпъчвам се ‖ съвземам се, свестявам се ‖ коригирам се, поправям се
изправям се пред — намирам се пред, натъквам се, озовавам се, сблъсквам се, срещам се, изпречвам се, излизам напред
изпразвам — опразвам, изцеждам, източвам, пресушавам ‖ освобождавам, напускам, изоставям
изпращам — пращам, провождам (*нар.*), изпровождам (*нар.*), отпращам, препращам, отправям, експедирам ‖ пръскам, разпръсквам, разпращам ‖ съпровождам, съпътствувам, придружавам, изпровождам (*нар.*) ‖ командировам
изпращявам — изпуквам, тряскам, пуквам се, избухвам, избухтявам, изтрещявам, счупвам се, спуквам се
изпреварвам — задминавам, предварям, надпреварвам, надминавам, вземам преднина, отивам напред, засенчвам (*прен.*) ‖ избързвам, прибързвам, ускорявам

изпреди — преди, нявга, някога, отколе (*нар.*), отдавна, лани (*нар.*), от рано, по-рано, по-преди, по-напред
изпренасям — нося, пренасям, разнасям
изпречвам — изтиквам напред, изтъпанчвам (*разг.*), изправям
изпречвам се — явявам се, показвам се, излизам напред, изпъквам ,стъписвам се (*нар. разг.*), препречвам се, изправям се пред, заставам, натъквам се, изтъпанчвам се (*разг.*), изпъчвам се, издигам се
изпробвам — пробвам, правя опит, опитвам, изпитвам, изследвам, проверявам, изучавам, разучавам ‖ начевам, предприемам, рискувам
изпробван — пробван, изпитан, проверен, опитан, изследван, изучен, разучен
изпровождам (*нар.*) — провождам (*нар.*), изпращам, пращам, експедирам, препращам ‖ съпровождам, придружавам
изпросвам — измолвам, издействувам, получавам, изисквам, прося, моля, примолвам се, помолвам, попросвам
изпръхнал — изсъхнал, сух, попукан
изпуквам — изпращявам, изтрещявам, избухвам ‖ (*разг. грубо*) изяждам, излапвам, изпапвам (*разг.*), изядам и изпивам, пропилявам, прахосвам
изпулвам се (*разг.*) — изблещвам се (*разг.*), ококорвам се (*разг.*), изпулвам очи, опулвам се (*разг.*), облещвам се (*разг.*), блещя се (*разг.*), кокоря се (*разг.*), пуля се (*разг.*), отварям широко очи
изпускам (изпущам) — изтървавам, отпущам, изтърсвам, губя, изгубвам, загубвам ‖ пропускам, забравям, изоставям ‖ прескачам
изпуснат — отпуснат, пропуснат, изтърван ‖ (*прен. разг.*) безконтролен, невъзпитан, изтърван (*разг.*), разпуснат, безпътен, разюздан
изпъвам — разтягам, опъвам, опвам (*разг.*), изопвам (*нар.*), раздължавам, протягам, раздърпвам, дърпам, разпъвам, обтягам, разточвам, разширявам, разстилам, простирам
изпъвам се (*разг.*) — проточвам се, лягам, просвам се, изтягам се
изпъден — изгонен, пропъден, прогонен, прокуден (*нар.*), напъден, отстранен, изключен, отдалечен, натирен (*разг.*), изтласкан, изтикан, избутан, премахнат, изселен
изпъждам — пропъждам, изгонвам, изхвърлям на улицата, прогонвам, прокуждам (*нар.*), пъдя, гоня, натирвам (*разг.*), изтирвам (*разг.*), изринвам (*разг. грубо*), изритвам (*разг. грубо*), измитам (*разг. грубо*), изтласквам, изтиквам, избутвам, напъждам, изблъсквам, разгонвам, отстранявам, отлъчвам, отделям, изключвам, излъчвам, отдалечавам, отчислявам, уединявам ‖ изселвам, заточвам, екстернирвам
изпъквам — появявам се, изскачам, излизам начело, излизам наяве (налице), излизам навън (напред), показвам се, възниквам, бия на очи (*разг.*), правя впечатление (*книж.*) ‖ проявявам се, прочувам се, отличавам се, ставам известен, прославям се, славя се, носи ми се славата (името), виден съм, лѝчен съм, блясвам, блестя, ставам лѝчен ‖ проличавам, личà, очертавам се, откроявам се, обрисувам се
изпъкнал — издаден, издут, надут, тумбест (*разг.*), подут ‖ излязъл навън, релефен
изпъкналост — издадина, издутина, релеф, релефност, ръб, издаденост
изпълвам — пълня, напълвам, натъпквам, претъпквам, набъквам (*диал.*), насипвам, наливам, препълвам ‖ заемам, запълвам, обемам, обхващам, овладявам, окупирам
изпълзявам — промъквам се, излизам, измъквам се
изпълнен — пълен, напълнен, претъпкан, натъпкан, набъкан (*диал.*), препълнен, преизпълнен, запълнен
изпълнен — свършен, извършен, завършен, довършен, привършен, реализиран, осъществен, направен

изпълнение — реализиране, реализация, осъществяване ‖ резултат, съблюдение, спазване
изпълним — осъществим, възможен, реализуем (*книж.*), лесен, достъпен, лесноизпълним, леснодостъпен, лесноосъществим
изпълнител— реализатор, осъществител, приложител
изпълнителен — изправен, съблюдателен, старателен, послушен, акуратен, съвестен, редовен, точен
изпълнявам — правя, върша, извършвам, работя, изработвам, направям, осъществявам, привеждам в изпълнение (*книж.*), реализирам, постигам ‖ спазвам, пазя, съблюдавам, удържам дума ‖ действувам, функционирам, служа
изпърво (*разг.*) — изпървом (*разг.*), първом (*разг.*), отначало, изначало, най-напред, на първо време, на първо място, първен (*нар.*), отпърво
изпъстрям — пъстря, напъстрям, шаря, нашарвам, изшарвам, обагрям, избагрям, оцветявам
изпъчвам се—пъча се, дуя се (*диал.*), надувам се (*разг.*), перя се (*разг.*), перча се (*разг.*), напервам се, издувам се ‖ изпъквам
изпъшквам — изохквам, извайквам, пъшкам, стена, охкам, вайкам, простенвам
изработвам — работя, изготвям, произвеждам, създавам,правя, върша, направям, извършвам, завършвам, приготовлявам, творя, сътворявам, съставям
изработен — произведен, направен, свършен, довършен, завършен, създаден, изготвен, приготвен, извършен, сътворен, изпипан (*разг.*), измайсторен (*разг.*)
изработка — направа, работа, фабрикация, производство ‖ изделие, произведение, продукт
изравнен — равен, приравнен, подравнен, гладък
изравнявам — равня, уравнявам, заравнявам (*нар.*), приравнявам, подравнявам, уеднаквявам, изглаждам, заглаждам
изравям (изривам) — изкопавам, издълбавам, ровя, дълбая, разравям, разкопавам ‖ изваждам, измъквам ‖ (*прен.*) откривам
израждам се — изродявам се, дегенерирам (*книж.*) ‖ разпадам се, разкапвам се, развалям се ‖ пропадам, упадам, оставам назад, провалям се ‖ изменям се, променям се, намалявам се, издребнявам
израждане — изродяване, дегенерация (*книж.*) ‖ пропадане, провал, разпадане, разкапване, развала, разложение, декаданс, упадък
изражение — израз, мимика, вид, външност, лице, физиономия, изглед
израз — говор, слово, дума, реч, език ‖ дикция, произношение, изговор ‖ изречение, фраза ‖ изражение, физиономия, лице ‖ изблик
изразител — тълкувател, интерпретатор, коментатор, говорител
изразителен — образен, фигуративен, релефен, картинен ‖ красноречив, убедителен, ясен, ярък, явен, доказателствен, симптоматичен, експресивен (*книж.*)
изразителност — образност, изразност (*книж.*), експресивност (*книж.*) ‖ релефност, картинност, фигуративност, убедителност, красноречивост
изразност (*книж.*) — (*вж.*) изразителност
изразходвам — разходвам, харча, похарчвам, изхарчвам ‖ употребявам, консумирам, поглъщам ‖ хабя, изхабявам
изразявам — изказвам, изговорвам, изричам, казвам, говоря, формулирам, редактирам ‖ показвам, изобразявам, давам израз (*книж.*)
изразява се — показва се, изпъква, вижда се ‖ намира израз (*книж.*), намира отражение (*книж.*), отразява се
изразявам възхищение — (*вж.*) възхищавам се
изразявам недоволство — (*вж.*) недоволствувам

израствам — раста, нараствам, порастވам, покарвам, никна, изниквам, пониквам, възниквам ‖ развивам се, ставам голям, големея, уголемявам се, едрея, увеличавам се, избуявам ‖ (*прен.*) издигам се, създавам се, развивам се, усъвършенствувам се
израстък — фиданка, издънка, стрък, разклонение ‖ придатък, нарастък
изреждам — броя, изброявам, наброявам ‖ редя, нареждам, подреждам
изреждам се — нижа се, следвам, редя се, изнизвам се, точа се, вървя, източвам се
изрезка — фрагмент, част, парче, отрязък
изречение — фраза, израз, период
изривам — рина ‖ (*прен.*) изхвърлям, махам, изчиствам ‖ (*прен.*) изтласквам, изблъсквам, изгонвам, изритвам
изригвам — изхвърлям, бълвам (*нар.*), избълвам (*нар.*), ригам (*диал.*), избухвам ‖ избликвам, руквам
изрисувам се — изписвам се, изобразявам се, очертавам се, откроявам се, оглеждам се
изритвам — изблъсквам, избутвам, изхвърлям, изтиквам, изтласквам, ритам, тласкам, бутам, блъскам, пъдя, пропъждам, изгонвам
изричам — изказвам, изговорвам, произнасям, издумвам (*разг.*), изтърсвам (*разг.*), избърборвам, избъбрям
изричен — нарочен, категоричен, недвусмислен, абсолютен, безусловен, прям, рязък, ясен, точен
изрод — урод, изчадие (*книж.*), изверг (*книж.*), дегенерат (*книж.*), идиот
изродѐн — уродлив, дегенериран (*книж.*) ‖ развален, похабен ‖ провален, деморализиран
изродявам се — (*вж.*) израждам се
изругавам — изхоквам, сгълчавам, скарвам се, изропвам (*диал.*), нахоквам, сопвам се (*разг.*), сропвам (*диал.*), ропам (*диал.*)
изръмжавам — (*прен.*) изсъсквам, ръмжа, зъбя се, озъбвам се, изревавам ‖ (*прен.*) изругавам
изръфан — оръфан, окъсан, скъсан, разнищен, протрит, разкъсан, прояден
изряден — образцов, примерен, безупречен, превъзходен, отличен, много добър, изискан, извънреден, пръв, първостепенен, първокласен ‖ редовен, точен, прилежен, акуратен
изрядко — от време на време, сегизтогиз, нарядко, рядко
изрядност — безупречност, изисканост ‖ редовност, прилежание, прилежност
изрязвам — режа, обрязвам, отрязвам, нарязвам, изсичам, прорязвам, изкълцвам
изселвам — преселвам, изгонвам, премествам, екстернирам, интернирам, въдворявам в местожителство
изселник — преселник, емигрант
изсилвам се — силя се, засилвам се, пъна се, напъвам се, излитам се (*разг.*), залитам (*разг.*), излетявам се (*разг.*), изхвърлям се (*разг.*), хвърям се, напрягам се, напрягам сили, напирам, стремя се, фукам се (*жарг.*), изфуквам се (*жарг.*), правя усилия (*книж.*) ‖ престаравам се, преувеличавам ‖ бързам, ускорявам, избързвам, усилвам
изсилване — излитане (*разг.*), залитане (*разг.*), крайност, ексцес (*книж.*)
изсипвам — сипвам, доливам, досипвам, пълня, напълвам ‖ изтърсвам, стоварвам, струпвам
изскачам — изскоквам, рипвам (*диал.*) ‖ (*прен.*) излизам, показвам се, появявам се, явявам се, мяркам се, изпъквам, излизам наяве, излизам налице, изпъчвам се
изскрибуцвам (*диал.*) — изскърцвам, изскриптявам (*диал.*), скърцам, скрибуцам (*диал.*), стържа
изскриптявам (*диал.*) — (*вж.*) изскрибуцвам (*диал.*)
изскубвам — отскубвам, откъсвам, скубя, доскубвам, изваждам, измъквам, изтеглям, издърпвам, изтръгвам, изкъртвам

изскубвам се — изтръгвам се, откъсвам се, отскубвам се, издърпвам се, изтеглям се, отделям се, измъквам се, изплъзвам се, изхулвам се (*диал.*), изсулвам се (*диал.*), откопчвам се ‖ отървавам се, избягвам

изследвам — проучвам, разучавам, изучавам,анализирам, проанализирам (*книж.*),разработвам,издирвам,изпитвам, разследвам, анкетирам, търся, разглеждам ‖ пробвам, правя опит, изпробвам, опитвам, проверявам

изследван — изучен, разучен, проучен, анализиран, разучен, разработен, издирен, разследван ‖ пробван, изпробван, проверен

изследване — издирване, търсене, изучаване, проучване, анализ ‖ анкета, дознание, разследване ‖ изпробване, проба, изпитване, проверка ‖ напипване, налучкване, откриване

изследвач—изследовател ‖ анкетьор

изслушвам — дослушвам, слушам

изсмивам се — смея се, кискам се (*разг.*), прихвам да се смея, прихвам, разсмивам се, засмивам се, кикотя се (*разг.*), изкикотвам се (*разг.*) ‖ присмивам се, подигравам се, надсмивам се

изсмуквам — смуча, гълтам, пия, изпивам, досмуквам, допивам, пресушавам, абсорбирам ‖ (*прен.*) изцеждам, изтощавам, изстисквам, пресушавам, изпивам до капка

изсмуквам из пръсти (*разг.*) — съчинявам, измислям, изкалъпявам (*разг.*), измудрям (*разг.*), излъгвам

изстивам — измръзвам, простивам, замръзвам, помръзвам, простудявам се, студено ми е, треперя, зъзна, премръзвам ‖ (*прен.*) охладнявам, отчуждавам се, ставам равнодушен (студен, безразличен)

изстинка — настинка, простуда, простудяване, треска, болест

изстисквам —изцеждам, изсмуквам, изпивам ‖ (*прен.*) изтощавам

изстрадал — измъчен, гнетен, угнетяван, угнетен, изтерзан, страдал, мъчен, измъчван, многострадален (*остар.*), страдалец (*остар.*), преживял много

изстрадвам — измъчвам се, мъча се, страдам, изтезавам се, виждам и патя (*разг.*), натеглям се, напатвам се, напащам се (*диал.*), патя си, намъчвам се, терзая се, тегля, изтеглям, охтикясвам (*нар.*), опирам пешкира (*нар. разг.*) ‖ изживявам, прекарвам, преживявам

изстрел — гърмеж, пукот, стрелба, вистрел (*остар.*)

изстудявам — (*вж.*) измразявам

изстъпвам се — изпречвам се, излизам напред, изпъчвам се, изтъпанчвам се (*разг.*)

изстъплен — яростен, буен, екзалтиран (*книж.*), фанатизиран, фанатичен

изстъпление — ярост, гняв, буйство, възбуда, екзалтация (*книж.*), крайност, афект, безчинство, ексцес (*книж.*)

изстъргвам — стържа, остъргвам, греба, изгребвам

изсулвам (*диал.*) — (*вж.*) измъквам, изувам, събувам

изсулвам се (*диал.*) — измъквам се изплъзвам се, пропъхвам се, промъквам се, изскубвам се, изхулвам се (*диал.*)‖ (*прен.*)изчезвам, избягвам, изфирясвам (*разг.*)

изсумтявам — изпъшквам, изпъхтявам, изохквам

изсушавам — пресушавам

изсъхвам — съхна, ставам сух, пресъхвам, изсушавам се, засъхвам ‖ (*прен.*) крея, линея, вехна, чезна, отслабвам

изтеглям — измъквам, издърпвам, изскубвам, изтръгвам, изваждам, мъкна, дърпам, скубя ‖ удължавам, опъвам, изпъвам, тегля, изопвам (*нар.*), раздърпвам, раздължавам, разтеглям

изтеглям — изстрадвам, понасям, преживявам, изживявам, претърпявам, претеглям, изтрайвам, изтърпявам, натеглям се, напатвам се, напащам се (*диал.*), намъчвам се, виждам и патя (*разг.*)

изтежко — важно, тежко, с тежест, с авторитет

изтезавам — (*вж.*) измъчвам

изтезавам се — (*вж.*) изстрадвам

изтезание—(*вж.*) измъчване, мъчение

изтезател — мъчител, душевадец (*разг.*)

изтекъл — минал, изминал, отдавнашен, стар, преминал, отколешен (*нар.*), давнашен

изтерзавам — (*вж.*) измъчвам

изтиквам — изблъсквам, изтласквам, избутвам, ритам, изритвам, измествам, изгонвам, изчушквам (*разг.*), блъскам, тикам, разтиквам, бутам, разбутвам, силя, насилям, тласкам, местя, отстранявам, премахвам, махвам, изривам (*разг.*), изхвърлям, отхвърлям ‖ пъдя, пропъждам, изпъждам

изтирвам (*нар.*) — натирвам (*нар.*), тиря (*нар.*), пропъждам, изпъждам, изгонвам, гоня, прогонвам, прокуждам (*нар.*), напъждам, изтласквам, избутвам, изблъсквам, разгонвам ‖ отстранявам, отдалечавам, отделям, отлъчвам

изтичам — тека, протичам, изливам се ‖ извирам ‖ преминавам, свършвам

изтичвам — тичам, затичвам се, притичвам, прибягвам, бягам, изприпквам, хуквам, втурвам се, пробягвам, изтърчавам, отърчавам, припвам

изтласквам — (*вж.*) изтиквам, измествам

изток — изгрев ‖ ориент

изтормозвам (*разг.*) — (*вж.*) измъчвам, тормозя

източвам — изцеждам, изпразвам, опразвам, изтакам (*диал.*), пресушавам ‖ точа, тегля, дърпам, изтеглям, издърпвам, разточвам, разтеглям, удължавам, раздължавам, раздърпвам

източвам — точа, изострям, наточвам, изшилвам

източен — заострен, изострен, изшилен, наточен, остър, шилест, бодлив

източник — първоизточник, начало, произход, произхождение, извор ‖ (*прен.*) повод, причина, първопричина, основание (*книж.*)

изтощавам — омаломощавам, уморявам, изморявам, изнурявам, изнемощявам, обезсилвам, преуморявам, сломявам, отруднявам, претрупвам, пресилвам, товаря, претоварвам, смазвам, заморявам, измъчвам, съсипвам ‖ (*прен.*) пресушавам, изцеждам, изсмуквам

изтощавам се — губя сили, отпадам, грохвам, слабея, унивам, изнурявам се, изнемощявам, отслабвам, изморявам се, преуморявам се, претоварвам се, избивам се (*нар.*), изтрепвам се (*нар.*), съсипвам се

изтощен — отпаднал, изморен, заморен, уморен, морен (*нар.*), преуморен, немощен, изнемощял, грохнал, изнурен, омаломощен, слаб, отслабнал, капнал, изнемощял, сломен, безсилен, обезсилен, отруден, пресилен, пребит (смазан) от умора ‖ омърлушен, унил, повяхнал, изпит, измъчен

изтощение — умора, слабост, отслабване, немощ, преумора, отпадналост, безсилие, изнемощялост, отмалялост, изнурение, изнуреност, изтощеност, съсипия (*разг.*), унилост

изтощителен — уморителен, съсипателен, изморителен, изнурителен, сломяващ, обезсилващ, тежък, труден, мъчен, убийствен, непоносим

изтрайвам (*разг.*) — (*вж.*) изтърпявам

изтребвам — премахвам, избивам, унищожавам, изтрепвам, трепя, затривам (*разг.*), изкоренявам ‖ (*прен.*) пречиствам, изчиствам, изличавам, заличавам

изтребителен — унищожителен, опустошителен, смъртоносен

изтребление (*книж.*) — изтребване, унищожение, опустошение, избиване, затриване, смърт

изтрезнявам — (*прен.*) съвземам се, свестявам се, опомням се, окопитвам се, възвръщам се, съживявам се, стряскам се, сепвам се (*нар. разг.*), идвам на себе си

изтрепвам — избивам, убивам, изпотребвам, изтребвам, унищожавам, премахвам, затривам
изтрепвам се — (*диал.*) изморявам се, избивам се, капвам от умора
изтрещявам — избухвам, тряскам, трещя, гърмя, изгърмявам, гръмвам, избумтявам, избухтявам, изкънтявам, изпращявам, изпуквам, изтряскввам
изтривалка — бърсалка, парцал, парцал, пачавра (*разг.*)
изтривам — трия, търкам, изтърквам || (*прен.*) лича, заличавам, изличавам, избърсвам, изчиствам, измивам, премахвам,бриша (*диал.*) ||(*прен.*) убивам, затривам, премахвам, унищожавам
изтрит — избърсан, изтъркан || (*прен.*) изличен, заличен, измит, изчистен, затрит, премахнат || похабен, изхабен || (*прен.*) банален, просташки, вулгарен, прост, изтъркан, блудкав, безинтересен, плосък, опошлял (*книж.*)
изтрошавам — изчупвам, изпотрошавам, изпочупвам, чупя, троша, натрошавам, строшавам
изтръгвам — изтеглям, издърпвам, изкарвам, изваждам, измъквам, извличам, изскубвам, откъсвам, изкоренявам, доскубвам, скубя, тегля, дърпам, вадя, мъкна || вземам, отнемам, завземам, заграбвам, откопчвам
изтръпвам — изстивам, полазват (лазят) ме тръпки || (*прен.*) стряскам се, изненадвам се, изплашвам се, вцепенявам се, сковавам се, ужасявам се, примирам || смущавам се
изтупвам — тупам, изтърсвам
изтъквам — соча, посочвам, показвам, казвам, изяснявам, излагам, отбелязвам || подчертавам, дебело подчертавам (*книж.*), подсилвам, наблягам, обръщам внимание, навеждам съображения (*книж.*) || тласкам (бутам) напред, изпречвам
изтъкнат — подчертан, известен, познат, издигнат, личен, виден, забележителен, знаменит, бележит || авторитетен, влиятелен
изтълкувам — (*вж.*) тълкувам
изтънчвам — изострям, заострям, изшилям, изтънявам || префиням
изтънчен — изискан, префинен, рафиниран, изострен (*прен.*) || деликатен, нежен, фин || вежлив, възпитан, благ, мил, приятен
изтънченост — изисканост, префиненост || нежност, деликатност, изнеженост, чувствителност
изтънявам — тъня, изострям, източвам || (*разг.*) слабея, отслабвам, ставам тънък (слаб)
изтънял — тънък, слаб, отслабнал || нежен, изнежен
изтъпанчвам (*разг.*) — изтиквам напред, изпречвам, изпъчвам, опълчвам, поставям напред, тикам напред, изваждам напред
изтъпанчвам се (*разг.*) — изстъпвам се, изпречвам се, излизам напред, изпъчвам се, измъдрям се (*разг.*), заставам, изправям се, кýмя се (*разг.*), стъписвам се (*нар. разг.*), опълчвам се
изтъпквам — изгазвам, измачквам, стъпквам, сгазвам, смачквам, прегазвам, тъпча, газя, мачкам, изпотъпквам, изпомачквам, изпогазвам
изтърбушвам (*разг.*) — изкормям, разпарям, промушвам, пробождам, || (*прен.*) пробивам, разкъсвам
изтървавам — пущам, изпущам || изоставям, пропущам, изплъзва ми се, изгубвам, отбягва ми, опускам (*разг.*), проигравам случай || забравям, излиза ми из ума (*разг.*), не забелязвам
изтървавам се (изтървам се) — изпущам се, не се задържам || (*прен.*) изтървавам дума, не премълчавам, избъбрям
изтърван — пропуснат, изпуснат, изгубен, загубен, незабелязан, проигран
изтъркан — протрит, изтрит, протъркан || изхабен, извехтял, похабен || стар, остарял, старомоден, демодиран, преминал времето си || (*прен.*) банален, прост, просташки

изтърквам — трия, изтривам, протривам, протърквам, търкам, остъргвам, изстъргвам, изжулвам, жуля, стържа ‖ премахвам, заличавам

изтърпявам — претърпявам, изтрайвам (*разг.*), търпя, трая, утрайвам (*разг.*), нося, понасям, издържам, изстрадвам ‖ кротувам (*разг.*), мирувам (*разг.*)

изтърсак (*разг.*) — (*прен.*) дребосък, завързак (*разг.*)

изтърсвам — изсипвам, просипвам, пропилявам, изпразвам ‖ изпускам, изтървавам ‖ (*прен. разг.*) изричам, изговарвам, казвам необмислено, изтървавам дума, избърборвам, избъбрям, изломотвам (*разг.*)

изтърчавам — търча, бягам, тичам, припкам, изтичвам, притичвам, пробягвам, прибягвам, притърчавам, завтичвам се, впускам се в бяг (*разг.*), хуквам, втурвам се, литвам, избързвам, плюя си на петите (*разг.*)

изтягам се — протягам се, лежа на гръб, излягам се, обтягам се, лежа, излежавам се, опънал съм се, изпъвам се, изпънал съм се, лежа си ‖ (*прен.*) лентяйствувам, безделнича, не работя, стоя без работа

изувам — събувам, събличам, смъквам, свалям, разголвам, оголвам, разсъбличам, изсулвам (*диал.*), изхулвам (*диал.*)

изумен — учуден, удивен, изненадан, объркан, слисан (*разг.*), поразен, смутен, смаян, сюрпризиран ‖ унесен, зашеметен ‖ обезумял, луд, занесен, разстроен

изумителен — чуден, удивителен, поразителен, фантастичен, изненадващ, смайващ, невъобразим

изумление — учудване, изненада, почуда (*поет.*), удивление, смайване, замайване, захлас, слисване

изумявам — изглупявам, обезумявам ‖ учудвам, изненадвам, удивявам, поразявам, смайвам, заслепявам, слисвам (*разг.*) ‖ забравям, пропускам, излиза ми из ума (*разг.*), щуква ми из ума (*разг.*)

изумявам се — чудя се, мая се (*диал.*), зачудвам се, удивявам се, слисвам се (*разг.*), смайвам се, учудвам се ‖ недоумявам, не проумявам, не разбирам

изумял — обезумял, смахнат (*разг.*), изумен, побъркан (*разг.*), залисан (*разг.*) ‖ смаян, слисан (*разг.*)

изучавам — уча, заучавам, научавам, школувам, добивам опит, опознавам, запознавам се ‖ усвоявам, овладявам, проучавам, разучавам, изследвам, разследвам, разузнавам ‖ наблюдавам, гледам, забелязвам, анализирам

изучаване — учение, обучение, школа ‖ разследване, проучване, издирване, изследване, търсене, анкета

изучен — проучен, разучен, разработен, изследван, разследван, анализиран ‖ изпитан, проверен, изпробван, пробван ‖ заучен, научен

изфабрикувам (*разг.*) — измислям, скалъпявам (*разг.*), стъкмявам, скроявам, нагласям, изкалъпявам (*разг.*), измайсторявам (*разг.*)

изфинен (*разг.*) — изпипан (*разг.*), измайсторен (*разг.*), изтънчен, фин

изфирясвам (*разг.*) — изветрявам, изпарявам се, отлитам, излитам ‖ (*прен. разг.*) изчезвам, изгубвам се, махвам се, измъквам се, избягвам, потъвам в земята (*разг.*)

изфучавам — фуча, профучавам, бръмча, разфучавам се ‖ изхвръквам, излитам, профучавам, буча ‖ (*прен. разг.*) лютя се, разлютен съм, лудея, буйствувам, раздразнен съм

изфъфлям — измърморвам, избъбрям, смънквам, избръщолевям, избърборвам, бръщолевя

изхабен — похабен, употребен, захабен, изтрит, изтъркан, не влиза в работа (*разг.*), взел-дал (*разг.*), стар, негоден, негоден за употреба, износен, развален, свършил, изпял си песента (*разг.*) ‖ прахосан, разпилян пропилян ‖ (*прен.*) слаб, изтощен, немощен, безсилен

изхабявам — хабя, похабявам, захабявам, разстройвам, повреждам,

унищожавам, развалям, разрушавам || (*прен. разг.*) пръскам, прахосвам, хвърлям на вятъра (*разг.*), разпилявам, пропилявам, изпуквам (*разг. грубо*) || харча, консумирам, изразходвам

изхабявам се — овехтявам, износвам се, вехтея, изтърквам се, хабя се, изтривам се || (*прен.*) погубвам се, пропадам, не ставам за нищо (*разг.*), отивам на вятъра (*разг.*), свършвам, изчерпвам се, изтощавам се, похабявам се, профанизирам се, опошлявам се (*книж.*)

изхайлазвам (*разг.*) — правя хайлазин (*разг.*), правя мързелив (ленив)

изхайлазен (*разг.*) — мързелив, ленив, хайлазин (*разг.*), отпуснат

изхапвам — изпохапвам, изпояждам, изгризвам, изпогризвам, захапвам, хапя, гриза

изхарчвам — (*вж.*) харча

изхвръквам — излитам, литвам, хвръквам, политвам, понасям се, отлитам, пръпвам (*нар.*), изфучавам, профучавам || (*прен.*) изтичвам, излизам, напущам || (*прен.*) махват ме, изпъждат ме, избутват ме, изхвърлят ме, изгонват ме

изхвръква ми из ума (*разг.*) — забравям, щуква ми из ума (*разг.*), излиза ми из ума (*разг.*), не помня, не се сещам || пропускам, изтървам

изхвърлям — хвърлям, отхвърлям, отмятам, отблъсквам, мятам, премятам || махвам, премахвам, отстранявам, изтърсвам, изоставям, изпущам || (*прен.*) изгонвам, изпъждам || (*прен.*) изригвам, избълвам (*нар.*)

изхитрям — надхитрявам, изигравам, мамя, лъжа, излъгвам, изюдвам (*разг.*), измамвам, надлъгвам || подигравам

изхитрям се — ухитрям се, хитрувам, дяволувам, издяволявам се, постъпвам хитро, ставам хитър || (*прен.*) лавирам, симулирам

изхленчвам — проплаквам, хлипам, заплаквам, хленча, изхълцвам, изхлипвам

изхлузвам — изхулвам (*диал.*), изсулвам (*диал.*), изхлъзвам, измъквам, смъквам, събличам

изход — излаз, врата, отвор || край, завършък, резултат, следствие, последица || разрешение, модус (*книж.*), решение

изходен — начален, инициален, първоначален, отправен

изходящ — произтекъл, произлязъл, произходящ, роден || (*канц.*) отправен

изхождам — изпохождам, изминавам, преминавам, пребраждам, изброждам, обхождам || произлизам, произтичам, произхождам, водя началото си (*книж.*), изтичам, излизам, излазям (*диал.*), имам корена си (*разг.*), имам за източник || вземам предвид, имам за база

изхоквам (*разг.*) — хокам, ругая, наругавам, изругавам, нахоквам, гълча (*нар.*), сгълчавам (*нар.*), смъмрям, ругая, сропвам се (*диал.*), ропам (*диал.*), мъмря, скарвам се, карам се, озъбвам се

изхранвам — прехранвам, отхранвам, отглеждам, грижа се, давам прехрана, давам издръжка

изхранвам се — препитавам се, прехранвам се, изкарвам си залъка (поминъка, прехраната, препитанието); издържам се, гичиня се (*нар.*), поминувам се (*остар.*)

изхрупвам — (*вж.*) изхрусквам

изхрусквам — схрусквам, изяждам лапвам, сдъвквам, хрупам, схрупвам, изхрупвам

изхълцвам — (*вж.*) изхленчвам

изхулвам се (*диал.*) — (*вж.*) изплъзвам се

изцапан — (*вж.*) замърсен

изцапвам — изплесквам, омацвам, размацвам, оцапвам, мацам, цапам, зацапвам, кирливя (*разг.*), изкирливям (*разг.*), накирливям (*разг.*), правя бербат (*разг.*) || мърся, замърсявам, измърсявам, петня, опетнявам

изцеждам — цедя, прецеждам, процеждам || изстисквам, изсмуквам, изпивам || (*прен.*) изтощавам, изнурявам || източвам, изпразвам, наточвам

изцеление (*книж.*) — излекуване, оздравяване, оздравяне (*разг.*) ‖ (*прен.*) спасение
изцелявам (*книж.*) — (*вж.*) изцерявам
изцерителен — (*вж.*) лековит
изцерявам — изцелявам (*книж.*), излекувам, оздравявам, правя да оздравее, лекувам ‖ (*прен. разг.*) поправям, спасявам, отървавам
изцъклям очи — (*вж.*) опулвам се
изцърквам — изпръсквам, църкам, пръскам, изхвърлям, изпускам
изцяло — общо взето (*разг.*), общо, накуп, изобщо, заедно, наедно, изедно ‖ напълно, съвсем, дибидюс (*нар.*), досущ, без остатък, топтан (*разг.*), от главата до петите (*разг.*), открай докрай, от игла до конец (*разг.*), всичко ‖ подробно, издъно, до дъно, издълбоко, из основи, из корен, основно, радикално, докрай ‖ на един дъх, изведнъж, из един път, анблок
изчадие (*книж.*) — изрод, урод, изверг (*книж.*), дегенерат (*книж.*), идиот, чудовище
изчаквам — чакам, трая, търпя, дотрайвам (*нар.*), изтрайвам ‖ бавя се, отлагам ‖ следя, дебна, издебвам, дебна случай, извардвам
изчезва — (*прен.*) разминава се, разнася се, отминава, премахва се
изчезвам — губя се, изгубвам се, скривам се, избягвам от погледа, ставам невидим, скривам се от погледа, крия се, загубвам се, потъвам, потъвам в земята, потъвам вдън земя (*разг.*), пропадам, падам, изчезвам, няма ме, липсвам, заличавам се ‖ изфирясвам, топя се, стапям се, изпарявам се, отлитам ‖ избягвам, побягвам, пръждосвам се (*разг.*), оттеглям се, отдалечавам се, махвам се, дявам се (*нар.*), духвам (*разг.*), щуквам (*нар.*) ‖ (*прен.*) загивам, умирам, отмирам, замирам, преставам да съществувам, отпадам, затихвам, западам, залязвам
изчезнал — загубен, изгубен, липсващ, загинал, пропаднал, без известие, без следа, в неизвестност, безвестен (*книж.*)
изчепквам — (*прен.*) изтръгвам, измъквам, измолвам, изкрънквам(*диал.*)
изчервявам се — червя се,поруменявам ‖ (*прен.*) засрамвам се, досрамява ме, идва ми срам, смущавам се, потъвам (в земята) от срам (*разг.*), срамувам се
изчерпан — свършен. привършен, приключен, ликвидиран ‖ изразходван, консумиран, пропилян, разпилян, пръснат ‖ (*прен.*) изтощен, изхабен
изчерпателен — подробен, обстоятелствен, обстоен, пълен, в подробности, обширен, всестранен ‖ прецизен, детайлен, точен
изчерпателност — пълнота, всеобхватност, подробност
изчерпвам — черпя, източвам, изцеждам, изпразвам ‖ свършвам, довършвам, приключвам, привършвам, довеждам докрай ‖ консумирам, изразходвам, изхарчвам, разходвам ‖ (*прен.*) изтощавам, изхабявам
изчерпвам сили — (*вж.*) изтощавам (се)
изчисление — пресмятане, смятане, изброяване
изчислявам — броя, изброявам, пресмятам, наброявам, смятам ‖ отчислявам, изключвам, отстранявам
изчиствам — прочиствам, чистя, измитам
изчовърквам — изчоплям, изкарвам, измъквам, чопля, ровя, изравям
изчоплям — (*вж.*) изчовърквам
изчупвам — чупя, изпочупвам, троша, изтрошавам, изпотрошавам, строшавам, разтрошавам, разбивам, изкъртвам, кърша, изкършвам
изшивам — ушивам, изпошивам, изпозашивам, зашивам, шия ‖ избродирвам, извезвам
изшилвам — заострям, изострям
изшилен — шилест, остър, заострен, изострен, бодлив
изюдвам (*разг.*) — измамвам, излъгвам, надхитрям, изхитрям, мамя, надлъгвам, изигравам

изява — (*вж.*) изявление
изявител — декларатор, заявител
изявление — изява, заява, заявление, декларация, изказване, интервю ‖ публикация, съобщение
изявявам — заявявам, декларирам, казвам, изказвам, изразявам, съобщавам ‖ показвам, посочвам
изявявам готовност (*книж.*) — готов съм, съгласен съм, приемам, склонен съм
изявявам искане (претенция) — искам, претендирам, предявявам искане
изяждам — глътвам, дояждам, лапвам, нагълтвам, излапвам (*разг.*), изпапвам (*разг.*), издъвквам, поглъщам, налапвам, изгълтвам, нагъвам (*разг. грубо*), сдъвквам, изхрусквам, схрупвам, схрусквам, хрупам, изпуквам (*разг. грубо*), изплюсквам (*разг. грубо*), изпояждам ‖ (*прен.*) разходвам, консумирам, хабя, изхабявам, прахосвам, пилея, пропилявам ‖ (*прен. разг.*) погубвам, съсипвам, разсипвам, унищожавам, разяждам
изяждам се — (*прен.*) ядосвам се, мъча се, измъчвам се, тревожа се, кося се (*нар.*), скосявам се (*нар.*), отравям се (*разг.*), съсипвам се
изяснен — прояснен, ясен, просветлен, осветен ‖ пояснен, разяснен, обяснен, разтълкуван, коментиран ‖ аргументиран, мотивиран ‖ отгатнат, разгадан, разкрит, открит
изяснение — разяснение, пояснение, просветляване, просветление, осветление, обяснение, тълкуване, коментар ‖ мотивировка, аргументация
изяснителен — разяснителен, обяснителен, осветлителен, пояснителен, тълкувателен
изяснявам — разяснявам, осветлявам, хвърлям светлина, обяснявам, тълкувам, изтълкувам, пояснявам, доизяснявам ‖ разгадавам, разкривам, откривам, отгатвам
изяснявам се — (*вж.*) изяснявам ‖ прояснявам се, просветлявам, ставам ясен (бистър), ставам светъл, избистрям се

изящен (*книж.*) — красив, елегантен, великолепен, прекрасен, превъзходен, разкошен, изтънчен, кокетен, художествен, грациозен, гиздав, напет
изящество (*книж.*) — красота, елегантност, великолепие, пищност, блясък, изящност (*книж.*), художественост, разкош, лукс, гиздавост
икиндия (*нар.*) — късно следобед, надвечер, привечер, на мръкване
икономисвам — пестя, спестявам ‖ скътвам, отделям, отделям настрана, прикътвам, пазя, вардя ‖ намалявам, съкращавам
икономичен — пестелив, спестовен ‖ евтин, на добра цена, изгоден, износен, с малко разноски ‖ скъпернически
икономически — стопански
икономия — спестовност, пестеливост, пестене
илач (*нар.*) — лекарство, цяр (*нар.*), лек, медикамент
или — или — дилема, алтернатива, двоякост
илюзия — заблуда, измама, самоизмама, заблуждение ‖ мираж, химера, въображение, мечта, блян, фантазия, сън, утопия, заслепение, видение, призрак
илюзорен (*книж.*) — лъжлив, измамлив, нереален, недействителен, химеричен, неверен ‖ въображаем, мним, привиден, фантастичен, призрачен
илюстрация — картина, изображение, рисунка, описание ‖ пример
има — съществува, намира се, среща се, е налице, съдържа се
има да дава (*разг.*) — глупав, не е с ума си (*разг.*), хлопа му дъската (*разг.*), малоумен, слабоумен, тъп, тъпоумен
има дума (*нар.*) — мълви се, говори се, носи се слух, приказва се
има ме — фигурирам, вписан съм, числя се, причислен съм, **тук съм** ‖ намирам се, не липсвам

има смисъл — оправдава се, намира оправдание (основание) (*книж.*), необходимо е, явява се необходимо, има защо

имам — притежавам, владея, съм собственик, държа ‖ съдържам, обемам, включвам ‖ състоя се, съставен съм, включвам в себе си

имам вид — (*вж.*) изглеждам

имам вяра — вярвам, имам надежда, надявам се, уповавам се

имам желание — (*вж.*) желая

имам зъб (*разг.*) — гоня, преследвам ‖ мразя, ненавиждам

имам интерес — изнася ми (*разг.*), имам полза, изгодно ми е, на сметка ми е, имам сметка

имам намерение — (*вж.*) възнамерявам

имам нужда — (*вж.*) нуждая се

имам право — пада ми се, заслужавам, следва ми се, припада ми се ‖ прав съм, говоря истината

имам пръст (*разг.*) — имам дял, имам участие, участвувам, забъркан съм (*разг.*), умесен съм

имам сметка (*разг.*) — отърва ми, иде ми на сметка, изгодно ми е, изнася ми (*разг.*), имам интерес

имам страх — изпитвам страх, изпадам в страх, бера страх (*разг.*), изплашен съм, страх ме е, страхувам се, боя се, хваща ме страх (*разг.*)

имам съмнение — (*вж.*) съмнявам се, подозирам

имам търпение — (*вж.*) търпя, издържам, чакам

имам успех — (*вж.*) успявам

имане (*нар.*) — имот, пари, богатство, съкровище, имущество

име — название, наименование, означение ‖ прозвище, прякор, епитет ‖ (*прен.*) именитост, известност, популярност, репутация, реноме, слава, чест

имение — стопанство, владение, земя, имот, чифлик, ферма, имущество, мушѝя (*остар.*)

именит — прославен, прочут, славен, бележит, знаменит, забележителен, знатен, заслужил, известен, популярен, личен, всеизвестен, с име

именитост — известност, всеизвестност, бележитост, популярност, знаменитост, величие, слава, прослава

именно — точно, тъй, така, тъкмо, буквално, точно тъй, тъкмо така, тъкмо тъй

именован — наименован, наречен, наричан, означен, назван, назоваван

именувам — назовавам, наричам, означавам, давам име (название, наименование)

именувам се — именуват ме, зоват ме (*нар.*), викат ме (*нар.*), назовават ме, нося име (наименование, название)

имигрант — чужденец, преселник, пришелец, другоземец

имитатор — подражател, плагиатор

имитация — пародия, подражание ‖ подправка, ерзац (*разг.*), копие, фалшификация

имитирам — подражавам, наподобявам, копирам, прекопирам, повтарям, вземам за модел, възпроизвеждам, заимствувам ‖ подправям, фалшифицирам

имитиран — възпроизведен, копиран ‖ изкуствен, подправен

иморален — неморален, безнравствен, безсрамен, безчестен, покварен, порочен, извратен, развратен, деморализиран, безпътен, разпуснат, циничен, порнографен (*книж.*)

имот — имущество, състояние, богатство, собственост, владение ‖ земя, стопанство, имение

имотен — заможен, състоятелен, богат

имотност — заможност, благосъстояние, богатство, благоденствие

императив (*книж.*) — заповед, повеление (*книж. остар.*), повеля, веление (*остар.*), предписание, запрет (*юрид.*), нареждане, постановление, разпореждане, закон, норма, диктат

императивен (*книж.*)—заповеден, заповеднически, повелителен ‖ обязателен, безусловен, задължителен, неотменяем, наложителен, настоя

телен, неопровержим ‖ твърд, строг, лаконичен, категоричен

император — монарх, самодържец (*книж.*), цар, цезар, владетел, властелин, деспот, господар

империализъм — завоевание, експанзия, завладяване, агресия

империалистически — завоевателен, експанзивен, агресивен

импозантен — внушителен, представителен, величествен, грамаден, грандиозен, огромен, монументален, тежък, величав

импонирам — правя впечатление, бия на очи (*разг.*), изпъквам, въздействувам, внушавам, влияя

импровизирам — приготвям набързо, скалъпявам ‖ не обмислям

импровизирано — бързо, случайно, набързо, неподготвено, приготвено набързо

импулс (*книж.*) — подбуда, подтик, стимул, стремление, тласък, подем

импулсивен (*книж.*) — нервен, възбудлив, буен, невъздържан, прихав ‖ емоционален

импулсирам (*книж.*) — подтиквам, подбуждам, стимулирам (*книж.*), карам, накарвам, подмушквам, ентусиазирам

имунитет — незаразимост, устойчивост, издръжливост, невъзприемчивост ‖ (*диплом.*) неприкосновеност

имуществен (*книж.*) — веществен, материален

имущество — имот, състояние, богатство, пари, благосъстояние ‖ собственост, владение, притежание, имение

инак — (*вж.*) иначе

инакъв — друг, не такъв, различен, нееднакъв, от друг вид, отделен, всякакъв друг, разнороден, разновиден

инат (*разг.*) — упорство, твърдоглавие, неотстъпчивост, дебелоглавие (*разг.*)

инат (*разг.*) — твърдоглав, дебелоглав (*разг.*), корава глава (*разг.*), упорит, неотстъпчив, сбъден (*диал.*), опърничав, непокорен, непослушен, опак (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) арнаутин

инат (на) (*разг.*) — наопаки (*разг.*), напук (*разг.*), сбъдно (*диал.*), опърничаво

инатя се (*разг.*) — заинатявам се (*разг.*), правя на инат (*разг.*), проявявам инат (*разг.*), упорствувам, сбъден съм (*диал.*), заяждам се (*разг.*), противореча, противя се, дърпам се, тегля се, капризнича, правя напук (*разг.*), правя обратното, правя наопаки (*разг.*), противодействувам

иначе (*разг.*) — другояче, не така, по друг начин, инак, различно, с друг маниер, с други средства, обратно, наопаки (*разг.*) ‖ с други думи, иначе казано

инвалид — сакат (*нар.*), недъгав, куц, хром, ранен, неработоспособен, негоден

инвентар — вещи, движимости, движимо имущество ‖ опис, каталог, списък

инвестиция — капиталовложение

индекс — показател, указател

индивид — личност, лице, човек, особа (*книж. остар.*), същество, единица

индивидуален — личен, субективен, частен ‖ характерен, своеобразен, самобитен, свойствен, отличителен, особен, отделен ‖ едноличен, сам, самостоятелен

индивидуалност — субективност, характерност, своеобразие, особеност, отличителност, отличителна черта, самобитност ‖ самостоятелност

индикативен (*книж.*) — показателен, указателен, симптоматичен, характерен

индикация (*книж.*) — указание, белег, симптом (*книж.*)

индиректен — косвен, непряк, заобиколен, страничен

индиректно — косвено, отстрана, странично

индиферентен — (*вж.*) равнодушен

индиферентност — (*вж.*) равнодушие

индустриален — промишлен, фабричен

индустриалец — фабрикант
индустрия — промишленост, производство, фабрично производство, машинно производство
инертен (*книж.*) — неподвижен, флегматичен ‖ бездеен, заспал (*разг.*), пасивен, безучастен, скован ‖ безинициативен, безчувствен, безжизнен
инертност (*книж.*) — бездействие, заспалост (*разг.*), пасивност, скованост
инжектирам — (*прен. разг.*) подбуждам, подстрекавам
инициатива — начинание, почин, поява, проявление, начало, първа крачка, предприятие, подбуда, подтик, импулс (*книж.*), подбуждение (*книж.*), намерение, предприемчивост, самодейност, самоинициатива ‖ замах, жест, размах, широта, разпоредителност
инициативен (*книж.*) — предприемчив, разпоредителен, самоинициативен (*книж.*), човек със замах (*книж.*), досетлив
инициатор — уредник, основател, организатор, деятел, учредител ‖ новатор, реформатор, подбудител, начинател (*книж. остар.*)
инквизиционен — мъчителен, жесток
инквизиция — (*прен.*) мъчение, жестокост ‖ аутодафе
иносказание (*книж.*) — басня, легенда, алегория
иностранен (*книж.*) — чужд, чуждестранен, иноземен, чуждоземен, другоземен, екзотичен
иностранец (*книж.*) — чужденец, преселец, преселник, другоземец
инсекти — насекоми, буболечки (*нар.*)
инсинуация (*книж.*) — клевета, набедяване, клюка, злословие, хула, сквернодумство (*остар. книж.*) сквернословие (*остар.*), злепоставяне, одумки (*нар.*), обида, оскърбление
инсинуирам (*книж.*) — клеветя, набедявам, злословя, хуля, злепоставям, одумвам
инспектирам — контролирам, ревизирам, надзиравам, наглеждам, наблюдавам
инспектор — контрольор, ревизор, надзирател, проверител, нагледник (*разг.*), надзорник
инспекция — ревизия, надзор, контрол, проверка, обследване
инспиратор — (*вж.*) вдъхновител
инспирирам — вдъхновявам, внушавам, вдъхвам, насърчавам, съветвам, възбуждам ‖ подтиквам, подбуждам, подбутвам, надъхвам, подстрекавам, подучвам
инсталирам — монтирам ‖ настанявам, турям, намествам, поставям, натъкмявам
инстинкт — нагон, подтик, влечение ‖ интуиция, чутие (*книж.*) ‖ животинското, скотското
инстинктивен — по инстинкт, по навик, по нагон, природен, всаден, вроден ‖ (*прен.*) несъзнателен, машинален, автоматически, интуитивен
инструктивен — напътствен, директивен, поучителен, назидателен
инструктор — ръководител
инструкция — инструктаж, указание, наставление, напътствие, упътване, напътване, директива, ръководство, нареждане ‖ поука, поучение, назидание, урок, съвет
инструмент — уред, сечиво, оръдие, машина, апарат ‖ (*прен.*) средство, маша (*прен. разг.*)
инсценирам — устройвам, нагаждам, нагласявам, скалъпвам (*разг.*), монтирам, курдисвам (*нар.*)
интегрален — цял, цялостен, целокупен, пълен, единен, свързан
интелект — ум, разум, разсъдък, мисъл
интелигент — образован, просветен, културен, начетен
интелигентен — просветен, образован, културен, начетен ‖ схватлив, разумен, умен, способен, развит
интелигентност — просветеност, култура, начетеност, образование ‖ схватливост, съобразителност, способност, ум, разум

интензивен (*книж.*) — усилен, силен, ускорен, напрегнат, бърз, трескав, активен, деятелен, енергичен
интензивност — сила, напрежение, напън, напор, активност
интервал — промеждутък, междина, разстояние, дистанция ‖ пауза, междувремие (*книж.*), прекъсване
интервенирам (*книж.*) — намесвам се, вземам участие, посреднича, вмесвам се, вмесям се, вмъквам се, бъркам се (*разг.*)
интервенция — вмешателство, намеса ‖ посредничество, застъпничество, участие
интерес — облага, полза, изгода, печалба, корист (*книж.*) ‖ внимание, заинтересуваност, любознателност, любопитство ‖ важност, значителност, значение ‖ (*вж.*) интереси, нужди, потребности
интересен — особен, оригинален, странен, възбуждащ интерес, любопитен, куриозен, привлекателен, увлекателен ‖ забавителен, занимателен, небезинтересен ‖ значителен, важен, полезен
интереси — права, претенции, изисквания, рекламации, ревандикации
интересувам се — интересува ме, любопитствувам, проявявам интерес (*книж.*), привлича ме, увлича ме, интригува ме (*книж.*), влиза ми в работата (*разг.*), привлича вниманието ми
интернационален — международен, междудържавен, всемирен, универсален
интерпелация (*полит.*) — въпрос, запитване
интерпелирам (*полит.*) — правя интерпелация, отправям интерпелация (запитване), запитвам, питам, задавам въпрос, искам обяснения
интерпретация (*книж.*) —(*вж.*) тълкование (*книж.*)
интерпретирам (*книж.*) — (*вж.*) тълкувам
интимен — личен, свой, частен, домашен, близък, фамилиарен, задушевен, съкровен ‖ таен, секретен, скрит ‖ вътрешен, душевен, сърдечен
интимнича (*разг.*) — фамилиарнича (*разг.*), хазайнича, показвам се близък, сближавам се, свързвам се, сприятелявам се, близък съм, сдушавам се
интимност — фамилиарност, близост, семейност, домашност ‖ искреност, откровеност, откровение, приятелство, задушевност
интонация — ударение, акцент, тон, изговор ‖ наблягане, натъртване, подчертаване
интрига — сплетня, клюка, козни (*книж.*), инсинуация(*книж.*), одумки (*нар.*), злите езици (*разг.*), клевета ‖ донос, коварство ‖ злоба на деня, злободневие
интригант — сплетник, клеветник, клюкар, злословец, злодумец, доносчик, хулител
интригантство — клеветничество, клюкарство, злословие
интригувам — сплетнича, клеветя, правя клюки (интриги), клюкарствувам, козовнича (*книж.*) ‖ доноснича, донасям
интродукция — увод, въведение, въвод, предисловие
интуитивен (*книж.*) — по интуиция, прозрителен, подсъзнателен
интуиция (*книж.*) — непосредствено възприятие, прозрение, проблясък, ўсет, предусет, чутие (*книж.*), вътрешно чувство, подсъзнание, предчувствие, догадка, инстинкт
инфекциозен — заразителен, заразен, прилепчив, епидемичен, прихватлив (*нар.*)
инфекция — зараза, заразяване ‖ микроб, бактерия, болест, епидемия ‖ възпаление, нагнояване
информативен (*книж.*) — осведомителен, уведомителен, за справка, за сведение
информатор — осведомител уведомител
информация — справка, сведение, осведомяване, осветление, новина, вест, известие, съобщение, донесение ‖ анкета, изследване

информирам (*книж.*) — осведомявам, уведомявам, давам сведение (информация), предупреждавам, известявам
инцидент — премеждие, случка, събитие
инцидентен — случаен, непредвиден, внезапен, неочакван, ненадеен
иреален (*книж.*) — нереален, недействителен ‖ безпочвен (*книж.*), безосновен (*книж.*), фантастичен
иритация — раздразнение, възбуда, нервност, вълнение, афект
иронизирам (*книж.*) — подигравам, осмивам, присмивам се, вземам на смях, вземам на подбив, подмятам (*разг.*)
ироничен — подигравателен, насмешлив, комичен, саркастичен, сатиричен, хумористичен, на подбив, язвителен, присмешлив, шеговит
ирония — присмех, подигравка, насмешка, осмиване, сарказъм, шега, язвителност
иск — прошение (*остар.*), жалба, молба, претенция, ревандикация (*книж. юрид.*)
искам — желая (*книж.*), моля, прося, измолвам, изпросвам, дощява ми се (*нар.*), прищява ми се (*нар.*), приисква ми се, иска ми се, ревне ми се (*разг.*), поревва ми се (*разг.*), ща (*нар.*), ще ми се (*нар.*), рача (*нар.*), петимен съм (*разг.*), правя си устата (*разг.*), мерак ми е (*нар.*), предявявам искане (претенция) (*книж.*), настоявам, имам желание (*книж.*), претендирам, ламтя, жадувам (*книж.*), стремя се, изисквам, пискам (*разг.*) ‖ благоволявам
иска да каже (*разг.*) — значи, означава, изразява, има значение
иска ми се — ще ми се (*нар.*), дощява ми се (*нар.*), прищява ми се (*нар.*), петимен съм (*разг.*), ламтя, имам желание (*книж.*), ревне ми се (*разг.*), поревва ми се (*разг.*), мерак ми е (*нар.*)
искане — молба, просба (*остар.*), претенция ‖ щение (*остар.*), желание, настояване, стремеж, ламтеж, ламтене ‖ благоволение (*остар.*)
искания — претенции, изисквания, права, ревандикации
искра — (*прен.*) блясък, проблясък, светлина, огън, пламък, светило
искрен — откровен, чистосърдечен, добросърдечен, открит, верен, предан, близък, честен, простодушен, наивен ‖ сърдечен, задушевен, от душа и от сърце (*нар.*)
искрено — откровено, чистосърдечно, добросърдечно, открито ‖ сърдечно, задушевно, от сърце и от душа (*нар.*), от сърце
искреност — откровеност, чистосърдечност, добросърдечие, простодушие, наивност ‖ сърдечност, задушевност, приятелство
искрометен (*поет.*) — бляскав, блестящ, светлив, сияен, заслепителен, искрист (*поет.*), пламтящ, ослепителен
искря — блестя, светя, сияя, лъщя, пламтя, проблясвам
исполин — великан, титан (*книж.*), гигант, колос, грамада ‖ (*прен.*) чудовище
исполински — великански, гигантски, титански (*книж.*), титаничен (*книж.*) огромен, колосален, грамаден, грандиозен ‖ (*прен.*) чудовищен
истеричен — (*прен.*) нервен, раздразнен, луд, налудничав
истина — реалност, действителност, истинност, точност ‖ аксиома ‖ правда, правдивост, законност, правдина (*нар.*), справедливост
истина е — вярно, така е, правилно, не е лъжа, няма лъжа (*разг.*), точно така, действително, безспорно
истинен (*остар.*) — (*вж.*) истински
истинност — (*вж.*) истина
истински — истинен (*остар.*), действителен, реален, верен, точен, естествен, фактически ‖ същински, точно такъв, безспорен ‖ неподправен, автентичен
исторически — от миналото, от историята ‖ древен, стар, старинен, старовременен ‖ важен, епохален, забележителен, паметен, бележит, капитален, значителен

история — минало ‖ еволюция, развой, развитие, процес, ход ‖ летопис, анали, хроника ‖ повест, разказ, анекдот, историйка, виц ‖ случка, събитие, произшествие, приключение

и таз хубава! (*разг.*) — има си хас (*разг.*), хубава работа! (*разг.*), и таз добра! (*разг.*), нима, как тъй, как може

ихтибар (*нар.*) — уважение, почит, зачитане, тачене

ищах (*разг.*) — апетит ‖ охота, ненаситност, жажда, щение (*остар.*), желание, искане, воля

ищец — проситeл (*остар.*), молител, тъжител, претендент, кандидат

К

каба (*разг.*) — слаб, нездрав, мекушав ‖ дебел, необработен, в сурово състояние, груб, недодялан

кабардисвам (*разг.*) — набъбвам, бухвам, шупвам, втасвам, надувам се, надигам се ‖ увеличавам се, уголемявам се, наедрявам

кабахат (*разг.*) — грешка, вина, пропуск, провинение, прегрешение

кавалер — джентълмен, доблестен, галантен ‖ почтен, благороден ‖ (*прен.*) рицар

кавалерия — конница

кавалерство — благородство, почтеност, доблест

кавга (*разг.*) — препирня, крамола, разпра, караница (*разг.*), раздор, свада, спречкване, разрив, конфликт ‖ прение (*остар.*), полемика, спор, неразбирателство, спорене, викане, сцена

кадрил — танец ‖ (*прен.*) разиграване, разкарване, разтакаване

кадърен (*разг.*) — способен, умел, опитен, сръчен ‖ годен, дееспособен, работоспособен

кадя — прекадявам, задимявам, пуша, опушвам, окадявам

каене — покаяние (*остар.*), покайване, разкайване, разкаяние, съжаление ‖ мъчение, измъчване, неспокойство, гризене на съвестта

кажи-речи (*разг.*) — комай (*нар.*), горе-долу (*разг.*), приблизително, частично, едва, почти, ненапълно

казвам — говоря, думам (*нар.*), хортувам (*диал.*), хоратя (*диал.*), викам (*нар.*), мълвя, бъбря, мърморя ‖ произнасям, изказвам, издумвам (*разг.*), изразявам, изговорвам, изричам, споменувам, изхортувам (*диал.*), измъмрям (*нар.*), измърморвам, изказвам се, изразявам се, излагам се ‖ разговорвам се, раздумвам се (*нар.*), разбъбрям се, наговорвам, надумвам (*нар.*), нахортувам (*диал.*) ‖ поговорвам, подумвам (*нар.*), поприказвам, поиздумвам (*нар.*), поразговорвам се ‖ проговорвам, продумвам (*нар.*), промълвям, промърморвам ‖ доразказвам, доизричам, доизказвам ‖ заявявам, твърдя, поддържам, уверявам, потвърдявам ‖ обаждам, съобщавам, известявам, издавам, разкривам

казуистика — софизъм, словоборство (*книж.*), игра на думи ‖ извъртане, хитрина

каил (ставам каил) (*разг.*) — съгласявам се, давам съгласието си, скла199 склоням, приемам, отстъпвам, кандисвам (*разг.*)

каймакът (*разг.*) — най-хубавото, отбор, елит

каиш (*разг.*) — ремък, тасма (*разг.*)

как — по какъв начин, с какво средство ‖ колко, до каква степен, колко много

как да е — посредствено, повърхностно, отгоре-отгоре (*разг.*), криволяво (*разг.*), средно, чат-пат (*разг.*), иди-дойди (*разг.*), както и да е

как така — откъде накъде, нима може

какаванин (*разг.*) — дебелак (*разг. грубо*), недодялан, груб, несръчен, негоден
каквина — същност, същина, естество, свойство, качество
какво — що | защо | моля, как
какофония (*книж.*) — шум, неблагозвучие, дисонанс, дисхармония
както — по същия начин, също тъй
както и да е — така да бъде, нейсе (*разг.*), от мене да мине (*разг.*), може и така, така или иначе
както трябва — като хората (*разг.*), прилично, възпитано, пристойно, добре, разумно, умно, по човешки | естествено, нормално, правилно
какъв — що за
какъв да е — всякакъв, най-различен, разнороден, разнообразен, различен, някакъв, какъв годе, добър-лош (*разг.*), безразлично какъв, какъв ли не (*разг.*)
какъв ли не (*разг.*) — различен, всякакъв, всевъзможен, разнообразен
кал — тиня, утайка, локва | блато | нечистотия, йзмет, боклук, смрад | (*прен.*) низост, падение
калабалък (*разг.*) — навалица, тъпканица (*разг.*), бутаница (*разг.*), блъсканица (*разг.*), наплив, стечение, множество, многолюдие, тълпа, маса, орталък (*диал.*)
калай — (*прен. разг.*) наставление, мъмрене, хокане
калайдосвам (*разг.*) — укорявам, упреквам, трия носа (*разг.*), мъмря, наругавам
кален — закален, трениран, твърд, закоравял, як (*нар.*), здрав, изпечен (*разг.*), издръжлив | опитен, изпитан
кален — изцапан, измацан, изплескан (*разг.*) | мръсен, нечист, измърсен
калесвам (*нар.*) — каня, поканвам, призовавам, приканвам | моля
калибър — диаметър, дебелина | (*прен.*) размер, големина, величина
калиграфия — краснопис
калкулирам — пресмятам, изчислявам | (*прен.*) вземам предвид, включвам
калпав (*разг.*) — лош, лошокачествен, недобър, недоброкачествен, негоден, крастав (*разг.*) | недобросъвестен
калугер — монах, отшелник, постник
калъп — форма, фасон | образец, тип, модел, терк (*разг.*), мостра, юрнек (*разг.*), шаблон, пример
калъф — обвивка, футляр | ножница, кобур, кания
калъч (*остар.*) — меч, ятаган (*нар.*), сабя, кинжал (*книж.*), калъчка (*разг.*)
калявам — закалявам, правя издръжлив (здрав), тренирам, упражнявам
кàлям — окалвам | цапам, оцапвам, изцапвам, измърсявам, мърся, оплесквам, хвърлям кал | (*прен.*) хуля, петня, клеветя, позоря, наклеветявам, одумвам, злословя, черня, очерням, укорявам, охулвам
каляска — колесница
кàмара — парламент, народно събрание, народно представителство, конвент (*истор.*)
камàра — куп, купчина, грамада, гамула (*диал.*)
камарила — клика, котерия
камбана — клепало
камбича се (*диал.*) — кундя се (*диал.*), прескамбичвам се (*диал.*), прескундям се (*диал.*), премятам се, прекатурвам се
камбичвам (*диал.*) — катурвам, гътвам (*разг.*), повалям, обръщам, прекатурвам, преобръщам, събарям
каменен — (*прен. поет.*) твърд, безсърдечен, жесток, безчувствен
кампания — акция, борба, състезание | поход, пристъп | нападка
камшик — бич, нагайка, пишляк (*диал.*)
камък — скала, канара, балван (*диал.*), подмол, камен (*нар.*)
канава — (*прен.*) схема, скелет | основа
канал — водопровод, тръба, цев, проводник | (*прен.*) способ, средство, начин, път, проход
канализирам — (*прен.*) насочвам, оправям, напътвам, направлявам, регулирам, подвеждам

каналия (*разг.*) — мошеник, провален тип, негодник, мръсник, мерзавец
канапе — фотьойл, софа, стол, кушетка, лежанка
канара — скала, зъбер, чукар, чал, камък
кандидат — претендент, аспирант, желаещ, проситeл, предявител, молител
кандилкам (*разг.*) — клатя, клатушкам, люлея, друсам, люлкам, люшкам, движа, мърдам, лащкам (*диал.*)
кандисвам (*разг.*) — съгласявам се, приемам, скланям, одобрявам, отстъпвам, давам съгласие, примирявам се, дигам ръце (*разг.*), позволявам, разрешавам
кандърдисвам (*разг.*) — увещавам, придумвам, скланям, уверявам, съгласявам, съветвам, убеждавам
канибал (*книж.*) — човекоядец, людоед ‖ (*прен.*) кръвожаден, жесток
канон — (*прен.*) догма, закон, правило, предписание, правилник, ред
кантора — бюро, писалище, канцелария
канцелария — (*вж.*) кантора
канцеларщина — бюрократизъм, формализъм, книжност, педантизъм
каня — поканвам, повиквам, викам, призовавам, свиквам, приканвам, приглашавам (*остар.*), калесвам (*нар.*)
каня се — готвя се, приготовлявам се, тъкмя се, приготвям се, наканвам се, имам намерение, стягам се (*разг.*)
капа (*нар.*) — шапка, калпак, капела
капак — похлупак, захлупак, капачка (*разг.*), захлупка
капан — клопка, примка ‖ (*прен.*) примамка, подмамка, въдица, стръв, уловка, хитрост
капаро — пей (*нар.*), предплата, задатък
капацитет — мощ, мощност, сила ‖ вместимост, обем ‖ възможност, издръжливост
капацитет — сведущ, компетентен, вещ, всезнаещ
капвам (от умора) — уморен съм, преуморен съм, изнурен съм, грохнал съм, грохвам, отпадам, преуморявам се, уморявам се, изнемогвам, губя сили, падам от умора, изтощавам се, каталясвам (*разг.*)
капитал — пари, парични средства, средства, богатство, състояние, имущество, сума
капитален — значителен, важен, първостепенен, главен, основен, кардинален, съществен ‖ грамаден, необикновен, голям, крупен, огромен, колосален, неизмерим, чрезмерен, извънреден, необятен, грандиозен, изключителен, значителен, монументален
капиталист — финансист, банкер, милионер, рентиер, богаташ (*разг.*) ‖ експлоататор
капиталов — финансов, паричен
капиталовложение — инвестиция, капитално строителство
капитулация — слагане оръжие, предаване, поражение, отстъпление, пораженство, дефетизъм (*книж.*) ‖ отстъпка, подчинение, примирение
капитулирам — слагам оръжие, предавам се, отстъпвам, подчинявам се, примирявам се
капнал от умора — (*вж.*) уморен, грохнал, пребит, преуморен
капнал съм — изнемощял съм, отслабвам, грохвам, нямам капка сила
каприз — променчивост, вятърничавост, непостоянство, произвол ‖ прищявка, лудория, волност, мания, хрумване, фантазия, въображение ‖ своенравие, странност, екстравагантност, палавост, глезотия
капризен — променчив, изменчив, непостоянен, непоследователен, вятърничав, избухлив, сприхав ‖ своенравен, своеобразен, произволен, разглезен
капризнича — проявявам капризи, глезя се, своенравнича, маниернича (*разг.*), съм вятърничав(непостоянен), инатя се(*разг.*), заинатявам се (*разг.*), назлъндисвам се (*разг.*)
каптисвам (*диал.*) — грабвам, докопвам (*разг.*), обсебвам, открадвам, присвоявам, крада, ограбвам, засвоявам

караконджо (*разг.*) — вампир, върколак, таласъм, призрак, плашило
карам — возя, тегля, влача, дърпам, издърпвам, изтеглям, отвеждам, откарвам, водя, бутам, тикам, подкарвам, закарвам, завеждам ‖ принуждавам, насилвам, заставям, задължа́вам, натоварвам, накарвам, подтиквам ‖ почвам, започвам, начевам, захващам
карам се — укорявам, коря, хокам, нахоквам, мъмря, гълча, смъмрям, сгълчавам, нагрубявам, ругая, наругавам, конфузя, натяквам, сропвам се (*диал.*), влизам в разправия (*разг.*) ‖ дърля се (*нар.*), викам, навиквам, кряскам, крещя, гълча
карам я (*разг.*) — справям се, смогвам, преживявам, издържам, устисквам (*разг.*), устоявам
караница (*разг.*) — кавга, крамола, разпра, раздор, разправия, спор, викане, виканица (*разг.*), спорене, свада, препирня
караул — стража, патрул, пост, охрана ‖ страж, бдител, пазител
карау́ля — стоя на пост, охранявам, пазя, патрулирам
каращисвам (*разг.*) — размесвам, разбърквам, смесвам, бъркам, обърквам
кардинален (*книж.*) — главен, основен, съществен, важен, първостепенен, принципиален, пръв, първоначален, първенствуващ
карез (гарез) (*разг.*) — злопаметство, злопаметност, чувство на мъст, омраза, ненавист, зломислие, злоба
кариера — поприще, професия, служба
кариеризъм — службогонство, домогване
карикатура — пародия, имитация ‖ (*прен.*) посмешище, подигравка, присмех
карнабит — цветно зеле, карфиол
карпуз (*диал.*) — любеница, диня
карта — чертеж, скица билет, пропуск
картбланш — пълномощие, права, мандат, позволение, разрешение
картина — илюстрация, рисунка, платно ‖ (*прен.*) описание, обрисовка, преглед, образ ‖ гледка, пейзаж, панорама, изглед
картинен — образен, нагледен, ясен, релефен, изразителен, жив, ярък, цветист, описателен, илюстрационен ‖ художествен, живописен
картинност — образност, прегледност, нагледност, изразност, релефност, живост, яркост
картон — мукава
каруца — кола, талига (*нар.*)
касае се — отнася се, важи, засяга, докосва, относно, досежно, досяга, работата е (*разг.*), става въпрос, става дума, интересува
касапница — месарница, месопродавница, кланица, скотобойна, салхана (*остар.*) ‖ (*прен.*) кръвопролитие, клане, избиване, изтребление, сеч, война
касателно (*книж.*) — относително, досежно, относно, колкото се отнася, колкото се касае, във връзка с, по повод
каста — съсловие, класа, слой, прослойка, род
кастов — класов, съсловен, родов
кастря — подкастрям, окастрям, кърша, окършвам, отрязвам, режа ‖ (*прен. разг.*) хокам, карам се, мъмря, смъмрям, накастрям, скарвам се, гълча, сгълчавам, скастрям, ругая, наругавам
кат (*нар.*) — етаж ‖ ред, пласт, слой
ката ден (*нар.*) — всеки ден, катадневно (*нар.*), всекидневно, ежедневно ‖ (*прен.*) постоянно, непрестанно, редовно
катаклизъм (*книж.*) — (*вж.*) катастрофа, гибел
каталог — албум, списък, опис, регистър, справочник, инвентар, лист, азбучник
катаклясвам (*разг.*) — отпадам, изнемощявам, изморявам се, изнемогвам, губя сили, изтощавам се, отслабвам, падам от умора, отмалявам, капвам
катанец — катинар, кофа́р

катастрофа — злополука, нещастен случай ¦ катаклизъм, разруха, гибел, погибел, злощастие, злочестина, бедствие, поруха, съсипия, погром, провала ¦ (*прен.*) банкрут, фалит, крах
катастрофален — гибелен, пагубен, бедствен, съкрушителен, съсипателен, злощастен, нещастен, фатален
категоризирам — групирам, класирам, подреждам, сортирам, степенувам
категоричен — рязък, твърд, сигурен, отсечен, повелителен, заповеден, изричен, недвусмислен, решителен, прям ¦ окончателен, ясен, точен, безусловен, безапелационен (*разг.*), неопровержим, абсолютен ¦ уверен, убеден
категоричност — рязкост, твърдост, решителност, недвусмисленост, прямота ¦ точност, яснота, безусловност, абсолютност ¦ увереност, убеденост, сигурност
категория — сорт, вид, род, разред, група, класа, степен, отдел ¦ естество, качество
катеря се — качвам се, покачвам се, покатервам се, възкачвам се, лазя (пълзя, пъпля) нагоре
катил (*разг.*) — престъпник, убиец, злодей, каторжник, затворник
катилясвам — (*вж.*) каталясвам
катинар — кофар, катанец
като — подобно на, както, по същия начин ¦ колкото
като хората (*разг.*) — прилично, както трябва, както подобава, за пред хората (*разг.*), добре, пристойно, възпитано, по човешки
като че ли — сякаш, може би, вероятно, правдоподобно, гаче ли (*диал.*), види се, май че (*разг.*), по всичко изглежда, комай (*нар.*), тъй да се каже, струва ми се, чини ми се, изглежда, прилича, хамѐн (*разг.*), тъй ще да е
каторга — заточение, изгнание ¦ затвор, арест, принудителна работа
каторжник — заточеник (*остар.*), изгнаник (*остар.*), затворник, арестант
катурвам (*разг.*) — събарям, гътвам (*диал.*), повалям, сгромолясвам, свалям, прекатурвам, преобръщам, обръщам, камбичвам (*диал.*), превръщам, бутвам, претурвам
кауза (*книж.*) — дело, работа, интерес
каузалност (*книж.*) — каузалитет (*книж.*), причинност, причинна връзка, зависимост, взаимозависимост, обусловеност, закономерност, последователност
кафез — клетка ¦ (*прен.*) затвор
кафениче — джезве (*нар.*)
кахър (*разг.*) — грижа, загриженост, мъка, безпокойство, тревога, яд, ядосване, дерт (*нар.*) ¦ страдание, тъга, скръб
кахърен (*разг.*) — угрижен, загрижен, ядосан, разтревожен, безпокоен смръщен, навъсен, замислен ¦ тъжен, натъжен, затъжен, скръбен, печален
кахъря се (*разг.*) — грижа се, загрижвам се, бера грижи (*разг.*), тревожа се, разтревожвам се, бера кахър (*разг.*), безпокоя се, боя се, ядосвам се, яд ме е ¦ натъжен съм, тъжен съм, печален съм, скръбен съм
кацвам — спирам, слизам, долитам, спускам се
качвам — изкачвам, възкачвам, възсядам, яхвам, покачвам ¦ вдигам, повдигам ¦ закачвам, провесвам, окачвам, забождам
качвам се — изкачвам се, възкачвам се, възлизам ¦ възсядам, яхвам
качествен — висококачествен, доброкачествен, първокачествен, добър, подбран, елитен, отбран
качество — особеност, естество, свойство, същина, отлика, характер, натура, отличителен белег, атрибут ¦ годност, пригодност
качулка — гугла (*нар.*)
кàша (*прен. разг.*) — бъркотия, бърканица (*разг.*), безредие, неразбория, хаос (*книж.*), миш-маш (*разг.*), бъркоч (*разг.*)

кашкав — (*прен. разг.*) мекушав, нездрав, слаб, болезнен, неиздръжлив, кекав (*разг.*)
кая се — разкайвам се, съжалявам, измъчвам се, гризе ме съвестта (*книж.*), признавам си ¦ (*църк.*) изповядвам се, покайвам се, правя изповед
квадратура — повърхност, повърхнина, площ, плоскост
квалификация — усъвършенствуване, подготовка
квалифицирам — охарактеризирам, окачествявам, обрисувам, определям, рисувам, описвам, очертавам, давам преценка, таксувам (*разг.*) ¦ повишавам квалификацията, усъвършенствувам, подготвям
квалифициран — качествен, добър ¦ окачествен, охарактеризиран ¦ подготвен, обучен
квартира — жилище, къща, апартамент, дом
квася — мокря, измокрям, намокрям, подмокрям, топя, натопявам, кисна, накисвам, наквасвам, поливам, заливам, ръся, пръскам, наръсвам, напоявам, овлажнявам, навлажнявам
квася — подквасвам, подкиселявам
квитанция — разписка, бележка
квича — скимтя, скимича (*диал.*)
квота (*юрид.*) — пай (*разг.*), дял, припадаща се част, част, къс, парче
кей — пристанище, лиман, бряг
кекав (*разг.*) — немощен, неиздръжлив, слаб ¦ недъгав, негоден, сакат *разг.*), хром ¦ (*прен.*) неспособен, некадърен, несръчен, непохватен, бездарен, вързан в ръцете (*разг.*)
кекавост (*разг.*) — неиздръжливост, слабост ¦ недъгавост, негодност ¦ (*прен.*) неспособност, некадърност, несръчност, непохватност, бездарност
келепир (*разг.*) — без пари, евтин, оказион, добър случай, кяр (*разг.*), аванта (*жарг.*), бадева (*разг.*) ¦ облага, полза, изгода
келепирджия (*разг.*) — използвач
келяв — без растителност, оголен, необрасъл ¦ (*прен.*) незначителен, дребен, нищожен, презрян
кенар — борд, край, ръб, краище, перваз, периферия
кепазя (*разг. остар.*) — засрамвам, излагам, правя за срам (за смях, за присмех), правя за резил (*разг.*), резиля (*разг.*), посрамвам, опозорявам, окепазявам (*разг. остар.*
керван — обоз, върволица, колона, низ
кесия (*нар.*) — чанта, портмоне, портфейл
кестерме (*разг.*) — направо, пряко, без заобикалки, през просото (*разг.*)
кеф (*нар. разг.*) — удоволствие, задоволство, наслада, наслаждение, настроение
кибритлия (*разг.*) — избухлив, раздразнителен, нервен, сприхав, невъздържан, необуздан
кикимора (*разг.*) — грозотия, брантия (*разг.*)
кикот — смях, кикотене (*разг.*), кискане (*разг.*)
кикотя се (*разг.*) — кискам се (*разг.*), смея се, изсмивам се, прихвам, присмивам се, прихвам да се смея, досмешава ме, хваща ме смях, смях ме е, идва ми смях, иде ми до смях, надува ме на смях (*разг.*)
килвам се (*разг.*) — катурвам се, повалям се, наклонявам се, клюмвам, падам, търкулвам се, превръщам се, накривявам се
кимам — клатя глава, климам, клюмам
кинжал (*книж.*) — сабя, калъч, ятаган (*нар.*), меч, ханджар, кама
кипвам — възвирам, вря, клокоча ¦ (*прен.*) избухвам, нервирам се, излизам от кожата си (*разг.*), вземат ме дяволите (*разг.*), раздразням се, излизам от себе си (*разг.*), не се сдържам, пламвам, кипва ми кръвта (*разг.*)
кипеж — трескавост, треска, движение, деятелност, раздвижване, интензивност ¦ (*прен.*) брожение, вълнение, недоволство
кипър (*нар. поет.*) — хубав, гиздав, строен, красив, напет, кокетен

кипя — вря, закипявам, завирам, възвирам, прекипявам, преливам, бликам ‖ (*прен. разг.*) ядосвам се, недоволствувам, нервирам се, роптая, бушувам, негодувам, кипи ми (*разг.*), вълнувам се, кипи ми отвътре (*разг.*), бунтувам се, буйствувам

кирка — търнокоп, копач, копачка

кирлив (*разг.*) — мръсен, омърсен, замърсен, окирливен (*разг.*), оцапан, кален, изцапан, нечист

кисел — (*прен. разг.*) сърдит, без настроение, намусен, навъсен, нацупен, намръщен, раздразнителен, раздразлив, зъл, лют, горчив, суров

кискам се (*va г.*) — (*вж.*) кикотя се (*разг.*)

кискане (*разг.*) — кикотене (*разг.*), смях, кикот

кисна — плуя, гизна, мокря, накисвам, накисвам, напоявам, заливам, намокрям, навлажнявам, овлажнявам, квася

китен (*поет.*) — гиздав, хубав, красив, напет, живописен, украсен, накитен, накичен

кйтя (*диал.*) — гиздя, крася, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), кича, накичвам

кича — накичвам, крася, украсявам, закичвам, обкичвам, украсявам, гиздя, нагиздям, гарнирам, декорирам, разхубавявам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), кйтя (*диал.*)

кичест — клонест, листат

кичур — фъндак

киша — лапавица, кал, дъжд, влага, мокрота

кишав — дъждовит, дъжделив, влажен, мокър, кален•

кла́да — огън, жертвеник

клада̀ — паля, запалвам, разпалвам, възпламенявам, наклаждам, подклаждам

кладенец — бунар (*нар.*), геран (*нар.*), йзлак (*диал.*)

клане — сеч, касапница ‖ (*прен.*) кръвопролитие, изтребление, убийства, война

кланица — скотобойна, касапница, салхана (*остар.*)

кланям се — покланям се, прекланям се, навеждам се, наклонявам се, правя поклон, чупя си гръбнака (*разг.*), привеждам се, поздравявам, кимам ‖ (*прен.*) раболепнича, сервилнича, угоднича

клас — род, вид, семейство ‖ разред, отделение, ранг

класа — (*разг.*) съсловие, каста, род, слой ‖ разред, група, категория, вид, степен

класирам — степенувам, давам степен ‖ класифицирам, категоризирам, подреждам, подразделям, групирам, систематизирам,редя, нареждам, подбирам

класификация — степенуване, класиране, подразделение, разпределение, подбор ‖ колекция ‖ списък

класифицирам — (*вж.*) класирам

класически — (*прен.*) характерен, типичен, подчертан, образцов, примерен

класосъзнателен — политически осъзнат, политизиран

клатушкам — (*вж.*) клатя

клатушкам се — залитвам, олюлявам се ‖ (*прен. разг.*) колебая се, двоумя се, не съм решителен, съм нерешителен

клатя — движа, люлея, клатушкам, раздвижвам, заклащам, олюлявам, друсам, раздрусвам, разклащам, треса, разтърсвам, тръскам, люшкам, поклащам, разлюлявам, залюлявам, мърдам, люлкам, кандилкам (*разг.*), подрусвам, пораздвижвам, поразклащам, попоклащам, полюлявам

клатя се — клатушкам се, люшкам се, люлея се, олюлявам се, кандилкам се (*разг.*), треса се ‖ вървя с мъка, вървя едва-едва, мъкна се, тътря се (*разг.*)

клатя си краката (*разг.*) — безделнича, бездействувам, лентяйствувам, излежавам се, не работя, дремя, хайлазувам (*разг.*), мързи ме ‖ **клатя се, вървя едва-едва**

клауза — уговорка, условие ‖ параграф, пункт

клевета — злословие, злодумство, клюка, набедяване, злепоставяне, одумки (*нар.*), клеветничество, инсинуация (*книж.*), донос, хула, лъжа
клеветник — клюкар, злословец, злодумец, сквернодумец (*остар. книж.*), одумник, хулител, мюзевирджия (*разг.*), доносник, осквернител, обвинител
клеветничество — злословие, злодумство, клюкарство, сквернодумство (*остар. книж.*), сквернословие (*остар. книж.*), набедяване, клевета, одумване, злепоставяне, инсинуация (*книж.*), донос, лъжа
клеветя — злословя, оклеветявам, хуля, охулвам, бедя, набедявам, наклеветявам, клеветнича, сквернословя (*остар. книж.*), ковладя (*нар.*), наковлаждам (*нар.*), одумвам, инсинуирам (*книж.*), клюкарствувам, говоря зад гърба (*разг.*), доносничa ‖ оскандалявам, калям, хвърлям кал, позоря, обиждам, петня, клеймя
клеймо — дамга (*нар.*), белег ‖ печат, щемпел
клекав (*диал.*) — (*вж.*) кекав
клеквам — клеча, приклеквам, сядам ‖ (*прен.*) отпадам, изоставам
клепало — камбана
клепачи — мигли, ресници, клепки
клепки — (*вж.*) клепачи
клепя — кова, нековавам ‖ удрям, бия, тракам
клет — нещастен, злочест, злощастен, страдален (*остар.*) ‖ сиромах, беден, сиротен ‖ плачевен, жалък, окаян, клетник, несретен, бездомен, изоставен, горкият, за оплакване
клетва — обещание, оброк, обет, честна дума, уверение ‖ проклятие, проклинание, заклинание, анатема (*църк.*)
клетка — кафез, решетка ‖ (*прен.*) затвор, зандан (*остар.*), тъмница ‖ (*прен.*) ядро, център
клетник — клет, страдалец (*остар.*), нещастен, нещастник, несретник, окаян, окаяник, злочест, горкият
клиент — посетител, постоянен (редовен) посетител, пациент, мющерия (*разг. остар.*)
клик (*поет.*) — вик, крясък, глас, зов, възклик (*поет.*)
клика — камарила, котерия, сбирщина (*разг.*), тайфа (*разг.*)
клин — шиш ‖ (*прен.*) противодействие
клинча (*разг.*) — изклинчвам, не изпълнявам, манкирам, лавирам, кръшкам (*разг.*), отбягвам, избягвам, измъквам се, изплъзвам се, измятам се, отплесвам се
клисав — неопечен, тестяв, тикла в (*диал.*)
клисура — пролез, дефиле, теснина, устие, проход, долина
клокочи — ври, кипи, къкри, бушува
клон — стрък, вейка, израстък, стъбло ‖ отрасъл, бранш, отдел, разклонение, потекло, част
клоня към — приближавам се, наклонявам се, насочвам се, гравитирам ‖ (*прен.*) предпочитам, симпатизирам, наклонен съм
клопка — примка, капан ‖ (*прен.*) засада, примамка, подмамка, въдица, стръв, уловка, хитрост, лъжа, измама
клоун — смешльо, шут, лала (*разг.*), смешник, комедиант, палячо, шегаджия ‖ циркаджия, въжеиграч
клъввам — кълва, лапвам, поклъввам, отгризвам
клъцвам — рязвам, скълцвам, счуквам, срязвам, бодвам, чуквам ‖ (*прен.*) ухапвам
кльощав (*диал.*) — дръглив (*разг.*), постал (*нар.*), слаб, кокалест, сух
клюка — интрига, злословие, клеветничество, донос, козни (*книж.*), сплетня, клевета, злите езици (*разг.*), хорски приказки (*разг.*), одумки (*нар.*), хула, злодумство ‖ коварство
клюкар — злословец, интригант, доносчик, сплетник, клеветник, одумник, мюзевирин (*разг.*), хулител
клюкарство — интригантство, клеветничество, доносничество, злословие, хула

клюкарствувам — интригувам, сплетнича, доносничa, кознича (*книж.*), ковладя (*нар.*), бедя, набедявам, клеветя, злословя, говоря зад гърба (*разг.*), одумвам, хуля, охулвам

клюмам — климам ‖ (*прен.*) отпускам се, увяхвам, дремя, задрямвам, заспивам

клюмвам — навеждам се, отпускам глава, обронвам глава, клюмвам нос (*разг.*), привеждам се, навеждам глава, наклонявам се ‖ (*прен.*) отпадам, загубвам сили, съм безпомощен, отчайвам се, изпадам в отчаяние, унивам

клюн — човка, гага (*нар.*)

ключ — нахтар (*диал.*) ‖ (*прен.*) тайна, загадка, възел, разрешение

клякам — приклякввам, присядам, подгъвам крак

книга — том, брошура, свитък ‖ съчинение, произведение ‖ хартия, бумага (*остар.*)

книгопис — библиография

книжа — документи, бумаги (*остар.*), преписки, писма, хартии

книжка — свезка, брошура

книжнина —книжовност, литература, книжовно богатство, писменост

книжовен — литературен, научен, академичен ‖ начетен, учен, образован, грамотен

книжовник — учен, академик, книжник (*остар.*) ‖ писател, публицист

книжовност — книжнина, писменост, литература, словесност ‖ образованост, грамотност, начетеност

коалиция — блок, съюз, лига, съюзяване, обединение, сгрупиране, групировка

коафьор — фризьор, бръснар, бербер (*остар.*)

кòба (*нар. поет.*) — (*вж.*) прокоба

кòбен (*поет.*)— (*вж.*) злокобен

кобур — калъф

кова — изковавам, чукам, бия, забивам, заковавам, зачуквам ‖ (*прен. поет.*) създавам, творя

коварен — лукав, подъл, злобен, зъл, злорад, притворен, престорен, хитър, ехиден, лицемерен, двуличен, долен, лъжлив

коварство — подлост, лукавство, притворство, лицемерие, ехидност, злоба, злина, злорадство, двуличие, преструвка, езуитщина (*прен. разг.*)

ковладя (*нар.*) — наковлаждам (*нар.*), набедявам, бедя, клеветя, наклеветявам, злословя, доносничa, клопам (*диал.*), наклопвам (*диал.*), клюкарствувам, коря, укорявам, одумвам, одрънквам (*нар.*)

ковчег — сандък, кутия, каса

кога — по кое време, в кой момент ‖ в какъв случай, при какви обстоятелства

кога да е — някога, един ден, в бъдеще

когато — като, след като, щом

когато и да е — всякога, във всяко време, всеки момент, винаги

коджа̀ (*нар.*) — много, доста, изобилно, в изобилие, твърде много, коджамити (*нар.*)

кожица — ципа

кожодер (*разг.*) — грабител, експлоататор, граблив, алчен, хищен

козни (*книж.*) — интрига, коварство, сплетня, донос, машинация, клюка

кознича (*книж.*) — интригантствувам, клюкарствувам, сплетнича, интригувам

кой да е — който и да е, някой, всеки, безразлично кой, всеки един

кокал — кост

кокалест — слаб, постал (*нар.*), дрътлив (*разг.*), кльощав (*диал.*), мършав

кокалясвам (*разг.*) — втвърдявам се, вдървявам се, вкочанясвам, замръзвам, смръзвам се

кокатя се (*диал.*) — накокатвам се (*диал.*), ставам, надигам се, привдигам се, приповдигам се, поприздигам се, изправям се

кокетен — хубав, гиздав, нагизден, строен, красив, изящен (*книж.*), шик, елегантен, нрави се, харесва се

кокетнича — кокетирам, флиртувам, дразня, предизвиквам

кокичка — костилка, семка
кокоря се — кокорча се (*разг.*), блещя се, пуля се (*разг.*), изпулвам се (*разг.*), опулвам се (*разг.*), ококорвам се, зверя се (*разг.*), изкокорвам се, изблещвам се, отварям очи, взирам се, вторачвам се, впервам поглед
коклюш — магарешка кашлица
кокона — (*подигр.*) госпожа, мадама
колай (*нар.*) — леснина, леснота, сгода, удобство, начин, средство, модус (*книж.*), прийом, способ, чалъм (*разг.*), цака (*разг.*), похват
коланя (*нар.*) — употребявам, служа си, боравя, ползувам
колебание — колебливост, променчивост, непостоянство, несигурност, неустановеност, неопределеност, неизвестност ‖ безпътица, кръстопът, нерешителност, несмелост, малодушие, неувереност, съмнение, раздвоение, плахост, боязливост, смут, двоумение, разочарование, непоследователност ‖ пораженство, отстъпление, отстъпничество, дефетизъм (*книж.*)
колебая се — поколебавам се, двоумя се, питам се (*разг.*), съмнявам се, лутам се, намирам се на кръстопът (*книж.*), блуждая ‖ страхувам се, не се решавам, не се осмелявам, смущавам се ‖ люшкам се, не съм стабилен, люлея се, кандилкам се (*разг.*) ‖ варирам, отклонявам се
колеблив — безволев, слабохарактерен, стеснителен, отстъпчив, свенлив ‖ нерешителен, раздвоен, малодушен, несмел, несамоуверен, страхлив, плах, боязлив ‖ непостоянен, неустановен, променчив, неопределен, непоследователен, изменчив, разклатен, несигурен, неуверен, лабилен (*книж.*)
колебливо — нерешително, несмело, боязливо, плахо, неуверено, като в мъгла (*разг.*)
колебливост — (*вж.*) колебание
колега — другар, съученик, съслуживш (*остар.*)
колеж — школа, училище, лицей
колектив — група, трупа, общество, общност, колективитет (*книж.*)
колективен (*книж.*) — групов, общ, задружен, взаимен, съвместен, дружен, сборен, масов, солидарен
колективитет (*книж.*) — (*вж.*) колектив
колективност — дружност, задружност, взаимност, солидарност
колекция — сбирка, подбор ‖ галерия, музей
колело (*разг.*) — велосипед ‖ търкало (*диал.*), окръжност
коленича — приклякам, клякам, присядам, падам на колене
коленопреклонен (*книж.*) — смирен, послушен, почтителен, боязлив, страхлив ‖ угодлив, унизителен, сервилен, рабски (*поет.*), робски
колесница — каляска, катафалка
колет — пакет, връзка, пратка, вързоп
колиба — шатра, хижа, барака, бордей, салаш, къщурка
колизия (*книж.*) — удар, стълкновение, сблъсък ‖ противоречие, антагонизъм
количество — брой, численост, размер, обем, мяра, маса, величина
колкав (*разг.*) — колчав (*диал.*), колък (*диал.*), колко голям, какъв голям
колко — в каква степен, какво количество ‖ как много ‖ колцина, много ли, колко на брой, какъв брой, колко души
колко-годе — що-годе, поне малко
колкото да — поне, барем (*разг.*), едвам
колкото за — що се отнася, касателно, що се касае, относно, по отношение на
колона — стълб, подпора, дирек (*нар.*)
колона — верига, ред, низ, редица, върволица, керван
колония — поселци, преселци, преселници, поселище ‖ летовище, общежитие
колония — зависима (васална) страна
колорит — багра, краска, тон, шарка, цвят, боя, оттенък, нюанс, отсянка

колоритност — оцветеност, живост, сочност, колорит
колос — грамада, гигант, исполин, великан, планина (*прен.*)
колосален — огромен, грамаден гигантски, исполински, извънмерен, необятен, грандиозен, изключителен, внушителен, крупен, безграничен, безкраен
колчем (*разг.*) — колкото пъти, винаги, всякога, когато, всеки път, при всеки случай, когато и да е
коля — режа, разрязвам, заколвам
коляно — род, потекло, поколение, корен, порода, сой (*нар.*), джинс (*нар.*)
комай (*нар.*) — почти, горе-долу, приблизително, около, близо, току-речи, хамен (*разг.*), като че ли, май че (*разг.*), изглежда, тъй ще да е, сякаш, гаче ли (*диал.*), види се
команда — заповед, нареждане, разпореждане ‖ група, трупа, войска, част
командувам — предписвам, нареждам, диктувам, началствувам, ръководя, управлявам, господарствувам, водя, заповядвам, държа в покорство, водя за носа (*разг.*), дирижирам, направлявам
комбинация — съчетание, съединение, композиция, състав, смес, сбор ‖ план, нагласяване, тъкмеж, замисъл
комбинирам — съчетавам, смесвам, пригаждам, нагласявам, съставям, съединявам, натъкмявам, групирам, съгласувам, нареждам, уреждам, систематизирам, съпоставям
комбиниран — смесен, съчетан, съставен, съгласуван, нагласен, нареден, подреден ‖ скърпен, стъкмен, сглобен, скалъпен (*разг.*), уйдисан (*разг.*), пригоден
комедиант — смешник, комедияш (*разг.*), комик, палячо, шегаджия, шут ‖ лицемер
комедия — смях, шега, смехория ‖ (*прен.*) преструвка, игра, симулация, фарс ‖ фалш, лицемерие, лъжа ‖ подигравка, присмех, гавра

коментар — тълкование, обяснение, коментиране, бележка, критика, изяснение, разяснение, интерпретация
коментирам — тълкувам, разяснявам, разгадавам, изяснявам, пояснявам, обяснявам, интерпретирам (*книж.*), изтълкувам, разкривам, правя преценка, критикувам
комизъм — комичност, х мор, смешно
комисионер — посредник, миситин (*разг.*)
комисия — комитет, жури, бюро
комита (*нар.*) — въстаник, революционер, четник, бунтовник, комитаджия (*нар.*), войвода
комитет — комисия, тяло, бюро
комичен — смешен, хумористичен, весел, шеговит, забавен
компактен — сбит, пълен, гъст, плътен, тежък, солиден, набит, твърд, масивен
компания — общество, група, другарство ‖ сдружение, дружество
компаньон — спътник, другар, придружник, придружител, съпроводник
компенсация — уравнение, прихващане, замяна ‖ обезщетение, възнаграждение, наплащане ‖ отплата, разплата, възмездие, удовлетворение
компенсирам — прихващам, уравнявам, изравнявам, балансирам, заменявам ‖ обезщетявам, възнаграждавам
компетентен — сведущ, вещ, опитен, способен, знаещ, умел, осведомен, запознат, авторитетен
компетентност — вещина, умение, способност, опитност, умелост, осведоменост, авторитет, компетенция
компетенция — (*вж.*) компетентност
комплекс (*книж.*) — сбор, съвкупност, цялост, общност, свързано единство (цяло), съчетание
комплектен — пълен, цял, завършен, цялостен ‖ комбиниран, сборен
комплектувам — набирам, съставям, попълвам, комбинирам
компликация (*книж.*) — усложнение, забърканост, комплицираност, сложност, усложненост, заплетеност, трудност, мъчнотия

комплимент — похвала, любезност, ласкавост, ласкателство
комплицирам (*книж.*) — усложнявам, заплитам, забърквам, умъчнявам
комплициран (*книж.*) — усложнен, сложен, заплетен, забъркан, затруднен, мъчен, труден
комплицираност (*книж.*) — (*вж.*) компликация
комплот (*книж.*) — заговор, съзаклятие, конспирация, покушение, атентат
композирам — съединявам, образувам, сглобявам, съставям, нагласявам ‖ съчинявам, творя, създавам
компонент (*книж.*) — съставна част, съставка, част, елемент
компрес — превръзка, лапа (*нар.*)
компрометирам (*книж.*) — злепоставям, излагам, подбивам името, унижавам, подривам достойнството ‖ безчестя, позоря, опозорявам, срамя, посрамвам, правя за резил (*разг.*), орезилявам (*разг.*)
компрометиран (*книж.*) — злепоставен, изложен ‖ развален, деморализиран, опозорен, посрамен, опетнен, орезилен (*разг.*)
компромис (*книж.*) — отстъпка, взаимна отстъпка, разбирателство, помирение ‖ спогодба, споразумение ‖ отстъпление, безпринципност
комфортен — удобен, сгоден, приятен, богат, разкошен
комюнике — съобщение, известие, бюлетин, новина, вест
конвенционален (*книж.*) — условен, договорен, по уговорка ‖ приет, възприет, общоприет, обикновен
конвенция (*книж.*) — спогодба, съглашение, договор, трактат
конвокация (*книж.*) — покана, приглашение, свикване, повикване, призив
конвулсии (*книж.*) — спазми, гърч, гърчене, агония, мъки
конгломерат — (*прен.*) смес, смесица, разносъставна маса
конгрес — събор, събрание, конференция
кондензиран (*книж.*)— сгъстен, гъст, наситен, сбит, плътен
кондисвам (*диал.*) — отсядам, спирам, установявам се
конец — нишка, жица, жичка, влакно, върва, връзка, пращова (*диал.*)
конец (*остар. поет.*) — край, завършък, свършък, предел, граница, развръзка
конкретен — даден, определен, примерен, предметен, видим, реален, осезаем
конкретизирам — определям, уточнявам, установявам, посочвам, означавам, прецизирам, фиксирам
конкретност — предметност, даденост, определеност, прецизност
конкуренция — съперничество, надпреварване, съревнование, състезание, борба
конкурс — състезание, надпреварване, съревнование
консеквентен (*книж.*) — последователен, логичен, принципиален
консервативен — назадничав, реакционен, ретрограден, рутинен, закостенял, изостанал
консерватизъм — назадничавост, реакционност, ретроградност, рутинерство, закостенялост, изостаналост
консерватор — назадничав, реакционер, ретроград, рутинер, закостенял, изостанал
консолидирам (*книж.*) — затвърдявам, заякчавам, заздравявам, подсилвам, стабилизирам, закрепвам, засилвам, уякчавам, установявам, утвърдявам
консонанс — съзвучие, благозвучие, хармония, акорд, асонанс
конспект (*книж.*) — резюме, извлечение, извадка, сбита форма
конспиративно — нелегално, подмолно, тайно, скрито, прикрито
конспирация — тайна организация, нелегалност, подмолие ‖ заговор, съзаклятие, комплот
константен (*книж.*) — постоянен, неизменен, неизменяем, непроменяем, еднакъв, траен, установен

констатирам (*книж.*) — установявам, правя констатация (*книж.*), виждам, забелязвам, намирам, натъквам се, отбелязвам

констатира се — оказва се, установява се, забелязва се, вижда се, намира се

конституирам (*книж.*) — образувам, учредявам, основавам, организирам, съставям, установявам, създавам

конституционен — парламентарен, законен, демократичен

конструктивен — (*прен.*) съзидателен, творчески, градивен ‖ организационен

конструкция — структура, устройство, построение, строеж, строй, направа, постройка, градеж ‖ организация

консултант — съветник, специалист, вещо лице, експерт

консултативен — съвещателен, съветнически

консултация (*книж.*) — съвет, разяснение, съвещание, допитване

консултирам се — допитвам се, съветвам се, съвещавам се, питам, посъветвам се

консуматор — потребител, купувач, покупател (*остар.*)

консумация — потребление, изразходване

консумирам — потребявам, употребявам, изразходвам, поглъщам, харча, изхарчвам, прахосвам, изядам

контакт — допир, съприкосновение, прикосновение (*книж.*), съседство, близост, досег, сношение, връзка, общуване, дружене, съобщение, отношение, мост (*прен.*)

контестирам (*книж.*) — оспорвам, отричам, отхвърлям, отказвам, не признавам, протестирам

контингент — състав, брой, количество, число

континент — материк

кóнтра (*разг.*) — против, срещу, насреща ‖ обратно

контрадикторен — състезателен

контракт — договор, конвенция, съглашение, пакт ‖ задължение, съгласие, условие, уговорка

контрактувам — договарям, уговарям, водя преговори, сключвам договор (контракт), уславям се

контраст (*книж.*) — разлика, различие, противоположност, противопоставяне, съпоставяне, отлика, несъгласие, несъгласуемост

контрастен (*книж.*) — противоположен, противопоставен, несъгласуем, различен

контрастирам (*книж.*) — ярко изпъквам, изпъквам, отличавам се, откроявам се, очертавам се, различавам се

контроверсен (*книж.*) — противоречив, неустановен, спорен, контрадикторен, оспорен, отречен

контрол — надзор, ревизия, проверка, преглед, наглеждане, надзираване, обследване, инспекция ‖ напътствие, направление, управление

контролен — надзорен, проверочен, ревизионен

контролирам — надзиравам, наблюдавам, наглеждам, инспектирам, ревизирам, следя, гледам, преглеждам, проверявам ‖ пазя, вардя, бдя

контрольор — надзирател, инспектор, надзорник, ревизор, проверител, нагледник (*разг.*), бдител, страж

контузвам — наранявам, натъртвам, убивам (*нар.*), смазвам

контузия — натъртено, смазано, убито (*нар.*), ранено, ударено, наранено, контузено

контури — очертание, силует, профил ‖ фигура, скица, схема, релеф

контя се (*разг.*) — наконтвам се, гиздя се, нагиздям се, труфя се (*разг.*), натруфям се (*разг.*), пременявам се

конференция — събрание, съвещание, обсъждане ‖ сказка, беседа

конферирам — обсъждам, съвещавам се, беседвам, събеседвам, разисквам

конфискация — отчуждение, изземване, отнемане, отчуждение ‖ секвестър, опис, запор, възбрана

конфликт — стълкновение, борба, двубой, сблъсък, сблъскване, удар ‖ съперничество, вражда, враждебност, неразбирателство, несъгласие, антагонизъм, спор, препирня, спречкване, търкане (*разг.*), раздор

конфуз (*разг.*) — срам, смущение ‖ мъмрене, укор

конфузен — срамен, неудобен, неприятен, стеснителен, укорен

конфузия (*книж.*) — неудобно положение, конфузно положение, забърканост, обърканост

конфузя — мъмря, смъмрям, сконфузвам, скарвам се, ропам (*диал.*), сропвам (*диал.*), карам се, укорявам, хокам, нахоквам ‖ засрамвам

концентрация (*книж.*) — съсредоточване, сгрупиране, групиране, централизация, натрупване, сливане, сбор

концентрирам — съсредоточвам, централизирам, струпвам, натрупвам, групирам, събирам

концепция (*книж.*) — схващане, замисъл, възглед, мнение, разбиране, представа, впечатление, възприятие, идея

концерн — монопол, тръст, капиталистическа групировка

концесия — (*прен. книж.*) отстъпване, отстъпление, отстъпка

кончина (*остар.*) — смърт, умирачка (*нар.*), край, свършък

конюнктура (*книж.*) — обстоятелства, условия, обстановка, стечение на обстоятелства

конюнктурен (*книж.*) — временен, непостоянен, преходен

кооперация — сътрудничество, взаимност, солидарност, взаимопомощ

координация — съгласуваност, координиране, еднаквост, уеднаквяване

координирам — съгласувам, уеднаквявам, натъкмявам, нагласявам, нагаждам, пригаждам, притъкмявам

копач — копачка, търнокоп, казма (*диал.*)

копая — ровя, дълбая, издълбавам, изкопавам, рия (*нар.*), изривам, изравям, подкопавам, подривам

копие — щик, пика, острило, острие, стрела

копие — препис ‖ (*прен.*) имитация, пародия

копирам — преписвам, правя копие, възпроизвеждам, повтарям, репродуцирам (*книж.*), преваждам, прекопирвам, снимам ‖ подражавам, имитирам, заимствувам, заемам, усвоявам

копиран — възпроизведен, заимствуван, имитиран, буквален, прекопиран, снет, преснет ‖ чужд, взет, усвоен

копнеж — мъка, жажда, жадуване ‖ въжделение (*книж.*), копнение (*остар. поет.*), щение (*остар.*), желание, стремеж, блян, идеал, мечта, цел

копнение (*остар. поет.*) — (*вж.*) копнеж

копнея — жадувам, чезна, мъча се ‖ желая, искам, стремя се, бленувам, петимен съм (*разг.*), въздишам (*прен.*)

копой — куче, пес, хрътка, псе ‖ (*прен.*) верен, предан, привързан

кора — обвивка, ципа, кожа

кораб — плавателен съд, параход, гемия, яхта, ладия, лодка

корав — твърд, як, жилав, затвърдял, закоравял, вкокален, втвърден, вдървен ‖ (*прен.*) железен, чиличен, стоманен ‖ (*прен.*) упорит, непоколебим, неподатлив, непреклонен, издръжлив, несломим ‖ безжалостен, жестокосърдечен, безмилостен, немилостив, суров

коравина — твърдост, якост

коравосърдечен — безмилостен, безжалостен, жесток, суров, неумолим, нечовешки, немилостив, безчувствен, зверски, свиреп, груб, варварски, корав (*прен.*)

коравосърдечие — коравосърдечност, жестокост, безчовечност, жестокосърдечие, свирепост, суровост, зверщина, грубост

корда — струна, жица

кордон — верижка ‖ верига, колона, редица

коректен — точен, редовен, безукорен, изправен, изпълнителен, образцов, правилен ‖ почтен, честен, съвестен ‖ приличен, вежлив, учтив, любезен, възпитан
коректив (*книж.*) — поправка
корекция (*книж.*)— коректив (*книж.*), поправка, изправление, подобрение, изменение
корен — (*прен.*) произход, коляно, поколение, род ‖ начало, извор, източник ‖ зародиш, зачатък, зараждане ‖ основа, дъно, вътрешност
кòренен — основен, радикален, найважен, главен, съществен
коренно — издъно, из основи, из корен, основно, изцяло, радикално, издълбоко, главно, съществено
кореня се—имам корените си (*книж.*), произхождам, произлизам, имам произхода си (*книж.*)
кореспондент — дописник, журналист
кореспонденция — писмо, писма, поща, преписка ‖ дописка, статия
коригирам — изменям, оправям, изправям грешка, поправям, изправям, подобрявам, поставям в ред
коридор — вестибюл, кулоар, вход, проход, галерия
корист (*книж.*) — интерес, печалба, изгода, алчност, користолюбие, заинтересуваност
користен (*книж.*) — заинтересуван, платен, алчен ‖ користолюбив, подкупен, продажен
користолюбив (*книж.*) — алчен, користен, интересчия (*разг.*), лаком за пари
користолюбие (*книж.*) — алчност, интерес, лакомство за пари, жажда за пари, материална заинтересуваност
корифей (*книж.*) — първенец, виден деец, главатар
кория (*нар.*) — гора, дъбрава, лес, орман (*нар.*), бранище
кормчия — машинист, пилот ‖ (*прен.*) водач, ръководител, вдъхновител
корона (*остар.*) — диадема (*остар.*)
корпорация — организация, сдружение, съдружие, общество, тяло, дружество, група
корпус (*книж.*) — тяло, труп, туловище (*книж.*), организъм ‖ цяло
кортеж (*книж.*) — шествие, придружници, свита, процесия
коруба — хралупа
корубест — извит, издут, сводест
корумпирам — покварям, извращавам, развалям, развращавам, опорочавам, похабявам, подкупвам
корумпиран — развален, похабен, развратен, извратен, порочен, покварен, неморален, паднал, пропаднал, компрометиран, подкупен
корупция (*книж.*) — подкупничество, продажничество, поквара, разложение, падение, поквареност, развала, деморализация, разплох (*книж.*)
коря — гълча, укорявам, карам се, мъмря, смъмрям, порицавам, упреквам, не одобрявам, осъждам, нападам, хуля, бичувам
косвен — посредствен, око̀лен, заобико̀лен, непряк
космат — космест, власат, обрасъл, окосмен, рунтав, рошав, вълнест, влакнест
космополитен — всемирен, всесветски, вселенски, интернационален, безотечествен, международен
косо — напряко, през средата, на верев, по диагонал, напреки, накриво, полегато, встрани, настрани, на калъч (*разг.*)
кост — кокал
костелив — мършав, сух, слаб, кокалест, постал (*нар.*), дръглив ‖ (*прен.*) мъчен, труден, неразрешим, щекотлив
костилка — кокичка, семка
костувам — струвам, правя, чиня (*нар.*), имам цена
костюм — облекло, дрехи, носия (*нар.*), тоалет, премяна (*нар.*)
косми — влакна, коси, власи, козина, четина
кося — режа, окосявам ‖ (*прен.*) покосявам, погубвам, повалям, събарям, изтребвам, унищожавам, поми-

там, премахвам, завалям, убивам ‖ (*прен.*) ядосвам, дразня, сърдя

кося се (*нар.*) — ядосвам се, сърдя се, дразня се, тровя се (*нар.*), нервирам се, лютя се, измъчвам се, скосявам се (*нар.*), топя се (*нар.*)

котел — ведро, кофа, бакър (*нар.*)

котерия — камарила, клика, пасмина (*разг.*), тайфа, банда, мафия

котило — свърталище, средище, бърлога, дупка, гнездо ‖ (*прен. разг.*) котерия, пасмина, банда

коткам (*разг.*) — прикотквам ‖ (*прен.*) привличам, залъгвам, лаская, предразполагам, угаждам, тача

котловина — долина, падина (*нар.*), валог, низина, пролез

кофа — (*вж.*) котел

коцкар (*разг.*) — женкар, женоугодник, земпаре (*разг.*), развратник, донжуан

кочанея — (*вж.*) вкочанявам

кошмар — съница, видение, съновидение (*книж.*), халюцинация, призрак, сън, илюзия, привидение, фантом, сянка ‖ (*прен.*) мъка, терзание, изтезание, гнет, угнетение

кошмарен — призрачен ‖ (*прен.*) мъчителен, гнетущ, подтискащ, тягостен

кощунство — светотатство, поругание, поругаване, гавра, осквернение, богохулство

кощунствувам — светотатствувам, поругавам, гавря се, скверня, осквернявам, безчестя, обезчестявам, петня, измърсявам

крада — обсебвам, присвоявам, открадвам, ограбвам, заграбвам, грабя, разграбвам, обирам, дигам (*разг.*), задигам (*разг.*), отнемам, отнасям, похищавам, гепя (*жарг.*), паладжосвам (*диал.*)

крадец — обирач, апаш, джебчия (*разг.*), грабител, бандит, мошеник ‖ плагиатор

крадешком — крадешката (*разг.*), скришом, тайно, мълком, скрито, неусетно, незабелязано, тихомълком, предпазливо, невидимо, крадливо

крадлив — граблив, грабителски, хищнически ‖ алчен ‖ крадец, бандит, мошеник

крадливо — като крадец; (*вж.*) крадешком

краен — последен, дирен, заден, сетен (*нар.*), окончателен, приключителен, решителен, заключителен, прощален, дефинитивен, финален ‖ прекален, извънмерен, извънреден, извън пътя (*разг.*), преувеличен, неумерен ‖ кулминационен

кражба — обсебване, присвояване, заграбване, ограбване, злоупотребление, плячка, грабеж, обир

край — свършък, завършък, прекратяване, прекращение, конец (*остар.*), точка (*прен.*) ‖ предел, граница, борд, перваз, ръб, бряг ‖ заключение, развръзка, разрешение ‖ резултат, следствие, последица

край — област, покрайнина, крайнина, страна, кът, землище

край — до, около, при, близо, покрай, в съседство, близо до

крайбрежие — бряг ‖ кей, пристанище, лиман

крайнина — покрайнина, област, страна, край, място, кът, краище

крайност —прекаленост, неумереност, прекомерност ‖ противоположност, антипод, полюс

крак — нога (*диал.*), крайник

крамола — препирня, ежба, спор, кавга, караница (*разг.*), скарване, свада, раздор, врява, викане, гюрултия ‖ прение (*остар.*), диспут

кранта (*разг.*) — мършав, неохранен, постал (*нар.*), слаб, сух (*разг.*), дръглив (*разг.*), кокалест, кльощав (*диал.*)

красавец — хубавец, гиздавец ; (*вж.*) красив

красавица — хубавица, хубавелка, гиздавелка

красив — хубав, напет, гиздав, красен (*нар. поет.*), прелестен, очарователен, ненагледен, изящен (*книж.*), строен, прекрасен, грациозен ‖ живописен, художествен

краска — багра, шарка, цвят, боя || (*прен.*) оттенък, отсянка, нюанс, колорит, тон

красноречив — сладкодумен, приказлив, увлекателен, убедителен, говорлив, общителен || (*прен.*) изразителен, ясен, очебиен, отчетлив, ораторски, витийски (*остар.*), патетичен (*книж.*)

красноречие — сладкодумство, ораторство, витийство (*остар.*), реторика || патос (*книж.*), увлекателност, приказливост, словоохотливост, убедителност, изразителност

красота — хубост, прелест, чар, очарователност, очарование, привлекателност, обаяние, изящество (*книж.*), вълшебство, омайност, великолепие || съвършенство

краста — (*прен. разг.*) страст, увлечение, навик

крастав — (*прен. разг.*) калпав (*разг.*), лош, нищожен, незначителен

крася — украсявам, разкрасявам, разхубавявам, кича, накичвам, гиздя, нагиздям, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), гарнирам

кратко — за малко време, кратковременно, съкратено, накъсо, късо, малко, непродължително

кратковременен — кратък, краткотраен, непродължителен, недълговременен, краткосрочен, моментен, минутен, мигновен, къс‌ || временен, нетраен, преходен, ограничен, ефимерен, тленен (*книж.*), мимолетен

кратковременно — кратко, за малко време, ден до пладне (*разг.*), за миг, миг-два, мигом, временно, непродължително, краткосрочно

краткосрочен — (*вж.*) кратковременен

краткост — краткотрайност, късота, съкратеност, непродължителност, кратковременност, мимолетност (*книж.*)

краткотраен — (*вж.*) кратковременен

кратуна — (*прен. разг.*) глава, тиква, чутура (*диал.*), куфалница (*разг.*)

кратък — (*вж.*) кратковременен || сбит, съкратен, бегъл, отсечен, лаконичен || категоричен

крах — крушение (*книж. остар.*), проваляне, пропадане, фиаско, неуспех, неудача, несполука, поражение, провал || банкрут, фалит || катастрофа, гибел

крача — вървя, ходя, пристъпвам, прекрачвам, движа се

крачка — стъпка, разкрач, ход || (*прен.*) степен, етап, преход || (*прен.*) постъпка, действие

крачка напред — (*прен.*) успех, напредък, придобивка, постижение, прогрес

креатура (*книж.*) — креация, създание, произведение, творение

креват — легло, одър (*нар.*), постеля, миндер, кушетка, диван

кредит — доверие, вяра || почек || заем || (*прен.*) уважение, зачитане, почит, респект, реноме, добро име

кредитирам — давам заем, отпускам кредит (заем), заемам

кредитор — взискател (*юрид.*), ищец

кредитоспособен — платежоспособен || състоятелен, заможен, имотен, богат

крепител (*остар.*) — поддържник, покровител, защитник, закрилник

крепко — силно, мощно, яко (*нар.*), здраво, могъщо, мъжки

крепкост — сила, здравина, издръжливост, устойчивост, солидност, якост (*нар.*), твърдост, твърдина, стабилност || жизненост, жизнеспособност, бодрост

крепна — укрепвам, засилвам се, заякчавам се, затвърдявам се, заздравявам се, стабилизирам се, ставам устойчив (силен, здрав)

крепост — укрепление, кале (*нар.*), замък, кула, твърдина (*поет.*), бастилия, цитадела, бастийон || (*прен.*) опора, стълб

крепостничество — феодализъм || (*прен.*) робство, робия (*нар.*), ярем, бреме, гнет

крепък — силен, здрав, як (*нар.*), твърд, стабилен, непоклатим, мощен, неизтощим ‖ жизнен, здрав, бодър

крепя — подкрепям, подпирам, държа здраво, поддържам, подсилвам, закрепям, придържам, стабилизирам ‖ (*прен.*) защищавам, поддържам, оказвам помощ, покровителствувам, протежирам ‖ окуражавам, вдъхвам вяра (надежда)

крепя се — държа се, задържам се, придържам се, опирам се, подпирам се ‖ (*прен.*) осланям се, разчитам

креслив — писклив, пронизителен, проглушителен, шумен, остър, рязък

кресло — фотьойл, диван

кретам — влача се, мъкна се, тътря се (*разг.*), помъквам се, повлачвам се, вървя бавно, тръгвам бавно, вървя полека, клатя се, клатушкам се ‖ животувам (*разг.*), живувам, живоря (*нар.*), съществувам ‖ изоставам назад, оставам назад, изоставам

кретѐн — недоразвит, идиот ‖ тъпоумен, глупав, малоумен, затъпял, изрод, слабоумен

крехък — трошлив, чуплив, ронлив ‖ (*прен.*) слаб, нежен, деликатен

кречетало — (*прен.*) бъбрица, бръщолевец, дърдорко (*разг.*), дрънкало (*разг.*)

крещя — викам, крясвам, крякам, извиквам, изкрясквам, рева, изревавам, пискам, пищя, изписквам, развиквам се, разкрясквам се, надавам вой (рев, крясък), надавам вик (писък, крясък), провиквам се, пропищявам, вдигам врява (олелия) (*разг.*), викам до бога (*разг.*), дера се (*разг.*), дърля се (*разг.*), подърлям се (*разг.*), дера си гърлото (*разг.*)

крещящ — (*прен.*) ярък, силен, ослепителен, заслепителен ‖ подчертан, фрапантен (*книж.*), очевиден, очебиен

крея — вехна, чезна, отпадам, изтънявам се, намалявам, съхна, линея, залинявам, слабея, сърна, посървам, топя се, губя се, повяхвам, изнемощявам, отслабвам

крив — изкривен, извит, закривен, превит ‖ неправилен, безформен, смачкан, сплескан, неоформен, грозен, разкривен, раздърпан, разтеглен, обезформѐн ‖ (*разг.*) погрешен, неверен, несправедлив ‖ виновен, виноват, кабахатлия (*нар.*), провинен, нечестен, несправедлив

крив съм — виновен съм, имам вина, сгрешил съм, не съм прав, сбъркал съм, провинен съм, греша

кривак — тояга, сопа, гега, прът, пръчка

кривя — завивам, извивам, възвивам, правя завой, отклонявам се, закривявам, лъкатуша, кръшвам(*разг*), заобикалям

кривда (*нар.*) — неправда, несправедливост, беззаконие, безправие, безчестие

криви дърва (*разг.*) — слабости, грешки, недостатъци

кривини — завои, извивки, кривулици

кривнат — накривен, наклонен, наведен, полегат, легнал, клюмнал, килнат (*диал.*), паднал настрана

криво — изкривено, извито, превито ‖ (*прен.*) неправилно, погрешно, несправедливо, нечестно ‖ кривда (*нар.*), несправедливост

криво-ляво (*разг.*) — как да е (*разг.*), някак си, тъй или иначе, посредствено, отгоре-отгоре (*разг.*), повърхностно, чат-пат (*разг.*) ‖ приблизително, горе-долу (*разг.*), едно на друго (*разг.*), средно

кривулест (*нар.*) — лъкатушен, извит, зигзагообразен, заобикалящ

кривулица (*нар.*) — извивка, завой, зигзаг, заобикалка, чупка

кривулича — лъкатуша, кривуля, заобикалям

кривя — изкривявам, вия, извивам, превивам, прегъвам, огъвам, сгъвам, свивам, закривявам, ломя, преломявам ‖ (*диал.*) куцам, накуцвам, куцукам ‖ (*разг.*) обвинявам, виня, набедявам, клеветя

кривя се — изкривявам се, извивам се ‖ кълча се, кърша се (*нар.*), правя мимики (гримаси)

кривя си душата (*разг.*) — лъжа, не говоря истината, извъртам, изопачавам, изкривявам, преиначавам, кривя си устата (*разг.*)
криза — кризис (*книж.*), разстройство ‖ стагнация, застой, затегнатост, затишие, безизходност, безизходица ‖ усложнение, затруднение, мъчнотия, стеснение, трудност ‖ липса, нямане, недостиг
крилат — хвъркат, летящ, бърз, окрилен, лек, хвърчащ ‖ (*прен.*) вдъхновен, ентусиазиран, възторжен
крило — перка ‖ (*прен.*) закрила, покровителство, защита ‖ групировка, фракция
криминален — престъпен ‖ углавен, наказателен
кристален — (*прен.*) ясен, прозрачен, бистър, чист, ведър, светъл
критерий (*книж.*) — мерило, мярка, мащаб, аршин (*разг.*), рамка, белег
критика — оценка, преценка, мнение, обсъждане, разбор, анализ, тълкуване ‖ нападка, обвинение, порицание, хула
критикувам — обсъждам, разяснявам, тълкувам, преценявам, подлагам на критика (*книж.*), подхвърлям на критика (*книж.*), правя критика, соча слабости, анализирам, разкритикувам ‖ обвинявам, нападам, атакувам, осъждам, укорявам, бламирам, дискредитирам
критичен — критически, рискуван, опасен, съдбоносен, фатален, драматичен, пагубен, гибелен ‖ тежък, труден, затруднителен ‖ резервиран, сдържан, строг
крия — укривам, прикривам, покривам, скривам, притулям, прикътвам, кътам (*нар.*), скътвам, запазвам, затулям, приютявам, закривам ‖ тая, притайвам, спотайвам, затайвам, пазя ‖ пазя тайна, не казвам, не издавам
крия се — укривам се, скрит съм, закривам се, прикривам се, затулен съм, не се виждам, не се показвам, скривам се, приютявам се ‖ не се проявявам, тая се, притайвам се, спотайвам се
кроеж (*нар.*) — (*прен.*) намерение, замисъл, помисъл, идея, план, проект, приготовление, преднамереност, умисъл, тъкмеж (*нар.*), решение, цел, стремеж, желание, воля
кромид — лук, червен лук
кротко — тихо, мирно, спокойно, добродушно, благодушно, бащински
кротост — благост, добродушие, доброта, благодушие, смиреност, спокойствие, търпение
кротувам (*разг.*) — мирувам, стоя мирно (мирен), не мърдам, не шавам (*разг.*), не действувам, не предприемам, пасувам (*разг.*), сдържам се, понасям, позволявам, търпя, тая се, притайвам се, налягам си дрипите (*разг.*), налягам си парцалите (*разг.*) ‖ мълча, спотайвам се, не се обаждам
кротък — мирен, смирен, хрисим (*нар.*), търпелив, сдържан, послушен, спокоен ‖ мек, скромен, благ, добродушен, незлобив, толерантен, вежлив, учтив, тих
кроя — (*прен.*) намислям, обмислям, замислям, смятам, пресмятам, възнамерявам, проектирам, приготовлявам, нагласявам, чертая, начертавам, тъкмя, скроявам
крупен — грамаден, едър, голям ‖ значителен, грандиозен, изключителен, огромен, необхватен, необятен
крут — остър, рязък, внезапен ‖ смел, решителен ‖ груб, суров, твърд, строг, жесток
крушение (*книж. остар.*) — неуспех, гибел, катастрофа, несполука, поражение, провала, крах, разорение
кръв — (*прен.*) род, произход, семейство, фамилия, потекло, коляно
кръвен — родствен, роден, рожден, близък
кръвник (*нар.*) — кръвопиец, кръвожаден, кръволок, убиец, разбойник, свиреп, жесток
кръвнина (*нар.*) — кръвопролитие, сеч, убийство, клане (*нар.*)
кръвнишки — лют, свиреп, жесток, страшен, кръвожаден, разбойнически

кръвожаден — кръвнишки, жесток, кръвопиец, кръволок, кръвник (*нар.*), садист, свиреп, убиец, мъстителен
кръвожадност — жестокост, садизъм, свирепост, жестокосърдечие, варварство, безчовечие, безсърдечие, зверство
кръволок — (*вж.*) кръвник (*нар.*)
кръвопиец — (*вж.*) кръвник (*нар.*)
кръвопролитен (*книж.*) — кървав, окървавен
кръвопролитие (*книж.*) — убийство, сеч, клане (*нар.*), изтребление, касапница (*прен. разг.*), война, кръвнина (*нар.*)
кръг — сфера, цикъл, окръжност, кръжило, търкало (*диал.*)
кръглест — (*вж.*) кръгъл
кръгло — средно, около, приблизително
кръгозор — хоризонт, простор, небосклон, поглед ‖ (*прен.*) мироглед, светоглед, мировъзрение (*книж.*), възглед, възрение (*остар.*), светосхващане (*книж.*)
кръгъл — закръглен, валчест, кръгообразен, кръговиден, кръгов, кръглест ‖ сферичен, обьл, кълбест, овален, кълбовиден, топчест, търкалест
кръжило — (*вж.*) кръг
кръжок — кръг, среда, група, кръжец (*остар.*), общество, дружба, сдружение, дружество
кръстопът — пресечка, средище ‖ (*прен.*) безпътица, забърканост, лутаница (*нар.*) ‖ (*прен.*) двоумение, колебание, нерешителност, колебливост
кръстосан — напречен, препречен, пресечен, скръстен
кръстосвам — препречвам, пресичам, прекосявам ‖ (*прен.*) миткам (*разг.*), скитам, ходя, лутам се, блуждая, изхождам, изминавам, обикалям, обхождам, минавам надлъж и нашир
кръчма — пивница, питиепродавница, механа (*нар.*), кръчмарница
кръшен — гъвкав, строен, снажен, подвижен, грациозен, пластичен ‖ звучен, ясен, весел, звънлив, гласовит
кръшвам — врътвам се, завивам, изменям посоката, извръщам се, заобикалям, отбивам се от пътя
кръшкам (*разг.*) — клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*), измъквам се, изплъзвам се, избягвам, хитрувам, шикалкавя (*разг.*), отбягвам, мърдам (*разг.*), лавирам (*книж.*), отклонявам се, лъкатуша, криволя
кръщавам — наричам, давам име, назовавам, наименовам
кряскам — (*вж.*) крещя
крясък — вик, провикване, извикване, писък
куверта — палуба
кувет (*нар.*) — сила, издръжливост, хал (*нар.*), държеливост (*нар.*)
кукла — манекен, играчка, фигура ‖ (*прен.*) марионетка, фигурант
кукуруз — царевица, мамул (*диал.*), мисир (*диал.*)
кула — крепост, укрепление, замък, чертог (*остар. поет.*)
кулминационен — краен, върхов, горен, най-висок ‖ върховен
култ — кумир, идол, божество, бог, фетиш ‖ богопочитание, боготворене, обожаване, величаене, възхвала, преклонение
култивирам — разработвам, обработвам, отглеждам, засаждам, посаждам, облагородявам, подобрявам, развивам, създавам, насаждам, всаждам ‖ (*прен.*) поощрявам, подхранвам
култура — цивилизация, напредък, прогрес, подем, успех ‖ знания, образованост, просвета, ученост, книжовност, начетеност, просветеност
култура — посаждение, насаждане
културен — цивилизован, образован, просветен, учен, ученолюбив, интелигентен, начетен, книжовен, напреднал, издигнат, развит ‖ възпитан, благороден
културпросветник — просветник, пропагандист, агитатор
кумя се (*разг.*) — мъдря се, заставам, окумям се (*разг.*), пъча се, стъписвам се (*нар. разг.*)
кумир — идол, бог, божество, фетиш, култ

кундя се (*диал.*) — прескундям се (*диал.*), камбича се (*диал.*), прескамбичвам се (*диал.*), премятам се, преобръщам се, катурвам се
куп — купчина, купище, грамада, камара ‖ сбирщина, сбор, множество ‖ тълпа, група
купешки приказки (*разг.*) — превзети (престорени, надути) приказки, заучени думи
купол — връх, кубе, свод
купом (*нар.*) — вкупом, наедно, заедно, съвместно, групово, съвкупно, изведнъж
купон — отрязък
купувам — закупувам, плащам, пазарувам, правя покупки, пазаря, търгувам ‖ придобивам, набавям си ‖ (*прен. разг.*) възприемам
купчина — (*вж.*) куп
кураж — смелост, безстрашие, решителност, мъжество, мъжественост, неустрашимост, себеотрицание (*книж.*), сърцатост ‖ (*прен.*) сърце
курбан (*нар.*) — оброк, гощавка ‖ (*прен.*) жертва
курдисвам (*разг.*) — поставям, слагам, турям, намествам, полагам, гуждам (*диал.*), разполагам, настанявам, натъкмявам, нареждам, инсталирам ‖ монтирам, скалъпявам (*разг.*), инсценирам
курдисвам се (*разг.*) — настанявам се, намествам се, разполагам се, сядам, плосвам се (*разг.*), нареждам се ‖ (*прен.*) докарвам се (*разг.*), превземам се, преструвам се, угоднича
куриоз — рядкост, новост, особеност, оригиналност
куриозен — оригинален, забавителен, рядък, особен, интересен, чудноват, чуден, невиден, нов, любопитен
курник — (*прен.*) нехигиенично жилище, дупка
курорт — летовище, летуване, почивка
курс — обучение, лекции
курс — посока, движение, пътуване, път, маршрут, рейс
куртизанин — придворен, дворянин ‖ (*прен.*) ласкател, лакей, подлизурко, лицемер, сервилен
куртоазия — вежливост, уважение, учтивост, любезност, приличие, изтънченост
куртулисвам (*разг.*) — спасявам се, отървавам се, избавям се, освобождавам се, отърсвам се
кусвам — хапвам, вкусвам, опитвам, гризвам, близвам ‖ изпитвам, усещам ‖ изживявам, преживявам
кусур (*разг.*) — недостатък, дефект, порок, слабост, грешка, махана (*нар.*), несъвършенство, недъг ‖ липса, недоимък
кутия — сандък, ковчег, каса
кух — празен ‖ глупав, лекомислен, празноглав, безсъдържателен
кухина — празнина, дупка, вдлъбнатина, шупла, празнота, лакуна (*книж.*) ‖ липса, отсъствие, нищо
кухня — готварница, мутвак (*диал.*)
куц — сакат, хром, осакатен, недъгав, тромав, кьопав (*нар. разг.*), инвалид
куцам — сакат съм, клатя се, накуцвам, куцукам, понакуцвам ‖ (*прен.*) не вървя, не напредвам, изоставам, запъвам се, не мърдам
куче — пес, псе, мъниче, копой ‖ (*прен.*) зъл, лют, злонрав, злопаметен, заядлив, проклет, звяр
кучешки — (*прен.*) труден, мъчен, тежък, мъчителен, непоносим, непосилен
кушетка — канапе, легло, лежанка, диван, одър, отоманка
къде ли не (*разг.*) — навсякъде, под дърво и камък (*разг.*), вредом (*нар. разг.*), навред, по всички страни, където завърна (*разг.*)
където завърна (*разг.*) — навсякъде, наляво и надясно (*разг.*), по всички посоки (страни), къде ли не (*разг.*), навред, всякъде
къкри — ври, клокочи
кълбест — кълбовиден, кълбообразен, объл, закръглен, валчест, топчест, сферичен, сферообразен, търкалест (*диал.*)

кълбо — сфера, топка, валчесто тяло, валмо

кълбовиден — (*вж.*) кълбест

кълн — семе, зародиш, ядка, израстък

кълна — проклинам, пустосвам (*нар.*), проклевам, анатемосвам (*църк.*), осъждам ‖ заклевам, заклинам

кълна се — заклевам се, давам клетва, обещавам, обричам се, вричам се ‖ потвърждавам, засвидетелствувам, свидетелствувам

кълцам — скълцвам, накълцвам, стривам, срязвам, режа, разрязвам, нарязвам, насичам, сека, разсичам, напарчвам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), дробя, счуквам, надробявам, сдробявам, раздробявам, късам, накъсвам

кълча — изкълчвам, изкривявам, извивам, чупя, кърша

кълча се (*разг.*) — кривя се, изкълчвам се, изкривявам се, прегъвам се, превивам се, извивам се, чупя се, кърша се, кърша (чупя) снага (*нар.*), въртя се

към — за, закъм, накъм, в посока на, против, насреща, къмто (*разг.*) ‖ при, заедно с, около, в близост до ‖ по отношение на, спрямо

къмто (*разг.*) — (*вж.*) към

кънтеж — екот, грохот, тътнеж, тънтеж, бумтеж, боботене, ехтеж, ек, ехо

кънтя — еча, буча, ехтя, бухтя, отеквам, боботя, тътна, тънтя, гърмя, трещя, прогърмявам, изехтявам, изкънтявам, прокънтявам, прозвучавам, звуча

къпалня — баня, хамам (*нар.*), плавалня

къпя — мия, измивам, промивам, изкъпвам, плакна, изплаквам, проплаквам, изчиствам

кър (*нар.*) — поле, ниви, ливади, пасбища, ненаселено място

кървав — окървавен, кръвопролитен (*книж.*)

кървясъл — кървав, окървавен, ранен ‖ ожесточен, гледа на кръв

къркам — къркоря ‖ (*разг.*) смуча, лоча, пия, пиянствувам

кърлеж — (*прен.*) смукач, кръвопиец, потосмукач, експлоататор

кърмя — питая, храня, отхранвам, откърмям, подхранвам

кърпа — пешкир ‖ забрадка, ръченик (*диал.*), пребрадка

кърпеж — закърпване, снаждане ‖ (*прен.*) поправка ‖ прибавка, принаждане, снаждане, снадка

кърпя — закърпвам, шия, съшивам, снаждам, скърпвам ‖ (*прен.*) поправям

кърски (*нар.*) — полски, земеделски, селски

къртовски — непосилен, тежък, упорит, уморителен

къртя — чупя, ломя, откъртвам, отломявам, отчупвам, троша, разтрошавам, строшавам, разбивам, развалям, изкъртвам, роня, изронвам, изпокъртвам, поразкъртвам, изваждам, събарям

кърша — откършвам, скършвам, чекна, отчеквам, начеквам, чупя, счупвам, ломя, късам, накъсвам, откъсвам, отчупвам, разчупвам, начупвам, накършвам, прикършвам, троша, строшавам, разтрошавам

кърша се — кълча се, въртя се, чупя се, чупя снага (*нар.*), извивам се

къс — малък ‖ нисък (*разг.*) ‖ кратък, кратковременен, краткотраен, краткосрочен, мигновен, временен, преходен, ефимерен, нетраен, минутен, внезапен, бърз, скъсен, окъсен ‖ сбит, стегнат, прецизен, съкратен, намален, резюмиран, ограничен, дребен ‖ лаконичен, категоричен

къс му е умът (*разг.*) — глупав, малоумен, слабоумен

къс — парче, част, мръвка ‖ пай (*нар.*), дял ‖ откъс, откъслек, пасаж, извадка

късам — скъсвам, накъсвам, разкъсвам, режа, нарязвам, сека, насичам, разсичам, дера, раздирам, надирам, цепя, нацепвам, разцепвам, дробя, надробявам, раздробявам, напарчавам

(*диал.*), разпарчавам (*диал.*), разделям, парчосвам (*диал.*) ‖ откъсвам, отломявам, откъртвам, отцепвам, отскубвам, откършвам, скършвам, кърша, отчеквам, чекна
късен — закъснял, изостанал, бавен, забавен, послешен, сетнешен
късмет (*нар.*) — щастие, шанс, сполука ‖ съдба, орис, бъдеще
късоглед — (*прен.*) ограничен, тесногръд, непрозорлив, недалновиден (*книж.*)
късогледство — (*прен.*) ограниченост, непредвидливост, недалновидност, непрозорливост, тесногръдие, дребнавост, затвореност, тъпота
късопаметен — забраван (*разг.*), разсеян
късопаметство — забравяне
кът — ъгъл, кьоше (*нар.*) ‖ огнище, дом, жилище ‖ покрайнина, област, край, страна, крайнина
кътам (*нар.*) — скътвам, прикътвам, скривам, притулям, крия, прибирам, запазвам, пазя ‖ отделям, спестявам
къща — жилище, огнище (*прен.*), дом, домакинство, стопанство, семейство, покрив (*прен.*), стряха (*прен.*), сграда, убежище, хижа, покои (*остар.*)
къщовник — къщник (*диал.*), домакин, хазаин, стопанин, господар ‖ (*прен.*) прибран, скопосен (*нар.*), домосед, придепсан (*диал.*), въртокъщник (*разг.*)
кьорав (*разг*). — сляп, беззрачен (*поет.*), ослепял
кюп (*нар.*) — делва, гърне
кютюк (*нар.*) — пън, дръвник, дънер, дърво ‖ (*прен.*) дебелак, недодялан, груб
кяр (*нар.*) – полза, изгода, облага, файда (*разг.*) ‖ печалба, добив

Л

лабилен (*книж.*) — слаб, нестабилен, неустойчив ‖ неустановен, колеблив
лабиринт — (*прен.*) сложност, усложненост, заплетеност, лутаница (*нар.*), безизходност, безизходица
лавирам (*книж.*) — криволича, обикалям, заобикалям, отклонявам се, лъкатуша, обхождам ‖ (*прен.*) избягвам, отбягвам, манкирам, шиканирам, кръшкам (*разг.*), извъртвам, изкривявам, изопачавам, изменям ‖ хитрувам, умувам, нагаждам се
лàвица — полица, рафт, етажерка
лаври — венец, палми, корона ‖ (*прен.*) слава, успех, триумф, победа
лагер — стан, бивак
ладия — лодка, барка, каик (*остар.*), члун (*остар.*)
лазарет — болница, лечебница, амбулатория, санитарен пункт
лазур (*поет.*) — синева, синина, ведрина ‖ небеса
лазурен (*поет.*) — небесносин, чист, ведър, свеж, ясен, бистър
лазя — пълзя, мърдам, шавам, пъпля, припълзявам, прилазвам, движа се, доближавам се, приближавам се, достигам, долазвам, полазвам ‖ катеря се
лай — джавкане ‖ (*прен.*) вой, злоба
лайк (*книж.*) — неспециалист, дилетант, любител ‖ невежа
лайтмотив — централна (основна) идея, ръководна мисъл
лакей — слуга, прислужник, наемник ратай, аргатин, придворен (*остар.*) ‖ (*прен.*) лицемер, ласкател, блюдолизец, подлизурко, куртизанин, раболепен, угодлив, сервилен, низък
лакейнича — (*вж.*) лакействувам
лакейство — (*прен.*) лицемерие, лицеприятие (*остар.*), раболепие, подлизурство, угодничество, сервилност

лакействувам — лакейнича, раболепнича, сервилнича, лицемеря, лаская, угоднича, мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*)
лакирам—полирам, лъскам,излъсквам, шлифовам, изглаждам, лустросвам (*остар. разг.*) ‖ (*прен.*) замазвам, заглаждам, преглаждам
лаком — гладен, жаден, чревоугодник, гастроном, ящен (*диал.*) ‖ (*прен.*) ненаситен, неутолим, неудовлетворен, алчен, гладник, жаждущ
лакомия (*разг.*) — (*вж.*) лакомство
лакомство — лакомия (*разг.*), глад ‖ (*прен.*) охота, апетит, ищах (*разг.*), алчност, ненаситност, неутолимост
лакомя се — проявявам лакомия, полакомявам се, ламтя, поламтявам, алчен съм, ненаситен съм, стремя се, грабя, нахвърлям се
лаконичен — кратък, къс, сбит, отсечен, съкратен, ограничен ‖ прецизен, изразителен, точен, категоричен
лаконичност — краткост, сбитост, категоричност, лаконизъм
ла̀ла (*нар.*) — шут, палячо, смешльо, лаладжия (*нар.*), шегаджия (*разг.*), шегобиец
ламтеж — искане, стремеж, стремление, желание, настървение, лакомия (*разг.*), жажда, лакомство, охота, апетит, ищах (*нар.*), ненаситност, неутолимост
ламтя — стремя се, желая, жадувам, искам, пожелавам, жаднея, лакомя се, петимен съм (*разг.*)
ламтящ — лаком, жаден, ненаситен, петимен (*разг.*)
лансирам (*книж.*) — пускам в ход ‖ изтиквам напред, издигам, показвам
лансирам се (*книж.*) — впускам се, хвърлям се, проявявам се, изпъквам, излизам налице, показвам се
ланшен (*нар.*) — лански (*нар.*), миналогодишен, от миналата година, стар, остарял
лапавица — киша, кал, влага, мокрота, дъжд, сняг
лапам (*разг.*) — ям, гълтам, изядам, нагълтвам, налапвам, изпоядам, поглъщам, храня се, излапвам, нагъвам (*разг. грубо*) ‖ (*прен.*) ограбвам, заграбвам
лапвам по (*разг.*) — увличам се, захласвам се, влюбвам се, унасям се, прехласвам се, заплесвам се
лапнишаран (*разг.*) — хапльо (*разг.*), наивник, будала (*разг.*), ахмак (*разг.*), глупак, лапнимуха (*разг.*), абдал (*разг.*), серсем (*разг.*), малоумен
ла̀ска — нежност, галене, внимание ‖ милване, милувка, прегръдка
ласкав — любезен, вежлив, учтив, внимателен, мил, благ, нежен, гальовен, приветлив, отзивчив, благосклòнен, благоразположен
ласкавост — отзивчивост, нежност, любезност, внимание, вежливост, учтивост, приветливост, услужливост, доброта, благост ‖ хвалба, похвалване
ласкае ме — блазни ме, поблазва ме, радва ме, доволен съм
ласкател (*книж.*) — любезен, внимателен, учтив, вежлив ‖ угодник, лицемер, подлизурко, сервилен, раболепен, низкопоклонник, блюдолизец, лукав, подъл, коварен, притворен
ласкателен (*книж.*) — раболепен, угоднически, сервилен, лицемерен ‖ угодлив, любезен, внимателен, вежлив, учтив ‖ хвалебен, похвален
ласкателство (*книж.*) — похвала, любезност, комплимент ‖ угодничество, лицеприятие (*остар.*), подмилкване, лакейство, сервилност, низкопоклонничество, лукавство, коварство, подлост
лаская — поласкавам, хваля, похвалвам, възнасям, превъзнасям, възвеличавам, въздигам, славя, лъстя ‖ угоднича, подмилквам се, сервилнича, подмазвам се (*разг.*), кадя тамян (*разг.*), изказвам хвалебствия (*книж.*) ‖ милвам, галя, гладя, нежен съм, нежа, проявявам нежност ‖ блазня, гъделичкам

лаская се (*книж.*) — вярвам, блазня се, самозалъгвам се, поласкавам се, надявам се

латентен (*книж.*) — скрит, застоял, неподвижен, непроявен, невидим, потенциален (*книж.*)

лауреат — награден

лафувам (*нар.*) — говоря, разговарям се, бъбря, беседвам, разменям мисли, приказвам

лашкам (*диал.*) — мятам, тикам, блъскам, тласкам, хвърлям, отпращам, джасвам (*разг.*)

лая — джавкам ¦ (*прен. разг.*) карам се, заяждам се, проявявам злоба, зъбя се (*разг.*) ¦ (*прен.*) ругая, злословя, хуля

левент (*нар.*) — здравеняк, едър, снажен, здрав, силен, строен, юнак, мъжага

левичар — (*остар.*) прогресивен, напредничав

левкопласт — пластир

легален — законен, легитимен, юридически, признат от закона, узаконен, позволен, допустим, правилен, прав, справедлив, лоялен ¦ открит, явен

легализирам — узаконявам, признавам, припознавам, утвърдявам, одобрявам, потвърждавам, ратифицирам (*юрид.*)

легенда — басня, приказка, сказание (*книж. остар.*), предание, поверие, мит ¦ (*разг.*) измислица, небивалица, невероятна история, лъжа, фантазия

легендарен — баснословен, приказен, чутовен, невероятен, неправдоподобен, необикновен, небивал ¦ прочут, славен, известен, именит

легитимен (*книж.*) — законен, справедлив, законосъобразен, юридически, прав, установен от закона

легло — постеля, постелка, одър, креват ¦ леговище, бърлога, дупка

легнал — простран, проснат, проточен, излегнал се, проснал се, изпънал се, изпънат, проточил се

леговище — легло, скривалище, убежище, дупка, бърлога, жилище

лед — (*прен.*) студенина, мраз, безчувствие

леден — мразовит, студен, хладен ¦ (*прен.*) безчувствен, равнодушен, строг, суров

леденея — студенея, замръзвам

леденина (*книж.*) — студенина, хладина ¦ равнодушие, безчувствие

лежа — излежавам се, изтягам се (*разг.*), търкалям се, опънал съм се, изпъвам се, изпънал съм се ¦ разположен съм, намирам се ¦ залегнал съм, кореня се, скрит съм ¦ залежавам се, боледувам

лежанка — кушетка, легло

лежешката (*разг.*) — (*вж.*) лежешком

лежешком — лежешката (*разг.*), възнак, обърнат, лежейки, гърбом, в легнало положение, възлегнал

лезет (*нар.*) — сладост, удоволствие

лек (*нар.*) — (*вж.*) лекарство

лек — (*вж.*) лесен ¦ удобен, достъпен ¦ пъргав, жив, подвижен, чевръст, лекоподвижен, бърз ¦ повърхностен, несериозен, лекомислен, леконравен, безхарактерен ¦ слаб, незабележим ¦ малък, незначителен

лека-полека (*разг.*) — полека-лека (*разг.*), постепенно, бавно, яваш-яваш (*разг.*), малко по малко, едва-едва, провлачено, нехайно, тежко, мудно, лениво, тегаво (*диал.*)

лекар — лечител, доктор (*разг.*), медик, врач

лекарство — лек, цяр, медикамент, илач (*нар.*)

леке — петно, оцапано, дамга (*нар.*) ¦ (*прен. разг.*) несериозен човек, подлизурко, блюдолизец, лепка (*разг.*)

леко — нежно, излеко, повърхностно, отгоре-отгоре, едва-едва ¦ лесно, бързо, удобно, ловко, просто, малко, в слаба степен

лековерен — доверчив, наивен, простодушен, прост, простосърдечен, откровен, искрен, чист, чистосърдечен, детински, незлобив, добряк, наивник, лекомислен, лекоумен, заслепен

лековерие — (*вж.*) лекомислие

лековит — церителен, целителен, целебен, лечебен, спасителен, излечителен, изцерителен

лекомислен — повърхностен, необмислен, несериозен, лек, лековерен, празен, безразсъден, лекоумен, леконравен, вятърничав, вятър го вее (*разг.*), глупав, празноглав, празна глава (*разг.*) || детински, наивен

лекомислено — лековерно, наивно, несериозно, повърхностно, излеко, отгоре, леко, безразсъдно, с леко сърце, безгрижно

лекомислие — лекомисленост, несериозност, лековерие, вятърничавост, наивност, простодушие, безразсъдност, детинщина, хлапащина (*разг.*)

леконравен — лек, повърхностен, лекомислен, фриволен || неморален, развален, развратен

лекоподвижен — пъргав, гъвкав, лек, подвижен, бърз, жив, енергичен, чевръст

лекост — (*вж.*) лекота

лекота — лекост, леснота, сръчност, ловкост, подвижност, сгода, леснина || (*прен.*) лекомислие, несериозност, безразсъдство

лексика — речник, речников състав

лексикон (*остар.*) — речник, словар

лектор — преподавател, професор, учител

лекция — урок, обучение || (*прен.*) наставление, поука, поучение, напътствие

ленив — мързелив, отпуснат, бавен, тежък, тегав (*диал.*), муден, лентяй (*остар.*), безделник, бездеен, недеятелен, немарлив, нехаен, безгрижен, нехайник, празноскитащ, негодяй, дембелин (*разг.*), хайлазин (*разг.*), разхайлазен (*разг.*), мързелан (*разг.*)

ленивец — (*вж.*) ленив

леност — ленивост, мързел, отпуснатост, безделие, безделничество, лентяйство, бездейност, безгрижие, нехайство, небрежност, немарливост, бавност, нерешителност, безволие, хайлазлък (*разг.*)

лента — ивица, линия, шнур, панделка, ширит

лентяй (*остар.*) — безделник, готован (*разг.*), хайлазин (*разг.*), паразит, търтей, нехранимайко, негодник, мързелив, ленив, мързелан (*разг.*), мързеливец, ленивец

лентяйствувам (*книж.*) — хайлазувам (*разг.*), нехая, бездействувам, мързелувам (*разг.*), безделнича, клатя си краката (*разг.*), немаря

лепка — (*прен. разг.*) дотеглив, досаден, нахален, леке (*разг.*), натрапник

лепра — проказа || (*прен.*) зараза, язва

лепта (*книж. остар.*) — милостиня, подаяние (*остар.*), дар, дарение, даяние (*остар.*)

лес — дъбрава, кория (*нар.*), орман (*диал.*), гора, бранище, гъсталак, шумак

лесен — лек, достъпен, леснодостъпен, осъществим, лесноосъществим, реализуем, изпълним, постижим, леснопостижим, преодолим, възможен, удобен, прост, елементарен, обикновен

леснина — сръчност, ловкост, умение, лекота || леснотия (*разг.*), удобство, сгода (*нар.*), облекчение, улеснение || (*разг.*) начин, модус, средство, усул (*разг.*), цака (*разг.*), чалъм (*разг.*), колай (*нар.*), способ, прийом, метода || възможност, постижимост, осъществимост, реализуемост, достъпност

лесно — удобно, на сгода, сгодно, леко, просто, възможно, елементарно, лесна работа, постижимо

леснодостъпен — (*вж.*) лесен

лесноосъществим — (*вж.*) лесен

леснопостижим — (*вж.*) лесен

лесноразбираем — разбираем, ясен, понятен, общопонятен, популярен, лесен, леснодостъпен, елементарен

лесноразрешим — лесен, разрешим

леснота — (*вж.*) леснина, лекота, лекост

леснотия (*разг.*) — (*вж.*) леснина

летаргия — сън, безчувственост, безсъзнание ‖ (*прен.*) бездействие, покой, застой, неподвижност, инертност, заспалост, мъртвило, забрава, забвение (*остар.*)
летец — авиатор
летище — аеродрум
летовник — курортист
летовище — курорт, почивна станция
летопис — хроника, история, анали, хронология
летувам — почивам, прекарвам ваканция (лято)
летуване — почивка, курорт
летя — хвърча, литвам, полетявам, прехвръквам, прелетявам, политам ‖ (*прен.*) нося се, понасям се, бягам
летящ — крилат, хвърчащ, стремителен, бърз, бързоподвижен
лехуса — родилка
леш — мърша, труп
лечебен — (*вж.*) лековит
лечебница — амбулатория, лазарет, болница, санаториум
лечител — (*вж.*) лекар
лея — (*вж.*) ливвам
лея се — тека, струя
либе (*нар.*) — изгора (*нар.*), любима, симпатия, любовница
либерален — демократичен, свободомислещ, прогресивен, напредничав, свободолюбив, свободен
либерализъм — буржоазен демократизъм ‖ (*прен.*) отстъпчивост, търпимост, разпуснатост, слободия (*нар.*)
ливада — пасбище, мера, паша, лъка
ливвам — изливам, плисвам, проливам, лея, разливам, поливам, лисвам (*диал.*)
лига (*книж.*) — съюз, коалиция, сдружение, задруга, сговор
лига — слюнка, лигавина, плюнка
лигавя се — текат ми лиги (слюнки) ‖ (*прен.*) глезя се ‖ подмилквам се, раболепнича, угоднича, подмазвам се (*разг.*), унижавам се
лигльо (*разг.*)—сервилен, лицемер, мазен (*разг.*), мазник (*разг.*), угодник ‖ глезльо
лидер — водител, водач, вожд, шеф, началник, главатар, предводител
лѝжа — ближа, близвам, облизвам, лизвам, олизвам, пооблизвам
лизет (*нар.*) — (*вж.*) лезет
лик — лице, образ, физиономия ‖ облик, външност, изражение, изображение, картина, портрет, фотография
лѝка-прилѝка (*разг.*) — (*вж.*) еднакъв
ликвидация — приключване, прекратяване, привършване, свършване, завършване, край ‖ унищожение, премахване, разчистване, пречистване ‖ разпродажба
ликвидирам — приключвам, прекратявам, привършвам, преустановявам, завършвам, изкарвам, доизкарвам, свършвам, уравнявам, разчиствам ‖ премахвам, затривам (*разг.*), унищожавам ‖ разпродавам
ликувам (*книж.*) — радвам се, тържествувам, веселя се, празнувам, сияя от радост ‖ пирувам
ликуване — радост, щастие, блаженство, задоволство, тържествуване
лиман — залив, пристанище, кей, порт
лимит (*книж.*) — граница, предел, ограничение, край
лингвист — езиковед, филолог
линея — излинявам, полинявам, залинявам, крея, вехна, топя се, съхна, слабея, посървам, отпадам, губя сили, изнемощявам, губя се, повяхвам ‖ избледнявам
линия — черта, рязка, тире ‖ лента, ивица ‖ граница, предел ‖ направление, посока, страна, насока ‖ очертание, контури
липса — недостиг, недостатъчност, недоимък, дефицит, загуба, празнина ‖ фира, ексик (*нар.*) ‖ лишение, нищета, немота, нямане ‖ отсъствие, празнота
липса на сили — слабост, безпомощност, безсилие, немощ
липсвам — не достигам, губя се, намалявам ‖ изчезвам, изгубвам се, отсъствувам, няма ме, не присъствувам, няма ме никакъв (*разг.*)

липсва му (*разг.*) — не е с ума си (*разг.*), малоумен, глупав, хлопа му дъската (*разг.*), има да дава (*разг.*), малоумен, слабоумен, глупав, тъп

лиризъм (*книж.*) — поезия, емоционалност (*книж.*), чувственост, прочувственост, сантименталност

лиричен — емоционален (*книж.*), прочувствен, сантиментален, поетичен, романтичен

лисвам (*диал.*) — плисвам, разливам, изливам, ливвам, лея

лисица — лиса (*нар.*) ‖ (*прен.*) хитрец, дявол

лист — хартия, бумага (*остар.*) ‖ вестник, газета (*остар.*), журнал (*остар.*)

листат — листест, разлистен, раззеленен, кичест, зелен, шумест, листат

литвам — политвам, хвръквам, летя, подемам се, полетявам, отхвръквам, излитам, изхвръквам ‖ (*прен.*) нося се, понасям се, втурвам се, устремявам се, хвърлям се

литератор — писател, списател (*остар.*), книжовник, публицист, критик, литературовед, автор

литература — писменост, книжнина, книжовност, словесност, публицистика

лих (*нар. поет.*) — зъл, лош, опак

лихва — доход, рента, приход, рандеман, горница

лихвар — заемодавец, банкер

лице — лик, образ, физиономия, външност, вид, изглед, фигура ‖ изражение, израз ‖ изображение ‖ фасада, повърхност ‖ особа, индивид, човек, личност, персона (*ирон.*), същество ‖ (*разг. ругат.*) муцуна, морда, сурат

лицев — външен, преден, фасаден

лицей — училище, школа, колеж, пансион

лицемер — престорен, прикрит, притворен, двуличник, ласкател, подлец, фарисей, лъжец, злонамерен, неискрен, лъжлив, угодлив

лицемерен — престорен, лъжовен, притворен, двуличен, ласкател, прикрит, хипокрит, подъл, фарисейски, мефистофелски, фалшив

лицемерие — лицемерство, притворство, лицеприятие (*остар.*), угодничество, ласкателство, неискреност, престореност, двуличие, маска, хипокризия, фалш, измама, подлост, скритост, прикритост, фарисейщина

лицемеря — угоднича, преструвам се, съм двуличен (престорен, прикрит, подъл)

лицеприятие (*остар.*) — лицемерие, сервилност, угодничество, подмазване (*разг.*), подлизурство, ласкателство, раболепие, пристрастие

лича̀ — проличавам, изпъквам, отделям се, различавам се, ставам явен (ясен), явствувам, ставам известен, виждам се, забелязвам се, изяснявам се, мога да се видя

ли̂ча — заличавам, трия, бърша, изличавам, изтривам, избърсвам, изтърквам, очиствам ‖ премахвам, унищожавам, затривам

ли̂чба (*книж.*) — знамение, предзнаменование, предвещание (*остар.*), предсказание, прокоба, знак, поличба (*остар.*)

личен — индивидуален, субективен, интимен, частен, собствен ‖ специален, особен, присъщ, свойствен, специфичен, оригинален, вроден ‖ бележит, славен, известен, виден, знаменит, прочут, именит, забележителен, изтъкнат, познат

личи си — вижда се, явно е, така е, проличава, явствува, забелязва се, видно е (*канц.*)

личност — човек, особа, лице, персона, индивид, индивидуалност, същество

лишавам — отнемам, вземам, грабвам, оставям без

лишавам се — ограничавам се, отказвам се, оставам без

лишавам от живот (*книж.*) — умъртвявам, убивам, отнемам живота

лишавам от свобода (*книж.*) — задържам, запирам (*нар.*), арестувам

лишѐн — ограбен, оголен, беден, оскъден, окаян

лишен — излишен, напразен, непотребен, безполезен, ненужен, безпредметен, безцелен ‖ последен, сетен (*нар.*)

лишение — оскъдица, нужда, липса, недостиг, бедност, несгода, нищета, немотия, нямане, мизерия, беднота, беднотия, глад

лоб — чело, теме

лобен (лобно място) — гибелен, пагубен, злополучен, фатален

лов — ловитба ‖ гонитба

ловен — ловджийски

ловец — ловджия, авджия (*разг.*)

ловко — умело, изкусно, вещо, похватно, сръчно, майсторски, хитро

ловкост — умение, умелост, вещина, сръчност, майсторство, похват, похватност, техника, леснота, хитрост

ловък — умел, сръчен, вещ, похватен, изкусен, способен ‖ изпечен (*разг.*), хитър, хитрец, дипломат (*прен. разг.*)

ловя — улавям, залавям, излавям, хващам, грабвам, сграбчвам, вземам ‖ долавям

логика — (*прен.*) последователност, смисъл, разум, здрав разум ‖ мисъл, разсъждение, силогизъм ‖ закономерност, причинност, причинна връзка, правилност, убедителност

логичен — логически, последователен, естествен, правилен, закономерен ‖ разумен, смислен, неопровержим, убедителен

лодка — ладия, барка, гемия, члун (*диал.*), кайк (*остар.*)

лозунг — девиз, принцип, парола ‖ повик, възглас, лозинга (*остар.*), призив, апел ‖ плакат

локал — заведение, ресторант

локален — местен ‖ частичен, ограничен

локализирам — ограничавам, намалявам, стеснявам, ограждам, заграждам, затварям, спирам развитието (разпространението)

локва — бара, мочур, мочурище, гьол (*разг.*), блато, тиня, кал, нечистотия, батак (*разг.*)

ломлив—трошлив, чуплив, крехък, слаб

ломотя (*разг.*) — бърборя, бъбря, брътвя (*разг.*), изломотвам (*разг.*), избъбрям, избърборвам, избрътвям (*разг.*), мърморя, плещя (*разг.*), бръщолевя (*разг.*), дърдоря (*разг.*), изричам, изговарям, преплитам си езика (*разг.*)

ломя — чупя, троша, строшавам, разбивам, къртя, изкъртвам, отломявам, отчупвам, разтрошавам, кърша, скършвам, счупвам, пречупвам, прекършвам

лоно (*книж. остар.*) — скут, утроба, вътрешност, среда, недра (*остар. поет.*), пазви, селения (*книж.*), глъбина

лост — (*прен.*) мотор, двигател ‖ (*прен.*) движеща сила, сила

лотария — томбола, шанс, азарт ‖ (*прен.*) щастие, случай, случайност

лоча (*разг.*) — пия, смуча (*разг.*), налоквам се (*разг.*), напивам се, насмуквам се (*разг.*), всмуквам, изсмуквам, сърбам (*разг.*), изпивам, смъркам (*разг. грубо*)

лош — лошав (*нар.*), недобър, нехубав, не струва (*разг.*), зъл, злобен, проклет, коварен, ехиден, жлъчен ‖ вреден, опасен, злосторен, злотворен (*книж. остар.*) ‖ грозен, неприятен, противен, тежък ‖ (*вж.*) лошокачествен, недоброкачествен, некачествен, не издържа критика, под всякаква критика

лошавина — злоба, злина, жлъчност, зло, злост, лошо отношение, недоброжелателство, неприязненост, зложелателство (*книж.*), лошота

лошокачествен — лош, недоброкачествен, долнокачествен, злокачествен, долнопробен, калпав (*разг.*), нескопосан, лошосъставен, негоден, развален

лошота — (*вж.*) лошотия, лошавина

лошотия — злина, проклетия (*нар.*), злоба, лошота, лошавина ‖ нещастие, злина, бедствие, пакост, беда, злощастие (*книж.*), злочестина

лоялен (*книж.*) — законен, легален, позволен, допустим ‖ почтен, честен,

добросъвестен, съвестен, искрен, справедлив

лоялност (*книж.*) — почтеност, честност, добросъвестност, преданост, вярност, съвестност, справедливост

луд — подлудял, ненормален, побъркан (*разг.*), разстроен, налудничав, умоповреден, смахнат (*разг.*), въртоглав (*прен. разг.*), мръднал (*разг.*), щур (*разг.*), умопобъркан, мръднала му чивията (*разг.*), идиот, умствено болен, нервен, неврастеник, увлечен, забравен, самозабравен, безумен, смахнат (*разг.*), занесен, налудничав, блъснат (*разг.*), пернат (*разг.*), ударен, обезумял, безразсъден, неблагоразумен, пощурял, не е с всичкия си (*разг.*), не е на себе си (*разг.*), бесен, побеснял ‖ буен, лудешки, младежки, немирен, необуздан, палав

луда глава (*разг.*) — невъздържан, буен, сприхав, немирен, непослушен, палав, вилен (*диал.*)

лудешката (*разг.*) — (*вж.*) лудешки

лудешки — (*прен.*) като луд, буен, силен, стремителен, луд, необмислен, безразсъден, сприхав

лудешки — лудо, буйно, необмислено, безразсъдно, лудешката (*разг.*)

лудея — буйствувам, залудявам, полудявам, вилнея, бушувам, немирствувам, лудувам, беснувам, щурея (*разг.*), пощурявам (*разг.*), фуча, разлютен съм, раздразнен съм, прихващат ме (*разг.*), щръклея (*разг.*), своеволнича, аздисвам (*диал.*), салмувам (*диал.*), немирствувам

лудория — палавост, немирство, палавщина, буйство, буйност ‖ прищявка, каприз, своенравие, фантазия, мания, нелепост

лудост — умопомрачение, безразсъдство, неблагоразумие, безумие, глупост ‖ забрава, полуда, делириум (*книж.*), унес, ярост ‖ лудория, нелепост, каприз, своенравие

лудувам — (*вж.*) лудея ‖ налудувам се, скачам, мятам се, хвърлям се, буйствувам, немирствувам, поналудувам се

лук — кромид

лукав — хитър, коварен, подъл, лисица (*прен. разг.*), двуличен, лукавец, злорад, измамлив, притворен, злобен, велзевул, зъл, завистлив, ехиден, долен ‖ хитър, дяволит, лъжлив, игрив

лукавец — хитрец, велзевул, подлец, дявол, лъжец, лицемер

лукавство — лукавщина, коварство, подлост, притворство, хитрост, ехидност, лицемерие, преструвка, ласкателство, интригантство, лъжа, злоба, завист, велзевулство, византийщина

лукавствувам (*книж.*) — злорадствувам (*книж.*), коварствувам, лицемеря, сплетнича, кознича (*книж.*), преструвам се, проявявам двуличие

лукративен (*книж.*) — доходен, доходоносен, приходоносен, изгоден, полезен, износен

лукс — комфорт, удобства, разкош, разкошество, изящество (*книж.*), блясък, великолепие, разточителство

луксозен — комфортен, удобен, разкошен, изящен (*книж.*), богат, скъп, великолепен, бляскав, модерен

лумвам — (*вж.*) пламвам

лумпен — гамен, уличник, негодяй, безделник, вагабонтин, скитник, нехранимайко, негодник, декласиран, дрипльо

лумча (*диал.*) — налумчвам (*диал.*), бия, бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), набивам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), лупам (*разг.*), думкам (*разг.*), надумквам (*разг.*), тупам (*разг.*), натупвам (*разг.*), понатупвам (*разг.*), блъскам, наблъсквам, удрям, наудрям, тепам (*диал.*), млатя (*иал.*), махам (*диал.*), налагам (*разг.*)

лупам (*разг.*) — (*вж.*) лумча

лупаница (*нар.*) — тупаница (*нар.*), бой, пердах (*разг.*)

лустросвам (*разг.*) — лакирвам, лъсвам, полирвам

лутам се — блуждая, скитам, загубвам пътя, бродя, снова, щурам се (*разг.*), миткам (*разг.*), рея се (*разг.*), объркал съм се, въртя се, суетя се,

витая (*поет.*), губя се, загубвам се, странствувам ‖ (*прен.*) съм в безпътица, колебая се, не се решавам, не съм сигурен, люшкам се

лутане — блуждаене, лутаница (*нар.*), миткане (*разг.*), скитане, бродене ‖ (*прен.*) неопределеност, несигурност, безпътица, неяснота, мъгла, колебание, бъркотия

лутаница (*нар.*) — лутане

луцифер (*книж.*) — демон, сатана, дявол ‖ (*прен.*) страж, пазител

лъготя (*разг.*) — (*вж.*) лъжа

лъжа — излъгвам, лъготя (*разг.*), кривя си устата (*разг.*), кривя си душата (*разг.*), извъртам, изкривявам, изопачавам, мамя, изневерявам, измамвам, подмамвам, заблуждавам, въвеждам в заблуждение, прикривам истината, не говоря истината, премълчавам (укривам, крия) истината, подлъгвам, подвеждам, изигравам, залъгвам, играя на въже (*разг.*), мятам (*разг.*), надхитрям ‖ дяволувам, хитрувам, преструвам се

лъжа се — мамя се, излъгвам се, въобразявам си, изпадам в заблуждение (*книж.*), подвеждам се, подлъгвам се, подмамвам се, хващам се на въдицата (*разг.*)

лъжà — неистина (*книж.*), измама, заблуда, шарлатания (*разг.*), заблуждение, фалш, двуличие, престореност, симулация (*книж.*), неестественост, изкуственост, неискреност ‖ басня, история, приказка ‖ клевета, донос, измислица

лъжлив — лъжовен (*поет.*), неверен, неточен, погрешен, неистинен (*книж.*), превратен, неистински, измислен, измамлив, измамен, изкуствен, неестествен, симулативен (*книж.*), престорен ‖ фродульозен (*юрид.*), измамнически, фалшив, фалшифициран, подправен ‖ престорен, лицемерен, притворен, коварен, прикрит, хипокрит, мним ‖ химеричен, приказен, баснословен, предполагаем

лъжовен (*поет.*) — лъжлив, измамлив, заблуден (*поет.*), подъл, миражен (*книж.*), лицемерен, коварен, престорен, притворен

лъкà — ливада, пасбище, пасище, морава, зеленина

лъкатуша — кривуля, кривулича, криввам, завивам, вия се, извивам се, правя завой ‖ лавирам

лъкатушен — кривулист, извит, зигзагообразен

лъсвам — блясвам, светвам ‖ излъсквам, полирам, лакирам, лустросвам (*остар.*), изглаждам ‖ (*прен.*) показвам се, явявам се, появявам се, мярвам се

лъскав — бляскав, блестящ, огледален (*книж.*), светъл, лъчист, сияен ‖ изгладен, гладък, полиран, лакиран, излъскан, лъснат

лъскавина — блясък, блескавина, бляскавост, лъскавост, шлифовка, лустро (*разг.*), външен вид

лъстя — прелъстявам, излъстявам, блазня, съблазнявам, подмамвам, примамвам, прилъгвам

лъх — полъх (*поет.*), полъхване, подухване, повяване, зефир, ветрец, повей (*поет.*)

лъхам — вея, навявам, повявам, полъхвам, лъхтя (*поет.*), подухвам ‖ издишам, излизам ‖ мириша, издавам миризма, изпущам (излъчвам) миризма, дъхтя (*поет.*)

лъч — светлина, блясък, отражение, проблясък, сияние, зрак (*поет.*)

лъчезарен (*поет.*) — светъл, сияен, блестящ, светлозарен (*поет.*), лъчист

лъчист — (*вж.*) лъчезарен (*поет.*)

лъщя — бляскам, светя, блещя, сияя, заря, светлея

льохман (*диал.*) — дангалак (*разг.*), дългуч(*разг.*),дингил(*диал.*),повлекан ‖ (*прен.*) негодник, нехранимайко, безделник, глупак

любвеобилен — влюбчив, любещ ‖ любезен, мил, сърдечен

любвеобилност — влюбчивост, сърдечност

любезен — вежлив, учтив, внимателен, мил, възпитан, нежен, деликатен, коректен, благовъзпитан, галантен, приветлив, ласкав, занимателен,

радушен, отзивчив, благ, дружелюбен, услужлив
любезнича — угоднича, докарвам се (*разг.*), сервилнича, лаская, показвам се мил (внимателен, любезен)
любезност — вежливост, учтивост, отзивчивост, внимание, възпитание, ласкавост, куртоазия, нежност, доброта, благост
любеница — диня, карпуз (*диал.*)
любим — мил, драг, обичан, свиден (*нар.*), възлюбен, обожаем, желан, търсен, искан, обичлив, симпатичен, предпочитан ‖ симпатия, севда (*нар.*), любимец, избраник
любимец — (*вж.*) любим ‖ симпатия, фаворит (*книж.*), протеже, избраник, помазаник (*книж.*)
любимка — симпатия, любима, обична, избраница, севда (*нар.*)
любител — обожател, привърженик, приятел, последовател ‖ дилетант, аматьор, лайк (*книж.*), нешколуван, необучен, неподготвен ‖ мераклия (*нар.*)
любов — обич, привързаност, мерак (*нар.*), приятелство, влечение, симпатия, севда (*нар.*) ‖ наклонност, склонност, страст, пристрастеност, увлечение, стремеж, жар ‖ нежност, флирт, похот, похотливост
любовница — симпатия, севда (*нар.*) ‖ (*остар.*) държанка, метреса
любознание—(*вж.*) любознателност
любознателен — ученолюбив, любопитен, внимателен, работлив, с интереси
любознателност — любознание, ученолюбие, ученолюбивост, любопитство, интерес, внимание
любопитен — любознателен, ученолюбив ‖ интересен, куриозен, забавителен, забавен, занимателен, привлекателен, занимлив (*нар.*)
любопитство — любознателност, любознание, интерес, внимание
любопитствувам — интересувам се, проявявам интерес, съм любознателен
любувам се — радвам се, изпитвам радост, наслаждавам се, възхищавам се, удивявам се, съм във възторг, не мога да се нагледам (*разг.*), изпитвам удоволствие (радост, наслада)
любя — обичам, обожавам, боготворя, залюбвам, възлюбвам, увлечен съм, влюбвам се, изпитвам любов
люде — хора, човеци
людоед — човекоядец, канибал
людски (*остар.*) — хорски, човешки ‖ (*прен.*) чужд, несвой, далечен
люлея — клатя, клатушкам, люшкам, люлкам, олюлявам, залюлявам, разклащам, друсам, движа, раздрусвам, кандилкам (*разг.*), полюлявам
люлкам — (*вж.*) люлея
люпилня — инкубатор, развъдник ‖ (*прен.*) разсадник
лют — лютив, парлив, остър, силен ‖ (*прен.*) суров, жесток, свирепи, яростен, зъл, сърдит, безжалостен, бесен, буен, избухлив, сприхав, разлютен, разярен, разпален, освирепял ‖ хаплив, жлъчен, язвителен
лютив — парлив, лют
лютя се (*нар.*) — ядосвам се, гневя се, разядосвам се, изпадам в ярост, разлютявам се, разгневявам се, сърдя се, нервирам се, избухвам
люшкам — люлея, клатя, клатушкам, кандилкам (*разг.*), друсам, раздрусвам, олюлявам, разклащам, разлюлявам
люшкам се — люлея се, олюлявам се, клатя се, кандилкам се (*разг.*), не съм здрав (стабилен), мятам се ‖ (*прен.*) колебая се, двоумя се, блуждая, лутам се, съм в безпътица, не съм сигурен, не се решавам
люшкане — (*прен.*) колебание, нерешителност, люшканица (*нар.*), несигурност, двоумение, раздвоение, раздвоеност, блуждаене
люшканица (*нар.*) — люлеене, клатене, люшкане ‖ (*прен.*) (*вж.*) люшкане
люща — беля, обелвам, излющвам, олющвам, лупя (*диал.*)
ляв — (*прен.*) прогресивен, напредничав, левичар (*остар.*)
лягам — простирам се, просвам се, изпъвам се, тръшвам се, цопвам (*разг.*) ‖ полягвам, излягам се ‖ (*прен.*) прилягам, прилепвам, идвам точно, уйдисвам (*разг.*)
лятос — на лято (*диал.*), през лятото

М

мавзолей — гробница, гроб, паметник, пантеон, костница
магазия — склад, депо, хранилище, антрепозит ‖ дюкян, магазин
магаре — осел (*остар.*) ‖ (*прен.*) упорит, инат (*разг.*), заядлив ‖ (*разг.*) негодник
магария (*разг.*) — магарещина (*нар.*), шмекерия (*разг.*), хитрост ‖ непочтеност, подлост, гадост, мръсотия ‖ хитрина, измама, дяволия
магесник — (*вж.*) магьосник
магесница — (*вж.*) магьосница
магистрат (*остар.*) — съдник, съдия, арбитър
магически — вълшебен, чудотворен, свръхестествен, мистериозен, таен, тайнствен ‖ обаятелен, чародеен
магия — вълшебство, тайнственост, мистерия, чародейство ‖ (*прен.*) обаяние, пленителност, очарование
магнетизирам — електризирам, наелектризирвам ‖ (*прен.*) ентусиазирам, възбуждам, настройвам, хипнотизирвам
магьосвам — правя магии, заклинам ‖ (*прен.*) очаровам, обайвам, завладявам, привличам, омайвам, заслепявам
магьосник — чародей, вълшебник, фокусник ‖ (*прен.*) обаятел, прелъстител
магьосница — вещица, вещерица (*диал.*), вълшебница, бродница (*нар.*) ‖ (*прен.*) обаятелка, прелъстителка, чародейка
мажа — размазвам, намазвам, измазвам, разливосвам (*диал.*), облепям ‖ (*диал.*) варосвам, баданосвам
маза̀ — изба, зимник, мазѐ, килер ‖ (*остар.*) дюкян, магазин, склад, магазия
мазен — тлъст, дебел, лѐен, маслен ‖ (*прен. разг.*) хитър, раболепен, сервилен, подлизурко, мазник (*разг.*), угодник, угодничав
мазник (*разг.*) — угодник, подлизурко, ласкател, сервилен, раболепен, лицемер, подлец, лигльо (*разг.*), мазна Гана (*разг.*), престорен
мазнина — лой, тлъстина, мас, масло, олио (*нар.*)
мазня се (*разг.*) — угоднича, лицемеря, подлизурствувам, сервилнича, докарвам се, старая се, престаравам се, подмазвам се (*разг.*), умилквам се
май (май че) (*разг.*) — като че ли, комай (*нар.*), изглежда, вероятно, сигурно, почти, току-речи, гаче ли (*диал.*), види се, струва ми се, чини ми се (*нар.*), сякаш, може би, възможно е, тъй да се каже
майстор — (*прен.*) сръчен, опитен, специалист, вещ ‖ пишкин (*разг.*)
майстория — (*вж.*) майсторство
майсторски — умело, опитно, вещо, изкусно, ловко, с умение, с вещина
майсторство — умение, опитност, сръчност, изкуство, ловкост, вещина, майстория, майсторлък (*разг.*), мурафет (*разг. остар.*) ‖ тънкост, цака (*разг.*)
майсторя (*разг.*) — измайсторявам (*разг.*), изкалъпявам (*разг.*), изкусурявам (*разг.*), изработвам, изкарвам, издокарвам (*разг.*) ‖ (*прен.*) измислям
майтап (*разг.*) — присмех, закачка, подбив (*нар.*), шега, глума (*остар.*), подигравка, гавра
майтапя (*разг.*) — подигравам (се), подмятам, присмивам, осмивам, закачам, подхвърлям шега (подигравка)
майчинство — материнство (*остар.*)
макар — въпреки, ако, мимо (*книж.*), поне, при все, без оглед на, противно на, при все че
макиавелизъм (*книж.*) — (*прен.*) коварство, вероломство, хитрост, измама, лукавство, ехидност, подлост, двуличие
максима — правило, принцип, закон, норма, аксиома, основно правило (начало)

максимален — краен, последен, до краен предел, най-голям
максимум — най-много, най-вече, до крайност, до краен предел, съвсем, напълно, всичко
максус (*диал.*) — нарочно, преднамерено, съзнателно, специално, обмислено
малко — отчасти, незначително, малобройно, за пет пари (*разг.*), не стига, слабо, умерено, ограничено
малко по малко — лека-полека, едва-едва, бавно, постепенно, на етапи
малобройно — малочислено, ограничено, малко, недостатъчно
маловажен — неважен, несъществен, нищожен, незначителен, малоценен ‖ (*прен.*) излишен, ненужен, пето колело (*разг.*)
малограмотен — слабограмотен, неначетен, непросветен, необразован, ограничен, некултурен, малокултурен (*книж.*), недоучен, полуграмотен, невежа, слабообразован
малодушен — слабодушен, нерешителен, неустойчив, слабоволев, мекушав, слабохарактерен, несмел, страхлив, плашлив, боязлив, плах
малодушие — слабодушие, нерешителност, слабоволие, слабохарактерност, безхарактерност, безволие, липса на смелост (решителност) ‖ боязън (*книж.*), боязливост, плахост, уплаха, страх, страхливост
малокръвен — анемичен, безкръвен, блед, слаб, изтощен, пребледнял, безцветен, пожълтял, болен, болнав, посърнал
малокултурен (*книж.*) — ограничен, слабообразован, полуграмотен, недоучен
малолетен — невръстен, непълнолетен, непълновръстен (*книж.*), маловръстен (*книж.*), малък, млад, дете
малотраен — нетраен, краткотраен, кратковременен ‖ слаб, неиздръжлив
малоумен — глупав, слабоумен, не е с ума си (*разг.*), липсва му (*разг.*), има да дава (*разг.*), хлопа му дъската (*разг.*), тъпоумен, диване (*разг.*), бунак (*разг.*), недоразвит, тъп, гламав (*нар.*), безумен, глуповат, глупавичък, незлобив, лековерен ‖ кретен, идиот, дурак (*разг.*), дръвник (*разг.*)
малоценен (*книж.*) — (*вж.*) нищожен, не струва пукнат грош (*разг.*), пет пари не струва (*разг.*)
малочислен — малоброен, ограничен, незначителен
малочисленост — малобройност, малцинство, меншество
малтретирам (*книж.*) — измъчвам, гнетя, отнасям се лошо, тормозя, изтезавам, измъчвам, терзая, подлагам на изтезание (*книж.*), тероризирам
малцина — малко, малко на брой, няколко
малцинство — меншество, малочисленост, малобройност
малчуган (*разг.*) — малък, дете, невръстен, хлапак, хлапе
малък — незначителен, неголям, нищожен, дребен, ситен, миниатюрен, микроскопичен, минимален, неуловим, неосезаем, второстепенен, слаб ‖ скромен, умерен, ограничен ‖ млад, невръстен, маловръстен, малолетен, дете, непълнолетен
мамя — лъжа, излъгвам, подлъгвам, заблуждавам, изигравам, примамвам, прелъстявам, съблазнявам, изкушавам, държа в заблуждение (*книж.*), държа в заблуда (*книж.*), занасям (*разг.*), баламосвам (*разг.*), хващам се на въдицата (*разг.*), хващам се в клопката (*разг.*)
мамя се — излъгвам се, лъжа се, хващам се на въдицата (*разг.*), изпадам в заблуждение (*книж.*), измамвам се, самоизмамвам се, самоизлъгвам се, самозалъгвам се, заблуждавам се, ловя се на въдицата (*разг.*), подмамвам се, хващам се в клопката (*разг.*), самообльщавам се (*остар. книж.*)
манастир — обител (*остар.*), църква
мандат — пълномощие, оторизация, прокура, позволение, разрешение,

овластяване, пълни права, картбланш ‖ поръчка, задача

мандатьор — пълномощник, довереник, повереник, овластен ‖ пратеник, посланик

мандахерцам се (*разг.*) — шляя се (*разг.*), движа се бавно, клатушкам се, мухавя се (*диал.*), бавя се, мая се

манджа (*разг.*) — гостба, готвено, ядене, ястие, ядиво

маневра — (*прен.*) хитрост, ловкост, сръчност ‖ манипулация, машинация, завой, игра ‖ недобросъвестност, непочтеност, извъртане

маневрирам — (*прен.*) служа си с хитрост (ловкост), умело отбягвам, изплъзвам се ‖ лавирам, шикалкавя (*разг.*)

манекен — кукла, марионетка, модел ‖ играчка

маниак — оригинален, своенравен, своеобразен, ексцентричен, екстравагантен, налудничав, луд

маниер — начин, способ, средство, подход, похват, тактика, метода, практика, фасон ‖ държане, поведение, обноски, отношение

маниерност — маниерничене, превзетост, неестественост, изкуственост, кокетство, позиране, капризничене, глезене

манипулация — действие, операция, акция, манипулиране

манипулирам — боравя, действувам, служа си, работя, употребявам, ползувам

манифактура — производство, фабрикация ‖ произведение, изделие ‖ тъкан

манифест — прокламация, обява, възвание, обръщение

манифестация — митинг, събрание, шествие ‖ (*прен.*) проява, проявление, израз ‖ демонстрация, вълнение

манифестирам — (*прен.*) демонстрирам, проявявам, показвам, изтъквам, изразявам ‖ изявявам, заявявам

мания — лудост, забрава, самозабрава ‖ (*прен.*) прищявка, каприз, идея-фикс, своенравие, странност ‖ пристрастеност, страст, влечение, увлечение

манкирам — отбягвам, клинча (*разг.*), изклинчвам, не изпълнявам, лавирам, страня, избягвам, измъквам се, изплъзвам се ‖ пропускам, изпускам, изтървавам, пренебрегвам, не улучвам, не успявам

манна (*прен.*) — наготово

манталитет — нрав, разбиране, схващане; мироглед, умозрение (*книж.*), мисловност (*книж.*)

мантия — тòга, роба, наметало, плащ (*остар.*), плащаница (*остар.*),одежда

мараня — горещина, зной, задуха, жега, омара

марина — флота

марионетка — кукла, манекен ‖ играчка, фигура ‖ (*прен.*) оръдие

марка — (*прен.*) знак, белег, печат, отпечатък

маркирам — отбелязвам, бележа, означавам, определям, турям (поставям) знак ‖ показвам, посочвам, набелязвам

мародер — разбойник, грабител, обирач, крадец, бандит, гангстер, корсар, злодей ‖ (*прен.*) спекулант, потосмукач, кръвопиец

мародерствувам — грабя, обирам, грабителствувам, пиратствувам, злодействувам

марш — поход, вървеж, ход, походка

марш! (*разг.*) — махай се!, върви си!, отивай си!, иди си!, да те няма! (*разг.*), пръждосай се! (*разг.*), отстъпи!

маршрут — път, разписание, посока, направление ‖ обиколка, пътуване, обикаляне

маса — народ, множество, стечение, тълпа, мнозинство ‖ (*остар.*) сган, простолюдие

маса — трапеза, софра (*нар.*)

масаж — разтривка, разтриване, масажиране

масажирам — разтривам, правя масаж (разтривка)

масал (*разг.*) — анекдот, виц (*разг.*), забавна история (разказ), небивалица, историйка
масивен — плътен, набит, солиден, стабилен, твърд, компактен, дебел, здрав, тежък, едър ‖ грандиозен, грамаден, огромен
маска — (*прен.*) лицемерие, притворство, престореност, фалш, двуличие, прикритост, прикритие, лицеприятие (*остар.*), хипокризия, измама
маскара (*разг. грубо*) — безсрамник, циник, безобразник, мръсник ‖ посмешище, подигравка, присмех, карикатура, за смях ‖ безобразен, изцапан, измацан, изплескан
маскирам — дегизирам, преобличам ‖ (*прен.*) замаскирвам, прикривам, закривам
маскировка — прикритие, закритие, дегизировка, параван, камуфлаж, заблуждаване
масов — повсеместен, всеобщ, поголовен, компактен, общ, голям, всестранен, грамаден ‖ многолюден, множествен
масовост — всестранност, повсеместност ‖ множественост, многолюдност, компактност
масраф (*разг. остар.*) — разход, харч (*разг.*), разноски, издръжка
мастит (*книж. остар.*) — важен, тежък, представителен, влиятелен, авторитетен, виден ‖ стабилен, солиден
масур (*нар.*) — цев, тръба, калем (*диал.*), калмукан (*диал.*)
материал — материя, вещество, елемент, състав ‖ (*прен.*) повод, причина, данни
материален — веществен, реален, физически, видим, осезаем, положителен ‖ имуществен
материалност — вещественост, реалност, действителност
материк — континент
материнство (*остар.*) — майчинство
материя — вещество, материал, естество ‖ тъкан, плат, манифактура ‖ тема, сюжет, предмет, съдържание ‖ реалност, даденост
матов — мътен, тъмен, непрозрачен, непрогледен ‖ блед, бледен
матрос — моряк
мафия — шайка, група, банда
махай се — върви си!, обирай се! (*разг. грубо*), обирай си крушите! (парцалите) (*разг. грубо*), марш!, да те няма!, пръждосай се! (*разг.*), не ме главоболи!
махам — размахвам, замахвам, ръкомахам, жестикулирам ‖ премахвам, отмахвам, отстранявам, отделям, шкартирам, отблъсквам, изключвам, отбивам, отклонявам, отмятам, отхвърлям, захвърлям, мятам, хвърлям, изоставям, пръждосвам (*разг.*), отмествам
махвам се — отстранявам се, отдалечавам се, избягвам, отделям се, отвеждам се, напущам, оттеглям се, отивам си, изчезвам, пръждосвам се (*разг.*), омитам се (*разг.*), офейквам (*разг.*), вдигам си парцалите (*разг.*), дявам се, вземам си дърмите (*разг.*) ‖ скривам се, изчезвам, потъвам в земята (*разг.*), изгубвам се, няма ме
махана (*нар.*) — вина, грешка, пропуск, простъпка, прегрешение, слабост ‖ недостатък, кусур (*разг.*), недъг, дефект
махленски (*разг.*) — уличен, просташки, вулгарен
мацам — размацвам, разцапвам, цапам, омацвам, изцапвам, зацапвам, измацвам, плескам, оплесквам, изплесквам, мърся, замърсявам, намърсявам, омърсявам, петня, черня, очерням, опетнявам ‖ (*диал.*) удрям, пляскам, набивам, напердашвам (*разг.*), пердаша (*разг.*), лумча (*разг.*), налумчвам (*разг.*)
мач — състезание, турнир
мачкам — смачквам, сплесквам, приплесквам, сгазвам, тъпча, притискам ‖ (*прен.*) потушавам, потъпквам, заглушавам ‖ (*прен.*) подтискам, гнетя, угнетявам, тормозя
маша — клещи, дилаф (*диал.*), маши ‖ (*прен.*) оръдие, средство, инструмент

машина — апарат, механизъм, мотор, двигател, автомат, уред

машинален — механически, автоматически | несъзнателен, неволен, нежелан, инстинктивен, интуитивен, по навик, по инстинкт

машинация — (*прен.*) измама, изхитряване | интрига, козни (*книж.*), шмекерия (*разг.*), игра, маневра | недобросъвестност, непочтеност

машинист — механик, техник

мащаб — пропорция, мярка, степен, мерило, критерий (*книж.*), аршин (*разг.*), рамка | размер, обем, големина, обхват

маяк — фар, фенер, прожектор

мая се (*нар. разг.*) — бавя се, мухавя се (*диал.*), закъснявам, шляя се (*разг.*), разтакавам се, скитам, губя се, забавям се, щуркам се (*разг.*) | чудя се, зачудвам се, изумявам се, позачудвам се, почудвам се, удивявам се, учудвам се, изненадвам се, зализвам се, слисвам се (*разг.*) | недоумявам, не проумявам, не разумявам

мебели — покъщнина, движимости, домашни вещи, мобилировка

мебелирам — нареждам, украсявам, нареждам мебели

мегаломания — големство, грандомания, самомнение, самомнителност (*книж.*) | надменност, горделивост

мегдан (*нар.*) — площад, стъгда (*остар.*), сборище, пазарище, пазар, чаршия (*нар.*) | (*прен.*) простор, възможност, широта

медал — орден, отличие, знак за отличие, награда, кръст

медик — доктор, лекар

медикамент — лекарство, цяр, лек, илач (*нар.*)

мед и масло (*разг.*) — благополучие, благоденствие, щастие, добруване (*нар.*)

медлен (*книж.*) — муден, бавен, тегав (*диал.*), ленив, тежък

медленост (*книж.*) — бавност, мудност, тегавост (*диал.*), бавеж

межда — слог, синор (*нар.*), раздел, бразда | (*прен.*) предел, граница, линия, преграда

междина — разстояние, отстояние, среда, промеждутък, интервал, разлика | пролука, процеп, отвор, прорез, цепнатина | граница, бразда, раздел

междинен — промеждутъчен, среден, средищен, пределен, граничен | междувременен, временен, преходен

между — всред, помежду, посред, в средата, в, из, от

междувременен — промеждутъчен, междинен, преходен, временен

междувременно — в очакване, очаквайки, в интервала, по средата, в това време

междувремие (*книж.*) — пауза, антракт, интервал, промеждутък, междучасие

международен — интернационален, междудържавен | универсален, всемирен, всесветски, светски, миров, вселенски, космополитен

междуособица — смут, вълнение, безредица, брожение (*остар.*), кипеж, гражданска война, размирица, метеж, революция

междучасие — почивка, антракт, пауза

мек — размекнат, разкашен, кашав (*нар.*), кашкав (*нар.*) | (*прен.*) благ, добър, снизходителен, благодушен, кротък, милостив, добродушен, нежен, мекушав, слаб, отстъпчив, слабохарактерен, безволев, мекосърдечен, безсилен, женствен | еластичен, гъвкав

мекост — мекота | (*прен.*) добродушие, кротост, доброта, благост, милосърдие, милостивост, снизходителност, мекушавост, отстъпчивост, слабост, нежност

мекота — (*вж.*) мекост

мекушав — кротък, благодушен, отстъпчив, слабохарактерен, безволев, мекосърдечен

мекушавост — отстъпчивост, слабохарактерност, безхарактерност, безволие

меланхолик — песимист, тъжно настроен, мрачен, саможив, затворен

меланхоличен — печален, тъжен, затъжен, загрижен, мрачен, песимист, изпаднал в униние
меланхолия — тъга, скръб, печал, затъженост, униние, угнетение, песимизъм, мрачно настроение, депресия, подтиснатост, подтиснат дух
мелница — воденица
мелодичен — благозвучен, звучен, звънък, приятен, хармоничен, музикален, напевен
мелодия — напев, песен, ария ‖ хармония, благозвучие, благозвучност, съзвучие, музика
мѐля — смилам, стривам, троша, разтрошавам, строшавам, премелвам, правя на прах
мембрана — ципа, кожица, пластинка
мемоари — спомени, възпоминания (*остар. книж.*), история, преживелици, изложение, записки
меморандум (*дипло́м.*) — изложение, съобщение, нота, послание, бележка
менажерия — зверилница, зоологическа градина
менажирам (*книж.*) — пазя, вардя, завардвам, запазвам, покровителствувам, закрилям, защищавам, браня
менитба (*книж.*) — смяна, размяна, промяна, изменение, сменяне
менлив (*поет.*) — променлив, неустановен, непостоянен, неопределен, изменлив
меншество — малцинство ‖ малочисленост, малобройност
меня — сменям, променям, разменям, изменям, превръщам, преобръщам, преустройвам, видоизменям, трансформирам, заменям
мерак (*нар.*) — обич, любов, копнеж, влечение, увлечение, стремеж, ламтеж, желание, страст, привързаност, щение (*остар.*) ‖ наклонност, прилежание, усърдие
мераклия (*нар.*) — грижлив, старателен, усърден, прилежен, привързан
мержелее ми се — мярка ми се, явява ми се, виждам смътно, привижда ми се
мѐрен — измерен, премерен, изпитан, опитан, пробван, изпробван, теглен, претеглен ‖ отмерен, равномерен, правилен
мерзавец — мръсник, безчестник, подлец, мизерник, мошеник, мискинин (*разг. остар.*), (*вж.*) мерзък
мерзост (*книж.*) — подлост, безчестие, гадост, низост, безнравственост, мръсотия, мошеничество, мизерия
мерзък (*книж.*) — подъл, лукав, гаден, недостоен, непристоен, низък, долен, презрян, отвратителен, гнусен, безчестен, мерзавец, мръсник, безнравствен
мерило — мярка, мяра, критерий, мащаб, аршин (*разг.*)
меркантилен (*книж.*) — търговски, комерчески (*разг.*), лукративен ‖ (*прен.*) сметкаджийски, пресметлив, търгашески (*разг.*)
меркантилизъм (*книж.*) — (*прен.*) търговщина, сметкаджийство, пресметливост, търгашество (*разг.*)
меродавен — достоверен, автентичен, убедителен, официален, истински, авторитетен, влиятелен
мероприятие — предприятие, мерки, начинание, почин ‖ подобрение, напредък, реформа
меря — измервам, премервам, размервам, пробвам, изпробвам, изпитвам, опитвам, претеглям, тегля, отмервам, определям, ценя, преценявам ‖ сравнявам
месест — меснат, дебел, тлъст, пълен, набит
месия (*църк.*) — Христос, спасител, избавител ‖ (*прен.*) предвестник, предтеча, пратеник
меснат — (*вж.*) месест
местен — локален, областен, частичен, ограничен ‖ доморасъл, самороден
местност — място, област, страна, зона, територия, покрайнина, землище
местоназначение (*книж.*) — адрес, цел, предназначение, назначение
местонахождение — местопребивание, местожителство, резиденция,

седалище, уседлост (*книж.*), място, местоположение
местоположение — разположение, положение, позиция, ситуация, месторазположение
местопребиване — (*вж.*) местонахождение
местопрестъпление (*книж.*) — фраграндели (*книж. юрид.*)
месторазположение — (*вж.*) местоположение
местя — мърдам, разместям, премествам, движа, раздвижвам, тикам, тласкам, поставям на друго място, отмествам
меся се — бъркам се, вмесвам се, вземам участие, участвувам, намесвам се, пъхам се, пъхам си носа (*разг.*), пъхам (завирам) си гагата (*разг.*), вра се, завирам се, навирам се (*разг.*)
метаморфоза — промяна, преобразяване, превръщане, видоизменение, изменение, трансформация
метан (*нар.*) — поклон, прекланяне, преклонение
метафизичен — отвлечен, нереален ‖ (*прен.*) дълбокосмислен, философски
метеж — бунт, смут, смущение, въстание, вълнение, кипеж, размирица, безредица, брожение (*остар.*), революция, междуособица, гражданска война
метежен — размирен, смутен, тревожен, бунтовен, бунтовнически, метежнически
метежник — бунтовник, размирник, бунтар, въстаник, (*остар.*) революционер
метод — метода (*остар.*), начин, способ, подход, техника, прийом, път, средство, система, процедура, начин на действие
метода (*остар.*) — (*вж.*) метод
методичен — планомерен, последователен, постепенен, правилен, систематичен, тактичен, редовен, системен ‖ грижлив, уреден, разсъдлив, обмислен, внимателен
методичност — системност, планомерност, последователност, метод, правилност, тактичност
метреса (*остар.*) — любовница, държанка (*остар.*), приятелка
метрополия — главен град, център, столица
мефистофелски — (*прен.*) демоничен, сатанински, пъклен, демонски ‖ лицемерен, прикрит, лукав, двуличен, престорен, подъл, хипокрит
механа (*нар.*) — кръчма, пивница, питиепродавница
механизация — машинизация, машинизиране
механизъм — машина, уред, апарат ‖ (*прен.*) устройство, организация, строеж, уредба
механик — машинист, техник
механически — механичен, автоматичен, автоматически, машинален ‖ (*прен.*) несъзнателен, неволен, инстинктивен
мехур — балон, пришка
меценат — покровител, благодетел, филантроп, дарител ‖ доброжелател, защитник, застъпник, патрон
меч — ятаган (*нар.*), калъч (*остар.*), сабя, шашка (*остар.*), кинжал (*книж.*)
мечта — блян, сън, химера, фантазия, въображение, утопия, измама, копнеж, въжделение (*книж.*), идеал, стремление, желание
мечтател — мислител, мъдрец, философ, идеалист, фантазьор, нереален
мечтателен — въображаем, недействителен, фантастичен, замечтан, унесен, бленуващ
мечтателност — бленуване, фантазиране, унес, унесеност
мечтая — бленувам, фантазирам, сънувам, унасям се, замечтавам се ‖ желая, стремя се, копнея
миазми — зловоние, смрад, воня, тиня, кал, зараза
миг — мигновение (*книж. остар.*), момент, минута, секунда, час
мигам — намигвам, смигвам, затварям очи, примижавам, прижумявам

мигар (*разг.*) — нима, чунким (*нар.*), като че ли, сякаш
мигли — клепки, клепачи, ресници
мигновен — моментен, моментален, кратковременен, краткосрочен, краткотраен, кратък, ефимерен, минутен, временен, къс, преходен, нетраен ‖ бърз, незабавен, светкавичен ‖ неочакван, ненадеен, внезапен
мигновение (*книж. остар.*) — (*вж.*) миг
мигновено — моментално, веднага, внезапно, тутакси, бързо, скоро, за миг, в миг, на минутата, тозчас, немедлено, незабавно, на часа ‖ изведнъж, ненадейно, мигом, неочаквано, изневиделица, из един път
мижа̀ — жумя, зажумявам, замижавам, примижавам, прижумявам, затварям очи (поглед), мигам
мижешком — мижешката (*разг.*), жумешком, жумешката (*разг.*), със затворени очи, пипнешком
мижитурка (*разг.*) — дребнав, ограничен, плах, страхлив, боязлив, несмел, шушумига (*разг.*), мухльо (*разг. грубо*)
мизантроп — саможив, човекомразец, човеконенавистник, песимист, мрачен, зъл, лош
мизантропия — човеконенавистничество, човекомразство, човекомразие, омраза, злоба, ненавист, злост
мизерен — беден, клет, окаян, жалък, плачевен, нещастен ‖ низък, подъл, недостоен, презрян, безчестен, отвратителен, гаден, мерзък ‖ нищожен, незначителен, малък, дребен
мизерия — бедност, беднота, немота, немотия (*нар.*), сиромашия, лишение, нищета, оскъдица, нужда, неволя ‖ низост, подлост, безсрамие, позор, срам, падение, гадост, безчестие, мерзост
мизерник — подлец, безсрамник, безчестник, мерзавец, никаквец (*разг.*), негодник
мизерувам — мизерствувам, бедствувам, гладувам, съм в неволя (нужда, лишение), не си дояждам, не се храня, изпитвам глад, чувствувам глад, умирам от глад (*разг.*), търпя лишения, съм в мизерия, беден съм, прекарвам в мизерия
микроб — бацил, микроорганизъм вирус, бактерия ‖ инфекция, зараза, болест
микроскопичен — (*прен.*) дребен, ситен, незначителен, незабележим, нищожен, неосезаем, малък, невидим, маловажен, миниатюрен, минимален
мил — свиден (*нар.*), драг, любим, скъп, обичен ‖ приятен, приветлив, симпатичен, привлекателен, благ, добродушен, добър ‖ миловиден, милолик, нежен, деликатен, хубав ‖ вежлив, учтив, благороден, любезен, благовъзпитан, внимателен
милвам — галя, погалвам, гладя, нежа, глезя, целувам
милея — мило ми е, обичам, свидно ми е (*нар.*), жаля, тъгувам ‖ щадя, пазя
милитаризъм — военщина, войнолюбие, солдатщина ‖ (*прен.*) дисциплина, суровост, строгост
милиция — полиция (*остар.*), стража ‖ (*остар.*) опълчение, армия, войска
миловиден — милолик, нежен, деликатен, хубав, приветлив, мил, благ, добродушен, добър, приятен, благовиден, симпатичен
милозлив — (*вж.*) милостив
милост — благоволение, благоразположение (*книж.*), благосклонност, добрина, доброта, благодетелност ‖ състрадание, съжаление, милосърдие, жалост, съчувствие, снизхождение ‖ благодеяние, дар, милостиня ‖ помилване, поща̀да, прошка, амнистия
милостив — милосърден, милозлив, благ, състрадателен, отзивчив, снизходителен, доброжелателен, благосклонен, отстъпчив
милостиня — дар, подаяние (*остар.*), благодеяние, лепта (*книж.*), просия, (*нар.*), милост
милосърден — (*вж.*) милостив
милосърдие — състрадание, съчувствие, човещина, снизходителност,

жал, благодеяние, добросърдечие (*книж.*)
милувка — ласка, целувка, милване, галене, нежност
мимика — гримаса, бръчка ‖ израз, изражение, физиономия
мимо (*книж.*) — против, въпреки, без оглед на, безогледно, независимо, освен, срещу, покрай, макар, извън
мимолетен — преходен, кратковременен, краткотраен, временен, мигновен, привременен, нетраен, скоропреходен, ефимерен, кратък
мимоходом (*книж.*) — пътем, покрай другото, между другото
мина — рудница, рудник, кариера, залеж, галерия
минавам — преминавам, прекосявам, вървя, следвам, редя се, точа се (*разг.*), нижа се, изнизвам се, източвам се (*разг.*), занизвам се, пребродвам, прехвърлям ‖ промъквам се, прониквам, преодолявам ‖ протичам, изтичам, тека, отминавам, изминавам, извървявам, продължавам, свършвам, преставам
минавам за — считат ме, имат ме (*разг.*), съм, имам вид, имам качества на
минава ми времето — остарявам, овехтявам, демодирам се, отживявам
минава ми през ума (*разг.*) — сещам се, досещам се, идва ми на ума (*разг.*), припомням си, хрумва ми (*разг.*), теква ми (*нар.*)
минал — преминал, досегашен, свършен, изпълнен, отдавнашен, раншен, изтекъл ‖ отдалечен, далечен, отстранен
минало — история
миниатюрен — малък, незначителен, ситен, дребен, неуловим, минимален, микроскопичен
минимален — най-малък, микроскопичен, миниатюрен, малък, незначителен, дребен, ситен, нищожен, незабележим, невидим
минимум — най-малкото, едва, поне
минирам — подривам, подкопавам, ри̂я (*нар.*), дълбая, руша, разклащам основите (устоите), подронвам
минута — (*вж.*) миг
минутен — (*вж.*) мигновен
мир — тишина, спокойствие, покой, застой, безмълвие, самота ‖ примирение, съгласие, сговор, разбирателство, споразумение ‖ свят, вселена, природа, всемир ‖ примирие
мираж (*прен.*) — призрак, привидение, илюзия, измама, заблуда, видение, сън, самоизмама, химера, заслепение, кошмар, въображение, заблуждение
мирен — тих, спокоен, кротък, успокоен, умирен, уталожен, мируващ ‖ смирен, търпелив, сдържан
миризлив — ароматичен, благоухаен, благовонен (*книж.*), парфюмиран ‖ зловонен (*книж.*), вонящ, смрадлив (*разг.*)
миризма — мирис, дъх ‖ воня, зловоние (*книж.*), смрад
мирис — обоняние ‖ дъх, миризма, ухание (*поет.*), благоухание, благовоние (*книж.*), аромат, парфюм, балсам
мириша — ду̂ша, надушвам, подушвам, помирисвам, усещам, понадушвам ‖ ухая, издавам миризма, изпускам миризма
миров — всеобщ, всесветски, всемирен, универсален, светски, международен, световен, вселенски, космополитен
мировъзрение (*книж.*) — (*вж.*) мироглед
мироглед — взгляд (*остар.*), възглед, мировъзрение (*книж.*), миросъзерцание (*книж. остар.*), идеология, светосхващане (*книж.*), светоглед, възрение (*остар.*), схващане, разбиране, мнение ‖ (*прен.*) хоризонт, кръгозор, поглед
миролюбие — пацифизъм
миропомазан — (*прен.*) привилегирован
мирски — светски, нерелигиозен, граждански
мирувам — кротувам, стоя мирно, сдържам се, понасям, позволявам, търпя, бездействувам, пасувам (*разг.*), не мърдам, не шавам (*разг.*)

мирясвам (*разг.*) — успокоявам се, уталожавам се, стихвам, утихвам, укротявам се, умирявам се, рахатясвам (*разг.*)
мисир (*диал.*) — царевица, кукуруз, мамул (*диал.*)
мисия — служба, задача, функция, поръчение, роля, длъжност, назначение, предназначение, предопределение, обязаност
мислено — въображаемо, на памет
мисли — размишления, разсъждения ‖ изрази, думи
мислител (*книж.*) — философ, мъдрец, мечтател, учен, стоик
мисловен — разсъдителен, разсъдъчен, мозъчен, умствен
мисля — разсъждавам, размишлявам, обмислям, обсъждам, бия (бъхтя) си главата (*разг.*), напрягам си мисълта, смислям, съдя ‖ кроя, тъкмя, глася, нагласявам, замислям, проектирам, преднамерявам (*книж.*) ‖ считам, смятам, на мнение съм, предполагам, допускам ‖ грижа се, безпокоя се, тревожа се
мисля си — думам си (*нар.*), казвам си, разсъждавам, напрягам си мисълта, анализирам, смятам си, правя си сметката (*разг.*)
мистериозен — тайнствен, потаен, загадъчен, таен, тъмен, неясен, забулен, прикрит
мистерия — тайнственост, загадка, загадъчност, потайност, замъгленост, мистификация
мистификация — заблуждение, измама, мистерия, фалшификация
мистицизъм —тайнственост, мистика, религиозност
мистичен — таен, тайнствен, тъмен ‖ религиозен, набожен, суеверен, вярващ, верующ
мистичност — мистика, тайнственост, загадъчност, мистерия
мисци — (*вж.*) мишци
мисъл — размишление, разсъждение, разсъдък, ум ‖ идея, схващане, гледище, становище, мнение, съждение, тенденция, съзнание, твърдение ‖ намерение, идея, хрумване, план, проект ‖ воля, желание
мит — басня, легенда, предание, фабула, сказание (*книж. остар.*)
митарство — (*прен.*) мъчнотия, спънка, пречка, препятствие, стеснение, мъка, изпитание, притеснение ‖ премеждия
митинг — събрание, манифестация ‖ протест, демонстрация
миткам (*разг.*) — ходя, бродя, кръстосвам, скитам, скитам се, шляя се (*разг.*), лутам се, блуждая, движа се
мишена — прицел, нишан (*нар.*)
мишкувам (*разг.*) — търся, ровя, претърсвам ‖ крада, открадвам, обирам
миш-маш (*разг.*) — буламач (*разг.*), каша (*разг.*) ‖ бъркотия, безредие, хаос (*книж.*), неразбория
мишци — мисци (*остар.*), мускули, ръце, мишници
мия — плакна, изплаквам, измивам, изчиствам, умивам, промивам, обливам
млад — невръстен, малолетен, непълнолетен, малък, дете, юноша ‖ (*прен.*) новак, нов, неумел, неопитен, незрял, зелен, недорасъл, вчерашен, наивен
младеж — малък, юноша, млад човек ‖ хлапак, малчуган (*разг.*), хлапе, ерген (*разг.*)
младеж — младото поколение, млади хора, младежи
младежки — младенчески (*остар.*), юношески, млад ‖ (*прен.*) буен, необуздан, нехаен, весел
младенчески (*остар.*) — (*вж.*) младежки
младини — (*вж.*) младост
младост — детинство, млади години, юношество, невръстни години, младини
млатя (*нар.*) — бия, налагам, тепам (*диал.*), набивам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), бъхтя (*разг.*), лу̀мча (*разг.*), блъскам, удрям
млащя (*диал.*) — (*вж.*) мляскам
млък! (*разг.*) — тишина!, не говори!, шт!, млъкни!, глас не издавай!, глас да не се чува!

млъквам — замълчавам, занемявам, немея, онемявам, премълчавам, мълча, затайвам се, смълчавам се, затайвам дъх, умълчавам се, притайвам се, преставам да говоря, пазя тишина, утихвам, притихвам
мляскам — мляццця (*нар.*), дъвча, ям, предъвквам, плюскам (*разг.*)
мнение — схващане, убеждение, възглед, взгляд (*остар.*), идея, разбиране, съждение (*книж.*), твърдение, мисъл, заключение, съвет, дума, глас
мним — въображаем, фиктивен, самозван, фалшив, лъжлив, привиден, предполагаем, неистински, неверен, лъжовен (*поет.*), измислен, фантастичен, нереален, недействителен, притворен, престорен, симулативен
мнителен — подозрителен, недоверчив, скептик, скептичен, неверующ, боязлив
мнителност — подозрителност, недоверчивост, подозрение, съмнение, недоверие, скептицизъм, опасение, страх, боязън (*книж.*)
много — твърде, доста, доста много, твърде много, значително, бая (*разг.*), многократно, стократно, безкрайно, безкрай (*книж. поет.*), многобройно, обилно, изобилно, в изобилие, богато, в голяма степен, голямо, коджа (*нар.*), коджамити (*нар.*), билюк (*нар.*), немалко, щедро, извънредно, чувствително, широко ‖ редица (*прен.*), орляк, мравуняк
многоброен — (*вж.*) многочислен
многоглаголствувам (*разг. ирон.*) — говоря, бъбря, брътвя (*разг.*), празнословя, глаголствувам (*разг.*), бръщолевя, дрънкам (*разг.*)
многоглаголствуване (*разг. ирон.*) — празнословие, празнодумство, бъбрене, бръщолевене (*разг.*), брътвеж (*разг.*), многословие (*книж.*)
многожелан — обичан, желан, жадуван, ожидан (*книж.*), искан, очакван
многознайник (*разг. ирон.*) — философ, бърборко, бръщолевец, всезнайко (*разг. ирон.*)
многозначителен — знаменателен, многозначенателен (*остар.*), дълбокосмислен, дълбок, изразителен, красноречив, симптоматичен (*книж.*), показателен
многократен — чест, повтарян, неднократен, постоянен, ежедневен всекидневен, непрекъснат, многоброен, безброен, стократен, изобилен
многократно — често, постоянно, неведнъж, непрекъснато, много пъти, непрестанно, систематически, продължително
многолик (*книж.*) — (*вж.*) многостранен
многолюден — пълен с хора, оживен, натъпкан, набъкан (*разг.*)
многолюдие — многолюдност, множество, навалица, стечение, маса, наплив, мнозинство, събрание, група ‖ (*остар.*) сбирщина, тълпа, сган
многообразен — многолик (*книж.*), разнообразен, разновиден, различен, многостранен, разностранен, множествен
многообразие — разнообразие, разновидност, разноликост, многостранност ‖ (*прен.*) пъстрота
многословие (*книж.*) — (*вж.*) многоглаголствуване (*разг. ирон.*)
многострадален (*книж.*) — изстрадал, измъчен, страдалчески (*остар.*), страдалец (*остар.*), мъченик
многостранен — разнообразен, разностранен, разновиден, всестранен, многообразен, многолик (*книж.*), разнолик
многоцветен — пъстър, шарен, разноцветен, напъстрен, обагрен
многочислен — многоброен, несметен, несчетен, безброен, безчетен, безчислен, неизчислим, изобилен, обилен, неизчерпаем, чест, многократен
многочисленост — многобройност, множественост (*книж.*), множество, мнозинство ‖ наплив, навалица, стечение, събрание, маса, тълпа, група
множа се — размножавам се, въдя се, развъждам се, плодя се, роя се,

нароявам се, наплодявам се ‖ намножавам се, умножавам се, нараствам, увеличавам се, развивам се
множествен — многоброен, многочислен, безчислен, изобилен
множественост (*книж.*) — многобройност, многочисленост, безчисленост ‖ многостранност, многоликост (*книж.*), разновидност, многообразие ‖ (*прен.*) пъстрота
множество — наплив, навалица, многолюдие, стечение, сбирщина (*диал.*), тълпа, орталък (*нар.*)
множко (*разг.*) — доста, много, твърде много, коджа (*нар.*), чувствително
мобил — (*вж.*) мебел
мобилизация — (*прен.*) готовност
мобилизирам — събирам, вдигам на крак ‖ (*прен.*) активизирам, алармирам, стряскам, затягам
мога — зная, удава ми се, иде ми отръки, умея, добивам (имам) възможност, съм в състояние, съм в положение
могила — хълм, възвишение, височина, бърдо, рид, баир (*нар.*) ‖ насип, гамула (*диал.*)
могъщ — мощен, силен, всесилен, могъществен (*остар.*), властен, всевластен, влиятелен ‖ крепък, здрав,як
могъществен (*остар.*) — мощен, могъщ, всесилен, всевластен
могъщество — сила, мощ, крепкост, здравина, якост, стабилност, власт, влияние, всемогъщество
мода — обичай ‖ носия, елегантност, новост, премяна (*нар.*)
модалитет (*книж.*) — разновидност, вариация
модел — образец, копие, мостра, тип, пример, калъп (*разг.*), макет, юрпек (*разг.*), кройка
моделирам — вая, дълбая, гравирам, извайвам, скулптирам ‖ обработвам
модерен — нов, съвременен, актуален, сегашен, моден, образцов
модернизация — нововъведение
модернизирам — усъвършенствувам, подобрявам, обновявам, подновявам, поправям
модернизъм — новаторство
модификация (*книж.*) — изменение, видоизменение, преобразование, промяна, променение, трансформация, вариация
модифицирам (*книж.*) — изменям, променям, преобразявам, видоизменям
модус (*книж.*) — начин, способ, средство, метод, прийом, леснина
може — бива, позволено е, защо не, възможно е, става (*разг.*), допуща се, разрешава се, редно е, трябва ‖ отива, приляга ‖ зависи, случва се
може би — сякаш, като че ли, вероятно, навярно, възможно, правдоподобно, негли (*диал.*)
мозък — (*прен.*) ум, разум, интелект, умствени способности
мокрее ми — овлажнявам се, навлажнявам се, подмокрям се
мокрота — влага, влажност, мокрина
мокря — намокрям, подмокрям, измокрям, топя, натапям, натопявам, квася, наквасвам, кисна, накисвам, заливам, обливам, поливам, пръскам, напръсквам, ръся, поръсвам, напоявам, навлажнявам, овлажнявам, гизна (*нар.*)
мокря се — влажнея, овлажнявам се, кисна, плуя, оплувам, намокрям се
мокър — намокрен, накиснат, наквасен, напоен, незасъхнал, неизсъхнал,измокрен,подмокрен, влажен, навлажнен, овлажнен, залян, натопен, полят, вир вода (*разг.*)
молба — просба (*остар.*), жалба, прошение (*остар.*), искане, претенция (*книж.*), рекламация, желание, пожелание, заявление
молекула — (*прен.*) частица
молител (*книж.*) — просител (*остар.*), молбоподател (*книж.*), тъжител, жалбоподател (*книж.*), ищец, претендент, кандидат
молитва — молба
молния — (*вж.*) мълния
моля — замолвам, помолвам, прося, попросвам, изпросвам, измолвам, искам, изисквам, апелирам

момент — мигновение (*книж. остар.*), миг, минута,секунда ‖ време ‖ случай, обстоятелство, пункт

моментен — кратковременен, моментален, кратък, къс, временен, бърз

моментално — (*вж.*) мигновено

момък — момче, младеж, юноша, ерген (*разг.*)

момче — хлапе, хлапак, младеж, момък, юноша ‖ (*прен.*) неопитен, несръчен, неук, зелен (*разг.*), неузрял (*разг.*)

монарх — самодържец (*книж.*), самовластник (*книж.*), владетел, властелин (*остар.*), принц, цар, император

монархия — царство ‖ династия

монастир — (*вж.*) манастир

монах — духовник, свещеник, калугер, отшелник, постник

монашески — манастирски, калугерски ‖ (*прен.*) отшелнически, самотнически, самотен, усамотен, уединен

монета — пара, злато, сребро, звонк (*остар.*)

монолитен (*книж.*) — едносъставен, еднакъв, единен, цялостен, сплотен

монолитност (*книж.*) — сплотеност, единство, единение ‖ дружност

монопол — привилегия, изключително право, запазено право, патент, запазен периметър ‖ преимущество, предимство, предпочитание ‖ тръст, концерн, олигархия

монополизирам — запазвам право, ограничавам, привилегировам, запазвам привилегия, запазвам за себе си

монополистичен — империалистически, капиталистически, олигархически, тръстов ‖ господствуващ, привилегирован

монотонен — еднотонен, еднозвучен ‖ (*прен.*) еднообразен, еднакъв, повтарящ се, все един и същ, един и същ ‖ (*прен.*) скучен, отегчителен, досаден, тягостен, прозаичен

монотонност — еднотонност (*книж.*) ‖ (*прен.*) еднообразност, еднообразие, еднаквост, повторение ‖ (*прен.*) скука, отегчение, досада

монтаж — постановка, режисура ‖ нагласа, сглобяване ‖ (*прен.*) нагласена (скроена) работа

монтирам — нагласявам, натъкмявам, свързвам ‖ (*прен.*) стъкмявам, кроя, скроявам, скалъпявам (*разг.*), курдисвам (*нар.*), инсценирам (*книж.*)

монумент (*книж.*) — паметник, статуя

монументален (*книж.*) — импозантен (*книж.*), грамаден, огромен, грандиозен, внушителен, величествен, великолепен, величав, колосален ‖ забележителен

мор (*нар.*) — смърт, умиране, затриване, унищожение ‖ болест

морал — нравоучение, етика ‖ нравственост, благочестие (*остар.*), благонравие (*остар.*), съвест, честност ‖ поведение, държане

морален — нравствен, високонравствен (*книж.*), благочестив (*остар.*), добродетелен, благонравен (*остар.*), строг, сериозен, почтен, съвестен, честен, мъдър, чист, неосквернен,непорочен, непокварен ‖ духовен, душевен, психологически

моралист — нравоучител, проповедник ‖ добродетелен, нравствен, високонравствен (*книж.*), добросъвестен

моралност — (*вж.*) морал

море — (*прен.*) много, изобилно, голямо количество

мòрен (*нар.*) — отпаднал, изморен, уморен, заморен, изтощен, изнемощял, грохнал

мореплавател — пътешественик, навигатор ‖ моряк, матрос

моряк — матрос, мореплавател, навигатор

моря се (*нар.*) — изморявам се, изтрепвам се (*разг.*), трепя се (*разг.*), съсипвам се, каталясвам (*разг.*) ‖ силя се, залягам, грижа се, старая се, боря се

мост — (*прен.*) връзка, съединение ‖ средство, оръдие

мостра — модел, образец, тип, пример

мотая — намотавам, навивам, суча, насуквам, завивам ‖ вплитам, замотавам, уплитам, заплитам, опримчвам, впримчвам, омотавам, омрежвам, усуквам ‖ (*прен.*) замесвам, забърквам, обърквам, вмъквам ‖ разкарвам, разтакавам, разигравам, протакам

мотая се (*разг.*) — бавя се, мая се (*нар. разг.*), разтакавам се, мухавя се (*диал.*), протакам, шляя се (*разг.*)

мотив — подбуда, подкладка, причина, начало, повод, претекст, стимул, подтик, първопричина, първоизточник (*книж.*) ‖ резон, основание (*книж.*), съображение, обосновка

мотивирам — обосновавам, обяснявам, изяснявам, основавам, обуславям, аргументирам, подкрепям с доказателства, навеждам в съображение (*книж.*), доказвам ‖ (*прен.*) стимулирам, подтиквам, подбуждам, подклаждам

мотивировка — обосновка, аргументировка, доводи, доказателства

мотор — двигател, машина, локомобил ‖ (*прен.*) лост, сила

мохамеданин — турчин, мюсюлманин

мочур — мочурище, азмак (*диал.*), тресавище, блато, батак (*разг.*), локва, кал, тиня, нечистотия

мочурлив — блатист, тинест, кален, нечист, кишав, мокър

мошеник — изнудвач, измамник, шарлатанин (*разг.*), негодяй, крадец, пунгаш (*разг.*), въжеиграч (*прен.*)

мошия (*разг.*) — чифлик, имение, стопанство, имот

мощ — сила, крепкост, якост, твърдост, твърдина, здравина ‖ жизненост, енергия ‖ могъщество, влияние, надмощие, господство, авторитет, власт

мощен — силен, як, крепък, твърд, могъщ, могъществен (*остар.*), здрав, неизтощим, непобедим ‖ интензивен, буен ‖ авторитетен, властен, влиятелен, всесилен

мощи (*църк.*) — кости, реликви, светиня (*прен.*)

мощност — сила, напън, напрежение, напор, натиск, интензивност ‖ здравина, могъщество

мравуняк — (*прен.*) навалица, наплив, гъмжило, множество

мраз — студ, зима, скреж, лед, слана

мразовит — студен, леден, ветровит

мразя — ненавиждам, не обичам, презирам, чувствувам омраза, изпитвам омраза, възненавиждам (*остар.*), чувствувам ненавист, питая злоба (омраза), омразявам, чувствувам отвращение, гнуся се, намразявам, отвращавам се, гоня карез (*разг.*), имам зъб (*разг.*), яд ме е, гледам накриво (*разг.*)

мрак — тъмнина, нощ, вечер, сянка ‖ (*прен.*) невежество, незнание, мракобесие, простотия

мракобесие — затъпяване, назадничавост, реакционност, черносотничество, обскурантизъм (*книж.*), невежество

мракобеснически — реакционен, назадничав, черносотнически

мрачен — тъмен, мътен, затъмнен, потъмнен, непрозрачен, непрогледен, забулен ‖ (*прен.*) неприветлив, навъсен, печален, скръбен, натъжен, замислен, загрижен, нерадостен, грижовен, песимист ‖ злокобен, зловещ, гибелен ‖ (*прен.*) неясен, неразбираем

мрачина — мрак, полумрак, тъмнина, мрачева (*диал.*), мрачевина (*диал.*), мръкнало (*нар.*), здрач, дрезгавина, сумрак, непрогледност

мрежа — серкме (*разг.*), цедилка ‖ (*прен.*) примка, капан, клопка, измама

мрежа — замрежвам, плета, преплитам, уплитам

мръвка — къс, късче, парче, част, откъслек, хапка, залък

мръдвам — движа се, раздвижвам се, разклащам се, разлюлявам се, шаввам, разшавам се ‖ тръгвам, отивам, поемам пътя, поемам (*разг.*), потеглям ‖ размествам, отдръпвам, отмествам, отстранявам

мръднал (*разг.*) — побъркан (*разг.*), луд, подлудял, мръднала му чивията (*разг.*), разстроен, ненормален
мръднала му чивията (*разг.*) — (*вж.*) мръднал
мръзна — измръзвам, студено ми е, зъзна, треперя, бера студ (*разг.*), студувам, изстудявам се, простудявам се, изстивам, кова клинци (*разг. грубо*)
мръква се — свечерява се, стъмнява се, здрачава се, притъмнява, затъмнява, настъпва нощ, пада нощ (мрак), става тъмно, настава вечер, става късно, припада нощ (*поет.*)
мръкнало (*нар.*) — привечер, надвечер, здрач, тъмно, вечер, мрак, мрачина, мрачева (*диал.*), мрачевина (*диал.*)
мрънкам (*разг.*) — мърморя, бърборя, брътвя, смутолевям, мъркам (*прен.*), говоря под носа си (*разг.*), мънкам
мръсен — замърсен, оцапан, зацапан, омацан, изцапан, заплескан, изплескан, нечист, кирлив (*разг.*), измърсен, бербат (*нар.*), мърляв (*нар.*) ‖ (*прен.*) опетнен, очернен, кален, окалян, осквернен ‖ (*прен.*) презрян, долен, подъл, срамен, срамотен, низък, долнопробен, безчестен, гаден, гнусен, отвратителен, неокачествим
мръсник — (*прен.*) безсрамник, подлец, низък, долен, безчестник, мизерник, мерзавец, гаден, мискинин (*разг. остар.*)
мръсота — (*вж.*) мръсотия
мръсотия — мръсота, нечистотия, смрад, кал, боклук (*разг.*), тиня, смет ‖ (*прен.*) низост, подлост, безчестие, гадост, гнусота
мръщя се — намръщвам се, начумервам се, чумеря се, цупя се (*разг.*), нацупвам се (*разг.*) муся се (*разг.*), намусвам се (*разг.*), сърдя се, въся се, навъсвам се, свъсвам вежди, правя гримаси, бърча си челото ‖ (*прен.*) недоволствувам, протестирам, роптая
муден — бавен, тегав (*диал.*), медлен (*остар.*), тежък, тромав, мъчноподвижен, ленив, мързелив, нехаен, безгрижен, бездеен, флегматичен, пипкав (*разг.*), вял (*книж.*) ‖ продължителен, дълговременен, дълготраен, дълъг ‖ туткав, тутав (*диал.*)
мудност — бавност, тегавост (*диал.*), бавеж, медленост (*остар.*) ‖ тромавост, бездейност, пипкавост (*разг.*)
муза — (*прен.*) вдъхновение, настроение
музей — галерия, колекция, сбирка
музика — хармония, благозвучност, благозвучие, звучност, мелодия, мелодичност
музикален — хармоничен, благозвучен, звучен, мелодичен
муниции — боеприпаси, бойни припаси, припаси, запаси
мурафет (*разг.*) — майсторлък (*разг.*), майстория (*разг.*), майсторство, умение, изкуство, способност, кадърност
муска (*нар.*) — талисман, амулет
мускулест — силен, развит, със здрави мишци, як, здрав, атлет
муся се (*разг.*) — навъсвам се, намусвам се (*разг.*), цупя се (*разг.*), нацупвам се (*разг.*), въся се, мръщя се, сумтя ‖ сърдя се, недоволствувам, разсърдвам се, ядосвам се, изразявам недоволство, гледам накриво (*разг.*)
мутвак (*диал.*) — готварница, кухня
мутра (*разг. грубо*) — муцуна (*разг.*), сурат (*нар.*), морда (*разг. грубо*), физиономия, гримаса ‖ грозотия, плашило, чудовище
мухавя се (*диал.*) — бавя се, мая се (*нар. разг.*), шляя се (*разг.*), протакам, спирам се, забавям се, щуркам се (*разг.*)
мухльо (*разг. грубо*) — безличен, никаквец (*разг.*), незначителен, мижитурка (*разг.*), шушумига (*разг.*)
мухлясъл — плесенясал, развален, вмирисан ‖ (*прен. разг.*) изоставен, забравен, напуснат, занемарен, пренебрегнат, демодиран, остарял, стар
мухъл — плесен, развала (*прен.*), загниване

муцуна (*разг.*) — (*вж.*) мутра

мушкам — ръгам, пъхам, завирам, впъхвам, въвирам, вкарвам, забивам, буча, забучвам, набучвам, бода, набождам, пробождам, провирам, прокарвам, пронизвам, пробивам, продупчвам

мушкам се — завирам се, пъхам се, навирам се, въвирам се, тикам се ‖ (*прен.*) бъркам се, меся се, пъхам си носа (гагата) (*разг.*)

мъгла — облак, мъглявина (*нар.*), думан (*диал.*) ‖ (*прен.*) несигурност, неизвестност, неяснота, неясност, забърканост, неразбраност, тъмнина ‖ колебание, съмнение

мъглив — мъгляв, облачен, тъмен, мрачен, непрозрачен ‖ (*прен.*) несигурен, забъркан, неясен, непонятен, неразбираем, като в мъгла, неизвестен, неточен, разбъркан, неопределен, смътен ‖ съмнителен

мъгливост — мъглявост, мъглявина, мъгла ‖ (*прен.*) неяснота, смътност, забърканост, непонятност, неразбираемост

мъглявина — (*вж.*) мъгливост

мъдрец — мислител, философ, учен, мечтател

мъдрост — философия ‖ (*прен.*) благоразумие, съобразителност, предпазливост, спокойствие, хладнокръвие ‖ поука, урок, мисъл

мъдрувам (*разг. ирон.*) — умувам, философствувам (*разг.*), теоретизирам, разсъждавам ‖ (*разг.*) извъртам, изопачавам, преиначавам, лавирам

мъдря се (*разг.*) — стоя, чакам, заставам, кумя се (*разг.*), изкумям се (*разг.*), стъписвам се (*нар. разг.*), изстъпям се (*нар.*), пъча се (*разг.*), трая, не се движа, спирам се, измъдрям се (*разг.*), изтъпанчвам се (*разг.*), застоявам се

мъдър — умен, разумен, премъдър, дълбокосмислен, дълбок (*прен.*), разсъдлив, здравомислещ, смислен, далновиден, прозорлив ‖ търпелив, кротък, спокоен, тих, мирен, благоразумен, сериозен, зрял, трезвен

мъж — (*прен.*) храбър, силен, смел, доблестен, кавалер, рицар (*остар.*)

мъжага — здравеняк, бабанка (*разг.*), едър, плещест, левент, юначага

мъждеене — мъждукане, проблясък, блещукане, мержелеене

мъждея — мъждукам, проблясвам, мержелея се, просветлявам, светя

мъждукам — (*вж.*) мъждея

мъжествен — неустрашим, сърцат, храбър, доблестен, смел, твърд, непоклатим, мъжки, решителен, героичен, безстрашен, самоотвержен (*книж.*), себеотрицателен (*книж.*), стоически (*книж.*) ‖ прям, кавалерски, рицарски (*остар.*)

мъжественост — неустрашимост, храброст, доблест, смелост, непоколебимост, твърдост, мъжество, решителност, самоотверженост (*книж.*), себеотрицателност (*книж.*), сърцатост, безстрашие, себеотрицание (*книж.*), кураж ‖ прямота, кавалерство, рицарство (*остар.*)

мъжество — (*вж.*) мъжественост

мъжки — по мъжки, здраво, силно, енергично, твърдо, мъжествено, неустрашимо ‖ прямо, открито, доблестно

мъка — страдание, мъчение, терзание, изтезание, страдалчество (*остар.*), измъчване, покруса, горчивина, гнет, тормоз, безпокойство, изпитание, трагедия, мъченичество ‖ тегло, теглило (*нар.*), зор (*разг.*), бреме ‖ усилие, напрежение, напън, напъване ‖ печал, скръб, огорчение, тъга, кахър (*разг.*), болка, жалба, жал, тягост, угриженост, горест ‖ досада ‖ носталгия

мъкна (*разг.*) — влача, влека, тегля, возя, тътря (*разг.*), измъквам, изтеглям, изтътрям (*разг.*), извличам, вадя, изваждам ‖ нося, помъквам (*разг.*), донасям, принасям, домъквам (*разг.*), довличам (*разг.*) ‖ отмъквам, отвличам, отнасям, заграбвам, замъквам (*разг.*), понасям

мъкна се — влача се, тътря се (*разг.*), едвам се движа, вървя бав-

но, кретам || тътрузя се (*разг. грубо*), довтасвам (*разг.*)

мълва — слух, вѐрсия, вест

мълви се — говори се, носи се слух, има дума (*нар.*), приказва се, хората̀ се (*диал.*), нашумява, приказва се, има вѐрсия

мълвя — промълвявам, проговарям, говоря, продумвам, шепна, прошепвам, промърморвам, изричам, изговарям, шушукам

мълком — мълчешком, мълчешка̀та (*разг.*), с мълчание, негласно, тихо, мълчаливо, без глас, безгласно || тайно, незабелязано || ненадейно, изневиделица, неочаквано, тутакси

мълниеносен — гръмоносен, гръмотевичен, светкавичен || (*прен.*) стремителен, бърз, мигновен, внезапен

мълния — гръм, гръмотевица, светкавица || (*прен.*) устрем || гняв, ярост, яд

мълча — млъквам, замлъквам, преставам да говоря, премълчавам, мълча като пън (*разг.*), не проговорвам, не се обаждам, не говоря, нищо не казвам, не обелвам зъб (*разг.*), немѐя, занемявам, онемявам, не си отварям устата (*разг.*), държа си езика (*разг.*), държа си устата (*разг.*), прехапвам си езика (*разг.*), дума не обелвам (*разг.*) || (*прен.*) тая се, притайвам се, не действувам, не предприемам, налягам си парцалите (дрипите) (*разг. грубо*), не вземам участие, бездействувам, затайвам се, спотайвам се

мълчалив — безмълвен (*книж.*), безсловесен (*книж.*), безгласен, беззвучен, ням, негласен, неразговорлив, глух || подразумеваем, тацитен (*книж.*) || затворен, прикрит, потаен, таен, необщителен

мълчание — безмълвие (*книж.*), тишина, безсловесност (*книж.*), затишие, покой, глухота, самота, пустиня, гробница (*прен.*)

мълчешка̀та (*разг.*) — (*вж.*) мълком

мълчешком — (*вж.*) мълком

мъмрене — укор, намек, упрек, сгълчаване, неодобрение, хула, ругатня, смъмряне, калай (*нар.*)

мъмря — гълча, хокам, нахоквам, нагрубявам, смъмрям, сгълчавам, укорявам, ропам (*диал.*), сопвам се (*разг.*), конфузя, сконфузвам, натяквам, сропвам се (*диал.*), карам се, скарвам се, ругая, хуля, осъждам, обвинявам, не одобрявам, газя (*разг.*), сгазвам (*разг.*), правя бележка, кастря (*разг.*), правя мъмрене (*канц.*), срязвам, калайдосвам (*нар.*)

мъниче — па̀ле, мъник || (*прен.*) дребосък, фъстък (*разг.*), малък, дребен, завързак (*разг.*) || нищожен, незначителен, дребен

мъничък — миниатюрен, микроскопичен, съвсем малък, незначителен

мънкам — смънквам, недоизказвам, мърморя, промърморвам, фъфля (*разг.*), смутолевям, бърборя, брътвя, бръщолевя, запъвам се, говоря под носа си (*разг.*) || (*прен.*) говоря с недомлъвки (със заобикалки), усуквам го (*разг.*)

мърдам — шавам (*разг.*), движа се, местя се, вървя, отмествам се, отдръпвам се, отстранявам се, оттеглям се || движа, раздвижвам, тикам, тласкам, клатя, друсам, разклащам, помръдвам, размърдвам, раздрусвам, примърдвам, размествам, местя, отмествам || (*прен.*) кръшкам (*разг.*), лавирам, отклонявам се, отбягвам, вървя по крив път

мързел — леност, безделие, лентяйство, хайлазлък (*разг.*)

мързелан (*разг.*) — (*вж.*) мързелив, мързеливец

мързелив — ленив, лентяй (*остар.*), безделник, мързеливец, мързелан (*разг.*), безделен, бавен, нехаен, хайлазин (*разг.*), разхайлазен (*разг.*)

мързи ме — не ми се работи, не желая да работя, държи ме мързелът (*разг.*), обхванал ме е мързел (*разг.*), не ми се мърда, хайлазувам (*разг.*), безделнича, лентяйствувам (*остар.*)

мъркам — (*прен. разг.*) мърморя, бъбря, брътвя ‖ (*прен.*) недоволствувам, сърдя се
мърморене — брътвеж, бъбрене, бърборене, дърдорене (*разг.*), шепот, шум ‖ (*прен.*) роптание, недоволство
мърморя — шепна, брътвя, бърборя ‖ (*прен. разг.*) негодувам, роптая, недоволствувам, мъркам (*разг.*), мрънкам (*разг.*), мънкам (*разг.*), сърдя се
мърся — (*вж.*) замърсявам
мъртвец — труп, мъртъв ‖ покойник
мъртвешки — блед, сух, изпит, безжизнен, мъртъв
мъртвило — безжизненост, замрялост, мъртвина ‖ пустош, пустиня, гробница, летаргия, пустота, тишина ‖ (*прен.*) застой, затишие, стагнация, застоялост, мъртва точка (*книж.*)
мъртъв — безжизнен, бездушен, умъртвен, неодушевен, бездиханен (*книж.*), умрял, издъхнал, покойник, труп ‖ (*прен.*) неподвижен, застоял
мърцина — напразно, напусто, безполезно, безцелно, на вятъра (*разг.*), без полза
мърша — леш, труп
мършав (*разг.*) — постал (*нар.*), сух (*разг.*), слаб, неохранен, кокалест, дръглив (*разг.*), костелив, кранта (*разг.*), кожа и кости (*разг.*), кльощав (*диал.*)
мършавея (*разг.*) — слабея, отпадам, отслабвам, изтощавам се, губя сили
мъст — отмъщение, отплата, възмездие (*книж.*) ‖ злоба, злост, злина, злопаметство
мъстителен (*поет. остар.*) — отмъстителен, злопаметен, зъл, непримирим, лош, злобен, неумолим
мъстителност (*поет. остар.*) — отмъстителност, злопаметност, чувство на мъст
мъстя (*книж.*) — отмъстявам, отплащам, наказвам, реванширам се
мътен — тъмен, помътнен, потъмнен, непрозрачен, нечист ‖ смътен, неясен, неопределен, забулен
мътилка — (*вж.*) мъток
мъти се (*разг.*) — готви се, тъкми се ‖ (*прен.*) идва, наближава, приближава, настъпва
мъток (*диал.*) — утайка, тиня, наслойка, останки, кал, нечистотия, мътилка
мътя — (*прен.*) размътвам ‖ разбърквам, смущавам, раздвижвам
мътя — измътвам, люпя, излюпвам
мъхнат — мъхав, мъхат, власат, власест, космат, окосмен
мъча — подлагам на мъчение, измъчвам, изтезавам, гнетя, тормозя, терзая, малтретирам, бия, тероризирам, наказвам, угнетявам, притискам, притеснявам, безпокоя ‖ огорчавам, опечалявам, причинявам страдание
мъча се — (*вж.*) мъча ‖ стремя се, старая се, полагам усилия (старание) (*книж.*), трудя се, залягам, правя усилия, работя, трепя се (*разг.*), изтрепвам се (*разг.*), боря се, съсипвам се, бъхтя се (*разг.*) ‖ измъчвам се, страдам, тормозя се, озорвам се (*разг.*), съм на зор (*разг.*), безпокоя се, тегля (*прен. разг.*), потя се
мъчен — уморителен, труден, затруднителен, тежък, непоносим, непосилен ‖ невъзможен, нереализуем, непреодолим, неизпълним, недостъпен, непостижим, непристъпен, мъчнопроходим, мъчнодостъпен, сложен ‖ измъчван, изтезаван, малтретиран, бит, брутализиран ‖ досаден, скучен, притеснителен ‖ неразрешим, заплетен, труден, забъркан, неразгадаем
мъчение — гнет, мъка, изтезание, страдание, измъчване, малтретиране, изпитание, терзание, тормозене, насилие, брутализиране, инквизиция (*книж.*), голгота (*прен.*)
мъченик — страдалец (*остар.*), многострадален (*книж.*), злощастен, нещастен, жертва, изстрадал, изтерзан, измъчен ‖ (*църк.*) светец, великомъченик
мъченичество — страдалчество (*остар.*), гнет, страдание
мъчилище — ад, пъкъл, преизподня (*книж. остар.*)

мъчител — угнетител, инквизитор (*книж.*), джелатин (*нар.*), душевадец (*разг.*), кръвопиец, изтезател

мъчителен — тежък, мъчен, уморителен, непоносим, непосилен, нетърпим, труден, ужасен, угнетителен, гнетущ, притеснителен, обезпокоителен, угнетяващ, инквизиционен (*книж.*), убийствен, адски, пъклен, болезнен, страдалчески (*остар.*), отегчителен, досаден

мъчно ми е — тежко ми е, не издържам, не мога да понасям ‖ криво ми е, тъжно ми е, страдам

мъчнодостъпен — мъчен, труден, непреодолим ‖ непристъпен, мъчнопроходим, труднодостъпен, недостъпен

мъчнотия — трудност, затруднение, пречка, спънка, мъка ‖ труд, грижа, притеснение ‖ сложност, усложненост, усложнение, комплицираност (*книж.*), компликация (*книж.*), заплетеност, криза, критичен момент

мюзевирин (*разг.*) — мюзевирджия (*разг.*), доносник, клеветник, клюкар

мязам (*диал.*) — приличам, наподобявам, подобя, схождам, съответствувам, допадам, отивам, подхождам, подобавам, прилягам

мяра — (*вж.*) мярка

мярва ми се — зървам, съзирам, съглеждам, танадисвам (*диал.*), съпикасвам (*разг.*), виждам, забелязвам, мержелее ми се, привижда ми се

мярка — мяра, размер, големина, доза, тегло ‖ (*прен.*) критерий, мерило, аршин (*нар. разг.*), мащаб, степен ‖ (*прен.*) умереност, скромност, благоразумие, трезвост, трезвеност, разум ‖ (*прен.*) край, норма, ограничение, доза, рамка, предел, граница

мяркам се — явявам се, появявам се, показвам се, вестявам се, излизам наяве, подавам се, излизам навън, виждам се, изскоквам, излизам на лице

място — местност, зона, територия, землище, област, пункт, пространство ‖ разположение, месторазположение, положение, позиция, ситуация ‖ местонахождение, местопребивание ‖ почва, терен, земя ‖ чин, ранг, служба, пост, длъжност

мятам — хвърлям, захвърлям, запращам (*разг.*), джасвам (*диал.*), лашкам (*диал.*), пилея ‖ отхвърлям, отмятам ‖ премятам, прехвърлям, подхвърлям, подмятам

мятам се — лудувам, бълнувам, правя конвулсии, гърча се, въртя се ‖ хвърлям се, впускам се

Н

нà (*разг.*) — ето, ето на, ето ти, това е то, виж ‖ вземи, дръж, хвани

на — върху, отгоре, въз ‖ до, около, при

на бърза ръка (*разг.*) — (*вж.*) набързо

на вид — на глед, видимо, привидно, външно, на поглед, на око

на всеуслишание (*остар.*) — велегласно (*остар.*), гръмко, на висок глас, публично, пред всички, да се чуе от всички

на всяка цена (*разг.*) — непременно, обязателно, безусловно, задължително, сàмо и сàмо (*разг.*)

на вяра (*нар.*) — на кредит, на доверие, на пòчек (*остар.*), на вересия (*нар.*)

на вятъра (*разг.*) — напразно, напусто, без нищо, нахалост, мърцина, за нищо и никакво

на гъсто — на често, един до друг, сбито

на доверие — (*вж.*) на вяра (*нар.*)
на драго сърце — драговолно, охотно, с удоволствие, с готовност, присърце
на думи (*разг.*) — външно, привидно, на глед, уж
надълго и нашироко (*разг.*) — подробно, обстоятелствено, обстойно, обширно, в детайли (подробности)
на един дъх — изведнъж, наведнъж, без прекъсване, с един замах
на инат (*разг.*) — напук (*разг.*), наопаки
на крак (*разг.*) — (*вж.*) набързо
на кредит — (*вж.*) на вяра (*нар.*)
налице — има го, намира се, на разположение, на мегдан (*нар.*), отпред, на челно място
на мръкнало — надвечер, привечер, по тъмно
на практика — на дело, в живота, в приложение, в действителност, практически
на опашката (*разг.*) — изостанал, закъснял
на първо време — първом, преди всичко, първен (*нар.*), отначало, найнапред, първоначално
на радо сърце (*нар.*) — драговолно, на драго сърце, доброволно, охотно
на своя глава (*разг.*) — своеволно, самоволно, без да пита (*разг.*) ‖ безотговорно, произволно, безчинно (*книж. остар.*)
на съмнало — призори, сутрин, на разсъмване, сутрин рано
на часа — веднага, тутакси, мигновено, бързо, в миг, завчас, незабавно ‖ внезапно, изведнъж, наведнъж, ненадейно, изневиделица
набавям — снабдявам, доставям, продоволствувам, доволствувам (*остар.*), задоволявам нужда, запасявам ‖ трупам, натрупвам, придобивам, сдобивам, приготвям, давам ‖ наваксвам, допълвам
набавям си — снабдявам се, сдобивам се, придобивам, доставям си, намирам, запасявам се, имам
набарвам (*разг.*) — напипвам, набутвам, сбарвам (*разг.*), пипам, улавям, хващам, вземам, сграбчвам, докопвам (*разг.*) ‖ намирам, сварвам, сюрпризирам, улучвам, налучвам
набег — прибягване, втурване, впускане, устремяване ‖ нападение, атака
набеден — наклеветен, оклеветен, злепоставен (*книж.*), охулен, одуман (*нар.*)
набедявам — набеждавам, бедя, виня, клеветя, наклеветявам, оклеветявам, окривявам. злепоставям (*книж.*), злословя, злостнича (*книж.*), хуля, ковладя (*нар.*), наковлаждам (*нар.*), нарочвам (*нар.*)
набелязвам — бележа, записвам, отбелязвам, маркирам, означавам, забелязвам, поставям (турям) знак (белег), показвам, посочвам, скицирам, очертавам, нахвърлям ‖ установявам, определям, фиксирам
набивам — забивам, зачуквам, затъквам, затиквам, натиквам, завирам, бýча, ръгам (*разг.*), забучвам ‖ бия, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), натупвам (*разг.*), бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), нажулвам (*разг.*), жуля (*разг.*), нанасям побой ‖ надвивам, побеждавам, сломявам
набикалям (*диал.*) — (*вж.*) навестявам, наминавам
набирам — натрупвам, събирам, трупам, струпвам, съсредоточавам
набит — плътен, гъст, масивен, солиден, натъпкан, тежък ‖ здрав, як ‖ забит, зачукан, забучен, натикнат, затикнат ‖ пребит, смазан от бой
наближавам — приближавам, пристигам, идвам, дохождам, достигам, докопвам се (*разг.*), допълзявам, пристъпвам, примъквам се, идвам поблизо ‖ доближавам се, допирам се, съединявам се
наблизо — в съседство, около, близо до, наоколо, тъдява (*нар.*), по тези места, тук
наблъсквам — блъскам, бутам, тласкам, подтиквам, тикам, заблъсквам, напирам, силя, насилвам, натискам, напъвам, наблягам ‖ натиквам, на-

пъхвам, набъквам (*диал.*), хвърлям, джасвам (*диал.*), наджасквам (*диал.*), натъпквам, набутвам ‖ удрям, бия, бъхтя (*разг.*), наудрям, набивам, натупвам (*разг.*) нахвърлям, натрупвам

наблюдавам — гледам, разглеждам, оглеждам, преглеждам, наглеждам, бдя, надзиравам, инспектирам, следя, държа под око (*разг.*), изучавам, правя наблюдения (*книж.*), дебна, пазя, вардя, съзерцавам, нищо не избягва от погледа (очите) ми (*разг.*), очите ми играят на четири (*разг.*)

наблюдател — зрител, съзерцател, свидетел, очевидец, присъствуващ, слушател ‖ страж, надзирател, нагледник (*книж.*), контрольор, надзорник, ревизор, инспектор

наблюдателен — внимателен, бдителен, осторожен (*книж.*), съобразителен, буден, зорък (*книж.*), съзерцателен, предпазлив, съсредоточен

наблюдателност — бдителност, осторожност (*книж.*), внимание, внимателност, съсредоточеност, съобразителност, зоркост (*книж.*)

наблюдение — съзерцание (*книж.*), бдение, внимание ‖ надзор, преглед, следене ‖ оглеждане, изучаване, разглеждане

наблягам — силя, насилвам, напъвам, напрягам, напирам, натискам, притискам, налягам, тикам, блъскам, бутам ‖ (*прен.*) настоявам, постоянствувам, упражнявам натиск, стоя на главата (*разг.*) ‖ (*прен.*) подсилвам, подчертавам, придавам значение (*книж.*), обръщам внимание, слагам ударение (*книж.*)

наблягам се — опирам се, облягам се, осланям се, основавам се, базирам се, уповавам се, надявам се

набождам — бода, дупча, надупчвам, пробождам, мушкам, намушквам, забивам, забождам, забучвам, промушвам, убождам, ръгам (*разг.*)

набожен — благочестив (*остар.*), благоверен (*църк.*), религиозен, богобоязлив (*остар.*), предаден богу, верен богу, богомолец, мистик ‖ суеверен, вярващ, вярващ

набожност — благочестие (*остар.*), богобоязливост (*остар.*), религиозност, мистичност

наболява ме — боли ме, заболява ме, понаболява ме, приболява ме, мъча се, измъчвам се, страдам, чувствувам болка

набраздявам — браздя, ора, изоравам, наоравам

набpоска (*книж.*) — скица, нахвърляно, чертеж, схема, проект

наброявам — заплащам, наплащам се, броя

набръчквам — сбръчквам, сгърчвам, гърча, нагъвам

набутвам — наблъсквам, набъквам (*диал.*), вкарвам, напъхвам, блъскам, бутам, тикам, натиквам, натъпквам, нашибвам (*разг.*), тласкам ‖ набарвам, напипвам, намирам

набучвам — забучвам, набождам, мушкам, ръгам (*разг.*), забивам, натиквам, навирам, затиквам, завирам, набивам, натъквам, затъквам

набъбвам — бъбна, раста, едрея, наедрявам, уголемявам се, дуя се, издувам се, бухвам, шупвам, кабардисвам (*разг.*), надувам се, подувам се, отичам, нараствам, увеличавам се, разраствам се, развивам се, разширявам се, подпухвам, напращявам, пращя

набъбрям — наговорвам, изричам, изказвам, наприказвам, надумвам (*нар.*), бъбря, хоратя (*диал.*), брънцолевя, брътвя, дърдоря (*разг.*), изговарям

набъбрям се — наприказвам се, говоря до насита, наговорвам се, надумвам се (*нар.*), надърдорвам се (*разг.*)

набъкан (*диал.*) — натъпкан, гъст, сгъстен, пълен, препълнен, затъпкан, претъпкан, сбит, наблъскан, набутан

набъквам (*диал.*) — натъпквам, пълня, напълням, препълням, претъпквам, затъпквам, напъхвам, натиквам, набутвам, нашибвам (*разг.*), сбивам, сгъстявам

набързо — набърже, на бърза ръка (*разг.*), неотложно, спешно, веднага, тутакси, на часа, завчас, скоро, без бавене, на крак (*разг.*), немедлено ‖ през пръсти (*разг.*), отгоре-отгоре (*разг.*), през куп за грош (*разг.*), незадълбочено, привидно, небрежно, повърхностно, надве-натри (*разг.*), чат-пат (*разг.*)

набърквам — (*прен.*) замесвам, забърквам, вкарвам, заплитам, намесвам, уплитам

набърквам се — замесвам се, намесвам се, вземам участие, меся се, вмесвам се, завирам си носа (*разг.*), пъхам си гагата (*разг.*), уплитам се, пъхам се

набъхтвам (*диал.*) — бъхтя (*диал.*), бия, набивам, натупвам, лумча (*диал.*), налумчвам (*диал.*), пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), млатя (*диал.*), тупам (*разг.*), понатупвам (*разг.*), натепвам (*диал.*), тепам (*диал.*)

наваксвам — дотъкмявам, набавям, добавям, допълвам, възстановявам ‖ успявам, смогвам ‖ достигам, догонвам

навалица — множество, стечение, наплив, многолюдие, маса, тълпа, вълна, мнозинство, бутаница (*разг.*), блъсканица (*разг.*), калабалък (*разг.*), гъмжило, мравуняк (*прен.*), орляк ‖ (*остар.*) сбирщина, сган

наведен — приведен, надвесен, наклонен, изкривен, накривен, прегърбен, извит, изкорубен, легнал, кривнат, прегънат, превит, клюмнал ‖ полегат, стръмен

наведнъж — наеднъж (*разг.*), изведнъж, из един път, изедно (*нар.*), едновременно, същевременно ‖ заедно, наедно, съвкупно, вкупом, купом (*нар.*) ‖ спонтанно, с един замах, на един дъх, в миг

навеждам — наклонявам, прегъвам, свивам, прекланям, привеждам, свеждам, изкривявам, извивам, надвесвам, скланям, превивам ‖ навеждам на мисъл (на идея), подсещам

навеждам глава — клюмвам, накланявам глава, прекланям се, покланям се ‖ (*прен.*) смирявам се, съгласявам се, примирявам се

навей (*поет.*) — полъх (*поет.*), полъхване, подухване, ветрец, зефир

навеки — завинаги, навсегда (*остар.*), във вековете, вечно, за вечни времена

наверно — (*вж.*) навярно

навес — заслон, подслон, стряха, сушина, покрив, сайвант (*диал.*)

навестявам — спохождам, посещавам, обхождам, обикалям, наминавам, визитирам, отбивам се, набикалям (*диал.*)

навивам — насуквам, намотавам, засуквам, обвивам, мотая, омотавам ‖ завивам, завинтвам, навинтвам

навигатор — моряк, мореплавател

навигация — мореплаване, корабоплаване

навик — привичка, табихет (*разг.*), обичай, адет (*разг.*), нрав, традиция, практика, рутина, обред

навиквам — свиквам, привиквам, придобивам (добивам) навик, алащисвам (*разг.*), приучвам се, приспособявам се, пригаждам се, нагаждам се, обръгвам, фамилиаризирам се

навиквам — коря, укорявам, ругая, ропам (*диал.*), сропвам се (*диал.*), карам се, изругавам, нахоквам, наговорвам, сгълчавам, смъмрям, нагрубявам, наругавам

навикнал — привикнал, свикнал, приучен, обръгнал, приспособен, фамилиаризиран, алашик (*разг.*), пригоден, нагоден, нагодил се

навирам (*разг.*) — ъвирам, вмъквам, завирам, вкарвам, пъхам, напъхвам, бýча, набýчвам, мушвам, промушвам, ръгам, затиквам, забивам, набивам, натиквам, забучвам, втъквам, втиквам, натъквам, тикам

навирам се — пъхам се, завирам се, мушкам се, ъвирам се, влизам ‖ (*прен. разг.*) нахалнича, додейвам, натрапнича

навирвам — виря, изправям, издигам, вдигам нагоре, навирвам, изправям

нагоре, пъча, изпъчвам, напервам, щръквам
навирен — изправен, вирнат, щръкнал, стърчащ, наперен, вдигнат нагоре
навично — обичайно, по навик, по традиция
навлажнявам — мокря, намокрям, измокрям, подмокрям, квася, наквасвам, овлажнявам
навлизам — влизам, встъпвам, настъпвам, нахлувам, прииждам, придохождам, нагазвам, задълбавам, вмъквам се, промъквам се, намъквам се, пъхам се, пропъхвам се, прониквам, хлътвам, нахълтвам, врязвам се
навлизане — (*вж.*) нахлуване
навличам — влача, довеждам, докарвам, дотътрям (*разг.*), тътря (*разг.*) ‖ обличам, надявам, намъквам, нахулвам (*разг.*), нахлузвам (*разг.*)
наводнение — потоп, разливане ‖ (*прен.*) наплив, нахлуване, нашествие
наводнявам — заливам ‖ (*прен.*) нахлувам, нахълтвам, навлизам, завземам, превземам ‖ (*прен.*) изобилствувам, отрупвам
навред (*разг.*) — (*вж.*) навсякъде
навреждам — нанасям повреда, вредя, увреждам, поразявам, нанасям поражение, ощетявам, повреждам, причинявам (нанасям) вреда (пакост), пакостя, напакостявам, вкарвам в беля (*нар.*), правя беля (*нар.*), развалям, преча, попречвам
навреждам си — напакостявам си, влизам в беля (*нар.*), вредя си, пакостя си, навличам си беля (*нар.*)
навреме — своевременно, точно навреме, навременно, с време, овреме
навременен — своевременен, благоприятен, удобен, сгоден, благовременен
навремени (*нар.*) — от време на време, сегиз-тогиз, понякога, периодично
наврьх — точно на, във, през
навсъде — (*вж.*) навсякъде
навсякъде — навред, всъде (*остар.*), навсъде (*остар.*), повсеместно, всякъде, под дърво и камък (*разг.*), вред (*нар.*), вредом, по всички места, на път и под път (*разг.*), където завърна (*разг.*), наляво и надясно (*разг.*), по всички страни (посоки), къде ли не, на всяка крачка (стъпка), дето седна и дето стана (*нар.*)
навтиквам — (*вж.*) втиквам
навъждам — въдя, развъждам, размножавам, наплодявам, завъждам, разплодявам
навървям — вървя, навързвам, нанизвам
навъртам се — въртя се, обикалям, наминавам, явявам се, спохождам, навестявам, посещавам, заобикалям, отбивам се, вестявам се, мяркам се ‖ пребивавам ‖ подвизавам се
навършва се — свършва се, приключва се, слага се край, изпълва се
навъсвам се — мръщя се, чумеря се (*разг.*), начумервам се (*разг.*), намръщвам се, муся се, въся се, свивам вежди, сърдя се, разсърдвам се, цупя се (*разг.*)
навъсен — начумерен (*разг.*), намусен, намръщен, сърдит, мрачен, мълчалив, тъжен, печален, натъжен ‖ замислен, тих, вглъбен
навътре — дълбоко, надълбоко, в дъното, вдън, във вътрешността, в средата
навявам — вея, духам, повявам, завявам, натрупвам, донасям, докарвам ‖ (*прен.*) внушавам, припомням
навярно — наистина, сигурно, вероятно, по всяка вероятност
навяхвам — изкълчвам
нагаждам — нагодявам, нагласявам, натъкмявам, комбинирам, стъкмявам, нареждам, настанявам, приспособявам, притъкмявам, пригаждам, приготвям
нагаждам се — свиквам, привиквам, приспособявам се, приучвам се, фамилиаризирам се
нагазвам — газя, тъпча, прегазвам ‖ (*прен.*) навлизам, встъпвам, на-

стъпвам, хлътвам, нахълтвам, влизам, нахлувам
нагайка (*остар.*) — бич, камшик, пишляк (*диал.*) ‖ (*прен.*) тормоз, насилие, безправие
нагамулвам (*диал.*) — натрупвам, правя на куп, правя на гамула (*диал.*)
нагарям — (*вж.*) нагорявам
нагиздвам — гиздя, крася, разхубавявам, пременям, кича, накичвам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), украсявам
нагизден — накичен, украсен, декориран, гарниран, разхубавен, кокетен, напет, пременен, елегантен
нагласен — пригоден, притъкмен, нагоден, нареден, подреден ‖ скърпен, комбиниран, скалъпен
нагласявам — нагаждам, пригаждам, тъкмя, глася, натъкмявам, настанявам, редя, нареждам, подреждам ‖ скалъпвам, комбинирам, скърпвам ‖ намислям, проектирам, приготвям, начертавам, кроя, чертая, смятам, тъкмя, обмислям, съставям
на глед — външно, на вид, по външност, отвън, видимо, привидно, повидимому (*остар.*), налице
наглѐден — преглѐден, прост, пока̀зен, изобразителен, изразен, видим, явен, показателен, примерен, релефен ‖ убедителен, ясен, очевиден, разбираем, разбран ‖ картинен, о̀бразен
нагледник — надзорник, нагледвач (*разг.*), надзирател, наблюдател, контрольор
нагледно — ясно, явно, видимо, очевидно, очебийно, прегледно, изразително, изразно, релефно, примерно, показателно, убедително ‖ образно, картинно
нагледност — прегледност, яснота, изразност, релефност ‖ образност, картинност
наглеждам — преглеждам, надзиравам, наблюдавам, проверявам, инспектирам, контролирам, хвърлям поглед, попоглеждам, понаглеждам ‖ (*прен.*) пазя, вардя
наглост (*книж.*) — безочливост, безсрамие, цинизъм (*книж.*), дързост, нахалство, арогантност ‖ настойчивост, упорство, упоритост, смелост
нагнездям — загнездям, наместваm, настанявам, поставям, залостям, пъхам, завирам
нагнездям се — намествам се, настанявам се, завирам се, пъхам се, загнездям се, окупирам, заемам, намърдвам се
нагнивам — загнивам, прогнивам, изгнивам, угнивам, разпадам се, развалям се, разкапвам се, скапвам се, окапвам, сплувам се, схумвам се (*диал.*), разлагам се, гния, тлея
наговорвам (*нар.*) — придумвам, увещавам, уверявам, убеждавам ‖ надумвам (*нар.*), нахортувам (*диал.*), наиздумвам (*нар.*), наизказвам
наговорваме се (*нар.*) — сдумваме се (*нар.*), уговарваме се, сговарваме се, уричаме се, споразумяваме се, съгласяваме се
нагоден — приспособен, пригоден, нагласен, притъкмен, стъкмен, нареден, натъкмен, наместен
нагодим — (*вж.*) нагодлив
нагодлив — приспособим, пригодлив, гъвък, нагодим
нагодливост — приспособимост, нагаждане, гъвкавост, нагодимост
наголемявам — (*вж.*) увеличавам се, раста
нагòн — инстинкт, влечение, страст
нагорѐн — нагрят, нажежен, нагорещен, обгорен
нагòрен — стръмен, полегат, по нагорнище, висок, нанагорен
нагорещявам — нажежавам, горещя, сгорещявам ‖ разпалвам
нагорнище — височина, възвишение, стръмнина, нанагорнище, баир (*нар.*), наклон
нагорявам — нагарям, обгарям
нагостявам — гостя, гощавам, нагощавам, нахранвам, приемам, показвам се гостолюбив (гостоприемен)
наготово — готовански
награбвам — грабя, заграбвам, присвоявам, обирам, крада, открадвам

задигам (*разг.*), вдигам (*разг.*), отнасям, отнемам, плячкосвам, завличам ‖ завладявам
награда — отличие, премия ‖ хонорар, плата (*нар.*), възнаграждение ‖ отплата, възмездие (*книж.*)
награждавам — давам награда, премирам ‖ възнаграждавам, възмездявам (*книж.*), удовлетворявам, даря, надарявам ‖ облагодетелствувам
нагризвам — наяждам, захапвам, нахапвам, заяждам, прегризвам
нагрубявам — обиждам, огорчавам, оскърбявам, нападам, мъмря, ругая, изругавам, наругавам, отнасям се грубо
нагрявам — грея, облъчвам, обгарям, топля, стоплям, сгрявам, нагорешявам, нажежавам
нагрят — нажежен, нагорещен, стоплен, обгорен, нагорѐн
нагуждам (*диал.*) — гуждам (*диал.*), турям, наместям, поставям, наслагвам, слагам
нагъвам — дипля, сдиплям, надиплям, прегъвам, сгъвам, гъна, посгъвам, превивам, извивам, изкривявам ‖ бърча, набърчвам, начупвам ‖ (*разг. грубо*) принуждавам, заставям, насилвам, упражнявам насилие (натиск) ‖ (*разг. грубо*) ям, лапам, гълтам, нагълтвам
нагъл (*книж.*) — безочлив, нахален, безсрамен, безстиден (*книж.*), неприличен, дързък, дебелоок (*разг.*), циничен (*книж.*),суратсъз (*разг.*) ‖ упорит, настойчив, настоятелен
нагълтвам — налапвам, излапвам, гълтам, изгълтвам, изядам, лапвам, поглъщам, изпояждам, изяапвам (*разг.*), доядам, сдъвквам, ям, нагъвам (*разг. грубо*), изплюсквам (*разг. грубо*)
нагънат — сдиплен, свит, прегънат, сгънат, надиплен
нагърбвам — натоварвам, обременявам, товаря, задължавам, накарвам
нагърбвам се — прегърбвам се, превивам се,нагърбушвам се ‖ (*прен.*) заемам се, наемам се, товаря се, натоварвам се, ангажирвам се, задължавам се, надържам се (*диал.*)
над — на, върху, връх, отгоре, свръх, въз, връз (*диал.*)
надавам глас — викам, провиквам се, пискам, издавам глас, зова, гълча ‖ (*прен.*) протестирам, роптая
надалеч — далеко, на разстояние, вдън земя (*разг.*)
надали — едва ли, съмнително, невероятно, невъзможно, кой знае дали
надарен — дарѐн, възнаграден, награден, удовлетворен ‖ (*прен.*) способен, опитен, сръчен, кадърен, талантлив
надареност — заложба, дарба, дарование (*книж.*), даровитост, талант, способност, наклонност, талантливост, гениалност
надарявам — даря, давам, възнаграждавам, награждавам, задоволявам, удовлетворявам
надбягвам — препускам, надпрепусквам, надпреварвам, надварям (*диал.*), надтичвам, изпреварвам, надминавам, задминавам, надприпквам
надбягване — надпреварване, състезание
надвара (*поет.*) — надпревара (*поет.*), надпреварване, съревнование
надварям (*диал.*) — изпреварвам, надминавам, задминавам, оставям назад, минавам напред, вземам надмощие (преднина), избързвам
надваряне (*диал.*) — надпреварване, изпреварване, надминаване, избързване
на̀две — на (през) половина, през средата
на̀две-на̀три — през круп за грош (*разг.*), небрежно, през просото (*разг.*), как да е (*разг.*), повърхностно, през пръсти (*разг.*), отгоре-отгоре (*разг.*), на бърза ръка (*разг.*)
надвесвам се — навеждам се, провисвам се, наклонявам се, увисвам
надвесен — увиснал, виснал, провесен, наклонѐн
на̀двечер — привечер, на мръкване, на мръкнало (*нар.*), в здрач, по мрачина, на свечеряване, икиндия (*нар.*)

надвивам — побеждавам, вземам връх, надделявам, превъзмогвам, преодолявам, надмогвам, вземам надмощие (преднина), излизам наглава (*разг.*) ‖ сразявам, поразявам, набивам, сломявам, тържествувам, възтържествувам ‖ оборвам

надвиквам — викам, кряскам, проглушавам, заглушавам, провиквам се, крещя

надвит — преодолян, победен, превъзмогнат, изоставен назад ‖ сломен, сразен

надвишавам — превишавам, стоя отгоре, превъзхождам, превъзходствувам (*остар.*), надминавам, преминавам, преобладавам, имам превес (*книж.*)

наддавам — придавам, прибавям, притурям, добавям, принаждам, попълвам, допълвам

надделявам — вземам надмощие, вземам връх, превишавам, надвивам, побеждавам, превъзмогвам, преодолявам, надмогвам

надебелявам — напълнявам, затлъстявам, дебелея, тлъстея, натлъстявам, угоявам се, гоя се, пълнея, ставам дебел (пълен, тлъст)

надежда — очакване, упование (*книж.*), вяра, надяване, ожидание (*книж. остар.*) ‖ вероятност, изглед, шанс ‖ блян, мечта

надежден — благонадежден, насърчителен, обещаващ, с бъдеще, сигурен, окуражителен

надея се (*нар.*) — (*вж.*) надявам се

надзиравам — наглеждам, понаглеждам, следя, преглеждам, наблюдавам, гледам, проверявам, разглеждам, инспектирам, упражнявам надзор (*книж.*), контролирам, ревизирам ‖ пазя, вардя, бдя

надзирател – проверител, надзорник, нагледник (*разг.*), нагледвач (*разг.*), ревизор, инспектор, контрольор, началник ‖ страж, бдител (*книж.*), блюстител (*книж. остар.*)

надзор — управление, контрол, надзираване, наглеждане, преглед, проверка, ревизия, инспекция ‖ напътване

надзорен — надзорнически, контролен, проверителен, инспекционен, ревизионен

надзорник — (*вж.*) надзирател

надзървам — надничам, надниквам, поглеждам, хвърлям поглед (*книж.*), зървам, гледам, виждам, оглеждам, заглеждам се, позаглеждам се ‖ наглеждам, преглеждам, наблюдавам ‖ (*прен.*) заинтересувам се, проверявам

надзъртвам — (*вж.*) надзървам

надигам — издигам, повдигам, изправям, привдигам, понадигам

надигам се — издигам се, изправям се, поизправям се, повдигам се, извисявам се, ставам, подавам глава, понадигам се ‖ поприводигам се, приповдигам се, привдигам се, поповдигам се ‖ (*прен.*) съвземам се, посъвземам се, окопитвам се, идвам на себе си (*разг.*) ‖ показвам се, изпъквам, излизам наяве (налице), навирям се ‖ (*прен. разг.*) надувам се, големея се, гордея се, държа се гордо (надменно), надменен съм, горд съм, надут съм ‖ въставам, надигам глава, бунтувам се

надигам вой (*разг.*) — (*прен.*) роптая, възнегодувам (*книж.*), негодувам, бунтувам се

надигравам — (*прен.*) (*вж.*) надлъгвам, надхитрявам, излъгвам

надиплям — дипля, сдипля, сгъвам, нагъвам, плисирам

надире (*диал.*) — назад, към гърба, на опашката (*разг.*), накрая, отзад

надлежен (*книж.*) — съответен, респективен (*книж.*), съобразен, съответствуващ

надлъгвам — надхитрям, изхитрям, изигравам, излъгвам, мамя, измамвам, лъжа, надигравам, лъготя (*разг.*), изюдвам (*разг.*), издяволувам (*разг.*)

надлъгване — надхитряне, излъгване, хитрина, хитрост, измама, надиграване, изюдване

надлъж и нашир — навсякъде, нашироко, надълго, обширно, обстойно, по всички посоки (страни), нагоре-надолу

надменен — горд, високомерен, превзет, горделив, надут (*разг.*) ‖ презрителен, пренебрежителен, самомнителен (*книж.*), дързък, арогантен, самонадеян

надменно — отгоре, отвисоко, горделиво, пренебрежително, арогантно, дръзко, високомерно

надменност — гордост, високомерие, превзетост, арогантност, надутост (*разг.*), пренебрежителност, нахалност, самонадеяност, самомнителност (*книж.*)

надминавам — задминавам, изпреварвам, надпреварвам, предварям ‖ надвишавам, превишавам, превъзхождам, преминавам, стоя отгоре, надраствам, надхвърлям

надмогвам — преодолявам, превъзмогвам, надвивам, вземам надмощие (преднина), вземам връх, преуспявам, надделявам, успявам, обхващам, превишавам, доминирам (*книж.*), побеждавам

надмощен — всесилен, преобладаващ, доминиращ (*книж.*), предоминиращ (*книж.*), господстващ

надмощие — първенство, превъзходство, превес (*книж.*), преобладание, преимущество, преднина, сила, мощ, господство, влияние ‖ победа

надниквам — (*вж.*) надзървам ‖ (*прен.*) заинтересувам се, проверявам

надница — плата (*нар.*), заплата, възнаграждение

надничам — (*вж.*) надзървам

надничар — работник, наемник

надолнище — наклон, урва, стръмнина, склон, нанадолнище

надомъквам — (*вж.*) надонасям

надонасям (*разг.*) — надомъквам (*разг.*), надокарвам, надовличам, донасям, мъкна (*разг.*), домъквам (*разг.*), нося, принасям, влача (*разг.*), довличам (*разг.*)

надпис — надслов (*книж.*), наименование, име, название, заглавие, рубрика, отдел

надпревара (*поет.*) — състезание, изпревара (*поет.*), надвара (*поет.*), надпреварване

надпреварвам — изпреварвам, задминавам, предварвам, надпрепусквам, надприпквам, надбягвам, надтичвам ‖ (*прен.*) превъзхождам, превишавам, надварям (*диал.*), надминавам, надраствам

надпреварвам се — състезавам се, съревновавам се, съпернича, конкурирам, боря се ‖ надбягвам се, надтичвам се, надпрепусквам се ‖ гоня, преследвам

надпреварване — надваряне, съревнование, съперничество, конкуренция, конкурс, надпревара (*поет.*) ‖ надпрепускване, надбягване

надпрепусквам — (*вж.*) надпреварвам

надрасквам — изподрасквам, понадрасквам, драща, шаря, нашарвам ‖ (*разг.*) пиша, изписвам, написвам

надраствам — (*прен.*) издигам се над, надвишавам, надминавам, надхвърлям, надпреварвам, задминавам, превишавам, гледам отгоре

надробявам — дробя, раздробявам, сдробявам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), накълцвам, късам ‖ троша, натрошавам, строшавам, стривам

надрънквам (*разг.*) — наговарвам, издрънквам (*разг.*), избръщолевям, изказвам, изричам, изговарвам, набърбрям

надслов (*книж.*) — (*вж.*) надпис

надсмивам се — присмивам се, подигравам, иронизирам (*книж.*), вземам на смях, осмивам

надувам — (*прен.*) увеличавам, преувеличавам, прекалявам, пресилвам, усилвам

надувам се — подувам се, едрея, наедрявам, бъбна, набъбвам, нараствам, уголемявам се, понараствам, увеличавам се, издувам се, отичам ‖ (*прен. разг.*) гордея се, горделив съм, възгордявам се, възголемявам се, големея се, държа се надменно (гордо), надут съм, важнича (*разг.*), придавам си важност (*разг.*), парадирам, дуя се (*диал.*), перча се (*разг.*), горделив съм, надменен съм,

пъча се (*разг.*), държа се на голямо (*разг.*), виря глава (*разг.*), виря си опашката (*разг.*), виря нос (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), гледам отвисоко, емча се (*нар.*)

надувам гайдата (*разг.*) — плача, рева (*разг.*), заревавам (*разг.*), заплаквам, разревавам се, разплаквам се, цивря се (*разг.*), разциврям се (*разг.*)

надува ме на плач (*разг.*) — плаче ми се, мъчно ми е, тъжно ми е, жално ми е, скърбя, реве ми се (*разг.*)

надува ме на смях (*разг.*) — досмешава ме, хваща ме смях, идва ми смях, прихвам, изсмивам се, напушва ме на смях (*разг.*), подсмивам се, иде ми да се изсмея

надумвам (*нар.*) — подучвам, подстрекавам, придумвам, наговарвам (*нар.*), кандърдисвам (*разг.*), увещавам (*книж.*)

надумваме се (*нар.*) — сдумваме се (*нар.*), наговарваме се, сговорваме се, уговаряме, съгласуваме се, уричаме се

надупчвам — промушвам, пробивам, продупчвам, дупча, мушкам, намушвам, пробождам, набождам, изпонадупчвам, напробивам, изпробождам, изпонабождам

надут — подут, набъбнал, понабъбнал, понадут, дебел, голям, поподут, едър, наедрял, подпухнал, уголемен, увеличен ‖ (*прен.*) горделив, горд, надменен, възгордял се, възголемял се, наперен (*разг.*), наперчен (*разг.*), високомерен, арогантен, пренебрежителен, нахален, самонадеян, нагъл ‖ (*прен.*) преувеличен, прекален, пресилен

надушвам — подушвам, понадушвам, мириша, помирисвам, понамирисвам ‖ (*прен. разг.*) предусещам, усещам, предугаждам, предвиждам, подразбирам, предчувствувам, разбирам, откривам, изнамирам, познавам, научавам, досещам се

надушваме се — подушваме се ‖ (*прен.*) разбираме се, срещаме се, изнамираме се, намираме се

надхвърлям — (*прен.*) надминавам, преминавам, превишавам

надхитрям — надлъгвам, изюдвам (*разг.*), изхитрям, изигравам, излъгвам, измамвам, надигравам, издяволувам (*разг.*), послужвам си с хитрост

надценявам — преувеличавам, превишавам, превъзнасям, въздигам, хваля

надълго — надлъж, на дължина ‖ обширно, обстойно, подробно, в детайли (*книж.*), нашироко

надъвам се — влизам направо, втурвам се, нахълтвам, намъквам се ‖ (*разг.*) наяждам се, наплюсквам се (*разг. грубо*), лапам, налапвам се (*разг. грубо*), гълтам, нагълтвам се (*разг. грубо*)

надържам се (*диал.*) — заемам се, наемам се, нагърбвам се, ангажирам се, натоварвам се, решавам се, осмелявам се ‖ осланям се, надявам се, надея се (*нар.*), храня надежда (*книж.*), разчитам, уповавам се (*книж.*), наблягам се

надъхан — настроен, проникнат, пропит, закърмен, възпитан, въодушевен, вдъхновен ‖ (*прен.*) подтикнат, насъскан, подбуден

надъхвам — (*прен.*) подстрекавам, насъсквам, стървя, настървявам, подтиквам, подбуждам, подучвам, влизам под кожата (*разг.*), внушавам, влияя, повлиявам, настройвам, помпя (*прен. разг.*), подмушвам, напомпвам (*прен. разг.*)

надя — снаждам, ставя, наставям, донаждам, прибавям, допълвам, попълвам, додавам, добавям, нанаждам, принаждам, присъединявам, съединявам, насосвам (*диал.*), скърпвам, кърпя

надявам (*нар.*) — обличам, намятам, мятам върху себе си, навличам, обувам, нахулвам (*разг.*), нахлузвам (*разг.*), намъквам

надявам се — надея се (*нар.*), чакам, очаквам, разчитам, уповавам се (*книж.*), вярвам, облягам се, имам

вяра, храня надежда (*книж.*), възлагам надежда (*книж.*), полагам надежди (*книж.*), имам доверие, лаская се, осланям се, опирам се, наблягам се, надържам се (*диал.*), надам се (*диал.*) ‖ изказвам вяра (увереност, надежда)

наедно — вкупом, купом (*нар.*), заедно ‖ наведнъж, из един път, изведнъж, едновременно, същевременно, спонтанно

наеднъж (*разг.*) — (*вж.*) наведнъж

наедрявам — раста, големея, развивам се, уголемявам се, надувам се, увеличавам се, пораствам, напълнявам, нараствам, разширявам се, бъбна, набъбвам, понабъбвам, понаедрявам, понараствам

наеждвам се — настръхвам, настървявам се, възбуждам се, ежа се, дразня се, раздразнен съм, възбуден съм ‖ надигам се, изправям се

наежен — настръхнал, лют, възбуден, раздразнен, сърдит

наемам се — заемам се, захващам се, залавям се, нагърбвам се, предприемам, решавам се, начевам, започвам

наемен — платен, купен, на заплата ‖ (*прен.*) продажен, подкупен, продажник

наемник — (*прен.*) подкупник, продажник, агент

нажален — опечален, натъжен, тъжен, наскърбен, огорчен, нещастен

нажалявам — наскърбявам, натъжавам, оскърбявам, причинявам жал (мъка, скръб, огорчение), огорчавам

нажежавам — загрявам, нагрявам, нагорещявам, горещя, затоплям, загорещявам, сгорещявам, сгрявам, стоплям ‖ (*прен.*) разпалвам, раздухвам, подсилвам, засилвам

нажулвам — жуля, бия, шляпам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), набивам, нашляпвам, шибам, нашибвам, начесвам, натривам носа (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) наругавам, изругавам, нахоквам

назад — обратно, назире, в обратна посока, противно, противоположно ‖ възнак, гърбом ‖ на заден план

назадничав — реакционен, консервативен, ретрограден (*книж.*), регресивен, рутинерен, невежа, назаднал, останал назад

назадничавост — консерватизъм, рутинерство, ретроградност (*книж.*), невежество, непросветеност, мракобесие, ограниченост, изостаналост

назван — назоваи, наречен, наименован, означен

название — име, наименование, означение, прозвище, прякор, епитет ‖ (*остар.*) заглавие

наздравица — тост (*книж.*), напивка

наздраво (*нар.*) — сигурно, положително

назидавам (*книж. остар.*) — поучавам, наставлявам, напътствувам, съветвам, уча, обучавам, направлявам

назидание (*книж.*) — урок, поука, наставление, съвет, поучение, пример, образец

назидателен (*книж.*) — поучителен, напътствен, наставнически, съветнически, примерен, образцов ‖ полезен

назлъндисвам се (*разг.*) — дърпам се (*разг.*), не се съгласявам, противя се, тегля се (*разг.*), упорствувам, опирам се (*разг.*), капризнича

назначавам — поставям, определям, избирам, означавам, предопределям, предназначавам ‖ насрочвам

назначение — предназначение, цел, предопределение, принадлежност, адрес ‖ мисия, длъжност, задача, служба

назовавам — наименувам, наричам, давам име, именувам, зова (*нар.*) ‖ викам, повиквам, обръщам се към

назорвам (*нар.*) — принуждавам, насилвам, озорвам (*разг.*), давам зор (*нар.*)

назрявам — зрея, узрявам, дозрявам ‖ (*прен.*) напредвам, развивам се, наближавам, идвам

назрял — зрял, развит ‖ готов, напреднал, приготвен, подготвен ‖ навременен, актуален, насъщ, удобен, узрял

назубрям — зубря, уча, заучавам, изучавам (научавам) наизуст, кълва (*разг.*), накълвавам (*разг.*)
назъбен — наръбен, нарязан, грапав, нащърбен
наивен — простодушен, добродушен, откровен, прост, простосърдечен, искрен, чист, доверчив, непресторен, естествен, добряк (*разг.*), наивник, детински, незлобив ‖ лекомислен, лекоумен, лековерен, заслепен
наивник — (*вж.*) наивен
наивност — простодушие, доброта, добродушие, доверчивост, непринуденост, откровеност, естественост, непресторенност ‖ лекомислие, лековерие
наиздумвам (*нар.*) — наизказвам, нахортувам (*диал.*), надумвам (*нар.*), наизговарвам, наговарвам, наизричам
наизказвам — (*вж.*) наиздумвам, изричам, избърборвам
наизуст — на памет, науст
наименование (*книж.*) — (*вж.*) название
наименувам — назовавам, наричам, означавам, показвам, давам име, кръщавам (*нар.*)
наистина — действително, навярно, всъщност, фактически, в действителност, в реалност, сигурно
най-вече — най-много, особено, предимно, най-паче (*остар.*), преди всичко, главно, на първо място, първом, изпърво (*разг.*) ‖ силно, важно
най-много — максимум, най-вече, главно, предимно, преди всичко
най-напред — първо и първо (*разг.*), преди всичко
най-общ — нетипичен, несъществен, неспецифичен
най-после — най-сетне, накрая, найподир, в края на краищата, на последно място, след всичко това, напоследък, на последния момент
наказан — осъден ‖ измъчен, изтерзан
наказание — санкция, присъда ‖ (*разг.*) мъчение ‖ възмездие (*книж.*)
наказателен — углавен, репресивен
наказвам — осъждам, налагам наказание (*книж.*), санкционирам (*книж.*), бичувам, преследвам, обявявам за незаконно ‖ мъча, измъчвам ‖ отмъщавам
наказвам се — мъча се, измъчвам се, изтезавам се, изтерзавам се, тормозя се, страдам, виждам и патя (*разг.*), изстрадвам
наказуем — забранен, запретен (*книж.*), незаконен, противозаконен, престъпен, преследван, нереден
наканвам се — започвам, предприемам, решавам се, вземам инициатива (почин)
накаран — принуден, заставен, насилен, задължен, натоварен ‖ склонен, придуман
накарвам — принуждавам, заставям, насилвам, карам, задължавам, натоварвам ‖ скланям, придумвам, убеждавам, увещавам
накарвам се — (*вж.*) нахоквам
накастрям (*разг.*) — (*вж.*) нахоквам
наквасвам — намокрям, квася, мокря, заливам, измокрям, обливам, напоявам, натапям, натопявам, напръсквам, пръскам, наплисквам
накипял — прелял, преминал границата
накисвам — (*вж.*) наквасвам
накит — украшение, скъпоценност, украса, гиздило (*разг.*), труфило (*нар.*), гердан, нашиз, огърлица, декорация
накичвам — кича, обкичвам, крася, украсявам, гиздя, нагиздям, разхубавявам, труфя (*разг.*), гарнирам, декорирам
накичен — украсен, нагизден, кокетен, разхубавен, натруфен (*разг.*), гарниран, декориран
наклаждам — клада, запалвам, подпалвам
наклеветявам — клеветя, оклеветявам, злепоставям, набедявам, набеждавам, оскандалявам, одумвам, хвърлям кал (*книж.*), клеймя (*прен.*), охулвам, наклепвам (*разг.*), наклопвам (*разг.*), наковлаждам (*диал.*)

наклепвам (*разг.*) — (*вж.*) наклеветявам

наклон — стръмнина, нанадолнище, надолнище, склон, урва

наклонèн — наведен, накривен, полегат, стръмен, кривнат, легнал, изкривен, под ъгъл

наклòнен — склонен, благосклонен, благоразположен (*книж.*), разположен, предразположен (*книж.*), готов, съгласен

наклонност — способност, склонност, талант, заложба, предразположение (*книж.*), влечение, податливост, дарба, любов, привързаност, пристрастеност, стремеж, разположение, желание, страст ‖ навик, привичка

наклонявам — навеждам, прекланям, свеждам, превивам, извивам, килвам (*разг.*)

наковлаждам (*диал.*) — наклеветявам, обаждам, набеждавам, съобщавам, ковладя (*диал.*), донасям, доносича

накокатвам се (*диал.*) — ставам, привдигам се, попривдигам се, приповдигам се, изправям се, надигам се

наконтвам се — контя се, гиздя се, пременям се, нагиздвам се, натруфям се (*разг.*), докарвам се (*разг.*)

наконтен — изконтен, пременен, нагизден, гиздав, напет, хубав, красив, докаран (*разг.*)

накрай — (*вж.*) най-после

накратко — с малко думи, с няколко думи, съкратено, в резюме, кратко, накъсо, сбито, стегнато, с две думи, с една дума, вкратце (*остар.*), без подробности, в общи линии

накривен — (*вж.*) наклонен

накриво — наведено, полегато, легнало, изкривено, кривнато, встрани, настрани, косо, на калъч (*разг.*) ‖ наопаки

накривява ми (*разг.*) — става ми криво (*разг.*), домъчнява ми, става ми мъчно, докривява ми (*разг.*)

накуп — вкупом, купом (*нар.*), заедно, наедно, всички, дружно, изведнъж, изцяло

накуцвам — куцам, понакуцвам, сакат съм, хромав съм, кукуцам, куцукам

накълцвам — кълцам, нарязвам, насичам, срязвам, скълцвам, смилам

накърнен — засегнат, докоснат, ранен, наранен ‖ (*прен.*) докачен, обиден, оскърбен ‖ ощетен, увреден, нащърбен

накърнявам — докосвам, засягам ‖ наранявам ‖ докачвам, оскърбявам, обиждам ‖ ощетявам, увреждам, повреждам, нащърбявам, посягам на

накършвам — начупвам, чекна, откеквам, кърша, късам, чупя, пречупвам, скършвам, накъсвам

накъсвам — късам, дробя, насичам, разкъсвам, раздробявам, сдробявам, надробявам, нарязвам, разрязвам, парча (*диал.*), напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), кълцам, накълцвам, разделям, дера, раздирам, цепя, разцепвам ‖ откъсвам, наскубвам, скубя

накъсо — накратко, вкратце (*остар.*), съкратено, в резюме, сбито, с няколко думи, с малко думи

налагам — пластя, напластявам, наслагвам, постилам, турям, редя, нареждам ‖ (*прен.*) натискам, наблягам, насилвам, принуждавам, заставям, заповядвам, натрапвам, предписвам, диктувам ‖ (*разг.*) бия, бъхтя, набивам, нанасям побой, блъскам, тепам (*диал.*), лупам (*диал.*), тупам

налагам се — натрапвам се, принуждавам, заставям, заповядвам, упражнявам натиск (давление) ‖ надвивам, надделявам, справям се, излизам на глава (*разг.*) ‖ бивам признат, ставам извèстен, прочувам се

налага се — необходимо е, трябва, наложително е, желателно е, неизбежно е

налапвам — лапам, гълтам, нагълтвам, поглъщам, ям, изядам, изпояждам

налегнат — натиснат, смазан, притиснат ‖ (*прен.*) обхванат, обзет

належащ — (*вж.*) наложителен
нàлето (*диал.*) — лятос, през лятото
наливам — сипвам, насипвам, досипвам, доливам, пълня, напълвам, вливам
наливам се — (*прен.*) пия
налитам — налетявам, нападам, нахвърлям се, връхлитам, втурвам се, впускам се, атакувам, хвърлям се ‖ натъквам се, попадам, срещам се
наличен — явен, налице, на разположение, разполагаем
наличие (*книж.*) — (*вж.*) наличност ‖ съществуване, присъствие
наличност (*книж.*) — съдържание, наличие (*книж.*), количество, ефектив, запас, реалност ‖ присъствие, съществуване
налог — данък, берия (*остар.*), даждие (*остар.*), облог, облагане, такса, контрибуция, тегоба
наложен — натрапен, нежелан, заставен, предписан, наложителен, заповядан
наложителен — належащ, обязателен, задължителен, важен, необходим, нужен, потребен, насъщ, настоящ, неотменен, неизбежен, неминуем, фатален ‖ бърз, спешен, незабавен, немедлен (*книж.*), неотлагаем, неотложен
наложително — (*вж.*) наложителен; по необходимост, от немай-къде (*разг.*)
наложителност — нужда, необходимост, потребност, потреба, неизбежност, фаталност
налоквам се (*разг.*) — лоча (*разг.*), пия, смуча (*разг.*), напивам се, насмуквам се (*разг.*), насмърквам се (*разг. грубо*), смъркам (*разг. грубо*)
налудничав — луд, смахнат, неуравновесен, ненормален, пѐрнат (*разг.*), бишнат (*разг.*), дръпнат (*разг.*), чалнат (*разг.*), блъснат (*разг.*), щурав (*разг.*), завеян, извеян, занесен (*разг.*), залисан (*разг.*), манияк
налудничавост — неуравновесеност, лудост, ненормалност, завеяност, занесеност (*разг.*), смахнатост
налудувам се — скачам, мятам се, лудея, лудувам, играя, наигравам се, немирствувам, наскачвам се
налучквам — улучвам, случвам (*нар.*), сполучвам, умервам, улавям, напипвам, хващам, набарвам (*разг.*), сбарвам (*разг.*), намирам, откривам ‖ долавям, усещам, предусещам, угаждам (*диал.*), предугаждам, предчувствувам, познавам, догаждам се
налягам — натискам, наблягам, притискам, напирам, напъвам, насилвам ‖ (*прен.*) упражнявам натиск
налягам си дрипите (дрипелите) (*разг.*) — налягам си парцалите (*разг.*), мълча ‖ не участвувам, кротувам, не действувам, не предприемам, спотайвам се
наляга ме — сполита ме, връхлита ме ‖ (*прен.*) обзема ме, обхваща ме, завладява ме, овладява ме
наляга ме грижа — угрижен съм, загрижен съм, замислен съм, безпокоя се
наляга ме сън (дрямка) (*разг.*) — (*вж.*) приспива ми се
намазвам — мажа, разтривам, размазвам ‖ натривам, натърквам
намален — смален, умален, къс, скъсен, съкратен, ограничен, малък, спаднал
намаление — смаляване, понижение, умаление, ограничение, съкращение, снижение, спадане ‖ отбив, отстъпка, спадане, рабат
намалявам — смъквам, съкращавам, снижавам, спадам, ограничавам, скъсявам, редуцирам, умалявам, смалявам, свеждам до, понижавам ‖ омаловажавам, смекчавам ‖ отслабвам, смалявам се, губя силата си
намацвам — (*вж.*) замърсявам
намек — подсещане, подмятане, подхвърляне, загатване, споменаване, досещане, наблягане, алюзия (*книж.*) ‖ упрек, укор, забележка, натякване
намеквам — загатвам, споменавам, наблягам, досещам, подсещам, навеждам на мисълта, правя алюзия (*книж.*), внушавам ‖ (*прен.*) подхвърлям, подмятам ‖ укорявам, пра-

вя бележка, забелязвам, натяквам, упреквам, правя намек, не одобрявам

намерение — замисъл, помисъл, идея, план, проект, кроеж, тъкмеж (*нар.*), побуждение (*книж.*), преднамереност, умисъл ‖ цел, стремеж, желание, воля

намеса — вмешателство, интервенция, участие ‖ (*прен.*) пръст (*разг.*)

намесвам се — вмесвам се, интервенирам (*книж.*), бъркам се (*разг.*), пъхам се (*разг.*), мушкам се (*разг.*), замесвам се, объркваm се, забърквам се, посредничa ‖ участвувам, вземам участие (*книж.*)

намествам — натъкмявам, настанявам, нагласявам, поставям, турям, гуждам (*диал.*), разполагам, вместям, установявам, инсталирам, намърдвам

наместен — натъкмен, настанен, разположен, турен, гуден (*диал.*), поставен, сложен, наслаган ‖ подслонен, задомен

наместник — заместник, наследник, приемник, правоприемник, продължител

наместо — вместо, в замяна

наместям — (*вж.*) намествам

намесям се — (*вж.*) намесвам се

наметало — наметка, дреха, покривало, пелерина, шал, ешарф

наметка — (*вж.*) наметало

намигам — смигам, правя знак

наминавам — обикалям, спохождам, посещавам, навестявам, обхождам, минавам, преминавам, визитирам, заобикалям, отбивам се, мяркам се, вестявам се, наминувам (*диал.*), набикалям, набикалям (*диал.*)

намирам — откривам, нахождам (*остар.*), найда (*нар.*), изнамирам, срещам ‖ налучквам, заварвам, сварвам, виждам, попадам на, налетявам ‖ смятам, считам, на мнение съм, преценявам, констатирам

намирам му лесното (*разг.*) — (*вж.*) справям се, оправям се

намира се — има го, среща се, съществува, не липсва, фигурира

намирисвам — понамирисвам, воня, мириша, издавам миризма, развонявам се, смърдя (*разг грубо*), засмърдявам (*разг. грубо*), зловоня (*разг.*), вмирисвам се ‖ помирисвам, подушвам, усещам, надушвам

намислям — измислям, възнамерявам, откривам, решавам, наумявам си, наумило ми се е (*разг.*), дошло ми е на ума, ражда ми главата (*разг.*), умен съм ‖ тъкмя (*нар.*), кроя, чертая, проектирам, предначертавам, глася, нагласявам ‖ сещам се, подсещам се, идва ми на ума, припомням си, спомням си

намножавам се — (*вж.*) размножавам се

намокрен — (*вж.*) мокър

намокрям — (*вж.*) мокря

намордник — (*прен.*) юзда, спирачка

намотавам — навивам, насуквам, засуквам, усуквам, мотая, обвивам ‖ завивам

намразвам — (*вж.*) мразя

намръщвам се — мръщя се, муся се, намусвам се, въся се, навъсвам се, начумервам се, свивам вежди, свъсвам вежди, придобивам сърдит (начумерен, загрижен) вид, ставам сърдит (начумерен), цупя се (*разг.*), нацупвам се (*разг.*) ‖ (*прен.*) недоволствувам, сърдя се, разсърдвам се

намръщен — навъсен, начумерен (*разг.*), намусен, нацупен (*разг.*), неприветлив, борсук (*разг.*), сърдит, недоволен, свъсил вежди ‖ (*прен.*) кисел ‖ мълчалив, замислен, загрижен

намусвам се — (*вж.*) намръщвам се

намусен — (*вж.*) намръщен

намъквам — обличам, навличам (*разг.*), нахулвам (*диал.*), нахлузвам (*разг.*), надявам (*разг.*)

намъквам се (*разг.*) — вмъквам се, навлизам, влизам, заемам, намърдвам се (*разг.*), настанявам се, провирам се, пропъхвам се, промъквам се, проникввам се, нанасям се, присламчвам се

намърдал се (*разг.*) — настанил се, нагнездил се, наместил се, заврял се (*разг.*), пъхнал се (*разг.*), окупирал,

заел, свврял се, загнездил се, намъкнал се
намърдвам се *(разг.)* — намествам се, настанявам се, намъквам се *(разг.)*, вмъквам се, въвирам се, пъхам се, пропъхвам се, провирам се, прислам чвам се *(разг.)*, напъхвам се, мушвам се, нагнездям се, сядам, заемам, влизам
намърсявам — *(вж.)* замърсявам
нанадолнище — *(вж.)* надолнище
нанаждам — надя, снаждам, наставям, съединявам, прибавям, допълвам, добавям, удължавам, насоcвам *(диал.)*, донаждам
нанасям — *(прен.)* вписвам, отбелязвам, означавам ‖ внасям
нанасям се — намъквам се *(разг.)*, влизам, навлизам, намърдвам се *(разг.)*, настанявам се, пренасям се
нанасям вреда — навреждам, вредя, увреждам, пакостя, напакостявам
наниз — огърлица, гердан, украшение, накит, гиздило, труфило *(нар.)*
нанизвам — нижа, връвя, навървям, пробождам ‖ изреждам, подреждам
наново — пак, отново, отначало, още веднъж, изново *(нар.)*, повторно, втори път ‖ допъти *(нар.)*, следващия път
нанос — тиня, наслойка
наобиколен — заобиколèн, обкръжен, опасан, обиколèн
наоколо — тъдява *(нар.)*, тук, близо, околовръст, край, около, в близост, до, при, в съседство, наблизо
наопаки — обратно, напротив, инак, иначе, не така, опак, от (на) другата страна, против, противно, противоположно ‖ обърнато с главата надолу *(разг.)*
наострен — заострен, изострен, наточен, изшилен, остър, шилест ‖ *(прен.)* надъхан, насъскан, настроен, възбуден, настървен ‖ напрегнат
наострям — остря, точа, изострям, източвам, наточвам ‖ *(прен.)* настройвам, насъсквам, подстрекавам, надъхвам, възбуждам, настървявам
наострям уши *(разг.)* — вслушвам се, наострям слух
нападам — налитам, нахвърлям се, връхлитам, втурвам се, устремявам се, атакувам ‖ нагрубявам, обиждам, оскърбявам, уязвявам, обвинявам, бичувам, осмивам, ругая, докачвам, укорявам, нанасям обида, провокирам
нападателен — настъпателен, агресивен, воинствен, офанзивен ‖ дързък, смел, бояк, връхлитащ, налитащ, устремителен, настървен ‖ свадлив, нагъл, оскърбителен, обиден
нападение — удар, напор, пристъп, нахлуване, нахълтване, навлизане, взлом, щурм, офанзива, агресия, атака, настъпление
нападка — обида, оскърбление, обвинение, присмех, порицание, укор, атака
нападнат — атакуван ‖ *(прен.)* обвинен, обиден, оскърбен, засегнат, порицан, жигосан
напакостявам — пакостя, навреждам, правя (сторвам) пакост (вреда), причинявам вреда, правя беля *(разг.)* ‖ увреждам, осцетявам
напакостявам си — навреждам си, влизам в беля *(разг.)*, докарвам си беля *(разг.)*
напарвам се *(разг.)* — изпащам си *(разг.)*, пострадвам си, напатвам се
напаст — злина, злощастие, бедствие, нещастие, злополучие, поразия *(разг.)*, беда, гибел, злополука, провала, бич *(прен.)*
напащам се *(диал.)* — напатвам се, изпащам си *(разг.)*, страдам, изстрадвам, измъчвам се, намъчвам се, пострадвам, нетеглям се, патя си, тегля
напев — мелодия, ария, песен, припев
напердашвам *(разг.)* — пердаша *(разг.)*, бия, бъхтя *(разг. грубо)*, набивам, налагам, удрям, думкам, тепам *(диал.)*, шибам, набъхтвам *(разг.)*, млàтя *(диал.)*
наперен — вирнат, навирен, пряв, изправен ‖ *(прен.)* високомерен, важен, надут, горделив, наперчен

напет — хубав, строен, красив, гиздав, наконтен, кипър (*нар.*), спретнат

напивам — напоявам, упоявам

напил се — пиян ‖ натряскал се (*разг. грубо*), насвяткал се (*разг.*), насмъркал се (*разг. грубо*), налокал се (*разг. грубо*), насмукал се (*разг. грубо*)

напинам (*диал.*) — (*вж.*) напъвам, напирам

напипвам — сбарвам (*разг.*), хващам, улавям, залавям, набарвам (*разг.*), барам (*разг.*), докопвам, сграбчвам, пипам, докосвам, досягам ‖ (*разг.*) изненадвам

напирам — наблягам, натискам, притискам, налягам, насилвам, напъвам, напрягам сили, тласкам, силя, тикам, блъскам, бутам, давам отпор, форсирам ‖ (*прен.*) настоявам, залягам, упорствувам

напитка — напитък, питие, пиво

напластен — наслоен, настлан, постлан, натрупан, покрит

напластявам — наслоявам, слоя, стеля, настилам, покривам, пластя, наслагвам, трупам, натрупвам, постилам, застилам

наплашвам — сплашвам, изплашвам, подплашвам, заплашвам, всявам (внушавам) страх (уплаха), разколебавам

наплашен — изплашен, страхлив, боязлив, плах, бъзлив (*разг.*), колеблив, слабодушен, слабохарактерен, сплашен, несмел, смутен, стреснат

наплащам се — отплащам се, отблагодарявам се

наплив — нахлуване, нахълтване, нашествие, порой, приток, прилив, наводнение ‖ (*прен.*) изобилие, обилие ‖ (*прен.*) навалица, мравуняк, гъмжило, множество, тълпа, вълна, сган

наплисквам — плискам, мокря, намокрям, поливам, ръся, наръсвам, поръсвам

наплодявам — (*вж.*) размножавам се

наплюсквам се (*разг. грубо*) — наядам се, изяждам, лапам, плюскам (*разг. грубо*), налапвам се (*разг.*), нагълтвам се (*разг.*), надънвам се (*разг. грубо*), насищам се, надумквам се (*разг. грубо*)

напляскавам — наудрям, нашляпвам (*разг.*), набивам, натупвам, понатупвам, понабивам

наподобявам — приличам, схождам, мязам (*разг.*), заприличвам, бия на (*разг.*) ‖ имитирам, възпроизвеждам

напоен — мокър, намокрен, подмокрен, накиснат, наквасен, измокрен, залян, влажен, овлажнен, навлажнен ‖ (*прен.*) надъхан, пропит

напокон (*диал.*) — накрая, най-накрая, после, най-после

напомням — подсещам, досещам, припомням, спомням, сещам, възпоменавам (*остар.*) ‖ предупреждавам, правя бележка

напомпям — помпя, надувам, пълня ‖ (*прен. разг.*) надъхвам, настройвам, насъсквам, настървявам

напор — напън, натиск, насилие, наблягане, тласък, удар, напрягане, напрежение ‖ нагон

напоследък — в последно време, скоро, наскоро, току-що, преди (известно) време, вече

напосоки — приблизително, неопределено, несигурно, в мъгла, на примица

напоявам — напойвам, напивам ‖ мокря, намокрям, измокрям, наквасвам, квася, накисвам, кисна, заливам, поливам, пръскам, подмокрям, овлажнявам

направа — изработка, производство, фабрикация, изделие ‖ конструкция, структура

направен — извършен, завършен, свършен, изпълнен, станал, произведен, сътворен, формиран, изработен, готов ‖ образуван, съставен

направление — посока, насока, цел, страна, линия

направлявам — насочвам, напътвам, водя, ръководя, ориентирвам, упътвам, сочa пътя, дирижирам ‖ съветвам, командувам, управлявам, ръководя

направо — непосредствено, директно, в целта, пряко ‖ през просото (*разг.*), кестерме (*нар.*) ‖ без заобикалки (*разг.*), открито, откровено, прямо, ребром

направям — извършвам, свършвам, правя, сторвам, образувам, съставям, изпълнявам, изработвам, създавам, сътворявам, осъществявам, реализирам ‖ угаждам, задоволявам

напразен — излишен, безполезен, безплоден, безрезултатен, безцелен, безпредметен, безуспешен, ялов (*разг.*), напуст, неоснователен

напразно — напусто, безцелно, безуспешно, безполезно, без полза, без смисъл, безрезултатно, мърцина (*нар.*), всуе (*остар. поет.*), нахалос, на вятъра (*разг.*), залудо (*нар.*), без полза, за права бога (*нар.*), незаслужено

напрашвам — праша, опрашвам, покривам с прах, изпрашвам

напращял — надут, пълен, напълнял, набъбнал, наедрял, едър, уголемен, увеличен, подут, нараснал, понаедрял, разширен

напрегнат — усилен, стремителен, интензивен (*книж.*), натегнат, обтегнат, изпънат ‖ (*прен.*) углъбен, съсредоточен, с удвоено внимание ‖ наострен, изострен

напрегнато — с напрежение, с пълна пара (*разг.*), бързо, стремително ‖ съсредоточено, внимателно, със затаен дъх (*книж.*)

напрегнатост — усилие, напрежение, напън, стремителност, натегнатост ‖ (*прен.*) съсредоточеност, внимание, углъбеност

напред — налице, начело, наяве ‖ изпъкнал, издаден, изпречен

напредвам — придвижвам се, задминавам, вървя напред, минавам (движа се, придвижвам се) напред ‖ (*прен.*) развивам се, увеличавам се, авансирам, успявам, издигам се, просперирам, прогресирам, вирея, процъфтявам, цъфтя, еволюирам, изпъквам, вървя напред, пристъпвам

напреднал — назрял, зрял, развит, готов, приготвен, подготвен ‖ издигнат, културен, образован, напредничав

напредничав — напреднал, прогресивен, свободолюбив, свободомислещ, демократичен, модерен, културен, издигнат

напредничавост — прогресивност, свободолюбие, свободомислие, демократичност, либералност

напредък — ход, вървеж, успех, прогрес, цъфтеж, преуспяване, развитие, подем, възход, напредване, просперитет, усъвършенстване ‖ култура, цивилизация ‖ придобивка, постижение, крачка напред (*книж.*)

напрежение — напор, усилие, интензивност, напън, натиск, насилие, тласък ‖ натегнатост, обтегнатост, напрегнатост ‖ (*прен.*) съсредоточеност, внимание

напреки — косо, направо, пряко, на верев

напречен — препречен, пресечен, кръстосан, по диагонал, през средата

наприказвам — надумвам (*нар.*), наговарвам, нахортувам (*диал.*), набъбрям, наломотвам (*разг.*)

наприказвам се — наговарвам се, понаприказвам се, нахортувам се (*диал.*), изказвам си, изричам, говоря, казвам, хоратя (*диал.*), набъбрям се

например — да вземем за пример, ето, ето на, да речем, тъй да се каже

напролет — пролетес, през пролетта

напротив — обратно, наопаки, съвсем не, иначе ‖ противоположно, в противоположност, в противовес

напръсквам — пръскам, ръся, наръсвам, мокря, намокрям, измокрям, църкам, нацърквам, изцърквам, опръсквам

напрягам се — силя се, давам напън, правя усилия (*книж.*), напрягам сили, изсилвам се, напъвам се, насилвам се, изпъвам се, обтягам се, на-

пирам, тласкам, натискам, наблягам | стремя се | съсредоточавам се, внимавам

напрягам сили — (*вж.*) напрягам се

напук (*разг.*) — на инат (*разг.*), обратно, напротив, наопаки, да дразня, да ядосвам, за зло, против волята

напуквам — нацепвам, разпуквам, разцепвам, пукам, пръскам, правя пукнатини, попуквам

напускам — (*вж.*) напущам

напуснат — изоставен, самотен, сам, занемарен, захвърлен, отхвърлен, пренебрегнат, отблъснат | стар, демодиран

напусто (*нар.*) — (*вж.*) напразно

напушва ме на смях (*разг.*) — досмешава ме, смях ме е, смешно ми е, идва ми смях, надува ме смях, хваща ме смях, прихвам да се смея

напущам — напускам, оставям, изоставям, занемарявам, пренебрегвам, захвърлям, бракувам, зарязвам (*разг.*), парясвам (*нар.*) | бягам, оттеглям се, вдигам си чуковете (чукалата) (*разг.*), вдигам си парцалите (*разг.*)

напущам се — изоставям се, занемарявам се, отпущам му края (*разг.*)

напущане — оставка | изоставяне, оттегляне

напъвам — напирам, напинам (*диал.*), напрягам се, насилвам, силя, натискам, налягам, тикам, тласкам, блъскам, бутам, наблягам, форсирам

напъвам се (*разг.*) — пъна се, напрягам се, силя се, правя усилия (*книж.*), мъча се, изсилвам се, напрягам сили (*книж.*), насилвам се

напъждам — (*вж.*) изпъждам

напълвам — пълня, доливам, досипвам, запълвам, препълвам, понапълвам, позапълвам, попълвам, изпълням

напълно — всецяло, изцяло, досущ, съвсем, съвършено, абсолютно, основно, подробно, детайлно, точно, открай докрай (*разг.*), от игла до конец (*разг.*), докрай, до дъно, из дъно, из корен, из основи, хептен (*нар.*), дибидюс (*диал.*), без остатък

напълнявам — пълнея, едрея, дебелея, надебелявам, тлъстея, затлъстявам, понапълнявам, понаедрявам, наедрявам, позатлъстявам

напън — напъване, напор, натиск, сила, насилие, напрежение, напрягане, наблягане, тласък

напъстрен — пъстър, шарен, нашарен, обагрен, оцветен, многоцветен, разноцветен | различен, разнообразен

напъстрям — изпъстрям, пъстря, шаря, нашарвам, изшарвам, обагрям, оцветявам

напътвам — упътвам, насочвам, оправям, направлявам, ориентирвам, водя, ръководя | (*прен.*) наставлявам, съветвам, поучавам, дирижирам, инструктирам, ръководя, напътствувам (*книж.*)

напътвам се — направлявам се, насочвам се, запътвам се, отивам, тръгвам, заминавам, потеглям, поемам, отправям се, отпътувам, хващам пътя (*разг.*)

напътване — (*вж.*) напътствие

напътен — упътен, насочен, оправен, отправен, ориентиран | поучен, посъветван

напътствен — наставнически, назидателен, съветнически, поучителен | бащински (*прен.*)

напътствие — наставление, напътване, указание, инструкция, директива, ръководство, ориентировка, съвет, поука | надзор, наблюдение

напътствувам (*книж.*) — (*вж.*) напътвам

напъхвам — (*вж.*) пъхам

наравно — еднакво, равно, по равно, в еднаква степен, наред, редом

нарадвам се — радвам се, понарадвам се, наслаждавам се, изпитвам удоволствие

нарамвам — вземам на гръб, натоварвам се, задигам, грабвам, вземам, товаря се

наранено — убито (*нар.*), контузено, контузия

наранявам — причинявам рана, изранявам, разранявам, разкървавявам, удрявам, контузвам || накърнявам, повреждам || (*прен.*) нападам, оскърбявам, обиждам, засягам

нараствам — раста, големея, развивам се, уголемявам се, увеличавам се, едрея, разраствам се, умножавам се, удвоявам се, пораствам, зрея, назрявам, израствам || плодя се, наплодявам се, размножавам се, намножавам се || напредвам, издигам се

нарастване — увеличение, уголемяване, развитие, развиване, растеж

нарасгък — издатина, израстък, придатък

наред — редом, паралелно, успоредно, заедно, наедно, един до друг || еднакво, наравно, в еднаква степен, равно || едновременно

наредба — разпореждане, разпоредба, заповед, повеля (*остар. книж.*), повеление (*остар. книж.*), нареждане, постановление, предписание || правилник, устав, упътване, указание, порядък, закон, правило

наредба — уредба, мобилировка, обзавеждане, обстановка

нареждам — съставям, уреждам, устройвам, редя, нижа, тъкмя, натъкмявам, нагласявам, настанявам || обзавеждам, мебелирам || сортирам, отделям, класирам || поставям в ред, разтребвам, подреждам, оправям, слагам в ред (порядък) || разпореждам, заповядвам, предписвам, постановявам, повелявам (*книж. остар.*)

нареждам се — редя се, нижа се, врeждам се, пригаждам се, нагаждам се, настанявам се, натъкмявам се, приспособявам се, привиквам, фамилиаризирам се

нареждам я (*разг.*) — втасвам я (*разг.*), оплесквам я (*разг.*), скопосвам я (*разг.*), вапсвам я (*диал.*)

нареждане — наредба, разпореждане, разпоредба, заповед, предписание, повеля (*книж. остар.*)

наречен — назван, наименован, означен, посочен || кръстен

наречие — говор, език, диалект, провинциализъм || дикция, произношение, изговор

наривам — рина, изривам, хвърлям, изхвърлям

нарисувам — обрисувам, описвам, охарактеризирам, очертавам, изписвам, рисувам

наричам — именувам, наименувам, зова (*нар.*), назовавам, означавам, давам име (название), кръщавам

наркоза — упойка, анестезия, умъртвяване, онесвестяване

наркотичен — упоителен, упойващ, приспивателен

народ — нация, националност, народност, племе, раса, население || трудещи се, маса, много хора, навалица, множество || (*остар.*) сбирище, тълпа, плебеи

народен — народностен, национален, обществен, публичен, държавен, отечествен, общ, общонароден || популярен, общодостъпен, общоизвестен, простонароден

народностен — етничен, племенен, расов, национален

народовластие — демокрация, народна власт

народополезен — обществено полезен, производителен, продуктивен

нарочвам (*нар.*) — набеждавам, виня, бедя, обвинявам

нарочен — специален, особен || умишлен, съзнателен, неслучаен

нарочно — преднамерено, умишлено, съзнателно, обмислено, максус (*диал.*), специално

наругавам — ругая, хокам, нахоквам, изругавам, изхоквам, сропвам се (*диал.*), ропам се (*диал.*), мъмря, скарвам се, карам се, зъбя се (*разг.*), сгазвам (*разг.*), газя (*разг.*)

нарушавам — престъпвам, не зачитам, провинявам се, сгрешавам, прегрешавам, не изпълнявам, не спазвам, смущавам

нарушение — престъпление, провинение, простъпка, неизпълнение, неспазване, непокорство

нарушител — злосторник, престъпник, смутител
наръбен — ръбест, назъбен, нарязан, грапав
наръгвам — (*вж.*) ръгам
наръки (*нар.*) — (*вж.*) насгода (*нар.*)
наръсвам — ръся, поръсвам, пръскам, попръсквам, сипя, насипвам, посипвам, понасипвам
наръчник — справочник, помагало, указател
нарядко — рядко, сегиз-тогиз, от време на време, изрядко, понякога, на промеждутъци, тук-там
нарязвам — (*вж.*) насичам, режа ‖ (*прен. разг.*) наругавам, нахоквам, кастря, накастрям, скастрям, скарвам се
насаждам — садя, посаждам, засаждам, сея, засявам, хвърлям семе ‖ (*прен. книж.*) всаждам, вгнездям, вкоренявам, присаждам, внедрявам, вселявам, установявам ‖ култивирам, поощрявам
насаждение — посаждение, култура
насам — тук, тъдява (*нар.*), наоколо, наблизо
насам-натам (*разг.*) — навсякъде, по всички посоки (страни)
насаме (*разг.*) — уединено, отделно, самотно, сам, на четири очи
насвяткал се (*разг. грубо*) — пиян, напил се, нетрезв, натряскал се (*разг. грубо*)
насгода (*нар.*) — удобно, лесно, наръки (*нар.*), под ръка, на лесно
насекоми — инсекти, бубулечки (*нар.*)
населен — заселен, обитаем
население — народ, народност ‖ обитатели, жители
населявам — обитавам, заселявам, живея
насетне — после, след това, нататък, подир, подир това, надире, оттук нататък, по-късно, след туй, отсега нататък
насила — (*вж.*) насилствено
насилвам — силя, налягам, натискам, наблягам, напирам, напъвам, тикам, напрягам, тласкам, блъскам, бутам, форсирам, ускорявам ‖ принуждавам, заставям, давам зор (*разг.*), озорвам (*разг.*), задължавам, карам, налагам, настоявам, натоварвам ‖ изнасилвам, изнудвам
насилвам се — напрягам се, напъвам се, правя усилия, силя се, мъча се, озорвам се (*разг.*)
насилен — натиснат, притиснат, пресилен ‖ принуден, заставен, задължен, накаран ‖ изнасилен, изнуден
насилие — сила, натиск, тласък, напън ‖ принуда, принуждение ‖ безправие, беззаконие, гнет, тормоз, терзание (*остар.*), мъчение ‖ изнасилване, изнуда
насилник — притеснител, подтисник, угнетител, тиранин, деспот, сатрап, господар, самовластник (*книж.*)
насилнически — брутален, жесток, тираничен, деспотичен ‖ принудителен, угнетителен
насилничество — насилие, подтисничество, гнет, тормоз, мъчение ‖ тирания, деспотизъм, сатрапия
насилствен — принудителен, задължителен, наложителен, неохотен, насилнически
насилствено — насилнически, насила, силом, по принуда, принудително, по принуждение, с насилие, против волята (желанието), задължително, неохотно, без желание, от немай-къде (*разг.*), по неволя, трудно, мъчно, едва-едва
насилям — (*вж.*) насилвам
насип — могила, гамула (*диал.*), камара
насипвам — сипя, сипвам, засипвам, гамуля (*диал.*), нагамулвам (*диал.*) ‖ пълня, напълвам, досипвам, доливам, ръся, поръсвам, пръскам, напръсквам
насита — насищане, пресищане, преситa, доволство, задоволяване, засищане, удовлетворение
наситен — сит, заситен, задоволен, доволен, удовлетворен, нахранен, преситен, утолен, наял се ‖ гъст, обилен, сгъстен, сбит, плътен, кондензиран
наситеност — ситост, преситеност, пресита (*поет.*), удовлетворение,

удовлетвореност ‖ гъстота, плътност
насичам — сека, накъсвам, нарязвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), раздробявам, разкъсвам, разрязвам, надробявам, късам, кълцам, накълцвам
насищам — утолявам, пресищам, засищам, нахранвам, поутолявам, позасищам ‖ удовлетворявам, задоволявам
насищам се — стига ми, задоволявам се, достатъчно ми е, утолявам се, задоволявам се, утолява ме, сит съм, преситен съм, идва ми сърце на място (*разг.*) ‖ омръзва ми, бактисвам (*разг.*), идва ми до гуша (*разг.*), втръсва ми се
наскоро — недавна, скоро, преди малко, отскоро, от близко време, завчера, неотдавна, малко време преди, малко време след, неотколе (*нар.*), в скоро време
наскорошен — недавнашен, скорошен, нов, близък, отскорошен
наскърбителен — (*вж.*) оскърбителен
наскърбявам — (*вж.*) оскърбявам ‖ причинявам мъка, натъжавам, наскалявам, огорчавам
наслагвам — слагам, поставям, турям, натурвам, натрупвам, слоя, наслоявам, намествам, редя, нареждам, пластя, напластявам
наслада — наслаждение, удоволствие, кеф (*нар.*), сладост, доволство, радост
наслаждавам се — изпитвам удоволствие, радвам се, любувам се, съм във възторг (*книж.*), изпитвам радост (наслада), възхищавам се ‖ забавлявам се
наслаждение — (*вж.*) наслада
наследие (*книж.*) — наследство, завет
наследник — правоприемник, приемник, заместник, наместник, продължител ‖ потомък, издънка (*прен.*)
наследници — потомство, поколение, деца, приемници, правоприемници, продължители
наследствен — вроден, семеен, фамилен, онаследен (*книж.*)
наследственост — приемственост, наследяване ‖ вроденост
наследство — наследие (*книж.*) ‖ завещание, бащиния
наследявам — получавам в наследство, придобивам по наследство ‖ (*прен.*) приемам, поемам, замествам
наследяване — заместничество, приемственост, приемство, наследственост, последовност (*книж.*)
наслоен — напластен, настлан, утаен, натрупан
наслоение — (*вж.*) наслойка
наслойка — наслоение, нанос, утайка, натрупване, слой, пласт ‖ мътилка, мътоқ (*диал.*), тиня
наслоявам — слоя, пластя, напластявам, настилам, покривам, наслагвам, натрупвам, постилам, застилам
наслуки (*нар.*) — случайно, неопределено, без посока, без цел
насмалко (*разг.*) — без малко, още малко и, едва, виси на конец (косъм) (*разг.*), почти
насмешка — подигравка, ирония, присмех, сарказъм (*книж.*)
насмешлив — присмешлив, подигравателен, ироничен, саркастичен (*книж.*), на подбив, сатиричен
насмогвам (*нар.*) — смогвам, успявам, справям се, превъзмогвам, преуспявам, сполучвам, надмогвам, надвивам
насмуквам се — напивам се, пия, смуча, смъркам (*разг.*), насмърквам се (*разг.*), лоча (*разг.*), налоквам се (*разг.*), абсорбирам
насока — направление, цел, насоченост, посока, страна
насосвам (*диал.*) — наставям, принаждам, прибавям, притурям, съединявам, слепям, удължавам
насочвам — отправям, устремявам, давам насока, обръщам към, направлявам, тласкам, бутам, напътвам, упътвам, дирижирам (*прен. книж* адресирам, ориентирам

насочвам се — определям се, ориентирам се, отправям се, устремявам се, напътвам се, запътвам се, тръгвам, заминавам
насочен — устремен, отправен, ориентиран, упътен, напътен, обърнат, тласнат ‖ определен, предназначен
насоченост — устременост, целеустременост, цел, направление ‖ предназначение, предназначеност, определеност
наспивам се — отспивам си, доспивам си, почивам си, отпочивам си
наспоред (*нар.*) — според, спроти (*нар.*), наспроти (*нар.*), съгласно, в съгласие с
наспроти (*нар.*)—спроти (*нар.*), наспоред (*нар.*), според, насреща, срещу
насред — посред, по средата, всред
насреща — срещу, отсреща, против, мимо (*книж.*)
насрещен — противоположен, отсрещен, срещуположен, противопоставен, противен
насрочвам — определям време, фиксирам, определям
настава — случва се, идва, настъпва, наближава, приближава, сбъдва се
наставка — удължение, прибавка, снадка
наставление — напътствие, напътване, упътване, ръководство, директива, инструкция, нареждане ‖ поука, поучение, урок, съвет, назидание, нотация, лекция, морал
наставлявам — напътвам, упътвам, уча, поучавам, съветвам, ръководя, давам съвет, давам поука (напътствие), чета лекция (*разг.*)
наставник (*разг.*) — учител, преподавател, педагог, напътственик, ръководител, съветник ‖ (*остар.*) попечител, ментор (*остар.*)
наставнически (*книж.*) — поучителен, напътствен, съветнически, назидателен, примерен ‖ авторитетен, тежък ‖ менторски (*остар.*)
наставничество (*книж.*) — (*остар.*) попечителство, настойничество
наставям — ставя, надя, снаждам, нанаждам, принаждам, донаждам, удължавам, добавям, попълвам, прибавям, притурям, додавам, допълвам, насосвам (*диал.*), съединявам, присъединявам, увеличавам
настанявам— намествам, натъкмявам, нагодявам, нагаждам, нагласявам, нареждам, враждам (*нар.*), поставям, курдисвам (*разг.*), загнездям, инсталирам, разпределям ‖ (*разг.*) задомявам, оженвам
настивам — простудявам се, простивам, разболявам се
настигам — стигам, достигам, догонвам, застигам, приближавам, докосвам, доближавам, добирам се, улучвам, хващам, залавям, изравнявам се
настилам — стеля, застилам, постилам, слоя, наслоявам, пластя, напластявам, наслагвам, натрупвам
настилка — пласт, слой, ред
настинка — простуда, треска, простудяване, изстинка
настлан — постлан, застлан, покрит ‖ наслоен, напластен
настойник — опекун, покровител ‖ наставник
настойнически — наставнически (*прен.*)
настойничество — опекунство, опека, покровителство, закрила, защита, протекция
настойчив — упорит, твърд, настоятелен, заповеднически, повелителен, неотстъпчив, амбициозен, дързък, самонадеян, самоуверен, натрапничав, непримирим
настойчивост — упоритост, упорство, неотстъпчивост, самонадеяност, самоувереност, натрапчивост, амбиция ‖ търпение, постоянство
настоявам — наблягам, напирам, натискам, упорствувам, стоя на главата (*разг.*), не отстъпвам, държа, залягам, искам ‖ подсилвам, подчертавам, твърдя, поддържам, искам, правя си устата (*разг.*), претендирам
настояване — твърдение, становище, позиция, разбиране, гледище
настоятелен — (*вж.*) настойчив

настоящ *(книж.)* — сегашен, насъщ, текущ, съвременен, актуален, днешен ‖ истински, действителен
настоящето (*книж.*) — сегашното, актуалното, съвременното, съвременността (*книж.*), съвремието (*книж.*)
настрана — далеч, отдалечено, откъснато, отстранено, встрани, отделно ‖ (*прен.*) безучастно, резервирано, апатично, незаинтересувано, отчуждено
настроен — надъхан, проникнат, пропит ‖ въодушевен, вдъхновен, ентусиазиран ‖ с добро настроение
настроение — разположение, състояние ‖ дух, въодушевление, ентусиазъм, вдъхновение
настройвам — въодушевявам, ентусиазирам, вдъхновявам, наелектризирам (*прен. разг.*), възбуждам, внушавам, магнетизирам (*прен. разг.*) ‖ акордирам
настръхвам — надигам се, изправям се, ежа се, наежвам се ‖ възбуждам се, настройвам се против, раздразням се, афектирам се, изпадам във възбуда ‖ озлобявам се
настръхнал — наежен ‖ възбуден, раздразнен, афектиран ‖ озлобен
настъпателен — нападателен, агресивен, активен, настървен, налитащ, дързък, стремителен, предизвикателен, офанзивен
настъпвам — влизам, навлизам, нахълтвам, хлътвам ‖ идвам, приближавам, появявам се, случвам се, наставам, сбъдвам се, осъществявам се, изпълнявам се, ставам, реализирам се ‖ атакувам, нападам, налитам, връхлитам ‖ смачквам, сплесквам, сгазвам, премазвам, стъпквам
настъпление — нападение, щурм, пристъп, нахлуване, атака, устрем, удар, офанзива
настървен — насъскан, възбуден, наежен, войнствен, нападателен, върл, бояк, фанатизиран, агресивен, упорит, решителен, твърдоглав ‖ ожесточен, яростен, разярен, озверен, жесток ‖ лаком, гладен, стървен, стръвник
настървение — остървение, стръвност, настървеност, агресивност, войнственост, бойкост, устремност ‖ ожесточение, озлобление, злоба, злост, ненавист, вражда, враждебност, омраза, ярост
настървявам — стървя, остървявам, насъсквам, дразня, раздразням, предизвиквам, подстрекавам, провокирам, подбуждам ‖ ожесточавам, озлобявам, озверявам
настървявам се — наежвам се, раздразням се ‖ ожесточавам се, озлобявам се, настройвам се зле
насуквам — навивам, засуквам, мотая, намотавам, усуквам, обвивам, обвързвам, уплитам
насълзен — просълзен, разплакан, плачещ ‖ натъжен, тъжен
насълзявам — разплаквам, просълзявам ‖ натъжавам, разтъжавам, разчувствувам, трогвам, затрогвам
насърчавам — обнадеждявам, окуражавам, ободрявам, поддържам духа, подтиквам, подканвам, поощрявам, подбуждам, подстрекавам, настройвам
насърчен — поощрен, обнадежден, окуражен, ободрен, подтикнат, подбуден, осмелен
насърчение — кураж, окуражаване, подтик, подтикване, поощрение, подбуждане, ободрение ‖ подстрекателство, насъскване ‖ одобрение, подпомагане
насърчителен — поощрителен, окуражителен, ободрителен, одобрителен, похвален, утешителен, успокоителен ‖ надежден, благонадежден, обещаващ
насъскан — настървен, озверен, озлобен, върл ‖ (*прен.*) подбуден, подтикнат, надъхан, поощрен
насъсквам — (*прен.*) подбуждам, надъхвам, подстрекавам, настървявам, настройвам зле, стървя, ожесточавам, озлобявам, подтиквам, подучвам, подкокоросвам (*разг.*), провокирам
насъщ (*книж.*) — необходим, насъщен (*книж. остар.*), належащ, наложителен, бърз, неотложен, жиз-

нен, без който не може ‖ ежед невен, всекидневен

натапям — (*вж.*) натопявам

натеглям се — тегля, патя си, напащам се (*диал.*), напатвам се, измъчвам се, намъчвам се, мъча се, страдам, изтезавам се, изстрадвам, настрадвам се, пострадвам

натегнат — напрегнат, обтегнат, изострен ‖ (*прен.*) тежък, непосилен, непоносим, несносен, нетърпим, уморителен, недружелюбен

натегнатост — напрежение, обтегнатост, интензивност ‖ лошо настроение, недружелюбност, нетърпимост

натепвам (*диал.*) — набивам, натупвам, набъхтвам (*разг.*), нанасям побой, нажулвам (*разг.*), напердашвам (*разг.*), налагам (*разг.*)

натиквам — (*вж.*) пъхам, напъхвам

натирвам (*разг. грубо*) — пъдя, напъждам, пропъждам, изпъждам, гоня, прогонвам, изгонвам, разгонвам, изтирвам (*разг. грубо*), давам пътя (*разг.*), пръждосвам (*разг. грубо*)

натиск — напън, напор, сила, тласък, отпор, наблягане ‖ давление (*книж.*), влияние, насилие, принуда

натискам — насилвам, напирам, притискам, налягам, наблягам, напъвам, блъскам, бутам, тикам, форсирам ‖ мачкам, смачквам, премачквам ‖ (*прен.*) упражнявам насилие (натиск), подтискам, гнетя, оказвам давление (*книж.*), принуждавам

натискам се — (*вж.*) натискам ‖ наблягам се, притискам се ‖ (*разг.*) настоявам, упорствувам, натрапвам се

натлъстявам — затлъстявам, надебелявам, угоявам се, дебелея, тлъстея, гоя се, пълнея, ставам дебел (тлъст)

натоварвам — обременявам, товаря, претрупвам, натрупвам, претоварвам ‖ (*прен.*) възлагам, задължавам, ангажирам ‖ струпвам, стоварвам

натоварвам се — нагърбвам се, заемам се, ангажирвам се, наемам се, задължавам се

натоварен — задължен, принуден, заставен, обременен, отрупан, претрупан, зает, ангажиран

натоварен съм — възложено ми е, зает съм, задължен съм

натопявам — натапям, потопявам, цамбурвам (*разг.*), намокрям, поставям във вода, топя, мокря, квася, наквасвам

наточвам — точа, остря, наострям, заострям, изострям, източвам, шиля, изшилвам

натрапвам — налагам, заставям, принуждавам, предписвам

натрапвам се — нахалнича, налагам се (*прен.*), додейвам, натискам се (*разг.*), увирам се (*разг.*), завирам се (*разг.*), заставям, принуждавам, настоявам, оказвам давление (натиск) (*книж.*), упорствувам, налагам се, бода в очите (*разг.*), набивам се в очите (*разг.*)

натрапен — наложен, нежелан, заповядан, предписан

натрапник — нахалник, дотеглив, нахален, лепка (*разг.*), леке (*разг.*), натрапчив

натрапчив — настойчив, отегчителен, притеснителен, нахален, досаден

натривам — натърквам, трия, жуля, търкам, разтривам, разтърквам ‖ намазвам, мажа, размазвам

натрошавам — троша, чупя, ломя, строшавам, изпотрошавам, разтрошавам, потрошавам, начупвам, изпочупвам

натрупан — струпан, съсредоточен, събран, сбран (*диал.*), концентриран (*книж.*) ‖ натоварен, претоварен, претрупан ‖ наслоен, настлан, напластен ‖ складиран

натрупвам — трупам, събирам, струпвам, правя камара, гамуля (*диал.*), нагамулвам (*диал.*), накамарвам (*диал.*), стоварвам, наслагвам, складирвам, правя накуп, правя на гамула (*диал.*) ‖ товаря, натоварвам, обременявам, претрупвам ‖ наслоявам, напластявам, настилам, стеля ‖ (*прен.*) препечелвам, спечелвам, събирам

натруфен (*разг.*) — накичен, накитен, нагизден, пременен, украсен, напет, наконтен (*разг.*)

натряскал се (*разг. грубо*) — (*вж.*) пиян, насвяткал се (*разг. грубо*)
натупвам (*разг.*) — тупам (*разг.*), бия, набивам, удрям, бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), жуля (*разг.*), нажулвам (*разг.*), нашляпвам, шляпам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*)
натура — естество, природа, физика, организъм ‖ (*прен.*) темперамент, характер
натурален — естествен, природен, вроден, всаден, вкоренен, инстинктивен ‖ чист, неподправен, без примеси ‖ (*прен.*) прост, непринуден, простодушен, непресторен, първобитен, непорочен, чист, чистосърдечен, наивен
натурвам — турям, слагам, наслагвам, поставям, полагам, гуждам (*диал.*), нагуждам (*диал.*), влагам, наменствам, нареждам, натрупвам, наслоявам, редя, разполагам
натъжавам — огорчавам, наскърбявам, оскърбявам, причинявам мъка ‖ (*прен.*) разплаквам, насълзявам, разтъжавам, просълзявам
натъжавам се — домъчнява ми, става ми мъчно, става ми тъжно, дожалява ми, мъчно ми е, огорчен съм, наскърбен съм ‖ (*прен.*) разплаквам се, насълзявам се, просълзявам се, плаче ми се
натъжен — тъжен, скръбен, затъжен, нажален, опечален, нещастен ‖ огорчен, наскърбен, загрижен
натъквам се — набождам се, набучвам се, забучвам се, надявам се ‖ (*прен.*) срещам, попадам на, изпречвам се пред, сблъсквам се, изправям се пред, срещам се с, връхлитам, удрям се ‖ (*прен.*) виждам, забелязвам, намирам, изнамирам
натъкмявам — тъкмя, глася, нагласявам, нареждам, подготвям ‖ стъкмявам, утъкмявам, нагаждам, пригъкмявам, намествам, координирам (*книж.*) ‖ дотъкмявам, попълвам, таманя (*диал.*), натаманявам (*диал.*)
натъпкан — пълен, препълнен, претъпкан, набъкан (*диал.*), затъпкан
натъпквам — претъпквам, затъпквам, натиквам, набъквам (*диал.*), набутвам, наблъсквам, напъхвам, нашибвам (*разг.*) ‖ (*прен.*) пълня, препълвам, напълвам
натъпквам се (*разг. грубо*) — наяждам се, нахранвам се, налапвам се, нагълтвам се, преяждам
натърквам — търкам, трия, натривам, разтривам, разтърквам
натъртвам — набивам, контузя, наранявам, пребивам ‖ (*прен.*) наблягам, подсилвам, подчертавам
натъртване — (*прен.*) наблягане, интонация, ударение, изговор, тон, акцентиране
натъртено — набито, наранено, убито, контузено, пребито
натъртено — строго, отсечено, важно, подчертано, подсилено
натягам — обтягам, разпъвам, изопвам, опъвам, изпъвам
натяквам — упреквам, навиквам, наругавам, карам се, трия на носа (*разг.*), укорявам, хокам, мъмря, смъмрям, гълча, сгълчавам, сърдя се ‖ мърморя, недоволствувам, негодувам
натякване — упрек, укор, сръдня (*нар.*), недоволство, недоволствуване, гълчене
наука — учение, просвета, знание, познание, образование ‖ доктрина, дисциплина, школа
наум — без да се говори, мълчаливо, без глас
наумило ми се е (*диал.*) — намислил съм, дошло ми е на ум (*разг.*), ‖ сетил съм се, хрумнало ми е (*разг.*)
наумявам — подсещам, припомням, напомням, спомням
наумявам си — сещам се, подсещам се, идва ми на ум, теква ми (*нар.*), хрумва ми, припомням си, измислям, намислям
науст — на памет, наизуст
наустявам (*книж.*) — зубря (*разг.*), зазубрям (*разг.*), научавам науст, запаметявам (*книж.*)

научавам — уча, изучавам, разучавам, опознавам, схващам, разбирам, добивам опит ‖ узнавам, чувам, подочувам, долавям, осведомявам се, имам сведения, сведенията ми се простират (*книж. канц.*)

научен — заучен, изучен, схванат, разбран

научен — теоретичен, академичен, отвлечен, доктринерен

нахакан (*разг. вулг.*) — дързък, нахален, натрапничав, натрапчив, опѐрен (*разг.*), отракан (*разг.*), буден, дебелоок (*разг.*), безсрамен, нагъл (*книж.*), смел, безочлив, надменен, безогледен

нахàкерене (*разг.*) — на вятъра (*разг.*), напразно, за нищо, мърцина (*нар.*), залудо (*нар.*), нахалост

нахал (*разг.*) — (*вж.*) нахалник

нахален — безочлив, безсрамен, безстиден (*книж.*), нагъл (*книж.*), натрапчив, дързък, смел, упорит, настойчив, без да му мигне окото (*разг.*), дебелоок (*разг.*), неприличен, циничен (*книж.*), суратсъз (*нар.*), нахакан (*разг. вулг.*), тепегьоз (*нар.*)

нахалник — нахал (*разг.*), безсрамник, безочливец (*книж.*), натрапник, дебелоок (*разг.*)

нахалнича — натрапвам се, навирам се (*разг.*), налагам се, упорствувам, додейвам, отегчавам, омръзвам

нахално — безогледно, безцеремонно, дръзко, смело, нагло (*книж.*), грубо, невъзпитано, натрапчиво, отегчително

нахалност — (*вж.*) нахалство

нахалост — (*вж.*) напразно; напусто, безполезно, на вятъра (*разг.*), залудо (*нар.*), всỳе (*остар.*), нахàкерене (*разг.*), без полза

нахалство — безочливост, дързост, наглост (*книж.*), грубост, безсрамие, безстидство (*книж.*), безстидност (*книж.*), настойчивост, смелост, безобразие, арогантност, цинизъм (*книж.*), произвол, тупѐ

нахапвам — наяждам, нагризвам, сяждам, захапвам, заяждам, гриза, загризвам, хапя, схапвам, схрусквам сгризвам

нахвърлено — нaброска (*книж.*), скица, схема, чертеж, проект

нахвърлям — мятам, намятвам, струпвам, гамуля (*диал.*), нагамулвам (*диал.*), хвърлям, разхвърлям, пръскам, разпръсквам, замятам, тръшвам, джасвам (*диал.*), наджасвам (*диал.*) ‖ набелязвам, начертавам, скицирам

нахвърлям се — хвърлям се, впускам се, връхлитам, устремявам се, стрелвам се ‖ нападам, бичувам, обиждам, обвинявам

нахлувам — прииждам, придохождам (*разг.*), нахълтвам, навлизам, влизам, нагазвам, настъпвам, втурвам се, връхлитам, влитам ‖ завземам, окупирам, завладявам ‖ наводнявам

нахлуване — навлизане, влизане, нашествие, нападение, настъпление, нахълтване, окупация, завземане, завладяване ‖ наводнение, наводняване, наплив

нахлузвам (*разг.*) — навличам, обувам, намъквам, натътрузвам (*разг.*), нахулвам ‖ (*разг.*) обличам, надявам дреха

находище — залеж, мина, руда, рудник

находка — откритие, изобретение ‖ разкопка

находчив — съобразителен, остроумен, умен, изобретателен, духовит

находчивост — съобразителност, изобретателност, остроумие, духовитост

нахождам (*остар.*) — намирам, откривам, изнамирам, срещам, виждам

нахоквам — хокам, ругая, наругавам, смъмрям, сконфузвам, сропвам се (*диал.*), скарвам се, нагрубявам, сгълчавам, накарвам се, изругавам, срязвам (*разг.*), нарязвам (*разг.*), накастрям (*разг.*), изхоквам, навиквам, сопвам се (*диал.*), натяквам, граквам (*разг.*) ‖ (*прен.*) тъпча, газя, сгазвам

нахортувам (*диал.*) — наговорвам, наприказвам, изричам, издумвам

(*нар.*), изказвам, надумвам (*нар.*), казвам, говоря, изговорвам, избъбрям, избърборвам

нахранвам — храня, кърмя, изхранвам, накърмям ‖ задоволявам, насищам, нагостявам

нахранвам се — наяждам се, насищам се, утолявам се, задоволявам (утолявам) глада си (*книж.*)

нахранен — сит, наситен, наял се, утолил глада си

нахтар (*диал.*) — ключ

нахулвам (*диал.*) — (*вж.*) нахлузвам

нахълтвам — нахлувам, вмъквам се, възвирам се, хлътвам, намъквам се, влизам, навлизам, прониквам, задълбавам, нагазвам, втурвам се, надънвам се (*разг.*) ‖ окупирам, завземам

нацапвам — цапам, мацам, изцапвам, измацвам, омацвам, измърсявам, намърсявам, замърсявам, плескам (*разг.*), оплесквам (*разг.*), заплесквам (*разг.*), изплесквам (*разг.*), наплесквам (*разг.*), изкалвам, калям, накирливям (*разг.*)

нацепвам — разцепвам, спуквам, напуквам, късам, скъсвам, разсичам, накъсвам, напарчавям (*диал.*)

национален — народен, отечествен, държавен, обществен, общ, общонароден, публичен ‖ народностен, етнически, племенен, расов

национализирам — одържавявам (*книж.*), обобществявам (*книж.*), изземвам, експроприирам

национализъм — шовинизъм ‖ (*остар.*) патриотизъм, родолюбие

националност — народ, племе, държава, нация, народност

нация — народ, народност, националност

нацупвам се (*разг.*) — цупя се (*разг.*), муся се, намусвам се, въся се, навъсвам се, чумеря се (*разг.*), начумервам се (*разг.*), разсърдвам се, намръщвам се

нацупен (*разг.*) — намусен, намръщен, начумерен (*разг.*), навъсен, свъсил вежди ‖ сърдит, разсърден, недоволен

нацърквам — църкам, пръскам, напръсквам, изпръсквам, мокря, измокрям, намокрям

нацяло — изцяло, напълно, всички, вкупом, купом (*нар.*) ‖ заедно, изведнъж

начален — първоначален, пръв, основен, елементарен ‖ инициален (*книж.*),заглавен, изходен, отправен

началник — шеф, ръководител, управител, патрон, надзирател ‖ главатар, вожд, водител, предводител, глава (*прен. разг.*), пълководец, войвода ‖ основател, родоначалник

начало — първоизточник (*книж.*), корен, основа, произход, потекло, род ‖ наченка, заченка, зародиш, зачатък, зараждане ‖ причина, първопричина, мотив ‖ почин, инициатива, начинание, идея, първи момент, първа част, първи опит, встъпление, първа стъпка (крачка), започване ‖ принцип, ръководна идея (мисъл), правило, закон ‖ въведение, вывод, увод, предисловие, интродукция ‖ предвестник (*прен.*), предтеча (*остар.*)

началство — управление, шефство, предводителство ‖ началник (*разг.*)

началствувам — водя, предвождам, командувам, управлявам, ръководя, заповядвам

начевам — започвам, захващам, залавям, предприемам, почвам, подхващам, подемам, подкачам, заемам се, опитвам, пристъпвам към, встъпвам ‖ наяждам

начевам (подхващам) разговор — заговорвам, почвам разговор, продумвам, заприказвам

начело — налице, напред, отпред, на първо място, лично, явно, на преден план

наченка — заченка, зачатък, зародиш, ядка, семе ‖ (*прен.*) корен, произход, начало

начертавам — чертая, рисувам, нарисувам, очертавам, обрисувам, описвам, скицирам, отбелязвам ‖ кроя, предначертавам (*книж.*), предначертавам, преднамерявам (*книж.*), планувам ‖ браздя, трасирам

начесто — често, постоянно, нерядко, многократно, нагъсто
начетен — грамотен, образован, учен, книжовен, просветен, културен
начетеност — грамотност, писменост, образованост, книжовност, образование, ученост, просветеност
начин — способ, средство, модус (*книж.*), метод, прийом, маниер, система, похват ‖ възможност, леснина, колай (*нар.*), път, канал (*прен.*)
начинаещ — нов, новак ‖ неопитен, некомпетентен, несвикнал, непривикнал, неук, неупражнен
начинание — инициатива, почин, проява, проявление (*остар.*), предначинание (*остар.*) ‖ акция, дейност, предприятие (*остар.*), действие
начинател (*остар.*) — инициатор, уредник, основател, организатор, деятел, учредител
начиная (*канц.*) — като се почне от, с начало от, почвайки от
начумервам се (*разг.*) — чумеря се (*разг.*), навъсвам се, свъсвам вежди, свивам вежди, намръщвам се, нацупвам се (*разг.*), цупя се (*разг.*), муся се, намусвам се, сърдя се, разсърдвам се, ставам сърдит (начумерен)
начумерен (*разг.*) — навъсен, намръщен, свъсен, мрачен, намусен, нацупен (*разг.*), свъсил (свил) вежди ‖ сърдит, разсърден, недоволен
начупвам — чупя, троша, ломя, строшавам, разтрошавам, натрошавам, разчупвам
нашарен — шарен, пъстър, напъстрен, изпъстрен, разноцветен, оцветен, обагрен, боядисан, пигментиран, прошарен
нашенец — земляк, сънотечественик, от нашите, сънародник, съгражданин, съселянин
нашепвам (*поет.*) — шепня, шушна, пошепвам, нашушвам, казвам на ухо, промълвявам, мълвя, подшушвам, подсказвам ‖ (*прен.*) внушавам
нашественик — завоевател, окупатор, агресор, нападател, империалист
нашествие — настъпление, завоевание, нахлуване, нахълтване, окупиране, навлизане, агресия, поход
нашибвам — бия, набивам, шибам, тупам, натупвам, шлевя (*разг.*), пребийвам, нашлевявам (*разг.*), нашляпвам (*разг.*), пляскам, напляскам, понапляскам, понашибвам
нашироко — обширно, подробно, надълго, обстойно, с подробности ‖ охолно, богато, изобилно
нашлевявам (*разг.*) — (*вж.*) нашибвам
нашляпвам (*разг.*)—нашибвам, удрям плесници, напляскам, наудрям, набивам, натупвам, удрям, пляскам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), шлевя (*разг.*), нашлевявам (*разг.*)
нашумява — мълви се, носи се слух, говори се, разнася се
нащрек — на пост, на стража, готов, будно, напрегнато, зорко, бдително, внимателно, предпазливо
нащърбявам — наръбвам ‖ повреждам, увреждам, накърнявам, отчупвам
наяве — на открито, на бял свят, да се види, нескрито, налице
наяждам — нахапвам, захапвам, загризвам, нагризвам, гриза, ям, хапя, сяждам, заяждам, сгризвам, прегризвам
наяждам се — нахранвам се, хапвам, насищам се, засищам се ‖ напапвам се (*дет.*), налапвам се, наплюсквам се (*разг. грубо*), натъпквам се (*разг.*), надънвам се (*разг.*)
не ! — забранявам, по никакъв начин, не може, не трябва, не бива
не бива — не може, не позволявам, не разрешавам, не трябва, недей, остави
не вземам от дума (*разг.*) — упорствувам, инатя се (*разг.*), заинатявам се (*разг.*), не се разбирам (*разг.*), заяждам се (*разг.*), не съобразявам, упорит съм, твърдоглав съм, правя си своето (*разг.*)
не върви — спира, затяга се, заяда се (*разг.*), закучва се (*разг.*), засича (*разг.*) ‖ скърца, върви трудно (мъчно)

не го бива (*разг.*) — изпял си песента (*разг.*), негоден, свършил, не върши работа (*разг.*), не може ‖ неспособен, некадърен, вързан (*разг.*), схванат (*разг.*)
не думай (*нар.*) — не може да бъде, нима, как така, що думаш (*нар.*), какво говориш
не е с ума си (*разг.*) — луд, налудничав, малоумен, глупав, хлопа му дъската (*разг.*), липсва му (*разг.*), смахнат ‖ неблагоразумен, не знае какво прави
не заслужава — не си струва, нищожно, незначително, дребно, нищо, дребна работа, дреболия
не зачитам — не уважавам, пет пари не давам (*разг.*), не ме е еня (*нар.*), не ме е грижа, не бръсна (*разг.*)
не изпълнявам — манкирам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*), кръшкам (*разг.*), лавирам
не липсвам — има ме, тук съм, фигурирам, намирам се, налице (наличен) съм
не ме бива (*разг.*) — не съм добре, зле съм, болен съм, неразположен съм, не съм здрав, боледувам, слаб съм ‖ негоден съм, не хващам място (*разг.*), не струвам, не чиня (*нар.*)
не ме е еня (*нар.*) — пет пари не давам (*разг.*), не ме е грижа, стоя безгрижен, не се безпокоя, неглижирам, изоставям, не му мисля (*разг.*)
не ме сърта (*разг.*) — не си намирам място, не мога да си намеря място, не ме сдържа (*разг.*), безпокоя се, тревожа се, вълнувам се
не ме сдържа (*разг.*) — (*вж.*) не ме сърта
не ми върви (*разг.*) — губя, не успявам, нямам късмет (*разг.*)
не ми е зор (*разг.*) — не се интересувам, не искам и да зная (*разг.*), не ме интересува, дезинтересирам се, нямам грижа
не ми прилича — недостойно, не подобава, срамно е
не ми се дава — свиди ми се, досвидява ми се, не давам
не може да бъде (*разг.*) — нима, как така, що думаш, какво говориш, не думай, какво думаш, невъзможно
не му мисля — не ме е грижа (*разг.*), не ме е еня (*нар.*), пет пари не давам (*разг.*)
не навреме — без време, преждевременно, в никакво време (*разг.*), в никое време (*разг.*)
не обелвам зъб (*разг.*) — мълча, премълчавам, не си отварям устата (*разг.*), държа си езика (*разг.*), млъквам, занемявам, замлъквам, преставам да говоря, тая се, притайвам се ‖ налягам си дрипите (*разг.*), налягам си парцалите (*разг.*)
не падам долу (*разг.*) — не се давам, боря се, постоянствувам, упорствувам, не отстъпвам, съпернича
не позволявам — не разрешавам, запрещавам (*книж.*), забранявам, не допускам, не давам съгласие
не придирям — немаря, пренебрегвам, занемарявам, неглижирам (*книж.*), изоставям, нехая, захвърлям ‖ не съм претенциозен, задоволявам се с малко
не признавам — оспорвам, отричам, отхвърлям, опровергавам, отблъсквам, протестирам, отказвам ‖ не зачитам, не изпълнявам, не съблюдавам
не си струва — не заслужава, дребна работа, нищожно, незначително, дреболия
не смея — (*вж.*) страх ме е
не ставам каил (*разг.*) — недоволствувам, ревнувам
не струвам — не ставам за нищо, за никъде не съм (*разг.*), не чиня (*нар.*), не ме бива (*разг.*), не хващам място (*разг.*)
не уважавам — не тача, не зачитам, не бръсна (*разг. грубо*), не ценя
не участвувам — не съм замесен (*разг.*), не вземам участие, нямам пръст (*разг.*), стоя настрана
не чиня (*нар.*) — не струвам, негоден съм, не ме бива

не ще съмнение (*книж.*)— (*вж.*) разбира се, безспорно, така е
неакуратен — неточен, неизпълнителен, неизправен, небрежен, нередовен, нехаен
неакуратност — неточност, неизправност, небрежност, нередовност, нехайство
небе — небеса (*поет.*), висини (*поет.*), небесни селения (*книж. остар.*)
небезинтересен (*книж.*) — интересен, оригинален, куриозен, особен, любопитен, заслужаващ интерес
небезоснователен (*книж.*) — (*вж.*) основателен
небезупречен — порицателен, за порицание, неодобрителен, укорителен, осъдителен
небеса (*поет.*) — висини (*поет.*), небе
небесата — (*прен. остар.*) провидението, господ, всевишният, бог, всемогъщият, всесилният, творецът
небесен — син, небесносин, ясносин, лазурен (*поет.*), ведър ‖ (*прен.*) божествен, прекрасен, сублимен, възвишен, възхитителен, райски
небивал — необикновен, рядък, нов, невиждан, несрещан, незапомнен, невероятен, нечуван, чудноват, несъществуващ, лъжлив, въображаем, измислен, фантастичен, изключителен
небивалица — измислица, история, басня, лъжа, приказка, фантазия, анекдот
небитие (*книж.*) — смърт, несъществуване, изчезване, нищо
неблаговиден — некрасив, грозен, неприятен, непривлекателен, неугледен
неблаговременен (*остар.*) — ненавременен, неудобен, неуместен
неблаговъзпитан — невъзпитан, недодялан (*разг.*), невежлив, неприличен, неучтив, непристоен, нахален, груб
неблагодарен — непризнателен, недоволен, неблагодарник, незадоволен, неудовлетворен
неблагодарност — непризнателност, недоволство
неблагозвучен — нехармоничен, немузикален, немелодичен, дисхармоничен
неблагозвучие — дисхармония, какофония (*книж.*), шум, неблагозвучност
неблагонадежден — ненадежден, обезсърчителен, безнадежден, загубен ‖ подозрителен, съмнителен
неблагополучен — безуспешен, безрезултатен, напразен, напуст (*нар.*), неудачен
неблагополучие — неуспех, несполука, неудача
неблагоприятен — неподходящ, неудобен, неизгоден, неизносен ‖ ненавременен, несвоевременен, преждевременен
неблагоразумен — обезумял, безразсъден, луд, необмислен, неразумен, вятърничав
неблагоразумие — безразсъдство, глупост, лудост, непредпазливост, невнимателност, несъобразителност, вятърничавост (*разг.*)
неблагороден — непризнателен, непочтен, долен, низък, подъл, безчестен, просташки, вулгарен
небосклон — хоризонт, кръгозор, небе, простор, небосвод
небрежен — нехаен, отпуснат, разпуснат, нестарателен, неизправен, безгрижен, непридирчив, пренебрежителен, нередовен, напуснал се, немарлив
небрежно — през пръсти (*разг.*), отгоре-отгоре (*разг.*), през куп за грош (*разг.*), повърхностно, надвенатри (*разг.*), на бърза ръка (*разг.*), нехайно, пренебрежително, немарливо
небрежност — немарливост, нехайство, безгрижие, нередовност, разпуснатост, непридирчивост, напуснатост
неважен — нищожен, незначителен, второстепенен, несъществен, маловажен, без значение
невалиден — недействителен, незаконен ‖ негоден, изхабен, неупотребяем ‖ развален

неведение (*остар.*) — незнание, неосведоменост, неизвестност, некомпетентност, невежество, неяснота, духовна тъмнина

неведнъж — често, много пъти, постоянно, всеки ден (час, минута)

неведом (*книж.*) — тайнствен, загадъчен, скрит, неизвестен, непознат, незнаен

невежа — неграмотен, неначетен, неук, необразован, прост, ограничен, профан, назадничав, незнаещ

невежествен — малограмотен, несведующ, необразован, ненаучен, некултурен, назадничав, неграмотен, малокултурен, полуграмотен, ограничен, изостанал

невежество — неначетеност, непросветеност, простотия, дивотия, изостаналост, незнание, ограниченост, неграмотност ‖ (*прен.*) мрак, тъмнина, мракобесие, назадничавост, обскурантизъм, духовна нищета

невежлив — неучтив, невъзпитан, некоректен, груб, неприличен, нахален

невежливост — неучтивост, невъзпитание, грубост, нахалство, некоректност, неприличие

неверен — неточен, погрешен, лъжлив, лъжовен (*поет.*), неправилен, неистински, мним, фиктивен, несъществуващ, фалшив ‖ неверник, изменник, вероломник, предател, измамник, нечестен, несигурен

неверие — обезвереност, съмнение, обезкуражаване, обезвяра

неверник — друговерец ‖ недоверчив, мнителен, неверующ ‖ вероломен, изменник, предател, нечестивец

невероятен — неправдоподобен, чуден, чудноват, необикновен, недопустим, изненадващ, непредполагаем, мъчно допустим, невъзможен, неимоверен, странен, невъобразим, немислим, изключителен, неестествен, свръхестествен, грамаден, необхватен, неизмерим, баснословен, фантастичен, умът не го побира (*разг.*)

невероятно — (*вж.*) невероятен; не може да бъде, за чудене

неверующ — неверник, безбожник, нечестивец, поганец (*остар.*) ‖ недоверчив, мнителен

невесел — (*вж.*) тъжен, нерадостен, мрачен

невеста (*нар.*) — булка, съпруга, снаха, млада жена, младоженка

невещ — несръчен, неопитен, некадърен

невеществен — нереален, нематериален, безплътен, безтелесен, ефимерен ‖ духовен

невзискателен — непридирчив, непретенциозен, скромен, без претенции

невзрачен — тъмен, подозрителен ‖ (*прен.*) неприветлив, неприятен, грозен, непривлекателен, неугледен

невидим — скрит, прикрит, незабележим, тъмен, ненаходим, таен, неизвестен, незрим (*поет.*) ‖ малък, ситен, микроскопичен, дребен, неосезаем ‖ тъмен, непрозрачен, мрачен

невидимост — непрозрачност, непрозирност, непрогледност, мрачина, неяснота, тъмнина

невинен — невиновен, непровинен, оправдателен, извинителен, безгрешен ‖ непорочен, чист, девствен, целомъдрен, неопетнен, непокварен, нравствен, чистонравен, запазен (*прен.*) ‖ детински, незлобив, простодушен, безобиден, чистосърдечен, добродушен, наивен, безкористен ‖ безвреден, извиним

невинност — непорочност, чистота, девственост, целомъдрие, нравственост, непоквареност ‖ (*прен.*) простодушие, доброта, добродушие, наивност, чистосърдечие

невиновен — невинен, непровинен, оправдателен, извинителен, чист, неопетнен, няма вина

невменяем — неуравновесен, психопат, налудничав, луд, ненормален, побъркан (*разг.*) ‖ (*юрид.*) неотговорен

невмешателство — ненамеса, неутралност ‖ равнодушие, безучастие,

пасивност, незаинтересованост, апатия, индиферентност
невнимание — разсеяност, небрежност, нехайство, безгрижие, немарливост, неосторожност (*книж.*) ‖ непредпазливост ‖ незачитане, липса на уважение, непризнателност, неуважение, пренебрежение, непочтителност
невнимателен — разсеян, небрежен, нехаен, немарлив, непридирчив, разпуснат ‖ непредпазлив, по невнимание, неосторожен, необмислен, лекомислен, неволен, несъзнателен ‖ невъзпитан, некоректен, груб, неучтив, невежлив, нелюбезен, пренебрежителен
неволен — нежелан, несъзнателен, безсъзнателен, неумишлен, по инстинкт, инстинктивен, интуитивен, механически, машинален, автоматически ‖ непредпазлив, случаен, неочакван, нежелан, изненадващ, против волята
неволно — по неволя, насилствено, щеш не щеш ‖ несъзнателно, без да се ще (*разг.*) ‖ непредпазливо
неволя — беда, мъка, бедствие, страдание, нещастие, злополучие ‖ лишение, сиромашия, беднотия
неврастения — нервно разстройство, психопатия, налудничавост, неуравновесеност
невредим — здрав, читав (*нар.*), запазен, непокътнат, незасегнат, неповреден, цял, цялостен, целеничък (*разг.*), ненакърнен, недокоснат
неврели-некипели (*разг.*) — (*вж.*) врели-некипели
невръстен — непълнолетен, малолетен, млад, малък, непорасъл, непълновръстен (*книж.*), маловръстен (*книж.*)
невъзвратим (*книж.*) — неизбежен, фатален, безвъзвратен, неминуем ‖ загубен, изтърван, изпуснат
невъздържан — необуздан, избухлив, сприхав, раздразнителен, луда глава (*разг.*), немирен, непослушен, буен, нервен ‖ прекален, неумерен, краен, стихиен, импулсивен (*книж.*)
невъзможен — неосъществим, неизпълним, непреодолим, нереализуем, мъчен, труден, неприложим, немислим, утопичен, химеричен ‖ нетърпим, непоносим, неприятен, отвратителен
невъзможно — не може да бъде, невероятно, нима, как-щяло (*диал.*)
невъзможност — безсилие, безпомощност, немощ, слабост, неспособност, беззащитност ‖ неосъществимост, непостижимост
невъзмутим — индиферентен, спокоен, непоколебим, студен, хладен, хладнокръвен, безучастен, равнодушен, самообладан, безчувствен
невъзпитан — невежлив, неучтив, неблаговъзпитан, некултурен, некоректен, неприличен, груб, нахален
невъзпламеняем — огнеупорен, незапалим
невъзприемчив — несхватлив, недосетлив, непрозорлив, ограничен, глупав, тъп, тъпоумен, малоумен, изостанал
невъзприемчивост — тъпота, тъпоумие, несхватливост ‖ недосетливост, непрозорливост
невъобразим — невероятен, невъзможен, невиждан, нечуван, неимоверен, немислим, изумителен, изненадващ, неправдоподобен, неописуем, неизказан
нега (*поет.*) — нежност, разнеженост, ласки ‖ наслада, упоение, блаженство
негативен — отрицателен, обратен ‖ неблагоприятен, неодобрителен, враждебен
негативист — отрицател (*книж.*), скептик, неверник
негласен — мълчалив, предполагаем, тацитен (*книж. юрид.*), скрит, таен ‖ доброволен
негласно — мълчешком, мълчешката (*разг.*), мълком, тихом, тихо
негли (*диал.*) — може би, вероятно, сякаш, навярно
неглижирам — пренебрегвам, захвърлям, изоставям, не зачитам, немаря, не придирям, нехая, подценявам,

онеправдавам, не ме е грижа (*разг.*), пет пари не давам (*разг.*), не ме е еня (*нар.*)

негоден — изхабен, похабен, развален, повреден, взел-дал (*разг.*), свършен, свършил, употребен, употребяван, невалиден, неупотребяем, неприложим, неизползуваем, изпял си песента (*разг.*), бракуван, захвърлен, стара кримка (*нар.*) ‖ неспособен, некадърен, не го бива (*разг.*), вързан (*разг.*), схванат (*разг.*), кекав (*разг.*)

негодник — негоден, неспособен ‖ непрокопсаник (*разг.*), нехранимайко, некадърник, негодяй, кучи син (*разг.*), лентяй, разтурен (*разг.*), неморален, пройдоха, хаймана (*разг.*) ‖ подъл, долен, низък, мизерник

негодност — невалидност, неупотребяемост, непригодност ‖ неспособност, некадърност, кекавост (*разг.*)

негодувам — възнегодувам (*книж.*), роптая, не одобрявам,недоволствувам, протестирам, възмущавам се, не съм доволен, изразявам недоволство (яд) ‖ муся се (*разг.*), намусвам се, мръщя се, цупя се (*разг.*), сърдя се ‖ възпротивявам се, бунтувам се

негодувание — възмущение, недоволство, роптание, протест, брожение, възнегодуване, неодобрение, гняв, яд, негодуване.

негодяй — безделник, нехранимайко, калпазанин (*разг.*), негодник, лениввец, разпуснат, гамен, лумпен, скитащ, празноскитащ ‖ долен, низък, подъл

неголям — (*вж.*) малък

негостолюбив — негостоприемен, нерадлив, неприветлив, студен, необщителен, неотзивчив, хладен, нелюбезен, неприятен, суров

негостолюбие — негостоприемство, неприветливост, необщителност

негостоприемен — (*вж.*) негостолюбив

неграмотен — неначетен, необразован, малограмотен, слабограмотен, невежа, неук, прост, ограничен, непросветен, неосведомен

неграмотност — неначетеност, малограмотност, слабограмотност, невежество, незнание, простотия ‖ (*прен.*) мрак, тъмнина

недавна — напоследък, наскоро, преди време, неотдавна, неотколе (*нар.*), отскоро

недавнашен — нов, скорошен, наскорошен, неотдавнашен, доскорошен, досегашен, пресен

недалеч — близо, в близост, непосредствено, досамо̀ (*нар.*), доса̀м (*нар.*), в съседство, до, около, при, към, наоколо

недалновиден — непредвидлив, недосетлив, несъобразителен, непроницателен

недвижим — неподвижен, заседнал, застоял, постоянен

недвижимост — имот, къща, здание, недвижим имот, недвижима собственост

недвусмислен — несъмнен, безсъмнен, категоричен, положителен, ясен, очебиен, очебиещ, безусловен, изричен, рязък, отсечен

недееспособен — недеятелен, неработоспособен, неподвижен, ленив

недей — спри, стой, остави, не прави̇̀

недействителен — неистински, нереален, въображаем ‖ невалиден, незаконен

неделим — неразделен, свързан, сплотен, неразлъчен, цял

неделимост — сплотеност, неразделност, сцепление

неделя (*разг.*) — седмица

недеятелен — инертен (*книж.*), ленив, неактивен, бездеен, пасивен, недееспособен, неподвижен

недисциплиниран — нередовен, неизпълнителен, неточен, неакуратен, безреден, разхайтен, разпуснат, разюздан, разпасан (*разг.*) ‖ непоко̀рен, непослушен, упорит, твърдоглав, вироглав (*разг.*), палав, неукротим

недолижим — недостижим, недосегаем, отдалечен, далечен

недоброжелател — неприятел, враг, зложелател, противник

недоброжелателен — недружелюбен, зложелателен, враждебен, антипатичен, зъл, лош, зломишлен, настроен враждебно, неприязнен, неприятелски, пакостлив

недоброжелателство — неприязненост, враждебно отношение (настроение), зложелателство, антипатия, злина, ненавист, лошавина (*нар.*)

недоброкачествен — лошокачествен, дефектен, лош, недобър, долнокачествен, негоден, развален

недобросъвестен — нечестен, несъзнателен, безсъвестен, безчестен ‖ небрежен, неусърден

недобър — дефектен, недоброкачествен ‖ лош, зъл, злонрав, враждебен

недоверие — съмнение, липса на доверие, подозрение, подозрителност, недоверчивост, мнителност, боязливост, страх, маловерие (*книж.*), скептицизъм (*книж.*) ‖ колебание, нерешителност, колебливост

недоверчив — мнителен, невярващ, неверник, подозрителен, скептик (*книж.*), боязлив, страхлив

недоверчивост — (*вж.*) недоверие

недовиждам — недоглеждам, сляп съм, ослепял съм ‖ не забелязвам, не виждам, не сглеждам, отминавам, пропускам, изтървам, забравям, правя грешки

недоволен — неблагодарен, непризнателен, неудовлетворен, незадоволен, сърдит ‖ (*прен. разг.*) кисел, намръщен, нацупен (*разг.*)

недоволство — незадоволство, неудовлетвореност, сръдня (*нар.*), мусене (*разг.*), цупене (*разг.*), гримаси ‖ негодуване, възмущение, протест, оплакване, неодобрение, роптание, брожение, неблагодарност, непризнателност

недоволствувам — сърдя се, негодувам, възнегодувам (*книж.*), муся се (*разг.*), намусвам се (*разг.*), мръщя се, цупя се (*разг.*), нацупвам се (*разг.*), сумтя (*разг.*), разсърдвам се, поразсърдвам се, засумтявам (*разг.*) ‖ протестирам, изразявам недоволство, роптая, не одобрявам, възмущавам се, не съм доволен, не ставам каил (*разг.*), не струвам хас (*нар.*)

недовършен — незавършен, недоправен, неизкаран, недоизкаран, недотъкмен, несвършен, непълен, не в окончателен вид

недогадлив — недосетлив, несъобразителен, непрозорлив, непредвидлив, недалновиден (*книж.*), ограничен, глупав

недоглеждам — (*вж.*) недовиждам

недоглеждане — пропуск, грешка, немарливост, недовиждане

недодялан (*разг.*) — груб, необработен ‖ прост, див, в гората расъл (*разг.*), невъзпитан, дърваняк (*разг.*), дебелак (*разг.*), дебелашки (*разг.*), простак, некултурен ‖ дърво, пън, кютюк (*разг.*), непохватен, мечешки

недозрял — неразвит, недоразвит, неподготвен, неузрял ‖ (*прен.*) ненавременен, несвоевременен, изостанал

недоимък — липса, недостиг, загуба, непълнота, недостатъчност, дефицит

недоказан — недоизказан, неизречен, замълчан, смутолевен, премълчан ‖ неподкрепен с доказателства, необоснован, без доказателства, голословен (*книж.*)

недокаран — нескопосан (*разг.*), неблаговиден, лош

недокоснат — непипнат, небарнат (*разг.*), непобутнат ‖ (*прен.*) запазен, ненакърнен, незасегнат, непокътнат

недоловим — неосезаем, невидим, незабележим ‖ (*прен.*) маловажен, незначителен, малък, нищожен, ситен, дребен ‖ непостижим, неуловим, далечен, въображаем, химеричен, фантастичен ‖ неясен, мъглив, смътен, неразбираем

недомаслен (*диал.*) — глупав, слабоумен, малоумен, неуравновесен, липсва му (*разг.*), смахнат (*разг.*), пернат (*разг.*), занесен (*разг.*), извеян (*разг.*)

недомислие — глупост, нелепост, безсмислица, абсурд, идиотщина (*грубо*), бабини деветини (*разг.*), празни приказки (*разг.*)

недомлъвка — недоизказано, премълчано, неизказано, смутолевено, загатване, подмятане
недоносче — (*прен.*) прибързано, необмислено
недооценка (*книж.*) — подценяване, малооценяване, омаловажаване, пренебрегване, понижение
недооценявам (*книж.*) — подценявам, омаловажавам, обезценявам, пренебрегвам
недоправен — недовършен, несвършен, непривършен, недотъкмен, неизкаран, изоставен
недопустим — (*вж.*) невероятен; невъзможен, немислим ‖ забранен, запретен (*книж.*), неразрешен, непозволен, незаконен, противозаконен ‖ нетърпим, непоносим
недоразвит — недорасъл, неизрасъл ‖ (*прен.*) изостанал, малък, останал назад ‖ уродлив, недъгав
недоразумие — спор, разправия, търкане (*разг.*), неразбирателство, несъгласие, конфликт, пререкание, раздор ‖ заблуждение, неизясненост, грешка
недорасъл — (*вж.*) недоразвит ‖ (*прен.*) млад, неопитен, зелен, недозрял
недосегаем — недостижим, недостъпен, непостижим, далечен, недоближим, невъзможен, недостигаем, неуловим, труден, мъчен, неосъществим, далечен, химеричен ‖ ненадминат ‖ затворен, непристъпен, строг, надменен, чужд, отчужден, студен
недосегаемост (*книж.*) — недостижимост, недостъпност, отдалеченост, неосъществимост, непристъпност ‖ отчужденост, студенина
недосетлив — непредвидлив, непрозорлив, несхватлив, недогадлив, недалновиден (*книж.*), несъобразителен, глупав, ограничен
недосетливост—непредвидливост, недогадливост, непрозорливост, несъобразителност, забравяне, недосещане
недостатък — недъг, дефект, слабост, кусур (*разг.*), махана (*нар.*), непълнота, несъвършенство, порок, грешка ‖ минус, липса
недостатъчен — непълен, несъвършен, недовършен, незавършен ‖ малък, слаб, оскъден, беден, незначителен, дефицитен, липсващ, кът (*нар.*) ‖ незадоволителен, неудовлетворителен
недостатъчност — (*вж.*) недоимък
недостиг — недоимък, липса, дефицит, ексик (*нар.*)
недостижим — неизпълним, нереализуем, недостъпен, непристъпен, непостижим, далечен, недосегаем, неосъществим, непреодолим, мъчен, труден, невъзможен ‖ съвършен, идеален, утопичен, химеричен
недостоверен — лъжлив, неверен, неистински, неавтентичен, недействителен, подправен
недостоен — неподобаващ, несъответствуващ, неподходящ, неотговарящ ‖ непристоен, неприличен, недостолепен (*книж.*), непочтен, мерзък, долен, нечестен, безнравствен, срамен
недостойно — неприлично, непристойно, непочтено, безчестно, грехота (*нар.*)
недостолепен (*книж.*) — (*вж.*) недостоен
недостъпен — недосегаем, недостижим, непостижим, непристъпен, непроходим, мъчнопроходим, труднопроходим, труден, мъчен, непреодолим ‖ (*прен.*) самотен, уединен, скрит, тайнствен
недостъпност — недосегаемост, недостижимост
недотъкмен — недоправен, недовършен, непопълнен, несъвършен, неизкусурен (*разг.*), ненареден
недоумение — неразбиране, изненада, изумление, удивление, учудване, почуда (*поет.*), зачудване, захлас
недоумявам — не разбирам, не проумявам, не разумявам, не подразумявам, не подразбирам, не се досещам, чудя се, мая се (*разг.*), чудя се и се мая (*разг.*), зачудвам се, изумя-

вам се, учудвам се, удивявам се, почудвам се

недоучен — слабограмотен, неграмотен, малограмотен, непросветен, ограничен, некултурен, необразован, неначетен

недоходоносен — нерентабилен, на загуба

недохранен — гладен, гладуващ, изгладнял, недоял си

недочувам — глух съм, чувам слабо, не долавям

недояждам си — гладувам, не се храня

недояждане — глад, гладуване

недра (*остар. поет.*) — лоно, скут, пазва, утроба, вътрешност, дебри, глъбини, пазви (*прен.*)

недружелюбен — нерадушен, студен, неразположен, неприязнен (*книж.*), неприветлив, нелюбезен, недоброжелателен, враждебен, с лошо чувство

недружелюбие — недружелюбност, неприязненост (*книж.*), неприязън (*книж.*), неприветливост, нелюбезност, нерадушност, недоброжелателство, враждебност, ненавист, омраза, антипатия

недъг — недостатък, дефект, несъвършенство, слабост, порок, болест, зло

недъгав — хром, сакат (*разг.*), уродлив, инвалид, хилав ‖ слаб, кекав (*разг.*), болен, болнав, неспособен, недееспособен, некадърен, несръчен

недъгавост — уродливост, хилавост, инвалидност ‖ слабост, неспособност, некадърност, несръчност, недееспособност, неумелост

недълготраен — краткотраен, кратковременен, кратък, къс, преходен, временен, ефимерен (*книж.*)

нееднакъв — различен, разнообразен, разнороден, разновиден, разносъставен, хетерогенен (*книж.*), найразличен, друг, диференциран

нееднократен — чест, многократен, повтарящ се, постоянен

неестествен — изкуствен, необикновен, ненормален ‖ престорен, пресилен, превзет ‖ фалшив, лъжлив, неискрен, подправен ‖ чуден, стра̀нен, необичаен

неестественост — изкуственост, ненормалност ‖ престореност, фалш, фалшивост, неискреност, превзетост, измама

нѐжа — изнежвам ‖ галя, милвам, разнежвам

нежелан — (*вж.*) нежелателен

нежелание — неохота

нежелателен — нежелан, натрапен, неканен, наложен, принудителен, неохотен ‖ неприятен, противен, тягостен

нежели (*книж. остар.*) — отколкото, вместо да, в сравнение

нежен — изтънчен, елегантен, префинен, деликатен, фин, тънък ‖ крехък, слаб, изнежен, слабоват, слабичък ‖ мил, благ, гальовен, любезен, приятен, чувствителен ‖ изящен (*книж.*), красив, хубав, добър, миловиден

нежност — изнеженост, слабост, префиненост, финост, крехкост ‖ ласки, гальовност ‖ сантименталност, романтичност, разнеженост, чувствителност, любезност ‖ изящество (*книж.*), финост

незабавен — неотложен, неотлагателен, належащ, наложителен, необходим, немедлен (*книж.*), насъщ (*остар. книж.*), спешен ‖ бърз, внезапен, мигновен

незабавно — неотложно, бързо, веднага, немедлено (*книж.*), тутакси, мигновено, в миг, завчас, бързешком, бързешка̀та (*разг.*)

незабележим — незабележителен, неразличим, недоловим, невидим, неосезаем, ситен, дребен, нищожен, незначителен

незабелязан — неусетен, несъзрян, невидян, невиждан

незабележителен — (*вж.*) незабележим

незабравим — паметен, неизличим неизгладим, траен, постоянен, важен, бележит

незабелязано — неусетно, едва-едва, нечуто, невидимо, мълком, едвам, крадешком, крадешката (*разг.*), тихомълком ‖ ненадейно, изневиделица, внезапно
незавиден — нерадостен, жалък, лош, непривлекателен, посредствен
независим — самостоен, самостоятелен, отделен, независещ, свободен, волен (*поет.*)
независимо — без оглед, без да се гледа, освен, отделно, извън, вън от това, като се изключи
незавършен — (*вж.*) недовършен
незадоволен — неудовлетворен, недоволен
незадоволим — ненаситен, неутолим
незадоволителен — неудовлетворителен, недостатъчен, непълен, оскъден, беден, малък, незначителен
незадоволство — недоволство, неблагодарност, неудовлетвореност ‖ неодобрение, сръдня (*нар.*), мусене (*разг.*), цупене (*разг.*), негодувание, протест
незадълбочен — повърхностен, привиден, бегъл ‖ лекомислен, несериозен
незадължителен — свободен, по воля, по желание, доброволен, непринуден, факултативен
незает — вакантен, свободен, празен, на разположение
незаинтересован — неутрален, безучастен, непричом (*книж.*), равнодушен, безгрижен, апатичен, индиферентен, пасивен ‖ обективен, независим ‖ справедлив, правосъден
незаинтересованост — безразличие, апатия, индиферентност, безучастие, безгрижие, безгрижност, равнодушие ‖ обективност, безпристрастие, неутралност, справедливост
незаконен — беззаконен, противозаконен, незаконосъобразен, в нарушение на закона, непозволен, забранен, запретен (*книж.*), недопустим, неправилен, неоснователен (*книж.*), неправ, несправедлив ‖ безконтролен, безотговорен, своеволен ‖ недействителен, невалиден ‖ наказуем, престъпен
незаконност — (*вж.*) беззаконие
незаличим — неизличим, неизгладим, незабравим, паметен ‖ траен, постоянен, вечен
незаменим — единствен, незаместим, рядък, особен, оригинален, сам, неподражаем, неповторим ‖ ценен, полезен
незапалим — невъзпламеняем, огнеупорен
незапознат — неуверен, неосведомен, неосветлен
незапомнен — паметен, небивал, нечуван, невиждан, изключителен, рядък, особен ‖ далечен, отдалечен, отдавнашен, минал, стар, старинен, древен
незапълнен — празен, кух
незаразимост — имунитет
незасегнат — непокътнат, недокоснат, ненакърнен, невредим, цял, цялостен, целеничък (*разг.*), целокупен (*книж.*), здрав, читав (*разг.*), неуязвен, неуязвим
незаслужен — недостоен, несъответстващ, неотговарящ, несправедлив
незаслужено — без вина, несправедливо, за права-бога (*нар.*)
незачитане — неуважение, невнимание, непочитане, непочтителност ‖ неизпълнение, несъблюдение (*книж.*), нарушение, неспазване
незащитен — беззащитен, безпомощен, безсилен, изложен на опасност
незаякнал — слаб, крехък, незаздравен, неразвит
незван (*книж.*) — неканен, натрапен, неприглашен (*остар.*), непоканен ‖ (*прен.*) нежелан
нездрав — нездравословен, нехигиеничен, вреден, вредителен ‖ болен, болнав, болезнен, неразположен ‖ неукрепнал, слаб, немощен, анемичен, неудравен
нездравословен — нездрав, нехигиеничен, болезнен, болестен

неземен (*поет.*) — възвишен, божествен (*поет.*), сублимен (*книж.*), небесен, необикновен, изключителен, идеален, съвършен
незиблем (*остар. поет.*) — твърд, устойчив, непоклатим, здрав, непоколебим, нерушим
незлобив — безобиден, кротък, добродушен, простодушен, благ, добър, невинен, чистосърдечен, беззлобен, наивен, детински, извиним
незлобивост — безобидност, кротост, доброта, невинност, наивност, простота, простодушие, чистосърдечие
незнаен — неизвестен, потаен, непознат, безименен, нов, чужд, непопулярен
незнание — неосведоменост, неведение (*книж. остар.*), некомпетентност ‖ непросветеност, неграмотност, невежество, неначетеност, простотия
незначителен — нищожен, маловажен, неважен, нищо и никакъв (*разг.*), второстепенен, несъществен, посредствен, малоценен ‖ малък, дребен, недоловим, неосезаем ‖ обикновен, всекидневен, банален, дребнав, мизерен
незначително — малко, нищожно, за нищо и никакво (*разг.*), дребна работа (*разг.*), за пет пари (*разг.*), дребно, маловажно, голяма работа (*разг.*), чудо голямо (*разг.*)
незначителност — нищожност, второстепенност, маловажност, малоценност, дреболия, детайл, нищо, нула
незрял — зелен, неузрял ‖ (*прен.*) неопитен, млад
неизбежен — неминуем, наложителен, необходим, неотложен, непредотвратим, неотклоним, неотменен, предстоящ, неотвратим (*книж.*), предопределен, непревратим, безвъзвратен, фатален, гибелен, грозящ (*книж.*)
неизбежност — наложителност, неминуемост, предопределеност, необходимост, непредотвратимост, безвъзвратност, неотложност, фаталност
неизброим — безброен, несчетен, безчетен, несметен, многоброен, неизчислим, безчислен
неизвѐстен — незнаен, непознат, нов, чужд, скрит, таен, прикрит, безвестен (*книж.*) ‖ безславен, непопулярен
неизвестност — неопределеност, неяснота, тъмнота, мъгла, тайнственост, загадка ‖ незнание, неведение (*книж. остар.*), неосведоменост, невежество
неизвиним — (*вж.*) неизвинителен
неизвинителен — неизвиним, непростим, непростителен (*остар.*), осъдителен, неоправдателен, за упрек, виновен, неоправдан
неизгладим — незаличим, неизличим ‖ незабравим, паметен, траен
неизгоден — неудобен, неблагоприятен ‖ неизносен, без сметка, скъп, неприемлив, непригоден, несносен
неиздръжлив — нестабилен, нездрав, слаб, неустойчив ‖ преходен, временен, нетраен, малотраен
неиздръжливост — неустойчивост, нестабилност, слабост ‖ малодушие, колебливост, слабодушие
неиздържан — несъвършен, нередовен, дефектен, лош, неизискан, слаб
неизказан — неизречен, неиздуман (*нар.*) ‖ (*поет.*) неописуем, неизразим, невъобразим, чудесен, чуден, божествен, дивен, възхитителен, хубав, удивителен, рядък ‖ неизличим, неизгладим, незабравим
неизлечим — неизцерим ‖ непоправим, безвъзвратен, загубен
неизличим — (*вж.*) незаличим
неизмѐнен — еднакъв, еднообразен, неизменяем, непроменяем, непроменим, неизменим, константен (*книж.*), установен, стабилен, постоянен, траен, сигурен, непоколебим, твърд, все еднакъв, вечен, продължителен
неизмѐнен — непроменен, същият, все същият, все един и същ, постоянен, непокътнат, незасегнат, недокоснат
неизменно — еднакво, еднообразно, непроменяемо, константно, непрекъснато, постоянно, трайно, вечно

неизменност — непроменяемост, еднаквост, неподвижност, установеност, трайност, непоколебимост, твърдост, увереност
неизменяем — (*вж.*) неизменен
неизмерим — необхватен, необятен, огромен, обширен, несъизмерим (*книж.*), безкраен, безбрежен, безграничен, безпределен, грамаден
неизпитан — непроверен, неизпробван, неизследван, непроучен, неразучен ‖ непреживян, непочувствуван, неизживян
неизползуваем — негоден, неупотребим, неприложим, неупотребяем
неизползуваемост — негодност ‖ неприложимост
неизправен — нередовен, неточен, повреден, дефектен ‖ нехаен, небрежен, непридирчив
неизправност — нередовност, неточност, повреда, дефект ‖ нехайство, небрежност, немарливост
неизпълнен — несбъднат, нестанал, неосъществен, непостигнат, нереализиран, ненаправен
неизпълнение — нарушение, неспазване, несъблюдение, незачитане, неподчинение ‖ опущение, пропуск
неизпълним — неосъществим, невъзможен, нереализуем, непреодолим, неприложим, мъчен, труден, мъчноосъществим, трудноприложим, трудноизпълним
неизпълнителен — непослушен, непокорен, упорит, несъблюдателен, недисциплиниран, вироглав (*разг.*) ‖ разпуснат, разюздан, нехаен, отпуснат (*разг.*), небрежен
неизразим (*поет.*) — неизказан (*поет.*), неописуем ‖ дивен, чуден, чудесен, божествен
неизтощим — неизчерпаем, обилен, изобилен, непресушим, богат ‖ силен, мощен, крепък, здрав, неуморим, издръжлив, несломим, неуморен
неизцерим — неизлечим, неизцелим ‖ (*прен.*) непоправим, загубен, безвъзвратен
неизчерпаем — изобилен, обилен, богат, непресушим, неизтощим, пороен, безкраен ‖ постоянен, вечен
неизчерпаемост — изобилие, обилие, богатство, порой (*прен.*)
неизчислим — (*вж.*) безброен
неизяснен — неясен, неуточнен, неразбран, забъркан, объркан, неопределен, несигурен, тъмен, мътен
неизясненост — неуточненост, неяснота, неопределеност, бъркотия, хаос (*книж.*), мъгла (*прен.*)
неимоверен — невероятен, неправдоподобен, недопустим, невъобразим, невъображаем ‖ неестествен, необикновен, голям, грамаден, необхватен, необятен, неизмерим
неимоверност — неправдоподобност, странност, неестественост, невероятност
неинтересен — (*вж.*) безинтересен
нейсе (*разг.*) — както и да е (*разг.*), тъй да бъде, тъй да е, може и така, така или иначе (*разг.*), все едно, нека тъй да е, от мене да мине (*разг.*), нека (*разг.*), да върви
неискрен — неоткровен, лицемерен, престорен, притворен, скрит, прикрит, фарисейски, лъжлив, привиден, фалшив ‖ (*прен.*) неестествен, изкуствен
неискреност — лицемерие, престореност, притворство, прикритост, скритост, фарисейщина, фалшивост
неистина (*книж.*) — лъжа, измислица, басня, фантазия, заблуждение, заблуда
неистински — неистинен (*книж.*), лъжлив, неверен, неточен, погрешен, фалшив, мним, лъжовен (*поет.*), измамен
нека — дано, така да бъде, желателно е (*книж.*), хайде, дай боже (*нар. остар.*) ‖ може, разрешавам
некадърен — несръчен, неспособен, не го бива, непохватен, неумел, негоден, вързан (*разг.*), схванат (*разг.*), бездарен, кекав (*разг.*)
некадърник — негодник, бездарник
некадърност — несръчност, непохватност, бездарност, негодност, неспособност, неумелост, неопитност, кекавост (*разг.*)

неканен — незван ‖ (*прен.*) нежелан, неприятен, необичан
неколеблив — (*вж.*) непоколебим
некомпетентен — незапознат, неосведомен, несведующ, неопитен, неумел, некадърен, несръчен, негоден, неспособен, невещ
некомпетентност — неопитност, неспособност, некадърност, несръчност, негодност ‖ незнание, неосведоменост
некоректен — невъзпитан, неприличен, невежлив, неучтив, груб ‖ нелоялен, нечестен, непочтен
некрасив — неблаговиден, неуґледен, неприятен, неприятен на глед (на вид), грозен, отвратителен, неприветлив ‖ (*прен.*) непорядъчен, нечестен, непочтен, лош, нереден
некредитоспособен — неплатежоспособен
нектар — еликсир, балсам
некултурен — необразован, неук, непросветен, нецивилизован, невежа, прост, просташки, див, назадничав, изостанал, ретрограден ‖ невъзпитан, груб
нелегален — незаконен, вън от закона, извън закона, конспиративен, таен, подмолен, скрит
нелегално — конспиративно, незаконно, подмолно, тайно, прикрито
нелеп — безсмислен, лишен от смисъл, несмислен, неразумен, безразсъден, глупав, гламав (*разг.*), абсурден, парадоксален (*книж.*)
нелепица — (*вж.*) нелепост
нелепост — глупост, недомислие, безсмислица, абсурд, нелепица, парадокс (*книж.*)
нелепости — врели-некипели (*разг.*), бабини деветини (*разг.*), бабини приказки (*разг.*), празни приказки, глупости
неловко — неудобно, неумело, чоголно (*диал.*) ‖ стеснително, свенливо, неприятно, съвестно
неловкост — несръчност, непохватност, неопитност, некадърност, неумение, неумелост ‖ стеснителност, смущение, неудобство, свян, конфузия (*книж.*)
неловък — несръчен, непохватен, неумел, вързан в ръцете (*разг.*) ‖ стеснителен, неудобен, свенлив, смутен
нелогичен — непоследователен, противоречив, променчив, изменчив, безсмислен, несмислен, непостоянен, несвързан, абсурден ‖ безосновен
нелогичност — непоследователност, несвързаност, противоречивост, непостоянство, безсмислица, абсурд, парадокс (*книж.*)
нелоялен (*книж.*) — некоректен, непочтен
нелюбезен — неучтив, груб, невъзпитан, неприветлив, недружелюбен, невнимателен
немалко — доста, множко (*разг.*), значително, повечко
немаловажен — значителен, съществен, за отбелязване, важен, заслужаващ внимание
немарене — немара (*нар.*), нехайство, немарливост, пренебрежение, изоставяне, равнодушие
немарлив — небрежен, нехаен, разпуснат (*разг.*), непридирчив, неизправен, нередовен, неточен, безгрижен, пренебрежителен, разсеян, ленив
немарливост — небрежност, нередовност, разпуснатост, нехайство, непридирчивост, безгрижие, безгрижност, немара (*нар.*), леност
немаря — нехая, не придирям, изоставям, пренебрегвам, занемарявам, неглижирам, гледам през пръсти (*разг.*), безразлично ми е, все ми е едно, захвърлям, не обръщам внимание, напущам
немедлен (*книж.*) — незабавен, спешен, бърз, неотложен, наложителен
немедлено (*книж.*) — бързо, тутакси, веднага, незабавно, на часа
немея — млъквам, замлъквам, мълча, тая се, занемявам, онемявам, не се обаждам, глас не издавам, гласът ми не се чува

немил-недраг — несретник, босяк, изоставен, отхвърлен, клетник, сам
немилост — неразположение, лошо отношение, недружелюбност
немилостив — безсърдечен, безмилостен, безжалостен, безчовечен, зъл, жесток, безпощаден, неумолим, коравосърдечен
неминуем — неизбежен, неотвратим, неотлагаем, съдбоносен, предопределен, непредотвратим, фатален, заплашителен, застрашителен, наложителен, грозящ (*книж.*), предстоящ, сигурен
немирен — непослушен, непокорен, палав, вилен (*диал.*), необуздан, буен, сприхав, неукротим, упорит, лудетина, неспокоен
немирник — палавец, непослушник, пакостник, обесник (*нар.*)
немирничество (*остар.*) — (*вж.*) немирство
немирство — немирничество (*остар.*), буйствуване, палавост, лудуване, непослушание, неподчинение
немирствувам — лудея, вилнея, салмувам (*диал.*), непокорствувам, буйствувам, не слушам, непослушен съм
немислим — невъобразим ‖ невъзможен, недопустим, невероятен, неправдоподобен
неморален — иморален, безморален, безнравствен, безчестен, непочтен ‖ порочен, извратен, развален, разпуснат, безсрамен, развратен, покварен, циник (*книж.*), циничен (*книж.*), порнографен (*книж.*)
немотия (*нар.*) — нямане, оскъдица, бедност, беднотия, сиромашия, мизерия, нищета, лишение, липса
немощ — безсилие, отпадналост, слабост, изтощение, изнемощялост, умора, изнуреност, посърналост ‖ неспособност, невъзможност, беззащитност, безпомощност
немощен — безсилен, слаб, изтощен, отпаднал, изнурен, изнемощял, изморен ‖ безпомощен, беззащитен
ненавиждам — мразя, намразвам, презирам, питая вражда (омраза, злоба), гледам накриво (*разг.*), изпитвам (питая) ненавист, възненавиждам (*книж.*), гнуся се, отвращавам се
ненавиждан — мразен, презиран, омразен, отвратителен, отблъскващ, антипатичен, неприятен ‖ низък, долен, гнусен
ненавикнал — непривикнал, несвикнал, необръгнал (*разг.*), нефамилиаризиран ‖ нов, новак, неопитен, несръчен
ненавист — злоба, омраза, вражда, презрение, злост, жлъч, отвращение, враждебност, антипатия, недоброжелателство, неприязън (*книж.*), мъст, непримиримост
ненавистен — омразен, неприятен, гнусен, антипатичен, отвратителен, противен, отблъскващ ‖ мъстителен, злобен, озлобен, враждебен, настървен, зъл, лош
ненавременен — несвоевременен, преждевременен, безвременен, неблагоприятен, неблаговременен (*остар.*), несгоден, неудобен, неуместен, прибързан, неактуален, без време ‖ (*прен.*) неналежащ
ненагледен — любим, мил, драг, приятен, симпатичен, обичлив, свиден (*нар.*) ‖ красив, хубав, очите да ти останат (*разг.*)
ненадеен — внезапен, неочакван, неожидан (*книж. остар.*), мигновен, бърз, изневиделица, стремителен, светкавичен, непредвиден, немедлен (*книж.*), спонтанен (*книж.*)
ненадежден — обезсърчителен, безнадежден, обезкуражителен, отчайващ, тревожен, безизходен, безвъзвратен ‖ съмнителен, несигурен, невдъхващ доверие
ненадейно — внезапно, мигновено, тутакси, незабелязано, на часа, завчас, бързо, неочаквано, непредвидено, мълком, изневиделица, като гръм от ясно небе (*разг.*)
ненадминат — недосегаем, непостижим, несравним, съвършен, рядък, единствен, божествен (*поет.*)

ненаказуем (*юрид.*) — безотговорен, невменяем ‖ оправдателен, извинителен, извиним, уважителен
ненакърнен — цял, цялостен, целеничък (*разг.*), непокътнат, незасегнат, непипнат, недокоснат, невредим, здрав, запазен, целокупен (*книж.*), неначенат
ненамеса — невмешателство, неутралност ‖ безучастие, индиферентност, пасивност
ненапълно — донякъде, донейде (*разг.*), донегде, до някое място, дотам, малко, до известно време (място)
ненарушим — ненакърним, неприкосновен, непокътнат, цялостен, здрав, солиден, неразривен (*книж.*), неразкъсваем ‖ спокоен, мирен ‖ неотменяем
ненарушимост — неприкосновеност, ненакърнимост, цялост, целокупност (*книж.*), неразривност
ненаселен — необитаем, пуст, пустинен, безлюден, див ‖ непроходим, недостъпен, изоставен, девствен
ненаситен — алчен, жаден, лаком, неутолим, незадоволим, гладен, жаждущ, ламя (*прен.*)
ненаситност — охота, апетит, ищах (*разг.*), алчност, глад, лакомия, лакомство, жажда, неутолимост
ненаучен — необразован, непросветен, неграмотен, некултурен, невежествен, неук, назадничав ‖ непривикнал, несвикнал, необръгнал (*разг.*), неприучен
ненаходим (*книж.*) — скрит, невидим, таен, изчезнал, потънал вдън земя (*разг.*)
неначенат — непокътнат, ненакърнен, цял, цялостен, незасегнат
неначетен — неук, необразован, некултурен, ограничен, непросветен, малограмотен, неграмотен, слабограмотен, невежа, прост, профан
неначетеност — неграмотност, необразованост, слабограмотност, малограмотност, некултурност, невежество, незнание, ограниченост, простотия
ненормален — анормален, патологичен, патогенен, извратен ‖ неправилен, неестествен, нередовен, изключителен, необикновен, извънреден, специален ‖ психопат, душевно болен, разстроен, несвестен, умоповреден, умопобъркан, луд, подлудял
ненормалност — особеност, рядкост, аномалия, неестественост, неправилност, нередовност, нередност, патологичност, патогенност ‖ психопатия, лудост, душевно разстройство
ненужен — непотребен, излишен, безполезен, маловажен, пето колело (*разг.*), напразен, ялов, напуст (*нар.*)
ненужно — не трябва, няма нужда, няма защо, напразно, излишно, напусто (*нар.*)
необвързан — свободен, независим, самостоятелен, незадължителен
необезпечен — несигурен, неосигурен, незапазен, негарантиран
необезпокоителен — спокоен, запазен, безопасен, незастрашителен
необезпокояван — несмущаван, спокоен, тих
необикновен — изключителен, рядък, единствен, необичаен, несравним, нов, нечут, особен, странен, чуден, извънреден, феноменален (*книж.*), ненормален, забележителен, удивителен, невъобразим, парадоксален (*книж.*), невероятен, невъзможен, свръхестествен, свръхчовешки ‖ колосален, грамаден, чудовищен
необитаем — ненаселен, безлюден, пуст, пустинен, изоставен
необичаен — необикновен, изключителен, рядък, особен, непривичен (*книж.*), несвойствен, нехарактерен, нетипичен, странен
необлечен — гол, съблечен, разголен, разсъблечен, без дрехи
необмислен — необсъден, неразсъден, безразсъден, неразумен, безсмислен, неблагоразумен ‖ непроучен, прибързан
необозрим (*книж.*) — необхватен, обширен, просторен, огромен, безпределен, безграничен

необорим — доказан, обоснован, аргументиран (*книж.*), установен, безспорен, несъмнен, неоспорим, неопровержим, признат, безсъмнен, ясен, категоричен

необоснован — голословен (*книж.*), немотивиран, недоказан, неподкрепен с доказателства, без доказателства, необяснен, безосновен (*книж.*), безпочвен (*книж.*), произволен, нелогичен

необработен — неразработен, в сурово състояние, каба (*разг.*), груб, недодялан (*разг.*) ‖ пустинен, некултурен ‖ неподготвен, неприготвен, неразвит

необразован — некултурен, ненаучен, неначетен, непросветен, неук, невежа, неграмотен, малограмотен, слабограмотен, недоучен

необуздан — буен, неудържим, неукротим, несдържан, волен (*поет.*), вилен (*диал.*), стихиен, неограничен, див, разюздан, своеволен, безразсъден, невъздържан, нервен, сприхав, непокорен

необузданост — буйност, неукротимост, несдържаност, волност, разюзданост, безразсъдност, безразсъдство, своеволие, лудост, стихийност

необхватен — (*вж.*) необятен

необходим — нужен, потребен, наложителен, задължителен, обезателен, неотложен, неотменен, насъщ, неизбежен

необходимост — нужда, потреба, потребност, наложителност, задължителност, неизбежност

необщителен — неразговорлив, затворен, саможив, несъобщителен, недружелюбен, негостолюбив, нелюбезен, неотзивчив, самотен, уединен, мълчалив, тих, ограничен, отчужден

необясним — непонятен, мътен, смътен, неясен, неразбираем, загадъчен, забъркан, заплетен, неразгадаем, тайнствен, мистериозен, странен, тъмен

необятен — необхватен, необозрим, безкраен, безграничен, безпределен, безмерен, неизмерим, грамаден, извънмерен, огромен, изключителен, голям, обемист, извънреден, чрезмерен, преувеличен, просторен, обширен, пространен, безконечен

необятност — безкрайност, неизмеримост, безбрежност

неограничен — безграничен, безпределен ‖ неопределен, дълготраен, продължителен ‖ непритеснен, свободен, волен (*поет.*), произволен, буен ‖ всесилен, пълновластен, господар

неограниченост — свобода, волност, произвол ‖ пълновластие

неодобрение — укор, упрек, натякване, осъждане, критика, отрицание, порицание

неодобрителен — укорителен, осъдителен, порицателен, обвинителен ‖ неблагоприятен, отрицателен, враждебен

неодобрително — неблагориятно, недружелюбно, отрицателно ‖ с натякване, с укор (упрек), натяквайки

неодушевен — бездушен, безжизнен, мъртъв

неодържим — (*вж.*) неудържим

неожидан (*остар.*) — неочакван, ненадеен ‖ внезапен, изневиделица, бърз, стремителен, изненадващ

неокачествим — безпримерен, безподобен, несравним ‖ непристоен, недостоен, срамен ‖ долнопробен, долнокачествен ‖ неописуем

неокончателен — временен, неустановен, неопределен, нерешен, провизорен (*книж.*)

неопетнен (*книж.*) — неоцапан, незамърсен, неочернен ‖ непорочен, неопорочен, неопозорен, невинен, чист, честен, почтен, неосквернен

неописуем — неизказан, неизразим, невероятен, неправдоподобен, невъобразим, необикновен ‖ чудесен, чуден, божествен, възхитителен ‖ голям, грамаден ‖ рядък, невиждан

неопитен — непривикнал, несвикнал, неупражнен, несръчен, непохватен, некадърен, бездарен, некомпетентен, невещ, неумел, неук, непод-

готвен ‖ (*прен.*) зелен, незрял, неузрял, вчерашен, дете, аджамия (*разг.*)
неопитност — неумелост, неумение, неспособност, несръчност, некадърност, бездарност, непохватност, неподготвеност, незнание
неоползотворен — неизползуван
неоправдан — безпричинен, безосновен (*книж.*), безоснователен (*книж.*), неоправдателен, неоправдаем, непростим, непростителен (*остар.*), виновен, осъдителен, отговорен ‖ необясним, нелогичен ‖ безсмислен, безполезен, нецелесъобразен, неотговарящ
неоправдано — безпричинно, без основание (*книж.*), неоснователно (*книж.*), за щяло и нещяло (*разг.*), за нищо и никакво (*разг.*)
неоправдателен — (*вж.*) неоправдан ‖ неизвиним, за упрек, осъдителен
неопределен — несигурен, неточен, неустановен, съмнителен, объркан, колеблив, неясен, мътен, мъглявв, смътен, тъмен, нерешен, неокончателен ‖ уклончив, двусмислен, неразбираем
неопределено — несигурно, неточно, неустановено, съмнително, неясно, смътно, на посоки ‖ уклончиво, двусмислено, неразбрано
неопределеност — несигурност, неяснота, неустановеност, неточност, неуточненост, мъглявина, мъглявост, смътност ‖ колебание, колебливост, съмнение, уклончивост, двусмисленост, двусмислие
неопровержим — неопровергаем, безсъмнен, сигурен, неоспорим, необорим, несъмнен, безспорен, убедителен, ясен, явен, категоричен, доказан, верен, истински
неориентиран — (*вж.*) неосведомен
неориентираност — (*вж.*) неосведоменост
неосведомен — неуведомен, незапознат, неосветлен, неориентиран ‖ некомпетентен
неосведоменост — незнание, неведение (*книж. остар.*), непознаване, некомпетентност, неориентираност
неосезаем (*книж.*) — недоловим, неуловим, невидим, незабележим, дребен, ситен, малък, микроскопичен ‖ нищожен, маловажен, незначителен ‖ нереален, нематериален
неосквернен — чист, непорочен, неопетнен, запазен, девствен, неопорочен
неоснователен (*книж.*) — лишѐн от основание (*книж.*), неоправдан, безосновен (*книж.*), безпочвен (*книж.*), необоснован, безпричинен, неуместен, напразен ‖ незаконен, неуважителен, несъстоятелен
неоснователно (*книж.*) — без причина, безпричинно, без право, напразно
неоспорим (*книж.*) — безспорен, несъмнен, безсъмнен, необорим, неопровержим ‖ доказан, обоснован (*книж.*), обяснен, установен, изпитан, пробван, проверен ‖ признат, общопризнат, всепризнат (*книж.*), приет, общоприет ‖ ясен, явен, недвусмислен, логичен, истински, очевиден, категоричен, безпрекословен, положителен, сигурен
неосторожен (*книж.*) — непредпазлив, невнимателен, небрежен, немарлив, нехаен
неосторожност (*книж.*) — непредпазливост, невнимание, липса на бдителност, небрежност
неосъзнат — несъзнателен ‖ неразбран, несхванат, непочувствуван ‖ смътен, неясен
неосъществен — несбъднат, неизпълнен, непостигнат, нереализиран
неосъществим — неизпълним, невъзможен, непреодолим, нереализуем, нереален, непостижим, неприложим, мъчен, труден, недостъпен, непобедим, утопичен, химеричен
неосъществимост — невъзможност, неприложимост, нереализуемост, непостижимост
неотвратим (*книж.*) — неминуем, неизбежен, непредотвратим (*книж.*), предопределен, съдбоносен, застрашителен, фатален

неотгадаем — загадъчен, неразгадаем, енигматичен (*книж.*),проблематичен, заплетен, неразрешим, тайнствен, мистериозен, уплетен ‖ таен, скрит, неясен, неразбираем, непонятен, необясним

неотговарящ — неподходящ, несъответствуващ, несъответствен, несъвместим, неуместен ‖ неприличен, непристоен, недостоен

неотдавна — скоро, наскоро, отскоро, близо, отблизо, от близко време, не от много време, доскоро, до преди, преди малко, недавна

неотзивчив — нерадушен (*книж.*), чужд, студен, мрачен, апатичен, бездушен, неразположен, негостоприемен, негостолюбив, неприветлив, неприязнен (*книж.*), нелюбезен, недружелюбен ‖ несъстрадателен

неотзивчивост — нерадушност (*книж.*), нерадливост (*книж.*), неразположение, студенина, неприветливост, негостоприемство, недружелюбност, нелюбезност, неприязненост (*книж.*)

неотклòнен — прав, прям, праволинеен, непреклòнен, безкомпромисен, принципиален

неотклонно — право, пряко, напред, праволинейно, принципно, без колебание, безкомпромисно, направо ‖ постоянно

неотлагаем — (*вж.*) неотложен

неотложен — неотлагаем, бърз, спешен, незабавен, немедлен, безотлагателен, внезапен, мигновен ‖ насъщ, належащ, неминуем, наложителен, необходим ‖ пряк, непосредствен, близък

неотложно — бързо, срочно, веднага, тутакси, незабавно, немедлено (*книж.*), мигновено, в миг ‖ наложително, належащо, необходимо

неотлъчен — неразделен, неделим, съединен, свързан, сраснат, слепен, неразривен (*книж.*)

неотлъчно — заедно, неразделно, свързано, неделимо, съединено, неразривно (*книж.*) ‖ постоянно, винаги

неотменèн — неизменèн, непроменèн, все същият, същият

неотмèнен — безвъзвратен, предопределен, неизбежен, наложителен, определен ‖ неотменяем, ненарушим, окончателен, безапелационен ‖ твърд (*прен.*), неизмèнен, стабилен

неотменим — непоколебим, твърд, установен, неотменяем, неотмèнен ‖ окончателен, безвъзвратен, безапелационен

неотменяем — (*вж.*) неотменим

неотразим — обаятелен, пленителен, покорителен, очарователен, привлекателен

неотстъпно (*книж.*) — упорито, настойчиво, непрекъснато, непрестанно, постоянно

неотстъпчив — твърд, упорит, неумолим, непоколебим, непреклòнен, сбъден (*диал.*), строг, суров, настойчив, самоуверен, самонадеян, амбициозен, непримирителен, твърдоглав ‖ коравосърдечен, жесток

неотстъпчивост — твърдост, упорство, непреклонност, строгост, суровост, настойчивост, самонадеяност, самоувереност, амбиция, постоянство ‖ коравосърдечие, жестокост

неофициален — частен, личен

неоформен — неопределен, безформен, неправилен ‖ неясен, неизяснен, смътен, замъглен, неочертан, неустановен

неохота — нежелание ‖ принуда, принуждение

неохотен — без желание ‖ насилствен, задължителен, принудителен

неохотно — без желание ‖ насилствено, насила, принудително, против волята

неоценèн — непризнат, непреценен, неразбран, недооценен, малооценен

неоценим — безценен, скъп, многоценен, скъпоценен ‖ рядък, важен, полезен

неочакван — нечакан (*поет.*), ненадеен, ненадан (*нар.*), неожидан (*книж. остар.*), непредвиден, внезапен, неподозиран, случаен

неочаквано — ненадейно, внезапно, случайно, като гръм от ясно небе (*нар.*)
неочертан — (*вж.*) неоформен
непипнат — непокътнат, недокоснат, незасегнат, цял, цялостен, ненакърнен, небутнат, непобутнат ‖ запазен, здрав, читав (*разг.*), целокупен (*книж.*), невредим, неповреден
неплатежоспособен — некредитоспособен, несъстоятелен (*юрид.*), фалирал
неплодоносен — (*вж.*) неплодороден
неплодороден — неплодоносен, неурожаен, непроизводителен ‖ безплоден, неплодотворен (*книж.*), ялов ‖ пуст, пустинен, безводен, сух
неплодотворен (*книж.*) — (*вж.*) неплодороден ‖ безрезултатен, неплодоносен
непобедим — недостъпен, невъзможен, непреодолим ‖ силен, мощен, могъщ, всесилен, несломим, непокорим, солиден, здрав, твърд
непобутнат — (*вж.*) непипнат
неповратим — безвъзвратен, окончателен, неизменен
неповреден — невредим, здрав, цял, читав (*разг.*), цялостен, запазен
неповредим — невредим, неуязвим, як (*нар.*), здрав, незасегнат, запазен, издръжлив, солиден
неповторим (*книж.*) — рядък, единствен, сам, несравним, незаменим, безподобен, неподражаем, изключителен, ценен, оригинален
непогрешен — (*вж.*) непогрешим
непогрешим — безпогрешен, безгрешен, непогрешен ‖ сигурен, правилен, точен, верен, изправен
непогрешимост — безпогрешност
неподатлив — твърд, упорит, корав, несломим, устойчив, неотстъпчив, як (*нар.*), непревиваем ‖ (*вж.*) неподкупен
неподвижен — закован, прикован, прикрепен, фиксиран ‖ постоянен, заседнал, спрян, твърд, непоколебим ‖ инертен (*книж.*), спокоен, безчувствен, безучастен, недеятелен, вцепенен, вкаменен, скован, вдървен, схванат, парализиран ‖ муден, бавен, тегав (*диал.*), тромав, мъчноподвижен
неподвижност — устойчивост, заседналост, застоялост, застой, покой, стагнация (*книж.*), твърдост, непоколебимост ‖ инертност (*книж.*), безчувственост, скованост, пасивност, спокойствие
неподготвен — (*вж.*) неопитен
неподготвеност — (*вж.*) неопитност
неподкупен — честен, безкористен, съвестен, непокварен, непокварим, неподатлив
неподдържан — изоставен, напуснат, занемарен
неподобаващ — (*вж.*) неподходящ
неподлежащ — неподпадащ, вън от, изключая, невлизащ
неподозиран — непредвиден, неочакван, изненадващ, смайващ, изумителен, удивителен, учудващ ‖ ненадеен, внезапен, незабелязан, скрит, прикрит
неподражаем — единствен, рядък, безподобен, несравним, непостижим, неповторим, особен, оригинален, изключителен, превъзходен
неподходящ — неподходен, неотговарящ, несъответствуващ, неприспособим, несъобразен, непригоден, неподобаващ, несъвместим, неудобен, неуместен ‖ недостоен, неприличен, непристоен
неподчинение — непокорство, непослушание, неизпълнение, несъблюдение, нарушение, упорство, упоритост ‖ разюзданост, разпуснатост
непозволен — забранен, запретен (*книж.*), неразрешен, недопустим, незаконен, наказуем, преследван ‖ запазен, заварден, охраняван
непознаваем — променен, изменен, обезформен,неузнаваем, неразличим, неразпознаваем, неразграничим
непознат — чужд, неизвестен, непонятен, незнаен, скрит, анонимен, таен ‖ нов, небивал, незнаен ‖ непопулярен, далечен

непокварен — непорочен, запазен, неопетнен, морален, нравствен, целомъдрен (*книж.*), девствен, неосквернен, непокварим ‖ невинен, чист, чистосърдечен, простодушен, искрен

непоквареност — чистота, непорочност, нравственост, целомъдрие (*книж.*), девственост ‖ невинност, простодушие, искреност

непокварим — неподкупен, неподатлив, честен, съвестен ‖ (*вж.*) непокварен

непоклатим — твърд, солиден, стабилен, здрав, заздравен, укрепнал, затвърден, неподвижен, закрепостен ‖ издръжлив, непоколебим, устойчив, несломим

непоклатимост — твърдост, здравина, стабилност

непоколебим — неколеблив, устойчив, упорит, непреклонен, несмутим, неотклоним, твърд, непревиваем, непоклатим, неразклатим, траен, постоянен, неотменим ‖ решителен, непримирим, настойчив, смел, волеви, неотстъпчив ‖ стоически, спокоен, безчувствен, инертен (*книж.*) ‖ установен, сигурен, последователен

непоколебимост — устойчивост, твърдост, упоритост, упорство, непреклонност, неотклоняемост, непоклатимост, неотстъпчивост, последователност ‖ смелост, решителност, решимост ‖ неподвижност, заседналост, постоянство

непокóрен — непослушен, немирен, недисциплиниран, неизпълнителен, несъблюдателен (*книж.*), необуздан, разюздан, разпуснат, вироглав (*разг.*), буен, твърдоглав, неукротим, неусмирим, неудържим, упорит, вилен (*диал.*) ‖ независим, своеволен

непокорéн — неподчинен, свободен, непобеден, независим, самостоятелен

непокорство — непослушание, непослушност, неподчинение, недисциплинираност, разпуснатост, разюзданост, вироглавство (*разг.*), вироглавие (*разг.*), упорство, упоритост, немирство ‖ нарушение, неизпълнение, несъблюдение (*книж.*)

непокътнат — недокоснат, непипнат незасегнат, недосегнат, непобутнат, неначенат ‖ невредим, запазен, ненакърнен, цял, цялостен, целокупен (*книж.*)

непоносим — непосилен, мъчен, труден, тежък, уморителен ‖ несносен, нетърпим, неприятен, мъчителен, тягостен, досаден, натегнат, възмутителен, невъзможен ‖ гнусен

непоносимост — нетърпимост

непонятен — неразбираем, неразбран, непознат, необясним, неразрешим, неясен, тъмен, забъркан, объркан, заплетен, смътен, неразгадаем, загадъчен, невъзприемчив, тайнствен, мистериозен, странен, чуден

непоправим — (*прен.*) безвъзвратен, окончателен, неизменим, все същият, вечен ‖ загубен, неизлечим, неизцерим, рецидивист

непопулярен — неизвестен, непознат, нов, незнаен ‖ невъзприет

непорасъл — малък, дребен, нисък ‖ непълнолетен, малолетен, невръстен

непорочен — чист, неопетнен, неоцапан, безпорочен, целомъдрен (*книж.*), девствен, морален, запазен, непокварен, неосквернен, невинен, чистонравен, нравствен

непорочност — непокваренoст, невинност, нравственост, целомъдрие (*книж.*), девственост, нравствена (духовна) чистота

непорядъчен — безпорядъчен, безпътен, нередовен, разхайтен, развратен, развален ‖ недостоен, нечестен, непочтен

непосветен — неосведомен, неориентиран, незапознат, в неведение (*книж.*)

непосилен — свръхчовешки, свръх сили, обременителен, тежък, мъчен, труден, с много труд, кьртовски, непоносим, мъчителен, уморителен, кучешки ‖ непостижим, непреодолим, неосъществим, невъзможен

непоследователен — променчив, изменчив, непостоянен, неустойчив, лабилен (*книж.*) ‖ нелогичен, несвързан, разпокъсан, разкъсан ‖ капризен, безхарактерен, безразсъден
непоследователност — променчивост, изменчивост, непостоянство, колебание ‖ нелогичност, несвързаност, разпокъсаност ‖ своеволие, прищявка, каприз
непослушание — непокорство, недисциплинираност, немирство, неподчинение, разпуснатост, разхайтеност, разюзданост
непослушен — непокорен, немирен, недисциплиниран, неизпълнителен, твърдоглав ‖ разюздан, разхайтен
непослушник (*разг.*) — палавец, палавник, немирник, пакостник
непослушност — (*вж.*) непослушание
непосреден (*книж.*) — (*вж.*) непосредствен
непосредствен — непосреден, пряк, близък, директен, прав, съседен ‖ прям, искрен ‖ личен
непосредствено — направо, директно, пряко, косо, без заобикалки (*разг.*), близко, току-до, досамо (*нар.*), съседно ‖ тутакси, веднага ‖ лично
непостижим — неосъществим, неизпълним, непреодолим, нереализуем, неприложим, недостъпен, недосегаем, непристъпен, далечен, утопичен, химеричен ‖ мъчен, труден, непосилен
непостижимост — недостижимост, непреодолимост, невъзможност, химера, утопия
непостоянен — променчив, променлив, менлив (*книж.*), променяем, изменчив, неустойчив, непоследователен, несигурен, колеблив ‖ нерешителен, несмел ‖ безпринципен, капризен, лекомислен, своенравен, безхарактерен ‖ временен, преходен, конюнктурен (*книж.*)
непостоянство — променчивост, променливост, изменчивост, непоследователност, неустойчивост, колебливост, несигурност ‖ безхарактерност, безпринципност, каприз, своенравие
непотребен — излишен, лишен, ненужен, безполезен, напразен, напуст (*нар.*)
непохватен — (*вж.*) несръчен
непохватност — (*вж.*) несръчност
непочитание — неуважение, незачитане, невнимание
непочтен — безчестен, нечестен, некоректен, нелоялен, недобросъвестен, подкупен, безсъвестен, продажен, недостоен, нечестив (*остар.*) ‖ непочтителен, неуважителен, неприличен, оскърбителен, обиден
непочтеност — безчестие, недобросъвестност, безсъвестност, подкупничество, продажност, продажничество ‖ машинация, шмекерия (*разг.*), игра, изхитряне, хитрина, измама
непочтителен — неуважителен, невнимателен, обиден, арогантен, некоректен, дързък, груб, нагъл (*книж.*), оскърбителен, нахален, безочлив
непочтителност — неуважение, незачитане, невнимание, дързост, грубост, наглост (*книж.*), нахалство, безочливост, некоректност
неправ — неправилен ‖ незаконен, несправедлив, незаконосъобразен, противен на закона, неправомерен (*книж.*)
неправда — несправедливост, кривда (*нар.*), беззаконие, безправие, неравенство
неправдоподобен — невероятен, неистински, чуден, необикновен, недопустим, невъзможен, неимоверен, странен, невъобразим, немислим, басословен, фантастичен, изключителен, неестествен, свръхестествен, невъображаем, неописуем
неправдоподобност — неимоверност, странност, неестественост, невероятност
неправилен — крив, неравен ‖ неточен, неистински, неверен, неправ, безреден, нередовен, погрешен ‖ несправедлив, незаконен ‖ неестествен, противоестествен, ненормален ‖ безформен, неопределен, неочертан, неоформен

неправилност — погрешка, неточност, грешка, опущение, заблуждение, отклонение

неправомерен (*книж.*) — непозволен, незаконен, несъобразен със закона, незаконосъобразен, несправедлив

неправоспособен (*книж.*) — недееспособен, ограничен, запретен, под запрещение, под опека (опекунство)

непревзет — непринуден, естествен, прост, непресторен, фамилиарен, безцеремонен

непревиваем — твърд, устойчив, неразклатим, непоклатим, непоколебим ‖ непреклонен, неумолим, упорит, настойчив, неотстъпчив

непревратим — неизбежен, предопределен, неминуем, безвъзвратен, неотвратим (*книж.*), фатален

непрегледен — неясен, безсистемен, безпланов, забъркан, заплетен, сложен

непрегледност — безсистемност, неяснота, заплетеност, безплановост, забърканост

непредвиден — неочакван, изненадващ, ненадеен, неподозиран, случаен, внезапен, инцидентен, мигновен, стремителен, изневиделица ‖ несъобразен с, невзет в съображение

непредвидлив — несъобразителен, недалновиден (*книж.*), непрозорлив, непроницателен ‖ недосетлив, невнимателен, неразумен, неблагоразумен

непредвидливост — несъобразителност, недалновидност (*книж.*), непрозорливост, непроницателност ‖ недосетливост, неблагоразумие

непреднамерен (*книж.*) — неумишлен, случаен, непредвиден

непредотвратим (*книж.*) — (*вж.*) неминуем

непредпазлив — невнимателен, неосторожен (*книж.*), несъобразителен, неблагоразумен, непредвидлив

непредпазливост — невнимание, несъобразителност, неосторожност (*книж.*), неблагоразумие, непредвидливост

непредполагаем (*книж.*) — изненадващ, невероятен, недопустим

непредубеден (*книж.*) — безпристрастен, обективен, справедлив

непреклонен — упорит, твърд, несломим, неотстъпчив, категоричен, непоколебим, настойчив, неумолим, настоятелен, сбъден (*диал.*), непримирим, несклоним, непревиваем

непреклонност — неотстъпчивост, непримиримост, упоритост, устойчивост, твърдост, непоколебимост, несклонимост, настойчивост

непрекъснат — (*вж.*) непрестанен, дълъг, продължителен, постоянен, систематически

непрекъснато — (*вж.*) непрестанно, дълго, постоянно, систематически, ден и нощ (*разг.*)

непременно — безусловно, на всяка цена, само и само (*разг.*), без друго, сигурно, наистина, обезателно, задължително, положително, въпреки всичко

непреодолим — мъчен, труден, неосъществим, неизпълним, нереализуем, невъзможен, непостижим ‖ непристъпен, недостъпен, непобедим, несломим

непреодолимост — неосъществимост, непостижимост ‖ недостъпност, непристъпност

непреривен (*книж.*) — (*вж.*) непрестанен

непрестанен — непрекъснат, продължителен, постоянен, дълъг, дълговременен, траен, нескончаем, безспирен, неспирен, непресеклив, вечен, безкраен, непреривен (*книж.*), перманентен (*книж.*), неизменен, последователен, непрестанен (*остар.*)

непрестанно — непрекъснато, неспирно, постоянно, винаги, безспирно, вечно, нескончаемо, безкрайно, весден (*нар.*), всеки ден, ден и нощ (*разг.*), денонощно, продължително, час по час, дълговременно, трайно

непресторен — непринуден, естествен, непревзет, натурален, неподправен, чистосърдечен, прост, фамилиарен, безцеремонен ‖ сърдечен, искрен

непресътореност — непринуденост, естественост, непревзетост, простота ‖ искреност, чистосърдечие, сърдечност
непресушим — (*прен.*) неизчерпаем, изобилен, обилен, неизтощим, богат
непретенциозен — непридирчив, невзискателен, скромен, обикновен
непреходен — траен, постоянен, непроменяем, вечен, продължителен
неприветлив — недружелюбен, невзрачен, неотзивчив, нерадушен, нелюбезен, негостолюбив, негостоприемен, неприветен (*поет.*) ‖ неприятен, отвратителен, противен, грозен, некрасив, досаден, отблъскващ ‖ студен, мрачен, начумерен, (*разг.*), навъсен
неприветливост — студенина, недружелюбност, нелюбезност, негостоприемност, неотзивчивост
непривикнал — ненавикнал, несвикнал, нов, новак, неаклиматизиран, нефамилиаризиран ‖ несръчен, неопитен
непривлекателен — грозен, неприветлив, некрасив, противен, отвратителен, отблъскващ, неблаговиден, неугледен
непригоден — неприспособим, неприложим, неподходящ, неупотребим, неудобен, несъответствуващ
непридепсан (*диал.*) — нескопосан (*разг.*), неприбран, нередовен, разпуснат
непридирчив — непретенциозен, доволен, скромен, невзискателен ‖ немарлив, небрежен, нехаен, разпуснат, безгрижен, пренебрежителен, ленив ‖ неизправен, нередовен, неточен
непридирчивост — непретенциозност, скромност, невзискателност ‖ немарливост, небрежност, разпуснатост, нехайство, безгрижност, леност ‖ нередовност, неизправност
неприемлив — неизгоден, неизносен, тежък ‖ недопустим, невъзприемлив, непозволен ‖ неоснователен (*книж.*), несъстоятелен (*книж.*), неубедителен, неуважителен
непризнат — оспорен, отречен, забравен, незачитан, отхвърлен ‖ неоценен, недооценен, малооценен
непризнателен — неблагодарен, неблагодарник, недоволен, незадоволен
непризнателност — неблагодарност, недоволство, протестиране
неприкосновен — ненарушим, незасегнат, недокоснат, непокътнат, запазен, здрав, цял, цялостен, целокупен (*книж.*)
неприкрит — открит, явен, незакрит
неприличен — срамен, непристоен, безсрамен, недостоен, невъзпитан, безочлив, груб, неучтив, непочтен, безчестен, нереден, некоректен ‖ циничен (*книж.*), нецензурен (*книж.*)
неприличие — безсрамие, безочливост, некоректност, неучтивост, непристойност, невъзпитание, безчестие, непочтеност
неприложим — (*вж.*) неосъществим, непригоден ‖ неупотребим, неизползваем, негоден
непримирим — упорит, твърд, неотстъпчив, безкомпромисен, несклоняем, непревиваем, непоколебим, непреклонен, настоятелен, несломим, неукротим, неумирим, непокорен, вироглав (*разг.*), твърдоглав, якоглав (*нар.*), фанатичен, опърничав, непослушен, неотстъпчив, недисциплиниран ‖ антагонистичен, враждебен
непримиримост — упоритост, упорство, амбиция, настойчивост, неотстъпчивост, непокорство, непоколебимост, фанатизъм, непослушание, опърничавост, вироглавство (*разг.*), твърдоглавие, якоглавие (*нар.*) ‖ противодействие, реакция, съпротивление, съпротива, опозиция ‖ антагонизъм, вражда
непримирителен — (*вж.*) непримирим, безкомпромисен
непринуден — доброволен, драговолен (*остар.*), свободен, волен (*поет.*) ‖ спонтанен ‖ непресторен, естествен, неподправен, простодушен, непревзет, натурален, добродушен,

наивен, детински, сърдечен, чистосърдечен, прост, фамилиарен, безцеремонен

непринуденост — непресторeност, непревзетост, естественост, простота, простодушие, искреност, сърдечност, чистосърдечие, наивност

неприспособим — неподходящ, непригоден

непристоен (*книж.*) — неприличен, безсрамен, невъзпитан, безочлив, недостоен, недостолепен (*остар.*), непочтен, циничен (*книж.*), нахален

непристойност (*книж.*) — неприличие, невъзпитание, недостойнство, неблагоприличие, безсрамие, нахалство

непристъпен — недостъпен, недосегаем, непроходим, непревземаем ‖ (*прен.*) строг, затворен, надменен, високомерен, самотен, уединен, отчужден

неприсъствен (*юрид.*) — задочен, в отсъствие, отсъствен

неприсъствен ден — празник, неработен ден

непричастен (*книж.*) — неутрален, неучастен, пасивен, индиферентен, незаинтересуван, непричом (*остар.*), незамесен, безучастен, чужд

неприязнен (*книж.*) — недружелюбен, ненавистен, недоброжелателен, нерадлив (*поет.*), неприветлив, неотзивчив, негостолюбив, с лоши чувства, вражески, враждебен, неприятелски

неприязненост (*книж.*) — (*вж.*) неприязън

неприязън (*книж.*) — недоброжелателство, враждебност, вражда, омраза, ненавист, злоба, озлобление, антипатия, лошо чувство, недружелюбност

неприятел — враг, противник, душман (*нар.*), душманин (*нар.*), съперник, антагонист ‖ конкурент

неприятелски — враждебен, вражески, противников, душмански (*нар.*), зложелателен, зъл, ненавистнически, съпернически, антагонистичен

неприятен — противен, досаден, непоносим, отвратителен, антипатичен, омразен, лош, грозен, некрасив, неприветлив, несимпатичен, гнусен, възмутителен, гнуснав, нежелателен, нежелан, неканен, натрапен ‖ скучен, дотеглив, отегчителен, досаден

неприятност — неудоволствие, тягост, досада, скука, неразположение ‖ главоболие (*прен.*) ‖ горчивина, мъка, огорчение

непроверен — неизпитан, неизпробван, неизследван, непроучен, неизвестен ‖ (*прен.*) съмнителен, несигурен

непрогледен — непроницаем, непрозрачен, тъмен, мътен, невидим, затъмнен, мрачен, помрачен, непрозирен

непродуктивен — (*вж.*) непроизводителен

непродължителен — кратък, кратковременен, краткотраен, къс, временен, срочен, краткосрочен, нетраен, преходен, ограничен по време

непрозирен — (*вж.*) непрогледен

непрозорлив — (*вж.*) непредвидлив

непрозорливост — (*вж.*) непредвидливост

непрозрачен — (*вж.*) непрогледен

непроизводителен — неплодороден, непродуктивен, безплоден, ялов (*нар.*), безполезен, безрезултатен ‖ пуст, пустинен

непроизводителност — непродуктивност, безплодие, яловост (*нар.*), безрезултатност

непрокопсан (*разг.*) — разсипник, непридепсан (*диал.*), развейпрах (*разг.*), нехранимайко, безделник, лентяй (*остар.*), безреден, пройдоха (*остар. разг.*)

непрокопсаник (*разг.*) — нехранимайко, безделник, негодник, пройдоха (*остар. разг.*), разсипник ‖ несретник, човек без късмет (*разг.*)

непроменѐн — неизменѐн, същият, еднакъв, един и същ, все такъв, непокътнат, незасегнат

непроменим — постоянен, установен, определен, еднакъв, все един и същ, непроменяем

непроменлив — постоянен, неизменен, еднакъв, все такъв, траен, константен *(книж.)* ‖ дълговременен, непрестанен, продължителен, непрекъснат, вечен

непроменяемост — неизменност, трайност, еднаквост, константност (*книж.*), установеност

непроницаем (*книж.*) — (*вж.*) непрогледен

непроницаемост (*книж.*) — непрозрачност, непрогледност, непрозирност, тъмнина, мрак

непроницателен (*книж.*) — (*вж.*) непрозорлив

непроницателност (*книж.*) — (*вж.*) непрозорливост

непросветѐн — необразован, неук, невежа, невежествен, неначетен, неграмотен, малограмотен

непростим — непростителен (*остар.*), неизвиним, неоправдателен, неоправдаем, за упрек, виновен, осъдителен

непростителен (*остар.*) — (*вж.*) непростим

непроучен — непроверен, неизследван, неразучен, неразработен

непроходим — мъчнопроходим, непристъпен, недостъпен, непреодолим, непостижим, мъчен, труден

непълен — несъвършен, недостатъчен, уродлив, непълноценен, слаб, малък, недоработен, недовършен

непълновръстен (*книж.*) — (*вж.*) непълнолетен

непълнолетен — малолетен, маловръстен (*книж.*), непълновръстен (*книж.*), малък, млад, дете, момче, юноша

непълнота — недостатъчност, липса, празнота ‖ недостатък, недъг, несъвършенство

непълноценен — непълен, малоценен, второстепенен, посредствен, маловажен, несъвършен

неработоспособен — инвалид, нетрудоспособен, недъгав, неспособен, негоден, болен, сакат (*разг.*)

неравен — неправилен, несъразмерен (*книж.*), нееднакъв, различен, неравномерен, грапав

неравенство — несъразмерност (*книж.*), различие, разлика ‖ безправие, неправда, несправедливост, дискриминация (*книж.*), неравноправие

неравнодушен — заинтересуван, загрижен, засегнат, небезразличен, небезучастен, пристрастен

неравномерен — неправилен, диспропорционален, несиметричен, несъразмерен (*книж.*), нееднакъв, неравен, неправилен

неравноправие — неравенство, безправие, несправедливост, дискриминация (*книж.*)

нерад (*остар.*) — (*вж.*) нерадостен

нерадлив (*поет.*) — (*вж.*) нерадостен ‖ неприветлив, студен, хладен, неотзивчив, недружелюбен

нерадливост (*поет.*) — нерадост (*поет.*) ‖ неприветливост, студенина, хладина, недружелюбност

нерадост (*поет.*) — мъка, тъга, печал, страдание, скръб, нещастие, несрета

нерадостен — нерад (*поет.*), нерадлив (*поет.*), тъжен, печален, жалък, безотраден (*книж.*), мъчен, мрачен, тежък, тягостен, несретен

неразбиваем — свързан, здрав, стабилен, твърд ‖ непобедим

неразбираем — (*вж.*) непонятен, невъзприемлив

неразбираемост — неяснота, забърканост, непонятност, заплетеност

неразбирателство — недоразумение, раздор, разногласие, несъгласие, хър-мър (*разг.*), несговорчивост, търкане (*разг.*), крамола, конфликт, скъсване отношенията

неразбория (*нар.*) — безредие, безредица, безпорядък, неуредица, неуправия, бъркотия, хаос (*книж.*), забърканост, объркaност, залисия (*разг.*), олелия (*разг.*)

неразбран — неразгадаем, непонятен, неразбираем, необясним, неясен, мътен, тъмен, смътен, неосъзнат ‖ опак (*разг.*), опърничав, див петел (*разг.*), твърдоглав, упорит, своенравен, ни се води ни се кара (*разг.*), не взема от дума (*разг.*), терсене (*разг.*)

неразбранщина (*нар.*) — безсмислица, недоразумение, заплетеност, неразбория (*нар.*), галиматия ‖ забърканост, бъркотия ‖ опърничавост, твърдоглавие, вироглавство (*разг.*) ‖ простотия

неразвит — недоразвит, слабосилен (*книж.*), хилав ‖ слабоумен, малоумен ‖ изостанал назад, назадничав

неразгадаем — загадъчен, неразбираем, непонятен, скрит, неразбран, смътен, неясен, тъмен, необясним, неразрешим, таен, тайнствен, енигматичен (*книж.*), нечетлив, неизвестен

неразговорлив — неразговорчив, мълчалив, тих, безмълвен ‖ затворен, необщителен, стеснителен, саможив ‖ нелюбезен, неотзивчив

неразделен — неразлъчен, свързан, съединен, слепен, сраснат, неделим, неразривен, нерушим

неразлъчен — (*вж.*) неразделен

неразполагаем — зает, несвободен, окупиран

неразположен — отпаднал, унил, болен, болнав, разстроен ‖ неблагоразположен, неотзивчив, нелюбезен, нерадушен (*книж.*), студен, неприветлив

неразположение — отпадналост, унилост, болнавост, заболяване, болезненост, болест, страдание ‖ скука, досада ‖ недружелюбност, неотзивчивост, студенина, неприветливост, нерадливост (*поет.*)

неразпоредителен — безинициативен, несъобразителен

неразработен — необработен, неразвит, неподработен, неподготвен, неприготвен, некултивиран, неизследван ‖ груб, суров

неразрешим — мъчен, труден ‖ забъркан, заплетен, неразгадаем, непонятен, загадъчен

неразривен (*книж.*) — нерушим, неделим, неразделен, неотлъчен, неразлъчен, свързан, неразрушим, неразбиваем, неразкъсваем, здраво свързан

неразрушим — здрав, стабилен, твърд, непоклатим, нерушим, неразбиваем

неразсъдлив — (*вж.*) неразумен

неразумен — необмислен, безсмислен, нелеп, неразсъдителен, неразсъдлив, глупав ‖ неблагоразумен, безразсъден, луд

неразумение (*юрид.*) — липса на умисъл, безсъзнателност, невменяемост

нервен — нервозен (*остар.*), раздразнителен, невъздържан, избухлив, сприхав, неспокоен, нетърпелив, припрян, раздразним, възбудим, възбудителен, разтревожен, истеричен, луд ‖ ядосан, гневен, възбуден ‖ трескав, оживен

нерви — (*прен.*) издръжливост, търпение, сила, енергия ‖ (*вж.*) нервност

нервирам — дразня, раздразням, възбуждам, изкарвам от търпение, разгневявам, сърдя, досаждам, дотягам, ядосвам

нервирам се — избухвам, дразня се, раздразням се, ядосвам се, излизам от търпение, възбуждам се, кипвам (*разг.*), горещя се (*разг.*), разгорещявам се (*разг.*), хващат ме дяволите (*разг.*), излизам вън от себе си (*разг.*), излизам от кожата си (*разг.*), не ме побира (*разг.*), опват ми се нервите (*разг.*), разгневявам се

нервнича — възбуден съм, изпадам в нерви (*разг.*), проявявам нервност, дразня се, не съм спокоен ‖ капризнича

нервност — раздразнителност, възбуденост, възбудимост, чувствителност, нетърпение, невъздържаност, припряност, нерви (*разг.*) ‖ оживление, трескавост, възбуждение

нервозен (*остар.*) — нервен, раздразнителен, сприхав, избухлив, възбудителен, несдържан, **кибритлия** (*разг.*), раздразним

нервозност (*остар.*) — нервност, сприхавост, раздразнителност, възбудителност, невъздържаност

нереален — недействителен, нематериален ‖ невероятен, неестествен, безпочвен (*книж.*), безосновен (*книж.*), утопичен, фантастичен ‖ (*прен.*) откъснат, отвлечен

нереализуем — (*вж.*) неосъществим

нереден — нередовен, непорядъчен, не като хората (*разг.*), неприличен, ненормален, не както трябва (*разг.*), не в реда на нещата (*разг.*)

нередност — нередовност, безпорядък, неуредица, бъркотия, непорядък

нередовен — неправилен, неточен, неизправен, неизпълнителен, неакуратен ‖ нереден, неприличен, ненормален, не като хората (*разг.*), не както трябва ‖ немарлив, небрежен, нехаен, непридирчив

нередовност — неизправност, опущение, неточност, неакуратност, грешка ‖ нередност, ненормалност ‖ немарливост, небрежност, нехайство

нерентабилен — недоходоносен, недоходен, на загуба

нерешен — неразрешим, неразгадаем, енигматичен (*книж.*), съмнителен ‖ неразрешен, неопределен, неясен, смътен

нерешителен — колеблив, мекушав, страхлив, несмел, боязлив, малодушен, плах, слабохарактерен, раздвоен ‖ (*вж.*) свенлив, свит, неуверен

нерешителност — колебливост, несигурност, несмелост, неувереност, мекушавост, съмнение, колебание, раздвоение, смут, боязън (*книж.*), страх, малодушие, липса на смелост ‖ свенливост, свитост

нерушим — здрав, стабилен, устойчив, крепък, твърд, непоколебим, непоклатим

неръкотворен (*остар. поет.*) — нетленен (*поет.*), божествен (*поет.*), възвишен, идеален, изящен (*книж.*), ефирен (*поет.*)

несамостоятелен — зависим, подчинен, зависещ, подвластен, подведомствен

несамоуверен — (*вж.*) колеблив, раздвоен, несигурен

несамоувереност — (*вж.*) колебание, несигурност, раздвоение

несбъднат — неосъществен, неизпълнен, нестанал, нереализиран, несбъднал се, непостигнат

несведущ — (*вж.*) некомпетентен

несвестен — несъзнателен, безсъзнателен, ненормален ‖ луд, яростен, буен, побъркан

несвикнал — непривикнал, нов, новак, ненавикнал, неопитен, неподготвен, нефамилиаризиран, неприготвен, неаклиматизиран

несвоевременен (*книж.*) — ненавременен, преждевременен, безвременен, неудобен, прибързан, неблагоприятен

несвоевременно — по ни едно време (*разг.*), ненавременно

несвойствен — нехарактерен, нетипичен, неособен, несъществен, найобщ, необичаен, непривичен (*книж.*)

несвързан — откъслечен, разкъсан, разпокъсан ‖ (*прен.*) безреден, забъркан, разбъркан, объркан, непоследователен, разхвърлян, безсистемен ‖ (*прен.*) безсмислен, нелогичен, нелеп

несвършен — недовършен, незавършен, недоправен, неизкаран, недоизкаран, недотъкмен, непълен, оставен, изоставен наполовина (*разг.*)

несвяст — безсъзнание, шемет, безчувственост, припадък ‖ умопомрачение, лудост

несговорен — (*вж.*) несговорлив

несговорлив — несговорчив, несговорен, недружелюбен, несъгласен, несклоняем, размирен, твърдоглав ‖ саможив, егоист

несговорчив — (*вж.*) несговорлив

несгода — неудобство, стеснение, притеснение, мъчнотия ‖ неволя, лишение, сиромашия
несгоден — неудобен, мъчен, неблагоприятен, неуместен, ненавременен, несвоевременен (*книж.*)
несдържан — буен, неудържим, сприхав, невъздържан, раздразнителен, нервен, избухлив, гневлив, хаплив
несдържаност — невъздържаност, буйство, буйност, неудържимост ‖ сприхавост, раздразнителност, избухливост, нервност
несериозен — лек, лекомислен, леконравен, безхарактерен, повърхностен, вятър го вее (*разг.*), детински, хлапашки ‖ неоснователен (*книж.*), несъществен, несигурен
несериозност — лекомислие, безхарактерност, детинщина, хлапащина (*разг.*)
несигурен — изложен на опасност, заплашен, рискован ‖ спорен, проблематичен, съмнителен, колеблив, непостоянен, нерешителен, уклончив, неустановен, нестабилен, наразен, разклатен ‖ смътен, като в мъгла (*разг.*), неясен, неопределен, неизвестен ‖ неуверен, несамоуверен
несигурно — съмнително, нестабилно ‖ смътно, като в мъгла (*разг.*), неуверено, напосоки
несигурност — неустановеност, нестабилност ‖ риск, опасност, угроза, заплаха ‖ неизвестност, неопределеност, мъгла, тъмнина (*прен.*) ‖ съмнение, колебание, непостоянство, нерешителност, неувереност, несамоувереност
несиметричен — неравен, неравномерен, неправилен, нехармоничен
несимпатичен — неприятен, неприветлив
несистематизиран — разпокъсан, разхвърлян, объркан, безсистемен, хаотичен (*книж.*), безпланов, безреден
несклоняем — упорит, твърд, твърдоглав, вироглав (*разг.*), непокорен, инат (*разг.*), непримирим, опърничав, самонадеян, неотстъпчив, настойчив, настоятелен, непоколебим, непревиваем, неукротим
нескончаем (*книж.*) — непрестанен, непрекъснат, постоянен, продължителен, неизменен, вечен ‖ безкраен, неизмерим, безграничен, безконечен
нескончаемо — безкрайно, вечно, продължително
нескопосан (*разг.*) — неблаговиден, лош, лош на вид, недокаран
нескопосен (*разг.*) — несръчен, неумел, некадърен ‖ непридепсан (*диал.*), нередовен, неуреден, развейпрах (*разг.*), неприбран
нескривано — явно, видимо, открито, ачик (*разг.*)
нескромен — неделикатен, претенциозен, нахален, безсрамен, безочлив, нагъл (*книж.*)
нескромност — безочливост, дързост, наглост (*книж.*), претенциозност, нахалство
несломим — непреклонен, несъкрушим, устойчив, неподатлив, непоколебим, неизтощим, неуморим, непреодолим, издръжлив, непобедим, твърд, корав, як ‖ (*прен.*) упорит
несломимост — издръжливост, твърдост, устойчивост ‖ (*прен.*) упоритост
несмел — плах, боязлив, страхлив ‖ нерешителен, неуверен, несамоуверен, колеблив, раздвоен ‖ стеснителен, свенлив, срамежлив, гузен
несмелост — плахост, боязливост страхливост ‖ нерешителност, колебливост, двоумение, раздвоеност ‖ стеснение, срамежливост, срам, свян, свенливост, гузност
несменяем — непроменяем, закрепостен, постоянен, застоял, траен, еднакъв, непрестанен, вечен
несметен — (*вж.* несчетен
несмислен — безсмислен, неразумен, безразсъден, глупав, необмислен, нелогичен, абсурден

несмутим — хладнокръвен, тих, спокоен, безучастен, индиферентен, безчувствен, апатичен, равнодушен, непоколебим, невъзмутим

несмущаван — необезпокояван, нестесняван, непритесняван, незастрашаван, спокоен

несносен — тежък, тягостен, неприятен, непоносим, мъчен, мъчнопоносим, нетърпим ‖ неприемлив, невъзприемлив

неспирен — безспирен, непрекъснат, продължителен, нескончаем (*книж.*), безконечен, постоянен, трайен, вечен ‖ неуморим, неизтощим

неспирно — непрекъснато, безспирно, продължително, постоянно, нескончаемо ‖ неуморно, без отдих, без почивка

неспокоен — тревожен, разтревожен, загрижен ‖ раздразнен, възбуден, развълнуван, нервен, нетърпелив, няма мира (*нар.*) ‖ гузен, смутен, изплашен ‖ немирен, палав, вилен (*диал.*) ‖ обезпокояван, безпокоен

неспокойствие — безпокойство, смущение, нетърпение, вълнение, трепет, тревога, възбуждение, раздразнение

неспокойство — (*вж.*) неспокойствие

несполука — неуспех, неудача (*книж.*), поражение, злополучие, крах, крушение (*книж. остар.*), фиаско (*книж.*), загуба, щета, удар

несполучлив — неудачен (*книж.*), безрезултатен, безуспешен, неуспешен ‖ безплоден, напуст (*нар.*), напразен, ялов (*нар.*), пропаднал, провален

неспособен — некадърен, бездарен, посредствен, непохватен, неумел, невещ, несръчен, неопитен, негоден ‖ тъп, глупав ‖ безсилен, немощен, слаб, некав (*разг.*), сакат (*разг.*), инвалид

неспособност — некадърност, бездарност, посредственост, неопитност, несръчност, кекавост (*разг.*), негодност, непохватност, неумение, тъпота, тъпост ‖ безсилие, немощ, слабост

несправедлив — незаконен, незаконосъобразен, неправ, неправеден (*остар.*) ‖ безчестен, непочтен ‖ незаслужен, недостоен, неправилен

несправедливост — беззаконие, незаконосъобразност, кривда (*нар.*), неправда, незаконност ‖ безчестие, непочтеност

несравним — несравнен, несравняем, безподобен, различен, неподражаем, неповторим, рядък, единствен, несъизмерим (*книж.*), оригинален, незаменим, непостижим ‖ превъзходен, прекрасен, ненадминат

несрета (*нар.*) — нерадост (*поет.*), нещастие, злощастие, злочестина, беда, бедствие, зла участ, мизерия, нищета, беднотия

несретен (*нар.*) — нерадостен, тежък, мъчен, безотраден (*книж.*), злочест, нещастен

несретник (*нар.*) — бездомник, бедняк, голтак, босяк, скитник, чергар, номад, авантюрист ‖ неудачник, непрокопсаник (*разг.*), човек без късмет (*разг.*), нещастник

несръчен — непохватен, некадърен, неспособен, неопитен, невещ, неумел, бездарен, несвикнал, непривикнал, неук, неупражнен, новак, аджамия (*разг.*), вързан (*разг.*), свит, схванат, тромав, сакат в ръцете (*разг.*)

несръчност — непохватност, неспособност, неумелост, неумение, неопитност, некадърност, бездарност, тромавост ‖ гаф (*разг.*), грешка

нестабилен — разклатен, неустойчив, неиздръжлив, повреден, слаб, разхлабен ‖ лабилен (*книж.*), неустановен, нетраен, преходен, временен, колеблив

нестихващ — буен, силен, неотслабващ, стихиен, пламенен, неукротим, яростен

нестроен — безформен, грозен, безобразен ‖ разстроен, дезорганизиран

несхватлив — недосетлив, невъзприемчив, недогадлив, ограничен, глупав, малоумен, тъп

несходен — различен, неотговарящ, несъответен, неподходящ, неподхождащ, несъответствен, несъвпадащ

несчетен — несметен, безброен, безчетен, многоброен, многочислен, безчислен, неизчислим, безкраен, неизчерпаем, неизброим

несъблюдателен (*книж.*) — неизпълнителен, непослушен, непокорен, недисциплиниран, невнимателен, разпуснат, разюздан

несъблюдение (*книж.*) — неизпълнение, неспазване, непослушание, непокорство, неподчинение, упоритост

несъвестен — безсъвестен, безчестен, подкупен, продажен

несъвместим (*книж.*) — несъгласуем, несъответстващ, несъвпадащ, несъобразен, противоречив, неподходящ, неподобаващ, неотговарящ

несъвместимост — несъгласуемост, несъответствие, несъответственост, противоречие, несъобразност

несъвършен (*книж.*) — непълен, незавършен, посредствен, дефектен, нередовен, с недостатъци, със слабости

несъвършенство (*книж.*) — недостатък, непълнота, недъг, дефект, слабост, грешка

несъгласен — несговорлив, упорит, разноречив, противоречив, противен ‖ несъобразен, несъответстващ

несъгласие — разногласие, неразбирателство, недоразумение, разединение, конфликт, раздор, крамола (*нар.*), ежби, дрязги, търкания ‖ противоречие, възражение, противене, опозиция, антагонизъм, контраст

несъгласуем (*книж.*) — (*вж.*) несъответен, несъвместим

несъгласуемост (*книж.*) — (*вж.*) несъответствие, несъвместимост

несъзнание — безсъзнание, безчувственост, несвяст

несъзнателен — несъвестен, неумишлен, подсъзнателен, без да се ще, безсъзнателен, неволен, нежелан, неосъзнат, инстинктивен, по навик, по инстинкт, интуитивен ‖ машинален, автоматичен, механически ‖ небрежен, недобросъвестен, безсъвестен, безчестен

несъизмерим (*книж.*) — неизмерим, безкраен, безбрежен, голям, необхватен, безмерен, безграничен, грамаден, безпределен, обемист ‖ несравним, безподобен

несъкрушим — твърд, несломим, устойчив, здрав, солиден, як (*нар.*), непревиваем ‖ неподатлив, упорит, решителен

несъкрушимост — твърдост, устойчивост, солидност, здравина

несъмнен — (*вж.*) неоспорим

несъмнено — безсъмнено, не ще съмнение, безспорно, неоспоримо

несъобра̀зен — несъответствен, неотговарящ, противоречив, неподобаващ, неприличен, неподходящ

несъобразѐн — несъгласуван, некоординиран, несъвпадащ, несъчетан

несъобразителен — непредвидлив, недосетлив, неблагоразумен, непроницателен, неразумен, невнимателен

несъобразност — несъответствие, диспропорция

несъответен — неподходящ, несъгласуем, неотговарящ, несъобра̀зен, различен, неприличен, несхождащ, несъвместим, противоречив, несъвпадащ

несъответственост — (*вж.*) несъответствие

несъответствие — несъобразност, несъотношение, дисхармония, диспропорция, неравенство, несъгласуемост, несъвместимост, различие

несъразмерен (*книж.*) — неравен, крив, изкривен, несиметричен, неравномерен, нехармоничен, дисхармоничен, диспропорционален

несъразмерност (*книж.*) — несъответствие, неравенство, диспропорция, несиметричност, неравномерност

несъстоятелен — беден, съсипан, неплатежоспособен, некредитоспособен, фалирал, безпаричен ‖ неосновател (*книж.*), неуважителен,

безосновен (*книж.*), безоснователен (*книж.*), голословен (*книж.*), неубедителен, неприемлив || (*юрид.*) недопустим, непозволен, незаконен

несъстоятелност — неплатежоспособност, фалит, банкрут || неоснователност (*книж.*), безосновност (*книж.*), недоказаност, неубедителност, голословност (*книж.*)

несъществен — незначителен, второстепенен, без значение, омаловажен, посредствен, маловажен, нищожен, неважен || неосезаем, недоловим, невидим, незабележим || минимален, дребен, ситен, малък || слаб, скромен, допълнителен || дребнав, банален, жалък, прост, обикновен, блудкав || нетипичен, несвойствен, неособен, нехарактерен, най-общ

несъществуващ — фиктивен, нереален, недействителен, неверен, лъжлив, измислен || фантастичен, въображаем

нетактичен — неумел, безтактичен, без такт (*книж.*), несъобразителен, неопитен, непохватен, несръчен, неловък || неуместен, ненавременен, неудобен

нетактичност — несъобразителност, гаф (*разг.*)

нетипичен — нехарактерен, несвойствен, неособен, несъществен, най-общ, необичаен, непривичен (*книж.*)

нетленен (*поет.*) — вечен, траен || безсмъртен, нематериален, нетелесен

нетолерантен — нетърпелив, нелиберален, насилнически, подтиснически, деспотичен

неточен — неверен, грешен, сгрешен, фалшив || неправилен || нередовен, неизправен, неакуратен, неизпълнителен, недисциплиниран || неясен, неопределен

неточност — неправилност, погрешка, грешка, опущение, нередовност, неизправност || фалшивост

нетраен — временен, преходен, кратък, къс, кратковременен, краткотраен, непродължителен, мигновен, ефимерен (*книж.*), минутен, тленен (*поет.*) || слаб, неустойчив, неиздръжлив, нездрав, нестабилен || изличим, заличим, изтриваем

нетрезвен — опиянен, пиян, напил се, насвяткал се (*разг. грубо*), натряскал се (*разг. грубо*) || безразсъден, неблагоразумен, неразумен, необмислен

нетрениран — необучен, неупражнен, неподготвен

нетрудоспособен — неработоспособен, инвалид

нетъждествен (*книж.*) — несходен, нееднакъв, различен, разнообразен, всякакъв, всевъзможен

нетърпелив — неспокоен, раздразнен, избухлив, раздразнителен, нервен, възбуден || припрян, няма търпение

нетърпеливост — (*вж.*) нетърпение

нетърпение — нетърпеливост, раздразнение, неспокойствие, възбуда, нервност

нетърпим — непоносим, неприятен, тягостен, досаден || непосилен, тежък, уморителен, несносен, мъчителен || възмутителен, гнусен, противен, отвратителен

нетърпимост — непоносимост, нетолерантност || нервност, неспокойствие

неубедителен — неоснователен (*книж.*), недоказан, безосновен (*книж.*), несъстоятелен (*книж.*), голословен (*книж.*), неподкрепен с доказателства (*книж.*)

неуважение — непочтителност, невнимание, пренебрежение, незачитане, нахалство, грубост

неуважителен — непочтителен, арогантен, невнимателен, дързък, груб || несъстоятелен (*книж.*), неоснователен (*книж.*), незаконен, безосновен (*книж.*)

неуведомен — неосведомен, неосветлен, незапознат

неуверен — колеблив, нерешителен, страхлив, боязлив, малодушен, несигурен, раздвоен

неувереност — съмнение, колебливост, колебание, нерешителност, несмелост, несигурност, раздвоение, малодушие
неувяхващ — вечен, постоянен, траен, безсмъртен (*поет.*), нетленен (*поет.*)
неугасим — неутолим, неудържим, нестихващ, неотслабващ, буен, стихиен, горящ, жарък, разгорещен, запален, огнен, пламенен, разпален
негу̀леден — грозен, некрасив, безформен, неприятен на глед, развлѐчен (*разг.*)
неуго̀ден — неудобен, несгоден, неприемлив
неудача (*книж.*) — неуспех, несполука, неблагополучие, поражение, крах, крушение (*остар. книж.*), загуба, провал
неудачен (*книж.*) — несполучлив, неблагополучен, безрезултатен, безуспешен, напразен, ялов (*нар.*), напуст (*нар.*), злополучен
неудачник (*книж.*) — несретник, човек без късмет (*разг.*) ‖ непрокопсаник (*разг.*), пропаднал, провалѐн
неудобен — несгоден, неблагоприятен, несносен, неизгоден, неизносен, ненавременен, преждевременен, несвоевременен (*книж.*) ‖ неприспособим, неприго̀ден, неподходящ, неуместен ‖ неприличен ‖ затруднителен, притеснителен, стеснителен
неудобно — неловко, стеснително, неприятно, чо̀голно (*диал.*)
неудобство — несгода, затруднение, неприятност ‖ лишение, неволя ‖ гузност, смущение, стеснение, притеснение
неудовлетворен (*книж. остар.*) — незадоволен, недоволен, сърдит ‖ невъзнаграден
неудовлетворение (*книж. остар.*) — незадоволство, незадоволеност, неудовлетвореност (*книж. остар.*) ‖ сръдня (*нар.*), мусене (*разг.*), цупене (*разг.*)
неудовлетвореност (*книж. остар.*) — (*вж.*) неудовлетворение
неудовлетворителен(*книж.остар.*) — недостатъчен, незадоволителен, непълен, слаб
неудоволствие — досада, скука, отегчение, неприятност, нерадушност (*книж.*), отвращение, незадоволство, огорчение, мъка, горчивина
неудържим — неспирен, безспирен, поривист, буен, мощен, силен, жарък, огнен, горящ, запален, пламенен, неукротим, нестихващ, у̀стремен, стремителен, необуздан, сприхав, възбуден, бурен, спонтанен, яростен, стихиен ‖ непоносим, тежък, мъчен
неузаконен — незаконен, непозволен, неразрешен, нелегализиран, неодобрен
неузнаваем — изменѐн, променен, видоизменен, трансформиран, обезформен, обезобразен, деформиран, различен, друг, не същият ‖ неразбираем, мътен, замъглен, неразпознаваем
неузнаваемост — неяснота, неразбираемост, бъркотия, обърканост
неузрял — недозрял, зелен, незрял ‖ (*прен.*) неопитен, млад
неук — неграмотен, невежа, невежествен, неначетен, необразо̀ван, непросветен, ненаучен, прост, ограничен, назадничав ‖ неопитен, несръчен
неукрепнал — слаб, немощен, незаздравен, нездрав, болнав, анемичен, неразвит, неиздръжлив ‖ нестабилен, неустойчив
неукротим — буен, неудържим, несдържан, невъздържан, необуздан, неусмирим, сприхав, непоко̀рен, вироглав (*разг.*), немирен, палав, вѝлен (*диал.*), стихиен,поривист(*книж.*)
неулегнал — неуталожен, неспокоен, буен ‖ нездравомислещ, неуравновесен
неуловим — недосегаем ‖ неосезаем, невидим, незабележим, незначителен, маловажен, нищожен, дребен, малък ‖ неясен, мъгляв, неизразим, недоловим, смътен
неумел — неопитен, несръчен, непохватен, неупражнен, неук, бездарен, неспособен, некадърен, невещ,ързан (*разг.*), нетактичен

неумение — неопитност, неспособност, некадърност, бездарност, несръчност, непохватност, нетактичност, незнание

неумерен — прекален, краен, преувеличен, извънреден, чрезмерен, преминал границата, без мярка, пристрастен, невъздържан

неумереност — прекаленост, крайност ‖ невъздържание

неуместен — неудобен, неблагоприятен, несгоден, преждевременен, несвоевременен, ненавременен, безвременен, неподобаващ, неподходящ

неуместно — несвоевременно, несъответствуващо, не навреме, ни в клин ни в ръкав (*разг.*), ненавременно, неподходящо, неудобно

неумишлен — несъзнателен, нежелателен, без да се ще, нежелан, неволен, случаен, непреднамерен ‖ машинален, механически

неумолим — немилостив, жесток, безмилостен, безжалостен, безпощаден, злобен, коравосърдечен, мъстителен ‖ непреклонен, строг, суров, студен, груб, твърд, непоколебим, неотстъпчив, упорит, непревиваем ‖ фатален, неизбежен

неумолимост — безпощадност, строгост, жестокост

неуморим — неуморен, усърден, прилежен, работлив, трудолюбив, неизтощим

неупотребим — непотребен, ненужен, непригоден, неупотребителен, неизползуваем, неприложим, неупотребяем, негоден ‖ необичаен, непрактичен

неупотребителен — (*вж.*) неупотребим

неуправия (*нар.*) — безредие, беззаконие, безправие, несправедливост ‖ бъркотия, неразбория, неуредица

неупражнен — необучен, нетрениран, неопитен, ненавикнал, несвикнал, непривикнал, неук, невещ, аджамия (*разг.*), неумел ‖ несръчен, неспособен, непохватен

неуравновесен (*книж.*) — луд, налудничав, невменяем, ненормален, психопат, маниак, смахнат (*разг.*), дръпнат (*разг.*), пернат (*разг.*), блъснат (*разг.*), извеян (*разг.*), занесен (*разг.*), залисан (*разг.*), не е с ума си (*разг.*)

неуравновесеност (*книж.*) — ненормалност, лудост, налудничавост, невменяемост

неуреден (*нар.*) — разпилян, неприбран, разхвърлян, безреден, нескопосан (*разг.*)

неуредица — безредие, бъркотия, хаос (*книж.*), безпорядък, нередност, разстройство

неурожай (*книж.*) — суша, безплодие, неплодородие

неусетен — незабелязан, недоловим ‖ внезапен, светкавичен, бърз, мигновен

неусетно — незабелязано, невидимо, недоловимо, нечуто ‖ внезапно, мълком, малко по малко, едвам, изневиделица, едва-едва

неусмирим — (*вж.*) неукротим

неуспех — несполука, крах, крушение (*остар. книж.*), неблагополучие, неудача (*книж.*), фиаско (*книж.*), поражение, удар, загуба

неуспешен — безуспешен, несполучлив, пропаднал, провален, напразен, напуст (*нар.*), безплоден

неустановен — колеблив, несигурен, непостоянен, нерешителен, неустойчив, непоследователен, малодушен, несмел ‖ спорен, дискусионен

неустановеност — несигурност, неяснота, нерешителност, непоследователност, двоумение, неустойчивост, непостоянство, нестабилност ‖ колебание, колебливост

неустойка—неизпълнение, нарушение ‖ (*юрид.*) наказателна клауза, обезщетение, обезвреда

неустойчив — нестабилен, лабилен (*книж.*), разклатен, слаб, нездрав, неиздръжлив ‖ колеблив, променчив, непостоянен, податлив

неустойчивост — слабост, нестабилност, неиздръжливост, лабилност (*книж.*) ‖ колебливост, непостоян-

ство, изменчивост, неустановеност, променчивост, податливост

неустрашим — безстрашен, смел, решителен, сърцат, мъжествен, безбоязнен (*книж.*), храбър, доблестен, самоотвержен (*книж.*), себеотрицателен (*книж.*), воинствен, дързък, героичен, юначен, дрързновен(*остар.*)

неустрашимост — безстрашие, смелост, решителност, сърцатост, мъжество, доблест, самоотверженост (*книж.*), себеотрицание (*книж.*), храброст, кураж, дързост, дързновение (*остар.*)

неутешим (*книж.*) — безутешен, скръбен, тъжен, печален, скърбящ, непримирим

неутешителен — обезпокоителен, обезсърчителен, неспокоен ‖ неблагоприятен, неудовлетворителен (*книж. остар.*)

неутолим — ненаситен, жаден, лаком, алчен, неугасим, буен, разпален, неудържим, незадоволен

неуточнен — неизяснен, неопределен ‖ несигурен

неуточненост — неизясненост, неяснота ‖ несигурност

неутрален — обективен, безпристрастен, непричастен (*книж. остар.*), незаинтересуван, независим, пасивен, безучастен, индиферентен, апатичен, равнодушен, чужд, хладен, глух (*прен.*)

неутрализация — неутрализиране ‖ (*прен.*) обезвреждане, парализиране

неутрализирам — (*прен. разг.*) обезвреждам, парализирам ‖ обезоръжавам

неутралност — невмешателство, неучастие, ненамеса, пасивност, индиферентност, безучастие, равнодушие, апатия, въздържаност

неучастие — безучастие, невмешателство, ненамеса ‖ въздържане, отсъствие

неучтив — нелюбезен, невежлив, невъзпитан, некоректен, невнимателен, груб, неприличен, непочтителен, нахален, неприветлив, недружелюбен

неучтивост — невежливост, невъзпитание, некоректност, неприличие, непочтителност, грубост, нахалство

неуязвим — невредим, незасегнат, здрав, як (*нар.*), неповредим ‖ недостъпен, недосегаем, защитен, предпазен

неясним — необясним, неясен, смътен, загадъчен, неразбираем

нехаен — безгрижен, небрежен, непридирчив, безучастен, равнодушен ‖ отпуснат, разпуснат, ленив, немарлив, нехайник, невнимателен, неизпълнителен

нехайник (*нар.*) — безгрижен, охолник ‖ немарливец, недисциплиниран, разпуснат

нехайство — нехайност, нехаен, немарене, немарливост, немара (*нар.*), небрежност, безгрижие, равнодушие, леност, разпуснатост, отпуснатост, разплутост

нехарактерен — нетипичен, несъществен, неособен, най-общ, несвойствен

нехая — немаря (*нар.*), занемарявам, изоставям, захвърлям, не придирям, гледам (карам) през пръсти (*разг.*), отпускам му края (*разг.*), бездействувам, небрежен съм, не обръщам внимание, пренебрегвам, пет пари не давам (*разг.*), безгрижен съм, не искам да зная (*разг.*), не ме е грижа (*разг.*), не ме е еня (*нар.*)

нехранимайко — безделник, нехайник, негодяй, лумпен, гамен, развейпрах (*разг.*), никаквец (*разг.*), бродяга, вагабонтин, негодник, пройдоха (*остар. разг.*), непрокопсаник

нецелесъобразен — неподходящ, безполезен, излишен ‖ неразумен, нерационален (*книж.*)

нецензурен — неприличен, непристоен, циничен (*книж.*), срамен, порнографен (*книж.*)

нецивилизован — некултурен, дивак, изостанал назад, необразован, непросветен

нечакан (*поет.*) — (*вж.*) неочакван

нечестен — безчестен, безсъвестен, непочтен, користен (*книж.*), недо-

стоен, безнравствен, подкупен, продажен ‖ подъл, низък, долен, коварен, изменник
нечестив (*остар.*) — неверующ, безверник, поганец (*остар.*), езичник, безбожен, дяволски, нечестивец, неблагочестив (*остар.*), грешник, светотат ‖ (*прен.*) непочтен, безчестен, нечестен, порочен ‖ (*прен.*) нечист, мръсен
нечестивост (*остар.*) — греховност, безбожие, поганство (*остар.*), светотатство ‖ непочтеност, нечестност, безчестие
нечестие — (*вж.*) безчестие
нечетлив — (*прен.*) неразбираем, неясен, непонятен, неразгадаем, смътен
нечист — мръсен, изцапан, оцапан, омърсен, измърсен, омацан (*разг.*), изплескан (*разг.*), кирлив (*разг.*), замърсен, мърляв (*нар.*), кален, бербат (*разг.*), нечистоплътен ‖ скверен (*книж. остар.*), гнусен, противен, отвратителен ‖ непочтен, нечестив (*остар.*), нечестен
нечистоплътен — нечист, мръсен, замърсен, кирлив (*разг.*), изкирлівен (*разг.*)
нечистотия — мръсотия, нечистота, кир (*разг.*) ‖ смет, смрад, кал, тиня, йзмет, боклук (*разг.*), помия, свинщина (*прен. разг.*) ‖ (*прен.*) корупция, развала
нечовечен — безмилостен, безжалостен, жесток, зъл, свиреп, зверски, безчовечен, животински, варварски, немилостив, несъстрадателен
нечовешки — (*вж.*) нечовечен ‖ свръхчовешки, непосилен, гигантски, свръхестествен ‖ животински, скотски
нечуван — нов, рядък, невиждан, неизвестен, чуден, странен, необикновен, необичаен, особен, небивал, оригинален, нечут
нечувствителен — безчувствен, безжизнен, безболезнен ‖ апатичен, спокоен, студен, несъстрадателен
нечут — недочут, несхванат, неразбран ‖ (*прен.*) (*вж.*) нечуван, рядък
нещастен — злощастен, злополучен, пагубен, гибелен, бедствен, фатален ‖ клет, клетият, горкият, за окайване, злочест, окаян, жалостив (*остар.*), плачевен, тъжен, трагичен ‖ жалък, нищожен, мизерен
нещастие — злощастие, злополучие, злочестина, беда, бедствие, напаст, злина, зло, неволя, покруса, трагедия, катаклизъм (*книж.*) ‖ катастрофа, злополука, инцидент, акцидент
нещастник — клетник, окаяник, злощастник, горкият, клетият, завалия (*разг. ирон.*)
нещо — предмет, обект, вещ
неявяване — отсъствие
неясен — замъглен, мътен, тъмен, мъглив, мъгляв, мрачен, неопределен, неоформен, неочертан ‖ смътен, неизяснен, несигурен, съмнителен, непонятен, нерешен, неразбран, неразбираем, забъркан, заплетен
неяснота — мъглявина ‖ (*прен.*) неопределеност, забърканост, обърканост, заплетеност, неизясненост, смътност, несигурност, неразбираемост
нивга (*нар. поет.*) — никога, в никое време, в никакъв случай
ниво̀ — уровен (*книж.*), степен, висота, стъпало, равнище, стадий, плоскост, височина
нигде (*нар.*) — никъде, нийде (*нар.*)
нижа — редя, изреждам, нанизвам, вървя, навървям
нижа се — следвам, редя се, редувам се, изнизвам се, точа се, източвам се, изреждам се, занизвам се, минавам, вървя, отминавам, изминавам
низ — редица, върволица, ред, следа, серия, верига, фаланга
низ (*нар.*) — из, през, по, по средата
низвергнат (*книж. остар.*) — афоресан (*църк.*), анатемосан (*църк.*), молепсан (*църк.*), отлъчен ‖ изхвърлен, отхвърлен, прогонен, пропъден, отритнат ‖ смъкнат, свален

низкопоклонничество (*книж.*) — боготворене, прекланяне, въздигане в култ ‖ угодливост, ласкателство, раболепие, сервилност, унижение
низост — подлост, безчестие, безсрамие, срам, позор, падение, гадост, мизерия
низш — прост, изостанал, примитивен, долен
низък — долен, подъл, срамен, безчестен, недостоен, безсрамен, неблагороден, презрян, робски
никак — съвсем не, за нищо, на никаква цена, ни най-малко, по никакъв начин, нито грам (*разг.*), хич (*нар.*)
никаквец (*разг.*) — презрян, нищожен, долен, нехранимайко, негодник, мизерник, подлец
никакъв — незначителен, нищожен, дребен, безличен
никна — раста, израствам, пораствам, възниквам, изниквам, зараждам се, пониквам, покарвам, подавам се, показвам се, явявам се, избуявам, създавам се
никога — нивга (*нар. поет.*), в никакъв случай, никогаж (*нар.*), в никое време, завинаги, никой път, на куково лято (*разг.*)
никъде — на никое място, нигде (*нар.*), нийде (*нар.*)
нима̀ — мигар, чунким (*нар.*), като че ли, тъй ли, я виж, как така, не думай, що думаш, не може да бъде, какво думаш, как щяло (*разг.*), невъзможно, невероятно, може ли, белким (*разг.*), има си хас (*нар.*)
нине (*нар.*) — сега
нѝнешен (*нар.*) — сегашен
ни най-малко — ни на йота, съвсем не, никак, хич (*нар.*)
ни се води ни се кара (*разг.*) — (*вж.*) опак, инат (*разг.*)
нисичък — възнисък, дребен, дребничък, къс, късичък
нисък — малък на ръст, малък на бой (*разг.*), невисок, дребен, малък
ничий — безстопанствен, изоставен, захвърлен, оставен, напуснат
ничком (*нар.*) — по корем, по очи
нишан (*нар.*) — белег, знак, отпечатък, следа ‖ цел, прицел, мишѐна
нишка — влакно, конец, жичка ‖ (*прен.*) следа, редица
нищета̀ — неволя, лишение, липса, нужда, сиромашия, бедност, мизерия
нищо — нула, нищожност, нищожество, незначителност, дреболия, дребнавост, безличие, дребна работа, чудо голямо (*разг.*), вятър (*разг.*)
нищо и никакво (*разг.*) — дреболия, дребна работа, нищожество, незначителност, играчка
нищо и никакъв (*разг.*) — незначителен, маловажен, второстепенен, малък, дребен, нищожен, обикновен, всекидневен
нищожен — незначителен, второстепенен, посредствен, допълнителен, безличен, несъществен, малоценен, маловажен, неважен, омаловажѐн, без значение, никакъв, нищо и никакъв (*разг.*) ‖ недоловим, неосезаем, незабележим, невидим, минимален, дребен, малък, ситен ‖ слаб, скромен, обикновен ‖ дребнав, баналеи, прост, безвкусен, блудкав, жалък, мизерен
нищожество (*книж.*) — незначителност, нищожност, дреболия, багатела, детайл, нищо, нула, дребнавост ‖ безличие, твар (*прен.*), нищо и никакъв (*разг.*), пигмей (*книж.*), лукова глава (*разг.*)
нищожно — незначително, за нищо и никакво (*разг.*), дребна работа, малко, дребно, мизерно
но — обаче, ала, макар, все пак, а
нов — пресен, опреснен, подновен, обновен, скорошен, отскорошен, наскорошен, млад, свеж ‖ новак, неопитен, несвикнал ‖ необичаен, нечут, невиждан, небивал, оригинален, самобитен ‖ неизвестен, непознат ‖ модерен, съвременен, сегашен, последен
новак — нов, неопитен, невещ, ученик, любител, дилетант, млад
новатор (*книж.*) — реформатор, обновител, подновител, инициатор, модернист

новаторство (*книж.*) — нововъведение (*книж.*), реформаторство, реформа, преобразуване, подобрение, модернизъм

новина — вест, известие, новост, актуалност, информация, съобщение, ново-вехто (*нар.*), хабер (*нар.*)

нововъведение (*книж.*) — новост, мода, реформа, откритие, изобретение, подобрение, модернизация, новаторство (*книж.*)

новооснован — новосъздаден, новоучреден, нов, новообразуван, новооткрит

новост — мода, нововъведение, оригиналност ‖ сюрприз, изненада

нож — кама, кинжал (*книж.*)

ножница — калъф, канйя, обвивка

номад — несретник, бездомник, скитник, чергар, бродяга

номенклатура (*книж.*) — списък, каталог, обозначение, наименование

номинален (*книж.*) — поименен, лѝчен ‖ фиктивен, формален, недействителен, на книга (*разг.*), на думи (*разг.*)

норма — правило, предписание, закон, ред ‖ предел, определено, граница, ограничение, рамка, лимит (*книж.*) ‖ карар (*нар.*), мярка, мерило, доза, размер ‖ мащаб ‖ образец

нормален — правилен, редовен, обикновен, естествен

нормализация (*книж.*) — възстановяване, възобновяване

нормализирам — възстановявам, възобновявам

нормирам — регулирам, установявам, определям, урегулирвам

носач — хамалин, преносвач

носим — преносим, портативен

носител (*книж.*) — собственик, притежател, титуляр (*книж.*)

носия (*нар.*) — облекло, дрехи, костюм, мода

носталгия — меланхолия, тъга, мъка, жалба, тъжба, болка

нося — донасям, пренасям, принасям, внасям, изпренасям, мъкна, домъквам, тътря (*разг.*), дотътрям (*разг.*), влача, тегля ‖ доставям ‖ обличам, обувам

нося се — понасям се, летя, литвам, витая (*поет.*), политам, хвръквам, хвърча ‖ отнасям се, имам отношение, държа се, постъпвам, имам поведение (постъпки)

носи се слух — говори се, мълви се, носи се мълва, има дума, носи се дума, приказва се, има слух

нотация — бележка, забележка, укор, упрек, мъмрене, поучение, лекция, наставление, морал

нотификация — съобщение, уведомление, известие

нотори (*книж. юрид.*) — всеизвестен, общоизвестен, очебиен, явен, ясен, всепризнат

нощ — вечер, среднощ ‖ тъмнина, тъма, мрак

нощем — нощя̀ (*диал.*), нощно време, през нощта, по тъмно, среднощ

нощен — вечерен, среднощен ‖ тъмен, мрачен, късен

нощес (*нар.*) — нощеска (*нар.*), през нощта, снощи

нрав — характер, черта, темперамент, склонност, природа, естество

нрави — обичаи, навици, бит

нравоучение (*книж.*) — морал, благонравие (*остар.*)

нравоучителен (*книж.*) — поучителен, морален

нравствен — морален, благонравен (*остар.*), честен, почтен, добродетелен ‖ душевен, психически

нравственост — морал, благонравие (*остар.*), добродетелност, добродетел

нравя се — харесвам се, очаровам, понравям се, одобряват ме

нрави ми се — допада ми, понася ми, харесва ми се, влиза ми в очите (*разг.*), лови ми очите (окото) (*разг.*), хващат ми го очите (*разг.*)

нӯдя (*книж.*) — принуждавам, насилвам, заставям

нужда — потребност, потреба, необходимост, наложителност ‖ липса, нищета, лишение, оскъдица, беднотия, сиромашия, мизерия, глад

нуждаещ се (*книж.*) — беден, лишен, оскъден, в лишение, в мизерия

нуждая се (*книж.*) — нужно ми е, потребно ми е, трябва ми, необходимо ми е, имам нужда, чувствувам нужда, липсва ми

нужен — потребен, необходим, наложителен, неотложен, насъщ, неотменен ‖ задължителен, обезателен

нужно е — наложително е, налага се, трябва, обезателно

нула — (*прен.*) нищо, нищожество, нищожност, незначителност, безличие

нюанс — оттенък (*книж.*), отсянка, колорит, багра, шарка, краска (*книж.*), окраска (*книж.*), цвят, боя ‖ разновидност, вариация, оцветеност ‖ тънкост, разлика

нюансировъчен — оттенъчен, колоритен

нюх — обоняние, усет, чувство, чутиѐ (*книж.*) ‖ (*прен.*) досетливост, догадливост, проницателност, прозорливост, подушване, предугаждане, предусещане

нявга (*нар.*) — (*вж.*) някога

някак — някак си, еди-как (*разг.*), еди-как си (*разг.*), по някакъв начин, неопределено

някак си — тъй или иначе, криволяво (*разг.*), как да е, по някакъв начин, неопределено, чат-пат (*разг.*), посредством, отгоре-отгоре (*разг.*)

някакъв — някакъв си, еди-какъв си (*разг.*), еди-какъв (*разг.*), неопределен, неизвестен, незнаен ‖ различен, какъв да е, безразлично какъв

някога — нявга (*нар.*), някогаж (*разг.*), по-рано, преди, преди време, едно време, во време оно (*остар.*), в старо време, в онова време, на времето си, лани (*нар.*), отдавна, много отдавна, преди много време, в миналото ‖ един ден, кога да е, в бъдеще ‖ някога си, еди-кога (*разг.*), еди-кога си (*разг.*), някой път (*разг.*)

някой — кой да е, някой си, еди-кой (*разг.*), еди-кой си (*разг.*), неопределен

някъде — някъде си, еди-къде (*разг.*), еди-къде си (*разг.*)

ням — (*прен.*) мълчалив, безмълвен, тих, безгласен, беззвучен, безсловесен

нямам — не притежавам, беден съм, лишен съм, не разполагам, липсва ми

няма как — не може другояче, заставен съм, иначе не може, принуден съм, няма друг избор, няма друг изход, по силата на нещата, принудително

няма ме — отсъствувам, не присъствувам, отстранявам се, дявам се (*разг.*), изчезвам, потъвам в земята (*разг.*), забягвам

нямам хабер (*разг.*) — не знам, не съм осведомен ‖ не разбирам, не мога, не съм опитен

нямане — оскъдица, оскъдност, недоимък, лишение, немотия, сиромашия, бедност, нужда ‖ липса, отсъствие

О

оазис — (*прен.*) прибежище, подслон, закрила, закритие, убежище, покой (*поет.*)

обагрен — оцветен, пъстър, напъстрен, разноцветен, боядисан, шарен, нашарен, колориран (*книж.*), пигментиран (*книж.*)

обагрям — багря, боядисвам, шаря, нашарвам, оцветявам, пъстря, напъстрям, изпъстрям, украсявам

обаждам — съобщавам, донасям до знанието (*книж.*), уведомявам, предупреждавам, осведомявам, известявам, разгласявам, оповестявам, ин-

формирам ‖ ковладя (*разг.*), наковлаждам (*разг.*), долагам, клеветя

обаждам се — отговарям, проговарвам, отзовавам се, извиквам, откликвам ‖ вземам думата, казвам нещо, произнасям, чува се гласът ми

обайвам — омайвам, завладявам, пленявам, очаровам, заслепявам, удивявам, учудвам ‖ (*прен.*) магьосвам, омагьосвам

обаче (*книж.*) — въпреки че, но, при все това, макар, при това, все пак, независимо от

обаян — омаян, очарован, пленен, заслепен, възхитен, удивен, изумен, зашеметен, омагьосан

обаяние — обаятелност, очарование, чар, прелест, красота, захлас, възторг, омая (*поет.*)

обаятелен — омаен, очарователен, прелестен, пленителен, чаровен, прекрасен, възхитителен, удивителен

обвивам — завивам, увивам, опасвам, обгръщам, омотавам, загръщам, обхващам ‖ обвързвам, превързвам

обвинен — оклеветен, обруган, охулен, нападнат, атакуван, порицан, осъден, онеправдан ‖ преследван

обвинение — нападка, упрек, атака, оскърбление, осъждане, обида, хула ‖ съдебно преследване ‖ вина

обвинител — прокурор ‖ (*прен.*) укорител, злодумец, злословец, клеветник, хулител

обвинявам — виня, кривя, укорявам, порицавам, нахвърлям се, осъждам, нападам, окривявам (*нар.*), отправям обвинение (*книж.*), приписвам вина (*книж.*), ругая, оклеветявам, хуля, петня ‖ (*юрид.*) поддържам обвинение

обвиняем (*юрид.*) — подсъдим, обвинен ‖ виновен

обвисвам — вися, провесвам се

обвързвам — обвивам, свързвам, омотавам, увивам, обгръщам ‖ въвличам, въвеждам ‖ задължавам, ангажирам, заангажирам

обвързвам се — ангажирам се, свързвам се, задължавам се, нагърбвам се, наемам се, заемам се, уславям се

обгарям — пърля, опърлям, облъчвам, нагрявам, стоплям, паря, прежурям ‖ горя, изгарям, паля, запалвам, възпламенявам

обгорен — опърлен, обгорял, облъчен, нагрят ‖ изгорял

обграждам — (*вж.*) ограждам

обгръщам — обемам, обхващам, обсягам, включвам, съдържам ‖ обвивам, опасвам, запасвам, преграбчвам

обединен — съединен, сплотен, организиран, сгрупиран

обединение — сплотяване, сгрупиране, сцепление, сговор, сливане ‖ организация, общество, съюз, кооперация, предприятие

обединителен — съединителен, свързващ, сплотяващ

обединявам — съединявам, сплотявам, сгрупирам, свързвам, сцеплявам, сливам

обеднявам — осиромашавам, изпадам в немотия (лишение, оскъдица, бедност), обосявам, одрипавявам, идвам до просяшка тояга (*разг.*), оголявам, опросявам

обезателен (*книж.*) — наложителен, необходим, нужен, насъщ, належащ, неотложен, задължителен, безусловен, абсолютен, принудителен, по дълг, по задължение, по заповед, по принуда, по длъжност

обезателно (*книж.*) — непременно, на всяка цена, безусловно, задължително, (*вж.*) обезателен

обезателство (*книж.*) — задължение, контракт, договор, съглашение

обезверен — отчаян, разочарован, обезнадежден, обезсърчен, разколебан, обезкуражен, малодушен, песимист

обезверение — обезсърчение (*остар.*), отчаяние, разколебание, разочарование, обезнадежденост, униние, унилост, малодушие, песимизъм ‖ отпадане, безсилие, немощ, изнемощяване, отпадналост, слабост, омаломощаване

обезверявам — отчайвам, обезнадеждвам, обезсърчавам, обезкуражавам, разочаровам, разколебавам, хвърлям в отчаяние (малодушие)
обезверявам се — отчайвам се, обезсърчавам се, разочаровам се, разколебавам се, губя (изгубвам) надежда, губя вяра, изпадам в малодушие
обезвреда (*юрид.*)—(*вж.*) обезщетение
обезвреден — (*вж.*) обезщетен (*юрид.*) ‖ обезоръжен (*прен.*), безвреден, безопасен
обезвредявам — (*вж.*) обезщетявам ‖ обезвреждам, обезсилвам, обезоръжавам (*прен.*),омаломощавам,унищожавам
обезвреждам — (*вж.*) обезвредявам
обезглавявам — убивам, умъртвявам, гилотинирам ‖ оставям без ръководител
обеззаразявам — дезинфекцирам, правя дезинфекция, стерилизирам ‖ изпарявам, изварявам
обезкуражавам — обезнадеждвам, обезверявам, обезсърчавам, изплашвам, сплашвам, смущавам, разтревожвам, отчайвам, разочаровам, разколебавам, хвърлям в отчаяние (*книж.*), убивам духом (*книж.*)
обезкуражавам се — изплашвам се, изгубвам кураж (смелост), изгубвам дух, плаша се, не се решавам, боя се, побоявам се, обезверявам се, обезсърчавам се, разочаровам се, разколебавам се, отпадам духом (*книж.*), изпадам в малодушие (*книж.*)
обезкуражаване — смут, малодушие, загубване надежда, деморализация, страх, боязън (*книж.*), изплашване, сплашване, отчайване, обезверение, обезсърчение (*остар.*), отпадане духом (*книж.*), разколебание, колебание, песимизъм
обезкуражен — обезнадежден, обезсърчен, разколебан, изплашен, смутѐн, стреснат, разтревожен, отчаян, разочарован, загубил надежда, отпаднал духом (*книж.*), изпаднал в малодушие (*книж.*), несамоуверен, колеблив
обезкуражителен — (*вж.*) обезсърчителен
обезличавам — заличавам, изличавам, затривам, изтривам, унищожавам
обезличѐн — безличен, незначителен, дребен, никакъв ‖ затрит, изтрит, заличен, премахнат, претопен (*прен.*)
обезлюден — необитаем, безлюден, изоставен, напуснат, пуст
обезлюдявам — напущам, изоставям ‖ опустошавам
обезнадеждвам — (*вж.*) обезверявам, обезкуражавам
обезнадежден — (*вж.*) обезверен, обезкуражен
обезобразѐн — обезформен, осакатен (*разг.*), грозен, безобрàзен, загрозен, развален, изкривен ‖ окарикатурен, изкълчен, изопачен
обезобразявам — грозя, загрозявам, развалям, обезформявам, безобразя, осакатявам (*разг.*)
обезоръжавам — отнемам оръжието ‖ (*прен.*) обезсилвам, омаломощавам
обезоръжен — (*прен.*) безсилен, омаломощен, беззащитен, безпомощен, слаб
обезпечавам (*книж.*) — осигурявам, гарантирвам, запазвам, предпазвам, застраховам
обезпечен (*книж.*) — осигурен, сигурен, гарантиран, подсигурен, запазен, предпазен, застрахован
обезпечение — гаранция ‖ осигуряване
обезпечителен — гаранционен ‖ осигурителен
обезпокоѐн — разтревожен, смутѐн, нервиран, отегчен, притеснен, измъчен, загрижен, угрижен
обезпокоителен — застрашителен, заплашителен, тревожен, опасен, страшен,неутешителен, обезсърчителен, грозящ (*книж.*), смỳтен, смутителен, стеснителен, неспокоен, затруднителен
обезпокоявам — безпокоя, смущавам, дразня, раздразням, тревожа, разтревожвам, отегчавам, притеснявам, досаждам, дотягам, ядосвам,

нервирам, стеснявам, мъча, затруднявам, застрашавам, задявам, алармирам, възбуждам

обезправѐн (*книж.*) — безправен, онеправдан, подтиснат, роб, заробен, поробен, лишѐн от свобода (права) (*книж.*)

обезправявам (*книж.*) — поробвам, заробвам, лишавам от права (от свобода) (*книж.*)

обезсилвам (*книж.*) — анулирам, обявявам за недействителен (нищожен) ‖ изтощавам, уморявам, изморявам, изнурявам, омаломощавам

обезсмъртявам — увековечавам, славя, прославям

обезсолѐн — безсолен ‖ (*прен.*) безвкусен, блудкав

обезсърчавам — (*вж.*) обезверявам, обезкуражавам

обезсърчен — (*вж.*) обезверен, обезкуражен

обезсърчение — (*вж.*) обезверение, обезкуражаване

обезсърчителен — обезкуражителен, обезпокоителен, ненадежден, безнадежден, песимистичен, отчайващ, тревожен

обезумявам — изумявам, оглупявам, глупея, загубвам ума си, изхвръква ми ума (*разг.*), изхвръква ми чивията (акъла) (*разг.*) ‖ забравям се, самозабравям се, лудея, лудувам, полудявам, вбесявам се, побеснявам (*разг.*), пощурявам (*разг.*)

обезумял — луд, изумял, безразсъден, неблагоразумен, помрачен, полудял, бесен, побеснял, забравил се, пощурял (*разг.*)

обезформен — (*вж.*) обезобразен, безобразен

обезформявам—(*вж.*) обезобразявам

обезцветѐн — безцветен, блед, избледнял, посърнал, изпит, пребледнял, тъмен, мътен

обезценявам — (*прен.*) недооценявам, подценявам, омаловажавам

обезчестявам — изнасилвам, отнемам девството (*юрид.*), озлочестявам ‖ осквернявам, скверня, опетнявам, омърсявам, оцапвам

обезщетен — обезвреден ‖ удовлетворен, платен, възнаграден, награден, обезвъзмездѐн (*книж.*)

обезщетение — обезвреда, обезвреждане, поправка, репариране, компенсация, удовлетворение, възмездие ‖ възнаграждение

обезщетителен — обезвредителен

обезщетявам — обезвреждам, поправям, репарирам ‖ възнаграждавам, възмездявам (*книж.*)

обект — предмет, нещо ‖ цел

обективен — незаинтересуван, индиферентен, безпристрастен, неутрален, безучастен, спокоен ‖ реален, действителен ‖ правдив, справедлив

обективизация — въплъщение, външен израз, реализация, материализация

обективност — незаинтересуваност, безпристрастие, справедливост, неутралност, безучастие ‖ реалистичност

обелвам — одирам, охлузвам (*разг.*), хлузя (*разг.*), ожулвам, изтърквам, излющвам, олющвам, оголвам

обелен — излющен, избелен, оголен, ожулен, охлузен (*разг.*), изтъркан, одран

обем — съдържание, вместимост, кубатура, количество ‖ обхват, размер, големина, обемност (*книж.*), обхватност (*книж.*)

обемам — съдържам, състоя се, включвам в себе си (*книж.*), имам, притежавам, обгръщам, помествам, вмествам, побирам, събирам, изпълвам, обхващам, заемам

обемист — голям, дебел, грамаден, обширен, просторен, пространен, огромен

обемност — обем, обхват, обхватност (*книж.*), размер

обесник (*разг. грубо*) — негодник, нехранимайко, безделник, пройдоха (*остар. разг.*)

обет (*книж. търж.*) — (*вж.*) обещание

обещавам — давам обещание, давам дума, давам обет (*книж. търж.*), заклевам се, поемам задължение,

задължавам се, обвързвам се ‖ вричам се, заричам се, обричам се, уверявам ‖ определям, посвещавам
обещан — определен, предопределен, обречен, даден, сигурен
обещание — задължение, обезателство (*книж. остар.*), дадена дума, оброк, обричане, клетва, обет (*книж. търж.*)
обещано — дадено, сигурно, в кърпа вързано (*разг.*)
обзавеждам — снабдявам ‖ нареждам, настанявам, натъкмявам ‖ организирам, ръководя, администрирам ‖ оборудвам, снаряжавам, мобилирам
обзалагам се — басирам се, залагам, държа бас (*разг.*), хващам се на бас (*разг.*)
обземам — обхващам, овладявам, завладявам, обладавам (*книж.*), обгръщам, завземам
обзет — обхванат, овладян, завладян, обладан (*книж.*), проникнат, обгърнат
обзор — хоризонт, кръгозор, поглед ‖ преглед, обозрение (*книж.*)
обзървам — оглеждам, хвърлям поглед, обхващам с поглед, разглеждам, пооглеждам, преглеждам
обигравам се — придобивам опит (сръчност, вещина, ловкост), добивам практика, ставам сръчен
обигран — хитър, ловък, опитен, вещ, изпечен (*разг.*), отракан (*разг.*), стар вълк (*разг.*), отворен, окумуш (*нар.*)
обида — докачение (*остар.*), оскърбление, горчивина, нападка, инсинуация (*книж.*), хокане, ругатня (*нар.*), жигосване, афронт ‖ срам, позор
обиден — оскърбен, докачен, засегнат, огорчен, наскърбен, нагрубен, жигосан, засрамен, сконфузен, посрамен ‖ сърдит
обиден — наскърбителен, арогантен, дързък, нахален, оскърбителен, докачителен, язвителен, предизвикателен, недостоен, непочтен
обидно — срамно, оскърбително
обиждам — оскърбявам, наскърбявам, нападам, хокам, нахоквам, изхоквам, засягам, уязвявам, жигосвам, огорчавам, докачвам, нагрубявам, нанасям обида, срамя, засрамявам, позоря, смъмрям, конфузя, сконфузвам, ругая, наругавам, клеветя, наклеветявам, хвърлям кал
обикалям — заобикалям, лъкатуша, кривулича, заграждам, обвивам, опасвам, окръжавам ‖ (*разг.*) наминавам, спохождам, обхождам, посещавам, навестявам, визитирам, навъртам се ‖ пътувам, странствувам, кръстосвам, бродя, миткам (*разг.*), снова, бутам се ‖ (*прен.*) лавирам, отбягвам, извъртам
обиквам — влюбвам се, харесвам, привързвам се, заобиквам, залюбвам, увличам се, пристрастявам се
обикновен — обичаен, традиционен, редовен, постоянен, всекидневен, ежедневен, чест ‖ прост, лесен, нищожен, незначителен, неособен, елементарен, посредствен, дребен ‖ банален, тривиален, вулгарен, делничен ‖ редови, прост, простосмъртен, неизтъкнат
обикновено — обичайно, по навик, всекидневно, често, редовно, често пъти, по правило, най-често, както винаги
обиколка — разходка, екскурзия, турне, обход, странствуване, пътешествие
обилен — (*вж.*) изобилен
обилие — (*вж.*) изобилие
обилно — (*вж.*) изобилно
обир — кражба, грабеж, обирничество, обсебване, плячкосване (*разг.*)
обирам — събирам, прибирам, бера ‖ ограбвам, грабя, крада, разграбвам, плячкосвам (*разг.*), свличам, заграбвам
обирам си парцалите (*разг.*) — махвам се, оттеглям се, отивам си, пръждосвам се (*разг.*), измитам се (*разг.*), излизам си, напущам
обирник — разбойник, грабител, крадец, шайкаджия (*разг.*)

обирничество — обир, шайкаджийство (*разг.*). грабителство, разбойничество, кражба, грабеж, плячкосване
обиск — претърсване, преглед
обискирвам — правя (извършвам) обиск, претърсвам ‖ търся, ровя, тършувам, претършувам, преглеждам
обистрен — бистър, кристален, чист, прозрачен, пречистен ‖ (*прен.*) ясен, прегледен, избистрен, изяснен
обистрям — бистря, избистрям, чистя, прочиствам, разчиствам, цедя, прецеждам ‖ (*прен.*) изяснявам
обитавам — населявам, заселявам, пребивавам, живея
обитаем — населен, заселен, пригоден за живеене, обитаван
обиталище (*книж. остар.*) — жилище ‖ свърталище, убежище, средище
обитател (*книж.*) — жител, поселник, туземец
обител (*църк.*) — манастир, църква, постница, скит (*църк.*)
обич — любов, привързаност, симпатия, влечение, пристрастеност, стремеж, склонност, наклонност, страст, жар, увлечение
обичаен — обикновен, всекидневен, традиционен, установен, редовен, постоянен, закоренял, неизменен, по обичай, привичен, по привичка
обичай — навик, привичка, рутина, практика, традиция, бит, нрав, обред, порядък, табихет (*разг.*), адет (*разг.*)
обичайно — по навик, по привичка, навично, традиционно, всекидневно ‖ редно, прилично, както подобава, както трябва, както се прави (*разг.*)
обичам — любя, увлечен съм, влюбен съм, обиквам, залюбвам, харесвам, нрави ми се, скъпя, пленен съм, придаден съм, луд съм за (по), по вкуса ми е, пристрастен съм, възлюбвам (*книж.*), обожавам
обичан — обожаван, обожаем, многожелан, предпочитан, скъп, търсен, обичлив, възлюбен (*книж.*), симпатичен ‖ уважаван, зачитан, тачен, популярен, известен
обичен — (*вж.*) обичлив
обичлив — симпатичен, любим, мил, приятен, желан, драг, обичен, нрави се, харесва се
обкичвам — кича, гиздя, нагиздям, украсявам, декорирам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), накичвам, гарнирам
обкичен — накичен, нагизден, натруфен (*разг.*), украсен
обкръжавам — (*вж.*) окръжавам
обкръжен — (*вж.*) окръжен
обкръжение (*книж.*) — среда, обстановка, обстоятелства
облага — полза, изгода, придобивка, печалба, интерес, кяр (*разг.*), файда (*разг.*), преимущество, добив, доход, приход ‖ награда, възнаграждение
облагане — налог, данък, даждие (*остар.*), облог (*остар.*)
облагодетелствувам (*книж.*) — покровителствувам, привилегировам, фаворизирам, протежирам (*книж.*), подпомагам, ощастливявам
облагородявам — вчовечавам, възпитавам, поправям, управям, подобрявам
обладавам (*книж.*) — притежавам, имам, съдържам, владея, своя, засвоявам ‖ завладявам, обземам, завземам, обхващам, овладявам
обладание (*книж. остар.*) — притежание, владение, собственост
обладател (*остар.*) — владетел, притежател, собственик
облажавам — сърадвам, радвам се, симпатизирам, завиждам
облак — мъгла, думан (*диал.*), тъмнина ‖ (*прен.*) множество, рояк
област — зона, територия, местност, място, страна, част, землище ‖ сфера, свят, среда, район, кръг ‖ окръжение, департамент
областен — районен, окръжен ‖ местен, локален
облачен — мъглив, заоблачен ‖ затъмнен, тъмен, смътен

облачност (*книж.*) — мъгла, замъгленост, мъгливост (*книж.*)
облекло — носия (*нар.*), дрехи, костюм
облекчавам — улеснявам, помагам, съдействувам, способствувам, подпомагам, подкрепям ‖ смекчавам, уталожвам, успокоявам, утешавам ‖ задоволявам, утолявам, насищам, засищам ‖ намалявам, олеквам, освобождавам, отморявам
облекчение — улеснение, помощ, подкрепа ‖ успокоение, уталожване, утешение, спокойствие, отдих ‖ лекота, олекване, смекчаване, отмора
облекчителен — успокоителен, утешителен, уталожващ ‖ улеснителен, лек, улеснен
облещвам се — ококорвам се, изблещвам се, пуля се (*разг.*), опулвам се (*разг.*), отварям широко очи
обливам — заливам, поливам, мокря, намокрям, плакна, изплаквам, ръся, поръсвам, наръсвам, мия, умивам
облизвам — лижа, ближа, олизвам
облик (*книж.*) — вид, изглед, външност, външен вид, образ, лице, лик (*книж.*), физиономия, външен израз, форма, очертание ‖ характер, характерност, характеристика, аспект (*книж.*), страна, същина, особеност
обличам — навличам, намъквам, надявам, нахлузвам (*разг.*)
облог (*нар.*) — бас, обзалагане,обзалог ‖ (*остар.*) облагане, данък
облъхвам — лъхам, духам, вея, полъхвам, повявам, подухвам
облъчвам — огрявам, обгарям, нагрявам, топля, стоплям
облягам се — подпирам се, опирам се ‖ (*прен.*) надявам се, уповавам се (*книж.*), разчитам, очаквам, чакам, осланям се, основавам се, базирам се, имам вяра, доверявам се
обмен (*книж.*) — (*вж.*) обмяна
обмислен — разсъден, размислен, обсъден, проучен, взет в съображение, съобразен, разгледан, разискван, разкритикуван, анализиран, смислен ‖ мъдър, разумен ‖ преднамерен, предумишлен, умишлен, съзнателен
обмислям — обсъждам, размислям, смислям, разсъждавам, мисля, премислям, промишлявам (*остар.*), промислям, размишлявам, вземам в съображение, преценявам, разглеждам, анализирам, съобразявам, предвиждам, помислям, мъдрувам, умувам ‖ разисквам, дебатирам ‖ обменям мисли, съвещавам се
обмисляне — обсъждане, размишление, промишление (*остар.*), промисляне, разсъждение, размисляне, обмяна на мисли, разглеждане, вземане в съображение, анализиране, съобразяване ‖ разискване, коментиране, тълкуване, разбор ‖ съвещание
обмяна — обмен (*книж.*), търговия, вземане-даване (*разг.*), размяна, продажба, стокообмен (*книж.*), стокооборот, алъш-вериш (*нар.*)
обнадеждвам — насърчавам, ободрявам, успокоявам, окуражавам, поощрявам, подтиквам, настройвам, поддържам, хваля, одобрявам, подканвам, подкрепям, стимулирам, вдъхвам надежда (вяра), въодушевявам, ентусиазирам
обнадеждващ — насърчителен, окуражителен, въодушевяващ, импулсиращ, ентусиазиращ, надежден, успокоителен, вдъхновителен, поощрителен, ободрителен
обнадежден — насърчен, окуражен, поощрен, похвален, вдъхновен, ентусиазиран, успокоен
обнародвам — публикувам, правя достояние, давам гласност, оповестявам, обявявам, известявам, прогласявам, прокламирам, разгласявам, съобщавам, разтръбявам ‖ печатам, напечатвам, издавам
обнова — обновление (*остар.*), обновяване, възобновление (*остар.*), възобновяване, реформа, възраждане, промяна,поднова, подновяване, освежаване

обновен — възобновен, възроден, нов, подновен, възстановен, променен, освежен
обновим — възстановим, възобновим, поправим, обновителен
обновител (*книж.*) — реформатор, възстановител (*книж.*), новатор, модернизатор, възродител
обновителен — нов, освежителен, опреснителен, възстановителен, възродителен
обновление (*остар.*) — (*вж.*) обнова
обновявам — подновявам, променям, подобрявам, поправям, възстановявам, опреснявам, освежавам, усъвършенствувам, модернизирам, реформирам
обноски — поведение, държане, отношения, отнасяне, маниери, постъпки
обобщавам — обособявам, обединявам, уеднаквявам, правя изводи, синтезирам, генерализирам, резюмирам, съкращавам
обобщение — синтез, дедукция, генерализация, унификация, уеднаквяване, извод, резултат, резюме
обобществявам (*книж.*) — национализирам, одържавявам (*книж.*), експроприирам, изземвам
обобщителен (*книж.*) — генерализиращ, заключителен, обособителен
обогатявам — увеличавам, уголемявам, умножавам, развивам, украсявам, разкрасявам, разхубавявам ‖ допринасям
ободрение — насърчение, поощрение, подтик, подкрепа, стимул, кураж, бодрост, жизненост, жизнерадост
ободрителен — насърчителен, поощрителен, окуражителен, надежден ‖ освежителен, подкрепителен
ободрявам — насърчавам, поощрявам, обнадеждвам, въодушевявам, подтиквам, подбуждам, окуражавам, внасям бодрост (живот, жизнерадост, жизненост), повдигам (повишавам) духа, подкрепям
обожавам (*книж.*) — боготворя, почитам, уважавам, превъзнасям, възхвалявам, въздигам, превъздигам, въздигам в култ (*книж.*), прекланям се, благоговея (*книж.*), величая
обожаем (*книж.*) — обичан, уважаван, зачитан, почитан, приятен, хубав, красив, скъп, прелестен, чуден, превъзходен, боготворен
обожател (*книж.*) — почитател, поклонник, любител, ценител (*книж.*), приятел ‖ сподвижник, последовател
обозначавам (*книж.*) — означавам, отбелязвам, показвам, маркирам, забелязвам, вписвам
обозначение (*книж.*) — означение, бележка, знак, белег, отметка, забележка, вписване
обозрение (*книж.*) — поглед, обзор, преглед
обоняние — мирис, дъх, нюх, усещане, ѝсет, чутие (*книж.*)
оборавям се (*нар.*) — свестявам се, идвам на себе си, сепвам се (*нар.*), съвземам се, възвръщам се, опомням се, събуждам се, пробуждам се, идвам в съзнание, отрезнявам, окопитвам се, даврандисвам се (*диал.*) ‖ повдигам се, ставам, изправям се, надигам се
оборвам — (*прен.*) опровергавам, отблъсвам, отбивам, отхвърлям, не признавам, отричам, възразявам, противореча ‖ надвивам, побеждавам, вземам връх, поваля м
оборим — спорен, недоказан, съмнителен, опровержим
оборот — джиро (*разг.*), обръщение, стокооборот
оборудвам — обзавеждам, снаряжавам (*книж.*), съоръжавам (*книж.*)
оборудване — съоръжаване (*книж.*), обзавеждане, снаряжаване (*книж.*)
обосновавам (*книж.*) — мотивирам, аргументирам, документирам, доказвам, подкрепям с доказателства (с факти), установявам, подкрепям
обоснован (*книж.*) — мотивиран, аргументиран, доказан, подкрепен с доказателства (с факти), документиран, несъмнен, необорим, безспорен, обяснен, установен, основателен, издържан

обоснованост (*книж.*) — доказаност, логичност, мотивираност, мотивировка, мотиви, основания (*книж.*), необоримост, безспорност
обосновка (*книж.*) — аргументация, доводи, доказателства, обяснение, мотивировка, съждение, основание (*книж.*)
обособен (*книж.*) — събран, оформен, групиран, обобщен, отделен, самостоятелен, изолиран
обособявам (*книж.*) — обобщавам, уеднаквявам, групирам, оформям, съединявам, прибирам, събирам ‖ определям, отделям
обособявам се (*книж.*) — определям се, самоопределям се, формирам се, групирам се, изолирам се, отделям се
обосявам (*прен. разг.*) — осиромашавам, обеднявам, изпадам в лишение (немотия, оскъдица), оголявам, опросявам (*разг.*)
обработвам — ора, садя, отглеждам ‖ разработвам, култивирам, развивам ‖ подработвам, приготвям ‖ усъвършенствувам, подобрявам, дооформям, поправям
обработен — разработен, развит, култивиран ‖ подработен, приготвен ‖ усъвършенствуван, подобрен, дооформен
обработка — разработка, подготовка ‖ усъвършенствуване, подобрение
обрадвам — зарадвам, ощастливявам, създавам радост, задоволявам
обрадван — засмян, щастлив, радостен, весел, доволен, задоволен, удовлетворен, зарадван
образ (*книж.*) — лик (*книж.*), лице, облик, физиономия, израз, фигура, вид, външен вид, фасада ‖ портрет, снимка, изображение ‖ форма, силует, изглед, репродукция, скица ‖ емблема, знак, белег ‖ (*диал.*) страна, буза
ѝбразен (*книж.*) — изразителен, картинен, фигуративен, релефен, жив, прегледен, нагледен ‖ художествен, живописен ‖ пластичен
образец (*книж.*) — модел, тип, пример, терк (*разг.*), калъп, форма, мостра, юрнек (*разг.*), прототип (*книж.*) ‖ скица, проект ‖ вид, екземпляр, сорт
образност (*книж.*) — картинност, изразност, фигуративност, релефност, нагледност, живост ‖ художественост, пластичност
образован — начетен, културен, учен, просветен, дипломиран
образование — просвета, знание, наука, обучение ‖ начетеност, книжовност, грамотност
образованост — начетеност, книжовност, грамотност, четмо̀ и писмо (*нар.*), ученост ‖ култура, цивилизация
образователен — просветителен, просветен, цивилизаторски
образувам — правя, направям, създавам, сътворявам, произвеждам, осъществявам, съставям, формирам, съчетавам ‖ учредявам, организирам, изграждам, основавам, сформирам
образуван — създаден, направен, свършен, съставен, произведен, сътворен, формиран, извършен, станал ‖ установен, учреден, организиран
образуване — създаване, формиране, съставяне, учредяване
образцов — примерен, съвършен, отличен, идеален, за пример, найдобър
обраснал — обрасъл, тревясъл
обрат (*книж.*) — поврат, завой, превратност, прелом, скок, отклонение, заобикалка, кривулица (*нар.*), перипетия, пертурбация, смяна, промяна
обратен — противен, насрещен, противоположен, противопоставен, опак (*разг.*)
обратно — наопаки (*разг.*), противно, напротив, иначе, противоположно ‖ назад, в обратна посока
обращение — апел, позив, възвание (*търж.*), призив
обращение — оборот, стокооборот, джиро (*разг.*)

обред — церемония, ритуал (*книж.*), формалност, форма ‖ тържественост, етикет, правило ‖ обичай, навик, ред

обременен — отрупан, натоварен, претрупан, затрупан, претоварен ‖ затруднен

обременителен (*книж.*) — труден, тежък, мъчен, непосилен, тягостен, угнетителен, гнетущ, мъчителен, неприятен, неудобен

обременявам — товаря, отрупвам, натрупвам, натоварвам, претрупвам, утежнявам, умъчнявам, затруднявам ‖ задължавам ‖ дотягам, досаждам

обречен — определен, обещан, предопределен, невъзвратим, предназначен, наречен ‖ осъден, жертвуван, пожертвуван, отдаден

обрив — изрив, изприщване, пъпчици, изпъпчване, шарка

обривам — заривам, заравям (*диал.*), покривам, обсипвам, посипвам

обримчвам — уплитам, омрежвам

обрисовка — описание, картина, характеристика, охарактеризиране

обрисувам — рисувам, изписвам, нарисувам, описвам, очертавам, давам описание, изобразявам, окачествявам, охарактеризирам

обричам (*книж.*) — посвещавам, обещавам, определям, предопределям, предназначавам, отдавам

обричам се (*книж.*) — посвещавам се, отдавам се, придавам се, предопределям се ‖ вричам се, обещавам, заклевам се, давам дума

оброк (*остар.*) — обещание, обричане, обет (*книж. търж.*), клетва

обронвам глава (*поет.*) — клюмвам, навеждам глава

обругавам — хуля, клеветя, ругая, карам се, хокам, нахоквам, наругавам, охулвам, наклеветявам, оскандалявам, позоря

обрулвам — оголвам, олющвам, бруся (*диал.*), бруля, обрусвам (*диал.*), събарям

обръгвам (*разг.*) — свиквам, привиквам, навиквам, приучавам се, приспособявам се, фамилиаризирам се, претръпвам (*прен. разг.*), алащисвам (*разг.*), посвиквам, нося, понасям, търпя

обръгва ми (*разг.*) — дотяга ми, омръзва ми, насищам се, опротивява ми, не ми е приятно, идва ми до гуша (*разг.*)

обръч — кръг, окръжност, пръстен ‖ (*прен.*) затягане, обкръжение

обръщам — преобръщам, превръщам, превъртвам, възвивам, завъртвам, извивам, завивам, премятам ‖ катурвам (*разг.*), свалям, смъквам, камбичвам (*диал.*), повалям, гътвам (*диал.*), гаврътвам (*диал.*) ‖ променям, преиначавам, разбърквам, извъртвам, превръщам

обръщам се — връщам се, възвръщам се, възвивам се, изврьщам се, давам гръб (*разг.*), обръщам гръб (*разг.*) ‖ превръщам се, видоизменям се, променям се, трансформирам се

обръщам внимание — (*вж.*) отбелязвам, забелязвам ‖ правя впечатление, бия на очи, хвърлям се в очи (*разг.*)

обръщам гръб (*разг.*) — афронтирам, пренебрегвам, давам гръб (*разг.*), обръщам се, врътвам се (*нар.*), връцвам се (*разг.*)

обръщение — (*вж.*) обращение

обряд — (*вж.*) обред

обрязвам — кастря, изкастрям, изсичам, режа, изрязвам

обсада — блокада, обграждане, заграждане, обкръжение

обсаждам — опасвам, ограждам, заграждам, обикалям, заобикалям, окръжавам, блокирам

обсебвам — присвоявам, грабя, заграбвам, крада, открадвам, отнемам, вземам, посягам на, похищавам, завладявам, узурпирам, турям ръка, гепя (*жарг.*), потурчвам (*разг.*), паланджосвам (*диал.*)

обсебване — кражба, открадване, присвояване, отнемане, заграбване, ограбване, грабеж, узурпация

обсег — обхват, възможност, район на действие, обем, размер

обсипвам — ръся, поръсвам, посипвам, посявам, сея ‖ (*прен.*) покривам, отрупвам, засипвам, затрупвам

обсипвам с въпроси — питам, разпитвам, подпитвам, задавам въпроси, запитвам, отрупвам с въпроси

обскурантизъм (*книж.*) — мракобесие, назадничавост, реакционност, черносотничество, непросветеност, духовна тъмнота (нищета)

обследвам (*книж.*) — проверявам, анкетирам, разследвам, инспектирам, ревизирам, проучвам, правя проверка, изследвам, правя анкета

обследване (*книж.*) — преглед, проверка, контрол, ревизия, инспекция, проучване, анкета, издирване

обслужвам — прислужвам, служа ‖ подпомагам, съдействувам

обстановка — уредба, наредба, мобилировка, мебели, покъщнина ‖ разположение позиция, място, месторазположение, обстоятелства, условия, среда, обкръжение, ситуация, положение

обстоен (*книж.*) — подробен, обширен, пространен, всестранен, обстоятелствен, пълен, изчерпателен, щателен, точен, детайлен

обстойно (*книж.*) — обширно, подробно, надълго, детайлно, изчерпателно, нашироко, надълго и нашироко (*разг.*), обстоятелствено, основно, издъно, до корен

обстоятелства — условия, среда, ситуация, положение, околност, окръжение, обстановка ‖ момент, случай

обстоятелствен (*книж.*) — (*вж.*) обстоен

обструкция (*книж.*) — противодействие, протест, спънка, препятствие, несъгласие, реакция, опозиция, въртел (*разг.*), саботаж

обсъден — (*вж.*) обмислен

обсъждам — (*вж.*) обмислям ‖ съвещавам се, обменям мисли

обсъждане — (*вж.*) обмисляне ‖ съвещание, обмяна на мисли

обсягам (*книж.*) — обхващам, обемам, обгръщам, включвам, съдържам

обтегнат — опънат, разтегнат, изопнат (*нар.*) ‖ (*прен.*) изострен, остър

обтегнатост — (*прен.*) изостреност, острота

обтъжвам (*канц.*) — обжалвам, тъжа се, оплаквам се, апелирам, давам жалба (тъжба, молба)

обтягам — разтягам, разпъвам, изопвам (*нар.*), раздърпвам, изпъвам, опъвам (*разг.*), дърпам, раздължавам, удължавам, разширявам, натягам

обтягам се — лежа, излягам се, изпъвам се, изопвам се (*нар.*), излежавам се, просвам се, проточвам се, лягам

обуздавам — свивам (опъвам) юздите (*нар.*), слагам (турям) юзда, слагам (турям) гем (*диал.*) ‖ (*прен.*) ограничавам, смирявам, укротявам, усмирявам, възпирам, запирам, спирам, затягам, задържам, озъптявам (*диал.*), въздържам

обуздавам се — сдържам се, овладявам се, възпирам се, въздържам се, стресвам се, сепвам се

обуздан — укротен, смирен, покорен, безропотен, сдържан, въздържан

обулчвам (*разг.*) — оженвам, задомявам, венчавам

обуначвам се (*разг.*) — оглупявам, изглупявам, идиотизирам се, ставам бунак (*разг.*), ставам глупак (идиот)

обуначен (*разг.*) — оглупял, идиотизиран

обуславям (*книж.*) — свързвам, поставям в зависимост, предопределям, ставам причина, съм условие

обусловен (*книж.*) — свързан, зависим, в причинна връзка

обусловеност (*книж.*) — причинност, зависимост, свързаност, взаимодействие, взаимозависимост

обучавам — уча, упражнявам, тренирам, подготвям, дресирам, възпитавам, научавам

обучение — подготовка, упражнение, тренировка, урок

обуща — кундури (*остар.*), калеври (*остар.*), чепици (*остар.*)

обхванат — обзет, завладян, овладян, завзет, обладан (*книж.*), превзет ‖ проникнат, надъхан

обхват — (*вж.*) обсег ‖ обем, вместимост, големина, съдържание, размер

обхващам — обемам, съдържам, помествам, вмествам, побирам, събирам, изпълвам, обсягам ‖ овладявам, обземам, обладавам (*книж.*), обгръщам, завладявам, включвам, завземам

обхваща ме — обзема ме, грабва ме, завладява ме ‖ (*прен.*) наляга ме, сполетява ме

обход — обхождане, обиколка, посещение, визитация ‖ заобикаляне, обграждане

обхождам — обикалям, посещавам, спохождам, наминавам, навестявам, визитирам ‖ пребродждам,прекръстосвам, кръстосвам ‖ заобикалям, обкръжавам, минавам отзад

обширен — просторен, пространен, безпределен, необозрим (*книж.*), необхватен, необятен, безкраен, голям, обемист, чрезмерен, грамаден, извънмерен, широк, разлат (*нар.*) ‖ необикновен, значителен, крупен ‖ (*прен.*) подробен, дълъг, обстоен, обстоятелствен, изчерпателен, всестранен

обширно — (*вж.*) обширен ; обстойно, нашироко, подробно, надълго, надълго и нашироко, изчерпателно

общ — всеобщ, масов, универсален, генерален ‖ задружен, съвместен, колективен, взаимен, с общи усилия ‖ общопризнат, общоприет, признат ‖ солидарен, единодушен ‖ (*вж.*) обществен

общежитие — съжителство, пансион ‖ общество, другаруване ‖ дом, общо помещение

общение (*книж. остар.*) — (*вж.*) общуване

обществен — социален, държавен, общонароден, всенароден, народен, отечествен, национален, публичен ‖ колективен, общ, всеобщ

общественост — обществено мнение ‖ общество

общество — колектив, общежитие, общност, съжителство ‖ публика, събрание, група, среда ‖ компания, другарство

общителен — разговорлив, дружелюбен, сърдечен ‖ съобщителен, говорлив, бъбрив, приказлив, словоохотлив, сладкодумен, весел, отворен (*разг.*), приятен

общност — еднаквост, тъждественост ‖ общежитие, колектив, общество, дружество ‖ сплотеност, солидарност, единство, дружност

общо — заедно, дружно, съвместно, взаимно, всички ‖ спонтанно, изведнъж

общоделство (*остар.*) — опортюнизъм, приспособленчество, съглашателство, безпринципност,

общодостъпен — лесен, достъпен, леснодостъпен ‖ (*прен.*) популярен, разбираем, леснoразбираем, общопонятен

общоизвестен — известен, общопризнат, всепризнат, познат, прочут, именит, популярен, всеизвестен, знаменит, нотóрен (*юрид.*)

общонароден — (*вж.*) обществен

общополезен — полезен, обществен, всенароден, обществено полезен, общонароден, достъпен

общопонятен — разбираем, леснoразбираем, понятен, достъпен, елементарен, леснодостъпен, лесен, популярен

общоприет — общ, всеобщ, приет, възприет, признат, общопризнат, всепризнат, общоупотребителен, установен, несъмнен, безспорен, обикновен

общопризнат — (*вж.*) общоприет ‖ общоизвестен

общоразпространен — повсеместен, масов, общ, популярен, достъпен, всеизвестен

общоустановен — всепризнат, общопризнат, утвърден, наложил се, общоприет

общочовешки — всемирен, вселенски, всечовешки, всеобщ, общонароден ‖ хуманитарен

общувам — общя̀, дружа̀, другарувам, съжителствувам, поддържам връзки, близък съм ‖ беседвам, разговарям се

общуване — общене, общение (*остар.*), другаруване, съжителство, дружба, приятелство, близост, допир, контакт

общя̀ — (*вж.*) общувам

объл — изоблен, заоблен, окръглен, кръгъл, закръглен, овален, валчест, кълбовиден, кълбест, топчест, търкалест (*диал.*), сферичен

объркан — заплетен, безсистемен, безпланов, неорганизиран, разхвърлян, разпокъсан, несистематизиран ‖ дезориентиран, забъркан, блуждаещ ‖ (*прен.*) смутѐн, стреснат, изплашен

объркан съм — изненадан съм, смутѐн съм, не знам какво да правя (*разг.*), виждам се в чудо (*разг.*)

объркаиост — заплетеност, комплицираност (*книж.*), компликация (*книж.*), усложнение, забъркване ‖ бъркотия, хаос (*книж.*), безредие, безпорядък, неразбория (*нар.*), залисия (*разг.*), смут, смущение, паника, суетене, суматоха ‖ безпринципност, безсистемност, безплановост, объркване, безпътица, непоследователност, неяснота, смешение ‖ стеснение, конфузия, сконфузеност

обърквам — бъркам, смесвам, размесвам, разбърквам, каращисвам (*разг.*) ‖ развалям, разстройвам, разбърквам ‖ (*прен.*) заплитам, уплитам, омотавам, замотавам, забърквам, омрежвам, вплитам, преплитам, опетлавам (*разг.*), петлая̀ (*разг.*) ‖ усложнявам, комплицирам, замъглявам

обърквам се — забърквам се, сливам се (*разг.*), заплитам се, загубвам ỳма и дума (*разг.*), уплитам се, опетлавам се (*разг.*), обърквам конците (*разг.*), сащисвам се (*разг.*), дезориентирвам се ‖ (*прен.*) разстройвам се ‖ (*прен.*) вмесвам се, месям се, забърквам се, бъркам се

объркване — смут, смущение, залисия (*разг.*), суетене, безредие, бъркотия, смесица, заплитане

обърнат — насочен, отправен, извърнат, изложен, разположен

обява — (*вж.*) обявление

обявление — обява, разгласа, публикация, известие, съобщение, обнародване, оповестяване, афиш, реклама

обявявам — разгласявам, прогласявам, обнародвам, оповестявам, съобщавам, известявам, давам гласност (*книж.*), правя достояние (*книж.*), публикувам, декларирам, изявявам

обязаност (*книж. остар.*) — обвързаност, задължение, дълг, длъжност ‖ товар, бреме, тежест, грижа

обязателен (*книж. остар.*) — (*вж.*) обезателен

обязателно (*книж. остар.*) — (*вж.*) обезателно

обязателство (*книж. остар.*) — (*вж.*) обезателство

обяснен — пояснен, разяснен, изяснен, доказан, обоснован, мотивиран, ясен, прояснен, разтълкуван, разгатнат, отгатнат, разбран, определен, дефиниран, обрисуван, разкритикуван, дешифриран

обяснение — пояснение, разяснение, изяснение, обосновка, описание, осветление, определение, дефиниция, мотивировка, аргументировка, аргументация, тълкуване, коментар ‖ разговор

обясним — разбираем, понятен, лесноразбираем, леснообясним, ясен, логичен, обяснен, очебиещ, елементарен

обяснителен — пояснителен, разяснителен, поясняващ, тълковен, тълкувателен

обяснявам — изяснявам, разяснявам, пояснявам, давам обяснения (*книж.*), описвам, сочa, посочвам, показвам, тълкувам, разтълкувам, разгатвам, развивам, аргументирам, мотивирам, коментирам ‖ (*прен.*) хвърлям светлина (*книж.*), осветлявам

обяснявам се — излагам се, развивам мислите си (*книж.*), изказвам се, давам обяснения (*книж.*), обяснявам, пояснявам, изяснявам се, говоря, приказвам, разговарям, водя разговор
обяснявам си — разбирам, схващам, става ми ясно, отгатвам, подразбирам, подразумявам, прозирам
обятия — прегръдки ‖ ласки, милувки
овален — (*вж.*) обл, елипсовиден
овалян — (*вж.*) мръсен
овации (*книж.*) — аплодисменти, акламации, ръкопляскане, възгласи, одобрение ‖ триумф, тържество, приветствия
овехтявам — вехтея, старея, остарявам, ставам стар, ставам вехт, демодирам се, минава ми времето, износвам се, похабявам се, хабя се, изтърквам се
овехтял — вехт, стар, остарял, изостанал, износен, демодиран, старомоден, отживял, минало му времето, изтъркан, похабен, негоден, неупотребим
овладявам — завладявам, превземам, завземам, присвоявам, обхващам, обземам, обладавам (*книж.*) ‖ усвоявам, научавам, изучавам
овладявам се — обуздавам се, сдържам се, стърпявам се, въздържам се, възпирам се, владея се, резервирам се, опомням се
овлажнявам — мокря, намокрям, измокрям, подмокрям, навлажнявам, квася, наквасвам, кисна, накисвам, напоявам, ръся, поръсвам
овлажнявам се — овлажнявам, влажнея, мокря се, намокрям се, квася се, наквасвам се, напоявам се
овластявам (*юрид.*) — упълномощавам, давам пълномощие (мандат), оторизирам (*книж.*)
овреме (*нар.*) — навреме, своевременно, с време
овчар — чобан, пастир
овчедушен — глупав, наивен, прост, малоумен, будала (*разг.*) ‖ незлобив, безропотен, хрисим (*нар.*), послушен, покорен
овчедушие — наивност, глуповатост, малоумие, незлобивост, простодушие, серсемлък (*разг. остар.*), будаллък (*разг. остар.*)
оглавявам (*книж.*) — (*вж.*) възглавявам, стоя начело, ръководя, началствувам, водя
огладнявам — изгладнявам, ставам гладен, прималява ми от глад (*разг.*), прималява ми (*разг.*), изхъртявам (*разг.*)
огласявам — озвучавам, огласявам, кънтя, ехтя, буча
оглед — оглеждане, проверка, ревизия, разглеждане ‖ (*нар.*) сгледа, избиране, харесване
оглеждам — гледам, взирам се, наблюдавам, бдя, разглеждам, внимавам, позаглеждам, пооглеждам, преглеждам ‖ разследвам, изследвам, разучавам, разузнавам ‖ (*нар.*) сглеждам, избирам, харесвам
оглеждам се — изписвам се, изобразявам се, отбелязвам се, отразявам се, очертавам се, открояваm се ‖ озъртам се, заглеждам се, вглеждам се, пооглеждам се, позаглеждам се, поозъртам се
оглупявам — ставам глупав, обезумявам, глупея, изумявам, изглупявам, изкуфявам (*разг.*), изветрявам, затъпявам, идиотизирам се, обуначвам се (*разг.*), оскотявам, правя глупости
оглупял — изглупял, изкуфял (*разг.*), обезумял, затъпял, идиотизиран, изпила му кукувица ума (*разг.*)
оглушавам — ставам глух, не чувам ‖ проглушавам, заглушавам
оглушителен — проглушителен, заглушителен, остър, писклив, рязък, пронизителен, силен, гръмък, звучен, звънлив
огнен — пламенен, горящ, жарък, разгорещен, пламтящ, разпален ‖ буен, стихиен, неудържим, ревностен ‖ прочувствен, патетичен
огнеупорен — невъзпламеняем, незапалим, огнеустойчив
огниво — огнило (*диал.*), запалка

огнище — огън ‖ пожар, пожарище ‖ (*прен.*) дом, домакинство, семейство, кът, домашен кът, къща, жилище, покрив (*прен.*) ‖ (*прен.*) средище, център, централа

оголвам — голя, отголвам, заголвам, разголвам, събличам, събувам, изувам, свличам, смъквам дрехите, пооголвам, разкривам, разгръщам, откривам, пооткривам, поразголвам, поразкривам, разсъбличам, гологъзя (*разг. грубо*), разгологъзвам (*разг. грубо*) ‖ показвам, излагам, излагам на показ (*книж.*), явявам на показ (*книж.*) ‖ (*прен.*) разбулвам, разкривам, откривам, разобличавам, смъквам (снемам) маската ‖ (*прен.*) ограбвам, обирам, оскубвам (*разг.*), осиромашавам

оголен — гол, заголен, разголен, съблечен, необлечен, разсъблечен ‖ открит, непокрит, разкрит ‖ излющен, олющен, избелен, обелен ‖ (*прен.*) разбулен, разобличен ‖ (*прен.*) ограбен, обран, лишен, оскубан (*разг.*)

оголявам — (*прен.*) обеднявам, осиромашавам, изпадам в немотия (беднотия), оставам гол и бос (*разг.*), окъсвам се, одрипавявам, разорявам се

огорчавам — оскърбявам, наскърбявам, обиждам, нападам, причинявам огорчение (мъка), натъжавам, засягам, нагрубявам ‖ тровя, ядосвам, опечалявам

огорчен — наскърбен, оскърбен, обиден, докачен, засрамен, засегнат, натъжен, тъжен

огорчение — горчивина, неприятност, неудоволствие ‖ скръб, печал, горест, тъга, жал, мъка, душевно страдание ‖ оскърбление, обида, докачение (*остар.*), горчилка, мъка

огоявам — (*вж.*) угоявам

ограбвам — грабя, крада, обирам, оголвам, отнемам, обсебвам, присвоявам, похищавам, плячкосвам, засвоявам (*диал.*), скубя (*разг.*), оскубвам (*разг.*) ‖ разграбвам, опустошавам

ограда — преграда, парапет, зид, стена, дувар (*нар.*), плет, стобор (*нар.*), тараба (*нар.*), граница, решетка, палисада

ограждам — окръжавам, заграждам, опасвам, обвивам, обикалям, заобикалям, запасвам, поставям ограда (преграда), затварям

ограждам се — (*вж.*) ограждам ‖ (*прен.*) окопавам се, вземам мерки за защита, барикадирам се, окръжавам се

ограничавам — намалявам, стеснявам, свеждам до, възпирам, локализирам, редуцирам (*книж.*), смалявам, смъквам, съкращавам

ограничавам се — не се решавам, стеснявам се, затварям се, свивам се, смалявам се, прибирам се ‖ задоволявам се, лишавам се, въздържам се, минавам и без

ограничен — тесен, малък, незначителен, беден, стеснен, намален, смален, прибран ‖ едностранчив, едностранен, тесногръд, дребнав, затворен, еснафин (*разг.*), филистер (*книж.*), простак ‖ (*прен. разг.*) недоразвит, посредствен, невежа, бос, няма представа, вързан (*разг.*), свит, бездеен, срамежлив, стеснителен, несръчен, скован ‖ затруднен, притеснен

ограничение — стеснение, намаление, локализиране ‖ затруднение

ограниченост — ограничение, теснота, стеснение ‖ затвореност, еснафщина, филистерство (*книж.*), дребнавост, тесногръдие, едностранчивост, скованост, простотия, невежество, босота, свитост ‖ назадничавост, изостаналост ‖ стеснителност, срамежливост

ограничителен — стеснителен, притеснителен, ограничаващ, затруднителен

огрев — топливо, гориво

огризвам — изгризвам, гриза, изяждам, глождя, изглозгвам, оглозгвам, догризвам

огризки — трохи, остатъци, корички

огромен — (*вж.*) грамаден

огрубявам — загрубявам, ставам груб, закоравявам, брутализирам се, оскотявам

огрявам — озарявам, осветлявам сгрявам, стоплям

огъвам — превивам, прегъвам, свивам, сгъвам, преломявам, пречупвам, извъртам, изкривявам

огъвам се — извивам се, прегъвам се, превивам се, изкривявам се ‖ (*прен.*) не издържам, не държа, изменям убежденията си, проявявам слабост, отстъпвам, изменям, показвам се слаб, скланям се, поддавам се, превивам се, не устоявам, не оказвам съпротива ‖ прекланям се, сервилнича, раболепнича

огън — пожар, пламък, жар, жарава, въглен ‖ топлина, горещина, температура ‖ (*прен.*) жар, стихия, разгар, страст ‖ (*прен.*) буен, огнен, пламенен, бърз, пъргав, жив, енергичен, темпераментен

огърлица — гердан (*нар.*), наниз, гиздило (*разг.*), накит,колие

одарѐн — надарен, даровит, способен, със заложби, талантлив, кадърен

о̀две (*диал.*) — наполовина, през половина, надве, разполовено

одѐве (*нар.*) — преди малко, току-що, наскоро

одевешен (*нар.*) — наскорошен, нов, пресен, току-що станал, току-що случил се (сбъднал се)

одежди — дрехи, наметало, одеяние (*остар.*)

оджа̀к (*нар.*) — комин, огнище, баджа̀ (*нар.*)

оделотворявам (*книж.*) — реализирам, осъществявам, извършвам, изпълнявам, провеждам, провеждам в изпълнение, прилагам, прилагам в живота, въплъщавам

одирам — смъквам кожата, обелвам, хлузя, охлузвам, олющвам, жуля, ожулвам ‖ одрасквам, издрасквам, наранявам, раздирам

одисея (*книж.*) — приключение, авантюра, странстване ‖ премеждия, патила̀ (*нар.*), преживяно, перипетия

о̀дма (*диал.*) — веднага, тозчас, ей сега (*разг.*), незабавно, тутакси, завчас, бързо, в миг

одобрен — утвърден, потвърден, възприет, позволен, разрешен ‖ харесан

одобрение — утвърждение, потвърждение, съгласие, разрешение, позволение, легализиране ‖ похвала, насърчение, възхваление ‖ съчувствие, отзивчивост, симпатия ‖ (*прен. разг.*) благословия

одобрителен — насърчителен, похвален, поощрителен ‖ утвърдителен, потвърдителен, съчувствен

одобрявам — харесвам ‖ утвърждавам, потвърждавам, санкционирам, легализирам ‖ разрешавам, давам съгласие, позволявам ‖ възприемам, признавам ‖ приветствувам

одрасквам — дращя, издрасквам, издирам, изподрасквам, наранявам, разранявам

одребнявам — издребнявам, ставам дребнав, изпадам в дребнавости, опростявам

одрипавявам — обеднявам, осиромашавам, окъсвам се, изкъсвам се, оголвам се, обосявам, оставам гол и бос (*разг.*), изпадам в мизерия (бедност)

одрънквам (*нар.*) — (*прен.*) (*вж.*) одумвам

одумвам — злословя, хуля, охулвам, клеветя, оклеветявам, клюкарствувам, коря, укорявам, бедя, набедявам, ковладя, наковлаждам, наклеветявам, одрънквам (*нар.*)

одумки (*нар.*) — злословие, клюка, клевета, хула, злодумство

одухотворен — оживен, жизнен, одушевен, съживен ‖ весел, бодър

одухотворявам — оживявам, съживявам, одушевявам, въодушевявам, оживотворявам ‖ веселя, развеселявам, внасям живот (дух, веселие), ободрявам

одушевен — (*вж.*) одухотворен ‖ въодушевен, пропит, надъхан, обзет, обхванат

одушевление — въодушевление, възторг, възхищение, екстаз (*книж.*), ентусиазъм, радост, оживление ‖ настроение, екзалтация (*книж.*), възбуденост, увлечение, възбуда
одушевявам — (*вж.*) одухотворявам
одър (*нар.*) — нар, миндер (*нар.*), легло, креват
одържавявам (*книж.*) — национализирам, обобществявам (*книж.*)
одържам — (*вж.*) удържам
одързостявам се — дръзвам, осмелявам се, смея, посмявам, решавам се, предприемам, рискувам, престрашавам се
одърпан — смачкан, измачкан, опърпан, окъсан, оръфан, одрипавял, скъсан, дрипав, парцалив, неспретнат ‖ беден, сиромах, просяк
одъртявам (*нар.*) — остарявам, старея, дъртея (*нар.*), състарявам се, застарявам, ставам стар, ставам дърт (*нар.*), минавам години
оженвам се — вземам (за) жена, венчавам се, задомявам се, встъпвам в брак, обулчвам се (*разг.*)
ожесточавам — озверявам, озлобявам, стървя, настървявам, насъсквам, наеждвам, дразня, освирепявам, раздразням, лютя, разлютявам
ожесточен — озлобен, озверен, жесток, яростен, зъл, настървен, разлютен, раздразнен, враждебен, ненавистен ‖ непримирим, упорит, непреклонен
ожесточение — ожесточеност, ярост, озлобление, озверение, настървение, раздразнение, жестокост, омраза, вражда, враждебност, злоба, ненавист, антипатия ‖ упоритост, непримиримост
ожесточеност — настървеност, озвереност, раздразненост, озлобеност, вражда ‖ упоритост, непримиримост
оживен — жив, пъргав, жизнерадостен, жизнен, весел, енергичен, бодър ‖ многолюден, шумен, раздвижен, размърдан, динамичен ‖ възбуден, бурен, нервен, активен, трескав, напрегнат
оживеност — нервност, възбуда, движение, оживление ‖ живост, жизненост, жизнерадост, бодрост
оживителен — живителен, животворен, жизнерадостен, ободрителен, освежителен, бодър
оживление — движение, активност, оживеност, кипеж (*прен.*), раздвижване, активизиране, интензивност, трескавост, шум, глъч, напрежение, неспокойствие ‖ възбуда, възбуденост, възбуждение, нервност, одушевление, екзалтация (*книж.*)
оживотворявам — (*вж.*) одухотворявам, оживявам
оживявам — съвземам се, идвам на себе си, съживявам се, възвръщам се, окопитвам се, свестявам се, опомням се, отрезнявам, събуждам се, възраждам се, възкръсвам ‖ оздравявам, изцерявам се, оставам жив, спасявам се ‖ вдъхвам живот, развеселявам се, създавам настроение, одухотворявам, съживявам
оживявам се — (*вж.*) оживявам ; развеселявам се, обрадвам се, зарадвам се, ободрявам се
ожидам (*остар.*) — ожидавам (*остар.*), очаквам, чакам, надявам се, надея се (*нар.*), надам се (*диал.*), изчаквам
ожидание (*книж. остар.*) — очакване, изчакване, надежда, упование (*книж.*), блян
ожулвам — охлузвам, олющвам, протривам, претривам, излющвам, остъргвам, обелвам, обелвам кожата (люспите)
озаглавявам — надписвам, наименовам, наричам, турям заглавие
озадачавам — изненадвам, заинтригувам, поставям в недоумение, събуждам интерес (*книж.*), събуждам любопитство (*книж.*), слисвам (*разг.*), смайвам, учудвам, заинтересувам, изумявам, смущавам, затруднявам
озадачѐн — изненадан, в недоумение, слисан, учуден, смаян, заинтригуван, заинтересуван, смутѐн

озарявам — огрявам, осветлявам, проблясвам, хвърлям светлина (*книж.*), облъчвам
озверение — (*вж.*) ожесточение
озверявам — (*вж.*) ожесточавам
оздравителен—излечителен, изцерителен, излекуващ, лечителен, лечебен ‖ възстановителен, консолидиращ, стабилизиращ, заздравителен
оздравявам — изцерявам се, излекувам се, укрепвам здравето си (*книж.*) ‖ спасявам се, възстановявам се, заздравявам, стабилизирам се, заяквам, позаяквам
оздравяване — изцерение, излечение, излекуване ‖ възстановяване, възобновление, спасение ‖ заздравяване, стабилизиране
оздравял — здрав, излекуван, изцерен, излечен ‖ възстановен, спасен, заздравен
озлобен — (*вж.*) ожесточен, злобен ‖ (*вж.*) зъл, лош
озлобение (*книж.*) — (*вж.*) ожесточение, злоба, озлобление (*книж.*)
озлобявам — (*вж.*) ожесточавам
озлочестявам — правя нещастен, погубвам, съкрушавам, измъчвам ‖ обезчестявам, петня, опетнявам
ознаменувам — отбелязвам, посочвам, бележа ‖ отпразнувам, чествувам
означавам — знача, искам да кажа, имам смисъл ‖ обозначавам, поставям знак, отбелязвам, забелязвам, определям, назначавам, показвам, посочвам, изразявам, маркирам
означава — значи, представлява, показва, има значение, има смисъл, иска да каже
означение — обозначение (*книж.*), отбелязване, индикация (*книж.*), знак, белег, отметка, бележка ‖ име, наименование, название
озовавам се — намирам се, явявам се, появявам се, попадам, оказвам се ‖ идвам, пристигам, мяркам се, присъствувам
озорвам (*разг.*) — назорвам (*разг.*), насилвам, измъчвам, давам зор (*разг.*), зоря (*разг.*), създавам мъчнотии, претоварвам, затруднявам ‖ заставям, принуждавам, ускорявам, форсирам
озъбвам се — ръмжа, изръмжавам, зъбя се ‖ (*прен.*) възразявам, реагирам, противопоставям се, отвръщам, опонирам (*книж.*), противя се, отговарям, оспорвам
озъптявам (*диал.*) — спирам, възпирам, обуздавам, задържам, укротявам, въздържам, смирявам, усмирявам
озъртам се — оглеждам се, поглеждам, гледам, наблюдавам, наглеждам, внимавам, взирам се, заглеждам се, вглеждам се, впервам поглед, бдя, въртя очи
окадявам (*нар.*) — задимявам, опушвам, одимявам, запушвам, кадя, пуша
оказвам — проявявам, манифестирам, показвам ‖ отдавам
оказвам се — съм, това съм, в действителност съм, това е същността ми ‖ озовавам се, намирам се, явявам се, появявам се, попадам
оказва се — става известно (явно), установява се, констатирва се, потвърдява се, доказва се, изяснява се, вижда се, проблясва, излиза, явява се, получава се, добива се
оказвам внимание (*книж.*) — любезнича, съм внимателен
оказвам влияние (*книж.*) — (*вж.*) влияя
оказвам въздействие (*книж.*) — (*вж.*) въздействувам
оказвам помощ (*книж.*) — помагам
оказвам съдействие (*книж.*) — съдействувам, помагам, способствувам, улеснявам, подкрепям
оказвам съпротива (*книж.*) — (*вж.*) съпротивявам се
оказион — случай, съвпадение ‖ евтино, на ниска цена
окайвам — жаля, оплаквам, съжалявам, състрадавам, скърбя, жалея
окайвам се — оплаквам се, вайкам се (*разг.*), пискам (*разг.*)
окаменявам — (*вж.*) вкаменявам

окапвам — капя, сипя се, изсипвам се, изкапвам, изпадам ‖ изгнивам, развалям се, схумвам се (*диал.*), скапвам се (*нар.*) ‖ (*прен.*) отпадам, отмирам, загубвам се, изчезвам, пропадам, изоставам

окарикатурен — осмян, подигран ‖ (*прен.*) обезобразен, преиначен, изкълчен, изопачен

окарикатурявам — осмивам, подигравам, иронизирам (*книж.*) ‖ (*прен.*) изопачавам, придавам неверен вид, изкълчвам, изкривявам, преиначавам, обезобразявам

окастрям — кастря, изкастрям, оголвам, оронвам, окършвам, кърша, обрязвам, олющвам, изсичам, изрязвам, орязвам

окачвам — прикачвам, закачвам, веся, провесвам, забождам, обесвам

окачествен — преценен, охарактеризиран, квалифициран, обрисуван, нарисуван, описан, очертан, определен, има характеристика

окачествявам — охарактеризирам, квалифицирам, определям, обрисувам, описвам, рисувам, очертавам, таксувам, оценявам, давам характеристика (оценка, преценка)

окаян — жалък, плачевен, за съжаление, за оплакване, нещастен, злощастен, окаяник, злочест, клет, беден, сиромах, мизерен

окаяник — нещастник, злощастник, клетник

окаяност — беднотия, немотия, мизерия ‖ нещастие, злощастие, злочестина

оклеветявам — клеветя, злословя, хуля, охулвам, обругавам, клеветнича, сквернословя (*книж. остар.*), злепоставям, одумвам (*остар.*), доноснича, наклеветявам, бедя, набедявам, оскандалявам, скривявам

оклюмвам — клюмвам глава, клюмам (*вж.*) омърлушвам се

око — (*прен.*) поглед, зрение, взор ‖ (*прен.*) контрол, наблюдение

оковавам — сковавам, обковавам, поставям окови, турям в окови, поставям вериги ‖ (*прен.*) заробвам, подчинявам, лишавам от свобода (*книж.*)

окови — вериги, железа, букаи (*нар.*), пранги (*нар.*), белезици (*нар.*) ‖ (*прен.*) подчинение, зависимост, гнет, потиснатост, угнетение, робство ‖ скованост, ограничение

ококорвам се (*разг.*) — пуля се (*разг.*), опулвам се (*разг.*), блещя се (*разг.*), кокоря се (*разг.*), отварям широко очи, изпулвам се (*разг.*), облещвам се, изблещвам се (*разг.*)

околен — заобиколен, косвен, посредствен, страничен ‖ близък, окръжаващ, съседен, приближен

околност — местност, област, окрайнина, покрайнина, хинтерланд ‖ съседство, близост

околните — близките, своите, роднините

около — близо, до, при, в съседство, в съприкосновение (*книж.*), в допир, покрай, в близост ‖ приблизително, има-няма (*разг.*), горе-долу (*разг.*)

околовръст — периферия, около, покрай, от всички страни, отвсякъде, наоколо

окончавам — свършвам, завършвам, привършвам, приключвам, слагам край

окончание — край, завършък

окончателен — последен, заключителен, краен, решителен, решен, неотменен, неотменяем, безапелационен, дефинитивен, финален ‖ невъзвратим, неизбежен

окончателно — напълно, съвършено, дефинитивно, последно, решително, съвсем, изцяло, веднъж завинаги, радикално, из основи, безвъзвратно

окоп — яма, ров, трап, изкоп ‖ укрепление

окопавам се — (*прен. разг.*) заграждам се, ограждам се, вземам мерки за защита, барикадирам се, окръжавам се

окопитвам се — (*вж.*) оборавям се

окошарвам (*жарг.*) — затварям, арестувам, задържам, карцирам

окрадвам — обирам, плячкосвам, ограбвам, изкрадвам (*разг.*)
окраска (*книж.*) — багра, шарка, цвят, боя, нюанс, краска (*книж.*), отсенка, оттенък
окривявам — набеждавам, набедявам, хуля, наклеветявам, бедя, обвинявам, оклеветявам, охулвам
окрилен (*поет.*) — вдъхновен, въодушевен, ентусиазиран, обнадежден
окрилявам — насърчавам, въодушевявам, ентусиазирам, настройвам, вдъхвам вяра (кураж, смелост), окуражавам, обнадеждявам
окръглен — (*вж.*) обл ‖ (*вж.*) закръглен, приблизителен
окръжавам — опасвам, обвивам, обграждам, заобикалям, заграждам, запасвам, обкръжавам
окръжаващ — околен, близък, съседен, заобикалящ
окръжен — областен
окръжен — заобиколен, обиколен, заграден, обграден, обвит, опасан
окръжение — обстановка, среда, общество ‖ околност, обстоятелства ‖ обсада, блокада, ограждане, заграждане
окумвам се (*разг.*) — умъдрям се, стъписвам се, заставам прав, мъдря се, застоявам се ‖ дотътрям се (*разг. грубо*), домъквам се, пристигам
окумуш (*нар.*) — отворен, обигран
окупация — завладяване, превземане, завземане, овладяване, заграбване
окупирам — превземам, завземам, заемам, заграбвам, вземам, завладявам ‖ ангажирам, запазвам, заемам
окуражавам — насърчавам, обнадеждявам, поощрявам, поддържам (повдигам) духа (*книж.*), вдъхвам кураж (вяра, смелост), похвалвам, хваля, ободрявам, давам кураж, одобрявам, подканвам, поддържам, крепя, подкрепям ‖ подтиквам, подбуждам, подстрекавам, настройвам
окуражен — насърчен, поощрен, обнадежден, похвален, ободрен, получил смелост (кураж, вяра, надежда), окрилен, въодушевен ‖ подтикнат, подбуден, подстрекан
окуражителен — насърчителен, ободрителен, поощрителен, обнадеждващ, похвален, окриляващ, въодушевителен
окървавен — кървав, оцапан (опръскан) с кръв ‖ наранен
окършвам — (*вж.*) окастрям
окъсан — скъсан, разкъсан, раздран ‖ дрипав, опърпан, одърпан, парцалив, беден, сиромах, просяк, одрипавял
окъсвам — скъсвам, разкъсвам, раздирам, опърпвам
окъсвам се — одрипавявам, оголявам, обосявам, опърпвам се, обеднявам, осиромашавам, изпадам в мизерия (бедност, сиромашия)
окъсен — къс, скъсен ‖ съкратен, ограничен, намален
олеква ми — става ми леко, облекчавам се, леко ми е, облекчен съм, отърсвам се, освобождавам се, нямам грижа
олелия (*нар.*) — шум, глъч, врява, гюрултия (*разг.*), викове
олигархия (*книж.*) — аристократи, капиталисти, монополисти
олизвам — (*вж.*) лижа
олицетворение (*книж.*) — въплъщение ‖ образ, символ, израз, изображение
олицетворявам (*книж.*) — въплъщавам, символизирам, изразявам, изобразявам, представлявам
олтар — храм, светая-светих, светилище
олюлявам — люлея, клатя, друсам, раздрусвам, раздвижвам, клатушкам, кандилкам (*разг.*), движа, люшкам, люлкам, разклащам, поклащам, мятам
олюлявам се — политам, клатушкам се, люлея се, клатя се, разклащам се, кандилкам се (*разг.*), мятам се
омагьосан — (*прен.*) обаян, омаян, хипнотизиран, зашеметен, захласнат, обзет, обхванат, очарован, смаян
омагьосвам — (*прен.*) обайвам, омайвам, зашеметявам, заслепявам ‖ прелъстявам, очаровам, смайвам, замайвам

омаен — обаян, омагьосан, зашеметен ‖ очарователен, чаровен, прекрасен, пленителен, възхитителен, хубав, красив, блестящ, изящен (*книж.*)
омайвам — обайвам, омагьосвам, зашеметявам, заслепявам, очаровам, пленявам, харесвам се, нравя се, възхищавам, спечелвам, поразявам, блестя ‖ прелъстявам, лъстя (*книж.*), съблазнявам
омайница — чародейка, вълшебница, магьосница ‖ хубавица, красавица
омайност — (*вж.*) омая
омаловажавам — намалявам значението, подценявам, обезценявам, пренебрегвам, недооценявам, умалявам, омекотявам
омаломощавам — изтощавам, изнурявам, изморявам, обезсилвам, пресилвам ‖ отпадам, отслабвам, изнемощявам, отмалявам
омалявам — (*вж.*) отмалявам ‖ ставам къс, намалявам ‖ окъсявам, стеснявам
омаскарявам (*разг.*) — излагам, охулвам, оскандалявам, опозорявам, засрамвам, посрамвам, орезилявам (*разг.*), окепазявам (*разг. остар.*), кепазя (*разг. остар.*), злепоставям, компрометирам, правя за смях, окарикатурявам, правя (направям) за резил (*разг.*)
омацвам — размацвам, мацам, замацвам, плескам, оплесквам, изплесквам, замърсявам, измърсявам, мърся, оцапвам, цапам, нацапвам, изцапвам, зацапвам, разцапвам, омърсявам, намърсявам, омърлям (*диал.*)
омая (*поет.*) — омайност, зашеметяване, шемет, захлас, почуда (*поет.*), очарование ‖ красота, прелест, хубост
омеквам — размеквам се, ставам мек ‖ (*прен. разг.*) отстъпвам, съгласявам се, скланям се, ставам отстъпчив
омекотен — смекчен, омекчен, мек ‖ (*прен.*) намален, умален, омаловажен, облекчен
омекотявам — омекчавам, смекчавам, намалявам, омаловажавам,облекчавам ‖ (*прен.*) уталожвам, успокоявам, укротявам, обуздавам
омекчавам — (*вж.*) омекотявам
омекчен — (*вж.*) омекотен
омерзение (*книж.*) — отвращение, погнуса, втръсване, гадност, гнусота, презрение
омитам (*разг.*) — прибирам, обирам
омитам се (*разг.*) — избягвам, офейквам (*разг.*), махвам се, пръждосвам се (*разг.*), отивам си, изчезвам, вземам си дърмите (*разг.*)
омотавам — вплитам, заплитам, уплитам, мотая, замотавам, омрежвам, преплитам, усуквам, опримчвам, впримчвам ‖ (*прен.*) забърквам, замесвам, обърквам, вмъквам, обвързвам, ангажирам, заплитам
омраза — ненавист, злоба, вражда, враждебност, жлъч, жлъчност, злост, отвращение, антипатия, гняв, завист, зложелателство, мъст, мъстителност
омразен — ненавиждан, отблъскващ, отвратителен, противен, антипатичен, неприятен, ненавистен, грозен, гнусен, гаден
омразявам (*нар.*) — (*вж.*) мразя ‖ смразявам, скарвам, настройвам враждебно
омрежвам — (*вж.*) омотавам
омръзвам—дотягам, досаждам, отегчавам, безпокоя, нервирам, сърдя, смущавам, додейвам (*нар.*), бактисвам (*разг.*), притеснявам, нахалнича, опротивявам, отвращавам
омръзва ми — насищам се, наситен съм, наситила ми се е душата (*разг.*), идва ми (дойде ми) до гуша (*разг.*), дотяга ми, бактисвам (*разг.*), втръсва ми се, отщява ми се, опротивява ми, досажда ми
омърлушвам се — сгушвам се, свивам се, спотайвам се, отпадам, отпущам се, унасям се, изнемогвам, оклюмвам, посървам, падам духом (*книж.*)
омърлушен — сгушен, свит, спотаен, мълчалив, смърлушен (*диал.*) ‖ унил, отпаднал, отпуснат, неразположен, пребит, немощен, уморен

омърлям (*диал.*) — изцапвам, замърсявам, изчерням, омацвам
омърсявам — (*вж.*) омацвам, замърсявам
омършавявам — опосталявам (*нар.*), отслабвам, слабея, отпадам, ставам кожа и кокал (*разг.*), ставам мършав
онакъв (*разг.*)— друг, не такъв, инакъв (*разг.*), различен
оневинявам (*книж.*) — оправдавам, извинявам, признавам за невиновен, защищавам
онемявам — немея, занемявам, мълча, замлъквам, тая се, притайвам се, премълчавам, не се обаждам, гък не казвам (*разг.*), смълчавам се, млъквам, гласът ми не се чува
онеправдавам — пренебрегвам, изоставям, не признавам, забравям, недооценявам, малооценявам, не задоволявам
онеправдан — пренебрегнат, обезправѐн, безправен, подтиснат ‖ изоставен, незадоволен, невъзнаграден, недооценен, малооценен
онесвестявам — упойвам, умъртвявам, давам упойка
опазвам — пазя, предпазвам, запазвам, завардвам, вардя, овардвам, крия, скривам
опак (*разг.*) — обратен, крив, изкривен, обърнат, противоположен ‖ не като другите, терсенѐ (*разг.*), опърничав (*разг.*), мъчен характер, дръпнат (*разг.*), своенравен, своеобразен, ексцентричен (*книж.*), неразбран, ни се води ни се кара (*разг.*)
о̀пако — наопаки, опаки, обратно, другояче, извъртяно, криво, изкривено
опакото — лошото, кривото ‖ пасив
опаковам — свързвам, събирам, правя денк (пакет), амбалирам
опапвам (*разг.*) — изядам, излапвам, изпапвам (*разг.*), изгълтвам, оплюсквам (*разг. грубо*)
опа̀сан — окръжен, заобиколѐн, обиколѐн, заграден, ограден, обвит, обсаден
опасвам — окръжавам, обвивам, обграждам, заобикалям, заграждам, запасвам, заприщвам, обсаждам
опасен — страшен, критичен, съдбоносен, съдбовен (*поет.*), фатален, рискован, грозящ (*книж.*), мъчителен, ужасен, деликатен ‖ вредителен, вреден, вредоносен, зловреден, гибелен
опасение (*книж.*) — страх, уплаха, боязън (*книж.*), безпокойство, смут, смущение ‖ съмнение, мнителност, подозрение, недоверие, недоверчивост, нерешителност, колебание ‖ угроза (*книж.*), заплаха
опасност — риск, угроза (*книж.*), заплаха, рискованост, съдбоносност ‖ премеждие, гибел
опасявам се — боя се, страхувам се, плаша се, дострашава ме, идва ми страх (*разг.*), обзема ме страх, обхваща ме страх, уплашвам се, изплашвам се, имам страх, страх ме е, изпадам в страх, треперя (*разг.*), треперя от страх, безпокоя се ‖ не смея, колебая се, двоумя се, съмнявам се, не се решавам, обхваща ме смут (нерешителност, съмнение) ‖ изказвам опасение (*книж.*), имам опасение (*книж.*)
опвам (*нар.*) — (*вж.*) опъвам, раздължавам
опека — опекунство, настойчивост, попечителство ‖ (*прен.*) закрила, защита, покровителство, протежиране, протекция
опекунство — (*вж.*) опека
оперативен (*книж.*) — действен, активен, делови̇, деен, екзекутивен
оперативност (*книж.*) — действеност, деловитост, активност, изпълнение, дейност
операция — действие, акция, предприятие, работа, сделка ‖ ампутация, отрязване
опервам се (*разг.*) — противопоставям се, възразявам, реагирам, оспорвам, противя се, озъбвам се (*разг.*), ококорвам се (*разг.*), отварям си очите (*разг.*)

оперен (*разг.*) — твърд, упорит, бояк, самоуверен, дързък ‖ надут, наперен, напет

оперетен — водевилен ‖ (*разг.*) лек, несериозен, весел, смешен, комичен, вариететен

оперирам — действувам, работя, прилагам, върша, служа си, боравя

опетнявам — петня, мърся, омърсявам, цапам, оцапвам, черня, очерням ‖ охулвам, хуля, оклеветявам, клеветя, злепоставям, позоря, опозорявам, плюя, оплювам, скверня, оскверням

опечален — тъжен, натъжен, затъжен, нажален, жален, скръбен, наскърбен, кахърен (*разг.*), неутешим, загрижен ‖ мрачен, замислен, навъсен, огорчен

опечалявам — наскърбявам, натъжавам, причинявам мъка, нажалявам, огорчавам

опечалявам се — опечалява ме, натъжавам се, става ми мъчно (жално, тъжно)

опивам (*прен. поет.*) — упойвам, опиянявам, омайвам, обайвам, пленявам, очаровам, замайвам, зашеметявам

опивам се — упойвам се, опиянявам се ‖ унасям се, захласвам се, занасям се

опиване — пиянство ‖ (*прен.*) забрава, опиянение, упоение

опипвам — пипам, напипвам, барам (*разг.*), хващам ‖ (*прен.*) проверявам, опитвам, сондирам, проучвам почвата (*книж.*), разучавам терена ‖ (*разг.*) изкрадвам, претършувам, обирам, плячкосвам, оплячкосвам

опирам — пера, изпирам, трия, измивам

опирам — допирам, докосвам, долепвам, доближавам, приближавам, сближавам, съединявам

опирам се — допирам се, докосвам се, доближавам се, долепвам се ‖ (*прен.*) основавам се, базирам се, наблягам се, облягам се, надявам се, надея се (*нар.*), уповавам се, разчитам, осланям се, държа се, придържам се, крепя се, имам зад гърба си (*разг.*) ‖ опъвам се, противя се, възразявам, противопоставям се, назлъндисвам се (*разг.*)

опис — списък, каталог, ведомост, инвентар

описание — разказ, изложение, повествование (*книж.*), обрисовка, картина, обяснение ‖ характеристика

описателен — разказвателен, повествователен (*книж.*), картинен, изразен, образен

описвам — разказвам, излагам, изобразявам, обрисувам, рисувам, чертая, начертавам, очертавам, охарактеризирам, представлявам, давам описание (картина)

опит — проба, експеримент (*книж.*), изпитване, практика ‖ сондаж (*книж.*), проверка, опитване ‖ доказателство, демонстрация

опитвам — пробвам, изпитвам, правя опит (експеримент) (*книж.*), проверявам, опитвам, опипвам, правя проверка, вкусвам ‖ начевам, предприемам, рискувам

опитен — вещ, изкусен, сръчен, ловък, похватен, способен, обучен, запознат, сведующ, знаещ, изпечен (*прен. разг.*), врял и кипял (*разг.*), добил опит, изкусен, майстор, пишкин (*разг.*)

опитност — знания, познания, вещина, практика, способност, умелост, майсторство, компетентност, компетенция, умение, подготовка, похватност, осведоменост

опитомявам — укротявам, усмирявам, дресирам, възпитавам, научавам, обучавам

опичам — изпичам, обгарям, пека

опичам си ума (*разг.*) — опичам си акъла (*разг.*), внимавам, отварям си очите (*разг.*), правя му сметката (*разг.*), обмислям, съобразявам, вземам бележка, имам предвид, съм благоразумен

опиянен — опит, упоен, пиян ‖ (*прен.*) смаян, омаян, заслепен, захласнат, забравен, очарован

опиянение — опиване, упоение (*прен.*) унес, омая (*поет.*), заслепление, забрава, захлас, самозабрава ‖ радост, ликуване
опиянявам — (*вж.*) опивам
оплаквам — окайвам, жаля, съжалявам, тъжа, скърбя, плача
оплаквам се — тъжа се, обтъжвам се, обжалвам, жаля се, подавам жалба, правя оплакване (*канц.*) ‖ окайвам се, хленча (*прен.*), вайкам се, тюхкам се (*разг.*), въздишам, възмущавам се, недоволствувам, роптая
оплакване — жалба, тъжба ‖ недоволство, роптание
оплесквам — замърсявам, мърся, измърсявам, плескам, заплесквам, изплесквам, зацапвам, цапам, изцапвам, мацам, измацвам, размацвам
оплесквам я (*разг.*) — втасвам я (*разг.*), нареждам я (*разг.*), скопосвам я (*разг.*), оцапвам я (*разг.*), изпортвам (*разг.*), забърквам я (*разг.*), свършвам я лошо, загазвам, обърквам я (*разг.*)
оплодявам — оплождам, оплодотворявам, хвърлям семе
оплувам — отъвам, потъвам целият
оплул — отънал, обсипан, отрупан, целият в
оплътнявам — (*вж.*) уплътнявам
оплювам — (*прен.*) опозорявам, оклеветявам, хуля, охулвам, обругавам, излагам, коря, петня, позоря, опозорявам, осквернявам
оплячкосвам — (*вж.*) плячкосвам
оповестявам — известявам, разгласявам, прогласявам, съобщавам, разтръбявам, давам гласност, правя достояние, обнародвам ‖ (*прен.*) разнасям
опожарявам — изгарям, превръщам в пепелище, подпалвам, паля, запалвам, възпламенявам, опустошавам
опозиция — противопоставяне, противене, противодействие, реакция, отпор, несъгласие, резервираност, упорство, противоречене, противоречие, пречка
опознавам — запознавам се, изучавам, разучавам, изследвам, разузнавам, проучавам, разследвам, научавам, узнавам ‖ привиквам, свиквам, ориентирам се
опознавателен — изследователен
опозорен — обруган, изложен, оплют, оскандален, засрамен, окалян, наклеветен, очернен, опетнен, компрометиран
опозорителен — скандален, компрометиращ, безчестен
опозорявам — позоря, черня, очерням, оскандалявам, петня, опетнявам, оплювам, омаскарявам, правя (направям) за резил (*разг.*), окепазявам (*разг. остар.*), кепазя (*разг. остар.*), излагам, засрамвам, обругавам, охулвам, хуля, зачерням, почерням, безчестя, компрометирам
опойка — (*вж.*) упойка
оползотворявам (*книж.*) — използувам, прилагам, употребявам, вкарвам в работа (*разг.*), ползувам
опомням се — съвземам се, идвам на себе си (*разг.*), свестявам се, отрезнявам, съзнавам се, сепвам се (*нар.*), идвам в съзнание (*книж.*), стрясвам се, окопитвам се, съживявам се, възвръщам се, събуждам се, сещам се ‖ обуздавам се, сдържам се, въздържам се
опонирам (*книж.*) — възразявам, противя се, реагирам, противодействувам, упорствувам, преча, противореча, споря
опора — основа, база, подпора, фундамент ‖ (*прен.*) подкрепа, поддръжка, помощ, закрила, защита
опорочавам — покварявам, корумпирам, развращавам ‖ развалям, похабявам, повреждам
опорочен — осквернен, замърсен, покварен, корумпиран, развален, порочен, развратен ‖ (*книж.*) недействителен, невалиден, дефектен
опортюнизъм (*книж.*) — приспособленчество, съглашателство, общоделство (*остар.*), сътрудничество, примиренчество, безпринципност, нагаждане, отстъпничество

опошлявам (*книж.*) — опростявам, банализирам, вулгаризирам (*книж.*), профанирам (*книж.*)

оправдавам — прощавам, опрощавам, помилвам, давам прошка, освобождавам, признавам за невинен, оневинявам ‖ защищавам, извинявам

оправдава се — намира оправдание (*книж.*), намира основание (*книж.*), потвърждава се, доказва се, явява се оправдано ‖ явява се необходимо, има смисъл, необходимо е, оправдано е

оправдан — оневинен, опростен, невинен, помилван, освободен, извинен

оправдано — естествено, нормално, правилно

оправдание — оправдаване, опрощение (*книж. остар.*), помилване, прошка, милост, извинение ‖ алиби, защита ‖ обяснение, резон (*книж.*), смисъл, основание (*книж.*)

оправдателен — извинителен, уважителен, извиним, ненаказуем ‖ нужен, необходим, наложителен, основателен

оправия (*нар.*) — ред, порядък, оправяне ‖ справедливост, законност, правен ред

оправям — уреждам, поставям ред, регламентирам, коригирам, изправям, поправям, изправлявам (*остар.*), турям (слагам) ред, устройвам

оправям се — справям се, превъзмогвам, успявам, намирам му лесното (начина) (*разг.*) ‖ оздравявам, възстановявам се, заздравявам, стабилизирам се

опразвам — изпразвам, освобождавам, овакантявам, изоставям, напускам

определен — установен, несъмнен, посочен, показан, този, наличен, даден (*книж.*), безспорен, фиксиран, точен, постоянен, явен, ясен ‖ решен, униечен ‖ формулиран, дефиниран, обрисуван, очертан ‖ характерен, типичен, свойствен ‖ разграничен, различен ‖ предопределен, предназначен, отреден, специален

определение — дефиниция, формулировка, обяснение, означение

определено — ясно, категорично, безусловно, безспорно, несъмнено, неотменно ‖ решено, казано, речено, дадено ‖ предопределено, предназначено

определеност — яснота, ясност, известност, точност, конкретност, наличност, даденост

определям — конкретизирам, прецизирам, уточнявам, фиксирам, уяснявам, дефинирам, означавам, посочвам, различавам ‖ квалифицирам, охарактеризирам, таксувам (*разг.*) ‖ предназначавам, обричам, предопределям, отреждам, посвещавам, отделям ‖ избирам

определям се — насочвам се, ориентирвам се, присъединявам се

опреснителен — обновителен, възстановителен ‖ освежителен, разхладителен

опреснявам — подновявам, променям, модернизирам, обновявам, възстановявам ‖ освежавам

оприличавам — уподобявам, сравнявам ‖ припознавам се

опримчвам — впримчвам, вплитам, омрежвам, мотая, замотавам, омотавам, пристягам ‖ (*прен.*) замесвам, умесвам, обърквам, забърквам, вмъквам, обвързвам, заплитам

опровергавам — отричам, оборвам, не признавам, отхвърлям, възразявам, противореча, критикувам, доказвам неверността

опровержение — отговор, възражение, отричане, отказване

опропастен — западнал, разсипан, разорен, пропаднал, беден ‖ опустошен, разрушен

опропастителен — съсипателен, разрушителен, опустошителен, унищожителен, разорителен

опропастявам — разсипвам, съсипвам, докарвам до просяшка тояга (*разг.*), обеднявам, разорявам, опустошавам, разнебитвам, унищожавам, разрушавам ‖ разграбвам, разхищавам ‖ провалям, проигравам

опростенчески — банален, вулгарен, опошлен (*книж.*), опростен

опростенчество — опростителство, банализиране, вулгаризиране, опошляване (*книж.*)
опростителство — (*вж.*) опростенчество
опростявам — издребнявам, поеснафчвам се, опростачвам се (*разг.*), ставам дребнав, ставам еснаф (*разг.*) | вулгаризирам (*книж.*), банализирам | съкращавам, намалявам, опростотворявам | подивявам, простея, дивея
опросявам — обеднявам, оголявам, обосявам, осиромашавам, достигам (идвам) до просяшка тояга (*разг.*)
опротивява ми — втръсва ми се, отщява ми се, омръзва ми, дотяга ми, става ми неприятно (противно), става ми досадно, досажда ми, не мога да понасям, дразни ме
опрощавам — прощавам, оправдавам, помилвам, давам прошка, давам милост, омилостивявам се, освобождавам, амнистирам
опрощение (*книж. остар.*) — прошка, помилване, амнистия, оправдание, милост, извинение, снизхождение
опръсквам — пръскам, напръсквам, ръся, наръсвам, мокря, измокрям, намокрям, църкам, нацърквам, изцърквам
опръхвам — изпръхвам, изсъхвам, ставам твърд (сух), ставам пръхкав
оптимален — най-благоприятен, благоприятен, желан, задоволителен, удобен
оптимизъм — доволство, задоволство, самозадоволство, спокойствие, блаженство | вяра, надежда
опуйчвам се (*разг.*) — изблещвам се, опулвам се (*разг.*), изумявам се, изненадвам се, слисвам се, оклюмвам се, клюмвам
опулвам се (*разг.*) — пуля се (*разг.*), кокоря се, кокорча се (*разг.*), ококорвам се, взирам се, блещя се (*разг.*), изблещвам се (*разг.*), изпулвам се (*разг.*), отварям широко очи, облещвам се (*разг.*), изцъклям очи (*разг.*), зверя се (*разг.*), впервам поглед
опускам (*разг.*) — изпущам, изтървам, пропускам, изтървам из ръцете си, загубвам
опустошавам — унищожавам, превръщам в пепелище, разсипвам, разорявам, опропастявам, погубвам | грабя, разграбвам, плячкосвам | обезлюдявам, изтребвам
опустошен — унищожен, разорен, разрушен, разсипан, опропастен | безлюден, обезлюден, изоставен, напуснат
опустошение — разорение, унищожение, изтребление, разрушение, съсипия, пепелище, разсипия, развалина, повреда | вреда, загуба, щета
опустошителен — разорителен, унищожителен, гибелен, изтребителен, разрушителен, съсипателен, разсипнически, вредителен
опустявам — запустявам, ставам пуст, пустея, бивам изоставен (напуснат), обезлюдявам, замирам
опустял — пуст, празен, изоставен, напуснат, запустял, занемарен, безлюден, пустинен
опушвам — задимявам, одимявам, кадя, пуша, запушвам, окадявам (*нар.*)
опущение (*книж.*) — грешка, погрешка, пропуск, неизпълнение, неточност, неправилност | немарливост, небрежност, нехайство, недовиждане
опъвам — опвам (*нар.*), изопвам (*нар.*), разпъвам, дърпам, раздърпвам, изпъвам, раздължавам (*нар.*), разтягам, разстилам, удължавам, обтягам, разширявам, разтеглям, тегля, разточвам
опъвам се — изтягам се, просвам се, изпъвам се, лягам, излягам се | (*прен. разг.*) дърпам се, тегля се, противя се, не се съгласявам, упорствувам, назлъндисвам се (*разг.*), опълчвам се, затягам се
опък — (*вж.*) опак (*разг.*)
опълчвам — насочвам, противопоставям, изправям

опълчвам се — противопоставям се, противодействувам, реагирам, устоявам, въставам, противостоя ‖ изпъчвам се, изправям се, възправям се (*поет.*), съпернича

опълчение — милиция, доброволци, армия, войска

опънат — обтегнат, изопнат (*нар.*), изпънат, раздължен (*разг.*), разтеглен

опърлен — обгорен, обгорял, нагрят, облъчен

опърлям — обгарям, пърля, нагрявам, паля, запалвам, възпламенявам

опърничав (*разг.*) — упорит, непокорен, вироглав (*разг.*), твърдоглав, недисциплиниран, несговорен, непослушен, инат (*разг.*), заинатен (*разг.*), дръпнат (*разг.*), неразбран, опак (*разг.*), ни се води, ни се кара (*разг.*), терсене (*разг.*), своеобразен, своенравен, не като другите (*разг.*), див петел (*разг.*)

опърничавост (*разг.*) — упоритост, непослушание, непокорство, твърдоглавие, вироглавство (*разг.*), неразбранщина (*нар.*), своеобразие, своенравие, инат (*разг.*)

опърпан (*разг.*) — дрипав, скъсан, окъсан, съдран, парцалив, смачкан, одрипавял, дрипльо, беден, осиромашал, гол, бос, обосял, оголял, опросял

опявам — (*прен. разг.*) мърморя, мъмря, дрънкам (*разг.*), бърборя, плещя (*разг.*), сърдя се, карам се, дотягам

ора — браздя, обработвам, култивирам

оракул (*книж.*) — гадател, ясновидец, пророк, предсказвач, прорицател (*книж. остар.*)

оран — оране, обработване, браздене

оранжев — жълточервен, портокалов

оратор — вития (*остар.*), сказчик, беседчик, говорител, трибун ‖ сладкодумен, красноречив

ораторски — (*прен.*) патетичен, прочувствен, сладкодумен, увлекателен, красноречив, словоохотлив, убедителен, изразителен

ораторство — красноречие, реторика, витийство (*остар.*) ‖ (*прен.*) убедителност, изразителност, приказливост, словоохотливост, сладкодумство, сладкодумие, патос, прочувственост

ораторствувам (*разг. ирон.*) — говоря с патос, говоря въодушевено ‖ дрънкам (*разг.*), плещя (*разг.*)

орбита (*книж.*) — (*прен.*) сфера, кръг, среда

орган — част, член ‖ (*прен.*) вестник, журнал (*остар.*), газета, (*остар.*) лист, ‖ (*прен.*) оръдие инструмент, средство, агент, проводник

организатор — уредник, деятел, учредител, инициатор, устроител, основател

организационен — учредителен, устройствен

организация — устройство, структура, строй ‖ партия, дружество, общество, институция, група

организиран — устроен, уреден, основан, учреден, създаден

организирвам — устройвам, уреждам, основавам, формирам, създавам, слагам основи, учредявам, съставям, приготвям, подготвям

организъм — същество, тяло, туловище (*книж.*), корпус (*книж.*)

органически — в същността, в природата, свойствен, устройствен

оргия — разврат, блудничество, блудство, порочност, вакханалия, разпуснатост, безпътица, пир

орда — група, дружина, банда, тълпа, пълчище ‖ войска, армия

орден — медал, знак, отличие

оредявам — редея, губя се, намалявам, чезна, загубвам се

ореол — венец, сияние ‖ (*прен.*) слава

орезилявам (*разг.*) — засрамвам, посрамвам, оскандалявам, излагам, опозорявам, компрометирам, омаскарявам, правя за резил (*разг.*), кепазя (*разг.*), окепазявам (*разг.*)

оригинал (*книж.*) — първообраз ‖ (*разг.*) особняк, екземпляр (*разг.*), чишит (*разг.*), чудак, маниак, екстравагантен (*книж.*)

оригинален — първообразен, неподправен, автентичен, истински, меродавен, достоверен ‖ (*разг.*) особен, своеобразен, чудноват, своенравен, ексцентричен, екстравагантен (*книж.*), странен, чуден, интересен, куриозен ‖ самобитен, самороден, неподражаем, непостижим ‖ нов, рядък, невиждан

оригиналнича — своеобразнича, своенравнича, показвам се особен (странен, оригинален), капризнича, съм екстравагантен (*книж.*), правя чудноватости

оригиналност — автентичност, достоверност, меродавност ‖ чудноватост, особеност, маниячество, снобизъм, превзетост, суетност, големство, глупост ‖ странност, новост, рядкост, куриоз ‖ самобитност, самородност

ориент — изток, източни страни

ориентация (*книж.*) — ориентировка (*книж.*), ориентиране (*книж.*), осведомяване, информация, упътване, справка, напътствие ‖ насока, направление, посока

ориентирам — направлявам, напътвам, насочвам, отправям, обръщам, навеждам, повеждам, упътвам, оправям, водя, ръководя ‖ осветлявам, осведомявам, информирам

ориентирвам се — справям се, насочвам се, направлявам се, ръководя се, оправям се, определям се ‖ осведомявам се, осветлявам се, изяснявам си

ориентировъчен — изходен, опознавателен, ръководен, напътствен, справочен, за справка

ориентировка — (*вж.*) ориентация (*книж.*), справка

орис (*поет.*) — съдба, орисница, орисия (*нар.*), участ, предопределение (*книж.*), жребий (*поет.*), щастие, фатум (*книж.*)

орисан (*поет.*) — определен, обречен, предназначен, белязан, предопределен (*книж.*) ‖ прокълнат

орисвам (*нар.*) — предсказвам, предричам, предопределям (*книж.*), определям съдбата

орисия (*нар.*) — (*вж.*) орис

орисница (*прен.*) — (*вж.*) орис (*поет.*)

орляк — ято, стадо ‖ (*прен.*) множество, сган, мравуняк

орман (*нар.*) — гора, кория (*нар.*), дъбрава, лес

орнамент (*книж.*) — украшение, декорация

орница — угар, целина, келеме (*нар.*)

оронвам — роня ‖ събарям, свличам, сривам, срутвам, ломя̀

оросявам — поя, мокря, овлажнявам, пръскам, църкам, напоявам, намокрям, навлажнявам, напръсквам, нацърквам

ортак (*разг.*) — съдружник, съучастник, помагач

ортаклък (*разг.*) — съдружие, съдружничество, съучастие

орталък (*разг.*) — много, множество, тълпа, калабалък (*разг.*), наплив, многолюдие, всичко наоколо

ортодоксален — правоверен, православен ‖ (*книж. прен.*) праволинеен, последователен, принципиален

оръдие — (*прен.*) орган, инструмент, лост, средство ‖ агент, проводник, маша (*прен. разг.*)

оръфан — изтъркан, ожулен, протрит, скъсан, окъсан, опърпан, парцалив, дрипав, одърпан ‖ обеднял, одрипавял

осакатен — сакат, недъгав, хром, куц, инвалид, неспособен, кьопав (*нар.*) ‖ (*прен.*) повреден, дефектен ‖ непълен, съкратен, намален

осакатявам — наранявам се, окуцявам, повреждам се, ставам куц (хром, сакат)

осакатявам — наранявам, повреждам, развалям, обезобразявам ‖ (*прен.*) съкращавам, намалявам

осанка (*книж.*) — вид, външност, стойка, походка

осведомен — уведомен, информиран, посветен, запознат, ориентиран, осветлен, получил сведения (данни), документиран

осведоменост — сведения, данни, знания, информация, информираност, ориентираност ‖ компетентност, опитност, вещина

осведомител — информатор, уведомител

осведомителен — уведомителен, информационен, информативен, пояснителен, осветлителен, предупредителен, ориентировъчен

осведомление (*остар.*) — уведомление (*книж.*), сведения, информация

осведомявам — пояснявам, осветлявам, информирам, посвещавам, споделям, уведомявам, предупреждавам ‖ ориентирвам, упътвам, давам сведения, съобщавам, известявам, държа в течение

осведомявам се—научавам, узнавам, разузнавам,информирам се,получавам сведения (*книж.*), получавам данни (*книж. канц.*), уведомявам се, осветлявам се ‖ ориентирвам се, оправям се

освежавам — опреснявам, разведрявам, разхладявам, ободрявам, внасям свежест, внасям бодрост ‖ подновявам, подмладявам, пречиствам

освежителен — опреснителен, разхладителен, пресен, свеж, нов, подновен, оживителен, животворен ‖ хладен, прохладен

освен — без, с изключение, независимо, вън от, вън от това, в повече

осветен — озарен, огрят, осветлен ‖ признат, утвърден, затвърден

осветлявам — огрявам, озарявам ‖ (*прен.*) разяснявам, отварям очите (*разг.*), хвърлям светлина (*книж.*), изяснявам, просвещавам, пояснявам, обяснявам, разкривам, тълкувам, изтълкувам, отгатвам ‖ ориентирвам, упътвам, осведомявам, информирам

освидетелствувам — преглеждам, правя преглед, проверявам

освирепявам — побеснявам, разярявам се, ставам свиреп (бесен), свирепствувам, безчинствувам, беснея, вилнея, буйствувам, варварствувам, хваща ме ярост, ставам жесток

освободител — спасител, избавител

освобождавам — избавям, спасявам, отървавам, троша вериги (*поет.*), пускам на свобода, развързвам, отърсвам (*прен.*) ‖ опразвам, изпразвам, напускам, изоставям, овакантявам

освобождавам се — спасявам се, отървавам се, избавям се, отърсвам се (*прен.*), отхвърлям, изтръгвам се, отскубвам се, откъсвам се, откопчвам се, изплъзвам се, измъквам се, олеква ми, става ми леко

освобождение — освобождаване, избавление (*остар. книж.*), избавяне, избава (*нар.*), спасение, отърваване, свобода, независимост

осезавам (*книж. остар.*) — усещам, чувствувам, пипам, напипвам, почувствувам, възприемам, долавям

осезаем (*книж.*) — уловим, доловим, видим, осезателен ‖ веществен, реален, материален

осезание — пипане, напипване ‖ (*прен.*) чувство, усет, усещане

осезателен — чувствителен, реален, веществен ‖ уловим, доловим, видим ‖ (*прен.*) чувствителен, голям, значителен

осейвам — сипя, посипвам, ръся, поръсвам, сея, осявам, покривам ‖ разпръсквам, разхвърлям, мятам

осел (*остар.*) — магаре, муле

осеменявам — оплождам

осенявам (*поет.*) — мярвам се, отпечатвам се, появявам се ‖ обхващам, обземам, овладявам, завладявам

осеян — засеян, засят, посят ‖ (*прен.*) покрит, посипан, поръсен, застлан, постлан

осигурен — обезпечен, гарантиран, сигурен, запазен ‖ застрахован

осигурителен — застрахователен

осигуровка — застраховка

осигурявам — обезпечавам, гарантирам, запазвам, предпазвам ‖ застраховам

осиромашавам — обеднявам, обосявам (*разг.*), оголявам (*разг.*), опросявам (*разг.*), изпадам в немотия (лишение, оскъдица, бедност) (*книж.*), ставам беден (сиромах)

оскандалявам — опозорявам, излагам, засрамвам, позоря, омаскарявам (*разг.*), орезилявам (*разг.*), правя (за) резил (*разг.*), кепазя (*разг. остар.*), окепазявам (*разг. остар.*), компрометирам, злепоставям, петня, опетнявам, оплювам, обругавам

осквернен — опорочен, опозорен, опетнен, замърсен, порочен, оцапан, мръсен ‖ неморален, покварен, корумпиран

осквернение (*книж.*) — омърсяване, оскверняване, опорочване, покваряне, опетняване ‖ светотатство ‖ изнасилване

осквернител — опозорител, светотат

осквернявам — скверня, безчестя, гавря се, поругавам се, кощунствувам, светотатствувам, опозорявам ‖ измърсявам, омърсявам, замърсявам, мърся, оцапвам, петня, опетнявам ‖ опорочвам, корумпирам

оскотявам — загрубявам, брутализирам се ‖ озверявам се ‖ оглупявам

оскъден — скъден, беден, лишен, недостатъчен, сиромашки, бедняшки, незначителен, ограничен

оскъдица — оскъдност, оскъдие (*поет.*), недоимък, лишение, немотия, нямане, липса, недостиг, бедност, беднота, сиромашия, нужда, глад, голота, мизерия ‖ безплодие

оскъдно — бедняшки, сиромашки, слабо, бедно, недостатъчно

оскъдност — (*вж.*) оскъдица

оскърбителен — наскърбителен, обиден, унизителен, докачителен, нагъл (*книж.*), предизвикателен, нахален, язвителен, уязвителен, дързък, арогантен, ругателен, презрителен, нападателен, възмутителен, недостоен

оскърбление — обида, докачение (*остар.*), огорчение, унижение, нападка, афронт, срам, позор

оскърбявам — наскърбявам, докачам, обиждам, огорчавам, нагрубявам, нападам, нанасям обида (оскърбление), засягам, причинявам мъка (жал, скръб, огорчение), унизявам, докосвам, досягам, натъжавам, нажалявам

ослабвам — (*вж.*) отслабвам

ослабям — разслабям, разхлабвам, разтягам, разпущам, отпущам

осланям се — надявам се, уповавам се, доверявам се, очаквам, чакам, разчитам, възлагам надежди (*книж.*), имам вяра, облягам се, опирам се, наблягам се, крепя се, държа се, надържам се (*диал.*)

ослепителен — ярък, светъл, искрещ, блестящ, бляскав, силен, заслепителен

ослепявам — ставам сляп, окапват ми очите (*нар.*)

ослушвам се — вслушвам се, давам ухо, наострям уши (слух)

осмелявам се — смея, дръзвам, посмявам, не се боя, одързостявам се (*книж. остар.*), добивам смелост (кураж), имам смелост, окуражавам се, решавам се, рискувам, предприемам, престрашавам се, хвърлям се (*разг.*)

осмивам — подигравам (се), иронизирам (*книж.*), вземам за смях, присмивам се, вземам на подбив (*нар.*), надсмивам се, подмятам, вземам за подигравка, омаскарявам (*разг.*), окарикатурявам

осмислям — давам съдържание (смисъл), придавам смисъл, придавам значение (съдържание), оживявам, одухотворявам

осмян — подигран, взет на смях, иронизиран (*книж.*), окарикатурен

основа — устои, подпора, база, подножие, пиедестал, фундамент, дъно, корен ‖ канава ‖ (*прен.*) становище, позиция, плоскост, принцип, положение ‖ (*прен.*) основание (*книж.*), мотив, подбуда, подкладка

основавам — установявам, учредявам, турям (полагам) основи (*книж.*), поставям (слагам) основи (*книж.*), слагам начало (*книж.*), уреждам, създавам, устройвам, сътворявам (*книж. остар.*), организирам, базирам, закрепвам

основавам се — базирам се, почивам, лежа, имам за основание (*книж.*), опирам се, облягам се, наблягам се,

силая се (*книж. канц.*), позовавам се, осланям се, крепя се върху
основание (*книж.*) — основа, база ‖ (*книж.*) причина, повод, първопричина, предлог, източник, първоизточник (*книж.*), подкладка, подбуда, мотив, резон, аргумент, довод, претекст, право
основател — (*вж.*) основоположник
основателен — разумен, приемлив, обоснован, оправдан, оправдателен, сериозен, положителен, състоятелен ‖ истински, законен, общопризнат, общоприет, причинен
основен — елементарен, първичен, начален, необходим ‖ важен, главен, съществен, централен, средищен, възлов ‖ коренен, радикален, задълбочен, цялостен, пълен
основно — издъно, изцяло, дълбоко, из корен, издълбоко, радикално, задълбочено
основоположник (*книж.*) — основател, учредител, създател, родоначалник, творец, сътворител, автор, инициатор, уредник
особа (*книж.*) — лице, личност, персона, човек, индивид
особен — своеобразен, своенравен, странен, причудлив (*книж.*), необикновен, оригинален, башка (*разг.*), бамбашка (*разг.*), куриозен, особняк, пръв по рода си (*разг.*), своего рода (*разг.*) ‖ свойствен, индивидуален, отделен, частен, присъщ, типичен, специален, специфичен, характерен, отличителен, по-друг (*разг.*), различен, не такъв ‖ извънреден, изключителен
особено — най-вече, предимно, главно, именно, преди всичко, на първо място, за подчертаване, в частност, характерно, първом (*разг.*), изпърво (*разг.*), различно, не такова, не така, по своему
особеност — белег, характерен (отличителен) белег, специфичност, своеобразност, отличителност, атрибут, своеобразие, разновидност, различие, природа, същина, характерност, специалност, оригиналност, качество, тънкост ‖ нрав, характер
особняк — чудак, оригинал, маниак, ексцентричен (*книж.*)
оспорвам — отричам, отказвам, отхвърлям, отблъсквам, не признавам, възразявам, не съм съгласен, споря ‖ опровергавам, протестирам, контестирам (*книж.*), противореча, препирам се, деля мегдан (*нар.*)
оставам — остаям (*диал.*), стоя, задържам се, не мърдам, не вървя, не се движа, не тръгвам, престоявам, продължавам да стоя ‖ изоставам, оставам назад, не се развивам
оставам назад — изоставам, не се развивам
оставка — уволнение, напускане ‖ отказ, отказване, оттегляне, отдръпване
оставям — турям, поставям, намествам, гуждам (*диал.*), изоставям, напущам, захвърлям, отхвърлям, отстъпвам, предоставям, зарязвам (*разг.*), бракувам ‖ завещавам, оставям в наследство
оставям на мира — не смущавам, не закачам, не безпокоя
оставям настрана — захвърлям, пренебрегвам, отминавам, отминавам без внимание (*книж.*), не вземам под внимание (*книж.*), отбягвам
останки — отпадъци, остатъци, трохи ‖ развалини, пепелище ‖ труп, прах, мъртвец, покойник
остарявам — старея, дъртея (*нар.*), одъртявам (*нар.*), застарявам, състарявам се, минавам години, сбръчквам се, ставам стар ‖ овехтявам, извехтявам, демодирам се
остарял — стар, дърт (*нар.*), застарял, минал години, състарен, престарял, грохнал, отпаднал ‖ вехт, извехтял, овехтял, старомоден, отживял, износен, отживял си времето, изостанал, демодиран
остатък — излишък, в повече, избитък (*остар.*) ‖ къс, парче, част
осторожен (*книж.*) — внимателен, бдителен, предпазлив, съобразителен, зорък (*книж.*), наблюдателен, буден,

съсредоточен | прилежен, грижлив, придирчив | благоразумен

осторожност (*книж.*) — предпазливост, бдителност, внимание, внимателност, съобразителност, наблюдателност, съсредоточеност, зоркост (*книж.*), будност | благоразумие, мъдрост

остракизъм (*книж.*) — изгнание (*остар.*), прокуда (*поет.*), заточение | изгонване, отстранение, отлъчване, изпъждане

острие — връх, копие, пика, острило

острота — заостреност, изостреност, сила | (*прен.*) сериозност, важност | (*прен.*) подигравка, язвителност, сарказъм

остроумен — умен, проницателен, прозорлив, прозрителен, проникновен (*книж.*), дълбок (*прен.*), предвидлив, изобретателен, находчив, сече му главата (*разг.*), сече му пипето (*разг.*) | забавен, весел, духовит, дяволит

остроумие — изобретателност, предвидливост, находчивост, съобразителност, проницателност, прозрение, прозорливост, проникновение(*книж.*) | духовитост, острота, занимателност, дяволия (*разг.*)

остря — изострям, заострям, наострям, точа, наточвам, източвам, шиля, изшилям

остър — заострен, изострен, подострен, изшилен, бодлив, шилест | (*прен.*) писклив, рязък, тънък, резлив, пронизителен | (*прен.*) проницателен, далновиден | акутен, належащ | крут, троснат, груб

остървение — настървение, стръвност, ярост, злоба, злост, злостност (*книж.*), озлобление (*книж.*), озлобеност (*книж.*), ожесточение

остъргвам — стържа, дращя, изстъргвам, издрасквам, греба, огрибвам, изгрибвам

осуетявам — спъвам, парализирам, отбивам, отклонявам, спирам, възпрепятствувам (*книж.*), възпирам (*книж.*), сковавам, забавям, попречвам, парирам (*книж.*), предотвратявам | отблъсквам, махвам, премахвам, отстранявам, отхвърлям | изпреварвам, предварям, отбягвам

осъден — наказан, затворен | порицан, укорен | обречен, дамгосан (*разг.*)

осъдителен — неодобрителен, за укор, за порицание, порицателен, укорителен, обвинителен, недостоен, за осъждане | неизвинителен, неоправдателен, непростен, недостоен, непростим, виновен, престъпен

осъждам — съдя, присъждам, наказвам, налагам наказание | укорявам, порицавам, не одобрявам, не извинявам, не оправдавам, критикувам, обвинявам, мъмря, хуля, проклинам, презирам, гнуся се

осъждане — наказание, присъда | порицание, неодобрение, критика

осъзнавам — разбирам, схващам, чувствувам, почувствувам, усещам, съзнавам, разумявам, виждам ясно, имам ясна представа, проникvам се от мисълта (*книж.*)

осъзнавам се — съвземам се, опомням се, свестявам се, сепвам се, идвам на себе си, съзнавам се, окопитвам се, събирам ума си (*нар.*) | схващам, разбирам, научавам, виждам ясно

осъзнат — разбран, схванат, съзнат почувствуван, усетен

осъществим — изпълним, реализуем, постижим, достъпен, лесноосъществим, леснопостижим, възможен, лесен, леснодостъпен, прост, елементарен, обикновен

осъществимост — изпълнимост, реализуемост, постижимост, възможност, достъпност, леснота, елементарност

осъществител — реализатор, изпълнител, приложител

осъществявам — изпълнявам, реализирам, въплъщавам, оделотворявам (*книж.*), провеждам в изпълнение (*книж. канц.*), провеждам, прилагам, правя, върша, извършвам, творя, сътворявам, сторвам, изработвам, постигам, достигам, добивам, създавам

осъществявам се — ставам, сбъдвам се, изпълнявам се, реализирам се, въплъщавам се, проведен съм в изпълнение, прилагам се, провеждам се
осявам — посипвам, обсипвам, засипвам, поръсвам, ръся, осейвам, сипя, сея, осейвам
от — из, между, измежду, като се почне от, начиная от ‖ поради, заради
от време на време — сегиз-тогиз, нарядко, понякога, периодически, спорадично (*книж.*)
от дъжд на вятър (*разг.*) — (*вж.*) рядко, периодически
от игла до конец (*разг.*) — открай докрай, изцяло, напълно, съвсем, досущ, отначало докрай, подробно, детайлно, в детайли, в подробности
открай време (*разг.*) — отначало, от първия момент, отдавна, отколе (*нар.*), от много време, от старо време, от време оно (*остар.*), лани, от памтивека (*разг. остар.*), от незапомнени времена, от дядоадамово време (*разг.*)
открай докрай (*разг.*) — от игла до конец (*разг.*), изцяло, напълно, досущ, съвсем, отначало докрай
от незапомнени времена — открай време (*разг.*), от време оно (*остар.*), от дядоадамово време (*разг.*), от памтивека (*разг. остар.*), от едно време
от немай-къде (*разг.*) — по неволя, щеш не щеш (*разг.*), от крайна нужда, зорлан (*разг.*), насила, силом, принудително
от памтивека (*разг. остар.*) — от незапомнени времена, от време оно (*остар.*), открай време (*разг.*), от едно време, отколе (*нар.*), отдавна, от старо време, от адамово време
от този момент — занапред, отсега нататък, отнине (*остар.*), тепърва, в бъдеще, оттук, оттук нататък
отбелязвам — означавам, обозначавам, определям, маркирам, поставям знак ‖ вписвам, забелязвам, хроникирам ‖ намеквам, споменавам, обръщам внимание, изтъквам, натъртвам, подчертавам
отбелязвам се — изписвам се, очертавам се, отпечатвам се, изобразявам се, откроявам се, изрисувам се, проявявам се
отбив — отстъпка, намаление, рабат
отбивам — отклонявам, отстранявам, отблъсквам, тласкам, изтласквам, премахвам, отхвърлям, отмятам, отвеждам, отделям, отритвам, отмахвам, махвам, отдалечавам, връщам ‖ осуетявам, парирам (*книж.*), парализирам, възспирам (*книж.*)
отбивам се — отклонявам се, отделям се, спирам, наминавам, посещавам, набикалям, навестявам, спохождам, обхождам, отскачам, спирам, отсядам
отбирам — избирам, пробирам, отделям, подбирам, предпочитам, определям, вземам, пожелавам, давам избора си (*книж.*), харесвам (*разг.*) ‖ (*прен. разг.*) прецеждам
отбирам (*нар.*) — разбирам, умея, мога, знам, иде ми отръки (*разг.*), вещ съм, опитен съм
отблагодарявам се — признателен съм, отплащам се, благодаря, наплащам се
отблизо — наоколо, наблизо, недалеч, отблизко, от близко разстояние, от малко разстояние
отблъсквам — (*вж.*) отбивам, отхвърлям ‖ (*прен.*) отчуждавам, охлаждам
отблъснат — отбит, отхвърлен, отстранен, отклонен, спрян, осуетен, премахнат ‖ изоставен, отритнат, захвърлен
отблясък — отражение, лъч, светлина, сияние
отбой — (*прен. разг.*) отстъпление оттегляне, отдръпване
отболява ме — минава ми болката, оздравявам
отбор — избор, подбор, асортимент, сортировка
отборен (*остар.*) — избран, подбран, посочен, отбран

отбран — избран, подбран, пресят (*прен.*), отделен, прецеден (*прен.*)
отбрана — защита, закрила, охрана, противодействие ‖ война
отбранителен — защитителен, охранителен, военен
отбранявам — браня, защищавам, вардя, пазя, закрилям, покровителствувам, охранявам
отбягвам — страня, не припарвам (*разг.*), държа се настрана, избягвам, заобикалям, отдалечавам се, застранявам, манкирам, лавирам, изплъзвам се ‖ маневрирам, отклонявам се, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*) ‖ отблъсквам, предотвратявам
отбягва ми — убягва ми, изтървам, пропускам, изплъзва ми се (*разг.*), избягва ми
отварям — разтварям, разгръщам, разгъвам, разкривам, откривам, открехвам, разпервам
отварям дума (*нар.*) — повеждам разговор, подкачам разговор, заприказвам се, беседвам, заговорвам, завързвам разговор
отварям очите (*разг.*) — осветлявам, изяснявам, хвърлям светлина (*книж.*), разкривам, откривам, осведомявам, обяснявам, разяснявам
отварям разговор — повеждам разговор, заговарвам, вземам думата, беседвам, подкачам разговор, завързвам разговор, побеседвам, поразговарям се
отварям си очите (*разг.*) — внимавам ‖ вземам бележка, опичам си ума (*разг.*), правя му сметката (*разг.*), обмислям, съобразявам
отварям уста — зивам, зяпвам ‖ (*прен.*) заговорвам, заприказвам
отведнъж — изведнъж, из един път, на един път, с един замах ‖ неочаквано, изневиделица
отвеждам — извеждам, оттеглям, отстранявам, извличам, откарвам, прекарвам, измъквам, водя, завеждам, отмахвам, премахвам, махвам ‖ отбивам, отклонявам, отдръпвам ‖ мъкна, отмъквам, открадвам, отвличам

отвергнат (*остар. книж.*) — отстранен, изхвърлен, отхвърлен
отверстие (*книж.*) — (*вж.*) отвор
отвесен — изправен, прав, вертикален, перпендикулярен
ответ (*поет.*) — отговор, отглас, отклик ‖ (*прен.*) отзвук, ехо
ответственост (*книж.*) — отговорност, вина
отвивам — размотавам, развивам, разсуквам, развъртвам, отвъртвам ‖ отвинтвам, развинтвам
отвиквам — отучвам се, забравям, загубвам навик, отчуждавам се
отвинтвам — развинтвам, отвъртвам, отвивам, развъртвам
отвлечен — завлечен, похитен, задигнат, грабнат, замъкнат, отнесен, отмъкнат ‖ (*прен.*) абстрактен, утопичен, нереален, далеч от действителността, въображаем, имагинерен (*книж.*), химеричен (*книж.*), фантастичен, фиктивен (*книж.*), измислен, метафизичен, идеалистичен, идеален, несъществуващ, недействителен, откъснат, невидим, неосезаем (*книж.*), предполагаем ‖ невъзможен, неприложим, неосъществим ‖ (*прен.*) фигуративен, преносен
отвличам — завличам, отвеждам, отнасям, отнисам, отнемам, мъкна, отмъквам, замъквам ‖ извличам, измъквам, изтеглям ‖ отнемам, грабвам, заграбвам, открадвам, похищавам (*книж.*)
отвличам вниманието — отклонявам вниманието, разсейвам, залисвам, отклонявам, балосвам (*разг.*)
отвод — отвеждане, отстранение ‖ отказ
отвозвам — извозвам, изнасям, отнасям, отмъквам, превозвам, занасям
отвор — отверстие (*книж.*), дупка, цепка, зев, цепнатина, пролука, пробив, пукнатина, разрез ‖ изход, излаз, врата ‖ (*прен.*) гърло, уста
отворен — разтворен, разкрит, явен, зейнал, открит ‖ (*прен. разг.*) отракан (*разг.*), обигран, опитен, събуден, нестеснителен, окумуш (*нар.*), умен, хитър, ачигьоз (*разг.*)

отвратен — погнусен, възмутен, отблъснат, отегчен
отвратителен — неприятен, противен, непоносим, досаден, антипатичен, несимпатичен, лош, грозен, некрасив, неприветлив, нежелателен, възмутителен, ужасен ‖ долен, мерзък (*книж.*), гнусен, гаден, мръсен, омразен
отвращавам — гнуся, погнусявам, убивам охота, отблъсквам, отблъсквам от себе си ‖ отегчавам, досаждам
отвращавам се — гнуся се, гнус ме е, погнусявам се, отблъсква ме, отвращава ме ‖ (*прен.*) презирам, ненавиждам
отвращение — гнусота, погнуса, гадност, втръсване, омерзение (*книж.*), възмущение, презрение ‖ омраза, ненавист
отвред — отвсякъде, от всички страни, отвсъде (*нар.*), повсеместно
отвръщам — връщам, възразявам, отговарям, реагирам, противореча
отвръщам поглед — отдръпвам се, оттеглям се, не гледам, не поглеждам, отстранявам се, обръщам се, възвръщам се
отвсякъде — (*вж.*) отвред
отвъд — оттатък, зад, от другата страна, през
отвъден — оттатъшен, отвъдешен (*нар.*), външен
отвъждам — въдя, развъждам, размножавам, умножавам, произвеждам, увеличавам, завъждам, навъждам, наплодявам, разплодявам, отглеждам
отвън — извън, от външната страна, вън, навън, отгоре, откъм лицето, отвънка (*разг.*) ‖ от чужбина, от странство
отвънка (*разг.*) — (*вж.*) отвън
отвързвам — развързвам ‖ пущам, отпущам, разпущам, освобождавам
отвързвам се — развързвам се, отделям се, разделям се, разединявам се, откъсвам се ‖ освобождавам се
отвърстие (*книж.*) — (*вж.*) отверстие
отвъртвам — развъртвам, развивам, отвивам, размотавам, разсуквам ‖ развинтвам, отвинтвам
отвътре — от вътрешността, от средата, от вътрешната страна, отдолу
отвявам — издухвам, отнасям, отвличам, завличам, завявам, отнемам
отгадавам — (*вж.*) отгатвам
отгадаем — (*вж.*) разбираем
отгатвам — разгатвам, откривам, разбирам, схващам, проумявам, досещам се, обяснявам си, познавам, тълкувам, разтълкувам ‖ предсказвам, предвещавам, предвиждам, предугаждам, предусещам, прокобявам (*поет.*)
отгатка — разкритие, откритие, изнамиране
отгде — (*вж.*) откъде
отгдето — (*вж.*) откъдето
отглас — отзвук, ек, екот, ехо ‖ (*прен.*) ответ (*поет.*), отговор, отзив, отклик (*поет.*) ‖ отражение
отглеждам — (*вж.*) отвъждам ‖ култивирам, обработвам ‖ отхранвам, отчувам (*диал.*), чувам (*диал.*)
отговарям — давам отговор, обаждам се, отзовавам се, откликвам, отвръщам, възразявам ‖ реагирам, противореча ‖ съответствувам, прилягам, съвпадам, схождам (се), подхождам, прилепвам, допадам ‖ нося отговорност (*книж.*) ‖ кореспондирам (*книж.*), съответствувам
отговор — възражение, забележка, опровержение, реплика ‖ ответ (*поет.*), отглас, отзвук, отклик (*поет.*), отзив ‖ разгадка, разрешение
отговорен — ответствен (*книж.*), длъжен ‖ виновен, провинен
отговорник — уредник, ответственик (*книж.*) ‖ шеф, началник, ръководител, водач
отговорност — ответственост (*книж.*) ‖ вина, риск
отголвам — (*вж.*) оголвам
отгоре — над, върху, въз, връз (*диал.*), от горната страна, по повърхността, отвън, повърхностно, отвисоко, извисоко ‖ свръх, в по-

вече ‖ (*разг.*) надменно, горделиво, гордо

отгоре-отгоре (*разг.*) — повърхностно, набързо, небрежно, през куп за грош (*разг.*), през пръсти (*разг.*), неосновно

отгризвам — отхапвам, захапвам, заядам, гризвам, сгризвам, откъсвам, хапвам

отдавам — посвещавам, жертвувам, обричам, обещавам ‖ приписвам

отдавам се — предавам се, поверявам се, отпускам се ‖ впускам се, залавям се, придавам се, увличам се, пристрастявам се, жертвувам се, посвещавам се, обричам се

отдавна — отколе (*нар.*), едно време, лани (*нар.*), преди време, преди, открай време (*разг.*), от дълго време, отдавна минало, от памтивека (*разг. остар.*), преди много време, на времето си, някога, во време оно (*разг.*)

отдавнашен — давнашен (*нар.*), някогашен, отколешен (*нар.*), предишен, далечен, минал, стар, остарял, овехтял, преминал, отдавна минал, демодиран

отдаден — придаден, увлечен, пристрастѐн, привързан, встрастен

отдалеко — (*вж.*) отдалеч

отдалеч — отдалеко, на разстояние, на раздалеч (*диал.*)

отдалечавам — раздалечавам, отделям, разделям, разлъчвам ‖ отстранявам, премахвам, отхвърлям ‖ отблъсквам, отбивам, махвам, отмахвам, отмествам, премествам, отвеждам, отмятам ‖ извеждам, откарвам, изпъждам ‖ отклонявам, предотвратявам

отдалечавам се — отстранявам се, отдръпвам се, оттеглям се, отделям се, измъквам се, изоставям ‖ отбягвам, бягам, напущам, избягвам, изтеглям се, изплъзвам се, измъквам се ‖ отчуждавам се, охладнявам

отдалечен — отстранен, раздалечен, махнат, далечен, усамотен, самотен, изолиран, уединен, отделѐн, откъснат, оттеглен ‖ изгонен, изпъден, изключен ‖ отчужден ‖ отсрочен, минал

отдалечен съм — отстоя, намирам се

отдалеченост — разстояние, отстояние (*книж.*), раздалеченост, отделеност, уединение

отдел — отделение, поделение, отрасъл, бранш, клон, секция ‖ параграф

отдѐлен — самостоен, самостоятелен, обособен, независим ‖ самобитен, особен, различен, друг, разделен, бамбашка (*разг.*)

отделѐн — самотен, сам, уединен, откъснат, изолиран, разделѐн, частичен, определен, предназначен, предопределен, отреден ‖ избран, отбран, подбран, пресят (*прен.*), прецеден (*прен.*)

отделение — преграда ‖ отдел, секция, клон, поделение

отделно — встрани, настрана, разделно, откъснато ‖ вън от това, независимо, без оглед, освен това, без да се гледа, башка (*разг.*)

отделност — разделност, обособеност ‖ откъснатост, отдалеченост

отделям — отстранявам, отблъсквам, отдалечавам, раздалечавам, разделям, отмахвам, отклонявам, уединявам, усамотявам ‖ разгонвам, пъдя, разпъждам ‖ цепя, разцепвам, разкъсвам ‖ посвещавам, отдавам, отреждам, определям, предназначавам, предопределям, давам ‖ пестя, кътам (*нар.*), скътвам (*нар.*), пазя, запазвам

отделям се — откъсвам се, уединявам се, усамотявам се, оттеглям се, отдръпвам се, изтеглям се, отдалечавам се, напущам, освобождавам се ‖ отлъчвам се, отклонявам се ‖ отчуждавам се, стоя настрана, охладнявам, изстивам ‖ лича̀, различавам се, изпъквам, не се сливам, не се смесвам

отделям място — давам място, помествам, отреждам

отдето — (*вж.*) откъдето

отдире (*нар.*) — (*вж.*) отзад

отдих — почивка, отмора ‖ облекчение, спокойствие, мир, пауза, прекъсване, спирка ‖ ваканция, отпуска
отдолу — от долната страна, от ниско, от дълбочина, от низините, изпод
отдръпвам се — отстранявам се, отделям се, оттеглям се, отдалечавам се, измъквам се, отстъпвам, отмествам се, дръпвам се, издърпвам се ‖ (*прен.*) отчуждавам се, охладнявам
отдушник — отвор ‖ (*прен.*) разтуха, забрава, утеха, утешение, примирение, успокоение, облекчение
отдъхвам си — почивам си, отпочивам си, отморявам се ‖ успокоявам се, мирясвам (*нар.*), отпущам се
отегчавам — (*вж.*) досаждам
отегчение — (*вж.*) досада
отегчителен — (*вж.*) досаден
отежнявам — (*вж.*) утежнявам
отеквам — отгласявам, откликвам (*поет.*), отразявам ‖ проехтявам, ехтя, еча, кънтя, буча ‖ звуча, прозвучавам
отечествен — роден, народен, народностен, национален, държавен
отечество — родина, бащиния, татковина, роден кът, родно място, бащин кът
отживелица — отживялост, архаизъм, анахронизъм, рутина, старо, изоставено, забравено, непотребно
отживявам — демодирам се, минава ми времето, остарявам, овехтявам
отживял — отживял си времето, демодиран, старомоден, стар, остарял, овехтял, вехт, минало му времето, минал в архивата (*разг.*) ‖ изтъркан, изтрит, баналeн, тривиален (*книж.*)
отживялост — (*вж.*) отживелица
отзад — изотзад, иззад, в тил, отдире, откъм гърба, от задната страна
отзвук — отзив, отклик (*поет.*), отглас, глас, отек (*остар.*), ек, ехо, екот, отговор, ответ (*поет.*), отражение
отзив — мнение, преценка, оценка ‖ отзвук, отглас, отклик (*поет.*), отговор
отзивчив — радушен, разположен, благоразположен, мил, приятен, учтив, ласкав, съчувствен, състрадателен, снизходителен, сърдечен, добър, услужлив
отзивчивост — благоразположение, разположение, съчувствие, състрадание, снизходителност, сърдечност, доброта, учтивост, ласкавост, готовност, услужливост
отзовавам (*книж. канц.*) — откомандировам, уволнявам
отзовавам се — помагам, оказвам помощ (*книж.*), отзивчив съм, съдействувам ‖ съчувствувам, състрадавам ‖ отговарям, обаждам се, откликвам (*поет.*), извиквам
оти (*нар.*) — защо, по каква причина, за какво
отивам — отправям се, напътвам се, потеглям, поемам, хващам пътя (*разг.*), тръгвам, замъквам се (*разг.*), отпътувам, отделям се, насочвам се ‖ стигам, достигам, доближавам, приближавам, пристигам, ида, идвам ‖ изчезвам, залязвам, замирам, умирам
отивам до крайност — (*вж.*) прекалявам
отивам по дяволите (*разг.*) — (*вж.*) провалям се, пропадам, дявам се (*нар.*), пръждосвам се
отивам си — ида си, напущам, отделям се, отдалечавам се, тръгвам си, разотивам се, прибирам се, махвам се
отива ми — подхожда ми, прилича ми, допада ми, подобава ми, приляга ми, съответствува ми, съвпада, схожда, мяза ми (*разг.*)
отичам — набъбвам, подувам се, получавам оток (*книж.*), надувам се, издувам се, увеличавам се, подпухвам
отказ — отказване, отричане, оспорване, отхвърляне, непризнаване, несъгласие
отказан — отречен, оспорен, отхвърлен, отблъснат, непризнат
отказвам — отричам, отхвърлям, оспорвам, не признавам, не давам съгласие, отклонявам, отблъсквам

отказвам се — отричам се, изоставям, напускам, захвърлям, пренебрегвам, вдигам ръка (*разг.*)
отказване — (*вж.*) отказ
откак (*нар.*) — откогато, откакто, от времето когато, след като, докато, докогато, доклѐ (*нар.*)
откакто — след като, оттогава насам, оттогаз насам (*диал.*)
откарвам — (*вж.*) отвеждам
отклик (*поет.*) — отзив, отзвук, отражение, отговор, ответ (*поет.*), отглас, ек, ѐтек (*остар.*)
откликвам (*поет.*) — отговарям, обаждам се, отзовавам се, възразявам, отвръщам ‖ отразявам, отеквам, отгласявам
отклонение — разсейване, аберация (*книж.*), колебание, различие, отделяне, отдалечаване ‖ отстъпление, изключение, толеранс ‖ нарушение, изопачаване, извращаване, изкривяване, преиначаване ‖ заблуждение, отделяне от правия път
отклонявам — отстранявам, отбивам, отблъсквам, отдалечавам, премахвам, отмахвам, отвеждам ‖ попречвам, задържам, осуетявам, парирам (*книж.*) ‖ забърквам, отбивам от правия път ‖ отвличам вниманието, разсейвам
отклонявам се — отделям се, правя изключение, отстранявам се, вървя по крив път, съм на крив път, греша, нарушавам, отплесвам се (*разг.*), кръшкам (*разг.*) ‖ изменям се, променям се, варирам, колебая се, отлъчвам се, дезертирам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*)
отключвам — отварям ‖ (*прен.*) разгадавам, разкривам, откривам, отгадавам, узнавам
откога — от кой момент, от кое време
откогато — от онова време, от оня момент
откѝле (*нар.*) — отдавна, преди, преди време, открай време, от много време, лàни (*нар.*), от старо време
отколешен (*нар.*) — отдавнашен, давнашен (*нар.*), предишен, далечен, минал, стар, остарял, преминал, отдавна минал, ланшен (*нар.*), овехтял
отколкото — в сравнение с, нежели (*книж.*)
откомандировам — отзовавам (*книж. канц.*), уволнявам, връщам
откопавам — изкопавам, изривам, отривам, разкопавам, изваждам
откопчавам — разкопчавам, разгръщам, събличам
откопчвам — (*вж.*) откопчавам ‖ (*прен.*) изтръгвам, измъквам, изскубвам, вземам, извличам, изваждам, освобождавам
откопчвам се — откъсвам се, отскубвам се, изплъзвам се, изскубвам се, избягвам, отървавам се, издърпвам се, освобождавам се
открадвам — крада, грабя, ограбвам, разграбвам, заграбвам, задигам (*разг.*), отмъквам (*разг.*), отнемам, отнасям, обсебвам, присвоявам, похищавам (*книж.*), изкрадвам, потурчвам (*разг.*), злоупотребявам (*книж. юрид.*), гепя (*жарг.*)
открехвам — полуотварям, отварям, зейвам, разтварям ‖ откривам, разкривам, разгръщам
откривам — излагам, оголвам, разголвам, разгръщам, показвам, разбулвам, заголвам ‖ разкривам, намирам, виждам, разпознавам, забелязвам, изнамирам, налучквам, набарвам, нахождам (*остар.*), гадая, отгатвам, разгадавам ‖ отварям, разтварям, ‖ разсобличавам, разкривам, изобличавам ‖ сбявявам, заявявам, известявам
откривам се — (*вж.*) откривам ‖ (*прен.*) доверявам се, споделям, поверявам, изповядвам се
откривател — изобретател ‖ автор, създател, творец
открит — отворен, разкрит, изложен ‖ явен, очевиден, ачик (*разг.*) ‖ прям (*книж.*), искрен, откровен, смел, отявлен
откритие — нововъведение, изобретение, изнамерване, рационализация ‖ находка

открито — явно, прямо (*книж.*), откровено, направо, без заобикалки (*разг.*), ребром (*книж.*), ясно, ачик (*разг.*)

откровен — открит, искрен, неприкрит, сърдечен, чистосърдечен, прям (*книж.*), простодушен, добродушен, прямодушен (*остар.*), явен, отявлен

откровение (*книж.*) — изповед, признание, самопризнание ‖ искреност, сърдечност, чистосърдечност

откровено — искрено, чистосърдечно, с открито чело, прямо (*книж.*)

откровеност — искреност, чистосърдечност, сърдечност, откровение, прямота (*книж.*), простодушие

открояеам се — отбелязвам се, очертавам се, изобразявам се, изписвам се, изрисувам се, изпъквам, отделям се, отпечатвам се, виждам се

откуп — залог

откупувам — изкупувам, купувам, изплащам

откъде — от кое място, отде (*разг.*), отгде

откъде-накъде (*разг.*) — с какво право, как така, кой позволи, на какво основание (*книж.*), така не може, по никакъв начин

откърмен — закърмен, подхранен, отхранен, изхранен ‖ отгледан, създаден ‖ (*прен.*) надъхан, възпитан, проникнат, пропит

откърмям — кърмя, храня, отхранвам, изхранвам ‖ (*прен.*) създавам, отглеждам

откъртвам — (*вж.*) отломявам

откършвам — късам, откъсвам, чекна, отчеквам, кърша, скършвам, отчупвам

откъс — парче, част, отрязък, фрагмент (*книж.*) ‖ пасаж, извадка, откъслек

откъсвам — късам, разкъсвам, разпарчавам (*диал.*), напарчавам (*диал.*), дробя, раздробявам, ломя, отломявам, къртя, откъртвам, накъсвам, цепя, отцепвам, чопля, отчоплям, кърша, откършвам, роня, отронвам, чекна, отчеквам ‖ отнемам, отмахвам, отделям, отстранявам, отлъчвам, отвличам, грабвам ‖ абстрахирам ‖ отскубвам, отдръпвам, изтеглям, издърпвам

откъсвам се — отделям се, скъсвам се, прекъсвам се ‖ откопчвам се, освобождавам се, изплъзвам се, отървавам се, избягвам, отскубвам се, отдръпвам се, издърпвам се

откъслек — отломък, парче, откъс, част, къс, фрагмент (*книж.*), остатък, частица ‖ отдел, пасаж, извадка, отрязък

откъслечен — частичен, изолиран, парциален (*книж.*), единствен, единичен, случаен, рядък, страничен, отделен, непълен ‖ несвързан, откъснат, фрагментарен (*книж.*)

откъслечно — частично, изолирано, случайно, рядко, непълно, на части, на пресекулки (*нар.*), с прекъсване, от време на време

откъслечност — разпокъсаност, частичност, единичност ‖ изолираност, уединеност, усамотеност, самотност

откъснат — отскубнат, издърпан, изтеглен ‖ отдалечен, далечен, отстранен, разделен, отделен, изолиран, сам, самотен, усамотен, уединен ‖ (*прен.*) отвлечен, абстрактен

откъснатост — изолираност, уединение, усамотение, усамотеност, изолация

отлагам — отсрочвам, спирам, забавям, удължавам, продължавам, изчаквам, прекъсвам, закъснявам

отлагане — отсрочване, отсрочка, прекъсване, забавяне, изчакване

отлежал — (*прен.*) стар, узрял

отлеква ми — облекчавам се, освобождавам се, олеква ми, става ми леко

отлепям — разлепям, отделям, разделям, откъсвам, разкъсвам

отлетявам — (*вж.*) отлитам

отлив — (*прен.*) намаляване, намаление, отслабване, отдръпване, връщане, оттегляне

отливам — отсипвам, преливам, прехвърлям, изливам

отлика — отличие, отличителен белег, разлика, различие, характерност, характерен белег, особеност, свойство, качество

отлитам — излитам, понасям се, хвръквам, изхвръквам, отлетявам, литвам ‖ (*прен.*) изчезвам, избягвам, втурвам се, преминавам, минавам, отминавам

отличавам — различавам, разпознавам, познавам, разграничавам, забелязвам, схващам, правя разлика (*книж.*)

отличавам се — различавам се, разграничавам се, отделям се, характеризирам се, откроявам се, контрастирам (*книж.*), изпъквам, лича ‖ проявявам се, прочувам се, ставам извѐстен, прославям се, разчувам се, правя впечатление, забележителен съм, блестя̀ (*прен.*)

отличавам се с — притежавам, имам, представлявам

отлѝчен — превъзходен, изряден, чудесен, най-добър, примерен, образцов, съвършен, великолепен, добър

отличѐн — удостоен, проявил се, почѐтен

отличие — (*остар.*) разлика, отлика, свойство, качество, различие ‖ проявление, първенство, слава ‖ емблема, знак, белег, отличителен белег ‖ декорация, медал, орден, титла, звание

отличителен — присъщ, свойствен, особен, характерен, забележителен, оригинален, типичен, съществен, специален, специфичен, разграничителен, различителен ‖ индивидуален, личен, субективен

отличително — характерно, особено, оригинално, присъщо, типично

отличник — първенец, челник

отлично — чудесно, много хубаво, екстра (*разг.*), първокачествено, много добре

отложен — (*вж.*) отсрочен

отломък — откъслек, отломка

отломявам — откъртвам, къртя, изкъртвам, строшавам, отчупвам, чупя, ломя, разбивам, отронвам, отрошвам, отделям, отлепвам, откъсвам, отчеквам, отчоплям, откършвам, кърша

отлъчвам — деля, разлъчвам, разделям, отстранявам, отмахвам, грабвам, откъсвам, цепя, отцепвам ‖ излъчвам

отлъчвам се — отделям се, отстранявам се, откъсвам се, махвам се, отмахвам се, избягвам, отбягвам ‖ отклонявам се, дезертирам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*)

отлъчен — отстранен, отделен, откъснат, отхвърлен, изключен, махнат, премахнат ‖ излъчен

отлъчка — отсъствие, отлъчване, бягство, дезертиране, манкиране, странѐне

отмалявам — отслабвам, отпадам, губя сили, изнемощявам, изнемогвам, изтощавам се, каталясвам (*разг.*), падам от умора, изнурявам се, загубвам сили, слабея, премалява ми, прилошава ми

отмалялост — отпадналост, умора, слабост, изнемощялост, изтощение, отпадане

отмахвам — отстранявам, отвеждам, откарвам, отлъчвам, отклонявам, махвам, премахвам, изключвам, отмествам, отмятам, отделям, откъсвам, отдалечавам ‖ блъскам, отбивам, отблъсквам, предотвратявам

отменявам — преустановявам, прекратявам, прекъсвам, спирам, суспендирам (*книж.*), премахвам, анулирам, унищожавам

отмервам — меря, размервам, премервам

отмерен — правилен, симпатичен, равномерен, еднакъв, размерен, еднообразен, ритмичен, плавен ‖ въздържан, скромен, умерен, бавен

отмерено — равномерно, ритмично, определено, размерено, равно ‖ бавно, умерено

отмереност — равномерност, правилност, ритмичност, симетричност, плавност ‖ мярка, въздържаност, умереност

отмествам — (*вж.*) отстранявам, размествам
отмествам се — отстранявам се, отдръпвам се, изтеглям се, оттеглям се, дръпвам се
отметка (*канц.*) — бележка, знак, белег, обозначение (*книж.*), означение
отминава — разминава се, разнася се, отива си, лети, свършва, протича
отминавам — преминавам, изнизвам се, нижа се, точа се, редя се, вървя, минавам, редувам се, следвам, летя, отлитам, тека, протичам ‖ (*прен.*) не забелязвам, оставям настрана, пренебрегвам, пропущам, захвърлям, неглижирам, изоставям ‖ подминавам, отдалечавам се, не се спирам, задминавам
отмирам (*книж.*) — замирам, отпадам, изчезвам, загасвам, гасна, чезна, загубвам се, губя се, затихвам
отмирисвам се — измирисвам се, проветрявам се, не мириша
отмора — отдих, почивка ‖ облекчение, спокойствие
отморителен — успокоителен, почивен, облекчителен
отморявам се — отмарям се, отдъхвам си, отпочивам си, почивам си, облекчавам се, успокоявам се
отмотавам — развивам, размотавам, разсуквам, разплитам, развързвам
отмразявам — размразявам, стоплям, затоплям, отоплям
отмъквам — замъквам (*разг.*), отнасям, отвличам, завличам, мъкна, измъквам, изтеглям, отнемам, грабвам, заграбвам, задигам (*разг.*), открадвам, похищавам (*книж.*)
отмъкнат — завлечен, отвлечен, задигнат (*разг.*), отнет, отнесен, замъкнат (*разг.*), грабнат, откраднат, похитен (*книж.*)
отмъстител — мъстител (*поет.*)
отмъстителен — злобен, зъл, злопаметен, велзевул (*остар.*), мъстителен (*поет.*), непримирим
отмъстителност — злоба, злопаметство, злопаметност, непримиримост, вражда, враждебност
отмъщавам — отплащам, наказвам, реванширам се, разчиствам си сметките (*разг.*), не оставам длъжен (*разг.*)
отмъщение — възмездие (*книж.*), отплата, въздаяние (*остар.*), мъст, реванш, наказание
отмяна (*нар.*) — помощ, заместване, смяна ‖ помощник
отмятам — махвам, отмахвам, отстранявам, отмествам, отблъсквам, отбивам, отклонявам, отхвърлям, захвърлям, мятам, хвърлям, изоставям
отмятам се — отказвам се, пишманя се (*нар.*), измятам се, манкирам (*книж.*) ‖ лъжа, мамя, измамвам, отплесквам се, лавирам, клинча (*разг.*), изклинчвам (*разг.*), играя, изигравам
отнапред (*нар.*) — отначало, от преди, по-рано, предварително, изнапред (*нар.*)
отнасям — отнисам, вземам, отвличам, пренасям, замъквам, завличам, отмъквам, помитам, грабвам, крада, отнемам, задигам, вдигам ‖ отвявам, издухвам, завявам
отнасям се — нося се (*разг.*), имам отношение, имам поведение, държа се, постъпвам
отнася се — касае се, засяга, докосва, важи, става въпрос
отнасям към (*канц.*) — причислявам, присъединявам, зачислявам, включвам, притурям, прибавям, числя
отначало — изпървом (*разг.*), в началото, на първо време, в първия момент, от преди, от по-рано, отнапред (*разг.*) ‖ наново, повторно, изново (*нар.*), още веднъж, пак
отнемам — вземам, дръпвам, отнасям, откъсвам, отделям, лишавам, отвличам, замъквам, отмъквам, изтръгвам ‖ задигам, крада, заграбвам, грабвам, грабя, ограбвам, обсебвам
отнесен — грабнат, взет, задигнат, пометен, изметен, изхвърлен, премахнат ‖ отвеян, издухан
отнийде (*нар.*) — (*вж.*) отникъде
отникъде — отнийде (*нар.*), от никоя страна, от никое място

отнимам — (*вж.*) отнемам
отнисам — (*вж.*) отнасям
отново — наново, отначало, още веднъж, изново (*нар.*), пак, повторно, за втори път
относителен — условен, неустановен, несигурен, непостоянен, изменчив ‖ релативен, зависещ, подчинен ‖ ограничен, малък, умерен
относително (*остар.*) — (*вж.*) относно
относителност — релативност, зависимост
относно — относително (*остар.*), що се касае, по отношение на, касателно (*книж.*), досежно ‖ релативно
отношение — съотношение, пропорция ‖ допир, контакт, близост, съприкосновение (*книж.*), връзка, сходство, сродство, съседство, съобщение ‖ поведение, обноски, маниер ‖ становище, позиция
отождествявам — (*вж.*) отъждествявам
оток — възпаление, подуване, подпухване, подуто, подутина, подпухналост, загнояване
отоманка — кушетка, диван, одър (*нар.*), канапе, лежанка
оторизация (*книж.*) — позволение, разрешение, дозволение (*остар.*), пълномощие, мандат, овластяване (*книж. юрид.*)
оторизирам (*книж.*) — разрешавам, позволявам, допущам, дозволявам (*остар.*) ‖ упълномощавам, натоварвам, овластявам (*книж. юрид.*), давам мандат (пълномощие)
отпадам — изнемогвам, изнемощявам, изтощавам се, изморявам се, отслабвам, губя сили, изнурявам се, слабея, отмалявам, омалявам, каталясвам (*разг.*), падам от умора, унивам, клюмвам, оклюмвам, омърлушвам се, клеквам (*нар. разг.*), омаломощявам се ‖ пропадам, окапвам, отмирам, изоставам, оставам, изгубвам се, загубвам се, премахвам се, губя се, чезна, замирам, отмирам (*книж.*), изчезвам, гасна ‖ падам духом (*книж.*), отчайвам се, губя кураж
отпаднал — изнемощял, безсилен, уморен, изнемощял, унил (*книж.*), изморен, неразположен, преуморен, слаб, изтощен, изнурен, посърнал ‖ обезсърчен, паднал духом (*книж.*), отчаян, загубил кураж ‖ примрял, пребит
отпадналост — изнемощялост, слабост, безсилие, изнуреност, умора, изтощение, преумора, немощ, отслабналост, отмалялост ‖ обезсърчение, отчаяние, падане духом (*книж.*)
отпадъци — останки, остатъци, трохи
отпечатвам — печатам, публикувам, издавам, обнародвам
отпечатвам се — изписвам се, изобразявам се, отбелязвам се, отразявам се, проявявам се, очертавам се, изрисувам се, вдълбавам се
отпечатък — белег, следа, диря, остатък, стъпка, изображение, печат ‖ отражение
отпивам—сръбвам, пийнувам, напивам
отпивам си — напивам се, нагълтвам се, насмуквам се (*разг. грубо*), налоквам се (*разг. грубо*), утолявам жаждата си (*книж.*), пия до насита (*книж.*), пия до пресита (*книж.*)
отписвам — заличавам, изличавам, изтривам, премахвам ‖ отчислявам, изключвам, изписвам (*разг.*)
отплавам — (*вж.*) отплувам
отплата — награда, възнаграждение, компенсация ‖ удовлетворение, разплата, възмездие (*книж.*), въздаяние (*остар.*), отмъщение, мъст
отплащам — (*вж.*) възнаграждавам ‖ (*вж.*) отмъщавам
отплащам се — наплащам се, заплащам, разплащам се, издължавам се ‖ не оставам длъжен, реагирам
отплесвам — отклонявам, отстранявам, тласкам, отмятам, изтласквам, отблъсквам, отхвърлям
отплесвам се (*разг.*) — отклонявам се, отмятам се, отстранявам се, изплъзвам се, избягвам ‖ плъзгам се, подхлъзвам се, хлъзгам се ‖ отвличам се, отвличам вниманието си, разсейвам се, занасям се, далдисвам се (*диал.*)

отплувам — отплавам, заминавам, тръгвам, потеглям
отпор — съпротива, противодействие, защита, сила, реакция, опозиция ‖ натиск, напън
отпосле — отсетне (*нар.*), по-сетне (*нар.*), по-после, по-късно, след това, отподир, подир
отпочвам (*книж.*) — започвам, почвам, начевам, захващам, залавям се, заемам се
отпочивам си — (*вж.*) отморявам се
отправен — насочен, обърнат, устремен ‖ изходен, начален
отправям — насочвам, изпращам, отпращам, адресирам, устремявам ‖ направлявам, напътвам, упътвам
отправям се — насочвам се, тръгвам, запътвам се, закрачвам, упътвам се, тръгвам към, вземам посока
отправям поглед — поглеждам, заглеждам се, хвърлям поглед, мятам поглед (*разг.*), зазяпвам се (*разг.*)
отпразнувам — празнувам, ознаменувам, чествувам, тържествувам, ликувам (*книж.*), пирувам ‖ почивам си, не работя
отпратка — препратка, препращане, забележка, указание
отпращам — препращам, отвеждам, изпращам, отбивам, тласкам, отблъсквам, пъдя, пропъждам, лашкам (*диал.*)
отпред — пред, начело, на преден план, налице, на челно място, на първо място, от предната страна, отпреде (*диал.*), пред очите ми(*разг.*), напреде (*диал.*)
отприщвам — отпушвам, пускам, отпущам, разпускам, освобождавам ‖ (*прен.*) давам воля (свобода)
отприщен — отпушен, отворен, разпуснат ‖ пуснат на свобода, свободен
отпуск — разпус, почивка, ваканция, отпуска (*разг.*)
отпускам — пускам, разпускам, отпушвам, отприщвам ‖ отслабям, разслабвам, разхлабвам, разтягам ‖ давам, предоставям, разрешавам
отпускам се — разпускам се, изтървавам се, давам си свобода (волност), изпускам се ‖ издавам се ‖ отпадам, отслабвам, губя сили, слабея ‖ занемарявам се, ставам небрежен (отпуснат), изоставям се, напускам се ‖ не ми се работи, лентяйствувам (*книж.*), хваща ме мързел (*разг.*), мързи ме
отпуснат — разпуснат, разслабен, разхлабен, отслабен ‖ небрежен, немарлив, неуреден, мързелив, ленив ‖ (*прен.*) флегматичен, неенергичен, безжизнен, омърлушен, апатичен, бавен, тромав
отпуснатост — разпуснатост, разслабеност, разхлабеност ‖ флегматичност, апатия, инертност ‖ небрежност, леност, мързел, немарливост
отпушвам — отхлупвам, отварям, оттулям ‖ отприщвам, отпущам
отпущам — (*вж.*) отпускам
отпъждам — (*вж.*) пъдя
отпърво (*нар.*) — отпърво (*нар.*), изпървом (*нар.*), първо, най-напред, преди всичко, отначало, в началото
отпътувам — (*вж.*) тръгвам, отправям се, хващам пътя, поемам
отработвам — изработвам, свършвам, доработвам
отравям — тровя, умъртвявам, убивам ‖ (*прен.*) тровя, ядосвам, дразня, раздразням, лютя, нервирам, сърдя
отравям — изравям, разривам, изкопавам, изривам, изваждам, отривам, откопавам
отрада (*книж. поет.*) — отрадност, радост, удоволствие, удовлетворение, утеха
отраден (*книж.*) — радостен, весел, утешителен, успокоителен, приятен
отражение — отблясък, лъч, светлина ‖ изображение, силует, контура ‖ отзвук, ехо, отклик (*поет.*) ‖ последица, влияние, резултат
отразявам — отбелязвам, оглеждам, отпечатвам, изобразявам, изписвам, проявявам, изразявам

отразявам се — оглеждам се, изобразявам се, очертавам се, проявявам се, отпечатвам се ‖ намирам място (*книж.*), намирам израз (*книж.*), намирам отражение (*книж.*)
отракан (*разг.*) — опитен, отворен, хитър, обигран, изпечен, ачигьоз (*разг.*)
отраквам се (*разг.*) — обигравам се, добивам опит (практика), изучавам, научавам, обучавам се, изпичам се (*прен. разг.*), ставам хитър, отварям се (*прен.*)
отрано — от по-рано, от преди, навреме, овреме, своевременно, с време
отрасъл (*книж.*) — клон, клонка, отдел, бранш, разклонение, издънка
отред — чета, дружина, група, част
отреден — определен, предопределен, предназначен, посветен, отделен, обособен
отреждам — предназначавам, предопределям, определям, посвещавам, отделям, пазя, запазвам, скътвам (*нар.*), кътам (*нар.*)
отрез — отрезка, част, парче, изрезка, отрязък
отрезвение — отрезняване, опомняне, съвземане, окопитване, свестяване
отрезвявам — отрезнявам, съвземам се, свестявам се, опомням се, избистря ми се умът, окопитвам се, изтрезнявам
отрезка — (*вж.*) отрез
отрезнявам — (*вж.*) отрезвявам
отрепка — парцал, дрипа, дрипел, пачавра ‖ (*прен.*) нищожество, нищо, жалък, презрян
отречен — непризнат, отхвърлен, отказан, оспорен
отривам — (*вж.*) отравям
отривам — избърсвам, трия, изтривам, обърсвам, бърша
отривист — изразителен, сбит, кратък, ясен, отчетлив, отсечен, категоричен, рязък
отритвам — (*вж.*) отбивам
отритнат — (*вж.*) отблъснат
отрицание — (*вж.*) отричане
отрицател (*книж.*) — скептик, негативист, песимист, недоволник
отрицателен — негативен, обратен, противен ‖ неблагоприятен, неодобрителен, враждебен, лош
отричам — отказвам, оспорвам, отхвърлям, не признавам, отклонявам, опровергавам, контестирам, противореча, протестирам, бламирам
отричам се — отказвам се, изоставям, напускам, пренебрегвам, отстъпвам, вдигам ръка ‖ пишманя се (*нар.*), отмятам се ‖ абдикирам (*остар. разг.*)
отричане — отказ, отказване, непризнаване, оспорване, отхвърляне, отрицание ‖ опровержение, контестиране
отрова — яд (*остар.*) ‖ (*прен.*) жлъч, злост
отровен — смъртоносен, убийствен ‖ (*прен.*) жлъчен, злостен
отравя ми се душата (*разг.*) — отравя ми се сърцето (*разг.*), ядосвам се, измъчвам се, нервирам се
отрок — (*вж.*) отроче
отронвам — откъсвам, отчупвам, отчеквам, отрошвам, отломявам, наронвам, изронвам
отроче (*остар.*) — дете, бебе, момче, младенец, отрок
отрошвам — отчупвам, отломявам, отчеквам, откършвам, отцепвам, отчоплям
отруден — измъчен, изморен, уморен, отпаднал, изнемощял, утежнен, претоварен
отруднявам — утежнявам, умъчнявам, измъчвам, отрупвам, претоварвам
отрупан — затрупан, претрупан, обременен, натоварен ‖ засипан, обсипан
отрупвам — трупам, товаря, натоварвам, претрупвам, обременявам ‖ засипвам, обсипвам, затрупвам, покривам
отряд — (*вж.*) отред
отрязвам — (*вж.*) отсичам
отрязване — операция, ампутация
отрязък — парче, къс, късче ‖ откъслек, откъс, отломък, фрагмент (*книж.*), отрез

отсам — от тая страна, оттук, откъм нас, тук

отсега — от тоя момент, занапред, от настоящия момент, отнине (*остар.*), отсега нататък, тепърва, в бъдеще

отсенка — (*вж.*) отсянка

отсетне (*нар.*) — (*вж.*) отпосле

отсечен — отрязан, прерязан, прекъснат, разделен, пресечен, скъсен, намален, смален ‖ (*прен.*) кратък, къс, лаконичен, сбит, категоричен, повелителен, заповеден, заповеднически

отсипвам — отливам, прехвърлям, преливам, сипвам, премествам

отсичам — отрязвам, прерязвам, режа, сека, пресичам, прекъсвам, скъсявам, смалявам ‖ разделям, отделям ‖ решавам (*разг.*)

отскачам — рипвам, отхвръквам, отплесквам се, отмятам се, скоквам, отскоквам ‖ отдръпвам се, оттеглям се, откъсвам се, отбягвам, отклонявам се ‖ (*прен. разг.*) наминавам, навестявам, отбивам се, вестявам се, посещавам

отскоро — неотдавна, недавна (*нар.*), наскоро след, от близко време, преди време

отскубвам — скубя, дърпам, издърпвам, тегля, изтеглям, късам, изкъсвам, разкъсвам, отделям, отнемам, изваждам, цепя, отцепвам, отдръпвам, изтръгвам, мъкна, измъквам

отскубвам се — (*разг.*) откъсвам се, бягам, избягвам, отдръпвам се, издърпвам се, изскубвам се, изтеглям се, освобождавам се, отбягвам, изплъзвам се, отделям се, измъквам се, изтръгвам се, запилявам се (*разг.*), духвам (*разг.*)

отслабвам — слабея, отпадам, изнемощявам, изтощавам се, омаломощавам се, уморявам се, отмалявам, губя сили, намаляват силите ми, гасна (*прен.*), изморявам се, падам от умора, омалявам, ставам вейка (*разг.*), отънявам, изтънявам се ‖ разслабвам, разхлабям, отпущам

отспивам си — наспивам се, доспивам си ‖ почивам си, отпочивам си

отсрамвам се — изпълнявам си дълга, отблагодарявам се

отсреща — насреща, на срещната страна, на противоположната страна, срещуположно, на другата страна

отсрещен — насрещен, противоположен, срещуположен, противопоставен, срещупоставен, противен ‖ диаметрален

отсрочвам — (*вж.*) отлагам

отсрочване — (*вж.*) отлагане

отсрочен — отложен, удължен, продължен, прекъснат, забавен, спрян, отдалечен, отстранен

отсрочка — отлагане, отсрочване, удължаване, забавяне, прекъсване, нов падеж, нов срок

отстоя — намирам се, отдалечен съм, съм на разстояние

отстоявам — устоявам, упорствувам, постоянствувам, възпротивявам се, реагирам, оказвам съпротива, противодействувам, противостоя, боря се, съпротивявам се, не отстъпвам, противопоставям се, протестирам, държа се, изнасям, удържам, браня ‖ твърдя, поддържам, застъпвам, защищавам

отстранен — отдалечен, раздалечен ‖ далечен, самотен, пустинен ‖ оттеглен, отчужден, откъснат ‖ изгонен, изпъден, изключен, отритнат, изхвърлен, отхвърлен, отблъснат, отмахнат, премахнат, отбит ‖ минал, преминал, отсрочен, далечен

отстранявам — отдалечавам, раздалечавам, отделям, разделям, изолирвам ‖ изтеглям, дръпвам, издърпвам, отдръпвам, отвеждам, извеждам, откарвам, отмествам, премествам ‖ отблъсквам, отбивам, отмятам, отмахвам махвам, премахвам, изхвърлям, изключвам, отхвърлям, изпъждам, изгонвам ‖ предотвратявам, отклонявам, отбивам

отстранявам се — махвам се, отдръпвам се, оттеглям се, оттеглям се настрана, отделям се, отдалеча-

вам се, тръгвам, откъсвам се, изтеглям се ‖ напущам, бягам, изоставям, отбягвам, изчезвам, избягвам, измъквам се, откопчвам се ‖ стоя настрана, страня, уединявам се, усамотявам се, отчуждавам се (*прен.*)

отстъпвам — преотстъпвам, давам, предавам, отказвам се, отдръпвам се, отмествам се, давам място, изоставям, напущам, оставям, пренебрегвам, захвърлям ‖ капитулирам, бягам, предавам се, давам се, оттеглям се, дезертирам ‖ изменям, поддавам се, не устоявам ‖ отчуждавам, преотстъпвам, продавам ‖ подчинявам се, прегъвам се, съгласявам се, склонявам (се), огъвам се (*прен. разг.*), подвеждам се ‖ давам преднина, давам път, отдръпвам се, оттеглям се

отстъпка — компромис, спогодба, разбирателство, помирение, концесия ‖ отбив, рабат, намаление, спадане ‖ отстъпление

отстъпление — бягство, предаване, оттегляне, отдръпване ‖ поражение, неудача (*книж.*), неуспех ‖ отклонение, уклон ‖ отбой (*прен. разг.*) ‖ изключение

отстъпник — ренегат (*книж.*), дезертьор, изменник, беглец, предател, вероломник, клетвопрестъпник

отстъпничество — дезертьорство, ренегатство (*книж.*), клетвопрестъпничество, измяна

отстъпчив — мек, мекушав, снизходителен, добър, благ, примирителен, милостив, благосклонен, благоразположен, разположен

отстъпчивост — примирителност ‖ благосклонност, благоразположение, мекушавост, добрина, снизходителност, снизхождение

отсъждам (*нар.*) — присъждам, предопределям, предназначавам, определям, решавам ‖ преценявам, оценявам, съдя

отсъствие — липса, загуба, празнота, непълнота ‖ неявяване, безучастие, неучастие, бягство, отлъчка

отсъствувам — няма ме, няма ме никакъв (*разг.*), не се явявам, не се намирам, не присъствувам, отлъчвам се, липсвам, загубвам се

отсъствуващ — липсващ, отлъчил се ‖ изчезнал, избягал, изплъзнал се, отдръпнал се, излязъл

отсявам — пресявам, прецеждам ‖ (*прен.*) пречиствам

отсядам — спирам, настанявам се, слизам, отбивам се, кондисвам (*диал.*), квартирувам

отсянка — нюанс, колорит, оттенък, боя, краска, окраска (*книж.*), багра, шарка, цвят ‖ разновидност, особеност, характерност, различие

оттатък — от другата страна, от другия край, отвъд, зад, през

оттатъшен — отвъден, отвъдешен, външен

оттеглен — сам, самотен, усамотен, уединен, отстранен, отдалечен, откъснат, изтеглен, издърпан

оттеглям се — отдръпвам се, дръпвам се, отстъпвам, издърпвам се, отдалечавам се, отстранявам се ‖ стоя настрана, страня, откъсвам се ‖ (*прен.*) отчуждавам се

оттенък — (*вж.*) отсянка

оттенъчен — нюансировъчен, колоритен

оттогава — от онова време, отдавна, от преди, оттогаз (*диал.*), от този момент, от онзи момент

оттука — от това място, от тази страна, от тоя край ‖ от този момент

оттулям — (*вж.*) отпушвам

отхапвам — отгризвам, откъсвам, гризвам, заядам, захапвам, изяждам, схрусквам

отхвръквам — отскачам, отмятам се, отхвърчавам, литвам ‖ (*прен.*) надминавам, задминавам, превишавам

отхвърлен — отблъснат, отритнат, отстранен, изоставен, премахнат ‖ безполезен, ненужен ‖ непризнат, отречен, оспорен

отхвърлям — отмятам, отблъсквам, мятам, хвърлям, захвърлям, махвам, отмахвам, тласкам, отстранявам, изтласквам, бутам, избутвам, отбивам, отмествам, изоставям, отдалечавам, изключвам ‖ отричам, опровергавам,

оборвам, оспорвам, не признавам ‖ не приемам, не одобрявам, бракувам, пренебрегвам, не вземам под внимание

отхлупвам — (*вж.*) отпушвам

отхрана (*нар. остар.*) — отглеждане, отчуване (*диал.*), чуване (*диал.*), прехрана, охрана ‖ възпитание

отхранвам — храня, откърмям, закърмям, изхранвам, отчувам (*диал.*), чувам (*диал.*) ‖ (*прен.*) отглеждам, възпитавам, създавам

отцепвам — цепя, късам, откъсвам, отчеквам ‖ разцепвам, разкъсвам, разсичам, деля, разделям, отделям, разлъчвам ‖ пукам, разпуквам, пропуквам

отцепник — разколник, разцепник, сектант, фракционер, еретик

отчайвам — обезверявам, обезнадеждям, обезсърчавам, разочаровам, разколебавам, обезкуражавам, хвърлям в отчаяние, докарвам до отчаяние

отчайвам се — обезверявам се, обезсърчавам се, обезкуражавам се, идвам до отчаяние, изгубвам духа си, падам духом (*книж.*), изпадам в отчаяние (*книж.*), вдигам ръце (*разг.*), провесвам нос (*разг.*), клюмвам нос (*разг.*)

отчасти — малко, частично, откъснато, отделно, донякъде, до известна степен, ненапълно, не съвсем

отчаян — обезверен, обезнадежден, обезсърчен, изпаднал в отчаяние (малодушие), обезкуражен, разочарован, разколебан, песимист, безнадежден, песимистичен ‖ рискован, опасен, безразсъден, необмислен ‖ непоправим, прекален, краен

отчаяние — обезсърчение, обезверение, обезверяване, обезвяра, разочарование, разколебание, песимизъм ‖ униние, малодушие, безнадеждност, слабост ‖ унилост, отпадналост, немощ, омаломощение, упадък на духа (*книж.*) ‖ безсилие, изнемощяване

отчеквам — откършвам, откъсвам, отрошвам, отчупвам, отчоплям, чекна, кърша, късам, ломя, отломявам, роня, отронвам, отцепвам, отделям

отчет — доклад, рапорт, сметка ‖ изложение, експозе (*книж.*)

отчетлив — ясен, понятен, разбираем, разчетлив, различим ‖ отривист, изразен

отчетливост — изразителност, яснота

отчислявам — изключвам, заличавам, отписвам, отлъчвам, отстранявам, уволнявам, отделям, излъчвам, отхвърлям

отчоплям — чопля, късам, откъсвам, откъртвам, къртя, кърша, откършвам, отронвам

отчуждавам — отделям, отдалечавам, развалям отношенията, смразявам, скарвам ‖ продавам, прехвърлям, отстъпвам, преотстъпвам

отчуждавам се — изстивам, страня, ставам равнодушен, охладнявам, откъсвам се, стоя настрана, отделям се, застранявам

отчужден — уединен, самотен, отделен ‖ (*прен.*) изстинал, охладнял, хладен, равнодушен

отчужденост — охладняване, изстиване, студенина, равнодушие, безучастие, хладина ‖ странене, стоене настрана, откъсване, отделяне

отчуждителен (*книж. юрид.*) — продавателен

отчупвам — (*вж.*) отчеквам

отшелник (*църк. остар.*) — калугер, монах, пустинник, аскет, самотник ‖ уединен, усамотен

отшелнически — монашески, калугерски, пустиннически, самотнически, аскетически

отщява ми се (*разг.*) — омръзва ми, идва ми до гуша (*разг.*), втръсва ми се, дотяга ми, бактисвам (*разг.*), отвращава ме, погнусява ме, не ми се ще, не желая, не ме влече (*разг.*), нямам желание, нямам ищах (*разг.*), отблъсква ме, не искам повече

отъвам — покривам се, посипан съм, покрит съм, отрупан съм, обсипан съм

отъждествявам (*книж.*) — уподобявам, уеднаквявам, идентифицирам (*книж.*), оприличавам, изравнявам, уравнявам, приравнявам
отънал — посипан, поръсен, покрит, потънал, обсипан, отрупан, потънал целият, оплул
отъпявам — затъпявам, оглупявам, подивявам, ставам тъп (глупав), тъпея, идиотизирам се
отървавам — избавям, спасявам, освобождавам
отървавам се — спасявам се, избавям се, освобождавам се, избягвам, измъквам се, изплъзвам се, изгазвам, отърсвам се, куртулисвам (*разг.*)
отърва ми (*разг.*) — идва ми на сметка, изгодно ми е, имам сметка (изгода), имам полза (облага), изнася ми (*разг.*), от полза ми е, допада ми
отърквам — охлузвам, изтърквам, ожулвам, хлузя, жуля, търкам, трия, протривам
отърсвам се — изтърсвам се, търся се, тупам се, отупвам се, изтупвам се ‖ (*прен.*) освобождавам се, отървавам се, избавям се, спасявам се, махвам, премахвам, отхвърлям
отърчавам — изтичвам, избягвам, пробягвам, изтърчавам, прибягвам, притичвам, притърчавам, припвам, рипвам, хуквам, втурвам се, завтичвам се, тичам, бягам, търтя (*нар.*), търтя да бягам (*нар.*), впускам се, спускам се
отявлен — явен, открит, прононсиран ‖ върл, смел, упорит, краен
офанзива — атака, щурм, пристъп, настъпление, ѝстрем
офанзивен — настъпателен, нападателен, ѝстремен
офейквам (*разг.*) — избягвам, побягвам, изплъзвам се, махвам се, бягам, изчезвам, духвам (*разг.*), хуквам, търча, търтя да бягам (*нар.*), спускам се да бягам, отдалечавам се ‖ изскубвам се, изтръгвам се, измъквам се, отскубвам се, отбягвам
оферирам (*търг.*) — предлагам, правя предложение (оферта)
оферта (*търг.*) — предложение, предлагане, продажба
официален — тържествен, церемониален, публичен ‖ служебен, длъжностен, званичен (*остар.*), правителствен, формален ‖ (*прен.*) вежлив, хладен, сдържан, сух
оформен — завършен, пълен, определен, уточнен, закръглен, очертан, конкретизиран, уяснен, подготвен
оформеност — завършеност, уточненост, определеност, закръгленост, конкретизация, очертание
оформявам — закръглявам, конкретизирам, уточнявам, очертавам, изяснявам, уреждам, нареждам, утъкмявам, натъкмявам
оформявам се — получавам форма, създавам се, очертавам се ‖ извъждам се, раждам се, израствам, излюпвам се (*разг.*)
охарактеризирам — окачествявам, квалифицирам, обрисувам, описвам, давам характеристика, очертавам
охкам — вайкам се, тюхкам се (*разг.*), разохквам се, развайквам се, викам, кряскам, пискам, развиквам се, разтюхквам се (*разг.*), окайвам се ‖ пъшкам, мъча се, изнемогвам
охладнявам — изстивам, замразявам ‖ (*прен.*) отчуждавам се, ставам равнодушен (хладен), страня, ставам безразличен (студен), застранявам
охладявам — охлаждам, заледявам, изстудявам, измразявам
охлаждение (*остар.*) — охладняване, ‖ (*прен.*) отчужденост, хладина, равнодушие, безразличие, студенина, безучастие
охлузвам — хлузя, одирам, обелвам, свличам, олющвам, жуля, ожулвам, изтърквам, остъргвам
охлузен — остърган, ожулен, олющен, отъркан, изтъркан, изжулен, обелен, одран
охолен — свободен, волен (*поет.*), нехаен, безгрижен, празен ‖ богат, имотен, заможен
охолно — богато, пищно, нашироко (*разг.*)
охолност — (*вж.*) охолство

охолство — охолност, добруване (*нар.*), богатство, имотност, заможност
охота (*книж.*) — ненаситност, глад, апетит, ищах (*разг.*), жажда ‖ желание, стремеж, наклонност, вкус, влечение
охотно — с удоволствие (охота, желание), с готовност, драговолно (*остар.*), на драго сърце, присърце
охотник (*книж. остар.*) — доброволец, желаещ ‖ кандидат, претендент
охрана—телохранител, пазител, пазач
охранвам — гоя, угоявам, нагоявам, храня
охранвам се — угоявам се, гоя се, затлъстявам, тлъстея, напълнявам, пълнея, дебелея, надебелявам
охранен — тлъст, угоен, дебел, затлъстял, надебелял, напълнял, пълен ‖ (*прен.*) загладен
охранителен — запазен, заварден, забранен, охраняем
охранявам — пазя, вардя, запазвам, завардвам, предпазвам, предвардвам, браня, защищавам
охрипвам — преграквам, пресипвам, заговорвам (говоря) дрезгаво
охриптял — дрезгав, прегракнал, пресипнал, хриплив, продран
охтика (*нар.*) — туберкулоза, живеница (*нар.*), гръдна болест
охтикясвам (*нар.*) — туберкулизирам ‖ (*прен.*) разболявам се, поболявам се ‖ изстрадвам, измъчвам се
охтичав (*нар.*) — туберкулозен, гръдоболен
охулвам — хуля, клеветя, клеветнича, наклеветявам, позоря, опозорявам, петня, опетнявам, злословя, одумвам, оплювам, подигравам, подлагам на хула (гавра), ругая, обругавам
оцапан — изцапан, измърсен, замърсен, мръсен, мърляв (*нар.*)
оцапвам — мърся, замърсявам, зацапвам, измърсявам, омърсявам, намърсявам, омърлям (*нар.*) ‖ (*прен.*) петня, черня, очерням
оцапвам я (*разг.*) — изпортвам (*разг.*), не успявам, втасвам я (*разг.*), забърквам я, оплесквам я (*разг.*)
оцветен — обагрен, боядисан, напъстрен, нашарен, колориран, пигментиран, цветен, пъстър, разноцветен, шарен
оцветявам — обагрям, боядисвам, багря, шаря, нашарвам, напъстрям, изпъстрям ‖ (*прен.*) оживявам, одухотворявам, разхубавявам, украсявам
оцелявам — запазвам се, опазвам се, оставам непокътнат, спасявам се, съхранявам се, оставам здрав и читав (*разг.*)
оцелял — цял, целеничък (*разг.*), целичък (*разг.*), цялостен, запазен, опазен, непокътнат, недокоснат, целокупен (*книж.*), здрав, читав (*разг.*), запазил се, спасен, спасил се
оценка — преценка, бележка, мнение, критика, характеристика ‖ значение, стойност
оценявам — ценя, преценявам, давам оценка (*книж.*), определям ‖ зачитам, почитам, уважавам
очаквам — чакам, надявам се, надея се (*нар.*), надам се (*диал.*), ожидам (*остар.*) ‖ уповавам се, осланям се, разчитам
очакване — надежда, ожидание (*остар. книж.*) ‖ упование, блян, мечта
очаквателен — изчаквателен, отлагателен
очаровам — обайвам, омайвам, пленявам, докарвам във възторг, заслепявам, възхищавам, магьосвам, омагьосвам, удивявам, учудвам, смайвам, слисвам, изумявам, поразявам, зашеметявам, харесвам се, нравя се, спечелвам
очарован — обаян, омаян, възхитен, пленен, удивен, изумен, зашеметен, учуден, съблазнен ‖ завладян, пленен
очарование — обаяние, красота, хубост, прелест, чар, омая (*поет.*), възхищение, възторг, захлас, омагьосване, притегателна сила

очарователен — обаятелен, прелестен, омаен, прекрасен, пленителен, привлекателен, магически, неотразим (*книж.*), чаровен, хубав, красив, възхитителен, дивен, удивителен, чуден, заслепителен, прелъстителен, съблазнителен
очебиен — (*вж.*) очевиден
очевиден — очебиен, очебиещ, нагледен, ярък, блестящ, видим, забележим, явен, ясен, фрапантен ‖ несъмнен, безспорен, безсъмнен, сигурен, осезаем
очевидец — свидетел, зрител, наблюдател, присъствуващ, слушател
очевидно — (*вж.*) очевиден ; ясно като бял ден (*разг.*)
очевидност — нагледност, яснота ‖ сигурност, известност, публичност, несъмненост
очерк — етюд, студия, разказ
очерням — черня, зачерням, почерням, мърся, замърсявам, омацвам, оцапвам, цапам, дамгосвам (*разг.*), оплесквам (*разг.*), измърсявам ‖ опозорявам, позоря, петня, опетнявам ‖ скверня, осквернявам, безчестя, злепоставям, клеветя, наклеветявам
очертавам — чертая, начертавам, рисувам ‖ трасирам, тегля линия ‖ описвам, обрисувам, давам описание (*книж.*), охарактеризирам, определям, окачествявам, квалифицирам (*книж.*)
очертавам се — откроявам се, изписвам се, изрисувам се, отбелязвам се, изпъквам ‖ показвам се, определям се, давам вид, имам изглед, обрисувам се, охарактеризирам се, окачествявам се ‖ оформям се, установявам се, изяснявам се, утвърдявам се, виждам се
очертание — контура, форма, профил, силует, скица
очи — зъркели (*разг. грубо*), зрение ‖ (*прен.*) взор, поглед, наблюдение
очиствам — чистя, почиствам, пречиствам, прочиствам, бърша, избърсвам ‖ шетам (*разг.*), ошетвам (*разг.*), разтребвам, поразчиствам, разчиствам ‖ премахвам, отстранявам
очистително — разхлабително, пургатив
очовечавам — вчовечавам, облагородявам, възпитавам ‖ (*прен.*) вразумявам
очувам (*диал.*) — чувам (*диал.*), отглеждам, отхранвам, изхранвам, възпитавам
ошетвам (*разг.*)—разтребвам, разчиствам, пречиствам, требя, разтребвам
ощастливявам (*книж.*)— правя щастлив, задоволявам, създавам радост, зарадвам, възрадвам (*книж.*) ‖ облагодетелствувам
още — пак, също, повече, в повече, в плюс, освен това
ощетявам — увреждам, повреждам, вредя, пакостя, напакостявам, накърнявам, нащърбявам, развалям, разстройвам, навреждам ‖ подяждам (*разг.*)

П

паваж — настилка, калдъръм (*разг.*)
павилион — беседка, будка ‖ щанд
паганизъм (*остар.*) — идолопоклонничество, поганщина (*разг.*), езичество, безбожничество, атеизъм
пагуба (*книж.*) — гибел, бедствие, злочестина, разорение, съсипия, разсипия, опустошение, напаст, злощастие, нещастие, катастрофа, беда
пагубен (*книж.*) — гибелен, катастрофален, разорителен, разрушителен, съкрушителен, съсипателен, опустошителен, бедствен, убийствен, смъртоносен, лобен ‖ вреден, вредителен, вредоносен, зловреден, зловторен, опасен, злополучен, злощастен ‖ злокобен, съдбоносен, фатален, неизбежен, предопределен

падам — тупвам, лупвам (*разг.*), цопвам (*разг.*), пропадам, провалям се, срутвам се, сривам се, продънвам се, затъвам, сгромолясвам се, строполясвам се, повалям се, залитам, подхлъзвам се, прекатурвам се, търкулвам се, превръщам се ‖ загивам, изчезвам, свършвам ‖ снижавам се, спадам, смъквам се, намалявам
пада ми се — имам право, заслужавам, достоен съм ‖ следва ми се, полага ми се, припада ми се ‖ хак ми е (*нар.*)
падам на колене — коленича, клякам, прикляквам, присядам, стоя на колене ‖ (*прен.*) моля, прося, апелирам ‖ (*прен.*) унижавам се
падане — пропадане, подхлъзване, сгромолясване, проваляне, срутване ‖ разпадане, упадък, залез (*прен.*) ‖ разгромяване, сломяване
падеж — срок ‖ платка, платеж, вноска, анюитет, погашение
падение — упадък, западък, провала, проваляне, декаданс, залез (*прен.*) ‖ поквара, развала, корупция ‖ низост, подлост, позор
падина — котловина, долина, низина, валог (*диал.*)
паднало ми се е — идва ми, случва ми се, връхлита ме, сполетява ме
пазар — пазарище, тържище, панаир, пияца, борса, чаршия (*нар.*), мегдан (*нар.*)
пазарене — пазаруване, купуване
пазарлък (*разг.*) — преговори, уговорки, спазаряване, договор, споразумение
пазарувам — купувам, снабдявам се, пазаря
пазаря — главя (*диал.*), цаня (*диал.*) ‖ купувам, пазарувам, правя покупки
пазаря се — уговарям, условям се ‖ (*прен.*) циганя се, проявявам съперничество
пазач — пазвант (*нар.*), телохранител, охрана, страж, вардач ‖ вратар, портиер
пазви — (*прен.*) скут, лоно (*книж.*), обятия, недра (*остар. поет.*), вътрешност
пазител — страж, блюстител (*търж.*), хранител (*остар.*), пазач ‖ телохранител, гавазин (*остар.*), пазвант (*нар.*)
пазя — вардя, охранявам, браня, закрилям, защищавам, завардвам, запазвам, предпазвам, покровителствувам, бдя, щадя, милея ‖ крия, съхранявам, пестя, спестявам, отделям настрана ‖ съблюдавам, изпълнявам, спазвам, следвам
пазя леглото (*книж.*) — боледувам, лежа, залежавам се, болен съм
пай — парче, част, къс, припадаща се част, дял, квота
пайтон (*разг. остар.*) — файтон, фиакър, кола, кабриолет, бричка (*разг. ирон.*)
пак — наново, отново, отначало, изново, повторно, втори път, допъти (*нар.*), друг път, още веднъж, още един път, следващия път
пакет — връзка, вързоп, сноп, пратка
пакетирам — опаковам, огъвам, загъвам, завързвам, балирам
пакост — вреда, щета, повреда, ущърб (*книж.*), беля (*нар.*), злина
пакостен — пакостлив, злотворен (*книж.*), вреден, зловреден, вредителен, вредоносен
пакостлив — (*вж.*) пакостен
пакостник — вредител, злосторник, злотворник (*книж.*), саботьор ‖ немирник, палавец, непокорник, палавник, белялник (*разг.*)
пакостя — вредя, навреждам, повреждам, напакостявам, увреждам, развалям, накърнявам, злосторствувам (*книж.*), безчинствувам, причинявам вреда, правя беля (*нар.*)
пакостя си — напакостявам си, вредя си, навреждам си, навличам си беля (*нар.*)
пакт — съглашение, договор, трактат
палав — игрив, немирен, жив, пъргав, непослушен, буен, капризен, вилен (*диал.*)
палавец — немирник, непослушник, пакостник, палавник
палавник — (*вж.*) палавец

палавост — палавщина, игривост, немирство, прищявка, каприз, игра
паланджосвам (*диал.*) — крада, открадвам, потурчвам (*разг.*), обсебвам, задигам, присвоявам, гепя (*жарг.*)
паланка — град, градец, селище, поселище
палат — дворец, замък, чертог (*поет.*)
палатка — шатър, шатра, чадър (*нар.*)
палач — главорез, джелатин (*разг.*), убиец ‖ (*прен.*) угнетител, мъчител
палещ — жарък, горещ, огнен, нажежен, жежък, зноен, тропичен
палиатив (*книж.*) — (*прен.*) полумярка, временно разрешение, половинчатост
палиативен (*книж.*) — (*прен.*) временен, привременен, нетраен, непостоянен, половинчат
палка — пръчка
палми — лаври ‖ (*прен.*) победа, слава, известност, триумф, величие
палто — вестон, пардесю, сюртук (*остар.*), горна дреха, връхна дреха, облекло, дреха, наметало, наметка
паля—запалвам, правя (стъквам, клада) огън, наклаждам, напалвам, подпалвам, възпалвам (*книж.*), възпламенявам, светвам, обгорявам ‖ нагорещявам, натоплям ‖ възбуждам, подбуждам, ентусиазирам
паля се — запалвам се, избухвам, пламвам, подпалвам се, изгарям ‖ (*прен. разг.*) ентусиазирам се, разгорещявам се, горещя се, въодушевявам се
палящ — (*вж.*) палещ
палячо — клоун, шут, смешник, смешльо, щегаджия, комедиант, лала (*разг.*)
памет — възпоминание, спомен
паметен — незабравим, неизличим, незаличим, незапомнен, неизгладим, траен, постоянен ‖ важен, бележит, забележителен, исторически, грандиозен, огромен
паметлив — който помни, със силна памет
паметник — монумент (*книж.*), статуя ‖ мавзолей, пантеон
памфлет (*книж.*) — сатира, пасквил, хула, оскърбление, ругатня
панаир — пазар ‖ изложба, показ ‖ (*прен. разг.*) безредие, безпорядък, хаос (*книж.*), шум, гюрултия (*разг.*)
панделка — кордела (*диал.*), лента, рюбан
паника — смут, объркване, тревога, суматоха, аларма, безпокойство, смущение, неспокойствие, страх, уплаха, наплашеност, ужас ‖ вълнение, безредица, бунт
паница (*нар.*) — блюдо, съд, съдина (*нар.*), пията (*диал.*), куверт
панически — тревожен, обезпокоителен
панорама — гледка, изглед, пейзаж, картина, ландшафт (*книж.*), зрелище
пансион — общежитие
панта (*разг.*) — безделник, негодник, хаймана (*нар.*), хайлазин (*разг.*), хайта (*нар.*) ‖ апаш, крадец, обирач
пантеон — гробница, мавзолей, паметник
пантера — (*прен.*) хищник, хиена ‖ (*прен.*) кръвожадник, кръвопиец, кръволок, грабител
пап — чириш, лепило
папагал — (*прен.*) имитатор, зубрач, кълвач (*разг.*)
папам (*разг.*) — ям, храня се, изяждам, изпапвам (*разг.*), дъвча, гълтам (*разг.*)
паплъч — сбирщина, сган, орда, многолюдие, тълпа, множество, наплив, стечение, маса, навалица
пара — изпарение, дим
парабола (*книж.*) — притча
параван — преграда, перде, завеса, прикритие, закритие, заслон, стена ‖ (*прен.*) маска, дегизировка
параграф — отдел, алинея, подразделение, дял, член, пасаж
парад — тържество, празненство, празник, шествие
параден — тържествен, празничен, официален ‖ показен, демонстративен

парадирам — манифестирам, показвам се ‖ важнича, надувам се (*разг.*), перча се (*разг.*), гордея се, големея се, придавам си важност
парадност — тържественост, празничност, официалност ‖ шум, блясък, външен блясък
парадокс (*книж.*) — чудноватост, неестественост, абсурд, своеобразност
парадоксален (*книж.*) — чудноват, преувеличен, неестествен, необикновен, чуден, оригинален, странен, невероятен, особен, рядък
паразит — (*прен.*) трътей, храненик (*разг.*), експлоататор, тунеядец, дармоед, готован (*разг.*), готованец (*диал.*) ‖ безделник, негодяй, негодник, лентяй
паралел — успоредица ‖ съпоставка, сравнение, сличаване, уподобяване, отъждествяване(*книж.*), приравняване, приравнение
паралелен — успореден, сравнителен, взаимен
паралелизъм (*книж.*) — успоредност, съотношение, съпоставяне, съвпадане, съвпадение, дублиране, повторение, еднаквост, едновременност
паралелка (*остар.*) — клас
паралелка — успоредка
парализа — втвърдяване, сковаване, атрофия, паралич ‖ (*прен.*) стагнация, застоялост, застой, затегнатост, криза
парализирам — атрофирам, скововам, схващам, вцепенявам, вдървявам, вкаменявам, вковавам ‖ осуетявам, спъвам, парирам (*книж.*), отклонявам, отбивам, спирам, възпрепятствувам, попречвам
парализиран — скован, вдървен, схванат, вцепенен, неподвижен ‖ (*прен.*) бездеен, замрял, спрян, спънат, в бездействие
паралич — парализа, атрофия, вдървяване
паралия (*разг.*) — богат, богаташ (*разг.*), състоятелен, имотен, заможен, който разполага (*разг.*)
парапет — ограда, перила, пармаклък (*диал.*)
парвеню (*книж.*) — новобогаташ ‖ (*прен.*) прост, простак, високомерен, надут, презрителен, горд, надменен, нахален
пардесю — (*вж.*) палто
пардон — моля, извинете, извинявам се, простете, прощавайте
пари — средства, богатство, състояние, капитал
пари — гори, горещо е, жежко е ‖ парливо е, люти
парий (*книж.*) — роб, безправен, плебей (*книж.*) ‖ (*прен.*) презрян, низък, прокажен (*прен.*)
парирам (*книж.*) — осуетявам, отбивам
парк — градина, лес
парламент — народно събрание, камара, представителство, събрание
парламентарен — конституционен, демократичен, законен
парламентьор — пратеник, пълномощник, мандатьор
парлив — лютив, лют ‖ (*прен.*) остър, бодлив, болезнен, щекотлив ‖ злободневен
пармаклък (*диал.*) — (*вж.*) парапет
пародирам (*книж.*) — подражавам ‖ окарикатурявам, подигравам, осмивам, присмивам се
пародия (*книж.*) — имитация, подражание ‖ карикатура, подигравка, сатира
парола — условие, дума ‖ пропуск ‖ лозунг
партакеши (*разг.*) — вещи, предмети, багаж, принадлежности, неща
партида — количество, серия, група ‖ сметка
партизан — привърженик, сторонник (*книж.*), последовател, сподвижник, съмишленик,съидейник,поддържник, адепт (*книж.*)
партия — политическа организация, група, общество, групировка, организация, лига, тяло
парфюм — благовоние (*книж.*), благоухание (*поет.*), аромат, балсам, мирис, дъх
парцал — отрепка, дрипа, дрипел (*нар.*), закръпка, изтривалка, бър-

салка, пачавра ‖ (*прен.*) нищожество, неморален, презрян, нищо
парцалан (*разг.*) — (*вж.*) парцалив
парцалив — парцалан (*разг.*), дрипав, скъсан, окъсан, одърпан, одрипавял, опърпан, дрипльо ‖ беден
парцел — място, двор, имот ‖ парче, част, дял, къс
парциален (*книж.*) — частичен, откъслечен, отдѐлен
парче — откъслек, отломък, част, частица, къс, остатък, фрагмент (*книж.*)
паря — жа̀ря, горя, обгарям, прежурям ‖ попарвам, изпарвам, изварявам ‖ жѝля, жу̀ля
парясвам — (*прен.*) напускам, изоставям, оставям, зарязвам (*разг.*), захвърлям, развеждам се
пасаж — извадка, откъслек, откъс, цитат, резюме, текст, фрагмент (*книж.*), парче, къс ‖ проход, коридор
пасажер — пътник
пасбище — пасище, ливада, морава, мера, паша
пасвам (*разг.*) — прилепвам, прилягам, идвам точно, съвпадам, уйдисвам (*разг.*)
пасив — загуба ‖ дълг, дългове, задължения ‖ във вреда, в ущърб (*книж.*) ‖ опакото, лошото
пасивен — безучастен, равнодушен, нѐутрален, апатичен, индиферентен, спокоен, бездеен, недеятелен, със скръстени ръце (*разг.*), инертен, несмутим, въздържан, невъзмутим, флегматичен ‖ отрицателен
пасквил (*книж.*) — памфлет, сатира ‖ (*прен.*) хула, ругатня, злословие
пасмина (*разг.*) — сбирщина, тайфа (*разг.*), банда, от кол и от въже (*разг.*)
пастир — овчар, говедар, чобан (*нар.*), чобанин (*нар.*) ‖ (*прен. църк.*) духовник, пастор, наставник
пастирски — пасторален, селски, овчарски, идиличен, патриархален, ‖ (*прен.*) чист, прост, непокварен, тих, мирен, наивен
пастор — свещеник, духовник, проповедник, свещенослужител, пастир (*прен. църк.*)
пасувам (*разг.*) — въздържам се, държа се настрана (*разг.*), тегля се, оттеглям се, стоя пасивен (безучастен), не вземам участие, безучастен съм, не се интересувам, бездействувам, тая̀ се
пата-кюта (*нар.*) — тупа-лупа (*разг.*), тапа-лупа (*разг.*), тапа-тупа (*разг.*), бой, тупане, лупане (*разг.*), тупаница (*разг.*), лупаница (*разг.*)
патардия (*разг.*) — врява, шум, глъч, гюрултия (*разг.*)
патент — монопол, изключително право, привилегия, запазено право, неоспоримо право
патентован — привилегирован, монополизиран, изключителен
патерица — тояга, бастун
патетичен (*книж.*) — прочувствен, сантиментален, емоционален, възторжен, въодушевен, трогващ, затрогващ, сърцераздирателен, вълнуващ ‖ красноречив, ораторски, витийски (*остар.*)
патешки — пачи ‖ (*прен.*) глупав, малоумен, плиткоумен
патила̀ (*нар.*) — беди, неволи, страдания, теглила̀ (*нар.*), премеждия ‖ скитане, странствуване, преживелици, изживяно, лутане, одисея (*прен.*), приключения
патологичен (*книж.*) — ненормален, анормален, неестествен, неправилен, уродлив, извратен, перверсен, болезнен
патос (*книж.*) — прочувственост, чувство, въодушевление, увлечение, възторженост, емоция (*книж.*), разчувстваност, възторг, ентусиазъм, пламенност, трогателност
патрав (*диал.*) — кривокрак, крив, разкривен
патриархален — стар, старинен, древен, библейски, традиционен ‖ морален, благороден, добродетелен, високонравствен, прост, естествен
патриот — родолюбец

патриотизъм — родолюбие, родинолюбие, любов към отечеството
патриотичен — родолюбив | народностен, народнически
патриций (*книж.*) — римлянин | благородник, аристократ
патрон — началник, шеф, управител, ръководител | покровител, защитник, господар
патронаж (*книж.*) — покровителство, протекция
патя си — изпащам си, страдам, изстрадвам, пострадвам, натеглям се, напащам се, изтеглям, вкусвам му сладостта (*разг.*), ям му попарата (*разг.*), сърбам му попарата (*разг.*), аз си знам (*разг.*)
пауза — антракт, прекъсване | отдих, почивка, отмора, спокойствие, ваканция, затишие, спирка
пауперизация (*книж.*) — обедняване, пролетаризиране
пацифизъм (*книж.*) — миролюбие
пачавра — парцал, бърсалка, изтривалка | (*разг. грубо*) нечиста жена, мръсница, паднала (жена), продажница, проститутка, развратница
па̀ша — пасище, мера, ливада
паша̀ — бей | (*прен.*) големец, господар
пашалък — (*прен. разг.*) доволство, безгрижие, охолство
паянтов — (*прен. разг.*) слаб, несолиден, нездрав, нестабилен, неустойчив, нетраен
педагог — възпитател, учител, наставник, преподавател
педагогия — възпитание, обучение, образование
педант (*книж.*) — формалист, дребнав, буквоядец, буквоед | акуратен, точен, взискателен, строг, придирчив
педантизъм (*книж.*) — дребнавост, буквоядство, формализъм | взискателност, строгост, придирчивост, акуратност, точност
пезевенк (*разг.*) — сводник, развратник, долен
пей (*нар.*) — капаро, задатък, аванс
пей давам (*разг.*) — петимен съм (*нар.*), желая, искам, копнея, обичам, тъкмо туй чакам (*разг.*)
пейзаж — гледка, изглед, панорама, картина, ландшафт (*книж.*)
пейка — скамейка
пек — зной, топлина, топлик, горещина, задух, жега
пеленаче — бебе, пеленак, бозайниче, дете
пелтеча — заеквам, запъвам се | (*прен.*) смутолевям, мънкам, препъвам се, предъвквам си думите (*разг.*)
пеня се (*нар.*) — (*прен.*) силя се, напъвам се | засилвам се | ядосвам се, запенвам се
пепел — прах | (*вж.*) пепелище
пепелище — пепел | развалини, останки, остатъци, руина (*книж.*), разрушение, унищожение, съсипия
перваз (*нар.*) — край, кенар (*нар.*), борд, периферия, ръб, околовръст
пѐрвам (*разг.*) — цапвам, удрям, цапардосвам (*разг.*), шлевя, зашлевявам, шляпвам
перверсен (*книж.*) — извратен, порочен, покварен, корумпиран, патологичен (*книж.*)
пердах (*разг.*) — бой, лобут (*разг.*), тупане, лупане, лупаница (*разг.*), тупаница (*разг.*)
пердаша (*разг.*) — бия, набивам, налагам (*разг.*), шибам (*разг.*), нашибвам (*разг.*), напердашвам (*разг.*), удрям, думкам (*разг.*), тепам (*диал.*), натепвам (*диал.*), дръпвам (тегля) един бой (*разг.*)
пердѐ — завеса, було, покривало
пердесис (*нар.*) — безсрамен, безочлив, дебелоок, нахален, нагъл (*книж.*)
перила — ограда, парапет, пармаклък (*диал.*)
период — ера, епоха, време, фаза | израз, фраза | времетраене, промеждутък
периодичен — (*вж.*) периодически
периодически — от време на време, понякога, неопределено, на промеждутъци, сегиз-тогиз, навремени (*нар.*), час по час, от дъжд на вятър (*разг.*)

периодично — (*вж.*) периодически

перипетия — промяна, обрат, премеждие, събитие, усложнение

периферия — перваз (*нар.*), ръб, кенар (*нар.*), борд || край, външна страна, околовръст || крайни квартали, покрайнина, предградие

перифразирам (*книж.*) — преразказвам, преизказвам, повтарям, преповтарям

перманентен (*книж.*) — непрекъснат, непрестанен, продължителен, постоянен, непреривен

пернат (*разг.*) — смахнат (*разг.*), умоповреден, налудничав, шантав (*разг.*), не е с ума си (*разг.*), ударен (*разг.*), блъснат (*разг.*), чалнат (*разг.*), бишнат (*разг.*), завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), луд, побъркан (*разг.*)

перо — перодръжка, стило, писалка || (*прен.*) стил

перодръжка — писалка, перо, стило

перпендикулярен — вертикален, отвесен, изправен, прав

персона (*книж. ирон.*) — особа (*книж.*), личност, лице, човек, индивид

персонал — личен състав, служители

персонален — личен, частен

перспектива — (*прен.*) изглед, бъдеще, възможност, план, вероятност, шанс, тежнение (*книж.*)

пертурбация (*книж.*) — промяна, обрат, разстройство, смущение, разбъркване

перфектен (*книж.*) — съвършен || (*книж. юрид.*) действителен, валиден, редовен

перфиден (*книж.*) — (*вж.*) подъл

перфидност (*книж.*) — (*вж.*) подлост

перча се (*разг.*) — пъча се (*разг.*), перя се (*разг.*), дуя се (*диал.*), надувам се (*разг.*), надигам се, придавам си важност, важнича, парадирам, гордея се, горделив съм, държа се на голямо, виря глава (*разг.*), виря нос (*разг.*), вирнал съм глава (*разг.*), вирнал съм нос (*разг.*), гледам отвисоко (*разг.*), емча се (*нар.*), големея се

перя се (*разг.*) — (*вж.*) перча се

пес — псе, куче, копой (*нар.*), хрътка

песен — мелодия, ария, припев, напев || химн || (*прен.*) възхваление

песимизъм — отчаяние, обезвяра, разочарование, меланхолия, скръб, жал, печал, черногледство (*книж.*), униние, унилост, безнадеждност, обезсърчение

песимист — отчаян, разочарован, унил, обезверен, обезсърчен, обезкуражен || меланхолик, мизантроп, човекомразец, саможив, мрачен, черноглед (*книж.*)

песоглавец — кучи син

пестелив — спестовен, икономичен, пестовен (*остар.*), стиснат (*разг.*), стислив (*нар.*), скъперник

пестеливост — пестовност (*остар.*), спестовност, икономия || скъперничество, стиснатост (*разг.*)

пестник — пестница, юмрук

пестовен (*остар.*) — (*вж.*) пестелив

пестя — спестявам, икономисвам, отделям настрана, скътвам (*нар.*), кътам (*нар.*), пазя, вардя (*нар.*), отделям

пет пари не давам (*разг.*) — не му мисля (*разг.*), не ме е грижа, не ме е еня (*нар.*)

петимен (*нар.*) — жадуващ, жаден, жаждущ, зажаднял, копнеещ, желаещ, нуждаещ се

петимен съм (*нар.*) — иска ми се, ревне ми се (*разг.*), ще ми се, прищява ми се, приисква ми се, пожелавам, искам, поисквам, желая, ламтя, копнея (*книж.*), жадувам (*книж.*), стремя се, обичам, пей давам (*разг.*), зажаднял съм

петиция — прошение (*остар.*), молба, искане, просба (*остар.*)

петмез — рачел (*диал.*), маджун (*диал.*)

петно — леке, дамга (*нар.*), оцапано || белег, знак || (*прен.*) позор, срам, безчестие

петня — опетнявам, цапам, оцапвам, черня, очерням || (*прен.*) мърся, омърсявам, скверня, осквернявам, позоря, опозорявам, оплювам, охулвам, клеймя

пето колело (*разг.*) — маловажен, незначителен, ненужен, излишен, непотребен

пехливанин (*нар.*) — борец, юнак ‖ (*прен.*) бабаит (*разг.*), силен, здрав, атлет, едър

печал — скръб, мъка, тъга, жал, болка, меланхолия, носталгия (*книж.*), тъжба, жалба, горест, прискърбие, безутешност, страдание, тягост, огорчение, траур ‖ отчаяние, песимизъм ‖ грижа, загриженост

печалба — печала (*нар.*), придобивка, облага, преимущество, полза, изгода, актив, резултат, интерес, кяр (*нар.*) ‖ доход, добив

печален — тъжен, скръбен, натъжен, затъжен, кахърен (*разг.*), нажален, жален, неутешим, нещастен, опечален, тягостен, меланхоличен, прискърбен ‖ трогателен, покъртителен, плачевен, сърцераздирателен, жаловит, трагичен, грижовен, загрижен, траурен ‖ безрадостен, нерадостен, жалък, лош, недобър, горчив

печално е — жалко е, за съжаление, да се съжалява

печат — щемпел, клеймо ‖ белег, отпечатък, диря, знак, следа, изображение ‖ преса, журналистика

печатам — отпечатвам, напечатвам ‖ издавам, обнародвам, публикувам

печеля — добивам, придобивам, получавам, вземам, сполучвам, имам печалба, спечелвам, имам полза (придобивка)

пешà — пешком, по крака

пешеходец — пешак

пешкир — (*вж.*) пишкир

пещ — фурна ‖ (*прен.*) жар, зной, горещина

пея — тананикам, разпявам се ‖ възпявам, хваля, славя, прославям, възнасям, превъзнасям, величая

пивница — кръчма, механа (*нар.*), питиепродавница

пигмей — джудже, дребосък, малък ‖ (*прен.*) нищожество, нищо, твар, долен, низък

пигментиран — обагрен, оцветен, боядисан, нашарен, ошарен, пъстър, напъстрен, колориран

пиедестал — основа, база, подножие, фундамент

пие ми се — жаден съм, чувствувам жажда, жадувам, жаднея, имам жажда

пиетет (*книж.*) — почит, уважение, преклонение, благоговение (*книж.*), боготворене

пикантен — вкусен, апетитен ‖ възбудителен, раздразнителен, съблазнителен ‖ чувствен, похотлив

пилея — разпилявам, разпръсквам, пръскам, пропилявам, разхвърлям, хвърлям, мятам ‖ (*прен.*) хабя, изхабявам, харча, изхарчвам, прахосвам, разходвам, изразходвам, разточителствувам, разхищавам, зяносвам (*разг.*), правя зян (*разг.*), хвърлям на вятъра (*разг.*), разсипвам, губя, изгубвам, проигравам, унищожавам

пилея се — рея се, скитам, лутам се, блуждая, скиторя (*разг.*), миткам, бродя ‖ губя се, прахосвам се, разпилявам се, отивам зян (*разг.*)

пинтия (*разг. остар.*) — скъперник, скрънза (*разг.*), стипца (*разг.*), циция (*разг.*), вариклечко (*разг.*), стиснат (*разг.*), стислив (*нар.*)

пионер — (*прен.*) труженик, деятел, ратник (*остар.*), деец, борец, агент

пипам — докосвам (се), допирам се, барам (*разг.*), бутам (*нар.*), закачам, напипвам, засягам ‖ хващам, улавям, набарвам, докопвам, сграбчвам, залавям

пипвам — хващам, сбарвам, сграбчвам, залавям, скепцвам (*диал.*), стисвам, докопвам, улавям, напипвам, спипвам ‖ изненадвам, извардвам, причаквам, издебвам

пипе (*разг.*) — (*вж.*) пипка

пипка (*разг.*) — ум, разум, разсъдък, акъл (*разг.*), глава (*прен.*), ‖ пипе (*разг.*), мозък (*прен.*)

пипкав (*разг.*) — бавен, тегав, муден, ленив, мързелив, туткав, тутав (*диал.*), тежък ‖ несръчен, тромав, непохватен, сакат в ръцете (*разг.*), вързан (*разг.*), схванат

пипкавост (*разг.*) — бавност, мудност, бавене, мухавене (*диал.*), тегавост, тромавост ‖ несръчност, непохватност ‖ леност, мързел
пипнешком — пипайки, сляпата (*разг.*), с пипане, опипом (*нар.*), пипнешката (*разг.*)
пипон (*диал.*) — пъпеш, каун (*диал.*)
пир — пиршество, угощение, веселие, веселба, гуляй, празник, тържество, празненство
пират — разбойник, мародер, корсар, злодей, грабител, гангстер, кръвопиец
пирон — гвоздей, клинец (*нар.*)
пирувам — веселя се, гуляя ‖ (*прен.*) празнувам, тържествувам, ликувам
пиршество — (*вж.*) пир
писалище — кантора, бюро, канцелария
писалка — перо, перодръжка, стило
писание — писано, съчинение, творение, произведение
писарушка (*разг. ирон.*) — писар, архивар, бюрократ
писател — публицист, литератор
писач — драскач (*разг.*)
пискам — пищя, викам, крякам, крещя, надавам вик (писък, крясък), изписквам, изкрясквам, извиквам, провиквам се, възкликвам (*книж.*), пропищявам, викам до бога (*разг.*) ‖ вайкам се, окайвам се, оплаквам се ‖ (*разг. грубо*) искам, настоявам, наблягам, претендирам
писклив — креслив, проглушителен, пронизителен, остър, рязък, шумен
писменост — книжнина, литература, словесност, книжовност ‖ грамотност, начетеност
писмо — кореспонденция, дописка, преписка
писък — вик, крясък, провикване, извикване ‖ плач, вопъл, рев, вой, стенание, ридание, охкане, въздишка
питам — запитвам, попитвам, подпитвам, разпитвам, задавам въпрос, интерпелирам (*книж.*)
питане — въпрос, запитване, интерпелация (*книж.*)
питателен (*остар. книж.*) — хранителен, вкусен, сит
питая (*книж.*) — храня, чувствувам, изпитвам, усещам
питая злоба (*книж.*) — питая омраза (*книж.*), мразя, ненавиждам, презирам, намразявам, чувствувам омраза (злоба), чувствувам отвращение, питая ненавист (*книж.*), питая вражда (*книж.*)
питие — напитка, пиво
питомен — опитомен, дресиран
питомец — ученик, възпитаник, храненик
пихтия — желе ‖ (*прен.*) безформеност
пиша — изписвам, написвам ‖ изобразявам, изразявам, обрисувам, съчинявам
пишкин (*разг.*) — опитен, майстор, сръчен, вещ, способен, запознат, изпечен (*разг.*), похватен, ербап (*разг.*)
пишкир — кърпа
пишман (*нар.*) — разколебан, обезверен, обезсърчен, отчаян, разкаян, разубеден
пишманя се (*нар.*) — ставам пишман (*нар.*), съжалявам, разкайвам се, разколебан съм, скърбя ‖ отмятам се, отказвам се, измятам се
пѝща (*остар.*) — храна, кърма, ядене, подхрана
пищеварение (*остар.*) — храносмилане
пищен — разкошен, великолепен, прекрасен, блестящ, изящен (*книж.*) ‖ богат, разточителен, обилен, изобилен
пищепровод (*остар.*) — хранопровод
пищност — разкош, великолепие, изящество (*книж.*), блясък, лукс ‖ разточителност, богатство, изобилие, обилие
пищя — (*вж.*) пискам, свиря
пищялка — свирка, пискун (*диал.*),
пия — смуча, изсмуквам, всмуквам, изпивам, сърбам, смъркам (*разг.*) наливам се (*разг.*), лоча (*разг. грубо*), налоквам се (*разг. грубо*), гълтам ‖ попивам, впивам ‖ пиянствувам, попийвам си, напивам се

пиян — пияница, алкохолик, напил се, насвяткал се (*разг. грубо*), натряскал се (*разг. грубо*) ‖ весел, развеселен, пийнал, попийнал, в настроение ‖ опиянен, нетрезв, опит, замаян
пияница — пияч, алкохолик
пиянство — алкохолизъм, пиене
пиянствувам — пия, попийвам си, напивам се, съм пияница, посръбвам си (*разг.*)
пията (*диал.*) — чиния, паница (*нар.*), блюдо, съдлина (*нар.*)
пияца — борса, пазар, тържище
плавен — лек, бавен, равномерен, ритмичен, равен, отмерен ‖ грациозен
плавно — гладко, без сътресения, равномерно, равно, отмерено ‖ грациозно
плагиатор (*книж.*) — имитатор литературен крадец
пладне (*нар.*) — обед, пладнина (*нар.*)
плакард (*остар.*) — (*вж.*) плакат
плакат — лозунг, надпис, обява, афиш, плакард (*остар.*)
плакна — мия, измивам, промивам, изплаквам, обливам, умивам, поливам, проплаквам
плам (*поет.*) — пламък ‖ пламенност, въодушевление, жар, жаркост, разгорещеност, разпаленост, буйност ‖ страст, пристрастеност
пламвам — пламтя, горя, запалвам се, подпалвам се, изгарям, бумтя, лумвам, обгарям, възпламенявам се ‖ (*прен.*) избухвам, изпламтявам, изригвам, експлодирам ‖ (*прен.*) нервирам се, не се сдържам, кипвам
пламенен — жарък, огнен, горещ, разгорещен, пламтящ, разпален, запален ‖ (*прен.*) буен, стихиен, неудържим, необуздан ‖ ревностен, пристрастен, фанатизиран
пламенея — светя, блестя, пламтя, светлея, осветлявам
пламенност — жар, жаркост, плам (*поет.*), разпаленост, запаленост, пламтеж ‖ (*прен.*) ревност, неудържимост, страст, буйност, фанатизъм, въодушевление, ентусиазъм, пристрастеност, увлечение, екстаз (*книж.*), възторг, патос (*книж.*), разгар
пламтеж — (*вж.*) пламенност
пламтя — пламвам, искря, светя, блестя, горя
пламък — жар, плам (*поет.*), пламен (*диал.*), огън, блясък, светлина, факел, искра, светило ‖ (*вж.*) пламенност (*прен.*)
план — схема, скица, чертеж, разработка ‖ проект, намерение, идея, замисъл, приготовление, програма, разчет, мисъл, умисъл ‖ планомерност, съразмерност, плановост, правилност
планина — възвишение, хълм, масив ‖ (*прен.*) грамада ‖ купища, куп
планинист — планински, хълмист, скалист
планирам — запланирвам ‖ проектирам, подготвям
плановост — системност, система, организация, програмност, планомерност, методичност, съразмерност, правилност
планомерно — системно, по план, планово, методично, обмислено
планомерност — (*вж.*) плановост
пласирам — разпродавам, разпространявам ‖ намествам, помествам, настанявам, поставям, влагам
пласмент — разпространение, пласиране, продажба, разпродажба
пласт — слой, настилка, постилка, кат (*нар.*)
пластир — левкопласт
пластинка — мембрана, шипа, кожица
пластичен — мек, гъвкав, еластичен, подвижен ‖ (*прен.*) плавен, красив, грациозен, изящен (*книж.*), елегантен ‖ изразителен, жив, нагледен, картинен, релефен
пластя — слоя, стеля, напластявам, наслоявам, настилам, слагам, наслагвам, покривам, трупам, натрупвам, затрупвам, постилам, застилам, надиплям
плат — тъкан, материя
плата (*остар.*) — заплата, възнаграждение, надница

платеж — (*вж.*) платка
платежоспособен — кредитоспособен, състоятелен, заможен, имотен, богат
платежоспособност — кредитоспособност, имотност, заможност, състоятелност
платен — заплатен, изплатен, купен, закупен, възнаграден, амортизиран
платец — длъжник
платка (*остар.*) — вноска, платеж, погашение, плащане, анюитет, падеж
платонически (*книж.*) — чист, идеален, сублимен | нереален, неосъществим, отвлечен
платформа — площадка | (*прен.*) програма
плах — страхлив, боязлив, плашлив | нерешителен, колеблив, несмел, стеснителен, свит (*разг.*), срамежлив | недоверчив, подозрителен
плахо — несмело, стеснително, срамежливо | страхливо, боязливо, плашливо | несръчно, свито (*разг.*)
плахост — страх, боязливост, плашливост, боязън | стеснение, нерешителност, безпокойство, смущение | съмнение, подозрение, недоверчивост, подозрителност
плач — ридание, стенание, стон, вопли, рев, хълцане, хленч, сълзи, скимтене | скръб, тъга, жалба
плача — заплаквам, разплаквам се, просълзявам се, рева, вия (*нар.*), скимтя, скимича (*диал.*), заревавам, разревавам се, ридая, разридавам се, заридавам, приплаквам, поплаквам си, проплаквам, стена, хленча, хлипам, хълцам, роня (проливам) сълзи (*нар. поет.*), заливам се от плач (*разг.*), надувам гайдата (*разг.*) | жаля, тъжа, разтъжавам се, оплаквам, скърбя, натъжавам се | (*прен.*) вайкам се, охкам, тюхкам се
плачевен — тъжен, жалостен, скръбен, печален, прискърбен | окаян, жалък, за съжаление, за оплакване, злощастен, нещастен, беден
плаче ми се — просълзявам се, тъжно ми е, домъчнява ми, мъчно ми е, жално ми е, става ми мъчно, дожалява ми, разплаквам се, доплаква ми се, иде ми до плач (*разг.*), избива ме на плач (*разг.*), очите ми се наливат, натъжавам се, разтъжавам се
плачешката (*разг.*) — с плач, плачешком, плачейки, хленчейки, стенейки, със сълзи на очи, просълзен
плачлив — ревлив | просълзен, разплакан, ридаещ | тъжен, скръбен, умоляващ
плачльо(*разг.*)—ревльо, циврьо (*разг.*)
плаша — тревожа, безпокоя, изплашвам, смущавам, разтревожвам, подплашвам, заплашвам, посплашвам, внушавам страх (*книж.*), уплашвам, стряскам, задавам страх (*книж.*), предизвиквам страх (*книж.*), предизвиквам опасение (*книж.*) | заканвам се, застрашавам, отправям закана (*книж.*), сплашвам
плаша се — страх ме е, изпитвам страх (ужас), страхувам се, боя се, хваща ме страх, опасявам се, треперя от страх, стряскам се, подплашвам се, изпадам в страх (уплаха, ужас), ужасявам се, дострашава ме, идва ми страх, изплашвам се, уплашвам се, имам страх | не смея, не се решавам, колебая се, смущавам се
плашило — страшилище, призрак, чучула, караконджо (*разг.*), вампир, върколак (*нар.*), таласъм
плашлив — страхлив, боязлив, плах, наплашен, изплашен, бъзлив (*разг.*) | нерешителен, слабохарактерен, малодушен | подозрителен, недоверчив
плашливост — страх, страхливост, боязън (*книж.*), боязливост, плахост | смущение, безпокойство, малодушие, слабохарактерност
плащам — изплащам, заплащам, разплащам се, отплащам се, наплащам се, наброявам | възнаграждавам, обезщетявам
плащаница (*прен.*) — одежда, мантия, наметало, роба, тога

плеада — (*вж.*) плеяда

плебеи — роби, безправни, парии, простолюдие, бедняци ‖ пролетарии

плебисцит — референдум, допитване до народа

плевели — бурени, треви, буреняци

пледирам (*книж.*) — защищавам, браня, застъпвам се, ходатайствувам, говоря

пледоария (*книж.*) — защита, реч, слово, диспут, защитна реч

плезя се — изплезвам се

племе — род, народ, народност, раса

племенен — родов, етнически, расов ‖ наследствен

плен — заложничество, робство ‖ (*прен.*) покорство, подчинение, зависимост

пленен — покорен, заробен, подчинен, победен ‖ очарован, завладян, обаян, омаян, възхитен, удивен, изумен

пленителен (*поет.*) — обаятелен, прелестен, прекрасен, хубав, красив, интересен, прелъстителен, очарователен, омаен, чаровен, привлекателен, съблазнителен, завладяващ, заробващ, неотразим

пленник — роб, заложник, затворник, военнопленник ‖ (*прен.*) зависим, подчинен

пленявам — покорявам, вземам в плен, заробвам, завладявам, подчинявам, завоювам ‖ обайвам, омайвам, спечелвам, очаровам, опиянявам, смайвам, омагьосвам, заслепявам, възхищавам, харесвам се, нравя се, удивявам, прелъстявам, изумявам, поразявам

плесвам — (*вж.*) плясвам

плесен — мухъл ‖ (*прен.*) развала, загниване

плескам — цапам, мацам, изплесквам, измацвам, замацвам, зацапвам, мърся

плесница — плесник, шамар (*разг.*), удар ‖ (*прен.*) срам, позор, обида, оскърбление

плещи — гръб, плешки, рамене

плещя (*разг.*) — (*вж.*) бъбря (*разг.*), дрънкам (*разг.*)

плеяда — (*книж.*) (*прен.*) много, множество

плисвам хвърлям — вода, изливам, ливвам, лисвам (*диал.*) ‖ разливам, проливам

плиткоскроен — необмислен, необсъден, несъобразен ‖ неуспешен, несполучлив

плиткоумен — глупав, малоумен, слабоумен, тъп, тъпоумен, гламав (*разг.*), безумен, безразсъден, идиот ‖ безсмислен, неразсъдлив, абсурден, нелеп, нелогичен, наивен

плитък — недълбок ‖ (*прен.*) (*вж.*) плиткоумен

плод — семе, зародиш ‖ овошка ‖ (*прен.*) произведение, продукт, резултат, последица

плодовит — плодоносен, плодотворен, продуктивен, плодороден ‖ обилен, изобилен, богат, производителен, резултатен, щедър

плодоносен — (*вж.*) плодовит

плодороден — (*вж.*) плодовит

плодородие — плодовитост, продуктивност, урожай, реколта ‖ изобилие, благодат, берекет (*нар.*), производителност

плодя се — наплодявам се, намножавам се, разплодявам се, размножавам се, въдя се, навъждам се, развъждам се, роя се, нароявам се, множа се ‖ увеличавам се, уголемявам се

плосвам се (*диал.*) — цопвам, тупвам, лягам, падам, пльосвам се

плоскост — равнище, повърхност равнина, площ ‖ уровен, ниво, стъпало, степен, висота, основа

плосък — равен, изравнен, нисък ‖ (*прен. разг.*) банален, вулгарен, прост, изтъркан (*разг.*), тривиален (*книж.*), безсолен (*разг.*), безинтересен, безсъдържателен, беден по съдържание, сух

площ — повърхност, повърхнина, квадратура, плоскост, пространство, място

площад — стъгда (*остар.*), мегдан (*нар.*), пазар, чаршия (*нар.*)

площаден — (*пред.*) булеварден, прост, банален, просташки, вулгарен, груб, непристоен, изтъркан (*разг.*), тривиален (*книж.*)
плувам — гмуркам се
плуя (*разг.*) — гизна (*нар.*), тъна, отъвам, плувам в, отънал съм, затънал съм, оплул съм, подгизвам, наквасвам се | разлагам се, гния, развалям се, прогнивам, сплувам се
плъзвам — навлизам, нахълтвам | плъпвам, гъмжа, пълзя, раздвижвам се
плъзгам се — търкалям се, подхлъзвам се, падам, загубвам почва (*книж.*), пързалям се
плъпвам — гъмжа, пъкам, мърдам, размърдвам се, раздвижвам се, шавам, разшавам се | плъзвам, появявам се, шетам, разшетвам се, прииждам
плът — тяло, меса
плътен — сбит, набит, стегнат, твърд, тежък, масивен, солиден, дебел, гъст, компактен
плътност — гъстота, сбитост, масивност, твърдост, дебелина, компактност
плътски — телесен | животински, скотски, чувствен
пльосвам се — (*вж.*) плосвам се
плюс — (*прен.*) преимущество, предимство, превъзходство
плюскам (*разг. грубо*) — ям, дъвча, гълтам, лапам, млящя (*нар.*), мляскам (*разг.*), наядам се, наплюсквам се (*разг. грубо*), насищам се, изядам
плющя̀—шумя | удрям, бия, пляскам
плява — слама
плямпам (*жарг.*) — дърдоря, бъбря, празнословя, бърборя, дрънкам, бръщолевя
пляскам — бия, шляпам (*разг.*), чаткам (*нар.*), шибам, плющя, цапам, цапаросвам (*разг.*) | шлевя (*разг.*), нашлевявам(*разг.*), зашлевявам, набивам, нашляпвам (*разг.*), удрям плесница, завъртам плесница (*разг.*), зашивам (една) плесница (*разг.*), зашивам (един) шамар (*разг.*)
плясък — удар, плющене
плячка — трофей, грабеж, кражба
плячкаджия (*разг.*) — обирник, грабител,крадец, кожодер, експлоататор
плячкосвам (*разг.*) — грабя, разграбвам, ограбвам, отнемам, похищавам, обсебвам, вземам плячка, заграбвам, опустошавам, оплячкосвам, обирам, опипвам (*разг.*), потурчвам (*разг.*)
по — върху, на, над, отгоре, чрез, посредством
по мед и масло (*разг.*) — леко, без спънки, гладко, безпрепятствено
по настоящем — сега, в този момент, в настоящия момент, сега засега (*разг.*), днес за днес (*разг.*)
по никое време — късно, без време
по старому — както досега
побарвам — попипвам, опипвам, похващам, поопипвам
победа — триумф (*книж.*), възтържествуване (*книж.*), надмощие | слава, лаври, успех, завоевание, придобивка, постижение
побѐден — (*вж.*) победоносен
победѐн — покорен, подчинен, обуздан, завладян, заробен, разгромен, сломен, сразен, надвит, бит, разбит, поразен, смазан, съкрушен, разнебитен
победител — герой, завоевател
победоносен — побѐден, победителен, триумфален (*книж.*), тържествуващ, ликуващ (*книж.*), славен
побеждавам — покорявам, надвивам, разгромявам, сразявам, одържам победа, спечелвам победа, разбивам, съкрушавам, сломявам, набивам (*разг.*), поразявам, разнебитвам | тържествувам, възтържествувам (*книж.*), вземам връх (*книж.*), триумфирам (*книж.*), ликувам (*книж.*) | преодолявам, превъзмогвам, надмогвам, успявам | завладявам, завоювам
побеседвам — разговарям, поразговарям се, разменям мисли (*книж.*), беседвам, говоря, поговорвам, бъбря, побъбрям, хортувам (*диал.*)

побеснявам — беснея, лудувам, буйствувам, хваща (обхваща) ме лудост, развилнявам се, вилнея ‖ обхваща ме ярост, обхваща ме бяс (*разг.*), вбесявам се, разбеснявам се, разярявам се, изпадам в афектация (*книж.*), освирепявам, свирепствувам, изпадам в ярост

побирам — събирам, помествам, обемам, съдържам, вмествам, обхващам

побирам се — съдържам се, вмествам се, влизам, събирам се

поблазва ме — блазни ме, подмамва ме, ласкае ме, ревне ми се (*разг.*), ще ми се, влече ме

поболявам се (*нар.*) — разболявам се, лягам болен (*разг.*), падам болен (*разг.*), ставам болен, болея (*нар.*) ‖ (*прен.*) страдам, измъчвам се

поборник — борец, герой ‖ деятел, труженик, деец

побоявам се — изплашвам се, уплашвам се, стряскам се, обзема ме страх, изпадам в страх, боя се, страхувам се, плаша се, безпокоя се, смущавам се, разтревожвам се, изтръпвам, загубвам самообладание (*книж.*), загубвам присъствие на духа (*книж.*)

побратим (*нар.*) — другар, приятел, събрат, аркадаш (*нар.*), дост (*нар.*)

побуждение (*книж.*) — намерение, помисъл, умисъл, замисъл, идея, инициатива ‖ желание, стремеж

побутвам — смушквам, бутам, мушкам, спобутвам, посбутвам, посмушквам, сръгвам (*разг.*), посръгвам (*разг.*)

побъбрям — (*вж.*) побеседвам

побързвам — бързам, избързвам, прибързвам, ускорявам, силя се, напрягам се, напрягам сили, активизирам се

побъркан (*разг.*) — луд, подлудял, налудничав, разстроен, невменяем (*книж.*), мръднал (*разг.*), умоповреден, смахнат, малоумен, щур (*разг.*), безумен, идиот, не е с ума си (*разг.*), не е с всичкия си (*разг.*), ударен (*разг.*)

побърквам (*разг.*) — разбърквам (*разг.*), бъркам (*разг.*), преча, попречвам

побърквам се (*разг.*) — полудявам, ставам луд, обезумявам, загубвам си разсъдъка, изхвръква ми умът (*разг.*), загубвам си ума (*разг.*), смахвам се (*разг.*), залудявам, вилнея, идиотизирам се

побягвам — бягам, тичам, припкам, търча, изтичвам, затичвам се, изтърчавам, хуквам, бързам, летя, търтя да бягам (*нар.*), търтя (*нар.*), офейквам (*разг.*), изчезвам, щуквам (*нар.*), духвам (*разг.*) ‖ напускам, отбягвам, страня, отдалечавам се, отстранявам се, забягвам, избягвам ‖ спасявам се, отървавам се, изскубвам се, изплъзвам се, измъквам се, разбягвам се

повалям — събарям, сривам, гътвам (*диал.*), бутвам, катурвам (*разг.*), срутвам ‖ руша, разрушавам

повдигам — издигам, изправям, приповдигам, поповдигам, качвам, надигам ‖ повишавам, въздигам

повдигам се — надигам се, издигам се, изправям се, поизправям се, повдигам се, ставам, подавам (надигам) глава, привдигам се ‖ (*прен.*) подемам се, съвземам се, възземам се (*книж. остар.*)

повдига ми се (*разг.*) — (*вж.*) повръща ми се

поведение — обноски, държане, постъпки, маниер

повеждам — водя, заставам начело, предвождам, подкарвам, ръководя, управлявам, напътвам, упътвам, ориентирвам (*книж.*), потеглям, влача

повеждам разговор — заприказвам, водя разговор, отварям дума (*нар.*), заговорвам, говоря, изказвам се, вземам думата, беседвам, отварям разговор

повей (*поет.*) — полъх, зефир (*поет.*), ветрец, вятър

повеление (*книж. остар.*) — (*вж.*) заповед

повелител (*остар.*) — заповедник, началник, господар, деспот

повелителен (*книж.*) — (*вж.*) заповеден
повеля (*книж.*) — (*вж.*) заповед
повелявам (*книж.*) — (*вж.*) заповядвам
поверие — вярване, суеверие, предразсъдък, заблуда
поверителен (*книж. канц.*) — таен, секретен, доверителен, скрит, конфиденциален (*книж.*), дискретен
поверявам — доверявам, доверявам се, разкривам се, споделям ‖ предавам, давам, възлагам
повесвам — веся, провесвам, закачам
повест — история, разказ, роман
повествование (*книж.*) — описание, изложение, беседа, разказ, история, повест, картина
повествовател (*книж.*) — разказвач, беседчик, сказчик
повествователен (*книж.*) — описателен, разказвателен, картинен, образен
повече — още, отгоре, извън, по-много, над, свръх ‖ по-скоро
повечето (*нар.*) — често, често пъти, най-вече, предимно, преди всичко, главно
повик (*книж.*) — вик, позив, зов, призив, апел ‖ негодувание, протест
повиквам (*вж.*) — призовавам, поканвам
повинност — задължение, дълг ‖ тегоба, тежест, ангария (*остар.*)
повишавам — издигам, надигам, изправям, повдигам, покачвам ‖ увеличавам, уголемявам ‖ назначавам на висока длъжност ‖ усъвършенствувам, подобрявам
повишен — издигнат, повдигнат, покачен, висок, увеличен ‖ назначен на висока длъжност
повишение — покачване, увеличение назначение на висока длъжност
повлекан (*разг.*) — разпуснат, ленив, немарлив, небрежен, отпуснат, разпасан (*разг.*), неспретнат, тромав, нестегнат, раздърпан
повличам — влача, тегля, повеждам, водя, тътря (*разг.*), потътрям (*разг.*), завличам, довличам, довеждам, докарвам ‖ въвличам, въвеждам, увличам, вкарвам ‖ (*прен.*) причинявам, предизвиквам, пораждам, създавам, докарвам, довеждам, донасям
повличам се — повеждам се, тръгвам, помъквам се ‖ (*прен.*) съгласявам се
повлиявам — въздействувам, влияя, оказвам влияние, налагам мнението си (*книж.*)
повод — причина, претекст, предлог, мотив, основание (*книж.*), случай
поврага (*разг.*) — чорт (*разг.*), по дяволите (*разг.*), да става каквото ще, не ме интересува, не искам да зная, не ща да зная (*нар.*)
поврат — завой, прелом, коренна промяна, повръщане, връщане, обрат, смяна, скок, отстъпление ‖ отклонение, заобикалка, криволица (*нар.*), лъкатушка, ъгъл
повреда — вреда, щета, загуба, развала (*нар.*), ущърб, пакост, осакатяване, счупване разстройство
повреден — развален, разстроен, похабен, негоден, накърнен, разхлопан (*разг.*), веран (*нар.*) ‖ увреден, осакатен
повреждам — навреждам, накърнявам, развалям, причинявам повреда, влошавам, увреждам, вредя, разстройвам, хабя, похабявам, нанасям вреда (щета) ‖ осакатявам
повръщам — бълвам (*нар.*), ригам (*диал.*), изригвам (*диал.*), блювам (*диал.*), изблювам (*диал.*), повдига ми се (*разг.*)
повръща ми се — бълва ми се (*нар.*), гнус ме е, гнуся се, гади ми се (*нар.*), иде ми да повърна, повдига ми се (*разг.*), потръсва ми се ‖ (*прен. разг.*) отвращава ме, погнусявам се, отвращавам се
повсеместен (*книж.*) — общ, всеобщ, всестранен, масов, общонароден, общоприет, разпространен, пълен, цялостен, популярен, всеобхватен, всемирен, универсален
повтарям — преповтарям, възпроизвеждам, дублирам, копирам, възоб-

новявам ‖ твърдя, потвърждавам, наблягам, подчертавам, усилвам, подсилвам ‖ (*прен.*) предъвквам, преживям

повтарям се — зачестявам, увеличавам се, умножавам се

повторно — наново, още веднъж, втори път, пак, за втори път, отново, изново (*нар.*), отначало, два пъти, дважди (*нар.*)

повървява ми (*разг.*) — върви ми, тръгва ми, успявам, преуспявам, сполучвам, провървява ми

повърхнина — (*вж.*) повърхност

повърхност — повърхнина, ниво, плоскост, площ, равнище, равнина, лице, квадратура

повърхностен — лицев, външен, горен ‖ (*прен.*) лек, бегъл, привиден, лъжлив ‖ лекомислен, незадълбочен, незначителен, бегъл, лековерен, несериозен, безхарактерен ‖ леконравен, фриволен (*книж.*)

повърхностно — незадълбочено, лекомислено, несериозно, безразсъдно ‖ леко, излеко, бегло, привидно, отгоре-отгоре (*разг.*), надве-натри (*разг.*), през куп за грош (*разг.*), небрежно, през пръсти (*разг.*), как да е (*разг.*), на бърза ръка (*разг.*), криво-ляво (*разг.*), набързо

повявам — вея, навявам, духам, завявам, задухвам, лъхам, полъхвам, подухвам, облъхвам

повярвам — вземам за истина, вярвам, помислям, допускам, приемам, хващам вяра (*нар.*)

повяхвам — увяхвам, завяхвам, линея, полинявам, посървам, съхна, чезна, вехна, слабея, крея, клюмвам, губя се, пребледнявам, бледнея, избледнявам, изповяхвам, изпосървам

повяхнал — посърнал, завяхнал, увяхнал, слаб, отслабнал, отпаднал, клюмнал, изнемощял, бледен, пребледнял, тъмен, обезцветен

повяхналост — посърналост, слабост, немощ, отпадналост

погаждам — смирявам, спогаждам, примирявам, помирявам ‖ споразумявам, съгласявам

погаждам се (*разг.*) — другарувам, разбирам се, споразумявам се, сговарям се

погазвам — газя, тъпча, стъпквам, сгазвам ‖ (*прен.*) потъпквам, не тача, не зачитам, пренебрегвам

погалвам — галя, милвам, помилвам, гладя, поглаждам

поганец (*остар.*) — нечестивец (*остар.*), неверник, безверник, безбожник, еретик, езичник

погасявам — плащам, изплащам, амортизирам, правя вноски, правя погашение (*остар.*)

погашение (*остар.*) — плащане, изплащане, амортизация ‖ вноска, платка (*остар.*), анюитет

погвам (*разг.*) — гоня, подгонвам, потирвам (*разг.*) ‖ преследвам, изгонвам, пъдя, пропъждам, натирвам (*разг. грубо*)

погибел (*остар.*) — гибел, поразия (*разг.*), съсипия (*разг.*), беда, напаст, злощастие, злополучие, пагуба (*книж. остар.*), зло, провала

погивам — (*вж.*) загивам

поглаждам — гладя, погалвам ‖ милвам, помилвам

поглед — обзор ‖ (*прен.*) око, взор ‖ (*прен.*) представа, идея, понятие, разбиране

поглеждам — гледам, вдигам поглед, отварям очи, виждам, хвърлям поглед, попоглеждам, извръщам поглед (очи), заглеждам се, позаглеждам се, съглеждам, надничам, гледам под вежди (*разг.*), надзървам ‖ наглеждам, преглеждам, следя, наблюдавам, понаглеждам, оглеждам ‖ събуждам се, пробуждам се, проглеждам

поглъщам — нагълтвам, налапвам, изядам, гълтам, лапам, жадно гълтам, хапвам ‖ смуча, всмуквам, пия, попивам, приемам, абсорбирам ‖ (*прен.*) асимилирам, претопявам ‖ (*прен.*) изразходвам, изхабявам ‖ (*прен.*) обхващам, обземам, заемам, обемам, побирам

погнуса — отвращение, втръсване, възмущение, презрение, омерзение (*книж.*), гадност

погнусен съм — отвратен съм, догнусява ме, отвращава ме ‖ потресен съм, възмутен съм
погнусявам — гнуся, отвращавам, отблъсквам
погнусявам се — отвращавам се, гнуся се, гнус ме е, втръсва ми се, догнусява ме, изпитвам погнуса ‖ възмущавам се
поголовен — масов, повсеместен, общ, всеобщ
погребвам — заравям, закопавам ‖ (*прен.*) потулям, закривам, забравям
погрешен — грешен, сгрешен, неточен, неверен, лъжлив, неправилен, объркан, сбъркан, лъжовен (*поет.*), крив, непоправим
погрешка — грешка, опущение, неточност, неправилност, недостатък ‖ заблуждение, лъжа, недоразумение ‖ вина, простъпка, престъпление, прегрешение (*остар.*), грях (*църк.*), провинение
погрижвам се — грижа се, старая се, постаравам се, стремя се, трудя се, вземам мерки, гледам (*разг.*), работя, силя се ‖ безпокоя се, кахъря се (*разг.*), загрижен съм
погрознявам — обезобразявам се, ставам грозен, деформирам се
погрознял — (*вж.*) грозен
погром — разруха, катастрофа, разгром, поражение, съкрушение, гибел, съсипия (*разг.*), провала, опустошение, разорение
погубвам — губя, изпогубвам ‖ затривам (*нар.*), съсипвам, унищожавам, поразявам, убивам, отнемам (вземам) живота, изтребвам, премахвам, уморявам ‖ провалям
погълнат — глътнат, лапнат, нагълтан, налапан, излапан, изяден, консумиран, хапнат ‖ (*прен.*) изразходван, изхабен, загубен ‖ (*прен.*) зает, обзет, замислен, вглъбен, обхванат, вдаден, загрижен, мечтателен
под — дюшеме (*нар.*)
под — долу, отдолу
под дърво и камък (*разг.*) — навсякъде, по всички посоки, където ли не (*разг.*), вредом (*нар. разг.*), навред (*нар. разг.*), вред (*нар. разг.*), на всички страни
подавам — давам, връчвам, депозирам, предавам, представям, поднасям, предлагам
подавам се — показвам се, явявам се, появявам се, излизам навън, излизам наяве, виждам се, мяркам се ‖ никна, раста, пониквам, пораствам, изниквам
подавляващ — значителен, преобладаващ, превъзхождащ, голям, крупен, внушителен
подаденѐ (*нар.*) — дарба, способност, дар, заложба, талант, дарование (*книж.*), наклонност, надареност, предразположение
поданик (*остар.*) — гражданин, избирател, данъкоплатец
поданство (*остар.*) — гражданство
подарък — дар, дарение, армаган (*нар.*), бакшиш (*остар.*), спомен, сувенир
подарявам — даря, давам, надарявам, отстъпвам безвъзмездно, правя подарък (дарение)
подател — адресант, изпращач
податлив — неустойчив, неиздръжлив, мекушав, отстъпчив, слабохарактерен, изменчив ‖ наклонен, разположен, склонен, предразположен ‖ гъвък, способен, опитен, умел, ловък, надарен, годен
податливост — неустойчивост, неиздръжливост, мекушавост, слабохарактерност, отстъпчивост ‖ наклонност, склонност, предразположение, годност
подаяние (*остар.*) — милостиня, благодеяние, щедрост, даяние (*остар.*), лепта (*книж. остар.*), дар ‖ просия, милост
подбив (*нар.*) — подигравка, присмех, обида, язвителност, шега, смях, майтап (*разг.*)
подбивам — натъртвам, наранявам ‖ (*прен.*) подронвам, уронвам, накърнявам, излагам, засягам

подбивам авторитета — подронвам (подривам) авторитета, излагам, унижавам, засрамвам, компрометирам, злепоставям

подбирам — избирам, отбирам, отделям, сортирам, пресявам, прецеждам, правя подбор, подреждам

подбирам (*нар.*) — подкарвам, повеждам, откарвам, забирам (*нар.*) ‖ подемам, подхващам

подбор — отбор, избор, сортировка, асортимент, селекциониране

подбран — избран, отбран, качествен, доброкачествен, висококачествен, сортиран, селекциониран

подбуда — причина, повод, подкладка, подтик, основание (*книж.*), мотив, стимул (*книж.*), импулс (*книж.*), претекст, зародиш, тласък, подбудителство, подстрекателство, поощрение

подбуден — подтикнат, поощрен, тласнат, тикнат, насъскан, надъхан, придуман

подбудител — подстрекател, поощрител, вдъхновител, съветник, виновник, (*остар.*) агитатор

подбудителен — подстрекателен, поощрителен

подбудителство — подбуждане, подстрекателство, подстрекаване, поощрение, поощряване, насъскване, придумване, подучване

подбуждам — подстрекавам, подучвам, придумвам, подтиквам, наежвам, надъхвам, инспирирам (*книж.*), подбутвам, подкокоросвам (*разг.*), настървявам, насъсквам, влизам под кожата (*разг.*), подклаждам ‖ стимулирам (*книж.*), насърчавам, ободрявам, импулсирам (*книж.*), възбуждам, раздразням, фанатизирам, провокирам

подбутвам — подтиквам, подмушвам, подритвам, бутам, тласкам, ритам ‖ (*прен.*) подтиквам, подбуждам

подведен — включен, прибавен, причислен ‖ (*прен.*) измамен, заблуден, излъган, подлъган, подмамен

подведомствен — подвластен, подчинен

подвеждам — включвам, прибавям ‖ (*прен.*) измамвам, излъгвам, прилъгвам, заблуждавам, мамя, подлъгвам, лъжа, въвеждам в заблуждение, подмамвам, изигравам, надхитрям

подвеждам се — поддавам се, отстъпвам, скланям, не устоявам ‖ оставям да ме излъжат, подмамвам се

подвивам — подгъвам, прегъвам, извивам, превивам, свивам, сгъвам, огъвам, вгъвам, изкривявам, пречупвам, ломя, счупвам, пречупвам

подвиг — геройство, мъжество, самоотверженост (*книж.*) ‖ жест, замах

подвижен — движим, сменяем ‖ (*прен.*) жив, лек, пъргав, енергичен, бърз, гъвкав, деятелен ‖ разклатен

подвижност — пъргавина, живост ‖ променчивост, изменчивост

подвизавам се — работя, проявявам се, действувам, функционирам, оперирам ‖ навъртам се, намирам се, обитавам

подвиквам — извиквам, викам, изкрещявам, надавам вик

подвластен — зависим, подчинен, зависещ, подведомствен, низш, долен ‖ послушен, покорен

подвоумявам се — (*вж.*) двоумя се

подгизвам (*нар.*) — гизна (*нар.*), плуя (*нар.*), отъвам, кисна, мокря се, намокрям се, всмуквам, подмокрям се, напоявам се, накисвам се

подгонвам — гоня, погвам (*разг.*), потирвам (*нар.*), диря, сподирям, търся, догонвам ‖ гнетя, угнетявам, мъча, преследвам, не оставям на мира (*разг.*) ‖ пъдя, пропъждам, изгонвам, прокуждам (*нар.*), изпъждам, натирвам (*нар. грубо*), изтирвам (*нар.*), изтласквам, изтиквам, избутвам, изблъсквам, напъждам, разгонвам, отстранявам, изритвам

подготвен — готов, приготвен, натъкмен ‖ обучен, упражнен ‖ зрял, назрял, пригоден

подготвеност — готовност, подготовка, пригодност

подготвителен — встъпителен, въведителен, приготвителен, първоначален, предварителен, предшествуващ, предходен
подготвям — готвя, проектирам, уреждам, организирам, редя, тъкмя, гласи, натъкмявам, кроя, възнамерявам ‖ обучавам, тренирам ‖ приготвям, предразполагам
подготвям се — готвя се, приготовлявам се, стягам се (*разг.*) ‖ бера (набирам, събирам) сили ‖ обучавам се, упражнявам се
подготовка — приготовление, подготвителни работи, встъпление, въведение ‖ разработка, обработка ‖ обучение, упражнение, опитност, умение, знание ‖ начетеност, ученост, осведоменост, ерудиция (*книж.*)
подгъвам — (*вж.*) подвивам
подгъвка — ръб, дипла, плисе
поддавам се — податлив съм, отстъпвам, съгласявам се, скланям се, подвеждам се, не устоявам, увличам се, влияя се, повлиявам се, изпадам под влияние, не оказвам съпротива, огъвам се, пречупвам се
поддръжка — подкрепа, покровителство, протекция (*книж.*), опора, защита, закрила, помощ, застъпничество, подпора, упование (*книж.*), одобрение ‖ издръжка, прехрана ‖ сътрудничество, помощ, съдействие
поддържам — държа, задържам, придържам, подкрепям, подсилвам, подпирам ‖ крепя, закрепям, вардя, запазвам, покровителствувам, защищавам, оказвам помощ ‖ смятам, считам, мисля, съм на мнение ‖ давам издръжка, подпомагам, издържам ‖ отстоявам, застъпвам
поддръжник (*книж.*) — защитник, покровител, крепител ‖ партизан, последовател
подействувам — действувам, влияя, повлиявам, въздействувам, упражнявам влияние (въздействие, давление) (*книж.*), внушавам, диктувам
поделение — отдел, част, сектор, бранш, секция
поделям — разделям, деля, преполовявам
поделяне — делба, подялба, дележ, разделение, разпределение
подем — напредък, възход, прогрес, растеж, развитие, развой, разрастване, съвземане, възобновление, възраждане, цъфтеж, процъфтяване, просперитет (*книж.*), полет (*поет.*)
подемам — подхващам, залавям, подземам ‖ започвам, начевам, почвам ‖ eмвам (*нар. разг.*), подкачам ‖ подкарвам, подбирам, забирам ‖ заприказвам, заговорвам, започвам разговор
подемам се — повдигам се, съвземам се, възземам се (*книж. остар.*), издигам се
подземам — (*вж.*) подемам
подземен — (*прен.*) подмолен, таен, скрит, покрит, задкулисен
подземие — изба, зимник, галерия, шахта
подивявам — ставам див, затъпявам, отъпявам, оскотявам, оглупявам ‖ освирепявам
подивял — оглупял, див, пощурял, подлудял ‖ оскотял
подигравам се — надсмивам се, осмивам, иронизирам (*книж.*), присмивам се, вземам на смях (*разг.*), вземам на подбив (*нар.*), шегувам се, подмятам (*разг.*) хиля се (*разг.*), подхилвам се (*разг.*), подсмивам се, усмихвам се под мустак (*разг.*), майтапя се (*разг.*)
подигравателен — насмешлив, шеговит, присмешлив, ироничен (*книж.*), на подбив (*нар.*), на присмех, сатиричен, саркастичен, язвителен, присмехулен, комичен, карикатурен
подигравка — присмех, насмешка, подбив (*нар.*), ирония (*книж.*), сарказъм, язвителност, шега ‖ посмешище, играчка, гавра, карикатура (*разг.*), майтап (*разг.*) ‖ комедия
подир — после, след, отсетне, отпосле, сетне, след това, след малко ‖ зад, на задната страна, отдире

подирвам — диря, търся, издирвам, изследвам, следя, потърсвам, задирям, сподирям, претърсвам, претършувам

подирен — подирешен (*диал.*), послешен, сетнешен (*нар.*), следующ, следващ, последен, заден

подиум (*книж.*) — сцена, естрада, трибуна

подкана — подсещане, напомняне, припомняне

подканвам — подтиквам, поощрявам, насърчавам, подстрекавам, карам, подбуждам, каня ‖ подсещам, напомням, припомням

подкарвам — карам, водя, отвеждам, закарвам, завеждам, подбирам (*нар.*), забирам (*нар.*)

подкастрям — кастря, окастрям, кърша, окършвам, оголвам, подрязвам

подкачвам (*нар.*) — почвам, залавям, захващам, начевам, започвам ‖ подемам, предприемам, подхващам ‖ заговорвам ‖ задявам, задирям, дразня, предизвиквам

подкладка (*книж.*) — причина, повод, основание (*книж.*), първопричина, мотив, претекст, източник, първоизточник (*книж.*), начало, зародиш, зачатък ‖ тласък, подтик, подбуда, стимул (*книж.*), импулс (*книж.*), подбудителство, подстрекателство, поощрение, тенденция

подклаждам — подпалвам, запалвам, клада, паля, разпалвам, възпламенявам ‖ (*прен.*) подбуждам, подстрекавам, възбуждам, подтиквам, усилвам

подкова — петало (*диал.*), налче (*нар.*)

подкован (*прен. ново*) — просветен, начетен, подготвен, образован, обучен

подкокоросвам (*разг.*) — (*вж.*) подбуждам

подкопавам — подривам, подронвам, дълбая, рия (*нар.*) ‖ (*прен.*) минирам, сривам, раздрусвам, разклащам, разклащам основите, руша, роня, оронвам, отслабвам, опропастявам

подкосявам — пресичам, прерязвам

подкрепа — съдействие, помощ, подкрепление (*остар.*), поддръжка, подпора, опора, защита, закрила

подкрепен — подсилен, усилен, заздравен, затвърден, засилен ‖ подпомогнат, защитен ‖ обоснован, мотивиран, аргументиран (*книж.*), основан, доказан, основателен (*книж.*)

подкрепителен — усилвателен, заздравителен

подкрепление — резерва, помощ ‖ (*остар.*) (*вж.*) подкрепа

подкрепям — подпирам, придържам, подсилвам, поддържам, държа, задържам ‖ съдействувам, давам съдействие, помагам, защищавам ‖ обосновавам (*книж.*), доказвам, мотивирам, основавам, аргументирам (*книж.*), подкрепям с доказателства, скрепям (*книж. канц.*)

подкуп — рушвет (*остар.*), взятко-взятие (*остар.*), взятка (*остар.*)

подкупвам — давам подкуп, наемам, плащам ‖ (*прен.*) подмамвам, примамвам, привличам

подкупен — платен, продаден, продажник. продажен ‖ (*прен.*) подмамен

подкупник — наемник, продажник

подлагам — поднасям, предлагам ‖ подхвърлям, излагам

подлежащ — предстоящ, предназначен

подлежи (*книж.*) — предстои, предвижда се ‖ подпада, влиза, включва се

подлец — вероломник, измамник, долен, низък, перфиден (*книж.*), велзевул (*прен.*), безчестник, мизерник, лукавец ‖ подлизурко, влечуго, блюдолизец, сервилен, раболепен

подлизвам — мокря, подмокрям, кисна, накисвам, овлажнявам, подгизвам

подлизурко — угодник, ласкател, раболепен, сервилен, блюдолизец, влечуго, мазник (*разг.*), лукав, подъл, лицемер, (*прен. разг.*) мекотело

подлизурство — угодничество, сервилност, ласкателство, подмазване (*разг.*), раболепие, умилкване

подлизурствувам — (*вж.*) подмазвам се (*разг.*)

подложка — поставка, основа, ложе, пиедестал, подножие, фундамент

подлост — вероломство, изневяра, изменничество, измама, перфидност (*книж.*), вероотстъпничество, предателство ‖ безчестие, срам, мръсотия, низост, гадост, гнусота, лукавство, ехидност, византийщина (*прен.*), подлизурство, езуитщина (*прен. разг.*), двуличие, коварство, задкулисие (*книж.*)

подлудявам — обезумявам, лудея ‖ вбесявам се, нервирам се, дразня се, раздразням се, освирепявам

подлудял — луд, пощурял (*разг.*), щур (*разг.*), обезумял, не е с всичкия си (*разг.*)

подлъгвам — (*вж.*) подмамвам

подмазвам се (*разг.*) — мазня се, подлизурствувам, сервилнича, подмилквам се, угоднича, любезнича, докарвам се (*разг.*), правя мили очи (*разг.*), умилквам се, присламчвам се (*разг.*), сламча се (*диал.*), ласкателствувам, унижавам се, раболепствувам

подмамвам — подлъгвам, измамвам, мамя, лъжа, излъгвам, подвеждам, надхитрям, изхитрям, изигравам ‖ примамвам, увличам, прелъстявам, изльстявам

подмамен — подведен, изигран, подлъган, измамен, излъган, прилъган, примамен, привлечен, повлечен ‖ изльстен, прелъстен

подмамка — примамка, стръв, уловка ‖ капан, примка ‖ залъгалка

подмигвам — смигвам, намигвам

подмилквам се — галя се, глезя се, умилквам се, увъртам се, усуквам се (*разг.*) ‖ (*вж.*) подмазвам се

подминавам — отминавам, отдалечавам се, не се спирам, преминавам, задминавам

подмладявам — подновявам, възобновявам, модернизирам

подмокрям — подливам, подгизвам, прогизвам, накисвам, наквасвам, мокря, намокрям, измокрям, напоявам, навлажнявам, овлажнявам

подмолен — подполен (*книж.*), подземен, скрит, таен, потаен, конспиративен, нелегален, заобиколен, задкулисен ‖ подъл, низък, презрян

подмушвам — мушкам, бода, подбутвам ‖ (*прен.*) (*вж.*) подтиквам

подмятам — подхвърлям, мятам ‖ (*прен. разг.*) подигравам, осмивам, подсмивам се, закачам, шегувам се, вземам на смях, вземам на подигравка, вземам на подбив (*нар.*), иронизирам (*книж.*), излъгвам, измамвам, пращам за зелен хайвер (*разг. ирон*) ‖ (*прен.*) намеквам, правя алюзия (*книж.*), загатвам, правя си устата (*разг.*), подпитвам ‖ апострофирам

подмятане — (*прен. разг.*) алюзия (*книж.*), намек, подхвърляне, загадка, загатване

поднасям — предлагам, представям, сервирам, подлагам, давам, подарявам ‖ (*разг.*) закачам, подигравам, залъгвам

подновявам — възобновявам, модернизирам, подобрявам, подправям, възстановявам, променявам, подмладявам, опреснявам

подножие — основа, база, фундамент, пиедестал

подобава — прилича, съответствува, подхожда, мяза (*разг.*), схожда, допада, приляга, отива (*разг.*), бива (*разг.*), достойно е, както трябва, редно е, прилично е

подобаващ — съответен, подходящ, отговарящ, респективен, приличен

подобен — сходен, еднакъв, идентичен, аналогичен, еднообразен, равен, еднороден, точен, такъв, същ, същински, буквален, текстуален, сроден, тъждествен (*книж.*) ‖ съответен, приличен, подходящ

подобие — сходство, сродство, близост, родство, еднаквост, еднообразие, аналогия, идентичност (*книж.*), съответствие, равенство, уподобяване, отъждествяване (*книж.*), тъждественост (*книж.*), прилика, общ-

ност, точност ‖ копие, образец, прототип

подобрѐн — подновен, обновен, усъвършенствуван, възобновен, преобразѐн, подправен, модернизиран

подобрение — усъвършенствуване, промяна, подновяване, мероприятие, поправка, преобразование, реформа, мелиорация ‖ успех, напредък, прогрес

подобрявам — усъвършенствувам, модернизирам, преобразувам, разхубавявам, подновявам, обновявам, поправям

подозирам — допускам, предполагам, заподозирам, усъмнявам се, съмнявам се, имам съмнение (подозрение) (*книж.*), не се доверявам, опасявам се

подозрение — съмнение, недоверие, недоверчивост, мнителност, скептицизъм (*книж.*), страх, боязън (*книж.*), опасение

подозрителен — недоверчив, мнителен, плашлив, страхлив, боязлив, скептик (*книж.*), невярващ ‖ съмнителен, загадъчен, несигурен, опасен, вдъхващ страх (недоверие, опасение)

подозрителност — (*вж.*) подозрение

подозрян — съмнителен, заподозрян, подозрителен, загадъчен

подочувам — чувам, слушам, давам ухо, вслушвам се ‖ долавям, научавам, узнавам, идва до ушите ми (до слуха ми)

подпадам — числя се, причислен съм, зачислен съм, зачислявам се, причислявам се, оказвам се в, включен съм

подпалвам — паля, запалвам, палвам, светвам, правя огън, разпалвам, разгарям, възпламенявам, възпалвам (*поет.*), горя ‖ (*прен.*) възбуждам, подбуждам, наелектризирам, ентусиазирам

подпирам — поддържам, крепя, подкрепям, държа, задържам, слагам подпора

подпитвам — питам, запитвам, разпитвам, задавам въпрос, изследвам, попитвам, позапитвам

подплашвам — плаша, изплашвам, заплашвам, тревожа, безпокоя, сплашвам, смущавам, разтревожвам, тормозя, гнетя, поставям в паника

подплашвам се — (*вж.*) плаша се

подплъзвам се — (*вж.*) подхлъзвам се

подполен (*книж.*) — (*вж.*) подмолен

подполие (*книж.*) — нелегалност, конспиративност, скритост

подпомагам — давам помощ, поддържам, подкрепям, подсилвам, засилвам, облекчавам, улеснявам, способствувам, съдействувам ‖ покровителствувам, браня, защищавам, протежирам (*книж.*) ‖ издържам, давам издръжка

подпора — стълб, основа, база, почва ‖ (*прен.*) защита, закрила, опора, подкрепа, помощ, покровителство, упование (*книж.*)

подправен — изкуствен, неестествен, фалшив, фалшифициран, престорен

подправка — фалшификация

подправям — подновявам, променявам, възобновявам ‖ фалшифицирам

подпухвам — отичам, подувам се, надувам се, набъбвам

подпухнал — надут, подут, отекъл, голям, уголемен, едър, наедрял, поподут, увеличен, набъбнал

подпухналост — оток, подуто, подутина

подработвам (*книж.*) — обработвам, разработвам, приготвям, подготвям

подравнен — изравнен, равен, гладък, уеднаквен, изгладен, огладен

подравнявам — изравнявам, уравнявам, приравнявам, равня, уеднаквявам, изглаждам, оглаждам

подравям — (*вж.*) подривам

подражавам — възпроизвеждам, копирам, повтарям, имитирам, вземам за модел, следвам, наподобявам, вървя по стъпките (*разг*).

подражание — подражателство, подражаване, имитация, копиране, наподобяване, уподобяване, повторение, пародия

подражател — имитатор ‖ плагиатор

подражателство—(*вж.*) подражание

подразбирам — разбирам, схващам, подразумявам, досещам се, догаждам се, отгатвам, прозирам, проумявам

подразделение — отдел, разделение, класификация, част, дял, глава, параграф

подразделям — класирам, подреждам, групирам, деля, разделям, сортирам, редя

подразумявам (*остар.*) — (*вж.*) подразбирам

подраствам — израствам, пораствам, раста, нараствам, развивам се, едрея

подреждам — редя, нареждам, класирам, класифицирам, систематизирам, събирам, подбирам, групирам, сортирам, деля, разделям, подразделям ‖ слагам ред, внасям ред (порядък), разтребвам ‖ гласял, нагласям, тъкмя, натъкмявам, обзавеждам.

подривам — подкопавам, подронвам, дълбая, рия (*нар.*) ‖ (*прен.*) минирам, съсипвам, опропастявам, разклащам, отслабвам, раздрусвам, разклащам основите, руша

подрипвам (*нар.*) — подскоквам, хопвам, подскачам, рипам (*нар.*)

подритвам — подмятам, подбутвам, подхвърлям, ритам ‖ (*прен.*) пренебрегвам, изоставям, неглижирам (*книж.*)

подробен — изчерпателен, обстоен (*книж.*), обстоятелствен, пълен, всестранен, детайлен, обширен ‖ прецизен, точен, щателен

подробно — обстойно (*книж.*), изчерпателно, пълно, обширно, всестранно, в детайли, детайлно, в подробности, надълго (*разг.*), нашироко (*разг.*), надълго и нашироко (*разг.*), изцяло, обстоятелствено, пространно, открай докрай, от игла до конец (*разг.*), всичко

подробност — дреболия, детайл, дребнавост, незначителност, багатела ‖ обстойност (*книж.*), изчерпателност ‖ прецизност, точност

подронвам — (*вж.*) подривам

подрусвам — поклащам, полюлявам, попоклащам, поподрусвам, разтърсвам, поразтърсвам, пораздвижвам, клатя, друсам, клатушкам, люлея, движа

подрямвам си — поспивам си, заспивам, унасям се, унася ме, позаспивам, подрямвам, поподрямвам, почивам си, поотпочивам си

подсещам — напомням, припомням, спомням, подсказвам, навеждам на мисъл (*книж.*), давам да се разбере, внушавам, сещам (*нар.*), досещам

подсещане — припомняне, досещане, спомняне, хрумване, напомняне, внушение

подсилвам — усилвам, заздравявам, заякчавам, затвърдявам, засилвам, закрепвам, консолидирам, стабилизирам, подкрепям, стимулирам, позасилвам, поусилвам ‖ подчертавам, наблягам, натъртвам

подсилване — усилване, укрепване, засилване, заякчаване, уякчаване, поусилване, стабилизиране, подкрепване

подсилен — усилен, засилен, заздравен, затвърден, уякчен, заякчен ‖ подпомогнат, подкрепен

подсказвам — подшушвам, нашепвам, шепна, суфлирам ‖ диктувам, заповядвам ‖ внушавам, вталпявам, подучвам, подсещам, насочвам на мисъл

подскачам — скачам, рипам (*нар.*), подрипвам (*нар.*), подхепвам се, играя, припкам, хопвам, друсам се, хецкам се (*диал.*)

подслон — заслон, сушина, навес ‖ убежище, прибежище, скривалище, приют ‖ закрила, защита

подслонявам — приютявам, прибирам, заслонявам, скривам, давам подслон, давам убежище, прислонявам ‖ запазвам, закрилям, защищавам

подслушвам — давам ухо, вслушвам се, подочувам ‖ шпионирам
подсмивам се — кискам се (*разг.*), хиля се (*разг.*), подхилвам се (*разг.*), ухилвам се (*разг.*), усмихвам се, смея се под мустак (*разг.*), надува ме на смях (*разг.*), напушва ме на смях (*разг.*) ‖ присмивам се, подигравам се, иронизирам (*книж.*)
подстрекавам — подбуждам, подучвам, насъсквам, подбутвам, подмушвам, подтиквам, насърчавам, надъхвам, влизам под кожата (*разг.*), възбуждам, фанатизирам, импулсирам (*книж.*), инспирирам (*книж.*), вдъхновявам, настървявам, придумвам (*нар.*), наговарвам, надумвам (*нар.*), тласкам
подстрекател — подбудител, поощрител, вдъхновител, съветник
подстрекателен — подбудителен
подстрекателство — подбудителство, подтикване, насъскване, настървение, поощрение, вдъхновение
подсъдим — обвиняем, виновник
подсъзнателен (*книж.*) — несъзнателен, инстинктивен, интуитивен, неволен ‖ машинален, механически
подтик — мотив, подбуда, насърчение, стимул (*книж.*), импулс (*книж.*), тласък, подкладка, причина, интерес, подем
подтиквам — подбуждам, подклаждам, стимулирам (*книж.*), тласкам, подбутвам, поощрявам, импулсирам (*книж.*), подканвам, подмушвам, ускорявам ‖ подстрекавам, придумвам, надумвам, насъсквам, насърчавам, възбуждам, вдъхновявам, въодушевявам, ободрявам
подтискам — газя, мачкам, смачквам, тъпча, смазвам, сплесквам, сгазвам ‖ (*прен.*) гнетя, угнетявам, измъчвам, притеснявам, изтезавам ‖ заробвам, подчинявам
подтиснат — подчинен, победен, заробен ‖ (*прен.*) измъчен, изтезан, угнетен, гнетен, тормозен, изтерзан, с подтиснат дух (*книж.*), мизантроп (*книж.*), мрачен
подтиснатост — мрачно настроение, угнетеност, угнетение, гнет, кошмар, униние, подтиснат дух (*книж.*), песимизъм, депресия, меланхолия, притеснение, мъка, съклет (*нар.*)
подтисник — угнетител, притеснител, деспот, сатрап, мъчител, насилник, тиранин, диктатор
подтиснически — насилнически, деспотичен, тираничен, гнетущ, притеснителен, диктаторски, жесток
подтисничество — насилничество, деспотизъм, тирания, гнет, насилие, безправие, робство
подувам се — надувам се, набъбвам, уголемявам се, наедрявам, издувам се, нараствам, увеличавам се ‖ подпухвам, отичам, възпалявам се, имам възпаление (оток)
подуване — възпаление, оток, подпухване
подут — набъбнал, надут, нараснал, уголемен, увеличен, издут ‖ подпухнал, отекъл
подутина — оток, възпаление, подуто, подпухнало, подпухналост
подухва — вее, навява, повява, лъха, духа, понавява, полъхва
подучвам — наговарвам, надумвам, (*нар.*), придумвам (*нар.*), подбуждам, подтиквам, подстрекавам, насъсквам, увещавам
подушвам — душа, мириша, усещам, надушвам ‖ (*прен.*) предусещам, предугаждам, предчувствувам, предвиждам, разбирам, прозирам, догаждам, узнавам, научавам
подхващам — залавям, подземам, подемам, емвам (*нар. разг.*), подкачам (*нар.*), подбирам (*нар.*) ‖ започвам, начевам, захващам, предприемам ‖ (*нар.*) заговорвам
подхвърлям — подмятам, хвърлям, мятам, захвърлям, подритвам, прехвърлям ‖ (*прен.*) намеквам, загатвам, споменавам, правя алюзия (*книж.*), лансирам (*книж.*)
подхвърлям на — подлагам на
подхепвам се (*диал.*) — подскачам, мятам се, рипам (*нар.*)

подхлъзвам някого (*разг. грубо*) — излъгвам, измамвам, изигравам, изхитрявам, надхитрям, хързулвам (*диал.*)

подхлъзвам се — плъзгам се, хързулвам се (*диал.*), търкулвам се, плъзвам се, хлъзвам се ‖ падам, пропадам, провалям се, загубвам почва (*книж.*) ‖ излъгвам се, измамвам се, оставям да ме излъжат

подхлъзване — (*прен. разг.*) падение, провала, пропадане ‖ измамване, излъгване

подход — маниер, начин, метод, третиране, тактика, практика, способ ‖ подстъп

подходящ (*книж.*) — подходен, подхождащ, целесъобразен, удобен, сгоден, благоприятен, навременен, своевременен ‖ съобразен, съответен, отговарящ, уместен, подобаващ, респективен, надлежен ‖ сходен, подобен, еднакъв, същински, лйкаприлйка (*разг.*)

подхождам — подобавам, приличам, прилягам, съответствувам, съвпадам, отговарям, уйдисвам (*разг.*), допадам, мязам (*диал.*), отивам, схождам, прилягам, идвам точно, удобен съм

подхожда ми — отива ми, мяза ми (*диал.*), прилича ми, подобава ми, съответствува ми, допада ми, приляга ми

подхранвам — храня, питая (*книж.*), захранвам, изхранвам, кърмя, откърмям ‖ (*прен.*) култивирам, насаждам, развивам, създавам

подценен — недооценен ‖ пренебрегнат, незачетен

подценявам — недооценявам, обезценявам, не зачитам, омаловажавам, пренебрегвам, понижавам, неглижирам (*книж.*), намалявам

подчертавам — (*прен.*) подсилвам, наблягам, натъртвам, обръщам внимание, придавам значение, слагам ударението (*книж.*), изтъквам, дебело подчертавам (*книж.*)

подчертан — ярък (*прен.*), подсилен, очебиещ

подчинен — зависим, подвластен, подведомствен, низш, зависещ, долен, послушен, покорен, второстепенен ‖ заробен, поробен, васален

подчинение — подчиненост, зависимост, иерархия, субординация ‖ робство, заробване, поробване ‖ послушание, покорство

подчиненост — (*вж.*) подчинение

подчинявам — поставям в зависимост, респектирам, покорявам, заробвам, поробвам, държа в подчинение (*книж.*), превивам врата (*разг.*), сядам на врата (*разг.*), умирявам, смирявам, укротявам, подтискам, поставям във вериги, оковавам ‖ завоювам, овладявам

подчинявам се — покорявам се, отстъпвам, прекланям се, прекланям глава, изпълнявам, слушам, подвивам врат (*нар.*)

подшушвам — (*вж.*) подсказвам, загатвам, внушавам

подъл—лицемерен, перфиден (*книж.*), лукав, хитър, ехиден ‖ низък, долен, презрян, презрителен, позорен, мерзък, гнусен, непристоен, недостоен, безчестен ‖ вероломен, изменчив, изневерник, предател ‖ работепен, сервилен, робски

подяждам — подривам, сривам, разрушавам, събарям, разяждам ‖ (*прен.*) ощетявам, вкарвам в разноски (*разг.*), завличам (*разг.*), причинявам загуба, ограбвам

поезия — лирика, лиризъм ‖ стихотворение

поемам — (*вж.*) хващам ‖ започвам ‖ наследявам, продължавам

поемам грижа — заемам се, отговарям, грижа се, нося отговорност, полагам грижи (усилия)

поет — стихотворец, стихоплетец (*ирон.*)

поетичен — лиричен, художествен, стихотворен

пожалвам — жаля, съжалявам, щадя, пощадявам, смилявам се, прощавам, помилвам

пожар — огън, пламък, пожарище ‖ (*прен.*) война, (*остар.*) революция

пожарище — (*прен.*) развалина, разрушение, пепелище ‖ пожар
пожелавам — (*вж.*) поисквам
пожелан — (*вж.*) поискан
пожелание — желание, стремеж, воля, искане, щение (*остар.*), молба ‖ предложение, мнение ‖ благопожелание
пожертвувам — губя, загубвам, изгубвам, хвърлям, рискувам ‖ посвещавам, отдавам, обричам
пожертвуван — жертвуван, загубен, рискуван, сбречен, отдаден, определен, предопределен, посветен
пожертвуване — милост, дар, дарение, благотворителност
пожертвувателен — отдаден, всеотдаен ‖ благотворителен
пожизнен — доживотен, за цял живот
пòза — положение, стойка, състояние ‖ фасон (*разг.*), надуване (*разг.*), театралност, театралничене
позабравям — забравям, не помня ‖ пренебрегвам, пропускам, изпускам
позавъртам се — завъртам се, обикалям, наобикалям, наминавам, навъртам се, мяркам се, навестявам се
позагатвам — загатвам, запитвам, задавам въпрос, намеквам, правя намек (*книж.*), правя алюзия (*книж.*), продумвам, споменавам
позаглеждам — зяпам (*разг.*), гледам, виждам, поглеждам, оглеждам, вглеждам се, съглеждам, заглеждам се, зървам, забелязвам, спирам погледа си, зазяпвам се (*разг.*), позазяпвам се (*разг.*), попоглеждам
позагнивам — гния, загнивам, разлагам се, разпадам се, прогнивам, изгнивам, угнивам, разкапвам се, поугнивам, схумвам се (*диал.*), сплувам се (*разг.*), окапвам, поскапвам се, поразкапвам се, поразпадам се
позазяпвам се (*разг.*) — (*вж.*) позаглеждам (се)
позакривам — закривам, прикривам, потулям, притулям, поскривам, скривам
позамислям се — замислям се, задавам си въпрос, съсредоточавам се, разсъждавам, размислям се, спирам вниманието си
позастарявам — застарявам, старея, ставам стар, остарявам, състарявам се, минавам години, одъртявам (*нар.*), дъртея (*нар.*)
позатягам — притягам, попритягам, затягам, стягам, постягам, попостягам ‖ стабилизирам, заздравявам, закрепвам
позачудвам се — (*вж.*) чудя се
позволен — разрешен, дозволен (*остар.*), допуснат, допустим, незабранен, ненаказуем, възможен, приет, правилен, законен, легален ‖ търпим, поносим, оторизиран (*книж.*)
позволение — разрешение, съгласие, одобрение, дозволение (*остар.*) ‖ оторизация (*книж.*), пълномощие, правомощие (*книж.*), право, свобода
позволителен — разрешителен, одобрителен, утвърдителен
позволявам — разрешавам, давам (*диал.*), допускам, приемам, дозволявам (*остар.*) ‖ понясям, търпя, толерирам (*книж.*), давам възможност, давам съгласие, давам разрешение ‖ упълномощавам, оторизирам (*книж.*)
поздрав — привет, приветствие, поздравление (*остар.*), поклон, благопожелание, почит, уважение, почитание, много здраве (*разг.*)
поздравителен — приветствен
поздравление (*остар*). — (*вж.*) поздрав
поздравявам — приветствувам, пращам поздрав, пращам много здраве (*разг.*), изразявам почит (уважение) ‖ честитя
позив — апел, призив, обращение, възвание, повик, прокламация, зов, приглашение (*остар.*), покана
позирам — (*прен.*) правя фасони (*разг.*), надувам се (*разг.*), театралнича, превземам се, капризнича, маниернича
позиране — превзетост, неестественост, капризничене, маниерност, театралничене

позитивен — (*вж.*) положителен
позиция — положение, разположение, място, ситуация, обстоятелство, база, терен ‖ схващане, разбиране, становище, мнение, гледище, твърдение, теза
познавам — различавам, разграничавам, правя разлика, отличавам, разпознавам ‖ отгатвам, проумявам, разбирам, схващам, догаждам се, угаждам (*диал.*), усещам, предугаждам, предусещам, долавям, налучавам, налучквам, предчувствувам ‖ знам, опознавам, научавам, изучавам
познаваем (*книж.*) — разбираем, разгадаем, различим, достъпен, опознаваем
познавач — специалист, компетентен, вещ, запознат, сведующ, подготвен, експерт, вещо лице
познание — знание, наука, ерудиция (*книж.*), сведение ‖ компетентност, вещина, подготвеност, опитност
познанство — връзка, отношение, близост, дружба
познат — известен, знаен (*нар.*), явен, личен, именит, прочут ‖ опознат, разучен, разследван ‖ познайник, близък
позовавам се — осланям се, силая се (*книж. канц.*), основавам се, аргументирам се (*книж.*), вземам за доказателство
позор — безчестие, срам, скандал, низост, петно, опетняване, презрение
позорен — оплют (*разг.*), опозорен, изложен
позоря — опозорявам, безчестя, посрамвам, срамя, компрометирам, петня, калям, черня, мърся, хвърлям кал (*разг.*), хуля, охулвам, клеймя (*прен.*), излагам, засрамвам, посрамвам кепазя (*разг. остар.*), окепазявам (*разг. остар.*),
позьор (*книж.*) — фанфарон (*разг.*), надут, превзет
поиздрасквам — дращя, надрасквам, одрасквам
поиздумвам (*разг.*) — изказвам, издумвам (*разг.*), изричам, изговорвам, изхортувам (*диал.*), поизказвам си, наговорвам се
поизлъгвам — не казвам истината, премълчавам истината, притайвам истината, излъгвам, лъжа, слъгвам (*нар.*), послъгвам (*нар.*)
поискан — изискан, пожелан, искан, желан, търсен, потърсен, измолен, очакван, бленуван
поисквам — пожелавам, искам, ща (*нар.*), търся, стремя се, бленувам ‖ моля, измолвам, помолвам, изпросвам, попросвам
поисква ми се — доисква ми се (*нар.*), петимен съм (*нар.*), ще ми се (*нар.*), желая, пожелавам, ревне ми се (*разг.*), поревва ми се (*разг.*)
показ — изложение, изложба, излагане, наяве ‖ демонстрация
показание — свидетелствуване ‖ индикация (*книж.*)
показателен — указателен, индикативен (*книж.*) ‖ характерен, типичен, подчертан, ясен, явен, за отбелязване
показвам — соча, посочвам, означавам, обозначавам, отбелязвам, определям, изтъквам, откривам, представям, явявам ‖ демонстрирам, продемонстрирвам, излагам, показвам на бял свят (*разг.*), излагам на бял свят (*разг.*), изкарвам наяве (*разг.*) ‖ разкривам, разбулвам ‖ обръщам внимание, сигнализирам
показвам се — появявам се, представям се, явявам се, излизам напред, подавам се, бия на очи (*разг.*), правя впечатление, проличавам, хвърлям се в очи (*разг.*), изплувам, излизам на повърхността, лъсвам, излагам се, изпъквам, откривам се, подавам се, излизам навън, виждам се, мяркам се, блясвам ‖ никна, изниквам, възниквам, раста, израствам, зараждам се
показвам си зъбите (*разг.*) — зъбя се, озъбвам се ‖ (*прен.*) ръмжа, съскам, недоволствувам, хапя

показен — примерен, образцов ‖ демонстративен
покайвам се — кая се, разкайвам се, съжалявам, признавам грешката си
покана — повикване, призоваване, приглашение (*остар.*), призив, калесване (*нар.*)
поканвам — каня, призовавам, повиквам, зова, викам, свиквам, приглашавам (*остар.*), калесвам (*нар.*), приканвам ‖ подканвам, подтиквам
покарвам — никна, пониквам, изниквам, израствам, избуявам
покатервам се — (*вж.*) покачвам се
покачвам се — качвам се, изкачвам се, възкачвам се, възсядам, сядам отгоре, катеря се, покатервам се, хепвам се (*диал.*), мятам се, яхвам
покаяние (*църк.*) — изповед, смирение, каене ‖ разкаяние, съжаление, признание
покаяник (*църк.*) — разкаяник, смирен, отшелник
поквара — разврат, корупция, битово разложение, разпуснатост, безнравственост, развала, разплох (*книж.*), деморализация, развратеност, извратеност, падение, провала, декаданс
покварен — корумпиран, развратен, развален, пропаднал, провален, нравствено (морално) паднал (*книж.*), безнравствен, деморализиран, извратен, безсрамен, безочлив, циничен (*книж.*), неморален, разпуснат, битово разложен, разложен
покварям — развращавам, корумпирам, разлагам, действувам разложително, развалям, извращавам, опорочвам, деморализирам
покланям се — прекланям се, навеждам се, правя поклон, свеждам глава, поздравявам
поклащам — клатя, друсам, мърдам, люлея, разклащам, размърдвам, раздрусвам, разлюлявам, подрусвам, помръдвам, полюлявам
поклон — поздрав, почитание, привет, метан (*нар.*) ‖ преклонение (*книж.*), поклонение
поклонник — почитател, ценител, обожател, последовател ‖ хаджия (*нар.*)
покои — палати, дворци, чертози (*остар. поет.*)
покой — отдих, почивка, спокойствие, мир, тишина, безмълвие ‖ застой, застоялост, стагнация, неподвижност, бездействие, равновесие, устойчивост, затишие
покойник — мъртвец, смъртник, починал, труп
поколебавам се — (*вж.*) колебая се
поколение — генерация, род, потомство, деца, наследници
покорен — послушен, кротък, смирен, изпълнителен, дисциплиниран ‖ преклонен, подвластен, подчинен
покорен — заробен, поробен, обезправен, подчинен, победен, завладян, разгромен, поразен, смазан, разбит, сразен, завоюван, пленен ‖ обуздан, смирен
покорител — завоевател, окупатор, заробител (*остар.*), поробител
покорност — (*вж.*) покорство
покорство — покорност, послушание, смирение, смиреност, подчинение, примирителност ‖ робство, подчиненост
покорявам — поставям в зависимост, превивам врата (*разг.*), смирявам, умирявам, подтискам, смачквам ‖ заробвам, поробвам, завоювам, пленявам
покорявам се — мирувам, изпълнявам, слушам, прекланям се, подчинявам се, покорствувам, примирявам се
покосявам — кося, окосявам, изкосявам ‖ (*прен.*) повалям, събарям, унищожавам, помитам, убивам, премахвам, изтребвам, умъртвявам
покрай — около, околовръст ‖ (*разг.*) успоредно, паралелно, заедно, наред с, редом с, освен
покрайнина — окрайнина, крайнина, край, област ‖ предградие
покрив — стряха, покров (*остар.*) ‖ (*прен.*) дом, къща, жилище, убежище, приют ‖ гостоприемство

покривам — завивам, обвивам, скривам, закривам, забулям, прибулям ‖ захлупвам, прихлупвам, похлупвам, затрупвам, заравям, засипвам ‖ затъмнявам, прикривам ‖ застилам, осейвам, постилам
покрива се — съвпада, съответствува
покривка — покривало, чаршаф (*нар.*), завивка
покрит — завит, скрит, закрит, забулен, затулен ‖ захлупен, прихлупен, затрупан, заровен, засипан ‖ заслонен, на завет, под стряха, под покрив ‖ осеян, постлан, застлан, засеян
покров (*остар.*) — покривало, покривка, саван
покровител — защитник, застъпник, закрилник, настойник, благодетел, спасител, меценат, патрон, попечител, опекун, господар
покровителство — защита, застъпничество, протекция (*книж.*), опора, закрила, патронаж (*книж.*), опека, опекунство, настойничество, попечителство
покровителствен — покровителски ‖ бащински, застъпнически
покровителствувам — защищавам, застъпвам се, браня, предпазвам, вардя, закрилям, протежирам (*книж.*), крепя
покруса — мъка ‖ удар, сътресение, поразия (*разг.*), съсипия (*разг.*), съкрушение, нещастие
покрусен — разбит, разнебитен, сломен, съсипан, съкрушен, смазан, поразен, сразен ‖ отчаян, отпаднал, убит духом (*книж.*)
покрусявам — разбивам, сломявам, съсипвам, съкрушавам, разнебитвам, смазвам, сразявам, поразявам ‖ отчайвам, убивам духом (*книж.*)
покупател (*остар.*) — потребител, консуматор, купувач
покушение — атентат, нападение, убийство
покъртвам — трогвам, затрогвам, вълнувам, развълнувам, разчувствувам, предизвиквам състрадание (жал), просълзявам, разплаквам, натъжавам, разтъжавам
покъртен — трогнат, разчувствуван, развълнуван, затрогнат, просълзен, разплакан, потресен
покъртителен — трогателен, прочувствен, вълнуващ, емоционален, затрогващ, развълнуван ‖ трагичен, плачевен, скръбен, тъжен, печален ‖ сърцераздирателен, жален, жалостен, умилителен, умилен (*нар.*), патетичен
по-късно — след това, насетне, оттук нататък, след туй, нататък, по-после, впоследствие (*книж.*)
покътвам — докосвам, допирам, засягам, пипам, барам (*разг.*), закачам, бутам (*разг.*), побутвам (*разг.*)
покъщнина — мебели, движимости, мобилировка, домашни вещи
полага ми се — пада ми се, следва ми се имам право, припада ми се, имам дял, имам пай (*разг.*)
полагам — турям, слагам, поставям, намествам, разполагам
полагам грижи — грижа се, трудя се, потрудвам се, старая се, погрижвам се, постаравам се, вземам мерки, полагам старание
полагам основи (*книж.*) — (*вж.*) основавам, учредявам
полазвам — лазя, пълзя, пъпля, шавам (*разг.*), движа се, мърдам, гъмжа, пропълзявам, припълзявам, прилазвам, припъплям, долазвам, домъквам се, доближавам се
полакомен — лаком, алчен, ненаситен
полакомявам се — лакомя се, проявявам лакомия (*разг.*), ламтя, поламтявам, нахвърлям се
поламтявам — (*вж.*) полакомявам се
поласкавам — лаская, хваля, възнасям, превъзнасям, похвалвам
поле — равнина, терен, кър (*нар.*) ‖ (*прен.*) поприще, простор ‖ фон, основа
полегат — наклонен, наведен, легнал, кривнат, накривен, изкривен, стръмен

полезен — потребен, изгоден, износен, доходен, резултатен, оползотворен, утилитарен (*книж.*), лукративен (*книж.*) ‖ ценен, благотворен, благоприятен, удобен, общополезен

полека — бавно, без бързане, малко по малко, полека-лека (*разг.*), лека-полека (*разг.*), едва-едва, постепенно, полечка (*нар.*), яваш-яваш (*разг.*) ‖ мудно, тежко, лениво, нехайно

полемизирам (*книж.*) — споря, дискутирам, диспутирам, препирам се, разисквам, предизвиквам спор, водя полемика (*книж.*), водя спор

полемика (*книж.*) — спор, диспут, прение (*остар.*), препирня, разискване, пререкание

полет — излитане, летене, хвърчене ‖ (*прен.*) порив, устрем, жар, ентусиазъм, увлечение ‖ подем, развитие, възход

полетявам — (*вж.*) политам

полза — изгода, придобивка, печалба, интерес, облага, кяр (*нар.*), файда (*разг.*), преимущество, резултат, награда, цена ‖ добив, доход, приход

ползотворен — (*вж.*) полезен

ползувам се — извличам полза, получавам облага ‖ имам, притежавам, разполагам, имам на разположение, боравя, служа си, употребявам, коланя (*нар.*)

ползува се — употребява се, върви, служи, е в употреба, използува се, прилага се, намира приложение

ползуване — употреба, употребление, използуване, приложение

поливам — обливам, заливам, мокря, намокрям, измокрям, ръся, наръсвам, споливам, пръскам, напръсквам

полинявам — линея, излинявам, крея, вехна, съхна, топя се, слабея, посървам, повяхвам, ставам блед, избледнявам, пожълтявам

полирам — лакирам, лъскам, излъсквам, изглаждам, шлифовам, гланцирам

политам — полетявам, литвам, хвърквам, понасям се, подемам се, втурвам се, устремявам се, излитам, изхвръквам, хвърлям се ‖ залитам, падам, клатя се, люлея се, клатушкам се, олюлявам се, кандилкам се (*разг.*)

политика — общественост, държавничество, дипломация ‖ тактика ‖ (*прен. разг.*) хитрина, ласкателство, угодничество, лицеприятие, подмилкване

политикан (*прен.*) — хитър, ловък, изкусен

политиканствувам — бистря политиката (*разг.*)

политичен — тактичен, хитър, ловък, изкусен ‖ дипломатичен

политически — държавнически, обществен, граждански

полица — етажерка, рафт, лавица

полицейщина — гнет, преследване, тормоз, подтисничество, терор

поличба (*остар.*) — личба (*книж.*), знак, предзнаменование, знамение, коба (*нар. поет.*), прокоба (*поет.*), призрак, привидение

половина — среда

половинчат (*книж.*) — палиативен (*книж.*), непълен, безрезултатен, незавършен, неопределен ‖ нерешителен, колеблив, несмел, мекушав

половинчатост (*книж.*) — палиатив (*книж.*), полумярка, безрезултатност ‖ нерешителност, колебливост, мекушавост

половост — похот, похотливост, сексуалност, сексапил, чувственост

положение — местоположение, разположение, място ‖ ситуация, състояние, установка, обстановка, обстоятелство ‖ етап, степен, фаза, ниво ‖ поза, вид, позиция

положителен — реален, действителен, позитивен ‖ абсолютен, категоричен, несъмнен, неоспорим, точен ‖ одобрителен, утвърдителен, потвърдителен ‖ уверен, сигурен

положителност — реалност, действителност, категоричност, сигурност, безспорност, увереност, неоспоримост, несъмненост

полски — кърски (*нар.*), земеделски

полугласно — тихо, шепнешком, шепнейки

полуграмотен — малограмотен, слабограмотен ‖ невежа, неук, прост, необразован
полула — лудост, безумие, обезумялост, унес, забрава, ярост, безразсъдство, неблагоразумие
полудявам — загубвам си ума (*разг.*), изхвръква ми умът (*разг.*), побърквам се (*разг.*), обезумявам ‖ лудея, скачам, беснея, вилнея, буйствувам, залудявам, аздисвам (*диал.*)
полужив — (*вж.*) полумъртъв
полуинтелигент — полуобразован, полукултурен
полукълбо — полушарие (*остар.*), хемисфера, полусфера
полумрак — здрач, мрачина, тъмнина, дрезгавина, здрачина
полумъртъв — примрял, жив-умрял (*разг.*), ни жив ни умрял (*разг.*), припаднал, полужив
полумярка — палиатив (*книж.*), половинчатост (*книж.*) ‖ (*прен.*) залъгалка
полунощ — среднощ, късно през нощта
полуотворен — полуоткрит, зейнал, открехнат
полусън — дрямка, полудрямка, просъница (*поет.*)
получавам — вземам, приемам, добивам, спечелвам, извличам, изтеглям, придобивам, сдобивам се, извоювам, завоювам
получава се — добива се ‖ излиза, оказва се, явява се
получател — адресат
полушарие (*остар.*) — полукълбо, полусфера
полъх (*поет.*) — полъхване, подухване, повяване, лъх, навей (*поет.*), повей (*поет.*), ветрец, вятър, зефир (*поет.*)
полъхвам — лъхам, духам, подухвам, вея, повявам, навявам, понавявам
полюбовно — дружески, мирно, доброволно, драговолно, непринудено, приятелски, без разправии, без принуда
полюбопитствувам — проявявам любопитство, проявявам интерес, интересувам се, любопитствувам
полюлявам — (*вж.*) люлея
полюс — (*прен.*) крайност, антипод
помагало — пособие, учебник, наръчник
помагам — подпомагам, давам (оказвам) помощ (*книж.*), притичвам се на помощ, улеснявам, облекчавам, съдействувам, способствувам, сътруднича, спомагам, оказвам съдействие, давам съдействие
помагач — помошник, съучастник, сътрудник, асистент
помазаник (*книж.*) — избраник, фаворит (*книж.*), любимец, облагодетелствуван
помежду — посред, всред, сред, между, из, измежду, в средата
по̀мен — спомен, панихида, парастас (*църк.*) ‖ (*прен.*) следа, остатък, останка
поминавам — спомням, споменавам, поминувам, упоменавам, напомням
поменат — споменат, казан, упоменат
поменик (*разг.*) — списък ‖ изброяване
помествам — намествам, поставям, давам място, вмъквам, турям, настанявам, нагласявам, установявам, нареждам ‖ побирам, събирам, обемам, обхващам, съдържам, включвам, вмествам
пометен — изметен, прочистен, почистен, пречистен ‖ (*прен.*) отнесен, изхвърлен, издухан ‖ (*прен.*) унищожен, заличен ‖ изтребен, премахнат, унищожен, затрит
помешчик — земевладелец, чокой, чокоин
помещавам се — заемам, обитавам, настанен съм, наместен съм, разположен съм, настанявам се, намествам се
помещение — стая, зала, локал, салон
помилвам — погалвам, милвам, галя, нежа, поглаждам
помилвам — прощавам, опрощавам, амнистирам, давам милост, извинявам

помилване — милване ‖ опрощение (*остар. книж.*), амнистия, милосърдие, прошка, милост, снизхождение

поминувам (се) (*нар.*) — преживявам, преживявам, карам я (*разг.*), прекарвам, живея ‖ прехранвам се, препитавам се, изкарвам си хляба (*разг.*)

поминък — прехрана, препитание ‖ работа, занаят, занятие, доход

помиренчество — примиренчество, съглашателство, опортюнизъм, либерализъм

помирисвам — мириша, подушвам ‖ (*прен.*) надушвам, усещам, узнавам, научавам, предугаждам, предусещам

помирител — посредник, примирител, умирител ‖ съдия, съдник, арбитър

помирителен — спогодителен, примирим, примирителен

помирявам — спогаждам, примирявам, споразумявам, съгласявам ‖ смирявам, усмирявам, обуздавам, успокоявам, уталожвам, умирявам

помисъл (*книж.*) — намерение, замисъл, идея, план, проект, кроеж (*нар.*), умисъл, преднамереност, решение, приготовление ‖ цел, стремеж, желание, воля

помитам — измитам, прочиствам, пречиствам ‖ (*прен.*) отнасям, изхвърлям, издухвам ‖ (*прен.*) затривам, премахвам, унищожавам, изтребвам, заличавам, покосявам

помия — (*прен.*) нечистотия, мръсотия

помня — не забравям, спомням си, запаметявам, запомням, имам на ум (*нар.*), задържам в паметта си, не съм забравил, запомнил съм, забелязвам, сещам се, на ума ми е

помолвам — моля, замолвам, попросвам, изпросвам, прося, настоявам, искам, поисквам, отправям молба

помощ — подкрепа, съдействие, сътрудничество, поддръжка, покровителство, подпора, защита, застъпничество, подкрепление (*остар.*) ‖ облекчение, улеснение ‖ благодеяние, милост, подаяние (*остар.*), милостиня, подпомагане

помощен — спомагателен, допълнителен, добавъчен, второстепенен, вторичен

помощник — помагач, сътрудник ‖ асистент

помпозен (*книж.*) — тържествен, бляскав, импозантен, пищен, изящен (*книж.*), разкошен, церемониален, шумен ‖ надут, високомерен

помпозност (*книж.*) — тържественост, импозантност, блясък, изящество (*книж.*), разкош

помпя — помпам, напомпвам, пълня, надувам ‖ (*прен.*) настройвам, надъхвам, насъсквам

помрачавам — потъмнение, затъмнявам, забулям, засеням, засенчвам, замъглявам ‖ черня, зачерням, почерням ‖ (*прен.*) огорчавам, тровя, отравям

помрачаване — затъмнение, замъгляване, засенчване ‖ огорчаване

помрачен — затъмнен, засенен, замъглен ‖ (*прен.*) посърнал, огорчен, тъжен, натъжен ‖ умопомрачен, заслепен

помрачение (*книж.*) — умопомрачение, безразсъдство, бяс, ярост, лудост, заслепение

помръдвам — разклащам, размърдвам, раздвижвам, мърдам, клатя, движа, друсам, люлея ‖ отмествам, отделям, дръпвам, отдръпвам

помръзвам — измръзвам, изстивам, премръзвам, простудявам се, простивам, замръзвам

помъквам — мъкна, влача, тегля, тътря (*разг.*), возя, домъквам, дотътрям (*разг.*) ‖ замъквам, отмъквам, вземам, отвличам, нося, понасям, отнасям ‖ отнемам, грабя, награбвам, заграбвам, завличам

помъквам се — мъкна се, влача се, тръгвам бавно, повлачвам се, кретам

помътнявам — размътвам, замъглявам ‖ помрачавам

помътнял — мътен, размътен, тъмен ‖ помрачен

помъчвам се — мъча се, силя се, напъвам се, напрягам се, напрягам

сили, употребявам усилия (*книж.*), правя усилия, опитвам се

помятам *(нар.)* — раждам преждевременно, абортирам

помятам се — отмятам се, отричам се, отказвам се, пишманя се (*разг.*), не държа на думата си, не изпълнявам обещанието си, манкирам

помятане (*нар.*) — аборт, преждевременно раждане

понабарвам — (*вж.*) набарвам

понаближавам — (*вж.*) наближавам

понаболява ме — (*вж.*) наболява ме

понабъбвам — (*вж.*) набъбвам

понавестявам — навестявам, посещавам, наминавам, спохождам, обикалям, идвам от време на време, обхождам, отбивам се, навъртам се (*разг.*), понавъртам се (*разг.*), набикалям (*диал.*), понабикалям, поотбивам се

понавиквам — свиквам, навиквам, посвиквам, привиквам, поопривиквам, фамилиаризирам се, обръгвам, приспособявам се, нагаждам се

понавъртам се — (*вж.*) навъртам се

понагласявам — (*вж.*) нагласявам

понаглеждам — (*вж.*) наглеждам

понагнивам — (*вж.*) нагнивам

понаговорвам — наговорвам, надумвам (*нар.*), понадумвам (*нар.*), изказвам, изричам, изговорвам, хортувам (*диал.*), изхортувам (*диал.*), нахортувам (*диал.*), изказвам се

понаграбвам — награбвам, вземам, задигам, отнасям, плячкосвам, заграбвам, ограбвам, грабя, крада, позаграбвам, позадигам

понадвесвам се — (*вж.*) надвесвам се

понадзървам — понадничам, попоглеждам, позаглеждам, понадниквам, понаглеждам, надзървам, надничам, надниквам, поглеждам

понадигам се — (*вж.*) надигам се

понадниквам — (*вж.*) понадзървам

понадрасквам — поиздрасквам, поподрасквам, дращя, шаря, нашарвам, надрасквам

понадробявам — (*вж.*) надробявам

понадумвам (*нар.*) — надумвам, наговорвам, нахортувам (*диал.*), изказвам, поизказвам, поизричам

понаежвам се — наежвам се, ежа се, настръхвам, настървявам се, дразня се, възбуден съм ‖ пъча се, дуя се (*разг.*), надувам се (*разг.*), гордея се

понакрясквам се — навиквам се, понавиквам се, крещя, накрещявам се, кряскам, накрясквам се, викам

понакъсвам — накъсвам, изпокъсвам, надробявам, понадробявам, сдробявам, напарчавам (*диал.*), накълцвам, раздробявам, разкъсвам, поразкъсвам

поналавям — излавям, улавям, изпоулавям, хващам, изпохващам, залавям, позалавям ‖ събирам, насъбирам, посъбирам, понабирам

поналудувам се — налудувам се, лудувам, лудея, скачам, наскачвам се, мятам се, хвърлям се, вилнея, навилнувам се, наигравам се

понамалявам — съкращавам, смалявам, посмалявам, снижавам, умалявам

понамирисвам — мириша, размирисвам се, издавам миризма, замирисвам, намирисвам, воня (*разг.*), смърдя (*разг. грубо*), развонявам се (*разг.*), засмърдявам (*разг. грубо*)

понамусвам се — мусясе, мръщя се, намусвам се, намръщвам се, понамръщвам се, цупя се, нацупвам се, понацупвам се, въся се, навъсвам се, понавъсвам се, сумтя, засумтявам

понаплаквам се — плача, наплаквам се, поплаквам си, поронвам сълзи, наридавам се

понаприказвам се — наприказвам се, издумвам си (*разг.*), изговарвам си, изказвам си, хортувам (*диал.*), нахортувам се (*диал.*), приказвам, наговорвам, говоря

понапъвам се — понасилвам се, понапрягам се, насилвам се, напъвам се, силя се, пъна се, напрягам се, напрягам сили

понапълвам — напълвам, запълвам, позапълвам, попълвам, доливам, досипвам

понапълнявам — пълнея, напълнявам, наедрявам, понаедрявам, дебелея, надебелявам, понадебелявам, тлъстея, затлъстявам, позатлъстявам
понарадвам се — радвам се, нарадвам се, наслаждавам се, понаслаждавам се, изпитвам удоволствие (наслаждение, наслада)
понареждам — (*вж.*) нареждам
понасилвам — (*вж.*) насилвам
понасищам се — (*вж.*) насищам се
понасям — нося, задигам, грабвам, заграбвам, вземам, забирам (*разг.*)
понасям — търпя, трая, издържам, изтрайвам, претърпявам, страдам, изтърпявам, изживявам
понася ми — харесва ми, нрави ми се, допада ми ‖ иде ми на сметка, изгодно ми е
понасям се — нося се, летя, политам, хвръквам, излитам, изхвръквам, хвърча
понатъжавам се — (*вж.*) натъжавам се
понашибвам — нашибвам, бия, тупам, натупвам, побийвам, нашлевявам, набивам, шибам, наплясквам, понаплясквам, нашляпвам, понашляпвам
поне — най-малко, барѐм (*разг.*), баре (*разг.*), само, колкото да, що-годе, отмалко-малко (*разг.*), малко нещо, поне малко
понеже — тъй като, защото
понечвам (*нар.*) — почвам, започвам, залавям, наканвам се, захващам, заемам се
понижавам — свалям, снемам, смъквам ‖ намалявам, снижавам ‖ принизявам, декласирам, деградирам
понижен — свален, снижен, деградиран, снет, смъкнат ‖ снишен, намален
понижение — намаление, смаляване, снижение, спадане ‖ сваляне, деградиране, смъкване
пониквам — раста, израствам, покарвам, пораствам, никна, изниквам, избуявам ‖ (*прен.*) показвам се, явявам се, появявам се
поносим — търпим, сносен, издръжлив, приемлив, умерен
поносимост — търпимост, толерантност, приемливост
понравям се — нравя се, харесвам се, одобряват ме, очаровам, допадам
понякога — нявга (*поет.*), понявга (*поет.*), сегиз-тогиз (*разг.*), от време на време, навремени (*нар.*), рядко, нарядко, не винаги, на промеждутъци, неопределено, периодически, по някой път (*разг.*), понякогаж (*нар.*), спорадично (*книж.*)
понятен — разбираем, ясен, обясним, прегледен, очебиен, лесен, леснoразбираем, логичен, разгадаем, схватлив
понятие — представа, възприятие, идея, мисъл, концепция ‖ схващане, разбиране
пооблизвам — облизвам, лизвам, ближа, поблизвам
пообмислям — обмислям, помислям, размислям, обсъждам, разсъждавам, размишлявам, мисля, пообсъждам, поразмислям
пообуздавам — обуздавам, усмирявам, възпирам, укротявам, поусмирявам, поукротявам, повъзпирам
пооголвам — оголвам, отголвам, разголвам, голя, заголвам, събличам, разсъбличам, излагам, откривам, разкривам, поразголвам, позаголвам, поотголвам
поозъртам се — озъртам се, оглеждам се, поглеждам, пооглеждам (се), попоглеждам, хвърлям поглед, надничам, надниквам, понадниквам, въртя очи (*разг.*), вглеждам се
поокопитвам се — окопитвам се, обсрaвям се, съвземам се, посъвземам се, опомням се, поопомням се, идвам на себе си, свестявам се
поолеквам — олеквам, облекчавам
поопознавам — (*вж.*) опознавам
поотдалечавам се — (*вж.*) отдалечавам се
поотдръпвам се — (*вж.*) отдръпвам се
поотдъхвам си — (*вж.*) отдъхвам си
пооткрадвам — (*вж.*) открадвам
пооткрехвам — (*вж.*) открехвам

поотмествам — отмествам, отстранявам, отдръпвам, оттеглям, отделям, поодръпвам, поотстранявам, измествам, размествам, размърдвам, поизмествам, поразмествам, поразмърдвам

поотморявам се — (*вж.*) отдъхвам си

поотплесвам се — отплесвам се, отмятам се, изплъзвам се, избягвам, поотмятам се

поотпочивам си — отпочивам си, отдъхвам си, отморявам се, почивам си, успокоявам се, поотдъхвам си, поотморявам се

поотраствам — раста, израствам, развивам се, ставам голям, избуявам, поизраствам, поразвивам се

поотучвам се — отучвам се, отвиквам, забравям, позабравям, поотвиквам

поощрен — насърчен, подтикнат, окуражен, обнадежден, импулсиран (*книж.*)

поощрение — поощряване, насърчение, подтикване, ободрение, окуражаване, импулс (*книж.*), одобрение, съдействие, подпомагане ‖ подстрекателство, насъскване, подбуда, подбудителство

поощрител — насърчител, подстрекател, подбудител

поощрителен — насърчителен, окуражителен ‖ надежден, похвален, ободрителен, одобрителен

поощрявам — насърчавам, подтиквам, подбуждам, подстрекавам, обнадеждям, ободрявам, одобрявам, окуражавам

попадам на — изпадам, намирам, изпречвам се пред, срещам, натъквам се, връхлитам, изнамирам

попадение — цел, прицел

попарен — осланен, повяхнал, посърнал ‖ (*прен.*) клюмнал, оклюман

попечител — настойник, опекун ‖ (*прен.*) застъпник, протектор, покровител, защитник

попечителство — настойничество, опекунство, опека, наставничество (*остар.*) ‖ (*прен.*) протекция, застъпничество, защита, покровителство

попивам — поглъщам, всмуквам, смуча, изсмуквам, просмуквам, абсорбирам

попийвам — пия, пиянствувам, посръбвам си

попитвам — питам, запитвам, задавам въпрос

поплювко (*разг.*) — страхливец, несмел, нерешителен, боязлив, страхопъзльо (*разг.*), баба (*разг.*), мижитурка (*разг.*), шушумига (*разг.*)

поповщина (*разг.*) — черносотничество, невежество, мракобесие, попщина (*разг.*)

попоглеждам — (*вж.*) надзървам

поправим — изправим ‖ надежден

поправителен — изправителен, корекционен

поправка — преправка, репариране, ремонт, преработка, възстановяване ‖ изправяне, изправление (*остар.*), корекция (*книж.*), изменение ‖ коректив (*книж.*)

поправям — коригирам (*книж.*), изправям, подобрявам, преработвам, преправям ‖ подправям, възобновявам, преобразувам ‖ наказвам, порицавам

попреглътвам си — (*вж.*) преглътвам си

попремълчавам — (*вж.*) премълчавам

попресилвам — (*вж.*) пресилвам

попречвам — (*вж.*) препятствувам; побърквам (*остар. разг.*), спъвам, подливам вода (*разг.*)

попривиквам — (*вж.*) привиквам

попривършвам — привършвам, свършвам, завършвам, приключвам, слагам край, довеждам докрай, посвършвам, позавършвам, поприключвам

попритягам — притягам, затягам, позатягам, стягам, свързвам, притискам, постягам

поприще — кариера, професия, занаят, служба

поприщява ми се — (*вж.*) порсвва ми се (*разг.*)

популярен — познат, известен, общоизвестен, всеизвестен, разпространен, достъпен, общодостъпен, разбираем, лесноразбираем, общопонятен ‖ прочут, обичан, уважаван, знаменит, именит, бележит, ползуващ се с име, славен, велик ‖ демократичен, народен, общонароден

популяризатор — пропагандатор, агитатор, разпространител

популяризирам — разпространявам, правя достояние (известно, разбираемо) ‖ славя, прославям

популярност — име, слава, известност, всеизвестност, общоизвестност, знаменитост, величие, бележитост ‖ общодостъпност, гражданственост, разпространеност, разпространение

попщина (*разг.*) — (*вж.*) поповщина

попълвам — допълвам, додавам, донаждам, надя, нанаждам, наставям, добавям, прибавям, попълням, изпълням, запълням, пълня, напълвам, досипвам, доливам ‖ комплектувам

попълзновение (*книж. остар.*) — домогване, стремление, стремеж, добиране, скрито желание (домогване)

попълнен — пълен, запълнен, напълнен, изпълнен ‖ комплектен ‖ зает, окупиран

пòра (*нар.*) — възраст, години, връст (*нар.*)

порадвам се — радвам се, нарадвам се, понарадвам се, веселя се, повеселявам се, изпитвам удоволствие (радост)

поради — по причина, защото, заради, по тази причина, тъй като, за, по причина на, според, вследствие на (*книж.*), в резултат на, като последица от (*книж.*), предвид на (*книж.*)

пораждам се — зараждам се, произлизам, произхождам, възниквам, появявам се, показвам се, изпъквам, раждам се, явявам се, създавам се, причинявам се, идвам в резултат на (*книж.*)

пораждане — поява, появяване, възникване, зараждане ‖ причиняване, създаване

пораженец — отстъпник, страхливец дефетист (*книж.*), дезертьор

поражение — несполука, неуспех, неудача (*книж.*), крах, крушение (*книж. остар.*), погром, удар ‖ разгром, разстройство, разруха, отстъпление

пораженство — отстъпничество, дефетизъм (*книж.*), разочарование, разколебание, нерешителност ‖ отстъпление, отдръпване, бягство, дезертиране

поразведрява се — разведрява се, прояснява се, светва, зазорява се, просветлява се,проблясва, разсейва се

поразвеждам — развеждам, водя, разхождам, поразхождам

пораздвижвам — (*вж.*) движа

пораздробявам — понакъсвам, понадробявам, дробя, късам, кълцам, накълцвам, раздробявам, разпарчавам (*диал.*), напарчавам (*диал.*), накъсвам, разкъсвам, понакъсвам, поразкъсвам

поразен — сразен, смазан, разбит, победен, убит ‖ удивен, смаян, залисан, изумен, учуден, възхитен, пленен ‖ потресен, ужасен, покъртен, покрусен

поразителен — удивителен, изумителен, чуден, фрапиращ, особен, изключителен, сразяващ, възхитителен, смайващ

поразия (*разг.*) — беда, злина, бедствие, напаст, катастрофа, злощастие, гибел, погибел, пакост, неволя ‖ загуба, пагуба (*книж. остар.*)

поразклащам — клатя, разклащам, поклащам, попоклащам, движа, клатушкам, люлея, разлюлявам, друсам, подрусвам, поподрусвам, кандилкам (*разг.*)

поразмествам — размествам, разменявам, отмествам, поотмествам, поразреждам, поразмърдвам, попремествам

поразпитвам — разпитвам, подпитвам, попитвам, позапитвам, питам, допитвам се, събирам сведения

поразполагам се — разполагам се, посядвам, понамествам се, настанявам се
поразравям — поразривам, ровя, чопля, поразкопавам, разкривам, поразкривам
поразсърдвам — сърдя, гневя, дразня, ядосвам, нервирам, разгневявам, разсърдвам, разядосвам, раздразням, пораздразням, поразгневявам, поразсърдвам
поразхождам се — разхождам се, правя си разходка, обикалям, разкарвам се (*разг.*), пообикалям, поразкарвам се (*разг.*)
поразявам — сразявам, смазвам, сломявам, съкрушавам ‖ громя, разгромявам, разбивам, разнебитвам, съсипвам, побеждавам, нанасям удар (*книж.*) ‖ устрелявам (*нар.*), убивам, погубвам ‖ (*прен.*) удивявам, учудвам, възхищавам, фрапирам (*книж.*), заслепявям, изумявам, смайвам, слисвам
поразява ме — изненадвам се, изненадва ме, учудва ме, учудвам се, прави ми силно впечатление (*книж.*)
пораствам — раста, никна, пониквам, ставам голям, удължавам се, източвам се (*разг.*), нараствам, издигам се, извишавам се, покарвам, израствам, зрея, едрея, наедрявам ‖ развивам се, уголемявам се, голямея, увеличавам се, умножавам се, удвоявам се
поревва ми се (*разг.*) — поревнува ми се (*разг.*), пощява ми се (*нар.*), ще ми се (*нар.*), поисква ми се, доисква ми се, дощява ми се (*нар.*), желая, искам, попоревва ми се (*разг.*), приисква ми се, прищява ми се (*нар.*), иска ми се, ревне ми се, очите ми отиват (*разг.*), поприщява ми се (*нар.*)
поред — последователно, един след друг, ред поред (*нар.*), непрекъснато, на редица
поредица — ред, низ, серия, редица, върволица (*разг.*)
поредност (*книж.*) — ред, поредица, низ, последователност, верижност
порив (*книж.*) — полет, стремеж, стремление, изблик, идеал, възторг, ентусиазъм, вдъхновение, жар, увлечение, въодушевление ‖ напън, вихър, устрем, напор
поривист — стремителен, буен, бурен, стихиен, вихрен, бърз, необуздан, пламенен, неудържим, устремен, нестихващ, силен, мощен, с увлечение, несдържан
порицавам (*книж.*) — осъждам, укорявам, не одобрявам, критикувам, упреквам, мъмря, смъмрям, нагрубявам, бичувам, ругая, поругавам, коря, нападам, обвинявам, хуля
порицаем (*книж.*) — (*вж.*) порицателен
порицан (*книж.*) — охулен, оклеветен, обруган, осъден, укорен, обвинен
порицание (*книж.*) — укор, упрек, осъждане, неодобрение, мъмрене, нападка, ругатня, бичуване, критика, изобличение, изобличаване
порицател (*книж.*) — изобличител, обвинител, укорител
порицателен (*книж.*) — укорителен, укорим, за упрек, за укор, за порицание, порицаем, неодобрителен, осъдителен, обвинителен, изобличителен
порнографен (*книж.*) — безсрамен, циничен (*книж.*), неморален, безнравствен, порочен, развратен, извратен
поробвам — заробвам, подчинявам, обезправявам (*книж.*), покорявам, пленявам, завоювам, подтискам ‖ поставям в зависимост, смирявам, укротявам, умирявам
поробител — заробител (*остар.*), завоевател, подтисник, угнетител
порода — род, вид, естество, природа, разновидност ‖ сорт ‖ раса
породѐн — зароден, причинен, създаден, направен, подбуден, докаран, предизвикан, образуван, стимулиран
пороен — проливен, изобилен ‖ буен, силен, стихиен, неудържим
порой — проливен дъжд, дъжд из ведро (из ръкав), наводнение ‖ (*прен.*) стихия, наплив, поток

порок — слабост, страст, наклонност ‖ (*прен. книж.*) недостатък, несъвършенство, непълнота, дефект

порочен — развратен, развален, корумпиран, безнравствен, безсрамен, безпътен, неморален, покварен, деморализиран, безчестен, блудник, похотлив ‖ (*прен. книж.*) дефектен, неправилен, с недостатъци, грешен, погрешен, врѐден

порт — пристанище, лиман, залив, кей

порта — врата, вратник (*нар.*), вход, антрѐ, изход, излаз

портативен — носим, преносим

портиер — вратар, пазач, вардач, вардиан

портрет — образ, лик (*книж.*), фотография, снимка, рисунка

поругавам — (*вж.*) ругая

поругавам (се) — безчестя, скверня, черня, осквернявам, опетнявам, петня, гавря се, кощунствувам, мърся, омърсявам, светотатствувам, подигравам се

поруган — осквернен, опетнен, очернен, омърсен, обезчестѐн

поругание — хула, ругатня, укор, оскърбление, нападка ‖ гавра, хулиганство, кощунство, светотатство, оскверпение

порутвам — събарям, срутвам, повалям, руша, разрушавам, свалям, гътвам (*диал.*), сривам, разнебитвам, съсипвам

порутен — срутен, съборен, повален, сринат, паднал, разнебитен, съсипан, веран (*разг.*)

поруха (*остар.*) — катастрофа, разруха, разрушение, съсипия (*разг.*), провала, гибел, погром, катаклизъм (*книж.*)

порцион — дажба, припадаща се част, дял

поръбвам — ръбя, подгъвам, подвивам

поръка — (*вж.*) поръчка

поръсвам — ръся, наръсвам, посипвам, обсипвам, покривам, сея, осейвам, посявам, сипя, посипвам, насипвам, пръскам, разпръсквам

поръчвам — заръчвам, правя поръчка

поръчение (*книж.*) — задача, нареждане, разпореждане, заръчение, заповед, заръка (*нар.*), поръка, поръчка

поръчител — гарант, отговорен

поръчителство — гаранция, обезпечение ‖ (*прен.*) отговорност

поръчителствувам — гарантирам, ставам поръчител ‖ (*прен.*) отговарям, обезпечавам

поръчка — поръка, заръка (*нар.*), заръчка (*диал.*), поръчение (*книж.*)

поря — разпарям, разшивам, цепя, разцепвам, разрязвам, прорязвам

порядък — ред, дисциплина, изрядност, правилност, системност ‖ строй, система на управление, режим

порядъчен — редовен, изряден, честен, пристоен, приличен, почтен, благоприличен, благочинен (*остар.*), свестен ‖ (*прен. разг.*) голям, значителен, чувствителен

порядъчно — (*вж.*) порядъчен, голям ‖ (*разг.*) доста, много, значително

порядъчност — пристойност, приличие, благоприличие, достойнство, достолепие, (*книж. остар.*), честност, почтеност, редовност

посаждам — садя, сея, засявам, хвърлям семе, засаждам, насаждам ‖ култивирам, обработвам, развивам (*прен.*) всаждам, вкоренявам

посбутвам — посмушквам, посръгвам, побутвам, сбутвам, бутам, смушквам, ръгам, сръгвам, мушкам, натискам, насилвам

посвенявам се — (*вж.*) свеня се, засрамвам се

посветен — определен, предназначен, отреден, отдаден, отделѐн, обречен, предопределен

посвещавам — обещавам, обричам, отдавам, определям, предопределям, отреждам, пазя, запазвам, отделям, назначавам, наричам, предназначавам ‖ осведомявам, поставям в течение, споделям, поверявам, доверявам

посвещавам се — отдавам се, придавам се, обричам се, отдавам всичките си сили

посвидява ми се — досвидява ми се, проявявам скъперничество, поскъпявам се, не ми се дава

посвиквам — понавиквам, поприпиквам, обръгвам, пообръгвам, привиквам

посгрявам — постоплям, попостоплям, затоплям, позатоплям, понагрявам, сгрявам, нагрявам, топля, стоплям

посегателство — похищение (*книж.*), заграбване, обсебване ‖ накърнение, вмешателство, посягане, домогване

поселище — село, селище, заселище, населено място, колония

поселник — жител, обитател, колонист

посем-сега (*нар.*) — занапред, тепърва, отсега нататък, за в бъдеще, отново

посетител — гост, навестител, визитьор, клиент

посетители — зрители, слушатели, публика, събрание, гости

посещавам — спохождам, навестявам, обикалям, набикалям (*диал.*), минавам, обхождам, гостувам, визитирам, отбивам се, отскачам (*разг.*)

посещение (*книж.*) — посещаване, навестяване, гостуване, обиколка, обход, на гости, свиждане, турне (*книж.*), визита

посилка (*остар.*) — пратка, колет

посипан — отънал, поръсен

посипвам — (*вж.*) поръсвам

посичам (*нар.*) — разсичам, порязвам, сека, изсичам ‖ наранявам, убивам, обезглавявам

поскривам — прикривам, поприкривам, позакривам, поукривам, потулям, затулям, покривам

поскъпявам се — (*вж.*) свиди ми се, посвидява ми се

поскътвам — скътвам, прикътвам, поприкътвам, кътам, закътвам, позакътвам, крия, скривам, поскривам, прикривам, поприкривам, прибирам, притулям, поприкривам, пестя, отделям

послание (*офиц. книж.*) — писмо, обращение ‖ (*разг.*) вест, съобщение

посланик — пратеник, представител, делегат, пълномощник ‖ министър, дипломат, дипломатически представител

после — отпосле, след, след това, сетне (*нар.*), по-сетне (*нар.*), впоследствие (*книж.*), по-късно, подир, след време, друг път, втори път, повторно

последвам — следвам, придружавам, съпътствувам, сподирям, вървя след, преследвам

последен — сетен (*нар.*), краен, финален, заден, дирен, късен, прощален ‖ заключителен, приключителен, окончателен, дефинитивен (*книж.*), решителен ‖ нов, модерен ‖ изостанал, незначителен, отрепка, отхвърлен

последица — следствие, продължение, резултат, последствие, завършък, край, изход, сетнина (*нар.*)

последовател — привърженик, сподвижник, съмишленик, сторонник (*книж.*), съидейник, поддържник, партизан, последовник (*книж.*)

последователен — постепенен, един след друг, непрекъснат, продължителен ‖ логичен, закономерен, смислен, методичен, правилен, обоснован, консеквентен (*книж.*) ‖ принципиален, неизменен, праволинеен, правоверен, ортодоксален (*книж.*)

последователно — (*вж.*) последователен; ред поредом (*нар.*), поред, един след друг

последователност — поредност, ред, верига, верижност, постепенност, следствие, непрекъснатост ‖ логика, логичност, закономерност, правилност ‖ принципиалност, праволинейност

последовен (*книж.*) — (*вж.*) последователен

последовник (*книж.*) — (*вж.*) последовател

последствие — (*вж.*) последица
послесловие (*остар.*) — послеслов (*книж.*), послепис (*книж.*), епилог (*книж.*), заключение ‖ (*прен.*) финал, край, завършък
послешен — подирешен, сетнешен (*нар.*), следващ, следующ ‖ дирен, заден, последен, вторичен, второстепенен
пословица — мъдрост, поговорка, басня, мисъл, сентенция (*книж.*)
пословичен — прочут, известен, приказен, легендарен, баснословен
послужвам — служа, изпълнявам функция, влизам в работа (*разг.*), ползуват ме
послушание — смирение, смиреност, покорство, подчинение, примирителност, кротост, скромност, изпълнителност
послушвам — вслушвам се, слушам, изпълнявам, възприемам, съгласявам се, подчинявам се, вземам си бележка (*книж. канц.*)
послушен — изпълнителен, смирен, кротък, покорен, безропотен, дисциплиниран, тих, скромен, хрисим (*нар.*), подчинен, укротен, усмирен, обуздан, уталожен, преклонен
послушно — кротко, мирно, чинно (*остар.*)
послъгвам (*нар.*) — поизлъгвам, премълчавам истината, не казвам истината, притайвам истината (фактите)
посмешище — присмех, карикатура, подигравка, гавра
пособие — помагало, наръчник, учебник, книга
посока — направление, насока, линия, страна ‖ (*прен.*) цел
посочвам — показвам, соча, отбелязвам, означавам, бележа, маркирам ‖ определям, фиксирам, указвам, откривам ‖ разкривам, изкарвам наяве, демонстрирам, излагам ‖ изтъквам, подчертавам, наблягам
поспирам се — спирам се, запирам се, позапирам се, застоявам се, позастоявам се, задържам се, позадържам се
посплашвам — сплашвам, стряскам, сепвам, изплашвам, поизплашвам, попосплашвам
посрамвам — срамя, засрамвам, излагам, позоря, опозорявам, осрамвам (*нар.*), петня, безчестя, компрометирам, кепазя (*разг. остар.*), окепазявам (*разг. остар.*), резиля (*разг.*), орезилявам (*разг.*)
посрамвам се — излагам се, хваща ме срам (стеснение), засрамвам се, компрометирам се, опозорявам се, опетнявам се, ставам за срам, ставам за резил (*разг.*), окепазявам се (*разг. остар.*), орезилявам се (*разг.*), кепазя се (*разг. остар.*), резиля се (*разг.*)
посрамен — изложен, засрамен, станал за срам, станал за резил (*разг.*), гузен, обиден, сконфузен ‖ опозорен, компрометиран, изобличен
посред — между, из, сред, измежду, всред, помежду, в (по) средата, насред, в
посредник — арбитър, съдия, съдник ‖ комисионер, ходатай
посреднича — намесвам се, интервенирам, вмесвам се, вземам участие, ходатайствувам ‖ меся се, бъркам се (*разг.*), замесвам се, обърквам се (*разг.*) ‖ помирявам, примирявам, подобрявам, спогаждам
посредничество — вмешателство, намеса, участие, интервенция, арбитриране, намесване, вмесване ‖ застъпничество, ходатайствуване, ходатайство
посредствен — среден, обикновен, слаб, бездарен, негоден, неспособен, несъвършен, незначителен, второстепенен, лош, лошокачествен, второкачествен, банален ‖ ограничен, затворен, тесногръд
посредствено — как да е (*разг.*), криво-ляво (*разг.*), средно, чат-пат (*разг.*)
посредственост — слабост, бездарност, негодност, неспособност, незначителност, несъвършенство ‖ тесногръдие, ограниченост
посредством — чрез, с, с помощта

посрещам — срещам, идвам насреща, излизам напред, присрещам

пост — въздържане, лишение, постене, говеене (*нар.*)

пост — длъжност, служба, място, ранг ‖ стража, караул, патрул

поставен — сложен, турен, сместен, наместен, поместен, разположен, нагласен, гуден (*диал.*), вместен

поставка — монтиране, монтаж

поставям — слагам, турям, оставям, наслагвам, натурвам, помествам, намествам, нахвърлям, наблъсквам, паджасквам (*диал.*), полагам, гуждам (*диал.*), влагам, разполагам, инсталирам, курдисвам (*нар.*), нареждам, загнездям, нагласявам, настанявам

поставям в паника — тревожа, разтревожвам, вдигам на крак (нащрек), алармирам

поставям въпрос — (*вж.*) запитвам

поставям знак — отбелязвам, означавам, обозначавам, маркирам

постал (*нар.*) — мършав, слаб, недохранен, сух (*разг.*), кокалест, дръглив (*разг.*), кожа и кокал (*разг.*)

постамент — фундамент, поставка, основа

постановка — режисура, монтаж, мизансцен

постановление — разпореждане, указ, заповед, нареждане, решение, резолюция

постановявам — разпореждам, заповядвам, нареждам, издавам заповед, давам нареждане

постаравам се — старая се, силя се, грижа се, погрижвам се, проявявам старание, трудя се, работя, стремя се

постеля — постелка ‖ (*прен.*) легло, ложе, одър, креват, миндер (*нар.*), кушетка, диван

постен — (*прен. разг.*) сух, безинтересен, незанимателен, блудкав, безвкусен, плосък, безсъдържателен, глупав, банален

постепенен — последователен, непрекъснат, продължителен, верижен, на етапи

постепенно — последователно, непрекъснато, продължително, верижно, на етапи, без скокове, крачка по крачка, малко по малко, по малко, капка по капка, едва, едва-едва, с течение на времето, от ден на ден, бавно, лека-полека (*разг.*), полекалека (*разг.*)

постепенност — последователност, поредност, верижност, плавност, бавност, градация

постигам — достигам, успявам, придобивам, добивам, реализирам, осъществявам, получавам, спечелвам, улучвам ‖ овладявам

постижение — напредък, придобивка, успех, сполука, печалба, резултат, завоевание, победа, достижение (*книж. остар.*), крачка напред, реализация

постижим — лесен, достъпен, лек, прост, изпълним, леснопостижим, лесноизпълним, леснодостъпен, осъществим, лесноосъществим, реализуем, достижим (*книж. остар.*), възможен

постижимост — достъпност, осъществимост, изпълнимост, реализуемост, достижимост (*книж. остар.*)

постилам — настилам, покривам, застилам, разстилам, завивам, разгъвам ‖ (*прен.*) обсипвам, осейвам, посипвам, ръся, поръсвам

постлан — застлан, настлан, покрит ‖ осеян, посипан

постник (*църк. остар.*) — пустинник (*църк. остар.*), отшелник (*църк. остар.*), самотник, монах

постоявам — почаквам, оставам, не си отивам, спирам, поспирам, позапирам, пооставам

постоянен — непрекъснат, непрестанен, продължителен, дълговременен, дълготраен, траен, непреривен (*книж.*), всякогашен (*разг.*), неспирен, вечен ‖ неподвижен, непроменяем, непроменлив, константен (*книж.*), неизменен, неизменяем, еднакъв, определен, установен, твърд, заседнал, непоколебим, упорит ‖ верен, привързан

постоянно — непрекъснато, непрестанно, винаги, навсегда (*остар.*), веднѐ (*нар.*), завинаги, вечно, всякога, неспирно, нескончаемо, безкрайно, неизменно, непроменяемо, еднакво, трайно, продължително, неотклонно, многократно, неведнъж, често, много често, час по час, все, всеки ден, на всяка крачка, на всяка стъпка, ежедневно, всекидневно, ежечасно

постоянство — последователност, неизменност, непоколебимост, твърдост, упоритост, настойчивост, увереност ‖ вярност, привързаност

постоянствувам — упорствувам, настоявам, наблягам, държа (се), отстоявам, не отстъпвам, твърд съм, опъвам се (*разг.*) ‖ инатя се (*разг.*), назлъндисвам се (*разг.*)

пострадал — претърпял, измъчен, изстрадал ‖ загазил, изпатил си ‖ потърпевш, жертва

пострадвам — страдам, изпитвам, търпя, мъча се, тегля, усещам, боли ме ‖ загазвам (*разг.*), изпащам си, постига ме нещастие (беда), сполетява ме зло, налитам на беда (*нар.*), попадам на беда (*нар.*), влизам в беля̀ (*нар.*), напарвам се (*разг.*)

построен — изграден, застроен, иззидан, съзидан ‖ издигнат

построение (*книж.*) — конструкция ‖ теория, идея, разбиране, мнение, схващане, концепция (*книж.*)

постройка — сграда, строеж, здание, къща

построявам — строя, застроявам, градя, зидам, изграждам, съзиждам, иззиждам, конструирам ‖ издигам

постъпвам — влизам, включвам се, зачислявам се, зачислен съм, започвам, захващам ‖ действувам, правя, върша ‖ държа се, нося се, отнасям се, имам поведение

постъпка — действие, поведение, държане, дейност, акт, дело, жест

постъпление (*канц.*) — приход, доход

по̀стя — говея (*нар.*), не ям блажно, заговявам (*диал.*), заговял съм (*диал.*), ям постно

посъветвам се — (*вж.*) съветвам се

посъвземам се — идвам на себе си, окопитвам се, опомням се, поокопитвам се, поопомням се, пооборавям се, пооблодрявам се, пробуждам се, сепвам се, стряскам се, свестявам се, посвестявам се, отрезнявам, постреснявам ‖ поизправям се, понадигам се, попривдигам се, приповдигам се

посървам — побледнявам, бледнея, избледнявам, пожълтявам ‖ вехна, повяхвам, увяхвам, линея, полинявам, съхна,чезна, креея,слабея, губя се

посърнал — бледен, побледнял, избледнял, пребледнял, пожълтял, тъмен ‖ повяхнал, увяхнал, отпаднал, слаб, отслабнал, изнемощял ‖ изсъхнал

посърналост — повяхналост ‖ слабост, немощ, отпадналост, изнемощялост

посявам — сея, садя, посаждам, засаждам, хвърлям семе, засявам

посягам — протягам ръка ‖ почвам, захващам, предприемам, опитвам се

посягам на — накърнявам, обсебвам, присвоявам, открадвам, грабя, заграбвам, ограбвам, похищавам (*книж.*)

пота̀ен — скрит, прикрит, та̀ен, потулен, прикрит въглен (*нар.*), секретен ‖ спота̀ен, прита̀ен, зата̀ен, притихнал, затихнал ‖ непонятен, тайнствен, загадъчен, мистериозен

пота̀ен — притаен, затаил се, ста̀ен, спота̀ен, скрит, прикрит, скрил се, притихнал ‖ млъкнал, замлъкнал, замълчал

потайвам — прикривам, потулям, скривам

потайвам се — потаявам се, крия се, притайвам се, затайвам се ‖ замлъквам, замълчавам, не се обаждам

потайност—тайна,секрет, дискретност, поверителност (*книж. канц.*) ‖ тайнственост, мистериозност, загадъчност, мистификация, мистерия

потапям — топя, потопявам, натапям, мокря, намокрям, хвърлям във водата, втапям, кисна, накисвам

потаявам — (*вж.*) потайвам

потаявам се — (*вж.*) потайвам се

потвърден — утвърден, одобрен ‖ удостоверен, доказан, установен
потвърдителен — одобрителен, утвърдителен, положителен
потвърждавам — твърдя, казвам, удостоверявам, доказвам, установявам, свидетелствувам, засвидетелствувам, повтарям ‖ утвърждавам, одобрявам, узаконявам, легализирам, поддържам, подсилвам
потвърждава се — доказва се, установява се, оказва се правилно (вярно), вижда се, проблясва, става ясно, констатирва се
потвърждение — удостоверение, доказателство, доказване, констатация, засвидетелствуване ‖ утвърждение, одобрение, узаконяване, легализиране
потеглям — тръгвам, запътвам се, заминавам, отправям се, поемам пътя (*нар.*), отивам, поемам (*нар.*), потеглям на път, отпътувам, напътвам се, насочвам се, отдалечавам се, запилявам се (*разг.*)
потеглям на път — (*вж.*) потеглям
потекло — род, произход, произхождение, коляно, начало, родословие
потенциал (*книж.*) — сила, мощ, капацитет, възможност, средства
потенциален (*книж.*) — скрит, непроявяващ се, възможен, евентуален (*книж.*), виртуален (*книж.*)
потеря — група, чета, банда
потирвам (*нар.*) — подгонвам, погвам, преследвам, гоня
потискам — (*вж.*) подтискам
потиснат — (*вж.*) подтиснат
потиснатост — (*вж.*) подтиснатост
потисник — (*вж.*) подтисник
потиснически — (*вж.*) подтиснически
потисничество — (*вж.*) подтисничество
потичам — протичам, бликвам, струя, заструявам, шуртя, зашуртявам
поток — бързей, ручей, бара, рекичка, река ‖ (*прен.*) струя, наплив, наводнение, порой, изобилие
потомство — потомци, поколение, деца, наследници, род, генерация
потопявам — (*вж.*) потапям
потосмукач — експлоататор, изедник, грабител, капиталист, богаташ (*разг.*)
потреба — (*вж.*) потребност
потребен — нужен, необходим, належащ, наложителен, насъщ, обезателен, полезен, ценен
потребител — консуматор, купувач, покупател (*остар.*)
потребление — консумация, ползуване, покупки
потребност — нужда, потреба, необходимост, наложителност
потрепвам — трептя, трепкам, треперя, потрепервам
потрепервам — треперя, разтрепервам се, побиват ме тръпки, потръпвам, треса се, затрепервам, тръпна, друсам се, раздрусвам се ‖ трепвам, потрепвам, трептя
потресен — покъртен, затрогнат, развълнуван ‖ изненадан, смутен, смазан, покрусен, съкрушен, сразен, поразен, ужасен ‖ възмутен, отвратен, погнусен
потривам се (*разг.*) — бавя се, шляя се (*разг.*), мухавя се (*диал.*), мая се (*нар. разг.*), застоявам се, протакам, щуркам се (*разг.*)
потропвам — тропам, чукам, тракам, блъскам, почуквам, хлопам, похлопвам
потрошавам (*нар.*) — изпотрошавам, изпочупвам, начупвам, натрошавам, сдробявам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), разтрошавам, троша, чупя, строшавам
потрудвам се — трудя се, правя си труда, сторвам си труда (*нар.*), старая се, грижа се, залягам
потръгва ми (*нар.*) — тръгва ми (*нар.*), върви ми, провървява ми, имам успех
потръпвам — (*вж.*) потрепервам
потръсва ми се — втръсва ми се, омръзва ми, дотяга ми ‖ гнуся се, погнусявам се, догнусява ме, противно ми е, повръща ми се, гадно ми е (*разг.*), става ми гадно (*разг.*), повдига ми се, гади ми се (*разг.*) ‖ отвращавам се

потрябвам — дотрябвам, притрябвам, затрябвам, ставам нужен (необходим), ставам потребен

потулвам — притулям, скривам, закривам, притайвам, прикривам, потъпквам, замазвам (*разг.*)

потуранковец (*остар. пренебр.*) — селяк, простак, гащник, потуран (*остар. пренебр.*), прост, недодялан, селяндур (*остар. пренебр.*)

потурчвам (*разг.*) — обсебвам, задигам, открадвам, присвоявам

потушавам — загасям, угасявам, загасявам, потъпквам, подтискам, смазвам, удушавам, задушавам, сподавям, заглушавам, смирявам, унищожавам, побеждавам

потушен — смазан, задушен, сподавен, задавен, подтиснат, заглушен, смирен, умирен, унищожен

потъвам — затъвам, хлътвам, изгубвам се, загубвам се, изчезвам ¦ провалям се, пропадам, загивам ¦ давя се, удавям се

потъвам в земята (*разг.*) — изчезвам, няма ме, дявам се (*разг.*), пръждосвам се (*разг.*)

потъвам в мисли (*книж.*) — замислям се, умислям се, вдълбочавам се, унасям се, вглъбявам се

потъмнявам — ставам тъмен (черен), почернявам

потъмнявам — засеням, помрачавам, затъмнявам, затулям, забулвам, замъглявам

потъпквам — тъпча, стъпквам, газя, сгазвам, изгазвам, изтъпквам, мачкам, измачквам, сплесквам, смазвам, размазвам, премазвам, притискам, подтискам, приплесквам, смачквам ¦ (*прен.*) (*вж.*) потушавам, задавям ¦ (*прен.*) (*вж.*) потулвам

потърпевш (*книж. юрид.*) — пострадал, жертва

потърсвам — търся, диря, подирвам, издирвам, претърсвам, ровя, претършувам, тършувам, разтърсвам се, разтършувам се, обискирам ¦ изследвам, изучавам, разпитвам ¦ предявявам искане, рекламирам, претендирам, ревандикирам (*книж. юрид.*) ¦ следя, гоня, преследвам

потя се — изпотявам се, обливам се в пот ¦ (*разг. прен.*) мъча се, измъчвам се, озорвам се (*разг.*), съм на зор (*разг.*)

поука — поучение, наставление, съвет, назидание, напътствие ¦ пример, образец ¦ урок, морал, извод, заключение

поукротявам — (*вж.*) укротявам

поумнявам — ставам умен (благоразумен), вразумявам се, идва ми умът (*разг.*), отварям си очите, опичам си ума (*разг.*), събирам си ума (*разг.*)

поучавам — наставлявам, съветвам, съветвам на добро, уча на добро, съдя, уча, назидавам (*книж. остар.*), чета лекция (*разг. ирон.*), направлявам

поучавам се — (*вж.*) поучавам; извличам поука (*книж.*)

поучение — (*вж.*) поука

поучителен — назидателен (*книж.*), напътствен, съветнически, наставнически, настойнически, нравоучителен (*книж.*), примерен, полезен

похабен — повреден, изхабен, развален, употребен, негоден ¦ разпилян, прахосан, разходван

похабявам — изхабявам, повреждам, развалям, разрушавам, унищожавам ¦ (*прен.*) прахосвам, потрошавам, разпилявам, пръскам, разхищавам

похапвам — ям, храня се, пояждам

похарчвам — харча, изхарчвам, изразходвам, разходвам ¦ прахосвам, разпилявам, пилея, пръскам, хабя, изхабявам ¦ консумирам, употребявам, изчерпвам ¦ разпродавам, изпродавам, продавам

похвала — хвала, одобрение, възхваление, комплимент, славословие (*книж.*), окуражаване, насърчение

похвалвам — хваля, възхвалявам (*книж.*), обсипвам с похвали, превъзнасям, величая, лаская, одобрявам, окуражавам, насърчавам

похвален — одобрителен, насърчителен, одобрен, акламиран, възхвалителен, ласкателен, окуражителен, въодушевяващ, ободрителен ‖ примерен, назидателен, образцов
похвалявам — (*вж.*) похвалвам
похват — похватност, вещина, сръчност, умелост, умение, ловкост, изкуство ‖ начин, способ, средство, модус, метод, прийом, маниер, леснина, система
похватен — вещ, умел, опитен, сръчен, със златни ръце (*разг.*), способен, изкусен, ловък, изпечен (*разг.*), пишкин (*разг.*), иде му отръки (*нар.*)
похватност — сръчност, умение, умелост, ловкост, опитност, похват
похващам — пипам, барам (*разг.*), хващам, попипвам, напипвам, докопвам, набарвам ‖ вземам, улавям, сграбчвам, стискам, докопвам, грабвам, залавям, вкопчвам, скопчвам ‖ налучвам, улучвам, долавям (*разг.*) покрадвам, крада
похитител (*книж.*) — грабител, крадец, заграбвач
похитителен — граблив, крадлив
похищавам (*книж.*) — грабя, отвличам, крада, отнемам, грабвам, заграбвам, завличам, вземам, присвоявам
похищение (*книж.*) — отвличане, грабване, кражба, заграбване, обсебване, присвояване
похлопвам — почуквам, потропвам, хлопам, чукам, тропам, блъскам
похлупак — капак, капачка, захлупак, захлупка, похлупка
похлупвам — захлупвам, затварям, покривам, поставям капак
похлупен — захлупен, закрит, прикрит, затворен, запушен ‖ прихлупен, надвиснал
поход — настъпление, нахлуване, нахълтване, нашествие, окупация ‖ марш, движение
походка — вървеж, ход ‖ стъпка
похождение (*книж.*) — приключение, авантюра, роман, произшествие ‖ история
похот — сласт, сластолюбие, похотливост, сладострастие, еротика, половост, страст, чувственост
похотлив — сластен, сластолюбив, еротичен, полов, сексуален, сладострастен, страстен, чувствен ‖ развратен, порочен
почаквам — (*вж.*) чакам, изчаквам
почва — земя, пръст ‖ (*прен.*) база, основа, причина, позиция, терен, условия, опора
почвам — започвам, захващам, залавям се, предприемам, подхващам, начевам, подемам, подкачам, заемам се, опитвам, правя опит, посягам да, пристъпвам, встъпвам, вземам че (*разг.*), вземам та (*разг.*), вземам да (*разг.*)
пòчек (*търг. остар.*) — вяра, доверие, кредит
почерням — черня, очерням, оцапвам ‖ (*прен.*) скверня, позоря, опозорявам, зачерням, злочестя, озлочестявам ‖ помрачавам, засенчвам
почест — почит, уважение
пòчетен — почтен, уважаван, уважаем
почèтен — зачетен, удостоен
почивам — основавам, базирам се, намирам почва (*книж.*)
почивам си — отморявам се, отпочивам си, отдъхвам си, успокоявам се, не работя, дремя, спя
почивка — отдих, отмора, ваканция ‖ покой, спокойствие, затишие ‖ пауза, прекъсване, престой, спирка
почин — начало, проява, първа стъпка, начинание, проявление, инициатива
починал (*книж.*) — умрял, мъртвец, мъртъв, издъхнал, труп
почиствам — чистя, разчиствам, разтребвам, изчиствам, очиствам, измивам, измитам, избърсвам
почит — уважение, зачитане, тачене, ихтибар (*нар.*), внимание, хатър (*нар.*), благоговение (*книж.*), почтителност, респект, почести, обич, достойнство
почитаем (*остар.*) — уважаем, почтен, благороден

почитам — уважавам, зачитам, ценя, тача, маря (*нар.*), респектирам, свидетелствувам уважение (почит) (*книж.*) ‖ обожавам, въздигам в култ (*книж.*), благоговея (*книж.*), прекланям се ‖ спазвам, пазя, респектирам

почитан — зачитан, обичан, уважаван, ценен, тачен, респектиран

почитание — почит, зачитане, внимание, уважение, респект, почтителност

почитател — обожател, поклонник, ценител, последовател, сподвижник, приятел

почитателен — (*вж.*) почтителен

почтен — уважаван, благороден, достоен, почитаем, приличен, достопочтен (*остар.*), достоуважаван (*остар.*) ‖ честен, морален, нравствен, добросъвестен, коректен, пристоен ‖ (*разг.*) внушителен, голям, грамаден, значителен, чувствителен

почтеност — честност, благородство, лоялност, пристойност, коректност, добросъвестност

почти — приблизително, близко, около, горе-долу (*разг.*), кажи-речи (*разг.*), комай (*нар.*), едва, насмалко, ненапълно, частично, наполовина, ненапълно, без малко (*разг.*), хамен (*разг.*), току-речи (*разг.*), едва ли не (*разг.*)

почтителен — уважителен, благоговеен (*книж.*), страхопочитателен, послушен, смирен, боязлив, страхлив

почтително — уважително, чинно (*остар.*), благоговейно (*книж.*), смирено, угодливо

почтителност — уважение, благоговение (*книж.*), респект, страхопочитание, боязън (*книж.*), страх

почувствувам — чувствувам, изпитвам, усещам, долавям, схващам, разбирам, осезавам (*книж. остар.*)

почуда (*поет.*) — изненада, удивление, изумление, учудване, зачудване, сюрприз, захлас, недоумение

почудвам се — (*вж.*) учудвам се

почуквам — похлопвам, потропвам, чукам, тропам, тракам, тупам, потупвам

пошегувам се — шегувам се, закачам се, задявам, позакачам се, подмятам

пошепвам — шепна, шушна, пошушвам, промълвям, говоря на ухо, говоря тихо, мълвя

пошло (*книж.*) — лошо, банално, тривиално (*книж.*), долнопробно, просташко, дребнаво

пошлост (*книж.*) — долнопробност, баналност, простащина, вулгарност, дребнавост, тривиалност (*книж.*)

пошушвам — (*вж.*) пошепвам

пощада — прошка, опрощение, помилване, милост, снизходителност, милосърдие, състрадание

пощаджия (*разг.*) — пощальон, раздавач

пощальон — (*вж.*) пощаджия

пощръклявам (*разг.*) — подлудявам, пощурявам (*разг.*), щръклея (*разг.*), лудея, вилнея, буйствувам, беснея, прихващат ме (*разг.*), разлудувам се, разбеснявам се, развилнявам се

пощурявам (*разг.*) — (*вж.*) пощръклявам (*разг.*)

пощява ми се — ще ми се (*нар.*), поисква ми се, приисква ми се, желая, искам, ревне ми се (*разг.*), поревва ми се (*разг.*), поприщява ми се (*нар.*), прищява ми се (*нар.*), дощява ми се (*нар.*), доисква ми се

пощявка (*нар.*) — желание, искане, пожелание, поревване (*разг.*) ‖ прищявка

поя — напоявам, напойвам, напивам ‖ мокря, намокрям, измокрям, подмокрям, квася, наквасвам, кисна, накисвам, заливам, поливам, пръскам, ръся, поръсвам, овлажнявам, навлажнявам

поява — появяване, появление (*остар.*), показ, изпъкване, излизане наличе ‖ зараждане, пораждане, възникване

появявам се — показвам се, явявам се, задавам се, идвам, виждам се, приближавам, излизам наяве (налице), идвам на бял свят (*разг.*), лъсвам ‖ излизам отгоре, изпъквам ‖ за-

раждам се, пораждам се, възниквам, раждам се, израствам, изниквам, създавам се

пояс — колан ‖ (*прен.*) ивица, пръстен, кръг

пояснен — (*вж.*) обяснен, разяснен, разтълкуван

пояснение — (*вж.*) обяснение, разяснение, тълкуване, тълкование(*книж.*)

пояснителен — (*вж.*) обяснителен, разяснителен, тълкувателен (*книж.*)

пояснявам — (*вж.*) обяснявам, разяснявам, тълкувам

прав — изправен, отвесен, стоящ на крака, застоял, вирнат, навирен, стърчащ ‖ верен, правдив, истински, точен, правилен ‖ справедлив, законен, безпристрастен ‖ невинен, невиновен

прав съм — невинен (невиновен) съм ‖ имам право (*книж.*), говоря истината

права — придобивки, привилегии, преимущества, интереси

правата (*разг.*) — правичката (*разг.*), вярно, така е, истина, наистина, без лъжа

правда — право, законност, правдина (*нар.*), справедливост, правосъдие, правдивост, правота ‖ истина

правдив — истински, истинен (*остар.*), обективен, основателен (*книж.*), прав, верен, правдоподобен, реален, действителен, вероятен ‖ убедителен, сърдечен, искрен ‖ справедлив, честен, безкористен, почтен, безпристрастен, законен, правосъден

правдивост — истина, истинност, справедливост, правда, законност, честност, правдина (*нар.*) ‖ основателност (*книж.*), убедителност, правдоподобност, правота

правдина (*нар.*) — (*вж.*) правда, правдивост

правдини — права, придобивки ‖ законност, правда, правдивост, справедливост, човечност

правдоподобен — истински, верен, достоверен, действителен, реален ‖ прав, правдив, вероятен, възможен, допустим, близък до истината

праведен (*църк.*) — християнин, вярващ, правоверен, набожен, безгрешен, благочестив

правилен — безпогрешен, безгрешен, непогрешим, верен, точен, истински ‖ нормален, редовен, хармоничен, симетричен, съразмерен ‖ закономерен, последователен ‖ законен, легален, позволен

правилник — устав, статут, наредба

правилно — точно, вярно ‖ редно, в реда на нещата, нормално

правилност — точност, вярност, правота, прецизност, безпогрешност ‖ симетричност, хармоничност, съразмерност

правило — норма, закон, начало, принцип, максима (*книж.*), аксиома, формула ‖ предписание, нареждане, повеля ‖ порядък, ред, обичай, навик

прави ми чест (*книж.*) — достоен съм

правист — (*вж.*) правник

правителство — министерски съвет, кабинет ‖ управление, власт

правичката (*разг.*) — (*вж.*) правата (*разг.*)

правник — правоведец (*остар.*), правист, юрист, адвокат, законоведец (*остар.*)

право — закони, норми ‖ законност, справедливост, правда, правдина (*нар.*) ‖ основание (*книж.*), законно основание (*книж.*) ‖ привилегия, преимущество, монопол, запазено право, придобито право ‖ прерогатив(а), власт ‖ юриспруденция, правоведение (*остар.*), законоведение (*остар.*)

право — направо, пряко, директно, непосредствено, без заобикалки (*разг.*)

правоведец (*остар.*) — (*вж.*) правник

правоверен — ортодоксален (*книж.*) ‖ (*прен.*) принципиален, безкомпромисен, праволинеен (*книж.*)

праволинеен (*книж.*) — прав, директен ‖ (*прен.*) безкомпромисен, принципиален, принципен, прямолинеен (*книж.*), последователен, безрезервен, правоверен (*прен. разг.*), ортодоксален (*книж.*) ‖ прям (*книж.*), честен

праволинейност — принципност, принципиалност, последователност, прямолинейност (*книж.*) ‖ прямота, честност

правомерен (*книж.*) — законосъобразен, законен, правилен, легален, закономерен

правомощие (*книж.*) — пълномощие, мандат, картбланш (*книж.*)

правопис — ортография (*книж.*)

правоприемник (*юрид.*) — приемник, наследник, заместник, наместник (*остар.*)

правораздаване (*книж.*) — правосъдие, съдене, присъждане, присъда

правоспособен (*юрид.*) — дееспособен (*юрид.*), пълноправен ‖ компетентен

правоспособност (*юрид.*) — дееспособност (*юрид.*), пълноправие, способност, вменяемост ‖ компетентност

правосъден — законен, справедлив, правдив, безкористен, безпристрастен

правосъдие — правораздаване, съдене, присъждане ‖ правда, справедливост, законност, истина

правота — правилност ‖ справедливост, правда, истина, правдивост

правя — върша, сторвам (*нар.*), извършвам, направям, осъществявам, изпълнявам, реализирам, действувам ‖ работя, занимавам се, изработвам, създавам, произвеждам, творя, сътворявам ‖ причинявам,предизвиквам, уреждам, организирам, устройвам ‖ чиня (*нар.*), струвам (*нар.*), коствам, влизам в работа (*разг.*), хващам място (*разг.*)

правя се — преструвам се

правя впечатление — обръщам внимание, проявявам се, изпъквам, отличавам се, проличавам, лича, бия на очи (*разг.*), вѝден съм, лѝчен съм, привличам вниманието, хвърлям се в очи (*нар.*)

правя възражение — отговарям, възразявам, опонирам (*книж.*), противопоставям (се)

правя въртел (*разг.*) — (*вж.*) разтакавам, бавя

правя грешка — греша, сгрешавам, бъркам (*разг.*), сбърквам (*разг.*)

правя достояние (*книж.*) — (*вж.*) оповестявам, разгласявам, съобщавам, споделям

правя зян (*разг.*) — хабя, изхабявам, прахосвам, хвърлям на вятъра (*разг.*), зяносвам (*разг.*), разточителствувам

правя камара (*разг.*) — трупам, натрупвам, струпвам, стоварвам, складирам, камаря (*разг.*), гамуля (*диал.*), нагамулвам (*диал.*)

правя масаж — масажирам, разтривам, разтърквам

правя му сметката (*разг.*) — вземам в съображение, съобразявам, опичам си ума (*разг.*), вземам предвид

правя наблюдение (*книж.*) — (*вж.*) наблюдавам, следя, разучавам

правя намек — намеквам, загатвам, споменавам, навеждам на мисълта (*книж.*), правя алюзия (*книж.*), подхвърлям, подмятам

правя на пух и прах (*разг.*) — сьсипвам, разсипвам, разнебитвам, унищожавам

правя опит — опитвам, изпробвам, проверявам, изследвам, проучвам

правя разлика (*книж.*) — (*вж.*) разграничавам, различавам

правя си оглушки (*разг.*) — не чувам, не разбирам, не вземам под внимание

правя си труда — грижа се, потрудвам се, заемам се, нагърбвам се

правя си устата (*разг.*) — искам, настоявам, претендирам ‖ намеквам, подмятам

правя-струвам (*разг.*) — правя каквото правя, работя си

праг — (*прен. книж.*) начало, вход ‖ граница, преграда, предел

прадеди — деди, праотци (*остар.*), прародители, предци, предшественици, родоначалници, предходници (*книж.*)
праждосвам — (*вж.*) пръждосвам
праждосвам се — (*вж.*) пръждосвам се
празен — кух, незапълнен ‖ незает, свободен, вакантен ‖ напразен, напуст (*нар.*), пуст (*нар.*), опустял (*нар.*), безплоден ‖ (*прен.*) безделен, безделник, негодяй ‖ ограничен, лекомислен, суетен ‖ (*прен.*) безсъдържателен, безинтересен, безсмислен, глупав
празна глава — (*вж.*) глупав
празна работа — вятър и мъгла (*разг.*), празни приказки (*разг.*), губи-време (*нар.*)
празненство — тържество, веселие, веселба, празник, церемония, пиршество, пир
празни приказки (*разг.*) — брътвеж, бъбрене, бърборене, бъбривост, празнодумство, бръщолевене, празнословие, дърдорене (*разг.*), дрънканица (*разг.*), пустословие (*книж. остар.*), голословие (*книж.*), бабини деветини (*разг.*), лъжа, бош-лаф (*нар.*), врели-некипели (*разг.*), бабини приказки (*разг.*) ‖ глупости, нелепости, недомислия, безсмислици
празник — (*вж.*) празненство
празнина — дупка, шупла, кухина, лакуна (*книж.*), луфт (*техн.*) (*прен.*) недостиг, недоимък, липса, празнота, непълнота, отсъствие ‖ недостатък, дефект
празничност — тържественост, церемониалност
празнодумец — празнословец, дърдорко (*разг.*), бърборко (*разг.*), бръщолевец
празнодумство — (*вж.*) празни приказки
празноскитащ — безделник, нехранимайко, скитник, хайлазин, лентяй (*остар.*), гамен
празнословие — (*вж.*) празни приказки
празнота — липса, недостиг, недоимък, празнина, кухина ‖ отсъствие, пропуск, непълнота ‖ (*прен.*) пустота, суетност, безсъдържателност
празнувам — тържествувам, ликувам (*книж.*), пирувам ‖ почивам, не работя ‖ отпразнувам, чествувам, ознаменувам
празня — изпразвам, опразвам, изсипвам, изливам
практика — приложение, употребление, поставяне в действие ‖ техника, знания, опит, опитност, умение, навик, рутина ‖ реалност, действителност, изпълнение, дело, действие
практикувам — прилагам, употребявам, работя, действувам ‖ упражнявам
практикува се — употребява се, прилага се, върши се, прави се, упражнява се
практицизъм (*книж.*) — пресметливост, сметкаджийство (*разг.*)
практичен — приложим, удобен, целесъобразен, полезен, сгоден ‖ опитен, сръчен, похватен, ловък, нагодлив, съобразителен, тактичен
практически — на дело, на практика, в действителност
практичност — деловитост, похватност, опитност, умение, съобразителност ‖ практицизъм (*книж.*), пресметливост
пранги (*нар.*) — вериги, окови, железа, букаи (*нар.*), белезици (*нар.*)
прародители — (*вж.*) прадеди
прасвам (*разг.*) — удрям, блъсвам, цапаросвам (*разг.*), нанасям удар, замахвам, набивам
пратеник — делегат, представител, посланик, депутат
пратеничество (*остар.*) — делегация, представителство, депутация, посланичество
пратка — пакет, колет, посилка (*остар.*)
прах — прашуляк, пушек, пушиляк, прахуляк, пепел ‖ тленни останки (*книж.*)
прахосан — разпилян, пропилян, загубен, изразходван, разхитен, изхарчен, изхабен, изяден

прахосвам — пилея, разпилявам, пропилявам, хабя, изхабявам, пръскам, разпръсквам, разхищавам, хвърлям на вятъра (*разг.*), харча, изразходвам, разсипвам, разтощавам (*книж.*) ‖ губя, изгубвам, унищожавам, разхвърлям ‖ развалям, похабявам, разсипвам ‖ (*прен. разг.*) излапвам, изяждам, изпапвам

прахосник — разточителен, разсипник, човек без сметка, развейпрах (*разг.*)

прахосничество — разточителство, разсипничество, разпиляване, разхищение

пращам — изпращам, разпращам, разпръсквам, пръскам, разхвърлям ‖ отпращам, провождам, изпровождам, експедирам ‖ мятам, хвърлям, запращам (*разг.*)

пращова (*диал.*) — конец, върва, връзка

пращя — пукам, спуквам се, праскам

преамбюл (*книж. диплом.*) — (*прен.*) увод, въведение, предисловие

пребивавам (*книж.*) — обитавам, живея, прекарвам, намирам се, престоявам

пребивам — утрепвам, претрепвам (*нар.*), смазвам от бой (*разг.*), утепвам (*диал.*), пречуквам (*разг.*), убивам, умъртвявам, затривам, претупвам

пребивам се — изпребивам се, изтрепвам се, изморявам се, избивам се, отпадам, каталясвам (*разг.*), капвам, капвам от умора

пребиване (*книж.*) — местонахождение (*книж.*), местопребивание (*книж.*), местожителство, престой, нахождение (*книж.*), резиденция (*книж.*), убежище

пребледнявам — бледнея, посървам, побледнявам, пожълтявам, линея, излинявам, вехна, увяхвам, повяхвам

пребледнял — бледен, безцветен, мътен, тъмен, жълт, пожълтял, повяхнал, посърнал, излинял

пребогато — щедро, изобилно, пищно, богато, разкошно

преборвам се — (*прен.*) изпитвам силите си, състезавам се, съревновавам се, меря силите си

пребрадка — забрадка, кърпа за глава, ръченик (*диал.*), шамия (*нар.*)

пребродвам — бродя, преминавам, прекосявам прегазвам, кръстосвам, прекръстосвам, обхождам, пътувам, пропътувам, миткам (*разг.*), обикалям, шаря (*разг.*)

пребраждам — (*вж.*) пребродвам

преброявам — изброявам, броя, чета (*нар.*), прочитам (*нар.*), изчислявам, пресмятам

пребулвам — покривам, закривам, забулвам

пребъдвам — надживявам, продължавам, просъществувам, трая, живея, съществувам вечно ‖ престоявам

пребърквам — бъркам, тършувам, претършувам, претърсвам, търся, обискирам, ровя, преравям

преваждам (*разг.*) — копирам, прекопирвам, възпроизвеждам, вадя, вадя копие, изваждам, изпреваждам

превал — хребет, било, гребен, рид, връх

превалям — преминавам, прехвърлям, минавам, преодолявам, надмогвам

превантивен (*книж.*) — предпазен, предпазителен, предохранителен, предварителен

преварвам — изпреварвам, надпреварвам, надминавам, задминавам, преварям

превеждам — прекарвам, превозвам, прехвърлям, отстъпвам ‖ изяснявам, разгатвам, разяснявам, тълкувам, правя превод

превес (*книж.*) — надмощие, натежаване, превъзходство, предимство, преимущество, преднина ‖ господство

превземам — завладявам, завземам, окупирам

превземка — преструвка, превзетост, каприз, позиране

превзет — надменен, надут (*разг.*), високомерен, тщеславен (*книж.*), капризен, суетен, позьор, префърцунен (*разг. ирон.*)

превзетост — надменност, високомерие, позьорство, тщеславие (*книж.*), суетност, капризност, капризничене, маниерност, позиране, неестественост ‖ преструвка, превземка
превивам — извивам, изкривявам, прегъвам, сгъвам, огъвам, свивам, изкорубвам, преломявам ‖ чупя, ломя, пречупвам, преломявам, нагъвам ‖ складям, убеждавам, съгласявам
превивам се — извивам се, изкорубвам се, привеждам се, навеждам се ‖ прегъвам се, изгърбвам се, гърбузя се (*разг.*), изгърбузвам се (*разг.*)
превивам гръб (*разг.*) — подлагам гръб (*разг.*), угоднича, сервилнича, раболепствувам, сламча се (*диал.*), мазня се (*разг.*)
превит — извит, прегънат, сгънат, огънат, приведен, наклонен ‖ прегърбен, изгърбен
превишавам — надвишавам, превъзхождам, превъзходствувам (*остар.*), надпреварвам, надминавам, преминавам, имам превес, преобладавам
преводач — преводчик (*остар.*)
превоз — превозване, транспорт, пренос, извоз
превозвам — возя, транспортирам, прекарвам, закарвам, завеждам, пренасям, превеждам, прехвърлям
превозвач — колар, каруцар, транспортьор
преврат — промяна, обрат, прелом ‖ пронунциаменто (*книж.*), пуч (*книж.*) ‖ преобразуване, революция
превратен — преломен, променлив, изменлив, изменчив, непостоянен ‖ изопачен, извратен, изкривен, изменен, преиначен, опак (*разг.*), обратен, обърнат ‖ неправилен, лъжлив
превратност — смяна, промяна, обрат, поврат, завой ‖ променливост, непостоянство, изменчивост
превръзка — бинт, марля
превръщам — променям, преобразявам, изменям, придавам друг вид, видоизменям, преобразувам, преправям, пресъздавам (*книж.*), обръщам на, трансформирам ‖ катурвам, прекатурвам ‖ приспособявам, пригаждам, правя, направям, образувам
превръщам се — обръщам се ‖ променям се, преобразявам се, видоизменям се, трансформирам се, ставам на, преобразувам се
превръщане — изменение, видоизменение, трансформация, преобразяване, метаморфоза (*книж.*)
превъзмогвам — преодолявам, надвивам, надмогвам, побеждавам, вземам връх, вземам надмощие, излизам наглава (*разг.*), справям се, преуспявам, възмогвам (*книж.*), надделявам, сломявам, издържам, понасям изпитание (*книж.*)
превъзнасям — величая, възвеличавам (*книж.*), възхвалявам (*книж.*), хваля, възпявам, прославям, възвишавам, въздигам, идеализирам, боготворя
превъзходен — надмощен ‖ съвършен, отличен, великолепен, изряден, извънреден, добър, безподобен, чуден, възвишен, изящен (*книж.*), хубав, красив, възхитителен
превъзходство — предимство, преимущество, преднина (*разг.*), превес (*книж.*), първенство, надмощие, превъзхождане, отличие, съвършенство, качество, господство ‖ плюс
превъзходствувам — (*вж.*) превъзхождам
превъзхождам — превъзходствувам, имам предимство (превъзходство, преимущество), превишавам, надвишавам, надминавам, стоя отгоре, надпреварвам, преминавам
превъплътявам (*книж.*) — превръщам, видоизменям, преобразявам ‖ преработвам, претворявам
превързвам — обвързвам, обвивам
превъртвам — преобръщам, завъртвам, въртя, превръщам, обръщам, врътвам, превивам
прегазвам — газя, сгазвам, премазвам, стъпквам, смазвам, премачквам, смачквам, сплесквам

прегладнявам — огладнявам, изгладнявам, умирам от глад (*разг.*), гладен съм, не съм ял
преглед — ревизия, проверка, контрол, обследване ‖ визитация ‖ обзор, поглед
прегледен — нагледен, ясен, разбираем, картинен, изразителен, изразен, релефен
прегледност — нагледност, яснота, разбираемост, изразителност, картинност, изразност, релефност
преглеждам — разглеждам, наглеждам, надзиравам, наблюдавам, проверявам, правя преглед, ревизирам, контролирам, изследвам ‖ оглеждам, хвърлям поглед
преглътвам — гълтам ‖ (*прен.*) търпя, претърпявам, понасям, (*вж.*) преглътвам си
преглътвам си — (*прен. разг.*) успокоявам се, примирявам се, задоволявам се, уталожвам се, не роптая, замълчавам, кандисвам (*разг.*), понасям безропотно, не протестирам, не реагирам, премълчавам
преговарям — договарям, уговарям, водя преговори, влизам в преговори, уславям се, водя пазарлък (*разг.*)
преговарям — повтарям, репетирам
преговори — уговорки, пазарлък (*разг.*)
преграбчвам — сграбчвам, обгръщам, обвивам, стискам, прегръщам
преграда — стена, бараж, барикада ‖ пречка, спънка, препятствие ‖ предел, граница, край, лимит, ограничение ‖ завеса, перде
преграждам — заграждам, ограждам, окръжавам, слагам преграда, разделям ‖ спъвам, препятствувам, запирам, барирам, заприщвам, препречвам
преграквам — пресипвам, охриптявам
прегракнал — пресипнал, охриптял, загубил гласа си ‖ дрезгав, гърлен
прегрешение — грях (*религ.*), греховност, грехопадение (*остар. религ.*) ‖ (*разг.*) провинение, вина, простъпка, престъпление
прегризвам — сгризвам, схапвам, прехапвам, преяждам, прогризвам, разяждам, сяждам, схрусквам, захапвам, нахапвам, хапя, прекъсвам
прегръдки — обятия, прегръщане, целувки
прегръщам — вземам в обятията си, притискам, целувам
прегъвам — сгъвам, подгъвам, подвивам, преломявам, превивам, свивам, огъвам, ломя, изкривявам, пречупвам ‖ диплям, сдиплям, надиплям
прегънат — сгънат, сдиплен, надиплен ‖ свит, наведен, превит, приведен, изкривен, извит, изкорубен, наклонен, надвесен ‖ прегърбен, изгърбен
прегърбвам се — навеждам се, изгърбвам се, прегъвам се, превивам се, извивам се, изкорубвам се, ставам гърбав ‖ (*прен.*) остарявам, клюмвам
пред — на предната страна, отпред, на лицевата страна ‖ преди, по-рано
предавам — давам, връчвам, отпущам, отстъпвам, предоставям ‖ издавам, издайнича, предателствувам, изменям ‖ поверявам, давам
предавам се — капитулирвам, предавам (слагам) оръжие, отстъпвам, подчинявам се, признавам се за победен, давам се (*диал.*)
прѐдан — верен, честен, придаден, привързан, отдаден, искрен
предание — вярване, мит, легенда, сказание (*книж. остар.*), поверие, традиция
преданост — придаденост, привързаност, отдаденост, всеотдайност, признателност, вярност, обич, любов, приятелство
предател — изменник, неверник, вероломник, продажник, шпионин ‖ беглец, дезертьор
предателски — изменнически, коварен, подъл, вероломен, издайнически, шпионски
предателство — измяна, изменничество, изневяра, вероломство, продажничество, издайничество, шпионство

предателствувам — издайнича, предавам, изневерявам, изменям, шпионирам, върша предателство

предварвам — (*вж.*) предварям

предвардвам — (*вж.*) предпазвам

предварителен — подготвителен, въведителен, встъпителен, предходен, предшествуващ, прелиминарен (*книж.*) ‖ преждевременен, несвоевременен, прибързан, неокончателен

предварително — изнапред (*нар.*), изначало (*нар.*), отначало, първом (*нар.*), първен (*нар.*), по-отрано, по-напред ‖ в предплата, авансово, пешйн (*нар.*)

предварям — предварвам, изпреварвам, задминавам, отминавам, надминавам, предхождам, предшествувам, надпреварвам, превъзхождам, избързвам, прибързвам

предвестие — (*вж.*) предвещание (*остар.*)

предвестник — предшественик, предвестител, предходник (*книж.*), пратеник, месия, предтеча ‖ предсказател, предизвестител

предвестявам — съобщавам, явявам, предизвестявам ‖ предвещавам

предвещавам — предзнаменувам (*книж. остар.*), предсказвам, предричам, прокобявам (*поет.*), предвиждам, предвестявам

предвещание (*остар.*) — предсказание, личба (*книж.*), поличба (*остар.*), предзнаменование (*книж. остар.*), прокоба (*поет.*), знамение ‖ признак, белег, знак, симптом (*книж.*), предвестие, предвестник

предвзет (*книж.*) — тенденциозен, предубеден, преднамерен ‖ необоснован, нереален, недействителен

предвзетост (*книж.*) — тенденциозност, предубеденост, преднамереност

предвидлив — съобразителен, прозорлив, далновиден (*книж.*), досетлив, проницателен, остроумен, буден, бдителен, внимателен, предпазлив, благоразумен

предвидливост — съобразителност, прозорливост, проницателност, догадливост, досетливост, далновидност (*книж.*), бдителност, предпазливост, благоразумие, остроумие

предвид на — с оглед на, съобразно, според, въз основа

предвиждам — досещам се, отгатвам, предчувствувам, предусещам, предвкусвам, предугаждам, предричам, пророкувам, предсказвам, предвещавам, гадая, съобразявам

предвиждане — предусещане, предугаждане, догаждане, предчувствие ‖ предвещание (*остар.*), предсказание, предричане, пророкуване ‖ съобразителност, далновидност (*книж.*), прозорливост, досетливост

предвкусвам — предусещам, предчувствувам

предводител — водител, водач, вожд, главатар, байрактар (*нар.*), началник, шеф, лидер, знаменосец

предводителствувам (*книж.*) —(*вж.*) предвождам

предвождам — предводителствувам (*книж.*), управлявам, ръководя, стоя начело ‖ напътвам, направлявам, упътвам, ориентирвам ‖ повеждам, водя, развеждам, разкарвам, карам, съпровождам ‖ отвеждам, закарвам, завеждам

предговор — предисловие, въведение, встъпление (*книж. остар.*), пролог, увод

предградие — покрайнина, околност, квартал

предверие — антре, коридор, хол, вестибюл

предел — граница, преграда, край, сйнор (*нар.*), междà, праг ‖ лимит, ограничение ‖ връх, степен, крайност, прекомерност, краен предел

предѐлен — граничен, междинен, разграничителен, прегрàден, демаркационен (*книж.*) ‖ краен, ограничителен

предели — земя, страна, край

преден — предходен, предшествуващ, прежен, предидущ ‖ челен, начален, ръководен

предестинация (*книж.*) — предназначение, предопределение
предзнаменование (*книж.*) — знак, белег, признак, знамение, личба (*книж.*), поличба (*остар.*), предвещание (*остар.*)
преди — отпреди, някога, отдавна, преди всичко, преди време, в миналото, нявга (*нар.*), по-рано, в навечерието, пред прага
преди време — (*вж.*) отдавна, преди
преди всичко — най-много, най-вече, предимно, главно, на първо място, особено, първом (*нар.*), първен (*нар.*), най-напред, първо и първо (*разг.*), най-паче (*остар.*), максимум
преди малко — доскоро, до одеве (*нар.*), до преди
предидущ — (*вж.*) прежен (*книж.*)
предизвестен — предупреден, известен, уведомен, осведомен, информиран
предизвестие (*книж.*) — известие, съобщение, авизо, уведомление (*книж.*), предупреждение, хабер (*разг.*) ‖ сигнал
предизвестявам — предупреждавам, известявам, уведомявам (*книж.*), съобщавам, осведомявам, информирам, донасям, авизирам ‖ сигнализирам
предизвикател — подстрекател, подбудител, провокатор
предизвикателен — нахален, дързък, нагъл (*книж.*) ‖ оскърбителен, арогантен, обиден, свадлив, заядлив, дрáка (*прен. разг.*) ‖ зъл, лош ‖ провокационен, раздразнителен, дразлив, провокиращ
предизвикателство — нахалство, наглост (*книж.*), дързост ‖ оскърбление, арогантност, заядливост ‖ провокация ‖ раздразнение, възбуждение, възбуждане
предизвиквам — причинявам, пораждам, създавам, повлиявам, докарвам, донасям, сторвам (*нар.*), извиквам, произвеждам, правя ‖ провокирам, дразня, раздразням, сърдя, разсърдвам, възбуждам, нервирам, обиждам ‖ ставам причина, давам повод, давам основание (*книж.*) ‖ (*прен. разг.*) ровя, чопля, търся
предикат — сказуемо, глагол
предимно — преимуществено, преди всичко, главно, най-вече, най-много, първом (*нар.*), първен (*нар.*), изначало (*нар.*), особено, специално, по предпочитание, на първо място
предимствен (*книж.*) — преимуществен
предимство — преимущество, приоритет (*книж.*), преднина, превъзходство, надмощие, първенство, предпочитание, привилегия, право, плюс ‖ облаг, изгода, полза ‖ достойнство, качество, свойство
предисловие — (*вж.*) предговор
предишен — минал, отдавнашен, стар, раншен, по-раншен, досегашен
предлагам — правя предложение ‖ поднасям, оферирам, подлагам, представям, давам, предоставям ‖ на мнение съм
предлежащ (*книж.*) — предстоящ, бъдещ, бъден, близък, подлежащ, евентуален ‖ преден, челен, предходен, предшестващ, прежен(*книж.*), предидущ
предлог — повод, причина, претекст, мотив, подбуда, основание (*книж.*), резон (*книж.*), съображение, довод, оправдание
предложение — предлагане, оферта ‖ проект, мисъл, идея, план
предмет — обект, вещ, нещо, материя
предметен — веществен, реален, материален ‖ конкретен, даден, определен
предметност — конкретност, даденост, определеност
предназначавам — определям, предопределям, отделям, отреждам, обособявам, посвещавам, обричам, насочвам
предназначен — предопределен, определен, отредèн, посветен, обречен, насочен

предназначение — назначение, предопределение, призвание, цел ‖ роля, задача, длъжност, мисия, функция, работа, дейност, служба ‖ определеност, насоченост

преднамерен — умишлен, предумишлен, тенденциозен ‖ съзнателен

преднамерено — умишлено, съзнателно, обмислено, предумишлено, със съзнание, с намерение, с план, с умисъл, тенденциозно, с тенденция

преднамереност — умисъл, намерение, предумишленост, предумисъл, замисъл, план, цел, проект, решение, тенденция ‖ съзнание, предубеждение

преднамерявам (*книж.*) — възнамерявам, глася, мисля, намислям, замислям, тъкмя, кроя (*прен. разг.*), чертая, обмислям, нагласявам, проектирам, предначертавам, целя, предумислям

предначертавам — (*вж.*) преднамерявам, предопределям

предначинание (*остар.*) — инициатива, почин, начинание, предприятие, замисъл

преднина (*разг.*) — аванс, надмощие, първенство, превъзходство, предно място ‖ предимство, преимущество, предпочитание, привилегия

предница — предя (*диал.*), предна част

предоволен — (*вж.*) доволен

предоминирам (*книж.*) — господствувам, доминирам (*книж.*), държа надмощие, държа първо място, преобладавам, превъзходствувам

предоминиращ (*книж.*) — доминиращ (*книж.*), господствуващ, главен, кардинален (*книж.*), основен, важен, съществен, принципиален, преобладаващ, пръв, държащ първо място, първенствуващ, надмощен, триумфиращ (*книж.*)

предопределен — предрешен, неизменен, невъзвратим, непредотвратим, безвъзвратен, неизбежен, фатален (*книж.*) ‖ предназначен, призван, избран, белязан

предопределение — предопределеност, съдба, участ, орис (*поет.*), фатум (*книж.*), жребий (*поет.*), неизбежност, фаталност (*книж.*)

предопределям — предназначавам, определям, отреждам, посвещавам, насочвам, свързвам, поставям в зависимост, набелязвам ‖ предрешавам, обуславям, предначертавам

предоставям — възлагам, натоварвам ‖ изоставям, оставям, давам ‖ оставям на разположение, отстъпвам, отпущам

предостатъчен — достатъчен, задоволителен, богат, пребогат, изобилен

предостатъчно — много, изобилно, достатъчно, премного, богато, твърде, доста

предотвратявам — възпрепятствувам, възпирам, спирам, спъвам, попречвам, парализирам (*книж.*), отбивам, отстранявам, отклонявам, отдалечавам ‖ осуетявам, предохранявам, отбягвам, предпазвам, изпреварвам

предохранителен (*книж.*) — (*вж.*) предпазителен

предохранявам (*книж.*) — (*вж.*) предпазвам

предпазвам — предвардвам, завардвам, защищавам, закрилям, предохранявам, покровителствувам, вземам мерки, предотвратявам, охранявам (*книж.*), гарантирам, пазя, запазвам, браня

предпазен — предпазителен, предохранителен ‖ защитен, запазен, заварден, закрит, прикрит, охранен (*книж.*), предохранен (*книж.*)

предпазителен — предохранителен (*книж.*), предпазен, превантивен (*книж.*), охранителен (*книж.*), защитителен, предотвратителен

предпазлив — внимателен, съобразителен, осторожен (*книж.*), благоразумен, бдителен, зорък (*книж.*), недоверчив, резервиран ‖ нерешителен, колеблив, боязлив, плах, страхлив

предпазливост — бдителност, осторожност (*книж.*), зоркост (*книж.*), недоверчивост, резервираност, бла-

горазумие, съобразителност, внимание, внимателност ‖ нерешителност, плахост, боязливост, страхливост

предписание — нареждане, наредба, наставление, разпоредба, директива, постановление, разпореждане, повеление *(книж. остар.)*, заповед, закон ‖ рецепта ‖ норма, правило

предписвам — заповядвам, разпореждам се, нареждам, повелявам (*остар.*), постановявам, налагам, диктувам, издавам нареждане (предписание)

предплащам — авансирам, плащам в аванс, заплащам

предполагаем — вероятен, възможен, допустим, хипотетичен (*книж.*), презумиран (*книж.*), мислим, въображаем

предполагам — мисля, допускам, смятам, считам, струва ми се, презумирам (*книж.*), приемам, вярвам, догаждам се, пресмятам

предположение — догадка, мнение, хипотеза (*книж.*), презумпция (*книж.*), вероятност, възможност ‖ съмнение

предпоставка (*книж.*) — условие, предусловие, основание (*книж.*), причина ‖ премиса

предпочитам — харесвам, одобрявам, избирам, давам предимство (преимущество), клоня към, обичам, желая ‖ привилегировам, фаворизирам (*книж.*)

предпочитан — любим, обичан, търсен, желан, харесван (*разг.*), предпочитаем (*книж.*), привилегирован

предпочитание—преимущество, предимство, привилегия, преднина (*разг.*), първенство, одобрение, избор, желание

предпочтителен (*книж. остар.*) — (*вж.*) предпочитан; за харесване (*разг.*), за одобрение

предприемам — започвам, вземам инициатива (почин), захващам, залавям се, заемам се, начевам, подхващам, подемам, подкачам, опитвам, встъпвам, запретвам се (*разг.*), правя опит (*книж.*)

предприемчив — смел, решителен, активен, деятелен, деловит, работлив, амбициозен, с инициатива, деен

предприемчивост — смелост, решителност, активност, старание, залягане, усърдие, ревност, енергичност, деятелност, деловитост, инициатива, самоинициатива, проява, почин ‖ жест, замах, размах, широта

предприятие — начинание, работа, дело, акция, операция, предначинание (*остар.*) ‖ проект, план, инициатива

предразполагам — подготвям, приготвям, разполагам ‖ успокоявам, вдъхвам доверие (симпатия), настройвам, склонявам, лаская, коткам (*разг.*)

предразположен — податлив, пригоден, подготвен, благоразположен, благосклонен ‖ склонен, наклонен, с вродени качества

предразположение — предразположеност, разположение, наклонност, склонност, влечение, призвание, стремеж, податливост, пригодност, вроденост ‖ дарба, подаденѐ (*нар.*)

предразсъдък — предубеждение, заблуда ‖ поверие, суеверие

предрешавам — предопределям, обуславям, решавам предварително ‖ предубеден съм, действувам с предубеждение, решавам, предварително вземам решение

предрешвам — преобличам, сменям дрехи ‖ дегизирвам, маскирвам

предрешен — решен ‖ предумишлен, умишлен, обмислен

предричам — (*вж.*) предсказвам, предвиждам

председателствувам — (*прен.*) ръководя, направлявам, упътвам, водя, началствувам

предсказание — предсказване, предричане, гадание, пророчество, предвещание (*остар.*) ‖ прокоба (*поет.*), знамение, предзнаменование

предсказвам — вещая (*поет.*), предвещавам, гадая, кобя (*поет.*), прокобявам (*поет.*) ‖ предугаждам, от-

гатвам, предричам, пророкувам, врачувам
предсмъртен — прощален, краен, последен
представа — възприятие, схващане, разбиране, концепция (*книж.*), идея ‖ понятие, поглед
представител — пратеник, мандатьор, пълномощник, делегат, посланик, депутат, народен представител ‖ изразител ‖ (*прен.*) образец, тип
представителен — величествен, величав, грамаден, импозантен, внушителен, солиден, едър ‖ показен, виден
представителство — камара, парламент ‖ депутация, пратеници, посланици, пратеничество (*остар.*)
представление — спектакъл, зрелище, театър
представлявам — съм, минавам за, имат ме за, представлявам се за, същината ми е
представям — предявявам, показвам, давам, предлагам, посочвам, соча ‖ изобразявам, рисувам, обрисувам, изтъквам, чертая, начертавам ‖ давам представление
представям се за — препоръчвам се за, искам да мина за, минавам за, давам вид на
представям си — (*вж.*) въобразявам си
предстои — подлежи, предвижда се, ще бъде, ще стане, следва, налага се, има да стане (да се случи)
предстоящ — бъдещ, иден, идущ, следващ, следующ, близък, скорошен, подлежащ, пряк, непосредствен, предварителен, предшествуващ, прежен, предлежащ, евентуален, възможен, допустим, неминуем ‖ навременен, актуален, наложителен
предтеча (*остар.*) — месия, предшественик, предвестник, предвестител (*книж.*), пратеник
предубеден — с предубеждение, решил, предрешил, преднамерен, предвзет (*книж.*), предумишлен
предубеждение — предрешение, преднамереност, предумисъл, тенденция, партипри (*книж.*), предубеденост, предвзетост ‖ предразсъдък, заблуда
предугаждам — (*вж.*) предчувствувам
предумвам — скланям, кандърдисвам (*разг.*), подучвам, увещавам, уверявам, убеждавам, съгласявам ‖ наговарвам, подтиквам, подбуждам, подстрекавам
предумисъл — преднамереност, умисъл, замисъл, намерение
предумишлен — умишлен, преднамерен, съзнателен, обмислен, по предварителен план, предварително обмислен, предрешен
предупреден — предизвестен, известен, уведомен, информиран, осведомен
предупредителен — тревожен, сигнален, сигнализиращ, осторожен (*книж.*), бдителен
предупреждавам — предизвестявам, уведомявам, известявам, осведомявам, информирам, донасям, обръщам внимание, напомням, наблягам ‖ сигнализирам, бия тревога (*разг.*)
предупреждение — известие, съобщение, предизвестие, уведомление (*книж.*), хабер (*разг.*), сигнал
предусещам — (*вж.*) предчувствувам
предусещане — (*вж.*) предчувствие
предходен — (*вж.*) предстоящ, предшествуващ
предходник (*книж.*) — (*вж.*) предшественик
предхождам — (*вж.*) предшествувам
предци — (*вж.*) предшественици
предчувствие — предусещане, предугаждане, предвиждане, догаждане, прозрение (*книж.*), проблясък, интуиция (*книж.*), предусет (*книж.*), чутие (*книж.*)
предчувствувам — предусещам, имам предчувствие (*книж.*), предугаждам, прозирам (*книж.*), подразбирам, проницавам, предвкусвам, усещам, угаждам, догаждам се, долавям, налучквам, предвиждам, подушвам, надушвам, понадушвам, догаждам, предвещавам

предшественици — предходници (*книж.*), предци, прадеди, праотци, деди, прародители, родоначалници
предшествувам — предхождам, предстоя, предварям, изпреварвам, надминавам, надпреварвам, вървя напред
предшествуващ — прежен (*книж.*), предидущ, предходен, предхождащ, предстоящ, предварителен | подготвителен, въводителен, встъпителен
предъвквам — дъвча, млящя (*нар.*), ям, преживям | (*прен. разг.*) повтарям, преповтарям, смутолевям, не доказвам
предя (*диал.*) — предница | преднина (*разг.*), аванс
предявител (*книж.*) — приносител, държател (*юрид.*), титуляр, носител
предявявам (*книж.*) — представям, предлагам, явявам, показвам, излагам
прежалвам — забравям, не жаля, не скърбя, не тъжа | отстъпвам, отделям, жертвувам, пожертвувам, рискувам
преждевременен — предивременен, предсрочен, ненавременен, прибързан, ран, несвоевременен, предварителен | неблагоприятен, неуместен, неудобен, без време, подранил
преждевременно — ненавременно, рано, прибързано, много рано | неуместно, без време, по никое време (*нар.*), в никакво време, ненавреме, неблагоприятно
преждевременност — ненавременност, несвоевременност, прибързаност
прежен (*книж.*) — раншен, по-раншен, предишен, предидущ, преден, предходен, предшествуващ, минал, бил, преминал, бивш
преживелица — случка, приключение, събитие, авантюра | отживелица, отживялост
преживявам — изживявам, прекарвам, изкарвам, понасям, търпя, претърпявам | карам я (*разг.*), справям се, смогвам | проживявам, прехранвам се, препитавам се
преживям — дъвча, предъвквам, млящя (*нар.*)
прежулвам — претривам, протривам, претърквам, изжулвам, жуля, ожулвам, изжулвам
прежуря — препича, жежко е (*нар.*), жега е (*нар.*), пече силно, задушно, пари, гори, горещо е
през — прямо (*книж.*), пряко (*нар.*), чрез
през куп за грош (*разг.*) — небрежно, през пръсти (*разг.*), отгоре-отгоре (*разг.*), как да е (*разг.*), повърхностно, през просото (*разг.*), надве-натри (*разг.*), кестерме (*разг.*) | набързо, на бърза ръка (*разг.*)
през просото (*разг.*) — (*вж.*) през куп за грош (*разг.*)
през пръсти — (*вж.*) през куп за грош (*разг.*)
презглава — стремително, стремглаво, лудо, лудешки, бързо, главоломно, вихрено, стихийно
президиум — председателство, ръководство, управление
презирам — ненавиждам, пренебрегвам, мразя, не зачитам, отвращавам се, питая злоба (омраза) (*книж.*), гнуся се
презкамбичвам се (*диал.*) — (*вж.*) презкундям се (*диал.*)
презкундям се (*диал.*) — презкамбичвам се (*диал.*), кундя се (*диал.*), камбича се (*диал.*), премятам се, преобръщам се
презнощ — среднощ, полунощ, нощем, в (по) тъмно
презполовявам — разполовявам, разделям, раздвоявам
презрение — пренебрежение, високомерие, надменност, гордост, незачитане, неуважение, ненавист | антипатия, отвращение, омраза, вражда, злоба, оскърбление, арогантност
презрителен — пренебрежителен, високомерен, надменен, горд | оскърбителен, арогантен, ненавистен, обиден, отблъскващ, отвратителен, противен, антипатичен, омразен
презрително — пренебрежително, високомерно, надменно, отгоре, от-

високо || обидно, оскърбително, арогантно

презрителност — (*вж.*) презрение

презрян — жалък, омразен, низък, долен, ненавиждан, отвратителен, гнусен, мръсен (*разг.*), антипатичен, лош, ужасен || никаквец (*разг.*), нищожен, недостоен

презумирам (*книж.*) — допускам, предполагам

презумпция (*книж.*) — предположение, хипотеза (*книж.*), вероятност || предпоставка

преизподня (*книж.*) — ад, пъкъл || бездна, пропаст, дълбочина

преизпълнен — пълен, изпълнен, препълнен, прелял, прекипял, преминал граници, надхвърлил, надвишаващ

преизпълнявам — преизпълням, надминавам, надхвърлям

преименувам — прекръствам, давам друго име, прекръщавам

преимуществено — (*вж.*) предимно

преимущество — (*вж.*) предимство, актив

преиначавам — изопачавам, изкривявам, променям, изменям, извъртам, изкълчвам, извращавам, извръщам, обръщам, придавам друг вид || окарикатурявам || кривя си душата (*разг.*), лъжа

преиначен — изопачен, извъртян, изкривен, изкълчен, превратен, окарикатурен

прекален — краен, неумерен, преувеличен, прекомерен, извънмерен, извънреден, твърде голям, пресилен, неестествен, изкуствен || невъздържан, неумерен || излишен, ненужен

прекалено — (*вж.*) прекален; пресилено, извън пътя (*разг.*), извън границата, без мярка

прекаленост — крайност, неумереност, пресиленост, прекомерност, неестественост, изкуственост || невъздържаност, неумереност

прекалявам — преминавам границата, отивам до крайност, отивам далеч, преувеличавам, пресилвам, надувам (*разг.*)

прекарвам — возя, превозвам, пренасям, превеждам || преживявам, изпитвам, тегля, изживявам, претеглям, изтеглям, изкарвам || проживявам, съществувам, просъществувам, живея, препитавам се, поминувам || промушвам, пробутвам, пробивам, провирам, пропъхвам, вкарвам

прекатурвам — катурвам, обръщам, преобръщам, гътвам (*диал.*), камбичвам (*диал.*), смъквам, повалям, сгромолясвам, срутвам, събарям, претурвам, премятам

прекланям — навеждам, свеждам, наклонявам, привеждам, превивам, скланям

прекланям се — прекланям глава, свеждам глава (*книж.*), навеждам се, правя поклон, преклонявам се, поклонявам се || (*прен.*) подчинявам се, отстъпвам, покорявам се, подлагам врат (гръб) (*разг.*) || почитам, уважавам, боготворя, възхвалявам, превъзнасям, въздигам в култ (*книж.*), благоговея (*книж.*), обожавам || умилквам се, подмазвам се (*разг.*), докарвам се

преклонѐн — склонѐн, съгласѐн, мирен, послушен, подчинен || сведен, наведен, превит, прегърбен

преклонение — подчинение, покорство || (*книж.*) благоговение, почит, уважение

преклонна възраст — старост, застарялост, напреднала възраст, стари години, старини

прекомерен — чрезмерен, извънмерен, голям, огромен, прекален, краен

прекопирвам — копирам, възпроизвеждам, преваждам, вадя копие

прекосвам — преминавам, пресичам, прехвърлям, прескачам, кръстосвам

прекословие (*остар.*) — възражение, противоречие, несъгласие

прекословя (*остар.*) — възразявам, противореча, не признавам, оспорвам, отричам, говоря напук (*разг.*)

прекосявам — пресичам, кръстосвам, прекръстосвам, преминавам, минавам надлъж и нашир

прекрасен — прелестен, удивителен, дивен, възхитителен, чуден, омаен, очарователен, красив, пленителен, блестящ (*прен.*)

прекратен — прекъснат, преустановен, пресечен, спрян ‖ отложен, съкратен, скъсен, намален

прекратявам — прекъсвам, съкратявам, пресеквам (*нар.*), пресичам (*прен.*), преустановявам, слагам (турям) край, приключвам, спирам, отлагам, скъсявам, свършвам, прекращавам (*остар.*)

прекрачвам — крача, вървя, прескачам, скачам, престъпвам, преминавам

прекращавам (*остар.*) — (*вж.*) прекратявам

прекроявам — (*прен.*) преправям, преустройвам, променям, видоизменям

прекръствам — преименувам, прекръщавам, давам друго име

прекръстосвам — кръстосвам, прекосявам ‖ (*прен.*) пребродвам,обхождам, обикалям, бродя, пътувам, пропътувам, странствувам ‖ препречвам, пресичам, скръствам

прекръщавам — (*вж.*) прекръствам

прекършвам — кърша, скършвам, пречупвам, счупвам, преломявам, сломявам, ломя, чупя, троша, строшавам

прекъсвам — скъсвам, пресичам, прерязвам ‖ прекратявам, преустановявам, спирам, слагам край (*книж.*), турям край ‖ преставам, секвам (*нар.*), пресеквам (*нар.*)

прекъсван — на пресекулки (*нар.*), с прекъсване

прекъсване — пауза, престой, прекратяване, спиране, преустановяване, отлагане

прекъснат — скъсан, прерязан, пресечен ‖ прекратен, преустановен, спрян, стложен

прелест — чар, обаяние, очарование, очарователност, привлекателност, шарм (*книж.*), вълшебство, великолепие, хубост, красота, изящество (*книж.*), омая ‖ съблазън

прелестен — прекрасен, красив, хубав, очарователен, пленителен, омаен, възхитителен, чаровен, обаятелен, привлекателен, великолепен, дивен, удивителен, разкошен, изящен (*книж.*), божествен (*поет.*), изумителен

преливам — пълня, препълвам, претъпквам ‖ отливам, отсипвам, пресипвам, прехвърлям

прелиминарен (*книж.*) — (*вж.*) предварителен

прелитам — прехвръквам ‖ преминавам, отминавам

прелом — поврат, завой, промяна, обрат, смяна, скок, преврат

преломен — повратен, скокообразен, крайъгълен, превратен, променлив

преломявам — ломя, чупя, счупвам, троша, строшавам, претрошавам, пречупвам, разчупвам, скършвам, прекършвам, кърша ‖ превивам, прегъвам, свивам, сгъвам, вгъвам ‖ сломявам, скланям, съгласявам

прелъстител — съблазнител, изкушител, излъстител ‖ измамник

прелъстителен — съблазнителен, изкушителен, примамлив, привлекателен, пленителен, обаятелен, прелестен, очарователен, приятен, хубав, магически ‖ пикантен, възбудителен, раздразнителен

прелъстявам — лъстя, излъстявам, съблазнявам, пленявам, примамвам, привличам ‖ измамвам, излъгвам, мамя, подмамвам, прилъгвам

прелъщение (*остар.*) — изкушение, съблазън, примамка

прелюбодействие — (*вж.*) прелюбодеяние

прелюбодеяние — прелюбодействие, кръвосмешение, разврат, блудство, блудничество

прелюдия — (*прен.*) въведение, увод, встъпление, начало

прелял — препълнен ‖ (*прен.*) накипял, преминал граници, дошъл до краен предел

премазвам — смазвам, сгазвам, прегазвам, премачквам, смачквам, стъпквам, сплесквам, обезформявам ‖ размазвам, разливосвам (*диал.*), разцапвам
премалявам — изморявам се, отмалявам, капвам от умора, капвам, отпадам
премалява ми — (*вж.*) прималява ми
премахвам — отстранявам, отблъсквам, отбивам, махвам, отмахвам, отхвърлям, отклонявам ‖ отмествам, премествам, извеждам, отвеждам, откарвам, отдалечавам, отдръпвам, отнемам ‖ изпъждам, пропъждам ‖ унищожавам, затривам, анулирам, заличавам, изтривам, изличавам ‖ убивам, погубвам, затривам ‖ предотвратявам
премачквам — сгазвам, стъпквам, смачквам, сплесквам, прегазвам ‖ премазвам, смазвам, минавам върху
премеждие — случка, инцидент, злополука, катастрофа, акцидент ‖ беда, опасност, нещастие, напаст ‖ приключение, изживяно, патила (*нар.*), събитие
пременѐн — спретнат, нагизден, облечен, натруфен (*разг.*), нагласен
пременям — крася, украсявам, контя, наконтям, гиздя, нагиздям, кича, накичвам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), разхубавявам, декорирам
премервам — меря, размервам, отмервам, измервам, проверявам ‖ претеглям, преценявам
премесвам — смесвам, размесвам, умесвам, разбърквам, каращисвам (*разг.*) ‖ преплитам, уплитам
премествам — местя, измествам, размествам, отмествам, сменям, поставям на друго място, изменям мястото, раздвижвам, придвижвам, пренасям, прехвърлям
преместен — сменен, разместен, отместен, изместен, придвижен, разменен
преминавам — пресичам, прекосявам, прекрачвам, минавам, прегазвам, пребродвам, превалям ‖ изминавам, отминавам, летя, отлитам, отдалечавам се, тека, протичам, прехвърлям, извървявам ‖ преодолявам, справям се, превъзмогвам, побеждавам ‖ спирам, преставам, пресеквам (*нар.*), свършвам, прекратявам
преминал години — стар, остарял, престарял, застарял ‖ грохнал, немощен
премирам — награждавам, отличавам, давам премия (награда)
премѝса — предпоставка, предсилка
премислям — обмислям, съобразявам, анализирам, размишлявам, обсъждам, умувам
прѐмия — награда, отличие ‖ възнаграждение
премного — изобилно, богато, пребогато, извънмерно
премрежвам — замрежвам ‖ замъглявам, забулвам, прикривам
премръзвам — измръзвам, вкочанясвам (се), вледенявам се, изстивам, настивам
премрял — (*вж.*) примрял
премъдър (*книж.*) — всемъдър (*книж.*), разсъдлив, мъдър, разумен
премълчавам — замлъквам, замълчавам, не казвам, не говоря, гък не казвам (*разг.*), не гъквам (*разг.*), прехапвам си езика (*разг.*), стискам си устата (*разг.*), държа си устата (*разг.*), преглътвам си езика (*разг.*), преглътвам си думите (*разг.*), притайвам се, стайвам се, тая се, занемявам, онемявам, млъквам,не обелвам зъб (*разг.*), не се обаждам, мълча
премълчан — неизречен, замълчан, затаен, спотаен
премяна (*нар.*) — дреха, мода, костюм ‖ украшение, труфило (*нар.*), накит, декорация
премятам — прехвърлям, захвърлям, мятам, лашкам (*разг.*), джасвам (*диал.*), хвърлям, подхвърлям, изхвърлям
премятам се — преобръщам се, прехвърлям се, прекатурвам се, презкундям се (*диал.*), кундя се (*диал.*), камбича се (*диал.*), презкамбичвам се (*диал.*)

пренасям — нося, занасям, разнасям ‖ возя, превозвам, прекарвам, транспортирам ‖ местя, премествам, прехвърлям

пренебрегвам — подценявам, онеправдавам, немаря, занемарявам, не се интересувам, не искам да зная (*разг.*), отпускам му края (*разг.*), не ме интересува, не ща да зная (*нар.*), нехая, изоставям, забравям, не вземам под внимание, неглижирам, игнорирам ‖ напущам, зарязвам (*разг.*), отхвърлям, отблъсквам, злопоставям ‖ презирам, не зачитам, афронтирам, обръщам гръб (*разг.*), давам гръб (*разг.*)

пренебрегнат — подценен, онеправдан, недооценен, незачетен, неуважен ‖ занемарен, изоставен, оставен, зарязан (*разг.*), отхвърлен, игнориран, неглижиран, невзет под внимание, напуснат

пренебрежение — неуважение, незачитане, немарене, непочтителност, надменност, презрение, високомерие, арогантност, гордост, афронт, обръщане гръб (*разг.*)

пренебрежителен — високомерен, надменен, горд, неуважителен, непочтителен, арогантен, презрителен, омаловажителен, подценяващ

прение (*остар.*) — (*вж.*) препирня

пренос — превоз, транспорт

преносвач — носач, хамалин (*нар.*)

преносен — превозен, транспортен ‖ фигуративен, образен, метафоричен (*книж.*)

пренощувам — преспивам, прекарвам нощта, нощувам

преобладавам — господствувам, доминирам (*книж.*), предоминирам (*книж.*), превъзходствувам, държа първенство (първо място, надмощие), надвишавам, имам превес (*книж.*) ‖ изобилствувам, има ме много

преобладаващ — господствуващ, доминиращ (*книж.*), предоминиращ (*книж.*), съществен, главен, първенствуващ, важен, надмощен, държащ първо място (първенство), превъзхождащ, най-голям

преобличам — предрешвам, преобразявам, маскирам, дегизирам

преобразителен — преобразователен, преустройствен, реформаторски, новаторски

преобразование — промяна, видоизменение, подновяване, новост, преустройство, реорганизация (*книж. прен.*) метаморфоза

преобразовател — новатор, реформатор, подновител, обновител

преобразувам — превръщам, пресъздавам, преправям, преустройвам, подновявам, реорганизирам, реформирам, приспособявам, пригаждам

преобразявам — видоизменявам, изменявам, променям, преобразувам, сменявам, преобръщам, преустройвам, превръщам, трансформирам, подправям, променям вида, префасонирам, превъплътявам (*книж.*)

преобразявам се — вземам друг вид, видоизменям се, превръщам се, превръщам се в, променям се, променям вида си, трансформирам се

преобръщам — обръщам, катурвам, камбичвам (*диал.*), гътвам (*диал.*), повалям, прекатурвам, претурвам, събарям

преобръщам в — видоизменявам, превръщам, преобразувам, преправям, изменям, превъртвам

преобръщам се — обръщам се, катурвам се, премятам се, камбича се (*диал.*), презкамбичвам се (*диал.*), кундя се (*диал.*), презкундям се (*диал.*)

преодолим — възможен, лесен, реализуем, осъществим, досегаем, победим

преодолявам — надвивам, надмогвам, вземам надмощие (връх), надделявам, превъзмогвам, одолявам (*поет.*), побеждавам, справям се, успявам, преуспявам, превишавам, доминирам (*книж.*), сломявам

преотстъпвам — отстъпвам, предавам, давам, напущам ‖ прехвърлям, продавам, отчуждавам

преоценка — оценка, критика, преглед

препасвам — превързвам, опасвам, завивам, обвивам
препирам се — споря, настоявам, наблягам, полемизирам (*книж.*), противореча, оспорвам, отричам, отказвам, разисквам, диспутирам, водя спор (препирня), карам се
препирня — спор, прение (*остар.*), диспут, разискване, полемика (*книж.*), спорене, дебати, пререкание, крамола, разпра
препис — дубликат, копие
преписка — кореспонденция, писмо
препискарство (*разг.*) — бюрократизъм, канцеларщина
препитавам се — прехранвам се, изкарвам си хляба (залъка) (*разг.*), изкарвам си препитанието (прехраната), издържам се, вадя си хляба (*нар.*), храня се, изхранвам се, изкарвам си поминъка, гечиня се (*разг.*), работя
препитание (*остар.*) — прехрана, поминък, занаят, работа, издръжка
преплитам — уплитам, омрежвам, заплитам ‖ вплитам, вмъквам, усуквам (*разг.*), замесвам, замотавам, омотавам, опримчвам ‖ (*прен.*) смесвам, премесвам, размесвам, умесвам, объркვам, сбърквам, разбърквам
преповтарям — (*вж.*) повтарям
преподавател — учител, професор, лектор ‖ педагог
преполовявам — разделям, разрязвам, разполовявам, презполовявам
препоръка — рекомандация, референция, похвала ‖ съвет, напътствие
препоръчвам — рекомандувам, представям, хваля, похвалявам ‖ съветвам, внушавам, давам съвет, напътствувам
препоръчителен — възприемлив, предпочтителен (*книж. остар.*), за подражание, примерен, образцов, добър, за препоръчване, за харесване (*нар.*), за одобрение
преправка — преработка, поправка
преправям — преработвам, поправям, видоизменям, изменям, възстановявам, преобразувам, превръщам, преобразявам, преустройвам, репарирам (*книж.*), префасонирам
препращам — изпращам, отпращам, експедирам, изпровождам ‖ отклонявам, отбивам
препречвам — запречвам, преграждам, прекръстосвам, пресичам, заприщвам, заграждам ‖ (*прен.*) препъвам, спъвам
препрочитам — прелиствам, преглеждам, прехвърлям
препускам — тичам, бягам, припкам, надпрепусквам се, надбягвам се, търча
препъвам — препречвам, спъвам, преча, запречвам, преграждам, спрям, пам ‖ (*прен.*) създавам мъчнотии, възпирам, затруднявам
препъвам се — спъвам се, спрям, пам се
препълвам — пълня, преливам, натъпквам, претъпквам, набъквам (*диал.*), преизпълвам
препъхвам — пъхам, прекарвам, провирам, промушвам, завирам, вкарвам, напъхвам, пропъхвам, пробивам, мушвам, втиквам
препятствие — преграда, бариера, пречка ‖ трудност, мъчнотия, спънка, непреодолимост, затруднение
препятствувам (*книж.*) — възпрепятствувам (*книж.*), парирам (*книж.*), парализирам, затруднявам, спъвам, преча, попречвам, спирам, възпирам (*книж.*), задържам, въздържам, забавям, обуздавам, осуетявам, отклонявам ‖ препречвам, преграждам
преработвам — (*вж.*) преправям; давам друг вид, разработвам
преработка — (*вж.*) преправка
преравям — ровя, рина, рия (*нар.*), разравям, прекопавам ‖ (*прен.*) търся, претърсвам, претършувам, тършувам
преraждам се — (*прен.*) възродявам се, възраждам се, обновявам се, променям се, преобразявам се, изменям се
преразказвам — разказвам, описвам, обяснявам

прераствам — трансформирам се, променям се, изменям се, преобразявам се, превръщам се, превъплътявам се (*книж.*)

пререждам — редя, нареждам, пренареждам, разреждам ‖ изпреварвам, минавам напред

пререкание — (*вж.*) препирня

прерогатив(а) (*книж.*)— право, власт, привилегия, изключително право

прерязвам — разрязвам, режа, сека, пресичам, разсичам, прекъсвам

преса — журналистика, публицистика, печат, вестници

пресеквам (*нар.*) — секвам (*нар.*), спирам, запирам, прекъсвам, прекратявам се, преставам, преустановявам се, пресичам се, свършвам се

преселник — изселник, бежанец, емигрант, колонист

пре́сен — нов, скорошен, наскорошен, одевешен (*нар.*), недавнашен ‖ свеж, млад, освежен, опреснен, прохладен, непрестоял

пресечен — кръстосан, прекръстосан, прерязан, нарязан, напарчен (*диал.*)

пресечка — кръстопът, средище

пресилвам — претоварвам, изтощавам, отруднявам, товаря, преуморявам, изморявам, смазвам, насилвам ‖ (*прен.*) прекалявам, преувеличавам, отивам до крайност, усилвам, увеличавам, уголемявам, надувам (*разг.*)

пресилвам се — насилвам се, силя се, мъча се, пъна се (*нар.*), напъвам се (*разг.*), измъчвам се, преуморявам се, виждам зор (*разг.*), претоварвам се, изтощавам се ‖ прекалявам, престаравам се, отивам до крайност

пресилен — уморен, преуморен, претоварен, претрупан, смазан, изтощен ‖ (*прен.*) принуден, заставен, насилен, изнасилен, накаран ‖ (*прен.*) краен, прекален, преувеличен, престорен, неестествен, изкуствен, неточен

пресиленост — прекаленост, крайност ‖ изтощение, преумора, претовареност

пресипвам — преливам, прехвърлям

пресипвам — преграквам, охриптявам, преграква (охриптява) ми гласът

пресипнал — прегракнал, охриптял ‖ гърлен, дрезгав, хриплив, продран

пресита — пресищане, преситеност, насита, доволство, задоволяване, удовлетворение, уталожване

преситен — сит, наситен, преял, утолен, задоволен, доволен, уталожен ‖ гъст, обилен, сгъстен

преситеност — ситост, наситеност, утоленост

пресичам — сека, разсичам, режа, прерязвам, разрязвам, разкъсвам ‖ (*прен.*) преграждам, заграждам, препречвам, спирам, прекъсвам, преустановявам, прекратявам ‖ смалявам, скъсявам, намалявам ‖ кръстосвам, прекосявам

пресищам — насищам, задоволявам, утолявам, засищам, уталожвам

пресищане — (*вж.*) пресита

прескамбичвам се (*диал.*) — (*вж.*) презкамбичвам се

прескачам — рипам (*нар.*), скачам, прехвърлям се, премятам се, преминавам ‖ (*прен.*) отминавам, изоставям, напущам, пропущам

прескундям се (*диал.*) — (*вж.*) презкундям се (*диал.*)

преследвам — следя, вървя по петите (*разг.*), вървя по стъпките, вървя по дирите, диря, сподирям, задирям, търся, гоня, тичам подир, подгонвам ‖ (*прен.*) гнетя, угнетявам, мъча, тормозя, не оставям на мира (*разг.*), изтезавам, измъчвам, имам зъб (*разг.*), атакувам ‖ наказвам, обявявам за незаконно

преследване — гонене, гонение (*книж.*), гонитба, гоненица (*разг.*), задиряне ‖ (*прен.*) гнет, тормоз

пресметлив — сметкаджия (*разг.*), интересчия (*разг.*)

пресмятам — смятам, броя, изчислявам ‖ (*прен.*) кроя, тъкмя, мисля, намислям, проектирам ‖ считам, предполагам, допускам, предвиждам

преснота — свежест, прохлада, хладина ‖ новост, младост

преспивам — преноощувам, прекарвам нощта, нощувам

преспокоен — (*вж.*) спокоен, необезпокояван

преспокойно — спокойно, сигурно, при пълна възможност, несмущавано

пресрамвам се — (*прен. разг.*) решавам, престрашавам се, осмелявам се, дръзвам, посмявам

пресрещам — посрещам, срещам, идвам насреща, излизам насреща, излизам напред, идвам ‖ препречвам пътя, изпречвам се

пресрочвам — (*вж.*) просрочвам

преставам — свършвам, прекратявам, спирам, прекъсвам, секвам (*нар.*), преустановявам, пресеквам (*нар.*), слагам край

престаравам се —старая се, проявявам се, проявявам усърдие (старание), насилвам се, излитам се ‖ прекалявам, пресилвам се, минавам граници, отивам до крайност, преувеличавам

престараване — престарание, крайност, пресилване, излитане (*разг.*), преувеличение,прекаляване, насилване, пресиленост

престарял — стар, остарял, грохнал, отпаднал

престарялост — старост, дълбока старост, напреднала възраст, старина ‖ изнемощялост, отпадналост, немощ, грохналост

престиж (*книж.*) — влияние, авторитет, тежест, достойнство, почит, уважение, обаяние

престой — чакане, спирка, почивка ‖ пребиване, отбиване, спиране

престол — трон ‖ (*прен.*) власт

престорвам се (*нар.*) — (*вж.*) преправям се, променям се, направям се на (*разг.*) ‖ (*вж.*) преструвам се

престорен — привиден, променен, изменен, фалшив, симулативен (*книж.*), симулант (*книж.*), лъжовен (*поет.*), неистински, неестествен, изкуствен ‖ неискрен, прикрит, притворен, лицемерен, коварен, подъл, таен, хипокрит (*книж.*), фарисей

престореност — преструвня (*разг.*), престорня (*разг.*), неестественост, изкуственост, привидност, симулация (*книж.*) ‖ неискреност, прикриване, притворство, лъжа, лицемерие, фалш, подлост, фарисейство, маска, маскировка

престорня (*разг.*) — (*вж.*) престореност ‖ глезьо (*разг.*), глезотия (*разг.*), несериозен, капризен, преструван (*разг.*)

престоявам — пребивавам, прекарвам, спирам, застоявам се

престоял — стар, остарял, прекиснал, вкиснал се, артисал (*разг.*)

престрашавам се — решавам се, дръзвам, осмелявам се, посмявам, смея, рискувам, претръпвам, минава ми страхът, хвърлям се, пресрамвам се

преструвам се — престорвам се (*нар.*), симулирам (*книж.*), давам вид, правя се на, лъжа, лицемеря, хитрувам, прикривам се, лукавствувам (*книж.*), играя комедия (*книж.*), играя роля (*книж.*), мамя ‖ докарвам се (*разг.*), занасям се (*разг.*), превземам се, преправям се ‖ глезя се

преструван (*разг.*) — симулант (*книж.*), лъжец, престорня (*разг.*), преструвня (*разг.*) ‖ глезльо (*разг.*), глезотия (*разг.*)

преструвка — хитрост, лъжа, лицемерие, притворство, фалш, лъжливост, лукавство, симулация, прикриване, докарване, превземане, превзетост, превземка ‖ комедия, глезотия (*разг.*)

престъпвам — прекрачвам, преминавам, стъпвам, скоквам, прескоквам ‖ (*прен.*) нарушавам, не зачитам, провинявам се, сгрешавам

престъпен — злосторнически, злосторен, разбойнически, злодеен, злодейски ‖ наказуем, противоправен, противозаконен, незаконен, забранен, преследван, наказван

престъпление — злодеяние, нарушение, простъпка, провинение, грешка, прегрешение, злосторничество, закононарушение, неправомерна постъпка, беззаконие, вина, грях (*религ.*) ‖ злодейство, злодеяние, покушение, убийство

престъпник — злодей, злодеец, злосторник, разбойник, пакостник, нарушител, виновен, виновник ‖ убиец, катил (*разг.*)

пресувам — мачкам, смачквам, тъпча, сплесквам, присплесквам, премазвам, смазвам, затягам, притягам, прекарвам през преса

пресушавам — суша̀, обезводнявам, изсушавам

пресъздавам (*книж.*) — създавам, творя, сътворявам, претворявам (*книж.*), пресътворявам (*книж.*), въплъщавам, възсъздавам (*книж.*) ‖ възпроизвеждам, копирам, репродуцирам (*книж.*), реставрирам (*книж.*)

пресъхвам — съхна, изсъхвам, засъхвам, пресушавам се, изсушавам се ‖ (*прен.*) прекъсвам, секвам (*нар.*), пресеквам (*нар.*), преставам, прекратявам се, преустановявам (се), спирам

пресявам — отсявам, прецеждам, прекарвам през сито ‖ (*прен.*) отбирам, избирам, правя подбор, подбирам, пречиствам

пресягам се — протягам се, простирам (протягам) ръка

пресят — прецеден ‖ (*прен.*) пречистен, отбран, подбран, избран

претворявам (*книж.*) — (*вж.*) пресъздавам

претеглям — тегля, премервам, измервам, изтеглям, меря, отмервам ‖ (*прен.*) вземам в съображение, премислям, обмислям

претеглям — (*разг.*) преживявам, изживявам, претърпявам, изтърпявам, изстрадвам, страдам, понасям, измъчвам се, намъчвам се, виждам и патя (*разг.*)

претекст — (*вж.*) предлог

претендент — кандидат, аспирант, желаещ, просител, предявител, ищец

претендирам — искам, изисквам, желая, търся, предявявам искане (*книж.*), рекламирам (*книж.*), изявявам права (*книж.*), предявявам претенции (*книж.*), правя (на) въпрос (*разг.*), повдигам въпрос (*разг.*), правя си устата (*разг.*)

претенциозен — придирчив, взискателен ‖ капризен, превзет, високомерен, нескромен

претенция — искане, стремеж, домогване, рекламация (*книж.*), ревандикация (*книж.*), молба, желание, воля, намерение

претоварвам — товаря, претрупвам, препълвам, претъпквам ‖ пресилвам, озо̀рвам (*разг.*), насилвам, изморявам, уморявам, изтощавам, преуморявам

претоварен — натоварен, претрупан, отрупан, затрупан ‖ зает, ангажиран, отруден, пресилен, озо̀рен (*разг.*)

претовареност — заетост

претопявам — топя, стопявам, разтопявам ‖ (*прен.*) асимилирам, поглъщам

претрепвам (*нар.*) — убивам, пребивам, утрепвам, утепвам (*диал.*), умъртвявам, трепя, пречуквам, претупвам (*разг.*), затривам, доубивам, смазвам от бой, оставям на място

претрупан — (*вж.*) претоварен

претрупвам — (*вж.*) претоварвам

претръпвам — (*прен. разг.*) свиквам, привиквам, навиквам, обръгвам (*разг.*), алащисвам (*разг.*), не ми прави впечатление, не ме е страх, не се боя, не се смущавам

претупвам (*разг.*) — свършвам набързо (повърхностно), избързвам, изкарвам през куп за грош (*разг.*)

претупвам (*разг.*) — (*вж.*) претрепвам

претурвам (*нар.*) — (*вж.*) катурвам, прекатурвам

претъпкан — пълен, препълнен, набъкан (*диал.*), натъпкан, сбит

претъпквам — пълня, препълвам, бъкам (*диал.*), набъквам (*диал.*), претрупвам, преливам мачкам, тъпча, смачквам

претърпявам — търпя, изтърпявам, трая, понасям, издържам, прекарвам, изтрайвам, утрайвам, кротувам, мирувам, позволявам преживявам, изживявам, изстрадвам, страдам, претеглям, виждам и патя (*разг.*)

претърсвам — търся, диря, ровя, преравям, тършувам, разтършувам, претършувам, разтърсвам се, издирвам, изследвам, обискирвам

претърсване — преглед, обиск

претършувам — (*вж.*) претърсвам

претягам — затягам, стягам, притискам, престягам

преувеличавам — увеличавам, уголемявам усилвам, пресилвам, прекалявам, надувам (*разг.*), придавам голямо значение, говоря на едро (*разг.*), говоря ангро (*разг. остар.*)

преувеличен — пресилен, прекален, краен, неестествен, изкуствен, надут (*разг.*),засилен, усилен извънреден, чрезмерен, извънмерен, голям

преувеличение — прекаляване, пресилване, пресиленост, крайност, прекаляване, надуване (*разг.*), престараване

преумора — умора, изтощение, изтощеност, изнемощялост, отпадналост, слабост, немощ, безсилие, изнуреност

преуморен — уморен, изтощен, изморен, изнемощял, грохнал, отпаднал, капнал от умора, съсипан, изнурен, немощен, безсилен, смазан

преуморявам — уморявам, съсипвам, изнурявам, омаломощявам, изтощавам, изморявам, сломявам, претрупвам, пресилвам

преуморявам се — (*вж.*) преуморявам; виждам зор (*разг.*)

преуспявам — успявам, напредвам, вървя напред, процъфтявам, просперирам (*книж.*), прогресирам (*книж.*), имам успех, върви ми (*разг.*), прокопсвам (*нар.*)

преустановен — прекъснат, прекратен, пресечен, несвършен, незавършен, несвързан, отложен, осуетен задържан, запрян, спрян

преустановявам — спирам, запирам, преставам, прекъсвам, прекратявам, пресичам, свършвам, отлагам задържам, обуздавам, осуетявам, възпирам, възпрепятствувам (*книж.*), въздържам препречвам, попречвам, преча

преустройвам — (*вж.*) преустроявам

преустройство — реорганизация, реформа, трансформация, преобразуване, подновяване, обновяване

преустроявам — реорганизирам, реформирам, преобразувам, преобразявам, изменям, променям, преправям, преработвам, трансформирам, превръщам, преобръщам размествам

префасонирвам — преправям, преработвам, изменям, променям, давам друг вид

префинен — нежен, изнежен, изтънчен, деликатен, фин, изискан, изящен (*книж.*), елегантен, рафиниран

префиненост — изтънченост, изнеженост, изисканост, елегантност, деликатност

прехапвам — прегризвам, прехрусквам, схрусквам, сгризвам, сяждам

прехапвам си езика (*разг.*) — млъквам, замлъквам, занемявам, онемявам, умълчавам се, преставам да говоря

прехвръквам — прелитам,профучавам (*прен.*) преминавам

прехвърлям — хвърлям, мятам, премятам, джасвам (*диал.*), отмятам, пренасям минавам, преминавам, превалям отчуждавам, продавам, отстъпвам, преотстъпвам, приписвам

прехласвам се — захласвам се, унасям се, занасям се (*разг.*), увличам се, изпадам във възторг (захлас, унес), зяпам (*разг.*), заблейвам се (*разг.*), зея, блея (*разг. грубо*)

прехласнат — захласнат, унесен, занесен (*разг.*), зяпнал (*разг.*), заблеял се (*разг.*)

преход — етап, момент, период, степен, стадий || прелом, промяна, завой, преминаване || градация (*книж.*), последователност

преходен — междинен, промеждутъчен, етапен, пределен, граничен, междувременен || временен, привременен, непостоянен, конюнктурен (*книж.*), кратък, нетраен, кратковременен, краткотраен, недълготраен, моментен, къс, мигновен, ефимерен, мимолетен, скоротечен || палиативен (*книж.*), неиздръжлив, нестабилен || заличим, изличим

преходност — последователност, градация (*книж.*), постепенност, етап || временност, краткотрайност, недълготрайност, кратковременност, непостоянност, краткост, мимолетност, ефимерност

преходящ — (*вж.*) преходен

прехрана — препитание (*остар.*), издръжка || поминък, работа || храна, продоволствие

прехранвам — храня, изхранвам, издържам, отглеждам, чувам (*диал.*), очувам (*диал.*)

прехранвам се — (*вж.*) препитавам се

прецедент (*книж.*) — случай, случка, опит, казус (*книж.*)

прецеждам — цедя, процеждам, филтрирам || (*прен.*) подбирам, избирам, отбирам, правя подбор, отделям, пречиствам, пресявам

преценка — оценка, характеристика, критика || усмотрение (*книж.*), свободна преценка, разбиране, мнение

преценявам — ценя, меря, премервам, определям, измервам, тегля, претеглям, правя преценка || разсъждавам, обмислям, съобразявам, съдя, присъждам, подхвърлям на преценка (*книж.*)

прецизен (*книж.*) — точен, определен, абсолютен, екзактен (*книж.*), математически || акуратен, редовен, изискан, изпълнителен, съблюдателен

прецизирам (*книж.*) — уточнявам, определям, конкретизирам, уяснявам, оформявам, фиксирам, посочвам

прецизност (*книж.*) — точност, правилност, определеност, конкретност, яснота, абсолютност || акуратност, редовност, изисканост, взискателност (*книж.*)

преча — препречвам, запречвам, преграждам, пресичам || спъвам, препятствувам (*книж.*), противодействувам, възпрепятствувам (*книж.*), правя (създавам) въртели (*разг.*), създавам спънки, мътя водата (*разг.*) || додявам (*нар.*), смущавам, безпокоя, притеснявам, пречкам се (*разг.*), бъркам (*разг.*) || вредя, навреждам, развалям

пречиствам — чистя, разчиствам, почиствам, бърша, избърсвам, изличавам, заличавам, махвам, премахвам || филтрирам, прецеждам, рафинирам || подбирам, отбирам, отделям, избирам, пробирам

пречистване — разчистване, очистване || избор, подбор || дестилация, филтриране, рафиниране

пречка — преграда, препятствие, бариера || спънка, спирачка (*прен.*), мъчнотия, затруднение, трудност, задръжка, мъка

пречуквам — (*прен. разг.*) пребивам, убивам, умъртвявам, претрепвам, затривам (*разг.*), оставям на място

пречупвам — чупя, счупвам, разчупвам, троша, строшавам, разтрошавам, ломя, преломявам, сломявам, кърша, скършвам, прекършвам

преяждам — натъпквам се (*разг.*), нагълтвам се (*разг.*), налапвам се (*разг.*), надумквам се (*разг.*), тъпча се (*разг. грубо*)

при — до, близо, в съседство, в допир, в съприкосновение (*книж.*)

при все това — макар, въпреки, без оглед на (*книж.*), мимо (*книж.*), при все че

при все че — (*вж.*) при все това

при това — освен това, отгоре на туй, вън от това

прибавен — (*вж.*) притурен

прибавка — (*вж.*) притурка

прибавъчен — добавъчен, допълнителен, придатъчен (*книж.*), спомагателен, вторичен, притурен, добавен, прибавен
прибавям — (*вж.*) притурям
прибежище — убежище, подслон ‖ заслон, скривалище, прикритие, закритие, приют ‖ оазис (*прен. поет.*) ‖ (*прен.*) закрила, защита, гостоприемство
прибирам — събирам, сбирам, обирам, струпвам, натрупвам, съсредоточавам, трупам, привличам към себе си ‖ вземам, обхващам, завземам ‖ отмъквам, замъквам, задигам (*разг.*), грабвам
прибирам се — идвам си, връщам се, завръщам се, дохождам си, пристигам (си) ‖ свивам се, събирам се, затварям се, намалявам обема си, ограничавам се
приближавам— доближавам, сближавам, съединявам, поставям в контакт (допир), слепям, прилепям ‖ наближавам, доближавам (се), идвам, прииждам, дохождам, придохождам, настъпвам, пристигам, пристъпвам ‖ достигам, докосвам се, пристъпвам към, допълзявам ‖ добирам се (*разг.*), докопвам се (*разг.*)
приближавам се — доближавам се, достигам, прилазвам, долазвам, лазя, пълзя, припълзявам, домъквам се, допълзявам, примъквам се, допирам се, докосвам се, добирам се (*разг.*), докопвам се (*разг.*)
приближен — близък, свой, околен, приятел, роднина, вътрешен (*прен.*) ‖ доближен, ближен (*остар.*), любимец, фаворит (*книж.*), имащ достъп, ползуващ се с доверие
приблизителен — подобен, сходен, приличен, еднакъв, не много точен
приблизително — почти, горе-долу (*разг.*), около, едва, криво-ляво (*разг.*), средно, на око (*разг.*), едно на друго (*разг.*), има-няма (*разг.*), кажи-речи (*разг.*), комай (*нар.*), хамен (*разг.*)
приболява ме — боли ме, наболява ме, понаболява ме, чувствувам болки, мъча се, присвива ме (*нар.*), заболява ме, страдам
прибор — уред, съоръжение, апарат, такъм (*нар.*) ‖ куверт
прибран — събран, съсредоточен, струпан, натрупан, скътан (*нар.*) ‖ стегнат, спретнат, редовен, скопосен (*нар.*), уреден (*нар.*), приденсан (*диал.*) ‖ скромен, пестелив, икономичен
прибързан — преждевременен, ненавременен, несвоевременен, ран ‖ припрян, бърз ‖ непроучен, повърхностен, необмислен, необсъден, неразсъден ‖ погрешен, неправилен, сбъркан, сгрешен
прибързаност — несвоевременност, ненавременност ‖ припряност, избързване, нервност, трескавост, бързина, бързане
прибързвам — бързам, избързвам, побързвам, ускорявам, силя се, напъвам се, изпреварвам, не се стърпявам, не изтрайвам
прибягвам — завтичвам се, втурвам се, пробягвам, припвам, хуквам, притичвам, притърчавам (*разг.*), изтърчавам, дотърчавам, бягам, тичам, изтичвам
прибягвам до (към) — служа си, употребявам, ползувам, използувам, послужвам си, прилагам
привардвам — извардвам, причаквам, дебна, издебвам, вардя, следя, търся, преследвам, сподирям
приведен — наведен, прегърбен, гърбав, прегънат, наклонèн, превит, изкривен, клюмнал
привеждам — навеждам, наклонявам, скланям, свеждам ‖ превивам, извивам, изкривявам, прегъвам
привес — (*вж.*) превес
привет — приветствие (*книж.*), поздравление, поздрав
приветлив — приятен, привлекателен, доброжелателен, любезен, вежлив, отзивчив, сърдечен, предразполагащ ‖ притегателен, примамлив, очарователен, обаятелен, хубав, великолепен, прелестен

приветливост — привлекателност, примамливост, отзивчивост, любезност, вежливост ‖ красота, хубост, очарователност
приветствен (*книж.*) — поздравителен
приветствие — привет, поздрав
приветствувам (*книж.*) — поздравявам, пращам поздрав, честитя ‖ (*прен.*) одобрявам, възприемам
привечер — надвечер, на мръкване, на мръкнало (*нар.*), в здрач, по здрач, по мрачина, по икиндия (*нар.*), късно следобед
привдигам се — приповдигам се, надигам се, ставам, попривдигам се, изправям се, вдигам се ‖ съвземам се, свестявам се ‖ оживявам, оздравявам
привиден — измамлив, симулативен (*книж.*), лъжлив, въображаем, мним, недействителен, външен, повърхностен ‖ престорен, лицемерен, неискрен
привидение — призрак, сянка, таласъм (*нар.*), видение, сън, халюцинация(*книж.*),илюзия, мираж, химера
привидно — на глед, налице, наяве, про форма, на вид, видимо, външно, на думи, уж, за пред хората (*разг.*), симулативно (*книж.*)
привидност — симулация (*книж.*), симулативност (*книж.*)
привижда ми се — мярка ми се, мержелее ми се, виждам смътно ‖ сънувам, присънява ми се
привиквам — призовавам, каня, поканвам, свиквам, събирам
привиквам — свиквам, навиквам, алащисвам (*разг.*), приучавам се, научавам се, приспособявам се, пригаждам се, придобивам (добивам) навик, придобивам (добивам) привичка, нагаждам се, фамилиаризирам се (*книж.*), обръгвам (*разг.*), посвиквам, аклиматизирам се, претръпвам
привилегирован — предимствен, преимуществен, монополизиран, монополен, патентован, предпочитан, фаворизиран, (*книж.*) облагодетелствуван, облагоприятствуван, миропомазан
привилегия — право, предимство, преимущество, изключително право, запазено право, монопол, патент ‖ първенство, преднина (*разг.*) ‖ предпочитание
привичен — обичаен, навичен, обикновен, всекидневен, ежедневен, традиционен
привичка — навик, обичай, традиция, адет (*разг.*), табиѐт (*разг.*), рутина, практика, бит, нрави, обред
привлекателен — притегателен, обаятелен, очарователен, красив, хубав, прелестен, приветлив, симпатичен, възхитителен, великолепен ‖ примамлив, прелъстителен, изкусителен, съблазнителен, пленителен ‖ отзивчив, радушен, достъпен, занимателен, приятен, интересен, любезен
привлекателност — хубост, красота, чар, прелест, очарователност, очарование, обаяние, притегателност, примамливост, приветливост, съблазнителност
привлечен — притеглен, придърпан, завлечен, замъкнат, примъкнат ‖ примамен, подмамен, увлечен, привързан, съблазнѐн ‖ придаден, включен
привличам — притеглям, придърпвам, дърпам, тегля, влека, замъквам, примъквам, увличам, завличам, мъкна ‖ (*прен.*) подмамвам, примамвам, обайвам, омайвам, харесвам се, съблазнявам
привнасям (*книж.*) — внасям, нося, прибавям, принасям, домъквам, придавам, додавам, притурям, допълвам, включвам
привременен (*книж. остар.*) — временен, кратковременен, краткотраен, кратък, мигновен, моментен, преходен, етапен ‖ палиативен (*книж.*), за момента, нетраен
привърженик — последовател, последовник (*книж.*), сподвижник, съидейник, съмишленик, сътруженик, сторонник (*книж.*), поддържник, адепт (*книж.*), ученик, партизан, приятел

привързан — завързан, обвързан, свързан, вързан ‖ прикрепен, прилепен ‖ (*прен.*) верен, предан, доверен, придаден, искрен, отдаден, влюбен

привързаност — (*прен.*) вярност, преданост, придаденост, наклонност, слабост, страст, любов

привързвам се — пристрастявам се, обиквам, харесвам, нрави ми се, отдавам се, привиквам, свиквам, придавам се, привлича ме, влече ме, тегли ме, примамва ме, прилепвам (*разг.*), залепвам (*разг.*), влюбвам се

привършвам — свършвам, довършвам, завършвам, слагам край, турям край (*разг.*), приключвам, доправям, дотъкмявам,доработвам,изкусурявам (*разг.*), доизкусурявам (*разг.*)

пригаждам — нагаждам, нагласявам, натъкмявам, притъкмявам, приспособявам, стъкмявам ‖ преправям, нареждам, превръщам

пригаждане — приспособяване, притъкмяване, настаняване, натъкмяване, нагаждане, нареждане, нагласяване

пригласям — съпровождам, акомпанирам

приглашавам (*остар.*) — приканвам, поканвам, призовавам, събирам, свиквам, привиквам

приглашение (*остар.*) — покана, позив, призив, свикване, призоваване

пригóден — удобен, подходящ, податлив, предразположен, разположен, съответен, сгоден, пригодим, отговарящ, подобаващ ‖ полезен, изгоден, износен

пригодѐн — нагодѐн, приспособен, нагласен, натъкмен, подходящ, годен, стъкмен, притъкмен

пригодим — приспособим, подходящ, приложим

пригодност — разположение, готовност, разположеност, склонност

пригодявам — (*вж.*) пригаждам

приготвен — готов, зрял, узрял, назрял, в състояние, подготвен, наклонен, разположен ‖ изработен, свършен, привършен ‖ нареден, натъкмен ‖ нащрек, в очакване

приготвителен — (*вж.*) подготвителен

приготвям — готвя, подготвям, нагласявам, кроя, тъкмя, стъкмявам, натъкмявам, нареждам, проектирам, редя, уреждам, устройвам, организирам, комбинирам ‖ сготвям

приготвям се — готвя се, каня се, наканвам се, тъкмя се, редя се, нареждам се

приготовление — (*вж.*) подготовка

приготовлявам — (*вж.*) приготвям

придавам — прибавям, добавям, притурям, принаждам, присъединявам, попълвам, допълвам, включвам, причислявам, давам, наддавам, додавам, прилагам, увеличавам, вмятам, пресмятам

придавам значение — наблягам, подчертавам, обръщам внимание, подсилвам, настоявам

придавам си важност (*разг.*) — важнича (*разг.*), големея се, гледам отвисоко, вирнал съм глава (*разг.*), виря глава (*разг.*), държа се на голямо (*разг.*), виря нос (*разг.*), възгордявам се, гордея се, надувам се (*разг.*), перча се (*разг.*), парадирам, емча се (*нар.*), пъча се (*разг.*)

придаден — притурен, прибавен, принаден, присъединен, добавен, допълнен, причислен, включен, приложен, увеличен, наддаден, снаден

придатък (*книж.*) — (*вж.*) добавка

придатъчен (*книж.*) — (*вж.*) добавъчен

придвижвам — движа, раздвижвам ‖ приближавам, тласкам напред, присъединявам, доближавам, прилепям

придвижвам се — движа се, приближавам се, напредвам, доближавам, докосвам се, примъквам се, присламчвам се, припълзявам

придвижване — напредване, приближаване, припълзяване ‖ разместване

придворен (*остар.*) — дворцов (*остар.*) ‖ царедворец (*остар.*), велможа (*остар.*)

придепсан (*диал.*) — скопосен (*нар.*), прибран, спретнат, редовен, стегнат, уреден (*нар.*)

придирвам — придирям, съм взискателен (придирчив, строг), изисквам, държа сметка

придирчив — взискателен, изискващ, строг, педант (*книж.*), формалист, акуратен, точен, прецизен (*книж.*), съвестен, внимателен ‖ претенциозен, дребнав, капризен

придирчивост — взискателност (*книж.*), строгост, педантичност (*книж.*), точност, акуратност, прецизност (*книж.*), внимателност ‖ претенциозност, каприз, капризност, дребнавост

придирям (*разг.*) — (*вж.*) придирвам

придобив (*нар.*) — (*вж.*) придобивка

придобивам — спечелвам, добивам, набавям си, сдобивам се, снабдявам се, имам вече, притежавам, получавам, измолвам, постигам, извоювам, завоювам, печеля ‖ купувам, закупувам

придобивка — облага, полза, печалба, придобив (*нар.*), изгода, добивка, добив, резултат, достижение (*остар.*), постижение, завоевание, актив, успех, преимущество, кяр (*нар.*), интерес

придобит — добит, спечелен, получен ‖ привлечен, превзет, убеден ‖ усвоен, възприет

прихождам (*нар.*) — (*вж.*) прииждам

придремва ми се — (*вж.*) приспива ми се

придружавам — съпровождам, съпътствувам, следвам ‖ акомпанирам

придружител — (*вж.*) придружник

придружник — спътник, съпроводник, другар, компаньон

придумвам — (*вж.*) предумвам

придържам — подкрепям, прикрепям, крепя, държа, поддържам, задържам

придържам се — прикрепям се, държа се, хващам се, притискам се ‖ осланям се, надявам се, разчитам ‖ (*прен.*) спазвам, съблюдавам, изпълнявам, следвам

придърпвам — дърпам, влека, привличам, тегля, притеглям, завличам, довличам, замъквам, домъквам ‖ (*прен.*) увличам, подмамвам, примамвам

прием — аудиенция (*книж. офиц.*), среща, посрещане, посещение, тържество ‖ достъп

приемам — вземам, получавам, усвоявам, придобивам, прибирам ‖ допущам, признавам, съгласявам се, склонявам се, одобрявам, възприемам

приемлив — добър, гòден, сгòден, удобен, сносен, износен, на добри условия, полезен ‖ допустим, вероятен, възможен, възприемлив

приемник — наследник, продължител, заместник, правоприемник (*юрид.*)

приемственост — последователност, смяна, заместничество, наследяване, приемство, верижност, последовност (*книж.*)

приемство — (*вж.*) приемственост

приет — възприет, общоприет, признат,общопризнат, практикуван,прилаган, в практика ‖ одобрен, допуснат

призван — предназначен, определен, предопределен ‖ гòден, способен, подходящ

призвание — дарба, наклонност, влечение, подадене (*нар.*), склонност, разположение, предразположение ‖ роля, задача, мисия, предназначение, предопределение ‖ поприще, кариера

приземен — партерен, сутеренен, нисък

приземие — партер, сутерен

призив — позив, обращение, апел, зов, възвание (*търж.*), повик, лозунг

призлява ми (*нар.*) — става ми лошо, става ми зле, прилошава ми, припадам, прималява ми, баялдисвам (*нар.*), долошава ми, падам в несвяст, притъмнява ми пред очите, причернява ми

признавам — приемам, съгласявам се, потвърждавам, утвърждавам, санкционирам (*книж.*), узаконявам, легализирам, ценя, зачитам, давам право ‖ самопризнавам, изповядвам (се), откривам

признак — качество, отличителна (характерна) черта, свойство, атрибут (*книж.*) ‖ указание, белег, знак, симптом (*книж.*), знамение, предзнаменование, предвещание (*остар.*), личба (*книж.*) ‖ улики, данни, следи

признание — самопризнание, йзповед, откровение, покаяние (*църк.*)

признат — общоприет, приет, неоспорим, несъмнен, безсъмнен, установен, сигурен, наложил се ‖ изповядан, открит, казан

признателен — благодарен, доволен, задоволен

признателност — благодарност, отплата, доволство, задоволство

призовавам — повиквам, викам, зова, свиквам, приглашавам (*остар.*), събирам, извиквам ‖ приканвам, поканвам, каня

призори — сутрин, на разсъмване, на съмване, на съмнало (*разг.*), сутрин рано

призрак — видение, привидение, кошмар, мираж, илюзия, измама ‖ фантом, вампир, таласъм, сянка

призрачен — измамлив, лъжлив, нереален, недействителен, мним, въображаем, фантастичен, илюзорен, миражен, химеричен, странен, далечен, утопичен ‖ въздушен, лек, като сянка, ефирен (*поет.*)

прииждам — придохождам (*нар.*), навлизам, ида, идвам, дохождам (*нар.*), надохождам (*нар.*),идвам, приближавам, пристигам, запристигам, заприиждам, навлизам, доближавам се, нахлувам, настъпвам, наводнявам, стичам се

прииска ми се — иска ми се, пожелавам, ще ми се (*нар.*), прищява ми се (*нар.*), искам, желая, дощява ми се (*нар.*), поприщява ми се (*нар.*), ламтя, поревва ми се (*разг.*), ревне ми се (*разг.*), очите ми отиват (остават) (*нар.*)

прийом — (*вж.*) начин

приказвам — говоря, разправям (*нар.*), излагам се, развивам мисълта си, изричам, беседвам, описвам, обяснявам, изказвам, водя разговор, разговарям, поприказвам, поразправям (*нар.*), поразказвам, лафувам (*нар.*), хортувам (*диал.*), хоратя (*диал.*), отварям приказка, повеждам разговор, отварям дума

приказва се — говори се, носи се слух (мълва), мълви се, става дума, има дума (*разг.*), хорати се (*диал.*), разправя се (*нар.*), хортува се (*диал.*)

приказен — баснословен, легендарен, пословичен ‖ великолепен, удивителен, прелестен, неизказан, възхитителен, чуден, красив ‖ вълшебен, фантастичен, необикновен, невероятен, тайнствен,чудноват,въображаем, химеричен, далечен , призрачен

приказка — разказ, история, повествование (*книж.*), легенда, басня ‖ измислица, небивалица, лъжа, било и небило (*нар.*)

приказлив — разговорлив, говорлив, словоохотлив, бъбрив, сладкодумен, общителен, дърдорко (*разг.*) ‖ красноречив, увлекателен

приказливост — словоохотливост, бъбривост, разговорливост, сладкодумие, дърдорене (*разг.*)

приканвам — (*вж.*) призовавам

приклещвам — склещвам, вклещвам, прищъпвам, пристягам, притискам, затискам, затягам, стягам, обхващам, обвързвам, вкопчвам

приключвам (*книж.*) — свършвам, завършвам, довършвам, изкарвам, привършвам, изчерпвам, ликвидирам, турям край (*разг.*), слагам край, поставям край

приключение — случка, събитие, авантюра, похождение, премеждие, перипетия, произшествие, одисея (*прен. книж.*), патила (*нар.*), акцидент

приключенски — авантюристичен

приключителен — краен, финален, привършителен, ликвидационен

прикляквам — клякам, присядам, сядам

приковавам — заковавам, забивам, закрепвам, прикрепвам, фиксирам

прикован — прикрепен, закрепен, привързан, закован, забит, фиксиран ‖ неподвижен, застоял, скован, вцепенен, вкаменен

прикосновение (*книж.*) — допир, съприкосновение (*книж.*), контакт, досег, докосване, съседство, близост, сношение, съобщение, отношение, досягане ‖ (*прен.*) връзка, мост

прикотквам — примамвам, прилъгвам, привличам ‖ умирявам, успокоявам, укротявам

прикрепвам — закрепвам, привързвам, заковавам, приковавам, придържам ‖ присъединявам, прилепвам, притурям, прибавям, принаждам

прикрехвам — притварям, попритварям

прикривам — закривам, затулям, притулям, потулям, крия, укривам, скривам, покривам, завивам, притайвам, тая, маскирам, замаскирвам, дегизирам

прикрит — скрит, запазен, прикътан (*нар.*), притулен, закрит, затулен, потаен, заслонен, подслонен, на завет ‖ невидим, неуловим, недоловим ‖ (*прен.*) лицемерен, подъл, таен, потаен, притворен, фарисейски, престорен, коварен ‖ (*прен.*) мълчалив, затворен

прикритие — закритие, заслон, подслон, прибежище ‖ параван, преграда, дегизировка, маскировка, маска

прикритост — скритост, двуличие, потайност, фалш, фалшивост, неискреност, престореност

прикътвам (*нар.*) — скътвам (*нар.*), прибирам, крия, скривам, притулям ‖ икономисвам, отделям, спестявам, пестя

прикя (*диал.*) — чеиз (*нар.*), дар, зестра

прилагам — причислявам, прибавям, притурям, принаждам, включвам, добавям ‖ служа си, употребявам, вкарвам в работа (*разг.*), ползувам ‖ приспособявам, нагаждам

прилага се — има приложение (*книж.*), употребява се, разпространено е, влиза в работа (*разг.*), практикува се

прилагателно — (*прен.*) епитет

прилазвам — (*вж.*) примъквам се

приласкавам — привличам, проявявам нежност, галя, милвам, помилвам, погалвам ‖ лаская, поласкавам

прилежание — усърдие, старание, грижа, грижливост, стремеж, активност, предприемчивост, деятелност, трудолюбие, ревност

прилежащ — съседен, съграничен, съпределен (*книж.*), близък, придаден, в съприкосновение (*книж.*), близолежащ, прилепен

прилежен — усърден, старателен, грижлив, изпълнителен, съвестен, ревностен, примерен, акуратен, редовен, внимателен, послушен, работлив, предприемчив, деятелен, енергичен, неуморен, трудолюбив

прилежност — (*вж.*) прилежание

прилепвам — слепям, долепям, залепям, допирам, съединявам, приближавам, прикрепям, привързвам, събирам ‖ прилагам, прикачвам, добавям ‖ пасвам (*техн.*), прилягам, уйдисвам (*разг.*), идвам точно, допадам

прилепвам се — залепвам се, притискам се, впивам се, доближавам се, приближавам се, присъединявам се ‖ привързвам се, влюбвам се, обиквам

прилепен — залепен, слепен, долепен, присъединен, принаден, прибавен, притурен, един до друг

прилепчив (*нар.*) — заразителен, прихватлив (*нар.*), инфекциозен, епидемичен

прилив — (*прен.*) нахлуване, прииждане, наплив

прилика — подобие, сходство, сродство, сродност, близост, аналогия, съответствие, общност, еднаквост, еднородност, тъждественост (*книж.*), равенство ‖ (*нар.*) приличие, благоприличие (*книж.*)

прилика е (*нар.*) — (*вж.*) прилича

прилитам — прилетявам, долитам, прихвръквам, кацвам
прилича — отива, мяза (*диал.*), подобава, съответствува, допада, подхожда, приляга, прилика е (*нар.*), редно е, уместно е ‖ наподобява, напомня, сходно е, еднакво е, приблизително такова ‖ достойно е, пристойно е, благопристойно е (*книж. остар.*)
приличам — наподобявам, схождам, имам прилика (*нар.*), доближавам се, имам вид, напомням, изглеждам ‖ съответствувам, отивам, прилягам, съгласувам се, допадам
приличен — подобен, сходен, еднакъв, същ, същински, близък, аналогичен, идентичен, еднообразен, еднороден ‖ свойствен, характерен, типичен, съответен ‖ пристоен, благоприличен, достоен, вежлив, възпитан, благовъзпитан (*книж.*), за пред хората (*разг.*), не лош, задоволителен, среден
приличие — вежливост, учтивост, любезност, благоприличие, възпитание, пристойност, куртоазия, етика ‖ мярка, скромност, умереност
прилично — учтиво, вежливо, както подобава, както трябва, редно, пристойно, благоприлично, достойно, като хората (*разг.*), за пред хората (*разг.*), като света (*разг.*), за пред света (*разг.*), обичайно ‖ подобно, сходно
приложен — прибавен, прикрепен, притурен, в допълнение, анексиран ‖ приложим, употребим, в употребление, употребителен
приложение — прибавка, притурка, анекс, добавка, допълнение ‖ приспособление, употребление, разпространение, прилагане, употреба, адаптация (*книж.*)
приложим — употребим, приспособим, пригодим, използуваем, употребителен, практичен, ценен, полезен
приложимост — приспособимост, употреба, употребление, пригодимост, употребимост, разпространение
приложител — осъществител, реализатор, изпълнител
прилошава ми — (*вж.*) призлява ми, прималява ми
прилъгвам — (*вж.*) примамвам
приляга ми (*нар.*) — става ми, уйдисва ми (*разг.*), мяза ми (*диал.*), прилича ми, подхожда ми, отива ми ‖ иде ми отръки (*разг.*), удава ми се, допада ми
прилягам — схождам, уйдисвам (*разг.*), съвпадам, допадам, съответствувам, приличам ‖ прилепвам, идвам точно, пасвам (*техн.*), притъкмявам се, натъкмявам се
примазвам — притискам, приплесквам, смачквам, сплесквам, смазвам, сгазвам, стъпквам
прималява ми (*нар.*) — става ми лошо (*разг.*), примирам, баялдисвам (*нар.*), призлява ми (*нар.*), припадам, загубвам съзнание (свяст), падам в несвяст (безсъзнание), загубвам сили, отслабвам, завива ми се свят (*разг.*), прилошава ми
примамвам — прилъгвам, подмамвам, привличам, увличам, въвличам, привлям, прикотквам ‖ подвеждам, измамвам, излъгвам, мамя, лъжа ‖ съблазнявам, прелъстявам, лъстя
примамка — стръв, въдица, капан, примка, клопка, уловка, измама, засада, залъгалка ‖ съблазън, лъст (*остар.*)
примамлив — (*вж.*) привлекателен
примамливост — (*вж.*) привлекателност
пример — образец, терк (*разг.*), модел, тип ‖ назидание (*книж.*), поука ‖ съвършенство, идеал
примерен — образцов, съвършен, отличен, идеален, за пример, назидателен (*книж.*)
примигвам — (*вж.*) примижавам
примижавам — замижавам, мижа, жумя, зажумявам, затварям очи, примигвам, мигам
примирам — (*вж.*) прималява ми
примиране — (*вж.*) припадък
примирен — мирен, спокоен, укротен, улегнал, успокоен, уталожен,

търпелив, безропотен, доволен ‖ овчедушен (*разг.*)

примирение — утешение, успокоение, забрава, облекчение, резигнация (*книж.*), примиреност, утеха ‖ (*прен.*) примирие, мир

примиреност — примирение, примирителност, спокойствие, търпимост, бездействие, пасивност, безропотност, смиреност, отстъпчивост, подчинение, послушание

примиренчески — либералистичен, пасивен, примирителен

примиренчество — опортюнизъм, помиренчество, либерализъм ‖ примирение, апатия, равнодушие, безразличие, безучастие

примирие — мир, примирение, помирение ‖ (*прен.*) спокойствие, тишина

примирителен — отстъпчив, кротък, дружески, спокоен, утешителен, успокоителен, успокояващ ‖ помирителен, спогодителен ‖ примиренчески, либералистичен

примирителност — (*вж.*) примиреност

примирявам — подобрявам, помирявам, сдобрявам, спогаждам, баращисвам (*разг.*)

примирявам се — помирявам се, задоволявам се, успокоявам се, понасям безропотно, не роптая, не протестирам, замълчавам, кандисвам (*разг.*), преглътвам си (*разг.*), уталожен (спокоен) съм, уталожвам се

примитивен (*книж.*) — първичен, прост, низш, първобитен ‖ див, необработен

примка — капан, клопка, въдица, ласо, мрежа ‖ (*прен.*) измама, уловка, засада, примамка

примолвам се — замолвам (се), моля се, отправям молба (*книж.*), приплаквам (*прен.*)

примордиален (*книж.*) — кардинален (*книж.*), главен, първостепенен, важен, първенствуващ, първостепенен

приморски — крайморски, морски, крайбрежен, прибрежен

примрял — полумъртъв, полужив, жив-умрял (*разг.*), ни жив ни умрял (*разг.*), баялдисал (*нар.*), паднал в несвяст, загубил съзнание, прималял, припаднал

примъквам се — лазя, прилазвам, пълзя, припълзявам, пропълзявам, промъквам се, пропъхвам се, домъквам се, доближавам (се), долазвам, приближавам (се), достигам, дотътрям се, присламчвам се

принаден — притурен, прибавен, придаден, добавен, снабден, наставен, съединен, присъединен, прилепен, пришит

принадлежа — числя се, съм, подпадам, съставлявам част, причислен съм, отнасям се към, спадам към, включен съм

принадлежност — притежание, собственост, атрибут (*книж.*), част, съставна част

принаждам — ставя, наставям, притурям, прибавям, допълвам, попълвам, причислявам, включвам, наддавам, придавам, присъединявам, прикрепям, удължавам, насосвам (*диал.*)

принасям — допринасям, привнасям, правя принос (*книж.*), давам принос (*книж.*), прибавям, притурям, придавам, допълвам, увеличавам ‖ нося, мъкна (*разг.*), тътря (*разг.*), влача

принизен — деградиран, снет, свален, понижен, унижен, скромен, покорен ‖ сервилен, раболепен, угодлив

принизителен — (*вж.*) унизителен

принизявам — деградирам, понижавам, декласирам, свалям, снемам, смъквам, принижавам ‖ унижавам, огорчавам ‖ малооценявам, омаловажавам, недооценявам, подценявам

принизявам се — унижавам се, омаловажавам се, скромнича ‖ сервилнича, угоднича, раболепнича, раболепствувам, слагам се

принос — жертва, дан (*остар.*), участие ‖ постижение, придобивка, актив, полза

приносител (*книж.*) — предявител, държател (*юрид.*), титуляр, собственик, притежател, носител (*книж.*)
принуда — насилие, натиск, давление (*книж.*), принуждение, гнет, изнасилване, насилване, изнудване
принуден — заставен, насилен, пресилен, притиснат, накаран, задължен, натоварен
принуден съм — заставен съм, не мога другояче (*разг.*), нямам друг избор (*книж.*), иначе не може, върша по силата на нещата, няма как, от немай-къде (*разг.*), насилен съм, упражнено ми е насилие, нямам друг изход (*книж.*)
принудителен — насилствен, наложителен, задължителен, безусловен, категоричен, по заповед, против волята
принудително — силом, по принуда, по принуждение, насила, по неволя, от немай-къде (*разг.*), насилствено, по силата на нещата, няма друг изход, не може другояче, против волята (желанието)
принуждавам — заставям, насилвам, карам, подтиквам, нӯдя (*книж.*), накарвам, задължавам, натоварвам, налагам, карам насила, давам зор (*разг.*), сандърдисвам (*нар.*)
принуждение — (*вж.*) принуда
принцип (*книж.*) — начало, правило, аксиома, максима (*книж.*), закон, норма, основа, елемент
принципен (*книж.*) — основен, главен, първоначален, съществен, първостепенен, първенствуващ, кардинален (*книж.*) ‖ общ, генерален ‖ праволинеен, прямолинеен (*книж.*), безкомпромисен, последователен
принципиален (*книж.*) — (*вж.*) принципен
принципност (*книж.*) — праволинейност, прямолинейност (*книж.*), последователност, прямота (*книж.*)
приобретател (*юрид.*) — собственик, притежател, държател, владетел, носител, титуляр ‖ приносител (*книж.*), предявител
приобретявам (*книж.*) — добивам, получавам, доставям си
приобщавам — съединявам, присъединявам, събирам, включвам, причислявам, обединявам
приоритет (*книж.*) — предимство, преднина (*разг.*), преимущество, първенство, старшинство
припадам — (*вж.*) прималява ми
припаднал — (*вж.*) примрял
припадък — несвяст, безсъзнание, прималяване, загубване съзнание, баялдисване (*нар.*) ‖ пристъп, епилепсия, удар, дамла (*нар.*)
припаси — запаси, провизии, храна, резерва
припвам — хуквам, изтърчавам, отърчавам, завтичвам се, притичвам се, изтичвам, разтичвам се, втурвам се, избягвам, офейквам (*разг.*), побягвам, пробягвам
припев — песен, напев, мелодия,ария
припек — (*прен.*) слънце, горещина, зной, жега
припечелвам — печеля, спечелвам, придобивам, добивам
припива ми се — зажаднял съм, ожаднял съм, зажаднявам, пие ми се, жаден съм, ще ми се да пия (*нар.*)
припирам (*разг.*) — бързам, форсирам, наблягам, натискам, давам зор (*разг.*)
приписвам — (*прен.*) отдавам, придавам, прехвърлям върху
припкам — търча (*разг.*), тичам, бягам, притърчавам (*разг.*), летя, тупуркам, тропкам, подскачам, скачам ‖ (*прен.*) бързам
приплаквам — заплаквам, заронвам сълзи, разплаквам се, проплаквам, заридавам, разридавам се, застенвам, стена, рева, разревавам се, припищявам ‖ замолвам, примолвам се, моля се, прося, изпросвам
приплесквам — (*вж.*) сплесквам
приповдигам се — надигам се, понадигам се, вдигам се, изправям се, повдигам се, привдигам се, попривдигам се, поизправям се. издигам се ‖ (*прен.*) съвземам се, свестявам се, идвам на себе си

припознавам се — оприличавам, уподобявам, привижда ми се, присторва ми се, изглежда ми

припомням — подсещам, напомням, обръщам внимание, досещам, спомням, навявам (*прен. поет.*)

припомням си — спомням си, досещам се, подсещам се, идва ми на ума, сещам се, теква ми (*нар.*), хрумва ми, възстановявам в паметта си (*книж.*)

припрян — нетърпелив, сприхав, нервен, несдържан, невъздържан ‖ бърз, неотложен, наложителен ‖ повърхностен, непроучен, прибързан

припряно — набързо, на бърза ръка (*разг.*), нетърпеливо, прибързано, сприхаво, нервно ‖ повърхностно

припряност — нервност, невъздържаност, сприхавост, нетърпеливост, прибързаност, избързване

припълзявам — прилазвам, мъкна се, примъквам се, дотътрям се (*разг.*), допълзявам, пълзя, притътрям се (*разг.*), пропълзявам, привлачвам се, влача се (*разг.*), тътря се (*разг.*)

приравнявам — изравнявам, уравнявам ‖ уеднаквявам, отъждествявам (*книж.*), идентифицирам (*книж.*), оприличавам, сравнявам

прираст — нараст, растеж, нарастване, увеличение, размножение, придатък (*книж.*)

прирастък — придатък (*книж.*), прибавка, приращение (*книж. юрид.*), прибавък

приращение (*книж. юрид.*) — (*вж.*) прирастък

прирнтвам — (*разг.*) умирам

приритвам за (*разг.*) — припадам, умирам за, примирам, много искам

природа — вселена, свят, всесвят (*книж.*), всемир (*поет.*), универс (*книж.*) ‖ натура, естество ‖ характер, вид, род, същина, свойство ‖ инстинкт

приро̀ден — вроден, вкоренен, инстинктивен, естествен

прирьст — (*вж.*) прираст

присаден — всаден, внедрен, вкоренен ‖ (*прен.*) чужд, пренесен

присаждам — всаждам, хашладисвам (*разг.*) ‖ (*прен.*) пригаждам, пренасям, приспособявам, нагаждам, внедрявам

присвива ме (*нар.*) — приболява ме, заболява ме, хваща ме (улавя ме) болка

присвоявам — усвоявам, вземам, възприемам, схващам, попивам (*разг.*) ‖ обсебвам, отнемам, заграбвам, своя (*диал.*), засвоявам (*диал.*), похищавам (*книж.*), завладявам, узурпирам, каптисвам (*диал.*), потурчвам (*разг.*)

приселец — (*вж.*) пришелец

присипвам — досипвам, доливам, допълвам, добавям, напълвам, наливам, притурям, прибавям

прискърбен — (*вж.*) печален

прискърбие — (*вж.*) печал

присламчвам се — сламча се, примъквам се, домъквам се, припълзявам ‖ подмилквам се, мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*), сервилнича, угоднича

прислонявам се — присланям се, подслонявам се, приютявам се, скривам се, заслонявам се

прислужвам — обслужвам, служа, слугувам, шетам

прислужник — слуга, лакей, ратай, наемник

прислушвам —подслушвам, давам ухо

присмех — подигравка, насмешка, присмиване, присмехулство, присмивка, осмиване, гавра, шега, ирония ‖ посмешище, карикатура

присмехулен — (*вж.*) присмешлив

присмехулко — присмехулник, шегаджия (*разг.*), комик, майтапчия (*разг.*), подигравач, сатирик, присмивач

присмехулно — подигравателно, иронично, насмешливо

присмехулство — (*вж.*) присмех

присмешлив — подигравателен, присмехулен, насмешлив, шеговит, ироничен

присмивам се — осмивам, вземам на смях, подигравам, надсмивам се, иронизирам (*книж.*), подмятам

приснопаметен (*книж. остар.*) — незабравим, незаличим, вечен
приспадам — намалявам, смъквам, изваждам, спадам, смалявам
приспивам — (*прен.*) замайвам, залисвам, отвличам вниманието, унасям
приспива ми се — придремва ми се, хваща ме сън (*разг.*), хваща ме дрямка (*разг.*), заспивам, унасям се, унася ме, наляга ме сън (*разг.*), наляга ме дрямка (*разг.*), додремва ми се, доспива ми се, избива ме на сън (*разг.*), спи ми се, идва ми дрямка (*разг.*), обхваща ме сън
приспивателен — упояващ, упоителен ‖ наркотичен
приспособен — пригоден, нагоден, нагласен, нареден, стъкмен, натъкмен, притъкмен ‖ навикнал, свикнал, привикнал, приучен, фамилиаризиран (*книж.*), аклиматизиран
приспособенец — ренегат, нагодлив
приспособим — нагодим, нагодлив, жилав, гъвкав, годен, пригодим, прилягащ ‖ приложим, употребяем
приспособимост — жилавост, жилавина, гъвкавост, пригодливост, нагодливост, нагаждане, приспособяване ‖ приложимост
приспособление — механизъм, апарат, прибор, уред ‖ удобство, сгода, леснота
приспособявам — натъкмявам, нагаждам, притъкмявам, пригаждам, нагласявам ‖ превръщам, изменям, променям, употребявам, прилагам
приспособявам се — пригаждам се, нагаждам се, притъкмявам се, меня се, изменям се ‖ свиквам, приучвам се, привиквам, навиквам, аклиматизирам се, фамилиаризирам се (*книж.*)
присрещам — посрещам, срещам, излизам (идвам) насреща, идвам, препречвам пътя
пристан — (*вж.*) пристанище, кей ‖ (*поет. прен.*) подслон, прибежище, убежище, закрила, защита, спасение
пристанище — залив, лиман, порт, кей, пристан ‖ (*прен.*) прибежище, закритие
пристигам — идвам, приближавам, доближавам, настъпвам, достигам, дохождам, довтасвам (*разг.*), изтърсвам се (*разг.*), притърчавам (*разг.*), прииждам ‖ явявам се, появявам се, показвам се, вестявам се ‖ прибирам се, връщам се, завръщам се, долитам ‖ докарват ме, донасят ме, довеждат ме
пристоен — достоен, приличен, възпитан, почтен, порядъчен, достолепен (*книж. остар.*), благоприличен
пристойно — прилично, възпитано, порядъчно, почтено, благоприлично
присторва ми се — струва ми се, чини ми се, изглежда ми, привижда ми се, уподобявам, оприличавам, като че ли, май че (*разг.*), види се, гаче ли (*диал.*), предполагам
пристрастен — едностранен, едностранчив, несамостоятелен, зависим, заинтересуван, користен, необективен, несправедлив, користолюбив (*книж.*)
пристрастèн — привързан, придаден, увлечен, влюбен, страстен, амбициран, фанатизиран, жарък, обзет, самозабравен, луд
пристрастеност — привързаност, придаденост, увлечение, любов, порив, ревност, пламенност, влечение, фанатизъм, наклонност, склонност
пристрастие — слабост, склонност, пристрастеност ‖ неправда, интерес, корист (*книж.*), користолюбие (*книж.*), заинтересуваност ‖ лицеприятие (*остар.*), сервилност, угодничество
пристрастявам се — увличам се, привързвам се, придавам се, влюбвам се, проявявам склонност (наклонност, влечение), имам влечение (любов)
пристъп — атака, напън, взлом, щурм, юрюш (*нар. остар.*), нападение, офанзива, нахлуване, нахълтване, навлизане ‖ (*медиц.*) припадък
пристъпвам — стъпвам, ходя, вървя, крача ‖ приближавам, напредвам, доближавам (се), идвам, прииждам, придохождам (*нар.*) ‖ начевам, започвам, захващам, почвам

пристъпен — достъпен, проходим
присъда — решение, резолюция, вердикт ‖ (*прен.*) мнение, преценка, критика, отношение
присъединение — присъединяване, принаждане, притуряне, причисление, добавка
присъединявам — съединявам, сближавам, събирам, доближавам, придвижвам, приближавам, долепям, слепям, прилепвам ‖ прибавям, придавам, притурям, добавям, принаждам, причислявам, включвам
присъединявам се — (*вж.*) присъединявам; вземам страна (*разг.*) ‖ приобщавам се
присъждам — отсъждам, решавам, определям, издавам присъда (решение)
присънява ми се — сънувам, привижда ми се, явява ми се на сън, виждам на сън
присърце — драговолно, доброволно, непринудено, свободно, на драго сърце (*разг.*), с удоволствие, с желание
присъствие — наличност, нахождение, пребивание, наличие
присъствие на духа (*книж.*) — спокойствие, хладнокръвие, самообладание ‖ смелост, самоотверженост
присъствувам — съм налице, тук съм, явявам се, намирам се, наличен съм, намирам се, там съм, има ме
присъствуващ — зрител, свидетел, наблюдател, очевидец
присъщ — характерен, отличителен, съществен, типичен, свойствен, особен, оригинален, специален, специфичен, индивидуален, личен
притаѐн — скрит, прикрит, таѐн, затаен, потаѐн, стаѐн, млъкнал, смълчан, замлъкнал, спотаен, притихнал
притайвам — притаявам, тая, крия, пазя, скривам, притулям, прикътвам (*нар.*), приютявам, закривам, прикривам, затайвам, укривам, поскривам
притварям — прикрехвам, попритварям, позатварям, затварям, запушвам, захлупвам, заключвам, запечатвам
притворен — позатворен, прикрехнат ‖ прикрит, скрит, таен, потаен, спотаен ‖ (*прен.*) престорен, коварен, лицемерен, неискрен, хипокрит (*книж.*), велзевулски
притворство — лицемерие, преструвка, престореност, лицеприятие, лукавство, потайност, хипокризия (*книж.*), измама, лъжа, хитрост, велзевулство, подлост, перфидност (*книж.*)
притегателен — привлекателен, пленителен, примамлив, обаятелен, очарователен, съблазнителен, прелестен, симпатичен, приветлив
притеглен — привлечен, примъкнат, придърпан ‖ примамен, съблазнен, подмамен
притеглям — привличам, дърпам, придърпвам, примъквам, замъквам, завличам
притежавам — владея, имам, държа (*юрид.*), разполагам, собственик съм, стопанин (владетел, владелец) съм, своя (*диал.*), обладавам (*книж.*), имам вече, придобивам, сдобивам се, сдобил съм се
притежание — владение, собственост, държане (*юрид.*) ‖ принадлежност ‖ имот
притежател — собственик, владетел, държател (*юрид.*), приобретател (*книж. юрид.*), стопанин, носител, приносител, титуляр, сайбия (*разг.*), обладател (*остар.*)
притеснен — стеснен, ограничен, лишен, беден ‖ измъчен, изтерзан, измормозен, угнетен, подтиснат ‖ затруднен
притеснение — ограничение, оскъдица, нужда, липса ‖ мъка, гнет, тормоз, терзание, подтиснатост, угнетеност, угнетение, безпокойство, смущение, съклет (*нар.*), затруднение
притеснител — угнетител, подтисник, деспот, мъчител, ограничител
притеснителен — стеснителен, ограничителен, затруднителен, обезпокоителен, мъчителен, угнетителен, деспотичен, тираничен, гнетущ, подтиснически, репресивен

притеснявам — стеснявам, ограничавам, ограничавам свободата ‖ мъча, измъчвам, гнетя, тормозя, угнетявам, отегчавам, затруднявам, подтискам, поставям на тясно (*разг.*) ‖ смущавам, безпокоя, съкълдисвам (*нар.*)
притеснявам се — (*вж.*) притеснявам; стяга ми се душата (*разг.*), съкълдисвам се (*разг.*) ‖ затруднявам се
притискам — подтискам, натискам, тъпча, газя, налягам, притягам, стягам, затягам, стискам ‖ упражнявам натиск (*книж.*), принуждавам, оказвам давление (*книж.*), гнетя, угнетявам
притискам се — натискам се, прилепям се, залепям се ‖ гушкам се (*разг.*), галя се
притихвам — стихвам, утихвам, затихвам, застоявам се ‖ успокоявам се, умълчавам се, смълчавам се, замлъквам, притайвам се, затайвам се
притихнал — смълчан, мълчалив, занемял, безмълвен, глух, притаѐн, спотаѐн, затаѐн, замлъкнал
притичвам — (*вж.*) прибягвам
приток — (*прен.*) прилив, наплив, наводнение ‖ изобилие, увеличение, прираст
притома (*поет.*) — умора, безсилие, отпадналост, отпадане, отпуснатост ‖ нега (*поет.*)
притрепвам — (*вж.*) претрепвам
притрябвам — потрябвам, дотрябвам, ставам необходим (нужен, потребен), затрябвам
притулвам — (*вж.*) притулям
притулен — скрит, прикрит, подслонен, заслонен, заровен ‖ затаен, запазен, незабележим, невидим, ненаходим ‖ скътан (*нар.*), прикътан (*нар.*), закътан (*нар.*), забутан, затулен
притулям — крия, скривам, прикривам, попритулям, поприкривам, потулям, затулям, прихлупвам, захлупвам, притайвам ‖ запазвам, скътвам (*нар.*), прикътвам (*нар.*)
притурвам — (*вж.*) притурям
притурен — прибавен, добавен, допълнен, принаден, присъединен, приданен, наставен, снаден, увеличен, наддаден, прилепен, причислен, включен, приложен
притурка — приложение, анекс (*книж.*), допълнение, добавка, прибавка, прибавък, придатък (*книж.*)
притурям — прибавям, добавям, додавам, наддавам, допълвам, попълвам, принаждам, придавам, вливам (*прен.*) ‖ прилагам, причислявам, присъединявам, съединявам, включвам, отнасям към (*канц.*), вмятам, вмествам, привнасям, принасям, внасям, допринасям, подсилвам, съдействувам
притча — парабола, алегория
притъкмен — пригодѐн, приспособен, натъкмен, нагласен, стъкмѐн, уредѐн ‖ притурен, прибавен
притъкмявам — натъкмявам, нагаждам, пригаждам, нагласявам, стъкмявам, уреждам, приспособявам ‖ притурям, прибавям
притъмнява — тъмнее, стъмнява се, стъмва се, здрачава се, пада нощ смрачава се, свечерява се, мръква, става тъмно
притъмнява ми — причернява ми, тъмнее ми, дочернява ми, изгубвам съзнание, става ми лошо, прилошава ми, призлява ми (*нар.*), падам в несвяст, забравям се
притъпявам — затъпявам, изхабявам ‖ (*прен.*) омекчавам, заглаждам, намалявам, отслабвам
притърчавам (*разг.*) — идвам, тичам, припкам, пристигам, прибягвам, притичвам, завтичвам се
притягам — затягам, стягам, попритягам ‖ притискам, притеглям, придърпвам, привличам
приумица — усмотрение (*книж.*), хрумване, прищявка, каприз, теквание (*нар.*), скимване (*разг.*)
приучвам — навиквам, свиквам, привиквам, приспособявам, фамилиаризирам (*книж.*)
прихвам — смея се, разсмивам се, изсмивам се, засмивам се, пръхвам

(*диал.*), изкикотвам се, кискам се, изкисквам се, кикотя се, избухвам в смях

прихватлив (*нар.*) — прилепчив (*нар.*), заразителен, епидемичен, инфекциозен

прихващам — хващам, обхващам, обгръщам, сграбчвам, обземам, завладявам ‖ компенсирам, уравнявам, удържам, обезщетявам

прихващат ме (*разг.*) — лудея, подлудявам, щуреят (*разг.*), пощурявам (*разг.*), вилнея, развилнявам се, буйствувам, беснея, щръклея (*разг.*)

прихлупвам — захлупвам, похлупвам, скривам, покривам, прикривам, притулям, затулям, затрупвам

прихлупен — схлупен, надвиснал, наведен, сплескан, нисък, похлупен

приход — доход, добив, рента, печалба, облага

приходен — приходоносен, плодоносен, доходен, богат, рентабилен, лихвоносен ‖ полезен, ценен

приходоносен — (*вж.*) приходен

прицел — мишена, нишан (*нар.*) ‖ (*прен.*) цел, задача, обект, стремеж, намерение

прицелвам се — целя се, меря се, премервам се, замервам

причаквам — чакам, изчаквам, вардя, дебна, издебвам, привардвам, изварддвам, следя, проследявам, присрещам

причастие (*църк.*) — причестяване, комка (*нар.*)

причернява ми — (*вж.*) притъмнява ми

причина — първопричина, първоизточник (*книж.*), източник, зародиш, зачатък, начало, подбуда, импулс (*книж.*), стимул (*книж.*), подтик, тласък, фактор, база, основа ‖ повод, претекст, предлог, мотив, основание (*книж.*), случай, съображение, резон (*книж.*) ‖ вина (*книж.*)

причѝнен — каузален

причинѐн — породен, зароден, създаден, докаран, подбуден, стимулиран (*книж.*), резултат на, произведен, предизвикан

причинител — извършител, виновник, създател, автор, агент ‖ фактор, причина

причинност — причинна връзка, връзка, каузалитет (*книж.*), каузалност (*книж.*), закономерност, зависимост, логика, логичност, съотносителност, взаимоотношение, взаимодействие, обусловеност, свързаност

причинявам — създавам, правя, върша, произвеждам, сторвам (*нар.*), докарвам, предизвиквам, донасям, създавам, пораждам, повличам, създавам (давам) повод

причислен — принаден, зачислен, вписан, записан, присъединен, включен, прикрепен, притурен, придаден, прибавен

причислявам — числя, зачислявам, отнасям към, присъединявам, придавам, включвам, притурям, прибавям, принаждам, прилагам

причислявам се — числя се, присъединявам се, прибавям се, подпадам, зачислявам се, отнасям се към, включвам се, ставам част от

причудлив (*книж.*) — особен, странен, чуден, чудесен, любопитен, интересен

пришелец — преселник, чужденец, другоземец, чуждестранец, имигрант

пришепвам — шепна, нашепвам, шушукам, мълвя, пошепвам, прошепвам, шушна, пошушвам, промърморвам, мърморя ‖ (*прен.*) подшушвам, подсказвам, внушавам

пришивам — (*прен.*) прибавям, принаждам

пришълец — (*вж.*) пришелец

прищъпвам — приклещям, притискам, заклещвам, пристягам, стягам, затягам

прищява ми се (*нар.*) — дощява ми се (*нар.*), приисква ми се, искам, желая, пожелавам, имам желание, ще ми се (*нар.*), пѐтимен съм (*разг.*), ревне ми се (*разг.*), поревва ми се (*разг.*), поисквам, иска ми се

прищявка — каприз, идея-фикс, мания, своенравие, странност, хрумване, волност, лудория, пошявка, фантазия ‖ желание, искане, пожелание

приют (*остар.*) — болница, лазарет, старопиталище, сиропиталище, общежитие ‖ (*прен.*) подслон, убежище, прибежище, гостоприемство

приютявам — скривам, прибирам, прикривам, подслонявам, давам убежище (подслон, приют), давам гостоприемство, приемам ‖ запазвам, притулям, притайвам

приютявам се — намирам убежище, скривам се, притулям се, прикривам се, подслонявам се, намирам подслон (приют)

приятел — другар, побратим, събрат, кардаш (*нар.*), аркадаш (*нар.*), дост (*нар.*), доверен, близък ‖ (*прен.*) доброжелател, покровител ‖ съмишленик, последовател, привърженик

приятелство — другарство, привързаност, близост, интимност, дружба, искреност

приятелски — другарски, дружески ‖ доброжелателен, добросъседски

приятен — любезен, мил, симпатичен, ласкав, прелестен, миловиден, грациозен, весел, забавителен ‖ привлекателен, обаятелен, пленителен, съблазнителен ‖ удобен, приветлив, радушен

приятно ми е — прави ми удоволствие, харесвам

приятност — сладост, наслада, удоволствие, радост, наслаждение, забавление

проагитирвам — агитирам, пропагандирам ‖ убеждавам, увещавам, уверявам, придумвам, скланям

проанализирвам — анализирам, разглеждам, изследвам, разследвам

проба — опит, изпробване, проверка, изпитване, експеримент (*книж.*), пример, образец ‖ изпитание ‖ мостра ‖ качество

пробвам — изпробвам, правя опит, опитвам, изпитвам, проверявам, изследвам, изучавам разучавам ‖ започвам, начевам, предприемам ‖ рискувам, **хвърлям** се, опитвам се

пробван — изпробван, изпитан, проверен

пробен — опитен, експериментален (*книж.*), примерен, за изпробване, за проба, за проверка, изпитателен

пробив — отвор, дупка, отверстие (*книж.*), зев, цепнатина ‖ разкъсване, пробиване, скъсване, провал, разрив

пробивам — пронизвам, намушвам, дупча, продупчвам, ръгвам, наръгвам, промушвам, надупчвам, пробождам, мушвам, пробушвам, продълбавам, издълбавам, дълбая, врязвам, продънвам, издънвам, отварям дупка, правя отвор, вбивам, перфорирам (*книж.*)

пробирам — избирам, отбирам, подбирам, отделям

проблема — задача, въпрос ‖ загадка, тайна, енигма (*книж.*), гатанка, неизвестност, секрет

проблематичен — съмнителен, несигурен, невероятен, малко вероятен ‖ загадъчен, мъчен, скрит, неразгадаем, неизвестен, енигматичен (*книж.*), неразрешим, неясен, таен

проблясвам — блясвам, светвам, изгрявам, сияя, просиявам, искря, мъждея, мъждукам ‖ показвам се, появявам се, явявам се

проблясък — искра, светлина, блясък ‖ просветление, прояснение, озарение ‖ (*прен.*) надежда, упование ‖ проява, проявление

пробождам — (*вж.*) пробивам

пробуда — пробуждане, събуждане ‖ (*прен.*) опомняне, съвземане

пробуждам — събуждам, разбуждам, вдигам от сън ‖ (*прен.*) свестявам, опомням, съживявам, съвземам

пробуждам се — събуждам се, ставам от сън, разбуждам се, отварям очи ‖ (*прен.*) опомням се, сепвам се, съвземам се, трепвам, стряскам се

пробуждане — събуждане, разбуждане ‖ (*прен.*) съвземане, опомняне

пробутвам (*разг. грубо*) — прокарвам, провеждам, осъществявам, реализирам

пробучвам — (*вж.*) пробивам

провал — провала, проваляне, пробив ¦ неуспех, неудача, крах, пропадане, разоряване
провала — (*вж.*) провал, проваляне
проваляне — пропадане, неуспех, провал, разорение, съсипия (*разг.*), разсипване, разрушение, съкрушение, катастрофа, гибел, погибел
провалям се — пропадам, продънвам се, погивам, замирам, западам, падам, потъвам, хлътвам, затъвам, загивам, чезна, изчезвам, свършвам, подхлъзвам се, отивам по дяволите (*разг.*) ¦ не сполучвам, не успявам, претърпявам неуспех (несполука)
провеждам — водя, въвеждам, прокарвам, вмъквам, превеждам ¦ осъществявам, изпълнявам, реализирам, правя, върша, устройвам, прилагам, пробутвам (*разг. грубо*)
провеждане — прилагане, изпълнение, осъществяване
проверен — изпитан, пробван, изпробван, разучен ¦ доказан, установен, неоспорим, несъмнен ¦ прегледан, ревизиран, контролиран, проконтролиран, визиран, легализиран
проверка — преглед, ревизия, контрол, обследване, изследване, проверяване, издирване, надзор ¦ сондаж (*книж.*), опит, опитване
проверявам — преглеждам, ревизирам, наглеждам, контролирам, проконтролирвам, правя проверка ¦ изпитвам, изпробвам, пробвам, разучавам, вкусвам ¦ проучвам, проучвам почвата, сондирвам (*книж.*), опитвам, опипвам (*разг.*)
провесвам (*нар.*) — закачам, веся, повесвам (*диал.*), отпущам, навеждам
провидение — промисъл (*книж.*), небе, бог, господ, божество, всемогъщият, всесилният
провизии — храна, запас, припас, продоволствие, продукти
провизорен (*книж.*) — временен, неокончателен, неустановен, предварителен
провиквам се — извиквам, надавам вик (писък, рев), виквам, рева, пискам, пускам си гласа (*разг.*), изписквам, изревавам, кряскам, изкрещявам, изкрясквам, възкликвам (*книж.*)
провинен — виновен, виновник, отговорен, прегрешил, грешен (*църк.*)
провинение — простъпка, престъпление, нарушение, прегрешение (*остар.*), грях (*църк.*), вина, кабахат (*разг. остор.*)
провинциализъм — диалект, наречие
провинявам се — прегрешавам, греша, сгрешавам, престъпвам клетва (обещание), правя грешка, нарушавам
провирам — пропъхвам, препъхвам, прокарвам, прекарвам, мушкам, ръгам, втиквам, промушвам, натиквам, завирам, наръгвам
провирам се — промъквам се, пропъхвам се, промушвам се, пропрaвям си път, минавам, преминавам ¦ вмъквам се, намъквам се, влизам, навлизам, пропълзявам
провисвам — увисвам, надвесвам се, веся се, наклонявам се, навеждам се
провлечено — проточено, мудно, лениво, тежко, полека, бавно
проводник — канал, път, мост ¦ (*прен.*) посредник, агент, оръдие, орган, изпълнител, реализатор, осъществител
провождам (*нар.*) — изпращам, пращам, изпровождам (*нар.*), експедирам, отпращам
провокатор — предизвикател, причинител ¦ подстрекател, подбудител, агент-провокатор
провокационен — провокаторски, предизвикателен, подстрекателен, подбудителен ¦ (*прен.*) нахален, дързък, нагъл (*книж.*), арогантен, заядлив, свадлив
провокация—предизвикателство, подстрекателство, подбудителство ¦ (*прен.*) провокиране, дързост, арогантност, наглост
провокирам — предизвиквам, подстрекавам, подбуждам, насъсквам ¦ дразня, раздразням, възбуждам, настървявам, стървя

провъзгласявам — (*вж.*) прогласявам

провървява ми — върви ми, успявам, сполучвам, тръгва ми, имам успех, напредвам

прогласявам — провъзгласявам, възвестявам (*книж.*), заявявам, обявявам, декларирам, съобщавам, оповестявам, известявам

прогледен — (*вж.*) прозрачен

проглеждам — виждам, гледам, прозирам, съзирам, съглеждам, зървам, забелязвам ‖ (*прен.*) схващам, разбирам, съзнавам, отварят ми се очите

проглушавам — прогърмявам, оглушавам, заглушавам ‖ надавам вой (*разг.*), вдигам вой (*разг.*), надигам вой (*разг.*), викам, кряскам, вдигам шум

проглушителен — оглушителен, заглушителен ‖ пронизителен, остър, силен, писклив, рязък, громък, креслив, звънлив, пронизващ, резлив

прогнивам — гния, загнивам, изгнивам, скапвам се, развалям се, схумвам се (*диал.*), скапвам се, тлея ‖ (*прен.*) разкапвам се, разлагам се, губя се, изчезвам

прогнилост (*книж.*) — гнилост, гнилота, прогниване, загнилост, скапване ‖ (*прен.*) разлагане, разложение, разплох (*книж.*)

прогноза — предвиждане, предсказване

проговарям — (*вж.*) проговорвам

проговорвам — продумвам, издумвам, отварям приказка (дума) (*разг.*), повеждам разговор, промълвям, промърморвам, заговорвам, заприказвам, говоря, казвам, думам (*нар.*), мълвя, мърморя, изричам, изказвам

прогонвам — пропъждам, напъждам, изпъждам, пъдя, разпъждам, гоня, изгонвам, разгонвам, кудя (*нар.*), прокуждам (*нар.*), изтиквам, избутвам, изтласквам, изблъсквам, натирвам (*разг. грубо*), давам пътя (*разг.*), изтирвам (*разг. грубо*), пращам по дяволите (*разг. грубо*) ‖ отстранявам, махвам, отблъсквам, отбивам, отмятам отмахвам

прогонен — пропъден, прокуден (*нар.*), изгонен, изпъден, напъден, натирен (*разг. грубо*), изтирен (*разг. грубо*), избутан, изтикан, разпъден, разгонен ‖ отстранен, отбит, отблъснат, махнат, премахнат, низвергнат (*книж. остар.*), снет

програма — разпис, разписание ‖ план, система, метода, проект, ред, схема, скица ‖ приготовление, кроеж ‖ платформа

прогрес — напредък, успех, крачка напред (*книж.*), развитие, подем, движение напред, възход, преуспяване, усъвършенствуване ‖ възраждане, възстановяване

прогресивен — напредничав, либерален, демократичен, свободолюбив, свободомислещ ‖ модерен ‖ напредващ, развиващ се, увеличаващ се, възходен, възходящ

прогресивно — (*вж.*) прогресивен; нагоре, по прогресия, увеличаващо се, напредващо

прогресирам — напредвам, вървя напред, еволюирам (*книж.*), просперирам (*книж.*), преуспявам, цъфтя, процъфтявам, авансирвам, вървя към подем (възход)

прогресия — (*прен.*) степенуване, градация, кресчендо

прогърмявам — проглушавам, оглушавам, заглушавам ‖ (*прен.*) разтръбявам, вдигам шум

продавам — прехвърлям, отстъпвам, преотстъпвам

продавателен — отчуждителен

продажба — продан, прехвърляне, стокооборот, обмен (*книж.*), стокообмен, търговия

продажен — подкупен, наемен, продажник ‖ безсъвестен, безчестен, подъл, вероломен, несигурен

продажник — подкупник, наемник ‖ безчестник, подлец, вероломник

продажност — продажничество, подкупничество, безчестие, вероломство, подлост

продан — (*вж.*) продажба
продемонстрирвам (*книж.*)—демонстрирам, манифестирам, показвам, посочвам, явявам
продиктувам — заповядвам, предписвам, нареждам, разпореждам, налагам, натрапвам, внушавам, подбуждам
продирам — съдирам, раздирам, разкъсвам, късам, цепя, разцепвам ‖ процепвам, проглушавам, пропищявам
продоволствен — снабдителен
продоволствие — снабдяване, прехрана, доставка ‖ храна, продукти, припаси
продоволствувам — снабдявам, доставям, набавям, давам, нося, внасям
продран — раздран, разкъсан, скъсан, съдран, разцепен ‖ прегракнал, пресипнал, охриптял, дрезгав
продукт — плод, произведение, изделие, дело ‖ резултат, последица
продукти — провизии, храна, продоволствие
продуктивен — плодовит, плодоносен, плодороден, обилен, изобилен, богат ‖ (*прен.*) работлив, работоспособен, производителен, плодотворен
продуктивност — обилие, изобилие, плодородие, плодовитост, плодотворност ‖ (*прен.*) работливост, работоспособност, производителност
продукция — производство, резултат, работа ‖ стоки, материали, произведения, производи (*книж.*)
продумвам — (*вж.*) проговорвам, споменавам, загатвам
продупчвам — (*вж.*) пробивам
продълбавам — (*вж.*) пробивам
продълговат — дълъг, удължен, проточен, длъгнест, източен, разточен, проточил се, дълговат
продължавам — удължавам, разширявам, принаждам, развивам, отпущам ‖ не преставам, не прекъсвам, постоянствувам, упорствувам ‖ протакам, точа, бавя, разтакавам, отлагам, отсрочвам, просрочвам, пролонгирам (*книж. юрид.*) ‖ нижа се, следвам ‖ наследявам, поемам работата, замествам
продължава — следва, ниже се, върви, движи се, все така е (*разг.*)
продължен — удължен, развит, разширен ‖ проточен, просрочен отсрочен, отложен
продължение — протежение (*книж.*), верига, следа ‖ пролонгация (*книж. юрид.*), отсрочка, отлагане ‖ последица, следствие, развитие
продължител — приемник, заместник, наследник, правоприемник (*книж. юрид.*) ‖ (*прен.*) последовател, ученик
продължителен — непрекъснат, непрестанен, нескончаем (*книж.*), постоянен, неизмѐнен, траен, вечен, дълговременен, дълготраен, дългосрочен, безкраен, дълъг, бавен
продължително — дълго време, дълговременно, дълготрайно, постоянно, непрестанно, непрекъснато, нескончаемо (*книж.*), винаги, завинаги, трайно, навеки
продължителност — трайност, времетраене ‖ дълготрайност, дълговременност, непрекъснатост, непрестанност, нескончаемост (*книж.*), безкрайност, вечност ‖ упорство, последователност, непоколебимост, издръжливост
продънвам — издънвам, пробивам, продупчвам
продънвам се (*разг.*) — пропадам, провалям се, потъвам, загивам, погивам, изчезвам, няма ме, затъвам, хлътвам
продънен — пробит, издънен, продупчен ‖ провален, пропаднал, изчезнал
проект — план, намерение, тъкмеж (*нар.*), кроеж (*нар.*), идея, замисъл, мисъл, хрумване, предложение ‖ скица, образец
проектирам — кроя, глася, тъкмя (*нар.*), подготвям, възнамерявам, мисля, намислям, замислям, каня се, приготовлявам се, предвиждам, имам намерение (план)

проектирам се — откройвам се, отразявам се, оглеждам се, изписвам се, очертавам се

проектиран — намислен, замислен, в проект, планиран, нагласен, натъкмен ‖ откроен, отразен, изписан

проехтява — ехти, изехтява, кънти, ечи, отеква, проечава, прокънтява, изкънтява, разнася се, прозвучава

проечава — (*вж.*) проехтява

проживявам — прекарвам, просъществувам, преживявам, поминувам се (*нар.*), поминавам (*нар.*), прекарвам си живота

проза — (*прен.*) монотонност, еднообразие, всекидневие, ежедневие, делничност, реалност, действителност, баналност

прозаичен — (*прен.*) монотонен, еднообразен, всекидневен, ежедневен, делничен, отегчителен, безинтересен, банален, прост, тривиален (*книж.*)

прозаичност — (*вж.*) проза

прозвище — име, прякор, наименование, название, епитет, означение

прозвучавам — звуча, зазвучавам, отеквам, изехтявам, проехтявам, прозвънявам, иззвънтявам, изгърмявам, гръмвам

прозирам — виждам, проглеждам, съзирам, съглеждам, зървам, забелязвам ‖ (*прен.*) разбирам, проумявам, предвиждам, предугаждам, предусещам, съзнавам, долавям, прониквам, предчувствувам, предвещавам

прозирен — (*вж.* прозрачен

прозорец — отвор, отвърстие (*книж.*), светлина ‖ витрина

прозорлив (*книж.*) — прозрителен, досетлив, предвидлив, предугадлив, далновиден (*книж.*), догадлив, проницателен, остър, остроумен, умен, съобразителен, схватлив

прозорливост (*книж.*) — предвидливост, далновидност (*книж.*), досетливост, прозрение (*книж.*), проницателност, съобразителност, догадливост

прозрачен — прозирен, прогледен, проницаем, бистър, ясен, чист, видим, пропускаем

прозрачност — прогледност, бистрота, избистреност, яснота, проницаемост, видимост

прозрение (*книж.*) — интуиция (*книж.*), просветление, разбиране, далновидност (*книж.*), предвидливост, проницателност, прозорливост (*книж.*), проникновение (*книж.*), задълбоченост

проигравам — изигравам, загубвам, изгубвам, погубвам, пропилявам, прахосвам, провалям, опропастявам ‖ (*прен.*) пропускам, изтървавам, изпускам, проспивам

произведен — направен, създаден, изработен, образуван, сътворен (*книж. остар.*), извършен, приготвен

произведение — продукт, изделие, производство, продукция, изработка, работа, създание ‖ плод, резултат, последица ‖ съчинение, труд, книжовен труд, творение, творба (*книж.*), творчество

произвеждам — правя, изработвам, изготвям, създавам, направям, извършвам, приготовлявам, образувам ‖ причинявам, пораждам, предизвиквам, повлиявам ‖ получавам, добивам, работя, фабрикувам ‖ въдя, извъждам

производен — изходящ, произхождащ, произлязъл, произтекъл

производителен — творчески, плодовит, продуктивен, плодоносен, плодотворен, резултатен, изобилен ‖ работоспособен, работлив, годен за работа

производителност — продуктивност, плодотворност, производственост, плодовитост, резултатност, рандеман (*книж.*)

производство — изработка, направа, фабрикация, работа, изделие, продукция, резултат ‖ манифактура, индустрия, промишленост

произвол — своеволие, самоволие, безнаказаност, безчинство, беззаконие, безконтролност, разпуснатост, безначалие, безвластие ‖ дързост, нахалство, наглост (*книж.*)

произволен — неограничен, безотговорен, своеволен, волен, свободен ‖ неопределен, случаен

произлизам — (*вж.*) произтичам, произхождам ‖ възниквам, появявам се, идвам

произлязъл — (*вж.*) произтекъл

произнасям — изказвам, изричам, изговарям, издумвам, говоря, думам (*нар.*), казвам

произнасям се — казвам (давам) мнение, изказвам мнение, вземам становище, изказвам се, обсъждам, решавам, присъждам

произношение — изговор, дикция, акцент

произтекъл — произлязъл, произходящ, изходящ, производен, ро̀ден, създаден

произтичам — произхождам, произлизам, изхождам, излизам, изтичам, водя началото си (*книж.*), имам корените (корена) си, кореня се, имам произхода си (*книж.*) ‖ случвам се, явявам се, създавам се ‖ започвам, начевам, захващам

произход — начало, потекло, произхождение (*остар.*), корен, род, зараждане, генезис (*книж.*)

произходящ — (*вж.*) произтекъл

произхождам — (*вж.*) произтичам

произхождение (*остар.*) — (*вж.*) произход

произшествие — злополука, нещастие, катастрофа, акцидент, инцидент, събитие, случка, приключение

пройдоха (*разг. остар.*) — хаймана, (*нар.*), хъшлак (*разг.*), безделник, скитник, несретник, развейпрах (*разг.*), нехранимайко (*разг.*), непрокопсаник (*разг.*), уличник, гамен, лумпен, хулиган

прока̀жен — (*прен.*) гнусен, мръсен, сквѐрен, заразѐн ‖ изоставен, парий

проказа — лепра, зараза (*прен.*)

прокарвам — прекарвам, препъхвам, провирам, въвеждам, пробутвам (*разг.*), вмъквам, промушвам ‖ провеждам, налагам

прокисвам — кисна, накисвам се, мокря, намокрям се, овлажнявам се, гизна

прокисвам — вкисвам се, ферментирам, шупвам, ставам кисел

прокламация — възвание, манифест, позив, обращение, заявление, декларация, апел, разгласа, разгласяване, оповестяване, обнародване

прокламирам (*книж.*) — прогласявам, обявявам, обнародвам, оповестявам, разгласявам, провъзгласявам

проклет — прокълнат, осъден, анатемосан (*църк.*), афоресан (*църк.*), молепсан (*остар.*), отлъчен ‖ проклетник, зъл, злопаметен, лош, куче (*прен. разг.*), злонрав, злонравен, злобен, мстителен, отмъстителен, дженабет (*разг. остар.*), ненавистен, арнаутин (*прен.*)

проклетия (*нар.*) — злина, лошавина, лошотия (*разг.*), лошота, злопаметност, злопаметство, злоба ‖ проклет, проклетник, зъл, злопаметен

проклетник — лош, зъл, омразен, ненавистен

проклинам — проклевам, кълна, осъждам, ругая, заклинам, пустосвам (*нар.*), чумосвам (*нар.*), анатемосвам (*църк.*), афоресвам (*църк.*) ‖ недоволствувам, роптая

проклинане — клетва, проклятие, заклинание (*остар.*), анатема (*църк.*), пустосване (*нар.*)

проклятие — (*вж.*) проклинане ‖ презрение, позор

прокоба (*поет.*) — коба (*поет.*), предвещание (*остар.*), знамение, личба (*книж.*), поличба (*остар.*), предзнаменование, предсказание ‖ зла съдба

прокопсвам (*нар.*) — успявам, сполучвам, преуспявам, получавам полза (облага) ‖ нареждам се, нагаждам се

прокопсия (*нар.*) — успех, сполука, преуспяване, късмет (*разг.*), благополучие ‖ полза, изгода, облага
прокуда (*нар. поет.*) — изгнание, изпъждане, изгонване, прокуждане, пропъждане
прокуден (*нар.*) — пропъден, изпъден, изгонен, прогонен, отстранен, отлъчен, изключен, отдалечен, натирен (*разг. грубо*), изтласкан, изтирен (*разг. грубо*), изтикан, избутан, напъден ‖ прокуденик (*поет.*), изгнаник (*остар.*), екстерниран
прокуждам (*нар.*) — пъдя, пропъждам, прогонвам, изпъждам, гоня, изгонвам, кудя (*диал.*), отлъчвам, отстранявам, натирвам (*разг. грубо*), изтирвам (*разг. грубо*), изтласквам, изтиквам, избутвам, напъждам, отпращам
прокълнат — проклет, осъден, отречен, анатемосан (*църк.*), афоресан (*църк.*), отлъчен
прокънтява — кънти, ечи, проечава, прозвучава, еква, проехтява, закънтява
пролежавам — (*вж.*) проспивам ‖ (*прен.*) пропускам, изтървам, загубвам
пролетарий — (*остар.*) работник ‖ бездомник, бедняк, безимотен, плебей
пролетен — (*прен.*) нов, пресен, свеж ‖ весел, радостен, слънчев
пролив — проток
проливам — лея, изливам, разливам ‖ пръскам, пилея
проличава — личи, вижда се, забелязва се, явява се, явно е, ясно е, видно е (*канц.*), проявява се, откроява се, явствува (*книж.*), изяснява се, става явно (ясно), разбира се, просветлява се, прояснява се, усеща се
пролог (*книж.*) — предговор, предисловие, въведение, встъпление
пролонгация (*юрид.*) — продължение, отсрочка, отлагане
пролонгирам (*юрид.*) — отсрочвам, продължавам, отлагам
пролука — дупка, цепка, отвор, пукнатина, цепнатина, зев, междина, аралък (*нар.*)
промеждутък — разстояние, междина, интервал, междувремие (*книж.*), пауза, антракт
промеждутъчен — междинен, срединен, междувременен
променен — (*вж.*) изменен
променлив — менлив (*поет.*), нестабилен, варираш, изменяем, изменлив, непостоянен, колеблив, непоследователен, подвижен, относителен, неустановен ‖ променчив, капризен, своенравен, своеобразен
променливост — неустановеност, неопределеност, подвижност, колебливост, непоследователност, променчивост, непостоянство, несигурност, каприз, фантазия, своенравие
променчив — (*вж.*) променлив
променчивост — (*вж.*) променливост
променяем — променлив, непостоянен
променям — меня, изменям, сменям, давам друг вид, превръщам, видоизменям, трансформирам (*книж.*), преработвам, преустройвам, поправям, подправям ‖ разменявам, сменявам, заменявам
променям се — меня се, изменям се, видоизменям се, варирам, трансформирам се (*книж.*), променям вида си, преобразявам се, вземам друг вид, придобивам (получавам) друг вид, превръщам се в
промисъл (*книж.*) — (*вж.*) провидение
промишлен — индустриален, фабричен
промишленост — индустрия, фабрично производство, фабрики, юзини
промишлявам (*остар.*)—обмислям, обсъждам, разсъждавам, размишлявам, умувам, мъдрувам
промушвам — пронизвам, пробивам, дупча, продупчвам, мушвам, продълбавам, пробучвам, пробождам, бода, набождам, стрелвам, ръгвам, прониквам
промъквам — (*вж.*) пропъхвам

промъквам се —(*вж.*) пропъхвам се

промълвям — промърморвам, мълвя, пошушвам, избъбрям, прошепвам, пошепвам, шепна, шушна, процеждам през зъби ‖ изричам, изговарвам, произнасям, казвам, думам (*нар.*), продумвам (*нар.*), проговорвам

промърморвам — мънкам, измънквам, смънквам, смутолевям, брътвя (*разг.*), бърборя, мърморя, промълвям ‖ продумвам, казвам, думам (*нар.*), проговорвам

промяна — променяне, менитба (*книж.*), изменение, видоизменение, трансформация (*книж.*), модификация (*книж.*), преобразование, реформа, реорганизация, смяна, замяна, поднова, метаморфоза (*книж.*) ‖ обрат, поврат, превратност, преврат ‖ разместване, разменяване ‖ поправка

пронизвам — (*вж.*) промушвам

пронизителен—(*вж.*) проглушителен

прониквам — минавам, преминавам, промъквам се, пъхам се, пропъхвам се, влизам, навлизам, намъквам се, вмъквам се, врязвам се, провирам се ‖ нахълтвам, нахлувам, настъпвам

проникнат — обхванат, обзет, завладян, овладян, обладан (*книж.*), изпълнен, пропит, надъхан

проникновен (*книж.*) — вдъхновен, въодушевен, вдълбочен, задълбочен, дълбок, проницателен, прозорлив (*книж.*), далновиден (*книж.*)

проникновение (*книж.*) — вдъхновение, въодушевление ‖ вдълбоченост, задълбоченост, прозрение (*книж.*), прозорливост (*книж.*), проницателност, задълбоченост, далновидност (*книж.*), предусещане

проницаем (*книж.*) — (*вж.*) прозрачен

проницателен — прозорлив (*книж.*), вдълбочен, предвидлив, проникновен (*книж.*), предусетлив (*книж.*), наблюдателен, изпитателен, дълбокосмислен (*книж. остар.*) ‖ остър, изострен, заострен

проницателност — предвидливост, прозорливост (*книж.*), наблюдателност, проникновение (*книж.*), предусетливост (*книж.*), далновидност (*книж.*), прозрение (*книж.*), вдълбоченост, остроумие

прононсиран — обявен, открит, явен, подчертан ‖ отявлен, върл, упорит

пронунциаменто (*книж.*) — преврат, пуч (*книж.*)

пропаганда — агитация, популяризация, популяризиране, разпространение

пропаганден — агитационен

пропагандирам — агитирам, популяризирам, проповядвам, разпространявам

пропадам — падам, сгромолясвам се, строполясвам се, търкулвам се, прекатурвам се, подхлъзвам се ‖ потъвам, затъвам, загубвам се, изгубвам се, изчезвам, повалям се, провалям се, отивам по дяволите (*разг.*), продънвам се, хлътвам ‖ загивам, погивам, свършвам ‖ западам, обеднявам, загубвам богатството (имуществото) (си), фалирам, банкрутирам ‖ (*прен.*) не успявам, загазвам (*разг.*), закъсвам (*разг.*)

пропаднал — паднал, потънал, затънал, изчезнал, загинал, погинал ‖ западнал, обеднял, фалирал ‖ декласиран, деморализиран, безпътен, развален, неморален, изгубен човек (*разг.*) ‖ загубен, безнадежден

пропаст — бездна, яма ‖ (*прен.*) гибел, провала

пропилявам — (*вж.*) пилея; хвърлям на вятъра (*разг.*)

пропит — (*прен.*) обзет, обхванат, овладян, пълен, изпълнен, напоен, надъхан, проникнат, просмукан

проплаквам — изхленчвам, заплаквам, хлипвам, хленча, заронвам сълзи, пропищявам, изревавам, ридая, изридавам, проридавам, стена, простенвам, изохквам

проповед — поучение, наставление, морал

проповедник — просветител, учител ‖ разпространител, пропагандатор

проповядвам — поучавам, наставлявам, пропагандирам, агитирам
пропорционален (*книж.*) — съразмерен, съответен, симетричен, хармоничен
пропорционалност (*книж.*) — (*вж.*) пропорция
пропорция (*книж.*) — съразмерност, съотношение, корелация, съответствие, симетрия, отношение, размер
проправям път — пробивам път, отварям (откривам) път, провирам се, пресичам, преминавам
пропуск — опущение, недостатък, грешка, празнина, празнота | достъп, свободен път, парола
пропускам — пропущам, изпускам, изпущам, пускам, опусквам (*разг.*), изтървавам, изоставям, пренебрегвам, забравям, проигравам | прескачам, отминавам
пропуснат — изоставен, забравен, изтърван, оставен, занемарен, пренебрегнат, незабелязан
пропъден — (*вж.*) прогонен
пропъждам — (*вж.*) прогонвам
пропълзявам — пълзя, пъпля, лазя, пролазвам, прилазвам, домъквам се, долазвам | пропъхвам се, промушвам се
пропътувам — пътувам, кръстосвам, обхождам, обикалям, бродя, пребродвам, преминавам, прекосявам, прекръстосвам, прегазвам, странствувам, скитам
пропъхвам — препъхвам, провирам, прокарвам, пъхам, завирам, мушкам, ръгам, наръгвам, промушвам, вәвирам, затиквам, промъквам, затъквам, забивам, набивам, тикам, натиквам, забучвам, втъквам, втиквам
пропъхвам се — провирам се, прониквам, пропълзявам, вмъквам се, намъквам се, влизам, навлизам, промъквам се, намърдвам се (*разг.*), минавам, преминавам, пъхам се, присламчвам се (*разг.*) | настъпвам, нахлувам, нахълтвам, урвам се (*нар.*)
прорез — отвор, дупка, отвърстие (*книж.*), пролука, цепнатина, зев

прорицател (*остар.*) — (*вж.*) пророк
пророк — ясновидец, гадател, предсказвач, предсказвател, прорицател (*остар.*), предвещател (*книж.*), оракул
пророкувам — пророчествувам (*остар.*), предсказвам, отгатвам, предвещавам, гадая, вещая (*поет.*), предвиждам, врачувам
пророчество — предсказание, предричане, предвиждане, предвещание (*остар.*) | знамение, предзнаменование, личба (*книж.*), прокоба (*поет.*)
прорязвам — режа, прерязвам, врязвам, прекъсвам | дупча, продупчвам, пробивам, дълбая, продълбавам, вдълбавам, пронизвам, промушвам
просба (*остар.*) — прошение (*остар.*), молба, тъжба, жалба, заявление, петиция, иск | искане, желание
просвам — изпъвам, опъвам, обтягам, разстилам, простирам, разпростирам
просвам се — падам, цопвам, тръшвам се, хвърлям се на земята, сгорвам се, лягам | изпъвам се, опъвам се, излягам се
просвета — просвещение (*остар.*), образование, обучение | наука, знания, цивилизация, култура, възпитание
просветен — образован, начетен, издигнат (*прен. разг.*), книжовен, културен, цивилизован, учен
просветител (*книж.*) — учител, просветник (*книж.*) | пропагандатор, разпространител, проповедник
просветителен — образователен, цивилизаторски, книжовнически
просветление (*книж.*) — искра, проблясък, светлина | яснота, прояснение, озарение, бистрота, избистреност, разяснение
просветлявам — прояснявам, разяснявам, изяснявам, озарявам
просветник (*книж.*) — агитатор, агитпропчик, културпросветник, пропагандист | (*вж.*) просветител

просвещавам — уча, поучавам, давам знания (просвета), обучавам, научавам
просвещение (*остар.*) — просвета, образование, обучение ‖ наука, знания
просител (*остар.*) — молител, тъжител, ищец, претендент, кандидат
просия — милостиня, подаяние (*остар.*), просене
просиявам — светлея, просветлявам, блещя, блясвам, проблясвам, сияя, засиявам
прослава — слава, възхвала, величаене, славословене (*книж.*), възхваление, похвала, увековечаване
прославен — славен, прочут, знаменит, именит, популярен, известен, изтъкнат, знатен, бележит, всеизвестен, личен, велик, чутовен ‖ паметен, тържествен, триумфален
прославям — славя, величая, възвеличавам (*книж.*), превъздигам, превъзнасям ‖ популяризирам, изтъквам
прославям се — (*вж.*) прочувам се
проследявам — следя, изследвам, издирвам, изучавам ‖ дебна, гоня, сподирям, преследвам, търся, вървя по петите (*разг.*), вървя по следите (по стъпките) (*разг.*), наблюдавам
прословут (*ирон.*)— известен, хвален, прехвален, похвален, прославен, прочут, фамозен (*книж.*)
просмукан — пропит, напоен ‖ (*прен.*) надъхан, проникнат, обзет, обхванат, овладян
просмуквам — смуча, изсмуквам, досмуквам, пия, попивам, поглъщам, изпивам, допивам, всмуквам ‖ напоявам се
проснат — проснал се, изпънал се, изпънат, тръшнал се, паднал, цопнал, проточил се, изтегнал се, легнал, простряв ‖ дълъг, продълговат, длъгнест
просперирам (*книж.*) — преуспявам, напредвам, развивам се, цъфтя, процъфтявам, авансирам
просперитет (*книж.*) — разцвет, цъфтеж, процъфтяване, прогрес, преуспяване, подем, развитие, развой ‖ благосъстояние, благоденствие
проспивам — (*прен. разг.*) пропускам, изтървавам, изтървам, проигравам, загубвам
просрочвам — пресрочвам, закъснявам, отлагам, продължавам, отсрочвам, пропускам (изтървам) срок, пролонгирам (*юрид.*) ‖ (*прен.*) протакам, разтакам, точа, бавя
просрочен — отложен, продължен, отсрочен, пролонгиран (*юрид.*), проточен, разточен
прост — елементарен, примитивен, естествен, обикновен, еднообразен, несложен ‖ скромен, непринуден, наивен, добродушен, доверчив, естествен, неблагороден ‖ глупав, недосетлив, ограничен, простоват, простичък ‖ просташки, парвеню (*книж.*), вулгарен, недодялан, в гората расъл (*разг.*), от гората дошъл (*разг.*) ‖ неук, невежа, непросветен (*книж.*)
простак — дебелак (*разг.*), недодялан (*разг.*), прост, глупав, глупец, глупак, груб, гащник (*разг.*), селяк (*остар.*) ‖ наивен, лековерен, доверчив ‖ пън (*разг.*), дърво (*разг.*), дръвник (*разг.*), говедо (*разг.*), дурак (*разг.*)
просташки — дебелашки (*разг.*), вулгарен, тривиален (*книж.*), изтрит (*разг.*), изтъркан (*разг.*), селяшки (*остар.*)
простащина — дебелащина (*разг.*), простотия, грубост, селящина (*остар.*), баналност, глупащина (*разг.*)
простенвам — стена, охкам, изохквам, проплаквам, проридавам, заплаквам, разплаквам се, заридавам, пъшкам, плача, вайкам се
простено да е (*нар.*) — извинявам, прощавам, опрощавам
простея — опростявам, дивея, подивявам
простивам — настивам, изстивам, застивам, замръзвам, измръзвам, простудявам се, смръзвам се, вледенявам се, вкочанясвам се

простим — извиним, простителен (*остар.*), извинителен, оправдателен, невиновен

простирам — разпростирам, разстилам, разпространявам, разгъвам, проточвам, разтягам, разпъвам, разширочавам ‖ протягам, обтягам

простирам се — заемам, обхващам, обемам, ширя се, разстилам се, заемам пространство

проститутка — развратница, развалена, паднала жена, продажница, мръсница (*разг.*), пачавра (*разг.*)

простичък — (*вж.*) простоват, простодушен

простоват — простичък, наивен, простодушен, простосърдечен, плиткоумен, прост, глупав, ахмак (*разг.*), балама (*разг.*)

простоватост — наивност, простосърдечие, простодушие, плиткоумие

простодушен — откровен, сърдечен, искрен, доверчив, непресторен, наивен, лековерен, лекомислен, добродушен, добряк, прост, естествен, незлобив, невинен

простодушие — простота, откровеност, чистосърдечие, лековерност, лекомислие, наивност, искреност, незлобивост, добродушие, овчедушие, глупашина (*разг.*), баламщина (*разг.*)

простолюден — (*вж.*) простонароден

простолюдие — (*остар.*) тълпа, маса, народ

простонароден (*остар.*) — народен, простолюден (*остар.*), обикновен ‖ (*остар.*) груб, банален, вулгарен, тривиален

простор — широта, хоризонт, небосклон, ширина, шир (*поет.*), пространство ‖ (*прен.*) свобода, неограниченост, възможности

просторен — широк, обширен, пространен, необятен, необхватен, голям, огромен, чрезмерен, грамаден, обемист

простосмъртен — обикновен, редовѝ, редник, неизтъкнат, незабелязан, прост

простосърдечен — чистосърдечен, добродушен, добър, благ, мек, кротък, благодушен, сърдечен, искрен, добросърдечен, любезен, наивен, доверчив, мил, милостив, снизходителен

простосърдечие — чистосърдечие, добродушие, доброта, сърдечност, благодушие, добросърдечие, благост, кротост, снизходителност, простота, наивност, доверчивост, непринуденост

простота — елементарност, несложност ‖ простодушие, добродушие, доверчивост, естественост, незлобивост, непринуденост, скромност, наивност, доброта

простотия — дивотия, изостаналост, невежество, незнание ‖ простащина, недодяланост, дебелащина (*книж.*)

пространен — (*вж.*) просторен

пространно — просторно, обширно ‖ подробно, нашироко, детайлно

пространство — простор, протежение (*книж.*), разстояние, площ, повърхност, плоскост, място, промеждутък

прострян — проснат, изпънал се, изтегнал се, легнал, проточил се, разпрострян, разширен, разпънат

простуда — настинка, изстинка, треска, простудяване

простудявам се — (*вж.*) простивам

простъпка — провинение, нарушение, грешка, вина, престъпление, грях (*църк.*), прегрешение (*остар.*)

просълзявам — разплаквам, насълзявам ‖ трогвам, затрогвам, разчувствувам, развълнувам, покъртвам, разнежвам, натъжавам, разтъжавам

просълзявам се — заплаквам, разплаквам се, позаплаквам, проплаквам, простенвам, стена, протичат ми сълзи, роня (проронвам) сълзи ‖ натъжавам се, домилява ми, става ми мъчно, домъчнява ми

просъществувам — преживявам, прекарвам време ‖ оцелявам, запазвам се

прося — моля, умолявам, ходатайствувам, измолвам, изпросвам, искам, изисквам, апелирам, протягам ръка (*нар.*), искам милостиня, подлагам ръка (*нар.*)

просяк — (*прен.*) бедняк, сиромах, дрипльо, парцалан (*разг.*), торбалан (*разг.*)

протакам — точа, бавя, бавя се, мая се (*нар. разг.*), закъснявам, забавям, разтакам, отлагам, отсрочвам, продължавам, спирам, запирам, задържам, удължавам

протакане — бавеж, забавяне, закъснение, отлагане, отсрочване

протеже — любимец, покровителствуван, симпатия, фаворит (*книж.*), избраник, помазаник (*книж.*)

протежение (*книж.*) — продължение, дължина, ширина, разстояние, пространство, простор, линия, посока ‖ промеждутък, междина

протежирам (*книж.*) — покровителствувам, фаворизирам (*книж.*), поддържам, закрилям, защищавам, подпомагам

протекция (*книж.*) — защита, покровителство, застъпничество, закрила, фаворизация (*книж.*), вуйчо владика (*разг.*) ‖ попечителство, настойничество

протест — недоволство, негодувание, роптание, възмущение, неодобрение, несъгласие, възражение ‖ бунт

протестирам — негодувам, възнегодувам, роптая, недоволствувам, изразявам недоволство, бунтувам се, възбунтувам се ‖ отблъсквам, не приемам, упорствувам, възразявам

против — срещу, насреща, мимо (*книж.*), въпреки

противен — обратен, насрещен, противоположен, срещуположен, диаметрален, далечен, отстранен, различен ‖ несъобразен, несъгласен, противоречив ‖ отвратителен, гаден, грозен, неприятен, гнусен, антипатичен, отблъскващ, омразен ‖ враждебен, вражески, неприятелски, противников

противене — несъгласие, упорствуване, опозиция, възражение, противоречие

противник — съперник, конкурент, съревнովател ‖ враг, неприятел

противников — неприятелски, вражески

противно на — макар, въпреки че, при все че, ако и, в разрез, в противовес, обратно

противовес — противоположност, противопоставка, противното (*прен.*) противодействие

противодействие — реакция, реагиране, опозиция, съпротивление, съпротива, упорство ‖ обструкция, саботаж, пречка, спънка

противодействувам — упорствувам, реагирам, противопоставям се, противя се, съпротивявам се, опълчвам се, устоявам ‖ преча, спъвам

противоестествен — неестествен, ненормален, анормален, необикновен ‖ перверсен (*книж.*), извратен

противозаконен — незаконен, беззаконен, незаконосъобразен, в нарушение на закона, противоправен, неправомерен ‖ недействителен, невалиден ‖ наказуем, забранен, непозволен, престъпен

противонароден — реакционен, вредителски, вражески, мракобеснически, противодържавен

противообичаен — необичаен, необикновен, неестествен, особен, рядък, нов, чуден, нечут

противополагам — (*вж.*) противопоставям

противоположен — противопоставен, срещуположен, насрещен, диаметрален, обратен, противен ‖ съпоставен, сравнен, сличен ‖ отстранен, далечен, различен

противоположност — диаметралност, контраст, различие, полярност, антипод, крайност, антитеза

противопоставка — противовес, противоположност

противопоставям — противополагам, срещуполагам, опълчвам, насочвам, направлявам ‖ съпоставям, сличавам, сравнявам

противопоставям се — опълчвам се, реагирам, упорствувам, противодействувам, съпротивявам се, противя се, преча | възразявам, противореча, оспорвам, протестирам, озъбвам се (*разг.*), зъбя се (*разг.*)

противопоставяне — реакция, реагиране, противодействие, упорство, съпротива, противоречие | съпоставка, сравнение, сличаване

противоправен — (*вж.*) противозаконен ; несправедлив, неправ, неоснователен (*книж.*), недопустим, неправилен | непозволен, забранен, наказуем, престъпен

противореча — отричам, не признавам, оборвам, възразявам, споря, оспорвам, прекословя (*остар.*), опонирам (*книж.*)

противоречив — спорен, съмнителен, неустановен, отречен, несигурен, контроверсен (*книж.*)

противоречие — несъгласие, разногласие, спор, контроверса (*книж.*), опозиция, прекословие (*остар.*) противоположност, противопоставяне, несъответствие, несъвпадане

противостоя — устоявам, държа, издрайвам, упорствувам, съпротивявам се, противопоставям се, противя се, реагирам, давам отпор (*книж.*)

противя се — не се съгласявам, съпротивявам се, реагирам, обявявам се против, противопоставям се, давам отпор, явявам се против, противодействувам, опълчвам се, оказвам съпротива, възпротивям се, инатя се (*разг.*), заинатявам се (*разг.*), упорствувам, назлъндисвам се (*разг.*), дърпам се (*разг.*), тегля се (*разг.*), опъвам се (*разг.*), устоявам, противостоя | възпрепятствувам, осуетявам, задържам, въздържам, възпирам, спирам, спъвам, преча, попречвам

протичам — руквам, бликвам, струя, тека, заструявам, шурвам, пропущам | избликвам, изтичам, извирам | минавам, преминавам, изминавам, продължавам, вървя, извървявам | извършвам се, ставам, сбъдвам се, развивам се

проток — пролив

протокол — дневник | (*дипл.*) церемониал, етикет, етикеция

прототип (*книж.*) — първообраз, оригинал, образец, модел, тип

проточвам — издължавам, удължавам, изтеглям, разтеглям, раздължавам, раздърпвам, издърпвам, изпъвам, влача, провлачвам

проточен — (*вж.*) проточил се

проточено — провлечено, провлачено (*диал.*), дълго, удължено, разтегнато, тегаво (*диал.*), мудно, бавно

проточвам се — издължавам се, източвам се, изправям се

проточил се — проточен, дълъг, продълговат, длъгнест, изпънал се, изопнат | проснал се, прострян, легнал

протривам — протърквам, хлузя, изхлузвам, прохлузвам, жуля, ожулвам, излющвам, трия, търкам, изтърквам, разтривам, разтърквам, зачервявам | изтривам, изхабявам

протрит — изтъркан, изтрит

протърквам — (*вж.*) протривам

протягам — простирам, обтягам, проточвам, разтягам, опъвам

протягам ръце — моля, прося, искам милостиня, изпросвам, помолвам

проумявам — схващам, разбирам, възприемам, подразбирам, разумявам, подразумявам, сещам се, досещам се, прозирам, подсещам се, догаждам се, отгатвам, разгадавам, проблясва ми

проучвам — разследвам, изследвам, изучавам, разучавам, анализирам, проверявам, анкетирам | разузнавам | пробвам, изпробвам, изпитвам

проучвателен — за проучване, изследователен, експериментален (*книж.*), опитен

проучен — разучен | проверен, опитан, изпитан, изследван, разследван | обмислен

профан — невежа, неграмотен, непросветен (*книж.*),неук, неосведомен
профанация (*книж.*) — опошляване (*книж.*), профаниране, банализиране, вулгаризиране, вулгаризация, замърсяване, осквернение
профанирам (*книж.*) — опошлявам (*книж.*), опростявам, банализирам, вулгаризирам
професия — занаят, кариера, занятие, специалност
профил — очертание, контура, силует ‖ сечение, разрез
профилактичен (*книж.*) — предпазителен, предпазен
про форма (*книж.*) — привидно, на глед, налице, на вид, външно, видимо, за пред хората (*разг.*)
профсъюз — синдикат
профучавам — прелитам, преминавам бързо, избръмчавам, изфучавам, изхвръквам, изхвърчавам
прохлада — хлад, хладина, свежест, ведрина, зефир (*поет.*), ветрец, лъх, полъх (*поет.*) ‖ хладина, сянка ‖ преснота
прохладен — хладен, свеж, освежителен, ветровит, сенчест, ведър
проход — теснина, клисура
проходим — достъпен, леснодостъпен, преодолим, пристъпен
процедирам (*книж.*) — действувам, постъпвам
процедура — метод, начин, канал, път ‖ ред, съдопроизводство, съдебни правила
процент — на сто
процеп — дупка, прелез, цепка, пролука, цепнатина
процепвам — продирам, раздирам, дера, цепя, късам, разкъсвам
процес — развитие, развой, вървеж, движение, ход ‖ прогрес, напредък ‖ дело
процесия — шествие, върволица, редица, колона, низ
процитирам — цитирам, възпроизвеждам, казвам, изричам, прочитам, издиктувам, продиктувам
процъфтявам — цъфтя, вирея ‖ напредвам, развивам се, увеличавам се, преуспявам, просперирам (*книж.*), авансирам, еволюирам (*книж.*)
процъфтяване — цъфтеж, разцвет, напредък, развитие, просперитет (*книж.*), прогрес
прочее — впрочем, при това
прочиствам — чистя, пречиствам, разчиствам, изчиствам, почиствам, бърша, избърсвам ‖ премахвам, отстранявам
прочистване — чистка ‖ разчистване, пречистване, изчистване, почистване
прочит — четиво, четене
прочитам — чета, изчитам ‖ разгадавам, разчитам, дешифрирам
прочувам се — ставам известен (прочут, популярен), прославям се, славя се, популяризирам се, разчувам се, славят ме, ставам славен, носи (разнася) ми се името (славата), бивам изтъкнат ‖ проявявам се, отличавам се, изпъквам, проличавам, лича
прочувствен — трогателен, покъртителен, вълнуващ, разчувствуван, емоционален (*книж.*), сърцераздирателен, трогващ, затрогващ, умилителен, сантиментален, емоционален ‖ възторжен, вдъхновен, патетичен (*книж.*), пламенен, с патос (*книж.*) ‖ красноречив
прочувственост — сантименталност, вълнение, чувство, емоция (*книж.*), преживяване ‖ въодушевление, възторженост, патетичност (*книж.*), патос (*книж.*), пламенност
прочут — известен, всеизвестен, славен, прославен, знаменит, именит, изтъкнат, забележителен, популярен, личен, уважаван
прошение (*остар.*) — просба (*остар.*), молба, жалба, тъжба, заявление, искане, петиция
прошепвам — шепна, нашепвам, пришепвам, пошепвам, шушна, пошушвам, шушукам, мълвя, промълвям, мърморя, промърморвам, говоря на ухо

прошка — милост, пощада, милосърдие, опрощение (*книж. остар.*), помилване, амнистия ‖ снизхождение, състрадание, извинение

прощавам — опрощавам, пощадявам, смилявам се, помилвам, амнистирам, проявявам снизхождение ‖ извинявам, оправдавам, простено да е (*нар.*), от мене да мине (*разг.*)

прощаване — раздяла, разлъка (*нар.*), сбогуване, сбогом

прощален — последен, сетен (*нар.*), краен, на сбогуване, на раздяла, на разлъка (*нар.*), финален

проява — проявление (*остар.*), проявяване, манифестация, показ, показване, демонстрация ‖ инициатива, начинание, почин, постъпка, активност, дейност ‖ знак, белег, израз, изблик

проявление (*остар.*) — (*вж.*) проява

проявявам — показвам, посочвам, соча, изразявам, разкривам, демонстрирам, манифестирам ‖ избива ме на (*разг.*), кара ме на (*разг.*)

проявявам се — отразявам се, изобразявам се, отпечатвам се, изписвам се, отбелязвам се, очертавам се, изрисувам се ‖ показвам се, изразявам се, давам вид, откривам се, разкривам се ‖ подвизавам се, работя, действувам ‖ (*вж.*) прочувам се

прояждам — разяждам, прогризвам, дълбая, продълбавам ‖ разяждам се, започвам да ям, получавам (имам) апетит (*книж.*), дояжда ми се

прояснен — ясен, бистър, светъл, прозрачен ‖ изяснен, просветлен

прояснение — проблясък, просветление (*книж.*), озарение, изяснение, яснота, бистрота, избистреност, разведряване, осветление ‖ разяснение, обяснение

прояснявам — изяснявам, осветлявам, хвърлям светлина (*книж.*), озарявам, просветлявам ‖ разяснявам, обяснявам, пояснявам ‖ разгадавам, откривам, разкривам, избистрям

пружина — (*прен.*) двигател, движеща сила

пръв — начален, първоначален, първостепенен, основен, висш ‖ главен, принципиален

пръждосвам (*разг. грубо*) — махвам, премахвам, запращам (*разг.*), захвърлям, мятам, хвърлям, джасвам (*разг.*), дявам (*диал.*) ‖ пъдя, изпъждам, пропъждам, натирвам, пращам по дяволите (*разг. грубо*), отстранявам

пръждосвам се (*разг. грубо*) — бягам, избягвам, махвам се, забягвам, отстранявам се, дявам се (*диал.*), вземам си дърмите (*разг.*), замитам се (*разг.*) ‖ изчезвам, изгубвам се, потъвам в земята (*разг.*), няма ме

пръквам (*диал.*) — наизкачвам, наизлизам, появявам се, раждам се

пръпвам (*нар.*) — излизам, излитам, изхвръквам, литвам, хвръквам, впускам се, втурвам се

пръскам — хвърлям, разхвърлям, разпръсквам ‖ изпръсквам, напръсквам, опръсквам, ръся, поръсвам, църкам, нацърквам, изцърквам, рося, оросявам, поя, напоявам, мокря, намокрям ‖ сипя, сея, разсипвам, посипвам ‖ (*прен.*) пилея, разпилявам, пропилявам, хабя, прахосвам, изхабявам, разходвам, изразходвам, разхищавам, разтощавам, разсипвам, губя, загубвам, унищожавам ‖ цапам, изцапвам

пръскам се — пуквам се, разпуквам се, цепвам се, разцепвам се, сцепвам се, праскам (*разг.*), спуквам се

пръснат — разпръснат, разхвърлян ‖ разделен, отделен ‖ разпилян, пропилян, прахосан, разходван, разсипан ‖ пукнат, разпукан, разцепен, сцепен

пръст — почва, земя

пръстен — (*прен.*) халка, обръч, кръг ‖ затягане, стягане

пръхвам (*диал.*) — (*вж.*) прихвам

пръхкав — сипкав, трошлив, ронлив, пръхък (*диал.*), пухкав

пряк — прям (*остар.*), непосредствен, непосреден, прав, директен ‖ (*прен.*) откровен, открит, искрен, прям (*книж.*)

пряко — прямо (*остар.*), право, направо, ребром (*книж.*), през, косо | непосредствено, непосредно, директно, прямо (*книж.*)

прям (*книж.*) — открит, откровен, явен, искрен, прямодушен (*остар.*), праволинеен, категоричен, смел, дързък, отворен, отявлен | непосредствен, непосреден, пряк, прав, директен

прямо (*книж.*) — ребром (*книж.*), право, направо, директно, без заобикалки (*разг.*), пряко, непосредствено | открито, откровено, явно, без задна мисъл, искрено

прямота (*книж.*) — искреност, откровеност, чистосърдечие, прямодушие (*остар.*) | категоричност, смелост, дързост

пряпорец (*остар.*) — знаме, трицвет, трибагреник, флаг, байрак (*нар.*), трикольор, стяг (*остар.*)

психика — душа, душевност, душевен мир, психология, вътрешен мир, дух, съзнание

психически — душевен, вътрешен, психологически, умствен

психоза (*книж.*) — разстройство, неуравновесеност, ненормалност, умоповреденост, лудост, мания, психопатологичност

психология — (*прен.*) психика, душевност, душа, душевен мир, дух

психопат — неврастеник, налудничав, неуравновесен, нервно разстроен, умоповреден, умопобъркан (*разг.*), душевно болен, ненормален, луд

псувам — ругая, попържам (*диал.*)

псувня — ругатня, попържня (*диал.*)

публика — събрание, посетители, слушатели, зрители, свидетели | стечение, народ, тълпа

публикация (*книж.*) — издание, печатно произведение | обявление, разгласа, обява, обнародване, съобщение, оповестяване

публикувам (*книж.*) — разгласявам, обявявам, обнародвам, известявам, оповестявам | печатам, отпечатвам, издавам

публицист (*книж.*) — журналист, вестникар, списател (*остар.*), писател, литератор, общественик

публицистика (*книж.*) — журнализъм, вестникарство, писателство

публичен — известен, явен, всеизвестен, познат, открит, нотòрен (*книж.*) | официален, обществен

публично — явно, открито, официално, известно

публичност — гласност, известност, всезнание (*остар.*), разгласа

пукам — изпуквам, разпуквам, напуквам, попуквам | пращя, изпращявам, цепвам се, разцепвам се, пръскам (се), разпръсквам се | (*разг.*) умирам

пукнатина — цепка, цепнатина, отвор, разрез, междина, зев, пролука, дупка, аралък (*нар.*)

пукотевица — пукотня, стрелба, пукот

пулс — пулсиране | (*прен.*) ритъм темп

пулсирам — туптя, бия, тупам

пуля се (*разг.*) — опулвам се (*разг.*), изпулвам се (*разг.*), блещя се (*разг.*), изблещвам се (*разг.*), облещвам се (*разг.*), кокоря се, ококорвам се, изкокорвам се, кокорча се (*разг.*), зверя се (*разг.*), отварям очи, вторачвам се, втренчвам се

пунгаш (*разг. грубо*) — лумпен, нехранимайко, мошеник, измамник, негодник, джебчия, крадец

пункт — точка | център, място, средоточие | част, област, край | момент, състояние, степен

пуританин — честен, почтен, чистонравен, строг, строгонравен

пуританство (*книж.*) — строгост, честност, почтеност, високонравственост

пурпурен (*поет.*) — червен, ален, яркочервен, румен, зачервен, заруменял

пусия (*нар.*) — засада, хайка | капан, примка, клопка

пускам — освобождавам пропускам, изтървам, изпущам ‖ ослабвам, разпущам, отпущам, разслабвам, разтягам ‖ привеждам в действие, задвижвам, раздвижвам ‖ спускам, свалям

пускам му края (*разг.*) — занемарявам, изоставям, не се интересувам

пуст — празен, напразен, напуст (*нар.*), безплоден, ялов (*нар.*), безуспешен ‖ пустинен, степен, див, ненаселен, необитаем, безлюден, непосещаван, неразработен, необработен, необработваем, неплодороден, буренясал, тревясал, изоставен, запустял, опустял ‖ уединен, изолиран, отстранен ‖ (*прен.*) празен, кух, безсъдържателен, сух, безсмислен ‖ (*нар.*) проклет, противен, омразен, неприятен, ненавистен ‖ клет, нещастен, злощастен, злочест

пустал — (*вж.*) постал

пустея — запустявам, бивам изоставен (напуснат), опустявам ‖ буренясвам, тревясвам

пустинен — степен, пуст, безплоден, необитаем, безлюден ‖ самотен, изолиран, уединен, отделен

пустинник (*църк. остар.*) — отшелник (*църк. остар.*), самотник, постник (*църк. остар.*), монах

пустиня — степ, пустош ‖ (*прен.*) самота, уединение, мъртвило

пустосвам (*нар.*) — кълна, проклинам, заклинам, чумосвам (*нар.*)

пустославие (*книж.*) — тщеславие (*книж.*), славолюбие, суетност

пустословие (*книж.*) — (*вж.*) празнословие

пустота — пустош, самота, мъртвило, тишина, безлюдност, запустялост, уединение, празнота ‖ пустотия (*нар.*), пущинак, пустиня

пустош — пустота, пустиня, пущинак ‖ (*прен.*) празнота, мъртвило

пустошен — пустинен, пуст, опустял, изоставен

пухкав — рехав, рохкав, мек, бухнал, сипкав

пухкам (*разг.*) — (*вж.*) пъшкам

пухтя — пръхтя, пуфтя, пръхкам, пухкам ‖ (*прен.*) силя се, напрягам сили ‖ ядосвам се, нервирам се

пуша — димя, задимявам, кадя, опушвам

пушек — дим, чад (*остар.*) ‖ (*вж.*) пушилка (*нар.*)

пушкам — стрелям, гърмя, давам изстрел

пушилка (*нар.*) — пушек, прах, пушиляк (*нар.*), прахуляк, прашуляк

пущ (*разг. вулг.*) — хаймана (*разг.*), безделник, пройдоха (*остар. разг.*), разпуснат, развален, провален, порочен, женкар, развратник

пущам — (*вж.*) пускам

пущина (*нар.*) — дяволска (проклета) работа, омразна работа, проклетия

пущинак — бureняк, храсталак ‖ (*прен.*) пустош, пустота, мъртвило, запустение (*остар.*), пустиня, самота

пъдар (*нар.*) — пазач

пъдя — изпъждам, напъждам, пропъждам, гоня, изгонвам, прогонвам, кудя (*диал.*), прокуждам, натирвам (*нар.*), изтирвам (*нар.*), изтласквам, изтиквам, избутвам, изблъсквам ‖ разпъждам, разгонвам, отстранявам, отделям ‖ отлъчвам, изключвам, отдалечавам, отчислявам екстернирам, заточвам, изселвам

пъзлив (*разг.*) — бъзлив (*разг.*), страхлив, боязлив, плашлив, плах, наплашен

пък — а, но, обаче, ала, все пак

пъкам (*разг.*) — изобилствувам, извирам, гъмжа, плъпвам (*разг.*), плъзвам, съм в изобилие ‖ излизам, показвам се, появявам се

пъклен — адски ‖ (*прен.*) сатанински, дяволски, демонски, демоничен ‖ (*прен.*) нетърпим, непоносим, страшен, мъчителен, ужасен, страховит, безчовечен, жесток

пъкъл (*нар.*) — ад, преизподня (*книж. остар.*), мъчилище, царството на сенките, джендем (*нар.*), бездна. пъкло (*нар.*)

пълен — изпълнен, преизпълнен, препълнен, прелял, запълнен, напълнен, натъпкан, цял, цялостен, ненакърнен, целокупен (*книж.*), пълноценен ‖ завършен, комплектен, свършен ‖ изчерпателен, подробен, всестранен, обстоен, обстоятелствен, точен ‖ дебел, тлъст, напълнял, надебелял, затлъстял, угоен, месест, шишкав (*разг.*) ‖ плътен, набит ‖ абсолютен, безусловен

пълзешката (*разг.*)—(*вж.*) пълзешком

пълзешком — лазешком, с пълзене, пълзейки, лазейки, пълзешката (*разг.*), лазешката (*разг.*)

пълзя — пъпля, шавам, движа се, лазя, прилазвам, долазвам, домъквам се, полазвам, припълзявам, допълзявам, пропълзявам, приближавам се, мърдам, гъмжа ‖ влача се, тътря се (*разг.*), мъкна се, домъквам се ‖ (*прен.*) унижавам се, угоднича, самоунижавам се, раболепнича, сервилнича

пълководец — военачалник, стратег

пълнеж — (*прен.*) съдържание, заряд, материя

пълнея — напълнявам, едрея, дебелея, тлъстея, надебелявам, затлъстявам, гоя се, угоявам се

пълнина — пълнота, дебелина, затлъстялост, шишкавина (*разг.*)

пълновластен (*книж.*) — неограничен, всесилен, суверенен, всемогъщ (*книж.*), всевластен (*книж.*)

пълновластие (*книж.*) — диктатура, неограничена власт

пълновръстен — (*вж.*) пълнолетен

пълнозвучен — звучен, плътен, гърлен

пълнолетен — пълновръстен, пълноправен, правоспособен, равноправен ‖ възрастен, възмъжал, голям

пълномощие (*книж.*) — мандат, прокура, права, картбланш (*книж.*), правомощие (*книж.*), позволение, разрешение

пълномощник — мандатьор, прокурист, довереник, упълномощено лице, овластѐн (*книж.*)

пълномощно — (*вж.*) пълномощие

пълноправие (*книж.*) — дееспособност, правоспособност, компетентност, еманципация, способност

пълнота — цялост, интегралност (*книж.*), целокупност, запълненост, завършеност, изчерпателност, съвкупност ‖ пълнина, дебелина, затлъстялост, шишкавина (*разг.*)

пълня — напълвам, попълвам, доливам, досипвам, изпълвам, запълвам, тъпча, натъпквам, затъпквам

пълчище — сган, орда, тълпа, сбирщина, стадо, паплъч, банда

пън — дънер, дърво, дръвник, кютюк (*разг.*) ‖ (*прен.*) недодялан, простак, тъп, тъпоумен, тъпак, дебелак, глупак, ботур (*диал.*)

пъпеш — пипон (*диал.*), каун (*диал.*)

пъпля — (*вж.*) пълзя

първен (*нар.*) — (*вж.*) първо

първенец — виден, изтъкнат, личен, отличник, челник

първенство (*книж.*) — преднина (*разг.*), предимство, преимущество, приоритет (*книж.*), превъзходство, господство, надмощие, рекорд

първенствуващ (*книж.*) — главен, важен, кардинален (*книж.*), основен, принципиален, преимуществен

първичен (*книж.*) — начален, първоначален, основен ‖ елементарен, първобитен, примитивен

първо — първом (*нар.*), изпървен (*нар.*), първен (*нар.*), изнапред (*нар.*), по-отрано (*разг.*), първоначално, в началото, преди всичко, най-първо, най-напред, изпърво (*разг.*), отначало, от най-напред, на първо място, на първо време

първобитен — примитивен, първичен, прост, елементарен, необработен, груб, суров, див ‖ ограничен, недоразвит

първоизточник (*книж.*) — източник, произход, произхождение, начало, извор, потекло ‖ причина, първопричина, повод, основание (*книж.*)

първокачествен — изряден, **първо**разряден, първостепенен, първокласен

първокласен — (*прен.*) (*вж.*) първокачествен
първом (*нар.*) — (*вж.*) първо
първоначален — пръв, начален, първичен, встъпителен, подготвителен, елементарен, основен
първообраз (*книж.*) — оригинал, прототип (*книж.*), модел, образец
първопричина — (*вж.*) причина
първоразряден — (*вж.*) първокачествен
първостепенен — първокачествен, изряден, първоразряден, първокласен ‖ (*прен.*) първенствуващ, принципиален, кардинален (*книж.*), главен, важен, основен
пъргав — бърз, чевръст, жив, лек, енергичен, игрив, палав, подвижен, живак (*разг.*), активен, деен, работлив, сръчен ‖ еластичен, жилав, гъвък, разтеглив, подвижен
пъргавина — пъргавост, бързина, енергичност, гъвкавост, подвижност, жилавина, еластичност ‖ работливост, сръчност, ловкост
пърля — обгарям, опърлям
пъстрина — (*вж.*) пъстрота
пъстрота — пъстрина, шарения (*нар.*) ‖ разнообразие, многообразие, разновидност, многообразност
пъстря — изпъстрям, напъстрям, оцветявам, багря, обагрям, шаря, нашарвам
пъстър — цветен, оцветен, шарен, нашарен, писан, написан, напъстрен, обагрен, боядисан, петнист, пигментиран, разноцветен, многоцветен ‖ (*прен.*) различен, разнообразен, разновиден, многостранен
път — друм, друмище, пътека, шосе, улица ‖ маршрут, посока, насока, направление ‖ (*прен.*) начин, средство, канал, метода ‖ (*прен.*) вървеж, ход, процес
пътеводител — придружник, съпроводник, компаньон, компас (*прен.*)
пътем (*нар.*) — на път, минавайки
пътешественик — (*вж.*) пътник
пътешествие — пътуване, странстване, скитничество, туризъм ‖ одисея, патила (*нар.*), премеждия
пътник — пасажер, странник, друмник (*поет.*), пътешественик, турист, скитник, скиталец (*остар.*), чужденстранец
пътувам — вървя, обикалям, странствувам, бия (бъхтя) път, движа се
пъхам — впъхвам, напъхвам, вкарвам, втиквам, натъпквам, навирам, вмъквам, завирам, мушкам, въвирам, ръгам, блъскам, затиквам, затъквам, забивам, набивам, тикам, натиквам, забучвам, втъквам, натъквам, провирам, пропъхвам, препъхвам, въвеждам, вмествам, помествам, поставям, вбутвам, намушквам
пъхам се — въвирам се, завирам се, навирам се, мушкам се, тикам се ‖ вра се ‖ меся се, вмесвам се, бъркам се (*разг.*), пъхам си носа (*разг.*), пъхам си гагата (*разг.*)
пъхам си носа (гагата) (*разг.*) — завирам се, мушкам се ‖ меся се, намесвам се, вмесвам се, участвувам, бъркам се (*разг.*), вземам участие, замесвам се
пъхнат — заврян, мушнат, въврян, втикнат, ръгнат (*разг. грубо*), наръган (*разг. грубо*), набит, забит, забучен, вместен, впит, врязан, вдълбан, натъпкан, затикнат, натикан
пъхтя — пъшкам, разпъхтявам се, задъхвам се, пръхтя, задашам се (*разг.*)
пъча се — изпъчвам се ‖ (*разг.*) перя се, надувам се, перча се, наперчвам се ‖ (*прен.*) важнича, придавам си важност, емча се (*нар.*), дуя се (*диал.*), парадирам, голенея се, възгордявам се, гордея се, възголемявам се, излизам налице
пъшкам — пъхтя, пухкам (*разг.*), задъхвам се, задашам се (*разг.*), задушавам се ‖ изпъшквам, изохквам, въздишам, охкам, стена, вайкам се, ридая, плача, оплаквам се, окайвам се, тюхкам се ‖ (*прен.*) изнемогвам, страдам, мъча се

Р

раб (*книж.*) — (*вж.*) роб

рабат — намаление, отстъпка, отбив

раболепен — угодлив, угодничав, угоднически, сервилен, лицемерен, унизителен, рабски, лакейнически, коленопреклонен (*книж.*), низък, подъл ‖ ласкателен, подлизурко, блюдолизец ‖ смирен, боязлив, страхлив, послушен

раболепие — раболепство, раболепствие, раболепност, подлизурство, угодничество, угодливост, подмилкване, унижение, послушание, низост, подлост, сервилност, чинопочитание, ласкателство, лицемерие

раболепствие — (*вж.*) раболепие

раболепствувам — раболепнича, подмилквам се, подлизурствувам, угоднича, сервилнича, ласкателствувам, умилквам се, сламча се (*диал.*), прислямчвам се (*разг.*), мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*), докарвам се (*разг.*), унижавам се

работа — труд, дейност ‖ занимание, занятие, поминък, професия, служба, длъжност, функция ‖ операция, афера ‖ творчество, дело, произведение, продукт, изделие ‖ задача, упражнение, задание, мисия

работен — (*вж.*) работлив

работилница — ателие, лаборатория ‖ фабрика, юзина

работлив — трудолюбив, прилежен, работен, усърден, изпълнителен, производителен, продуктивен, работоспособен, енергичен, деятелен, активен, грижлив, акуратен, старателен, ревностен, неуморим ‖ любознателен, ученолюбив

работливост — трудолюбие, прилежание, работност, деятелност, усърдие, старание, работоспособност, производителност, продуктивност

работник — човек на труда, трудещ се, служащ, надничар, занаятчия, майстор, специалист (*остар.*) пролетарий, безимотен

работоспособен — годен за работа, трудолюбив, усърден, работлив, дееспособен, способен, кадърен, умел, сръчен, производителен, продуктивен

работоспособност — годност за работа, кадърност, сръчност, усърдие, прилежание, трудолюбие, производителност, продуктивност

работя — правя, върша, върша работа, чиня (*диал.*), действувам ‖ произвеждам, изработвам, фабрикувам, реализирам, разработвам ‖ занимавам се, изпълнявам, развивам дейност (*книж.*), разгръщам дейност (*книж.*), зает съм, практикувам ‖ трудя се, полагам труд, мъча се, старая се, влагам старание (труд), вадя си хляба (*нар.*), препитавам се ‖ зает съм с работа, съм на служба

равен — изравнен, гладък, подравнен ‖ еднакъв, еднообразен, равномерен ‖ тъждествен (*книж.*), подобен, сходен, равноценен, равностоен, равносилен ‖ равноправен, пълнолетен

равенство — еднаквост, еднообразие, сходство, сходност, подобие, тъждество (*книж.*), прилика ‖ равноправие, пълноправие, еманципация, изравняване в права

равнина — поле, поляна, ливада ‖ плоскост

равнище — плоскост, площ, повърхнина ‖ (*прен.*) уровен (*книж.*), ниво, степен, стъпало, висота

равновесие — баланс, равенство ‖ покой, неподвижност, застоялост, спокойствие, устойчивост ‖ хармония

равнодушен — безучастен, пасивен, безразличен, индиферентен, апатичен, студен, хладен, чужд, отчужден, неутрален ‖ хладнокръвен, безчувствен, безжизнен, флегматичен, невъзмутим ‖ незаинтересуван, дезинтересиран, глух (*прен.*) ‖ безгрижен, спокоен, нехаен

равнодушие — безучастие, пасивност, безразличие, индиферентност, апатия, апатичност, студенина, хладина, отчужденост ‖ хладнокръвие, безчувственост, безжизненост, безстрастие ‖ незаинтересуваност, невъзмутимост ‖ безгрижие, спокойствие, нехайство ‖ неутралност, невмешателство

равнозначен — равнозначещ, равен ‖ (*вж.*) равностоен

равномерен — равен, еднакъв, еднообразен, отмерен, плавен, правилен, без сътресения, гладък

равномерност — отмереност, правилност, плавност

равноправен — равен, пълноправен, еманципиран, изравнен в права

равноправие — равенство, пълноправие, еманципация, изравняване в права

равносилен — (*вж.*) равностоен

равносилно — все едно, безразлично, еднакво, все то (*разг.*)

равносметка — баланс, билан, сметка ‖ (*прен.*) отчет

равностоен — равносилен, равнозначен, равнозначещ, равноценен, еднакъв, равен, еквивалентен (*книж.*)

равностойност — равноценност, еквивалентност (*книж.*), еквивалент (*книж.*), равнозначност, еднаквост

равнявам се — изравнявам се, уеднаквявам се, равня се ‖ сравнявам се ‖ (*прен.*) догонвам, достигам, съревновавам се

радвам се — наслаждавам се, ликувам (*книж.*), сияя от радост, веселя се, тържествувам, изпитвам радост, драго ми е, обхваща ме (обзема ме) радост, любувам се, зарадвам се, нарадвам се, понарадвам се, възхищавам се, очарован съм, очаровам се, забавлявам се ‖ (*книж.*) имам, притежавам, ползувам се, разполагам

радетел (*книж.*) — труженик (*книж.*), борец, работник, деец, деятел, ратник (*остар.*), ревнител (*остар.*)

радея (*книж.*) — боря се, ратувам (*книж. остар.*), залягам, грижа се, полагам грижи, трудя се, старая се, влагам старание (усърдие), проявявам усърдие (ревност), действувам, внимавам

ради (*остар.*) — за, заради, поради, вместо

радикален — коренен, основен, дълбок, задълбочен, издъно, решителен, окончателен

радост — удоволствие, доволство, веселие, ликуване (*книж.*), наслада, наслаждение, сладост, драгост (*нар. поет.*), отрада (*книж. поет.*), отрадност (*книж.*), възторг, възхищение

радостен — доволен, задоволен, весел, ликуващ (*книж.*), обрадван, зарадван, засмян, ухилен, щастлив ‖ задоволителен, утешителен, отраден (*книж.*)

радушен — гостоприемен, гостолюбив, дружелюбив, приветлив, приятен, сърдечен, ласкав, любезен, благ, вежлив, задушевен, отзивчив, услужлив

радушност — гостолюбие, гостоприемство, дружелюбност, отзивчивост, приветливост, разположение, благоразположение (*книж.*), ласкавост, любезност, сърдечност, искреност, привързаност, приятелство

раждам — давам живот (*книж.*) ‖ (*прен.*) пораждам, зараждам, произвеждам, създавам, давам, причинявам, предизвиквам, творя, сътворявам

раждам се — размножавам се, въдя се, развъждам се, извъждам се, плодя се, люпя се, излюпвам се, наплодявам се ‖ (*прен.*) пораждам се, зараждам се, излизам, произлизам, произтичам, произхождам, възниквам, появявам се, изпъквам, показвам се, явявам се, идвам, появявам се на бял свят (*разг.*), виждам бял свят (*разг.*)

разбеснявам се — лудея, беснея, вилнея, развилнявам се, разлудувам се, лудувам, буйствувам, пощръкля-

вам (*разг.*), своеволнича | бушувам, безчинствувам, свирепствувам

разбивам — троша, строшавам, разтрошавам, изпотрошавам, чупя, разчупвам, поразчупвам, изпочупвам, къртя, разкъртвам, ломя, доразбивам | разнебитвам, унищожавам | побеждавам, сразявам, разгромявам, сломявам

разбираем — понятен, общопонятен, възприемлив, лесноразбираем, леснообясним, обясним, разбран, елементарен, лесен, ясен, прегледен, очебиещ, разгадаем, познаваем

разбирам — схващам, разумявам, съзнавам, осъзнавам, сумясвам се (*диал.*), обяснявам си, става ми ясно, проумявам, доумявам, вниквам, отгатвам, досещам се, познавам, подразбирам, подразумявам, поразбирам, идва ми умът (*разг.*), научавам, оставам с впечатление | умея, отбирам от (*нар.*), зная, мога

разбиране — схващане, мнение, убеждение, мироглед, концепция (*книж.*), гледище, твърдение, теза, възглед, идеология | (*прен.*) представа, поглед

разбира се — така е, естествено, нормално е, то се знае, точно тъй, така, хелбете (*диал.*), ясно е, вижда се, не ще питане (*разг.*), не иска питане (*разг.*), иска ли питане (*разг.*), не може другояче, не ще съмнение

разбирателство — съгласие, единодушие, единомислие, сговор, сговорчивост, хармония | помирение, спогодба, компромис (*книж.*), отстъпки, модус вивенди (*дипл.*)

разбит — строшен, разтрошен, натрошен (*диал.*), счупен | (*прен.*) сразен, поразен, покорен, победен, смазан, разгромен, съкрушен, съсипан

разбишквам (*диал.*) — разбърквам, разбърниквам (*разг.*), разхвърлям, разбутвам, мятам, разреждам, размествам, разнебитвам, разваля̀м

разбойник — злодей, злосторник, грабител, крадец, обирник, бандит, пират, корсар, мародер, гангстер, убиец

разбойничество — грабителство, грабеж, кражба, злодейство, бандитизъм, гангстерство, мародерство

разболявам се — падам (лягам) болен (*разг.*), поболявам се, заболявам, ставам болен, охтикясвам (*нар.*), лежа, залежавам се, боледувам

разбор — анализ, изследване, разглеждане, тълкуване, коментар, обсъждане

разбран — понятен, схванат, отгатнат, очебиен, очебиещ, ясен, разбираем, научен | (*разг.*) сговорен, сговорчив, помирителен, отстъпчив

разбрътвям се (*разг.*) — (*вж.*) разбъбрям се

разбуждам — будя, пробуждам, събуждам, вдигам от сън, разсънявам | (*прен.*) свестявам, съвземам се, опомням се

разбулвам — отбулвам, откривам, събличам, голя, разголвам, оголвам | разкривам, показвам, излагам на показ, изваждам на бял свят (*разг.*), правя разкрития, вдигам завесата (*книж.*) | (*прен.*) разгадавам, отгатвам, разбирам | разсейвам, разведрявам, просветлявам

разбунтувам — бунтувам, вдигам на бунт, възбунтувам, подбуждам към бунт, размирявам | разпалвам, настройвам, вълнувам, създавам брожение (*остар.*)

разбутвам — бутам, избутвам, размествам, разреждам, размърдвам, премествам | разтиквам, разваля̀м, разбърквам, разтурвам, разхвърлям, разпръсквам, разбишквам (*диал.*), разстройвам, внасям безредие (*книж.*)

разбъбрям се — разбърборвам се (*разг.*), бъбря, бърборя, брътвя, мърморя, плещя, ломотя (*разг.*), разбрътвям се, разбръщолевям се (*разг.*), раздрънквам се (*разг.*), разприказвам се, разгълчавам се (*нар.*), бръщолевя (*разг.*), дърдоря (*разг.*), раздърдорвам се (*разг.*), разплещвам се (*разг.*)

разбързвам се — бързам, разтичвам се, раздвижвам се, ускорявам, активизирам се, засилвам се, побързвам, поразбързвам се, избързвам, прибързвам, разшавам се (*разг.*), разшетвам се (*разг.*), снова, засновавам

разбъркан — разместен, разреден, разбутан, преместен, сменен, разбишкан (*диал.*) ‖ безреден, разхвърлян, безразборен, хаотичен (*книж.*), безсистемен, несистемен

разбъркано — разхвърляно, хаотично (*книж.*), безредно, без ред, безсистемно, безразборно, едно за глава друго за крака (*разг.*)

разбърквам — обърквам, размесвам, смесвам, умесвам, разменям, разметешвам (*разг.*), каращисвам (*разг.*) ‖ разбутвам, размествам, разбишквам (*диал.*), бърникам (*разг.*), разбърниквам (*разг.*) ‖ разстройвам, внасям безредие, поставям в безредие, разхвърлям

разбърниквам (*разг.*) — (*вж.*) бърникам (*разг.*), разбишквам (*диал.*)

разбягвам се — бягам, избягвам, хуквам, офейквам (*разг.*), тичам, отдалечавам се, отстранявам се, **търтя** на бяг (*нар.*), търтя (*нар.*), разтичвам се

развайквам се — вайкам (се), пискам, викам, охкам, разохквам се, развиквам се, тюхкам се (*разг.*), разтюхквам се (*разг.*), разписквам се, окайвам се, оплаквам се

развала — разстройство, разруха, разпадане, разкапване, гниене, гнилост ‖ (*прен.*) поквара, корупция, израждане, декаданс, падение, поквареност,разврат, разплох (*книж.*), упадък ‖ (*нар.*) повреда, загуба

развален — изхабен, похабен, негоден, употребен, гнил, разхлопан (*разг.*), разрушен, веран (*нар.*) ‖ (*прен.*) порочен, корумпиран, развратен, провален, блудник, безпътен

развалена жена — развратна, с лошо (леко) поведение, безнравствена, паднала, развратница, шавлива (*разг.*)

развалина — разрушение, разорение, пепелище, руина (*книж.*), остатъци, старина

развалям — повреждам, вредя, увреждам, навреждам, влошавам, разрушавам, унищожавам, разстройвам, нарушавам, разтурям, похабявам, изхабявам, разлагам ‖ разбърквам, разхвърлям, разпръсквам, разбутвам ‖ (*прен.*) покварям, корумпирам, развращавам

развалям се — повреждам се, похабявам се, разрушавам се ‖ разкапвам се, разлагам се, сплувам се (*разг.*), скапвам се (*нар.*), гния, прогнивам, разпадам се, рухвам

разведка — разузнаване, шпионаж

разведрен — освежен, опреснен, разхладен, ясен, свеж, ведър, бистър, избистрен ‖ просветлен

разведрявам — освежавам, опреснявам ‖ (*прен.*) просветлявам, разсейвам, избистрям, обистрям

разведрявам се — разхлаждам се, поразхлаждам се, освежавам се, опреснявам се ‖ (*прен.*) избистрям се, обистрям се, прояснявам се, светвам, развиделявам се, просветлявам се, проблясвам, разяснявам се

развеждам — водя, развождам (*нар.*), разхождам, разкарвам, мъкна (*разг.*) ‖ давам развод, разделям, разторгвам брак

развейпрах (*разг.*) — прахосник, непрокопсаник, разсипник, човек без сметка, нехранимайко, безделник, пройдоха (*остар. разг.*)

развенчавам — (*прен.*) деградирам, разжалвам, разобличавам, **смъквам**, снимам

развеселителен — забавителен, разтушителен

развеселявам — веселя, забавлявам, занимавам, развличам, разсейвам, радвам, зарадвам, обрадвам, разтушавам, разсмивам, настройвам весело

развивам — отвивам, разсуквам (*разг.*), размотавам, развъртвам, отвъртвам, развинтвам, отвъртявам ‖ разгъвам, разтягам, разстилам, раз-

гръщам ‖ разширявам, засилвам, давам размах, разпространявам, увеличавам, уголемявам, развихрям (*поет.*) ‖ обработвам, култивирам, разработвам

развивам се — увеличавам се, разраствам се, засилвам се, разразявам се, нараствам, уголемявам се, раста, вирея, умножавам се, размножавам се, въдя се ‖ еволюирам (*книж.*), просперирам (*книж.*), напредвам, цъфтя, процъфтявам

развиделява се — съмва се, зазорява се, съзорява се, разсъмва се, светва, пуква зора, прояснява се, става светло, става видело (*диал.*)

развиквам се — викам, крещя, кряскам, разкрещявам се

развилнявам се — (*вж.*) разбеснявам се

развинтвам — развъртвам, отвъртвам, отвинтвам, отвивам, развивам ‖ демонтирвам, разглобявам

развит — отвинтен, развъртян, отвъртян ‖ зрял, назрял, напреднал ‖ (*прен.*) интелигентен, схватлив, умен, културен, напреднал, издигнат, способен, даровит ‖ уголемен, увеличен, наедрял, разраснал

развитие — растеж, наръст, разрастване, ръст, разрастък ‖ подем, просперитет (*книж.*), процъфтяване, цъфтеж, напредък, размах, успех, усъвършенствуване, прогрес, разцвет ‖ еволюция (*книж.*), история, процес, развой, движение, ход, течение

развихрям (*поет.*) — махам, замахвам, размахвам се, бушувам, засилвам, развивам, давам размах, разгръщам, разширявам

развлечение — забавление, игра, забава, увеселение, празненство, веселба, веселие, занимание, разнообразие, удоволствие, разтуха (*нар.*)

развличам — (*вж.*) развеселявам

развличам се — забавлявам се, разсейвам се, веселя се, развеселявам се, разтушавам се, занимавам се, залъгвам се

развод — бракоразвод, разторгване (прекратяване) на брака, развенчаване, раздяла

разводнен — воднист, разреден ‖ неясен, замъглен

разводнявам — разредявам, разреждам, разтварям, наливам вода

развой — (*вж.*) развитие

развождам (*нар.*)—(*вж.*) развеждам

развонявам се (*разг.*) — размирисвам се, засмърдявам (*разг.*), пущам воня (*разг.*), вонея (*остар.*), разсмърдявам се (*разг.*), замирисвам, завонявам (*разг.*), воня (*разг.*), смърдя (*разг.*), мириша

разврат—блудство, блудничество ‖ поквара, развала, корупция, порочност, деморализация, падение, безпътица, безнравственост, разплох (*книж.*)

развратен — порочен, развален, корумпиран, покварен, безпътен, безнравственик, неморален, безсрамен, блудник ‖ блудствен, блуднически, порочен

развратник — блудник, безнравственик, покварен, безпътен, безнравствен коцкар (*разг.*), женкар (*разг.*), чапкънин (*нар. остар.*)

развратница — блудница, развалена, проститутка, прелюбодейка, лека (паднала) жена

развратнича — блудствувам, любодействувам (*книж. остар.*), прелюбодействувам

развращавам — покварям, развалям, опорочвам, корумпирам, деморализирам, действувам разложително, разлагам

развръзка — край, завършък, развязка, заключение, разрешение

развряскввам се (*разг.*) — развиквам се, разписквам се, разпищявам се, викам, пискам, вряскам (*разг.*), кряскам, крещя

развъдник — инкубатор, люпилня

развъждам — въдя, навъждам, отвъждам, завъждам, размножавам, умножавам, множа, намножавам, плодя, наплодявам, разплодявам, извъждам, произвеждам, отглеждам, култивирам

развълнувам — разчувствувам, трогвам, затрогвам, покъртвам, разнежвам, просълзявам, вълнувам, раздвижвам, възбуждам, разтревожвам, тревожа, безпокоя, смущавам, изплашвам, алармирам

развълнувам се — (*вж.*) развълнувам; сърцето ми се разтупва (*разг.*), смущавам се, разтрепервам се

развълнуван — разчувствуван, трогнат, затрогнат, покъртен, просълзен, разнежен | неспокоен, възбуден, смутен, разтревожен, изплашен, обезпокоен, загрижен | вълнист, бурен, раздвижен, вълнуващ се

развързвам — отвързвам, разкъсвам | (*пред.*) разединявам, разпущам, разделям, отделям | (*пред.*) освобождавам, давам свобода, давам воля

развързвам си езика (*разг.*) — разприказвам се, разприказвал съм се, разбъбрил съм се, разбърборил съм се (*разг.*), говоря, приказвам, бърборя (*разг.*)

развъртвам — отвъртвам, отвивам, развивам, разсуквам (*разг.*), размотавам | развинтвам

развявам — вея, махам, размахвам | разхвърлям, разпръсквам, разнасям, разпилявам, отвявам, разсейвам

развязка (*остар.*) — (*вж.*) развръзка

разгадавам — разгатвам, отгатвам, откривам, досещам се, проумявам, тълкувам, разбирам, схващам, прочитам, разчитам, дешифрирам

разгадаем — разбираем, ясен, понятен, разрешим, разбран, схватлив

разгадка — (*пред.*) отговор, откритие, разкритие, разковниче (*книж.*), разрешение

разгар — жар, жаркост, огън | пълно развитие (ход), стихия, кипеж, сила, ярост

разгарям — паля, разпалвам, раздухвам, възпламенявам, горя, разгорещявам, запалвам, подпалвам, горещя | (*пред.*) засилвам, усилвам, подсилвам, активизирам, увеличавам, уголемявам

разгащен (*разг.*) — разпуснат, недисциплиниран, разхайтен (*разг.*), разхайлазен (*разг.*), хайлаз (*диал.*), разпасан (*разг.*), разюздан, негодяй, повлекан

разгащеност (*разг.*) — палавост, разпуснатост, слободия (*нар.*), разпасаност (*разг.*), разюзданост, разхайтеност (*разг.*), недисциплинираност

разгеле (*разг.*) — навреме, тъкмо, тъкмо навреме, добре че, апропо (*книж.*) | съвпадение

разгласа — обява, обявление, оповестяване, обнародване, публикация, съобщение

разгласявам — обнародвам, публикувам, обявявам, съобщавам, разтръбявам, разнасям (*пред.*), известявам, правя достояние (*книж.*), давам гласност, вдигам шум, раздрънквам (*разг.*), възвестявам (*книж.*), уведомявам, изявявам, заявявам | разкривам, излагам

разглеждам — преглеждам, заглеждам се, вглеждам се, поразглеждам, съзерцавам, оглеждам, наблюдавам, взирам се, хвърлям поглед | изучавам, разучавам, разследвам, изследвам, анализирам, разузнавам

разглезвам — глезя, галя, разгалвам | угаждам, задоволявам капризи (прищевки)

разглезен — разгален | (*пред.*) своенравен, капризен, несериозен

разглобен — развинтен, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*) | (*пред.*) разхлопан (*разг.*), разнебитен, разтурен, развален, раздрънкан (*разг.*)

разглобявам — демонтирвам, развинтвам | развалям, разнебитвам

разгневявам — ядосвам, разядосвам, сърдя, разсърдвам, дразня, раздразням, нервирам, възбуждам, гневя, лютя (*нар.*), разлютявам (*нар.*)

разговарям — беседвам, говоря, думам (*нар.*), вземам думата, приказвам, заприказвам (се), бъбря, казвам, водя разговор, разказвам, разправям (*нар.*), излагам, обяснявам, конферирам (*книж.*), разменям мисли, лафувам (*нар.*)

разговор — беседа, събеседване, конференция, беседване, диалог, размяна на мисли, бъбрене, лафуване (*нар.*)
разговорлив — приказлив, говорлив, сладкодумен, красноречив, увлекателен, словоохотлив, бъбрив, общителен, отворен (*разг.*), разговорчив
разговорчив — (*вж.*) разговорлив
разголвам — (*вж.*) оголвам
разголен — разсъблечен, съблечен, оголен, гол, без дрехи
разгонвам — пропъждам, разпъждам, пъдя, гоня, прогонвам, натирвам (*нар.*), изтирвам (*нар.*), напъждам, отстранявам, разпръсквам
разгорещен — разпален, пламенен, жарък, огнен, стихиен, възпламенен, запален, буен ‖ (*прен.*) нервен, възбуден, оживен, трескав, напрегнат, възторжен, фанатизиран
разгорещеност — разпаленост, жар, жаркост, плам (*поет.*), пламенност ‖ (*прен.*) страст, пристрастеност, ревност възторженост, фанатизъм
разгорещявам се — горещя се, стоплям се, топля се, затоплям се, паля се, възпламенявам се, разпалвам се, запалвам се ‖ буйствувам, възбуждам се, въодушевявам се, ентусиазирам се, встрастявам се, пристрастявам се
разграбвам — грабя, заграбвам, ограбвам, изпоразграбвам, крада, изкрадвам, открадвам, обирам, вдигам, задигам, отнасям, вземам, отнемам, плячкосвам, оплячкосвам, присвоявам, обсебвам, завземам
разграничавам — разделям, определям, отделям, разпределям, ограничавам, отграничавам ‖ правя разлика, различавам, познавам, разпознавам, отличавам
разграничен — разделен, отделен, очертан, маркиран ‖ различен, отличен, разпознат
разграничение — граница, раздел ‖ различие, отлика, разлика
разграничителен — разделителен, граничен, демаркационен (*книж.*), междинен, преграден ‖ различителен, отличителен
разгром — разгромяване, поражение, погром, разруха, гибел, катастрофа, крах, крушение (*книж. остар.*), съкрушение, провала, съсипия (*разг.*), опустошение, разорение, унищожение
разгромен — разбит, съсипан, унищожен, разнебитен, поразен, съкрушен, сломен, отпаднал, убит, пребит, сразен, смазан, победен
разгромявам — громя, побеждавам, разбивам, разнебитвам, сломявам, съсипвам, смазвам, сразявам, унищожавам, съкрушавам
разгръщам — отварям, разтварям, откривам, разгъвам, разпервам, разстилам ‖ разкривам, показвам, излагам ‖ разголвам, оголвам, пооголвам, поразголвам, отголвам ‖ разширявам, развивам, увеличавам, засилвам, развихрям (*поет.*), давам размах (*книж.*)
разгулен—разпуснат, безпътен, пиян ‖ порочен, неморален, развратен
разгулност — разгул, разпуснатост, разплох (*книж.*) ‖ разврат
разгъвам — простирам, разпростирам, разгръщам, раздиплям, разтварям, отварям, развивам
разгълчавам се (*нар.*) — гълча (*нар.*), бъбря, brътвя (*разг.*), бърборя, разприказвам се, приказвам; разбъбрям се, разбрътвям се, разбърборвам се (*разг.*), дрънкам (*разг.*), раздрънквам се (*разг.*), бръщолевя (*разг.*), разбръщолевям се (*разг.*)
раздавам — давам, пръскам, разпръсквам, разделям, разпределям, отделям
раздалеч — отдалеко, отдалеч, на разстояние
раздалечавам — отделям, отдалечавам, разделям, разлъчвам, разединявам, отстранявам, изолирам, откъсвам
раздалечен — отдалечен, откъснат, уединен, разединен, разлъчен, разделен, отстранен, на разстояние
раздалеченост — отдалеченост, разстояние, отстояние, протежение (*книж.*)

раздвижвам — движа, задвижвам, привеждам в движение, клатя, разклащам, поклащам, разтърсвам, друсам, раздрусвам, люлея, разлюлявам, люлкам, мърдам, размърдвам, пораздвижвам, попоклащам, поразклащам, поразтърсвам, помръдвам, поразмърдвам

раздвижвам се — движа се, мърдам се, размърдвам се, пораздвижвам се, помръдвам, поразмърдвам се, шавам, разшавам се, плъпвам, разшетвам се, сменям мястото си ‖ оживявам се

раздвижване — активност, живост, дейност, движение, оживление, трескавост, кипеж, живот

раздвоен — колеблив, разделен, нерешителен, неустановен, променлив, променчив, непостоянен

раздвоение — раздвояване, раздвоеност, дилема, двойственост, двоумение, колебание, съмнение, неустановеност, непостоянство, нерешителност

раздвоеност — (*вж.*) раздвоение

раздвоявам — разполовявам, презполовявам, разделям ‖ (*прен.*) поставям в съмнение (в колебание)

раздел — отдел, част, параграф, глава

разделèн — отделен, сам, самотен, изолиран, откъснат, разединен, разлъчен, отлъчен, отдалечен ‖ самостоен, самостоятелен, независим, независещ ‖ (*вж.*) раздвоен

разделителен — (*вж.*) разграничителен

разделям — деля, отделям, разлъчвам, отлъчвам, изолирвам, отдалечавам, разединявам ‖ откъсвам, разкъсвам, цепя, отцепвам, разцепвам, развързвам ‖ разпределям, поделям, раздавам ‖ разпознавам, различавам, разграничавам, правя разлика ‖ споделям, съчувствувам, симпатизирам ‖ презполовявам, разполовявам, раздвоявам, разрязвам

раздиплям — разгъвам, разгръщам, отварям, разтварям, разстилам

раздирам — (*вж.*) разкъсвам

раздор — несъгласие, недоразумение, неразбирателство, несговорчивост, разединение, разкол, разцепление, търкане (*разг.*), ежба, крамола, кавга, смут

раздорник — немирник, размирник (*прен. разг.*), въстаник, бунтовник ‖ несговорчив, кавгаджия (*разг.*) разколник, разцепник

раздразлив — (*вж.*) раздразнителен

раздразнен — възбуден, разтревожен, нервиран, ядосан, лют (*нар.*), нервен, сърдит, разсърден, развълнуван, нетърпелив, трескав, бурен ‖ разпален, разгорещен, пламенен, запален, наелектризиран, яростен, екзалтиран ‖ (*прен. разг.*) разпенен, запенен, разпенил се

раздразнение — възбуда, възбуждение, възбуденост, нервност, иритация, дразнене, гняв, гневност, раздразненост, избухливост ‖ вълнение, неспокойствие, безпокойство, тревога, екзалтация, разпаленост, пламенност, трескавост ‖ трепет, емоция, страст

раздразненост — (*вж.*) раздразнение

раздразнителен — сприхав, избухлив, нервен, буен, чувствителен, дразлив, раздразлив, кисел (*разг.*), разлютен (*нар.*), възбудлив, възбудим, гневен, сръдлив, капризен, нервозен (*остар.*), раздразним, заядлив, предизвикателен, докачлив ‖ възбудителен, възбуждащ, дразнещ, блазнещ, съблазнителен, пикантен

раздразнителност — нервност, възбуждение, чувствителност, нетърпение, възбуденост, нервозност (*остар.*), заядливост, дразливост, раздразливост, възбудимост, раздразнимост, невъздържаност

раздразням — възбуждам, гневя, лютя (*нар.*), разлютявам (*нар.*), разгневявам, дразня, сърдя, ядосвам, разсърдвам, ожесточавам, нервирам, предизвиквам ‖ съблазнявам, подбуждам ‖ разпалвам, възпламенявам, раздухвам, електризирам, наелектри-

зирам, вълнувам, екзалтирам ǀ подтикам, подбуждам, будя, подстрекавам, поощрявам

раздразням се — (*вж.*) раздразням; изпадам в афект (*книж.*), изпадам в афектация (нервност) (*книж.*)

раздран — разкъсан, съдран, скъсан, накъсан, изпокъсан, продран, парцалив

раздробен — разкъсан, накъсан, разпарчен (*диал.*), разпокъсан, надробен

раздробеност — разпокъсаност, раздробление (*остар.*), разчленение, разкъсване, разпарчаване (*диал.*), разделяне ǀ разединение, несговорчивост, разцепление, разкол

раздробление (*остар.*) — (*вж.*) раздробеност

раздробявам — късам, накъсвам, разкъсвам, разпокъсвам, дробя, надробявам, изпокъсвам, изпонакъсвам ǀ разчленявам, разединявам, разделям

раздробяване — надробяване, накъсване, разчленение, разкъсване, напарчаване (*диал.*), разпарчаване (*диал.*)

раздрусвам — друсам, клатя, треса, люлея, клатушкам, разклащам, разтърсвам, подрусвам, пораздрусвам, разлюлявам

раздрънкан (*разг.*) — разхлопан (*разг.*) ǀ (*прен.*) развален, повреден, разнебитен, разтурен

раздрънквам (*разг.*) — развалям, повреждам, разнебитвам, разхлопвам ǀ (*прен.*) съобщавам, разтръбявам, разнасям, разправям (*нар.*), разказвам, разгласявам

раздрънквам се (*разг.*) — (*вж.*) разбъбрям се

раздумвам — разприказвам, разговарям ǀ утешавам, развличам, разсейвам, пораздумвам, поразсейвам ǀ разубеждавам, отклонявам, разколебавам, обезкуражавам

раздухвам — разпалвам, разгарям, паля, запалвам, подпалвам, подклаждам ǀ (*прен.*) възбуждам, разгорещявам, раздразням, подбуждам, подстрекавам, възпламенявам ǀ засилвам, подсилвам, развивам

раздължавам — (*вж.*) раздърпвам, разтягам

раздърпан — разтегнат, разтеглен, разширен, раздължен, удължен, деформиран, разкривен, обезформен ǀ (*прен. разг.*) окъсан, скъсан, парцалив, дрипав, опърпан

раздърпвам — разтягам, раздължавам, опъвам, разпъвам, изпъвам, опвам (*нар.*), изопвам (*нар.*), дърпам, обтягам, разширявам, удължавам, разтеглям, тегля, разточвам, разстилам, простирам, разгъвам ǀ разкривявам, деформирам, изкривявам, разчеквам, разкъсвам

раздяла — разлъка (*нар.*), сбогуване, прощаване, разлъчване, разделяне

разединен — разделен, отделен, отцепен, откъснат, разлъчен, разкъсан ǀ (*прен.*) несговорен

разединение — раздробеност, раздробление (*остар.*), разцепление, разкол, липса на единство, несъгласие, неразбирателство, разногласие, несговорчивост, раздор

разединявам — разделям, разлъчвам, деля, отделям, разкъсвам, откъсвам, отлъчвам, разцепвам, развързвам, разешвам (*диал.*)

разешвам (*диал.*) — (*вж.*) разединявам

разжалвам — деградирам, развенчавам, свалям, смъквам, понижавам

раззеленявам се — разлиствам се, разцъфтявам (се), разцъфвам, ставам зелен, позеленявам

разигравам — разкарвам (*разг.*), играя, въртя (*разг.*), правя вртели (*разг.*), отпращам

разиграва се — случва се, става, развива се, появява се, играе се, сбъдва се

разисквам — споря, дискутирам (*книж.*), критикувам, съм в пререкание (*книж.*), препирам се, полемизирам (*книж.*), дебатирам, разглеждам, обсъждам, третирам

разискване — дебати, спорове, дискусия (*книж.*), обсъждане, разглеждане, прения (*остар.*), диспути, препирня, пререкание

разказ — изложение, описание, повествование (*книж.*), обяснение, история, легенда ‖ (*прен.*) обрисовка, картина

разказвам — разправям (*нар.*), описвам, обяснявам, излагам, излагам се, развивам, развивам мислите си, разговарям (се), приказвам, думам (*нар.*), говоря, издумвам (*разг.*), казвам, правя (давам) описание

разказвателен — описателен, повествователен (*книж.*), картинен, образен, изразителен, обяснителен

разказвач — говорител, беседчик, конферансие (*книж.*)

разкайвам се — кая се, съжалявам, покайвам се, признавам, смирявам се, съвестно ми е, догрешава ме (*нар. разг.*), бори ме съвестта, гризе ме съвестта, измъчвам се, грях ме е (*нар. разг.*)

разкайване — каене, покаяние (*остар.*), покайване, разкаяние, угризение (*книж. остар.*), съвест, измъчване, неспокойствие

разкапан (*нар.*) — разложен, скапан (*разг.*), гнил, изгнил, загнил, прогнил, нагнил, сплул се (*разг.*), сплут (*разг.*), разплут (*разг.*), развален, сдробен, схумнат (*диал.*), разпаднал се

разкапвам се (*нар.*) — (*вж.*) разлагам се

разкапване (*нар.*) — (*вж.*) разлагане

разкарвам — развождам (*нар.*), разхождам, водя, карам ‖ (*прен. разг.*) създавам мъчнотии, разигравам, въртя, правявъртели (*разг.*)

разкахърявам се (*разг.*) — разтъжавам се, кахъря се (*разг.*), мъчно ми е, тъжно ми е, скърбя, страдам, мъча се

разкаяние — (*вж.*) разкайване

разкиснат — (*вж.*) накиснат ‖ мързелив, ленив, отпуснат

разкисвам се (*разг.*) — отпущам се, хваща ме мързел (*разг.*), хваща ме леност, разплувам се

разклатен — раздрусан, размърдан, раздвижен, разтърсен, сдрусан, разтресен, ‖ разнебитен, слаб, влошен, нестабилен, несигурен, затруднен, колеблив, съмнителен, непостоянен

разклащам — размърдвам, раздрусвам, разлюлявам, раздвижвам, подрусвам, помръдвам, полюлявам, поклащам, поразклащам, друсам, сдрусвам, клатя, треса, разтресвам, разтърсвам, люлея, олюлявам, мърдам, движа ‖ разнебитвам, отслабвам, разслабвам

разклонение — бранш, отдел ‖ отклонение

разклонявам се — разделям се, отделям се, отклонявам се ‖ разширявам се, развивам се, увеличавам се

разковниче (*книж.*) — (*вж.*) разгадка

разкол — ерес ‖ разединение, разцепление, разцепничество, фракционерство, груповщина, разколничество, отцепничество, сепаратизъм, фракция, сектантство, сектантщина (*разг.*) ‖ (*разг.*) раздор, несъгласие

разколебавам — колебая, обезверявам, обезкуражавам, обезнадеждям, обезсърчавам, раздумвам, разубеждавам, отклонявам, разочаровам, смущавам, отчайвам

разколебавам се — колебая се, обезсърчавам се, обезкуражавам се, разубеждавам се, не вярвам повече, смутен съм, разочарован съм, разочаровам се, отчайвам се

разколебан — разочарован, загубил надежда, обезверен, обезнадежден, обезсърчен, разубеден, отчаян, пишман (*нар.*), станал пишман (*нар.*) разкаян

разколебание — колебание, колебливост, обезверение, разочарование, обезнадежденост, обезвяра, обезсърчение, обезкуражаване, отчаяние, отпадналост, унилост

разколник — еретик, разцепник, отцепник, сектант ‖ размирник

разколнически — разцепнически, фракционен, отцепнически, разединителен

разколничество — (*вж.*) разкол

разкопавам — разравям, отравям, отривам, разривам, откопавам

разкош — великолепие, изящество (*книж.*), лукс, блясък ‖ пищност, богатство, разточителство

разкошен — великолепен, чудесен, прекрасен, изящен (*книж.*), луксозен, красив, хубав, бляскав ‖ разточителен, пищен, богат, разточителен

разкраса — украса, украшение, разхубавяване

разкрасявам — крася, украсявам, разхубавявам, кича, накичвам, гиздя, нагиздям, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*)

разкрач — крачка, стъпка

разкривам — откривам, намирам, изнамирам, забелязвам ‖ изследвам, разнищвам (*прен. разг.*), разследвам, анкетирам ‖ отгатвам, разбирам, схващам ‖ излагам, показвам, разбулвам, изваждам на бял свят (*разг.*), излагам на показ, оголвам, разголвам ‖ изобличавам, снемам маската (*книж.*), разобличавам, вдигам завесата (*книж.*), правя разкрития (*книж.*) ‖ разказвам, обяснявам ‖ заявявам, известявам, обявявам

разкривам се — казвам си, доверявам се, поверявам, споделям

разкривен — крив, безформен, обезформен, обезобразен, раздърпан

разкривявам — изкривявам, разтеглям, раздърпвам, обезформявам, деформирам

разкритие — откритие, изнамиране, находка ‖ разбулване, разкриване, разобличаване, изобличаване

разкритикувам — критикувам, правя критика, соча слабости, не одобрявам, бичувам ‖ преценявам, обсъждам, анализирам, разглеждам, тълкувам

разкървавявам — разранявам, наранявам

разкъртвам — (*вж.*) къртя

разкъсан — скъсан, съдран, раздран, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*) ‖ (*прен.*) разхвърлян, разпокъсан

разкъсвам — раздирам, дера, съдирам, късам, скъсвам, накъсвам, докъсвам, изпокъсвам, разпокъсвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), дробя, надробявам, раздробявам, изпосъдирам, изподирам, изпокъсвам, изпораздирам, чекна, разчеквам, правя на парчета, разпарям, разшивам ‖ разлъчвам, разделям, разединявам, отлъчвам, отстранявам, откъсвам ‖ пресичам, режа, разрязвам, сека, разсичам, цепя, разцепвам

разлагам — разкапвам (*нар.*), разчленявам, разглобявам, разделям, разединявам ‖ деморализирам, действувам разложително, корумпирам, развращавам, покварям

разлагам се — разкапвам се (*нар.*), скапвам се (*нар.*), сплувам се (*разг.*), разплувам се (*разг.*), тлея (*книж.*), изгнивам, гния, прогнивам, загнивам, нагнивам, окапвам, разпадам се, развалям се, сдробявам се, раздробявам се, позагнивам, схумвам се (*диал.*) ‖ (*прен.*) корумпирам се, деморализирам се, покварям се, пропадам

разлагане — разкапване (*нар.*), скапване (*нар.*), разпадане, сдробяване, декомпозиция ‖ гниене, прогниване, загниване, угниване, тлеене (*книж.*), схумване (*диал.*), сплуване (*разг.*) ‖ (*прен.*) развала, разплутост, сплутост, разплох (*книж.*)

разлат — плосък, широк, разширен, разпръснат, разпрострян, разгърнат, разточен, разпънат

разлепям — отлепям, откъсвам, отскубвам, отделям

разливам — ливвам, лея, проливам, поливам, лисвам (*диал.*), обливам, изливам, плискам

разливосвам (*диал.*) — размазвам, мацам, размацвам, трия, разтривам, разливам, мажа, разцапвам

разлика — (*вж.*) различие

различавам — отличавам, разграничавам, правя разлика, разделям, отделям | познавам, разпознавам, забелязвам, схващам

различен — нееднакъв, друг, несходен, характерен, особен, неравен, специален, специфичен, типичен, отделен, независим, разграничен, диференциран (*книж.*), по-друг (*разг.*), инакъв, бамбашка (*разг.*), не такъв, не тоз (*разг.*), своеобразен, странен, разнообразен, разнолик (*поет.*), разнороден, разносъставен, хетерогенен (*книж.*), разновиден | какъв ли не (*разг.*), всякакъв, всевъзможен, какъв да е (*разг.*), някакъв, безразлично какъв | противоположен, далечен, разделен, чужд, неузнаваем

различие — разлика, разница (*остар.*), отлика, отличие, разграничение, отличителен белег, характерност, характерен белег, особеност, специфичност, свойство, качество | разнообразие, многообразие, разновидност, изключение, рядкост, отклонение, несходство, неравенство | нюанс, тънкост, особеност

различителен — отличителен, разграничителен, свойствен, особен, характерен, присъщ, оригинален, типичен, съществен, специфичен, специален

различно — какво ли не (*разг.*), разно, всякакво, някакво, безразлично какво, отделно, особено, специално, друго, не такова, за разлика, вън от това, не това, инакво, бамбашка (*разг.*)

разложен — разкапан (*нар.*), скапан (*нар.*), разпаднал (се), сдробен | гнил, прогнил, сплут (*разг.*), разплут (*разг.*), изгнил, загнил, угнил, нагнил, развален, схумнат (*диал.*) | вонящ, смърдящ (*разг. грубо*)

разложение — прогниване, изгниване, нагниване, разпадане, скапване (*нар.*), разкапване (*нар.*), разлагане, тлеене, разтление (*книж.*), декомпозиция | (*прен.*) разплутост, упадък, развала, деморализация, провала, декаданс, сплутост, разплох (*книж.*)

разложителен — упадъчен, деморализиращ, израждащ, декадентен | корумпиращ

раздъка (*нар.*) — раздяла, сбогуване, прощаване, разлъчване, разделяне, отделяне

разлъчвам — разделям, разединявам, отделям, късам, откъсвам, разкъсвам, отлъчвам, отстранявам

разлъчен — разделен, отделен, откъснат, разединен, разкъсан, отлъчен

разлюлявам — (*вж.*) разклащам

разлютен — лют (*нар.*), разядосан, разсърден, възбуден, разпален, сърдит, нервиран | суров, жесток, разярен, свиреп, освирепял, бесен, разбеснял, побеснял, безжалостен, озверен

разлютявам — лютя (*нар.*), сърдя, ядосвам, разядосвам, разсърдвам, гневя, нервирам, разгневявам, дразня, раздразням, подразням, възбуждам | разярявам, озверявам

разлютявам се — (*вж.*) разлютявам, лютя се (*нар.*)

размазвам — мажа, намазвам, разстилам, разливосвам (*диал.*), разтривам | смазвам, премазвам, смачквам

размах — замах, жест, движение | (*прен.*) разгърнатост, широта, ширина, обхват, сила, смелост, инициатива, предприемчивост | развитие, напредък

размахвам — махам, замахвам, жестикулирам, ръкомахам, размахвам се

размацвам — мацам, мърся, намърсявам, разцапвам, оплесквам (*разг.*), омацвам, измацвам, изплесквам (*разг.*), изоплесквам (*разг.*), разливосвам (*диал.*)

размеквам — омекотявам, смекчавам, омекчавам

размеквам се — ставам мек | (*прен. разг.*) (*вж.*) разнежвам се

размекнат — мек, кашкав, разкашен | (*прен. разг.*) нежен, разнежен, разчувствуван, мекушав, добродушен

разменен — сменен, променен, заменен преместен
разменявам — сменявам, променявам, заменявам, разбърквам, разметешвам (*нар.*) размествам, премествам обменявам
разменям мисли — обсъждам, беседвам, анализирам, разговарям се
размер — обем, обхват, големина, величина, едрина, формат, количество, вместимост, съдържание, измерение, мярка, мащаб, калибър степен, пропорция, съотношение
размервам — меря, отмервам, измервам, премервам, разтеглям, претеглям
размесвам — смесвам, умесвам, разбърквам, объркващ, карацисвам (*разг.*), разметешвам (*нар.*)
размествам — местя, премествам, сменявам мястото, отмествам, смествам, посмествам, разреждам, мръдвам, размърдвам, разменям разстройвам, разбърквам, разбутвам (*разг.*), разтиквам, тикам
разместване — промяна, обрат, размяна, смяна разбъркване, разстройство
разместен — сменен, преместен, изместен, дислокиран (*книж.*), отместен, разреден разбутан, разбъркан, разтикан, разстроен
разметешвам (*нар.*) — разменям, размествам, разбърквам, разбутвам, вземам едно вместо друго, каращисвам (*разг.*), размесвам, умесвам, смесвам
разминава се — отминава, отива си, махва се, изчезва, отлага се, не се случва, не се сбъдва, разнася се, разсейва се, премахва се, не ме засяга
размирен — смутителен, раздорен, бунтовен, метежен немирен, непокорен
размирисвам — замирисвам, засмърдявам (*разг. грубо*), развонявам се, завонявам, мириша, воня, смърдя (*разг. грубо*), пускам (излъчвам) миризма (воня, смрад)
размирица — бунт, смут, безредица, метеж, междуособица, междуцарствие, гражданска война, вълнение, въстание, (*остар.*) революция, неспокойно време, размирно време, тревожно време
размирник — бунтовник, метежник, въстаник, (*остар.*) революционер раздорник, разцепник, разколник палавец, непослушник, немирник, гюрултаджия (*разг.*)
размирявам — бунтувам, вдигам (на) бунт, създавам брожение (*остар.*), създавам вълнение, смущавам, разбунтувам, вълнувам
размислям — обмислям, премислям, обсъждам, смислям, разсъждавам, мисля, помислям, съобразявам, разглеждам, размишлявам (*остар.*), поразмислям (се), пообмислям, пообсъждам, анализирам умувам, мъдрувам
размисъл (*книж.*) — (*вж.*) размишление
размишление — размисляне, размишляване (*остар.*), мислене, разсъждение, обмисляне, разсъждаване, обсъждане, промишление (*остар.*), размисъл (*книж.*) мисъл, съждение, довод, съображение
размишлявам (*остар.*) — (*вж.*) размислям
размножавам — въдя, развъждам, плодя, наплодявам, разплодявам, увеличавам, намножавам, умножавам, развивам, нараствам, роя, нароявам
размножение — прираст, нараст, увеличение, нарастване
размотавам — развивам, отвивам, отмотавам, разсуквам, разплитам, разнищвам оправям
размърдвам — раздвижвам, треса, разтърсвам, разлюлявам, мърдам, друсам, раздрусвам, клатя, разклащам, бърникам (*разг.*), разбърниквам (*разг.*) размествам, разтиквам, разбутвам (*разг.*), разреждам, мръдвам, помръдвам смесвам, умесвам, размесвам разбърквам, разхвърлям, разстройвам

размърдвам се — раздвижвам се, мръдвам, помръдвам, разшавам се (*разг.*), шавам (*разг.*), разшетвам се, разтърчавам се, разтичвам се, плъпвам, движа се, гъмжа

размътвам — мътя, помътнявам, бъркам, разбърквам, набърквам

размяна — смяна, трампа (*нар.*), обмяна, обмен (*книж.*)

разнасям — нося, пренасям, превозвам, пръскам, разпръсквам, разсейвам, разпилявам, раздавам, разпространявам, разливам

разнася се—(*прен.*)(*вж.*) разминава се

разнебитвам — съсипвам, развалям, събарям, разрушавам, сривам ‖ сразявам, унищожавам, разбивам, сломявам, смазвам, разгромявам, съкрушавам, разстройвам, поразявам ‖ разединявам, разкъсвам, разделям ‖ отслабвам, разклащам, раздрусвам

разнебитен — съсипан, развален, порутен, разрушен ‖ сразен, разгромен, поразен, разбит ‖ слаб, разклатен, отслабен, отслабнал ‖ разединен, разкъсан, разслабен ‖ разхлопан (*разг.*), раздрънкан (*разг.*), веран (*нар.*), развален, повреден, разтурен, разглобен ‖ сломен, отпаднал духом (*книж.*), омаломощен, покрусен, разстроен

разнежвам се — разчувствувам се, трогвам се, затрогвам се, развълнувам се, домилява ми, домъчнява ми, разплаквам се, умилявам се (*книж.*), размеквам се (*разг.*), изпадам в умиление (*книж.*)

разнежен — разчувствуван, изпаднал в умиление (*книж.*), трогнат, затрогнат, умилителен (*книж.*), размекнат (*разг.*), нежен, изтънчен, мекушав, слабохарактерен

разнеженост — сантименталност (*книж.*), нежност, умиление (*книж.*), разчувственост ‖ мекушавост

разни — различни, нееднакви, разнообразни, всякакви, какви ли не (*разг.*), други, по-други (*разг.*), най-различни, инакви, разновидни, разнородни, всевъзможни, какви да е (*разг.*), безразлично какви

разнищвам — разплитам, отплитам, развързвам, отвързвам ‖ (*прен.*) разкривам, изследвам, откривам, изяснявам, разяснявам ‖ човъркам, разчовърквам, чопля, разчоплям, чепкам (*нар.*), разчепквам (*нар.*)

разновиден — (*вж.*) разнообразен, различен

разновидност — порода, вид, подвид, сорт, категория ‖ многообразие, многоликост (*поет.*), особеност, разнообразие, нюанс, оттенък (*книж.*), отсянка, вариант, вариация, модалитет (*книж.*), отклонение, комбинация

разногласие — разномислие, разноречие (*книж.*), разноезичие, вавилония (*книж.*), несъгласие, разединение, несговорчивост, противоречие, раздор, ежба

разноезичие — разноречие (*книж.*) ‖ (*прен.*) разногласие, несъгласие, вавилония (*книж.*)

разнолик (*поет.*) — многолик (*поет.*), многообразен, разнообразен, разностранен, многостранен, разновиден, различен

разноликост (*поет.*) — многоликост (*поет.*), многообразие, многостранност, разностранност, разновидност, разнообразие

разномислие — (*вж.*) разногласие

разнообразен — разновиден, разнороден, различен, многообразен, несходен, нееднакъв, разносъставен, многолик (*поет.*), разнолик (*поет.*), разностранен, многостранен, смесен, всякакъв, всевъзможен, инакъв, друг

разнообразие — разновидност, разноликост (*поет.*), многоликост (*поет.*), пъстрота, многообразие, промяна, различие ‖ развлечение, занимание, разтуха (*нар.*)

разноречие (*книж.*) — (*вж.*) разноезичие

разнороден — разносъставен, хетерогенен (*книж.*), различен, смесен, комбиниран, разновиден, нееднакъв

разноски — разход, издръжка, иждивение (*книж. остар.*), харч (*разг.*)

разностранен — (*вж.*) разнообразен
разносъставен — (*вж.*) разнороден
разноцветен — пъстър, шарен, оцветен, обагрен, боядисан, цветен, пигментиран, напъстрен, изпъстрен, нашарен
разобличавам — разкривам, изобличавам, критикувам, разкритикувам, разбулвам, развенчавам, снемам маската, демаскирам (*книж.*), вдигам завесата (*книж.*), правя разкрития ‖ излагам, засрамвам, компрометирам
разобличител — изобличител, критик, обвинител, порицател
разобличителен — изобличителен, порицателен, разобличаващ
разорен — опустошен, разнебитен, разсипан, съсипан, западнал
разорение — опустошение, разсипия (*разг.*), унищожение, развалина, пепелище, пустош, гибел, разруха, съсипия (*разг.*), разнебитеност
разорителен — опустошителен, опропастителен, съсипателен, разсипнически, унищожителен, гибелен
разорявам — опустошавам, разрушавам, разсипвам, съсипвам, унищожавам, опропастявам, подлагам на унищожение
разотиваме се — тръгваме си, отиваме си, напущаме, пръскаме се, разпръскваме се, разделяме се
разочаровам — отчайвам, обезсърчавам, обезкуражавам, обезнадеждвам, обезверявам, разколебавам
разочарован — отчаян, обезверен, обезнадежден, обезсърчен, разколебан, обезкуражен, песимист, загубил вяра (надежда)
разочарование — отчаяние, обезсърчение (*остар.*), обезкуражаване, обезверение, обезвяра (*книж.*), песимизъм, обезнадежденост, разколебание, униние, унилост, отпадналост
разпадам се — разкапвам се (*нар.*), скапвам се (*нар.*), раздробявам се, сдробявам се, сривам се, рухвам, срутвам се, сгромолясвам се, пропадам ‖ разплувам се (*разг.*), сплувам се (*разг.*), тлея (*книж.*), гния, изгнивам, прогнивам
разпадане — скапване (*нар.*), разкапване (*нар.*), разплуване (*разг.*), разтление (*книж.*), сплуване (*разг.*) ‖ рухване, сриване, срутване
разпалвам — паля, подпалвам, запалвам, подклаждам, разгарям, раздухвам, възпламенявам ‖ (*прен.*) горещя, нагорещявам, сгорещявам, разгорещявам, нажежавам ‖ (*прен.*) подбуждам, подтиквам, екзалтирам (*книж.*), ентусиазирам, фанатизирам, възбуждам, раздразням, засилвам, усилвам, създавам
разпален — жарък, пламенен, огнен, неугасим, неутолим, горещ, пламтящ, запален ‖ буен, стихиен, възбуден, необуздан, неудържим, страстен, пристрастен, ревностен, възторжен, фанатизиран
разпаленост — разгорещеност, възбуденост, възбуда, нервност, експанзивност, жаркост, запаленост, жар, плам, огън ‖ страст, стихийност, пристрастеност, необузданост, буйност, ревност, фанатизъм, възторженост, екстаз (*книж.*), плам (*поет.*), пламенност
разпарчавам (*диал.*) — (*вж.*) накъсвам, изпокъсвам
разпарчен (*диал.*) — (*вж.*) скъсан
разпарям — поря, разрязвам, разсичам, разкъсвам, разшивам, разцепвам, прорязвам
разпасан (*разг.*) — разпуснат, разхайтен (*разг.*), разхайлазен (*разг.*), нестегнат, недисциплиниран, небрежен, немарлив, раздърпан, отпуснат, повлекан (*разг.*)
разпасаност (*разг.*) — разпуснатост, недисциплинираност, небрежност, разхайтеност (*разг.*), немарливост
разпасвам се (*разг.*) — разхайтвам се (*разг.*), разхайлазвам се (*разг.*), разпускам се, проявявам недисциплинираност (*книж.*), своеволнича, развилнявам се, безчинствувам
разпервам — разтварям, отварям, разгъвам, разширявам, разгръщам
разпечатвам — отпечатвам, отварям, разгъвам, разгръщам, скъсвам печат

разпилявам — хвърлям, разхвърлям, пръскам, разпръсквам, запилявам, разделям, сея, разсявам, сипя, ръся ‖ (*прен.*) пилея, харча, изхарчвам, прахосвам, пропилявам, разхищавам, разсипвам, унищожавам, хабя, похабявам

разпис — списък, каталог, опис

разписка — квитанция, бележка

разпит — следствие, дознание (*юрид.*), анкета, разследване ‖ разпитване, изпитване, подпитване

разпитвам — питам, запитвам, попитвам, обсипвам с въпроси, поставям въпрос, задавам въпрос, позапитвам, поразпитвам ‖ подпитвам, събирам сведения, разследвам, изследвам

разплакан — насълзен, просълзен, със сълзи на очи, плачещ, тъжен, натъжен, наскърбен

разплаквам — просълзявам, насълзявам ‖ (*прен.*) разчувствувам, трогвам, затрогвам, развълнувам, натъжавам, покъртвам

разплаквам се — плача, заплаквам, роня сълзи, протичат ми сълзи, насълзявам се, просълзявам се, ридая, заридавам, разридавам се, хълцам, разхълцвам се

разплата — отплата, наказание, мъст, отмъщение, възмездие (*книж.*), компенсация

разплащам — плащам, изплащам, издължавам се, погасям дълг, заплащам, наплащам се ‖ възнаграждавам, компенсирам ‖ отплащам, наказвам, отмъщавам

разплитам — развързвам, отвързвам, разнищвам ‖ (*прен.*) разкривам, откривам, разяснявам, узнавам истината

разплодявам се — (*вж.*) размножавам се, намножавам се, плодя се

разплох (*книж.*) — разложение, развала, деморализация, упадък, поквара, разплутост, разтление (*книж.*), израждане, дегенерация, дегенериране

разплувам се (*разг.*) — (*вж.*) разлагам се

разплут (*разг.*) — (*вж.*) разложен, разкиснат

разплутост — (*вж.*) разплох (*книж.*)

разпознавам — познавам, отличавам ‖ различавам, правя разлика, разграничавам, забелязвам, схващам, откривам

разпокъсан — скъсан, накъсан, разкъсан, съдран, раздран, продран, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*), раздробен, надробен, разделен, разполовен, нецялостен, несъединен ‖ (*прен.*) разхвърлян, несистематизиран, объркан, несвързан, откъслечен, неорганизиран, хаотичен (*книж.*)

разпокъсаност — раздробеност, раздробление (*остар.*), разкъсване, надробеност ‖ (*прен.*) разхвърляност, несистематизираност, безсистемност, хаос (*книж.*)

разпокъсвам — раздробявам, разкъсвам, разпарчавам (*диал.*), напарчавам (*диал.*), накъсвам, изпокъсвам, раздирам, съдирам, надирам

разполагаем — на разположение

разполагам — полагам, слагам, турям, поставям, нагаствам ‖ имам на разположение, имам под ръка (*разг.*), разпореждам се, разпределям, имам, притежавам ‖ предразполагам, успокоявам, подготвям, приготвям

разполагам се — сядам, наствам се, настанявам се, заемам място, курдисвам се (*разг.*) ‖ разпореждам се, заповядвам

разполовявам — разделям, разпределям, деля, раздвоявам, презполовявам ‖ разкъсвам, разпокъсвам, разчупвам

разположен — положен, наместен, поставен, турен, нагласен, сложен ‖ (*прен.*) благоразположен (*книж.*), добре разположен, предразположен, благосклонен, снизходителен, услужлив, готов ‖ весел, в настроение, радостен, доволен

разположение — място, положение, местоположение, ситуация, диспозиция, устройство ‖ (*прен.*) предраз-

положение, наклонност, влечение, стремеж, призвание ‖ (*прен.*) благоразположение (*книж.*), благосклонност, съчувствие

разпоредба — наредба, нареждане, заповед, разпореждане, постановление, предписание, указ, декрет

разпоредител — разпоредник, ръководител, отговорник, шеф ‖ господар, владетел

разпоредителен — съобразителен, досетлив, инициативен (*книж.*), бърз, деловит, делови, предприемчив

разпоредителност — съобразителност, досетливост, организираност, деловитост, инициатива, инициативност (*книж.*), предприемчивост

разпореждам — заповядвам, повелявам (*книж.*), давам нареждане (разпореждане), диктувам, нареждам, предписвам, постановявам ‖ разполагам се

разпореждане — (*вж.*) разпоредба

разпра — спор, свада, кавга (*разг.*), крамола, караница (*разг.*), спречкване, саморазправа, бой, вражда, раздор, ежба, разправия

разправа — наказване, саморазправа, свада, бой

разправия — недоразумение, кавга, несъгласие ‖ врява, шум, гюрултия (*разг.*), дандания (*разг.*)

разправям (*нар.*) — разказвам, описвам, обяснявам, казвам, думам (*нар.*), заразправям (*нар.*), заразказвам, говоря, приказвам, излагам, лафувам (*нар.*), бъбря, разговарям се

разправям — оправям, уреждам, поставям в ред, слагам (турям) ред, устройвам

разпращам — пращам, изпращам, експедирам, пръскам, разпръсквам, хвърлям, разхвърлям, разнасям ‖ мятам, захвърлям, джасвам (*диал.*)

разпределение — систематизация, класификация, групиране, сортиране, сортировка ‖ делба, подялба, разпределба, разделяне, разпределяне ‖ подреждане, разположение, ситуация ‖ отдел, преграда

разпределям — деля, разделям, групирам, комбинирам, подразделям, систематизирам, сортирам, класирам, подреждам ‖ раздавам, разхвърлям

разпредялба — делба, подялба ‖ разпределение, разпределяне

разприказвам — разговарям, раздумвам (*нар.*), пораздумвам (*нар.*), начевам разговор, предизвиквам разговор

разприказвам се — разговарям се, разправям (*нар.*), говоря, казвам, думам (*нар.*), раздумвам се (*нар.*), бърборя (*разг.*), разбъбрям се, развързал съм си езика (*разг.*), поразговарвам се, поразприказвам се

разпродажба — пласмент, ликвидация

разпростирам — простирам, разстилам, опвам (*нар.*), опъвам, постилам, разгръщам, разтварям, разгъвам, отварям, разширявам, разширочавам, разпъвам, раздиплям ‖ (*прен.*) удължавам, увеличавам, уголемявам, разтеглям

разпространен — разпръснат, разпратен, разнесен ‖ обширен, пространен ‖ повсеместен (*книж.*), всеобщ, общоприет, популярен, известен, масов, поголовен

разпространение — приложение, масовост, популярност, повсеместност

разпространител — популяризатор, вулгаризатор, пропагандатор, глашатай

разпространявам — разнасям, пръскам, разпръсквам, разпращам, разхвърлям, сея, разсейвам, хвърлям, ръся, сипя ‖ простирам, разширочавам, разпростирам ‖ популяризирам

разпръсквам — пръскам, ръся, разхвърлям, хвърлям, поръсвам, наръсвам, разнасям, разсейвам ‖ разпращам, разпространявам ‖ пилея, разпилявам, пропилявам, харча, хабя, прахосвам, разхищавам ‖ разгонвам, прогонвам

разпръснат — пръснат, разпратен, разпространен ‖ разпилян, разхвърлян, безреден

разпуквам — пукам, пръскам, разпръсквам, цепя, разцепвам, пропуквам, нацепвам

разпус (*остар.*) — отпуск, почивка, ваканция ‖ уволнение
разпускам — разпущам, отпускам, отпущам, поразпущам, разхлабвам, поразхлабвам, разтягам, поразтягам, отслабвам, разслабвам, отвързвам, развързвам, освобождавам
разпуснат — хлабав, халтав (*разг.*), слаб, отпуснат, отслабен, разслабен, разхлабен, разтегнат ‖ (*прен.*) своеволен, разхайтен (*разг.*), разпасан (*разг.*), разюздан, небрежен, немарлив, повлекан (*разг.*), неспретнат, разгащен (*разг.*), разхайлазен (*разг.*), нестегнат, недисциплиниран, непослушен ‖ безпътен, разгу̀лен, неморален, покварен, развален
разпуснатост — хлабавост, халтавост (*разг.*), отпуснатост ‖ своеволие, разхайтеност, разпасаност (*разг.*), разюзданост, слободия (*нар.*), анархия, недисциплинираност, небрежност, немарливост, непослушание
разпущам — (*вж.*) разпускам
разпъвам — разтягам, изпъвам, изопвам (*нар.*), опвам (*нар.*), опъвам, дърпам, обтягам, раздължавам, разстилам, разтеглям, разпростирам, раздърпвам, обтягам, разширявам, удължавам
разпъждам — (*вж.*) разгонвам
разпъхтявам се — пъхтя (*разг.*), пъшкам, задашам се (*разг.*), задушавам се, задъхвам се, дишам мъчно (трудно) (*прен.*) изморявам се, заморявам се
разработвам — обработвам, развивам, култивирам, подготвям, подработвам ‖ разширявам, усъвършенствувам, подобрявам
разработка—обработка ‖ приготовление, подработка, развитие, разучаване ‖ подобрение, усъвършенствуване
разравям — разривам, разкопавам, преравям, ровя, рия (*нар.*), чопля ‖ изравям, изваждам, изкопавам, разкривам, откривам
разразява се — развива се, появява се, увеличава се, засилва се, разраства се ‖ проявява се, изсилва се, извива се
разранявам — наранявам, изранявам, разкървавявам
разраствам се — раста, развивам се, уголемявам се, увеличавам се, разпростирам се, разширявам се, засилвам се, напредвам, разцъфтявам се ‖ раззеленявам се, разлиствам се
разрастване — растеж, развитие, развой, цъфтеж (*прен.*), разцъфтяване (*прен.*), успех, нарастване, разширение, разпространение
разраснал — голям, уголемен, развит, разширен, увеличен, уголемен, засилен, напреднал, разпространен ‖ разцъфтял, раззеленен, разлистен
разред — категория, класа, вид, подвид, отдел ‖ качество
разредѐн — разводнен, воден, воднист, разтворен ‖ рехав, рядък
разредѐн — разместен, разбъркан, разбутан, сменен, преместен, разместен, прередѐн
разреждам — разводнявам, разтварям, разтопявам
разреждам — разбутвам, разбърквам, тикам, разтиквам, развалям, размествам, премествам, отмествам, разменям
разрез — сечение, профил ‖ отвор, пробив, пукнатина, цепка, дупка
разрешавам — позволявам, търпя, допускам, толерирам, давам (*диал.*), нека, може, дозволявам (*остар.*) ‖ откривам, разгадавам, отгатвам ‖ вземам решение, решавам, присъждам
разрешен — позволен, незабранен, легален, законен, допустим, търпим, толериран, ненаказуем ‖ решен, ликвидиран
разрешение — позволение, дозволение (*остар.*), съгласие, право, възможност, свобода ‖ край, завършък, развръзка, резултат, изход ‖ решение, разгадка, отговор, разковниче (*книж.*)
разрешим — лесен, разгадаем, лесноразрешим

разрив — спукване, скъсване, прекъсване, прекратяване, разделяне ‖ (*прен.*) скъсване на отношенията (на връзките), скарване, раздор, свада, кавга (*разг.*), раздяла, конфликт
разривам — (*вж.*) разравям
разрошен — (*вж.*) рошав
разруха — разгром, разстройство, разгромяване, съкрушение, съсипия (*разг.*), опустошение, разнебитване, гибел, провала, погром, катастрофа
разрушавам — руша, унищожавам, съсипвам, развалям, сривам, събарям, срутвам, помитам, разгромявам, разбивам, разнебитвам, опустошавам
разрушен — унищожен, срутен, сринат, разорен, съборен, развален, пометен, разнебитен, разгромен, опустошен
разрушение — опустошение, унищожение, разорение, съсипия (*разг.*), разруха, поруха (*остар.*) ‖ пепелище, развалина, руина (*книж.*)
разрушител — разорител, унищожител, опустошител, вандал
разрушителен — унищожителен, съсипателен, гибелен, опустошителен, опропастителен, разорителен, разсипнически, вандалски, вредоносен, вреден
разрязвам — разсичам, правя разрез, режа, сека, съсичам, насичам, поря, разпарям, цепя, разцепвам, разделям ‖ разкъсвам, разполовявам, презполовявам, накъсвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*)
разсадник — развъдник, инкубатор ‖ (*прен.*) източник, извор, гнездо, огнище, център
разсейвам — сея, пръскам, разхвърлям, разпилявам, разнасям, разпращам, разпространявам, разпростирам, ръся ‖ разведрявам, просветлявам, избистрям, обистрям, разбулвам ‖ залисвам, отклонявам, отвличам вниманието, забавлявам, развличам
разсейвам се — разнасям се, разпростирам се ‖ залисвам се, заплесвам се, забравям, зяпам (*разг.*), заззяпвам се (*разг.*), не внимавам, объркквам се ‖ забавлявам се, развличам се, развеселявам се, отвличам вниманието си
разсеян — залисан (*разг.*), замаян (*разг.*), забъркан, объркан, заплеснат (*разг.*), заплес (*разг.*), занесен (*разг.*), забраван (*разг.*), завеян (*разг.*), смахнат (*разг.*), развейпрах (*разг.*), небрежен, нехаен, немарлив, невнимателен
разсеяност — невнимание, небрежност, нехайство, немарливост ‖ забравяне, залисване, заплесване (*разг.*), заплеснатост (*разг.*), занесеност (*разг.*)
разсипвам — разливам, сипя, пръскам, лея, проливам, изливам, заливам
разсипвам — руша, разрушавам, унищожавам, разнебитвам, събарям, съсипвам, срутвам, развалям ‖ хабя, изхабявам, пилея, разпилявам, пропилявам, прахосвам, харча, изразходвам, разпръсквам, пръскам, разхищавам ‖ (*прен.*) съсипвам, мъча, измъчвам, тормозя, изтормозвам, терзая
разсипия (*нар.*) — разорение, опустошение, съсипия (*разг.*), гибел, пагуба, катастрофа, беда
разсипник — прахосник, разточител, развейпрах (*разг.*), нехранимайко, човек без сметка, харчи наляво и надясно (*разг.*)
разсипнически — разточителен, прахоснически ‖ опропастителен, съсипателен, разорителен
разсипничество — разточителство, прахосничество, разхищение, пилеене
разсичам — (*вж.*) разрязвам
разслабвам — разхлабвам, разпущам, разтягам, отпущам, разхалтавям ‖ омаломощявам, отслабвам, разнебитвам
разслабен — разхлабен, разтегнат, разхалтавен, халтав (*разг.*), хлабав (*разг.*), разпуснат ‖ отслабен, омаломощен, разнебитен

разследвам — изследвам, издирвам, анкетирам, правя анкета, правя дознание, разпитвам, проверявам ‖ проучвам, разучавам, изучавам

разследване — следствие, дознание (*юрид.*), разпит, анкета, анкетиране ‖ изследване, издирване, разучаване, проверка, проучване, изучване

разсмивам — засмивам ‖ веселя, развеселявам, забавлявам, разсейвам, развличам, зарадвам

разсмивам се — прихвам да се смея, прихвам, изсмивам се, засмивам се, смея се, кикотя се, изкикотвам се, кискам се, изкисквам се, пръхвам ‖ развеселявам се

разстилам — стеля, постилам, простирам, разпростирам, застилам, покривам, осейвам ‖ опвам (*нар.*), опъвам, разпъвам, изопвам (*нар.*), разпъвам, изпъвам, дърпам, тегля, разтягам, обтягам

разстлан — постлан, проточен, застлан ‖ разтегнат, изпънат, разпънат, опнат (*нар.*), опънат, изопнат (*нар.*) ‖ (*прен.*) просторен, обширен, пространен, широк, разпрострян

разстояние — отдалеченост, раздалеченост, дистанция (*книж.*), отстояние, интервал, промеждутък, пространство, протежение (*книж.*), междина ‖ разлика, различие

разстроен — разнебитен, повреден, развален, разхлопан (*разг.*), разбъркан, дезорганизиран ‖ болен, болнав, нездрав, неразположен ‖ луд, подлудял, побъркан, ненормален ‖ (*прен.*) измъчен, изтерзан, съкрушен

разстройвам — повреждам, развалям, разнебитвам, разбърквам, дезорганизирам, обърквам, смущавам ‖ натъжавам, огорчавам

разстройство — безредие, безпорядък, объркване, разбъркване, бъркотия, анархия, смущение ‖ смут, вълнение ‖ повреда ‖ болезненост

разсуквам — размотавам, развивам ‖ отвивам, отвъртвам, развъртвам

разсъбличам — (*вж.*) събличам

разсъден — (*вж.*) обмислен

разсъдителен — разсъдлив, умен, разумен, здравомислещ, благоразумен, мъдър, далновиден, мисловен, логичен

разсъдлив — (*вж.*) разсъдителен

разсъдък — разум, интелект, мисъл, ум ‖ глава (*прен.*), мозък (*прен.*), акъл (*разг.*), пипка (*разг. ирон.*)

разсъдъчен — мисловен, интелектуален, смислен, разсъдителен

разсъждавам — обмислям, премислям, мисля, помислям, обсъждам, размислям, размишлявам (*остар.*), съобразявам, разглеждам, анализирам, промишлявам (*остар.*) ‖ умувам, мъдрувам, философствувам, колебая се, мисля си, думам си (*нар.*), казвам си, бия си главата (мозъка), бъхтя си главата (мозъка) (*нар.*), напрягам си мисълта

разсъждение — размишление (*остар.*), обмисляне, обсъждане ‖ довод, съждение, съображение, мисъл, логика ‖ умуване, мъдруване, философствуване

разсъмва се — съмва се, развиделява се, става видело (*нар.*), пуква зора (*поет.*), зазорява се

разсънвам — будя, разбуждам, събуждам, пробуждам, вдигам от сън

разсърдвам — сърдя, нервирам, възбуждам, гневя, разгневявам, дразня, раздразням, предизвиквам, ядосвам, разядосвам, вбесявам, разлютявам, лютя (*нар.*)

разсърдвам се — сърдя се, гневя се, обиждам се, нервирам се, дразня се, лютя се (*нар.*), разлютявам се, муся се (*разг.*), цупя се (*разг.*), недоволствувам, ядосвам се, раздразням се ‖ скарвам се, смразявам се, не съм в добри отношения

разсърден — сърдит, лют (*нар.*), разлютен, разядосан, ядосан, нервиран, разтревожен, раздразнен, възбуден ‖ яростен, разярен, бесен, самозабравил се, свиреп, вбесен ‖ скаран, смразен

разсявам — сея, посявам ‖ разнасям, разпръсквам, разхвърлям, разпилявам, разсейвам
разтакавам — протакам, бавя, забавям, удължавам, точа, проточвам, разточвам, губя време, разкарвам, отлагам, мотая, създавам мъчнотии, създавам въртели (*разг.*), правя въртели (*разг.*)
разтакавам се — (*вж.*) разтакавам; шляя се, мотолевя се (*диал.*)
разтакане (*разг.*) — разтакаване, бавене, бавеж, губене време, разтаканица (*нар.*)
разтаканица (*нар.*) — разтакаване, разтакане (*разг.*), разкарване (*разг.*), шляене (*разг.*), губене време, въртел (*разг.*), протакане
разтапям — (*вж.*) разтопявам
разтварям — отварям, откривам, открехвам, зейвам, разгръщам, разпервам
разтварям — правя разтвор, разтопявам, разреждам, разводнявам
разтвор — тинктура, смес
разтеглив — еластичен, разтежим, разширяем, мек, гъвък, жилав ‖ (*прен.*) пластичен, приспособим
разтеглям — раздърпвам, разпъвам, разточвам, разтягам, опъвам, опвам (*нар.*), тегля, точа, разточвам ‖ разкривявам, изкривявам, деформирам
разтеглям — тегля, претеглям, вземам теглото (тежината)
разтиквам — тикам, бутам, тласкам, блъскам, разбутвам, размествам, изтласквам, изблъсквам, отстранявам ‖ пъдя, пропъждам, разпъждам, гоня, прогонвам, разгонвам
разтичвам се — тичам, бягам, хуквам, търча, разтърчавам се, разшетвам се, шетам, затичвам се, бързам, разбързвам се, забързвам, засилвам се ‖ разбягвам се, разпръсквам се
разтление (*книж.*) — тлеене (*книж.*), гаснене, разложение, гниене, прогниване, разкапване, разпадане ‖ (*прен.*) безпътица, безпринципност, разплох (*книж.*)
разтопявам — топя, стопявам, стапям, претопявам, втечнявам ‖ разтапям, разтварям, разреждам, разводнявам
разторгвам — развеждам, разделям, развенчавам
разточвам — точа ‖ разтеглям, опъвам, опвам (*нар.*), разпъвам, раздърпвам, раздължавам, удължавам
разточителен — разсипнически, прахоснически, разхитителен ‖ разсипник, прахосник, човек без сметка ‖ (*прен.*) щедър, изобилен, обилен, богат
разточителност — (*вж.*) разточителство
разточителство — разсипничество, прахосничество, разхищение ‖ разкош, великолепие, изобилие, обилие, богатство
разтребвам — требя, чистя, пречиствам, изчиствам, очиствам, разчиствам, поставям в ред, подреждам, оправям, нареждам, шетам, ошетвам
разтревожвам — тревожа, плаша, оплашвам, сплашвам, безпокоя, обезпокоявам, смущавам, посплашвам, алармирам, изплашвам, стряскам, развълнувам, нервирам, загрижвам
разтревожен — угрижен, обезпокоен, замислен, загрижен, изплашен, кахърен (*разг.*)
разтрепервам се — треперя, затрепервам, друсам се, треса се, тръпна, тръпки ме обхващат (хващат, побиват, обземат), потрепервам
разтресен — (*вж.*) разтърсен
разтривам — трия, натривам, протривам, търкам, натърквам, потърквам, разтърквам, изтърквам, стривам ‖ мажа, размазвам, разливосвам (*диал.*) ‖ масажирам, правя масаж (разтривка)
разтривка — масаж
разтрисам — (*вж.*) разтърсвам
разтрошавам — счупвам, разчупвам, начупвам, изпочупвам, троша, строшавам, натрошавам, изпотрошавам, потрошавам, сдробявам, раздробявам, разбивам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*)
разтръбявам — (*вж.*) разгласявам

разтурвам — развалям, руша, разрушавам, рутя, порутвам, срутвам, сривам, гътвам (*разг.*), повалям, събарям (*прен.*) разбърквам, обърквам, бъркам (*разг.*), размествам, разреждам, разхвърлям, разпръсквам

разтурен — разрушен, развален, съборен, повален, сринат, срутен (*прен. разг.*) пропаднал, провален, деморализиран, негодник, неморален разсипник, развейпрах (*разг.*)

разтуха (*нар.*) — утеха, утешение, отдушник (*прен. разг.*), разсейване, раздумка (*нар.*), забавление, радост, развлечение, облекчение, примирение, успокоение, забрава, удовлетворение

разтушавам — разсейвам, раздумвам (*нар.*), забавлявам, радвам, зарадвам, веселя, развеселявам, развличам утешавам

разтъжавам — натъжавам, трогвам, затрогвам, опечалявам, развълнувам, вълнувам, разчувствувам, просълзявам, покъртвам, разплаквам, предизвиквам сълзи

разтъжавам се — домъчнява ми, става ми мъчно, скърбя, опечален съм, дожалява ми, натъжавам се, обхваща ме мъка, става ми жал (*нар.*), жално ми е, плаче ми се, разплаквам се, протичат ми сълзи, трогвам се, затрогвам се, изпадам в умиление (*книж.*)

разтълкувам — (*вж.*) тълкувам, разяснявам

разтълкуван — (*вж.*) изтълкуван, разяснен

разтъпквам се — разхождам се, обикалям, раздвижвам се, разкарвам се, движа се насам-натам (*разг.*)

разтърквам — (*вж.*) разтривам

разтърсвам — разклащам, раздрусвам, клатя, треса, движа, раздвижвам, мърдам, размърдвам, разлюлявам, треса, люлея

разтърсен — разклатен, разтресен, разлюлян, раздрусан, сдрусан, размърдан

разтъртен — къс, дебел, тромав, пълен, набит

разтърчавам се—(*вж.*) разтичвам се

разтягам — (*вж.*) разтеглям, раздърпвам, раздължавам разхалтавям, разхлабям

разтършувам(*разг.*)—(*вж.*) тършувам

разубеден — несъгласен, отказал се, разколебан, раздуман (*нар.*), колебаещ се, невярващ, обезверен, обезкуражен, обезсърчен, разочарован, отчаян, разкандърдисан (*разг.*), пишман (*нар.*)

разубеждавам — раздумвам (*нар.*), разколебавам, отклонявам, отчайвам, убивам надеждата (вярата), накарвам да се откаже, разкандърдисвам (*разг.*)

разубеждавам се — разколебавам се, отчайвам се, разочаровам се, обезверявам се, обезкуражавам се, обезсърчавам се, не вярвам повече, променям мнението си, разкандърдисвам се (*разг.*)

разузнавам — изследвам, разследвам, изпитвам, разучавам, изучавам, проучавам, проверявам, издирвам, анкетирам, търся осведомявам се, информирам се

разум — съзнание, разсъдък, мисъл, размисъл, ум, интелект, мозък (*прен.*), глава (*прен.*), акъл (*разг.*), пипе (*разг.*), пипка (*разг. ирон.*) (*прен.*) благоразумие, трезвеност, умереност

разумен — умен, интелигентен, разсъдлив, здравомислещ, мъдър смислен, обмислен, рационален, целесъобразен, логичен, последователен, съдържателен, многозначителен умерен, трезвен, благоразумен, съзнателен, свестен схватлив, досетлив, догадлив

разумение (*книж.*) — съзнание, разбиране, осъзнаване, умисъл, разсъдливост, схватливост схващане, съобразителност

разумявам — схващам, разбирам, подразбирам, подразумявам, проумявам, осъзнавам, виждам ясно, имам ясна представа (*книж.*), долавям, прозирам (*книж.*), възприемам, досещам се, съобразявам

разучавам — проучвам, изучавам, упознавам, уча, изследвам, разследвам, проверявам, анализирам, правя проучвания, наблюдавам || разузнавам, информирам се, осведомявам се, търся, издирвам || разработвам, обработвам, подготвям

разучаване — проучване, изучаване, анализиране, разследване, анкета || разузнаване, издирване, изследване, наблюдение || разработка, обработка, подготовка

разфучавам се — фуча, профучавам (*прен. разг.*) лютя се (*нар.*), буйствувам, лудея, беснея

разхайлазен (*разг.*) — (*вж.*) разхайтен (*разг.*)

разхайтен (*разг.*) — разпуснат (*разг.*), разгащен (*разг.*), недисциплиниран, разпасан (*разг.*), разхайлазен (*разг.*), изхайлазен (*разг.*), безпътен, безделник, безделен, невъзпитан, дезорганизиран || изпуснат (*разг.*), изтърван (*разг.*)

разхайтеност (*разг.*) — разпуснатост (*разг.*), разгащеност (*разг.*), недисциплинираност, разпасаност (*разг.*)

разхвърлям — разпръсквам, разсейвам, нахвърлям насам-натам (*разг.*), джасвам (*диал.*), мятам, намятвам, пилея, разпилявам, пръскам, хвърлям, нахвърлям, сипя, ръся, поръсвам, разнасям, разпращам || хабя, прахосвам, пропилявам, изпогубвам || разпределям, определям, раздавам

разхвърлян — разпръснат, разпилян, несистематизиран, разбъркан, безреден, безсистемен, хаотичен (*книж.*), разпокъсан, нахвърлян

разхищавам — (*вж.*) пилея

разхищение — прахосничество, разточителство, разсипничество

разхлабен (*разг.*) — хлабав (*разг.*), халтав (*разг.*), отпуснат, разпуснат, разслабен, отслабен, слаб, разтегнат, нестегнат

разхлабям (*разг.*) — отпущам, разпущам, разтягам, разслабвам, отслабвам, разхалтавям

разхленчвам се — хленча, плача, скимтя, скимича (*диал.*), проплаквам, ридая, пищя, разплаквам се, разкисвам се (*разг.*), цивря се (*разг.*), разциврям се (*разг.*)

разхлопан (*прен. разг.*) — развален, повреден, раздрънкан, разнебитен, разтурен, веран (*разг.*)

разхлопвам — хлопам, раздрънквам || (*прен. разг.*) развалям, разнебитвам, повреждам, разстройвам, похабявам

разход — разноски, издръжка, харч (*нар.*), масраф (*разг.*), иждивение (*книж. остар.*), консумация

разходвам — харча, изразходвам, иждивявам (*книж. остар.*) || употребявам, консумирам || хабя, пилея, прахосвам, разпилявам, пропилявам, пръскам

разходка — пътуване, екскурзия, излет, обиколка, пътешествие

разхождам — развеждам, развождам (*нар.*), водя, разкарвам (*разг.*), разтъпквам, движа насам-натам (*разг.*)

разхождам се — правя разходка, обикалям, разтъпквам се, разкарвам се (*разг.*)

разхубавявам — craся, украсявам, разкрасявам, гиздя, нагиздям, пременям, декорирам

разхубавявам се — хубавея, разкрасявам се, ставам хубав (красив)

разцапвам — (*вж.*) размацвам

разцвет — прогрес, цъфтеж, процъфтяване, преуспяване, просперитет (*книж.*), напредък, подем, благоденствие, развитие, развой, растеж

разцепвам — цепя, деля, разкъсвам, раздвоявам, раздробявам, разполовявам, разчеквам (*разг.*), спуквам-сцепвам, пръскам, пуквам, разпуквам, || откъсвам, разделям, разлъчвам

разцепление — разединение, разкол, отцепление, отцепничество, фракционизъм, сепаратизъм, несъгласие, раздор

разцепник — разколник, отцепник, сектант, фракционер || размирник

разцепнически — разколнически, фракционен, разединителен

разцъфтявам — цъфтя, развивам се, вирея ‖ (*прен.*) успявам, просперирам (*книж.*), прогресирам, преуспявам, напредвам, процъфтявам
разчеквам (*разг.*) — чекна (*диал.*), разкъсвам, разцепвам, раздирам, разчупвам, сцепвам
разчепквам — чепкам, чопля, разчоплям, човъркам, разчовърквам, разнищвам, раздробявам, разкъсвам (*прен. разг.*) анализирам, изследвам, ровя, търся, откривам, разкривам, разглеждам
разчет (*канц.*) —сметка, равносметка (*прен.*) пресмятане, вземане предвид, съобразяване, предположение, план
разчетлив — четлив, ясен, понятен, разбираем
разчиствам — чистя, почиствам, пречиствам, очиствам, махвам, премахвам, освобождавам ‖ требя, разтребвам
разчиствам си сметките (*разг.*) — (*прен.*) не оставам длъжен, разплащам се, квит съм (*книж.*), отмъщавам си, наказвам
разчитам — надявам се, уповавам се, облягам се, опирам се, крепя се, държа се, доверявам се, осланям се, чакам, имам (възлагам) надежда (вяра)
разчленение — раздробяване, накъсване, разделяне, напарчаване (*диал.*), разлагане
разчленявам — разлагам, раздробявам, разкъсвам, накъсвам, напарчавам (*диал.*), разделям
разчовърквам — човъркам, чопля, разчоплям, чепкам, разчепквам, дразня, разранявам ‖ (*прен.*) ровя, разравям
разчоплям — (*вж.*) разчовърквам
разчорлен (*разг.*) — (*вж.*) рошав
разчува се — говори се, носи се слух, чува се, разнася се слух, разнася се, мълви се, хоратй се (*диал.*), става известно, съобщава се
разчувам се — (*вж.*) прочувам се, прославям се
разчувствувам — трогвам, покъртвам, вълнувам, развълнувам, затрогвам, разнежвам, просълзявам, разплаквам, натъжавам, разтъжавам
разчувствуван — трогнат, покъртен, затрогнат, разнежен, развълнуван, просълзен, разплакан, потресен, сътресен, смутен
разчупвам — чупя, ломя, троша, начупвам, разтрошавам, натрошавам, дробя, раздробявам, сдробявам, разбивам, строшавам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), разполовявам, разделям, разчеквам, пречупвам, преломявам, прекършвам, претрошавам
разшавам се — шавам, движа се, раздвижвам се, мърдам, размърдвам се, плъпвам, разшетвам се, разбързвам се, разтърчавам се, разтичвам се
разшетвам се — шетам, миткам (*разг.*), обикалям, пътувам, размитквам се (*разг.*) ‖ (*прен.*) раздвижвам се, размърдвам се, разшавам се, разтичвам се, разбързвам се, бързам, поразтичвам се, поразмърдвам се, поразшавам се, снова, засновавам
разшивам — разпарям
разширен — увеличен, уголемен, нараснал, надут, раздут, широк, просторен ‖ разгърнат, развит
разширение — увеличение, уголемение, удължение ‖ подуване
разширявам — увеличавам, уголемявам, уедрявам, разпростирам, развивам, разстилам, удължавам, продължавам, разгръщам ‖ издувам, раздувам, подувам, надувам ‖ разработвам
разширявам се — ширя се, разпущам се, разраствам, нараствам, развивам се, уголемявам се, увеличавам се, засилвам се ‖ надувам се, подувам се
разюздан — необуздан, безчинен, недисциплиниран, своеволен, непокорен, непослушен, вилен (*диал.*), безпътен, разхайтен (*разг.*), разпуснат, разгащен (*разг.*), разпасан (*разг.*)

разюзданост — непослушание, недисциплинираност, своеволие, необузданост, непокорство, безчинство, разпуснатост, разхайтеност (*разг.*), разпасаност (*разг.*), разгащеност (*разг.*), слободия (*нар.*), произвол
разядосвам — гневя, разгневявам, дразня, раздразням, вбесявам, лютя (*нар.*), разлютявам, нервирам, сърдя, разсърдвам
разяждам — ям, глождя, прояждам, прогризвам, дълбая, продълбавам
разяждам се (*разг.*) — имам апетит, ям, прояждам
разярен — гневен, разгневен, сърдит, разсърден ‖ бесен, побеснял, развилнял се, помрачен, умопомрачен, луд, полудял, яростен, свиреп, освирепял, лют (*нар.*), разлютен, озверен ‖ необуздан, самозабравен, неудържим, неукротим ‖ възбуден, разпален, раздразнен
разярявам — лютя (*нар.*), разлютявам, разсърдвам, вбесявам, докарвам до лудост (до умопомрачение), освирепявам, озверявам
разярявам се — изпадам в крайност (бяс, ярост, лудост), освирепявам, вбесявам се, побеснявам, лудея, лудувам, подлудявам, разлютявам се
разяснен — пояснен, обяснен, изяснен, разтълкуван, изтълкуван, разгатнат, отгатнат, открит, разкрит, осветлен
разяснение — обяснение, изяснение, осветление, описание, пояснение, тълкуване, разтълкуване
разяснителен — обяснителен, осветлителен, изяснителен, тълкувателен, пояснителен
разяснявам — обяснявам, изяснявам, осветлявам, давам разяснения, хвърлям светлина (*книж.*), пояснявам, тълкувам, разтълкувам, коментирам, разгатвам, осведомявам
рай — блаженство
район — местност, сектор, участък ‖ (*прен.*) обхват, обсег, зона
райски — божествен, съвършен, небесен, неземен, прекрасен, идеален
рамене — плещи
рамка — (*прен.*) ограничение, мярка, стеснение, граница, предел, лимит
рамо до рамо — един до друг, човек до човек, нагъсто, плътно
ран — (*вж.*) ранен
рана — язва ‖ (*прен.*) зло, болка, болест, страдание, мъка
ранг — чин, степен, разред
рандеву (*остар.*) — среща, свиждане
рандеман (*книж.*) — доход, добив, произведение, производство, производителност, продукция
ра̂нен — ран, прибързан, преждевременен, недоразвит ‖ пръв, начален, първоначален
ранѐн — наранен, разкървавен, ударен, засегнат, с рана
рапорт — доклад, отчет, изложение, експозе (*книж.*) ‖ уведомление, донесение ‖ реферат, сказка, беседа
рапортувам — докладвам, правя доклад (изложение), донасям, уведомявам
раса — племе, род, нация ‖ порода
раста — нараствам, израствам, пораствам ‖ едрея, наедрявам, големея, ставам голям, уголемявам се, увеличавам се, удвоявам се, умножавам се ‖ пониквам, израствам, раждам се, изниквам, покарвам, изкарвам, подавам се, зараждам се, зрея ‖ издигам се, усъвършенствувам се, напредвам, развивам се
растеж — развитие, прираст, нараст, разрастък, нарастване, увеличение, наедряване, размножение ‖ подем, напредък, просперитет (*книж.*), цъфтеж
растящ — възходящ, увеличаващ се, развиващ се
рат (*остар. поет.*) — бой, битка, бран (*остар. поет.*), борба, схватка, стълкновение, война
ратай — аргатин (*нар.*), слуга, наемник, прислужник, работник
ратификация (*дипл.*) — одобрение, узаконяване, легализиране, потвърждение, приемане

ратник (*остар.*) — труженик, радетел (*книж.*), ревнител (*остар.*), борец, бранител, деец, деятел, пионер, сподвижник, апостол, будител, войн, двигател, агент, инициатор, работник
ратувам (*книж. остар.*) — боря се, действувам, работя за, водя борба, радея (*книж.*), воювам
рафинирам — пречиствам, дестилирам, префинocc
рафиниране — пречистване, дестилиране, филтриране
рафиниран — пречистен, дестилиран, префинен ‖ (*прен.*) изтънчен, деликатен, фин, изискан, издържан, възпитан
рафт — етажерка, полица, лавица
рахат (*разг.*) — спокоен, несмущаван, безгрижен
рахатясвам (*разг.*) — мирясвам (*разг.*), успокоявам се, умирявам се, укротявам се, утихвам, уталожвам се
рационален — разумен, смислен, целесъобразен, полезен
рационализация — усъвършенствуване, подобрение, нововъведение, целесъобразност
рача (*нар.*) — искам, желая, ще ми се (*нар.*), ща (*нар.*), иска ми се, ревне ми се (*разг.*), дощява ми се (*нар.*), прищява ми се (*нар.*), поревва ми се (*разг.*), приисква ми се, ламтя ‖ благоволя, благосклонен съм
рая — роби, безправни, подтиснати
реабилитация (*книж.*) — възстановяване в права
реагирам (*книж.*) — противя се, противодействувам, възпротивявам се, противопоставям се, опълчвам се, оказвам съпротива, упорствувам, съпротивявам се, устоявам, опонирам (*книж.*), споря, оспорвам, озъбвам се (*разг.*), не оставам длъжен (*разг.*), отплащам се ‖ спъвам, преча ‖ ритам (*разг.*), дърпам се, не се съгласявам ‖ отмъщавам си, отплащам
реакционер — консерватор, рутинер, назадничав, ретрограден (*книж.*)
реакция — противодействие, съпротива, съпротивление, опозиция ‖ консерватизъм, реакционност, назадничавост, рутинерство, ретроградност (*книж.*), десничарство (*разг.*)
реален (*книж.*) — веществен, материален, физически ‖ видим, съществуващ, обективен, действителен, истински, положителен ‖ осъществим, възможен, изпълним
реализатор — изпълнител, приложител, осъществител
реализация — изпълнение, осъществяване, постижение, приложение ‖ придобивка, резултат
реализирам — извършвам, провеждам, оделотворявам, осъществявам, изпълнявам, създавам, творя, правя, сторвам (*нар.*), изработвам, прилагам ‖ постигам, достигам, спечелвам, добирам
реализуем (*книж.*) — осъществим, изпълним, постижим, възможен, достъпен, достижим, достигаем, елементарен, прост, обикновен, лек, лесен, леснодостъпен, леснопостижим, леснοосъществим
реализъм — натурализъм
реалистичен — реален, действителен, практически, житейски
реално — действително, съществено, дейно, ефективно, на дело
реалност (*книж.*) — действителност, факт, обстоятелства, даденост, същност ‖ истина
ребром — право, направо, пряко, прямо (*книж.*), открито, без заобикалки (*разг.*), категорично
рев — плач, вик, писък, стон, вопъл, стенание, ридание, хленч, вой
рева — викам, пищя, вия, стена, плача, ридая, хленча, хлипам, заревавам, надувам гайдата (*разг.*), цивря се (*разг.*)
реванш — възмездие (*книж.*), отплата, отмъщение
реваншира м се — отплащам се, отмъщавам си, отвръщам си
реввам — заревавам, заплаквам, проплаквам, плача, рева, ридая
ревизирам — преглеждам, проверявам, контролирам, обследвам, правя ре-

визия ‖ преразглеждам, връщам се наново ‖ преиначавам, променям
ревизия — преглед, контрол, проверка, обследване
ревлив — плачлив, ревльо (*разг.*), плачльо (*разг.*), циврьо (*разг.*)
ревна се — харесвам се, нравя се, очаровам, харесват ме
ревне ми се (*разг.*) — прищява ми се (*нар.*), приисква ми се, ще ми се (*нар.*), иска ми се, искам, желая, нрави ми се, харесва ми се, поревва ми се (*разг.*), поприщява ми се (*нар.*), поприисква ми се, поисква ми се, очите ми отиват (*нар.*)
ревнив — подозрителен, мнителен
ревнивост — (*вж.*) ревност
ревнител (*остар.*) — привърженик, застъпник, борец, радетел (*книж.*), труженик, ратник (*остар.*)
ревност — ревнивост, подозрителност, съмнение, мнителност ‖ усърдие, залягане, стремеж, старание, съревнование, жар, грижливост, привързаност, прилежание
ревностен — усърден, старателен, активен, придаден, прилежен, работлив, трудолюбив ‖ пламенен, разпален, жарък, горещ, огнен, фанатичен
ревнувам — не струвам хас (*нар.*), злорадствувам
революционер — бунтовник, въстаник ‖ (*прен.*) преобразовател
революция — прелом, преход, промяна, коренна промяна, преобразование ‖ въстание, гражданска война, междуособица, размирица, бунт, вълнение, преврат, метеж
регистрирам — отбелязвам, вписвам, записвам, маркирам, включвам, класирам
регистър — каталог, списък, указател ‖ тефтер (*разг.*)
регламент (*книж.*) — правило, правилник, режим
регламентация (*книж.*) — регламентиране, уредба, наредба, организация, устройство, режим
регламентирам (*книж.*) — нареждам, уреждам, узаконявам, систематизирам, турям (поставям) в ред, установявам режим
регрес (*книж.*) — връщане назад, упадък, западане, западък, изоставане, залез, назадничавост, ретроградност (*книж.*), ретроградство (*книж.*), декаданс
регресивен (*книж.*) — низходящ, упадъчен ‖ назадничав, консервативен, реакционен, ретрограден (*книж.*), рутинер (*книж.*)
регулатор — (*прен.*) модератор (*книж.*)
регулирам (*книж.*) — оправям, канализирам, уреждам, направлявам, насочвам, поставям в граници
ред — низ, верига, редица, върволица (*разг.*), серия, редуване, последователност ‖ правило, начин, план, метода ‖ дисциплина, режим, процедура, порядък ‖ спокойствие ‖ законност, легалност, справедливост, оправия (*нар.*)
редактирам — съчинявам, съставям, написвам, коригирам, прередактирвам
редея — оредявам, губя се, намалявам, чезна, почвам да изчезвам
редица — върволица (*разг.*), фаланга, колона, низ, верига, серия, ред ‖ много, изобилие, множество, известен брой
редник — прост войник, редови ‖ (*прен.*) неизтъкнат, обикновен, простосмъртен
редно е — в реда на нещата, прилично, както трябва, както подобава, правилно, обикновено, възприето, обичайно, нормално
редовен — правилен, нормален, умерен ‖ постоянен, непрекъснат, непрестанен ‖ точен, примерен, образцов, порядъчен ‖ методичен, планомерен, последователен
редовно — непрекъснато, постоянно, катадневно (*нар.*), всекидневно, ката ден (*нар.*)
редом — наред, заедно, всички, наред с ‖ (*прен.*) паралелно

редувам — сменям, редя, нижа
редувам се — редя се, нижа се, следвам, идвам едно след друго
редуване — следване, ред, последователност, верига, серия
редуцирам (*книж.*) — намалявам, съкращавам, умалявам, смалявам, смъквам, свеждам до, ограничавам
редя — нареждам, понареждам, класирам, сортирам, разпределям, систематизирам, подреждам, отделям, групирам ‖ уреждам, устройвам, организирам
редя се — редувам се, нижа се, следвам
режа — нарязвам, разрязвам, насичам, разсичам, разделям, разцепвам, накъсвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), надробявам, кълцам, накълцвам
режим — устройство, управа, управление, строй, държавен строй, организация, администрация ‖ порядък, ред, система, регламентация (*книж.*), регламент (*книж.*)
режисура — постановка, монтаж, мизансцен (*книж.*)
резерва — запас, наличност, наличие ‖ (*прен. книж.*) уговорка, условие, опозиция, въздържане, възражение
резервен — запасен
резервирам се (*книж.*) — въздържам се, повъздържам се, не давам съгласие, не се съгласявам, сдържам се, възпирам се, държа се настрана, стоя настрана, имам резерви, търпя, стърпявам се, проявявам недоверие (скептицизъм) ‖ (*прен.*) тегля се, дърпам се (*разг.*)
резервиран (*книж.*) — сдържан, въздържан, спокоен, умерен, пасивен ‖ недоверчив, скептичен
резервираност (*книж.*) — сдържаност, умереност, въздържаност, скромност ‖ опозиция, скептицизъм
резигнация (*книж.*) — примирение, успокоение
резиденция (*книж.*) — местопребиване, местонахождение, жилище, център
резил (*разг.*) — срам, позор, излагане, срамота, скандал, маскарлък (*разг. остар.*)
резлив — остър, заострен ‖ кисел, парлив, лют, лютив ‖ тънък, писклив, пронизителен
резолюция — решение ‖ присъда, вердикт
резон (*книж.*) — основание (*книж.*), довод, аргумент, право ‖ повод, причина, претекст ‖ смисъл, разум, идея, тенденция
резонен (*книж.*)—смислен, разумен ‖ правилен, основателен (*книж.*), обоснован
резоньорство (*книж.*) — фантазиране, умуване, философствуване
резултат — произведение, плод, продукт ‖ добив, придобивка, постижение, ефект, дело, облага, печалба ‖ последица, край, завършък, изход ‖ следствие, извод, заключение, извлечение
резултатен — производителен, плодовит, плодоносен, продуктивен, плодотворен, полезен, изгоден ‖ ефикасен,ефектен, успешен, сполучлив, благополучен, удачен (*книж.*)
резюме — извадка, извлечение, съкращение, накратко, конспект, тезиси, сентенция, обобщение
резюмирам — обобщавам, предавам накратко, синтезирам, съкращавам, правя извадка, конспектирам
река — поток, вада, приток ‖ (*прен.*) изобилие, наплив
рекапитулация (*книж.*) — преповторение, повторение, резюме, заключение
реквизит (*книж.*) — атрибут (*книж.*), елемент, съставна част, съставка, компонент (*книж.*)
реклама — обява, афиш, плакат, разгласа, известие ‖ (*прен.*) шум, хвалба, известност, популярност, популяризиране
рекламация — претенция, искане, ревандикация (*книж. юрид.*)
рекламирам — искам, търся, претендирам, предявявам искане, правя

въпрос, предявявам рекламация, реванликирам (*книж. юрид.*), изисквам обявявам, разгласявам, правя реклама
реколта — жътва, урожай, добив, плодородие
рекомандация (*остар.*) — препоръка, референция
рекомандувам (*остар.*) — препоръчвам, представям
реконструкция — (*вж.*) реорганизация
рекорд — първенство, превъзходство, преднина, постижение, достижение (*книж. остар.*)
рекорден — пръв, висш, висок, превъзходен, най-голям, най-висок
рекрутирам (*книж.*) — събирам, вербувам, завербувам, набирам, групирам
релативен (*книж.*) — относителен, зависим, непостоянен, неустановен, неутвърден, изменчив, зависещ условен
релеф — изпъкналост, издатина
релефен — изпъкнал, издаден, издут (*прен.*) прегледен, ясен, нагледен, картинен, отчетлив, образен
релефност — изпъкналост, издатина (*прен.*) прегледност, нагледност, отчетливост, яснота, изразност, картинност, образност
религиозен — верски набожен, благочестив, предаден богу, благоверен, верен богу, богобоязлив, богомолец, боговдъхновен, мистик суеверен, вярующ
религия — вяра, вярване, вероизповедание, верую, изповедание, догма
реликва — мощи, (*прен.*) светиня, старина
ремонт — поправка, преправка, преработка възстановяване, заздравяване, уякчаване
ремък — каиш (*разг.*), тасма (*разг.*), изрезка
ренегат (*книж.*) — отстъпник, изменник, изневерник, вероломник
ренесанс — възраждане, съвземане, пробуждане, развитие, подем
реноме (*книж.*) — (*вж.*) репутация
рента — доход, приход, рандеман, лихва, наем, дивиденди, печалба
рентабилен — доходен, доходоносен, приходоносен, лихвоносен
рентабилност — доходност, рента, приход
реорганизация — преустройство, реконструкция,преобразование, подновяване, преправка, обновяване
реорганизирам — преустройвам, преобразувам, преобразявам, реконструирам, преправям, изменям, променям, подобрявам
репертоар — програма, съдържание наличие, запас
репетирам — повтарям, преговарям правя репетиция, упражнявам, подготвям
реплика — възражение, противоречие, отговор, апостроф, забележка
репресивен (*книж.*) — наказателен, потушителен принудителен, подтиснически, притеснителен
репресия (*книж.*) — принуда, наказание, санкция, натиск, притеснение
репродукция — копие, възпроизвеждане, преваждане, прекопиране, репродуциране
репродуцирам (*книж.*) — възпроизвеждам, копирам, прекопирвам, преваждам
република — народовластие, народно управление, народна власт, демокрация
репутация (*книж.*) — реноме (*книж.*), чест, име, добро име, слава, известност
ресор — пружина (*прен.*) ведомство, сектор
респект (*книж.*) — почит, уважение, почитание, тачене, внимание, благоволение, страх, страхопочитание
респективен (*книж.*) — съответен, надлежен (*книж.*), съответствуващ, отговарящ
респектирам — внушавам респект (уважение)

реставрация (*книж.*) — възстановяване, възобновяване, реституция (*книж.*) ‖ връщане старото
реставрирам (*книж.*) — реституирам (*книж.*), възстановявам, връщам, възвръщам, възобновявам ‖ връщам старото
реституирам (*книж.*) — (*вж.*) реставрирам
ресторант — гостилница, ахчийница (*нар.*)
ресурси — източници, запаси, средства, извор ‖ богатство, парични средства
реторика — красноречие, ораторство, витийство (*остар.*) ‖ сладкодумство, приказливост, словоохотливост, убедителност, изразителност, патос (*книж.*)
ретрограден (*книж.*) — назадничав, рутинер (*книж.*), реакционер, консерватор
ретроградност (*книж.*) — назадничавост, рутинерство (*книж.*), консерватизъм
реферат — сказка, беседа, доклад
референция (*книж.*) — препоръка, рекомандация (*книж.*), сведение
рефлекс (*книж.*) — отражение ‖ реагиране, реакция
рефлексивен (*книж.*) — несъзнателен, подсъзнателен, неволен, инстинктивен, машинален, механически, автоматически, по рефлекс
реформа — преустройство, преобразование, нововъведение, реконструкция (*книж.*), новаторство, подобрение, модернизация, промяна, мероприятие
реформатор — новатор, обновител, преобразовател, подновител, реконструктор, модернизатор, преустроител
рехав — разреден, рядък, рохкав, сипкав, пухкав, хлабав (*разг.*)
рецензия — оценка, преценка, критика
рецепта — предписание
реципрочен (*книж.*) — взаимен, съвместен, съотносителен (*книж.*), солидарен, един друг
рецитация (*книж.*) — декламация, декламиране, рецитиране (*книж.*)
реч — дума, слово, език, словесност, говор ‖ сказка, изказване, доклад, разговор, беседа ‖ пледоария, защита, защитна реч
речен — казан, споменат, издуман (*разг.*), изречен, изговорен, промълвен, произнесен
речник — словар, лексикон (*остар.*)
речовит — говорлив, приказлив, бъбрив, словоохотлив, сладкодумен
решавам — вземам решение, оформям (определям) становище, намислям, определям, утвърдявам, произнасям се, изказвам мнение ‖ разгадавам, разрешавам, намирам разрешение ‖ възнамерявам, имам намерение, намислям, намислил съм, идва ми да
решавам се — осмелявам се, престрашавам се, смея, дръзвам, посмявам, минава ми страхът, хвърлям се, рискувам
решаващ — важен, главен, решителен, централен, кардинален (*книж.*), съществен, основен, движещ, първостепенен
решен — определен, фиксиран, утвърден, намислен, окончателен, неотменен, категоричен ‖ открит, разгадан
решение — становище ‖ присъда, резолюция, вердикт (*книж.*), постановление, определение ‖ намерение, воля
решето — сито, дармон (*нар.*), цедило, мрежа
решимост — (*вж.*) решителност
решителен — смел, храбър, мъжествен, неустрашим, непоколебим неколеблив, твърд, без колебание ‖ решаващ, важен, основен, първостепенен, съдбоносен, фатален, критичен, опасен, рискован ‖ последен, окончателен, безвъзвратен, краен
решително — смело, дръзко, неустрашимо, мъжествено ‖ окончателно, основно, коренно, безвъзвратно, изведнъж

решителност — увереност, непоколебимост, твърдост, постоянство, смелост, храброст, мъжество, мъжественост, кураж, безстрашие, решимост

рея се (*диал.*) — вея се, развявам се, ветрея се, разветрявам се, разхождам се, скитам, блуждая, лутам се, снова, миткам (*разг.*), витая (*поет.*), бродя, пребродвам, пътешествувам, странствувам, пътувам, мандахерцам се (*разг.*)

ригам (*диал.*) — изригвам, бълвам (*нар.*), избълвам (*нар.*), повръщам, изхвърлям ‖ избухвам

ригоризъм (*книж.*) — строгост, пуританство (*книж.*), твърдост ‖ праволинейност, честност, последователност, прямота (*книж.*)

рид — хълм, бърдо, чукар, хребет, баир, могила, връх, било, превал, рило, височина, рът, рътлина

ридание — плач, вопъл, стенание, стон, рев, вик, охкане

ридая — плача, стена, заридавам, заплаквам, разплаквам се, приплаквам, въздишам, проплаквам, разридавам се, рева, просълзявам се, натъжавам се, скърбя, жаля, оплаквам

рина — изривам, хвърлям, изхвърлям, мятам, отмятам, премахвам

рипам — скачам, подскачам, подрипвам, играя, подхепвам се ‖ хопвам, ставам, надигам се, вдигам се

риск — угроза, заплаха, опасност, несигурност, фаталност ‖ шанс, късмет (*нар.*) ‖ отговорност

рискован — опасен, критичен, несигурен, застрашителен, под угроза, съдбоносен, фатален ‖ отговорен, страшен ‖ съмнителен

рискувам — опитвам, осмелявам се, смея, хвърлям се ‖ излагам се, нося рискове, играя си с огъня (*разг.*), залагам на карта (*разг.*)

рисунка — изображение, картина, образ, лик, фреска

ритам — изритвам, отритвам, подритвам, блъскам, изблъсквам, бутам, тласкам, отхвърлям ‖ сритвам, смушквам ‖ (*прен. разг.*) не се съгласявам, упорствувам, реагирам, дърпам се

ритмичен — отмерен, правилен, равномерен, хармоничен, плавен

ритуал (*книж.*) — обред, церемония, церемониал, тържественост, формалност, правило, форма, служба ‖ обичай, навик

ритъм — мярка, отмереност

рицар — (*прен.*) храбрец, витяз (*остар.*), кавалер, мъжествен, доблестен, смел, мъж

роб — безправен, подчинен, зависим ‖ затворник, крепостник, рая ‖ слуга ратай ‖ (*прен.*) безволен, безличен, раболепен

роба — тога, мантия, наметало, плащ, одежда (*остар.*) ‖ рокля, пенюар

робия (*нар.*) — (*вж.*) робство ‖ ангария

робски — безправен, подчинен, зависим ‖ смирен, послушен, боязлив, страхлив ‖ рабски (*поет.*), раболепен, сервилен (*книж.*), унизителен, угодлив, долен, ‖ низък, подъл

робство — подчиненост, зависимост, робия (*нар.*), безправие, ярем (*прен.*), бреме, мъка, хомот (*прен.*), покорство ‖ пленничество, крепостничество, феодалност, феодализъм

ров — яма, трап, окоп, канавка, хендек

ровък — ронлив, рохкав, рохък, сипкав, рехав, пухкав, мек

ровя — дълбая, издълбавам, вдълбавам, изравям, разравям, разривам, поразравям ‖ преравям, търся, претърсвам, тършувам, разтършувам, чопля, човъркам, чепкам, диря ‖ бъркам, разбърквам, разтурям ‖ копая, разкопавам, изкопавам ‖ (*прен.*) изследвам, издирвам, разучавам ‖ (*прен.*) подновявам, възобновявам ‖ предизвиквам

род — произход, произхождение, начало, потекло, потомство, потомци, родословие, генеалогия (*книж.*), поколение, генерация, фамилия, семейство, джинс (*разг.*), сой (*нар.*)

|| племе, коляно, раса, кръв || сорт, вид, подвид, категория, отдел, естество, класа, система
родѐн — произлязъл, произтекъл, произходен, произходящ, зароден, породен, създаден, появил се на свят
ро̀ден — бащин, отечествен, домашен || близък, родствен, кръвен, рожден, свой
родина — отечество, бащиния, татковина, роден кът, родно място, бащин дом
родителски — бащински, майчински || (*прен.*) напътствен, доброжелателен, покровителствен, наставнически
роднина — близък, свой, сродник
роднини — род, рода (*нар.*), свои, близки, сродници
родов — семеен, фамилен, кръвен, наследствен, вродѐн
родолюбец — патриот
родолюбие — патриотизъм || национализъм
родоначалник — (*прен.*) основоположник (*книж.*), основател, създател, учредител, автор
родословие — (*вж.*) род, генеалогия (*книж.*)
родствен — кръвен, близък, роднински, свой
родственост — (*вж.*) родство
родство — родственост, роднинство || сродство, близост, сходство, общност, подобие, еднаквост, идентичност, аналогия, афинитет (*книж.*)
рожба — дете, чедо, син, наследник, потомък
рождение — произхождение, раждане, зараждане, начало || фамилия, семейство, род, потекло
рой — стадо, рояк || (*прен.*) множество, наплив, тълпа
роля — длъжност, участие, служба, работа || значение, назначение, функция, задача, мисия, качество
роман — (*прен.*) история, събитие, произшествие, случка, авантюра
романтичен (*книж.*) — сантиментален (*книж.*), лиричен, нежен, мечтателен, любовен
ронлив — ровък, сипкав, ломлив, трошлив, чуплив, крехък
роня — изронвам, наронвам, троша, натрошавам, дробя, надробявам, ломя, къртя, откъртвам, чупя, счупвам, начупвам, свличам, събарям
ропам (*диал.*) — сропвам се (*диал.*), хокам, нахоквам, викам, навиквам (*диал.*), карам се, мъмря, смъмрям, ругая, наругавам
ропот — роптание, негодувание, брожение (*остар.*), вълнение, протест, недоволство, възнегодувание (*книж.*), възнегодуване, неодобрение, възмущение, смут
роптание — (*вж.*) ропот
роптая — негодувам, възмущавам се, възроптавам (*книж.*), протестирам, възнегодувам (*книж.*), недоволствувам, вдигам вой (*разг.*), надавам глас, не одобрявам, ръмжа (*разг.*), зъбя се (*разг.*), озъбвам се (*разг.*), бунтувам се
рохкав — сипкав, ровък, рехав, рохък, пухкав, мек
рошав — чорлав (*разг.*), несресан, рунтав, разрошен, разчорлен, космат, власат, обрасъл, вълнест
роя се — нароявам се, въдя се, навъждам се, развъждам се, множа се, намножавам се, размножавам се, плодя се, наплодявам се, увеличавам се, уголемявам се, разраствам
рубрика — надпис, заглавие, надслов, заглавна дума || отдел, параграф, графа, начало, подразделение
ругателен — обиден, оскърбителен, язвителен, жигосващ
ругателство — ругаене, ругатня, хула, обвинение, нападка
ругатня — хула, псувня, обида, нападка, злословие, мъмрене, хокане, смъмряне, изругаване, ругателство
ругая — (*вж.*) хокам, хуля, обиждам
руда — находище, залеж, мина

рудиментарен (*книж.*) — зачатъчен, недоразвит, първичен ‖ неразработен, необработен, груб, суров, неразвит, неготов
руина (*книж.*) — развалина, пепелище, разрушение, опустошение, разорение, остатък ‖ старина
руквам — струя, тека, теквам, избликвам, бликам, потичам, протичам, извирам, заструявам, шурвам, зашуртявам, изтичам
румен — светлочервен, ален, зачервен, червен, пурпурен
руменина — червенина, пурпур
рунтав — (*вж.*) рошав
рутина (*книж.*) — традиция, навик, практика, опит, обичай ‖ консерватизъм ‖ шаблон, еднаквост, еднообразие
рутинер (*книж.*) — назадничав, консерватор
рухвам — падам, сгромолясвам се, пропадам, провалям се, събарям се, сривам се, срутвам се, продънвам се, изчезвам ‖ (*прен.*) разпадам се, разкапвам се (*нар.*), скапвам се (*нар.*), сдробявам се
ручей — извор, поточе, бързей, вада, вадичка, рекичка, чучур, чешма, кладенец
руша — разрушавам, рутя, срутвам, ломя, унищожавам, развалям, помитам, събарям, свалям, разнебитвам, громя, разгромявам, разбивам
рушвет (*остар.*) — подкуп, взятковзятие (*остар.*), взятка (*остар.*)
ръб — край, борд, перваз, периферия, кенар
ръгам — ръчкам (*диал.*), муша, мушкам, намушквам, бода, набождам ‖ пронизвам, продупчвам, пробождам, пробивам, бýча, пробучвам, забучвам, наръгвам, забивам, натиквам, затиквам, завирам, затъквам, набивам, навирам, въвирам, вкарвам, прекарвам, прокарвам, пъхам, напъхвам, пропъхвам, тикам, втиквам, въвеждам
ръжда — (*прен.*) наслойка
ръка — мишца, десница(*остар.*), длан, лàпа (*нар.*) ‖ (*прен.*) подкрепа, арка (*нар.*), сила, помощ, подпора, защита, покровителство, опора
ръкав — (*прен.*) разклонение, завой
ръководен — управителен, административен ‖ напътствен, директивен, инструктивен
ръководещ — управляващ, началстващ, челен, личен, дирижиращ, водещ, разпоредителен
ръководител — вожд, водач, водител, разпоредник, разпоредител, наставник, напътственик ‖ началник, отговорник, шеф
ръководство — водителство, водачество ‖ управление, началство, дирекция, администрация ‖ указание, напътствие, директива, инструкция ‖ (*прен.*) кормило
ръководя — водя, стоя начело, оглавявам, управлявам, държа юздите (*разг.*), завеждам, уреждам, администрирам ‖ напътвам, направлявам, насочвам, дирижирам, водя хорото (*разг.*)
ръкомахам — жестикулирам, размахвам, махам, замахвам
ръкостискане — здрависване, ръкуване
ръкувам се — ръкостискам, здрависвам се, поздравявам, стискам ръка
ръмжа — изръмжавам, изсъсквам, зъбя се, озъбвам се, заръмжавам ‖ (*прен.*) изругавам, недоволствувам, протестирам, роптая, негодувам
ръмѝ — вали, превалява, роси
ръст — височина, бой (*разг.*), големина, размер
ръся — поръсвам, наръсвам, сипя, разсипвам, посипвам, насипвам, осейвам, покривам, пръскам, разпръсквам ‖ сея, посявам
рът — (*вж.*) рид
рътлина — (*вж.*) рид
ръфам (*разг.*) — гриза, глождя, обгризвам, оглозгам
ръченик (*диал.*) — забрадка, пребрадка, кърпа за глава, пешкир (*разг.*), шамия (*диал.*)

ръчка — дръжка, хватка, ръкохватка
ръчкам (*диал.*) — сръгвам, бутам, мушкам, бода ‖ (*вж.*) ръгам
рядко — нарядко, от дъжд на вятър (*разг.*), сегиз-тогиз (*разг.*), от време на време, на промеждутъци ‖ тук-там, на места
рядкост — особеност, изключение, оригиналност, аномалия (*книж.*) ‖ ценност, скъпоценност
рядък — разреден, рехав, разводнен, воден, воднист, течен, размесен
рядък — особен, необикновен, необичаен, нечуван, нечут, пръв по рода си (*разг.*), неизвестен, незапомнен, странен, чуден, изключителен, еша му няма (*разг.*), никъде го няма (*разг.*), куриозен, оригинален, ненормален, ексцентричен (*книж.*) ‖ ненаходим, неповторим, единствен, единствен по рода си, несравним, незаменим, неподражаем ‖ скъп, ценен, скъпоценен
рязка — черта, линия ‖ предел, граница
рязък — категоричен, прям (*книж.*), отсечен, смел, дързък, решителен, безусловен, абсолютен, заповеден, повелителен (*книж.*), нетърпящ възражение ‖ внезапен ‖ остър, крут, резлив, пронизителен ‖ груб, обиден

С

с — чрез, посредством, по ‖ заедно, наедно
с време — овреме (*нар.*), навреме, своевременно
с добром (*остар.*) — с добро, добрата (*нар.*), доброволно, по добър начин, драговолно (*остар.*)
със заобикалки (*разг.*) — по околен път, не направо, косвено, посредством, отдалеч, издалеч
саботаж — саботиране, подривна дейност, вредителство, злотворство (*книж.остар.*), пакостничество, злосторничество (*книж. остар.*), спъване работата ‖ обструкция, опозиция, противодействие, съпротива, реакция, бойкот, спънка, затруднение, пречка, препятствие, възпрепятствие (*книж.*), упорство
саботажнически — вредителски, подривен
саботирам — върша (правя) саботаж, върша подривна дейност, вредя, спъвам работата, нанасям вреда, повреждам, подривам, преча, спъвам, противодействувам, възпрепятствувам
саботьор — саботажник, вредител, злосторник, пакостник
сабя — меч, ятаган, калъч, калъчка, шашка (*остар.*), кинжал
саван — покров, плащаница (*цър к.*)
садè (*нар.*) — сал (*нар. остар.*), само
садизъм (*книж.*) — жестокост, кръвожадност, свирепост ‖ ненормалност, извратеност
садя — сея, насаждам, засаждам, насявам, разсаждам, посявам, посаждам ‖ всаждам, вкоренявам, присаждам
сайбия (*нар.*) — господар, стопанин, хазяин, собственик, чорбаджия (*нар.*)
сайвант (*нар.*) — сушина, навес, стряха, подслон, заслон, покрив
сакат (*разг.*) — осакатен, недъгав, инвалид, инвалиден, хром, куц, кьопав (*нар.*) ‖ (*прен.*) неспособен, тромав
сакраментален (*книж.*) — свещен, обреден, ритуален (*книж.*), традиционен, тържествен
сакълдисвам се (*разг.*) — (*вж.*) съкълдисвам се
сакън (*разг.*) — недей, по никакъв начин, забранявам, не, не може, остави, не пипай, пази се, бягай

сал (*нар. остар.*) — са̀мо, садѐ (*нар.*)
салмувам (*диал.*)—вилнея, вилнувам, лудувам, немирствувам, правя пакост
салон — зала, помещение, локал
салтанат (*разг.*) — пищност, разкош, великолепие, тържественост, церемониал, големство
салтомортале — смъртен скок ‖ (*прен.*) рискована постъпка (действие), опасност
сам — самичък, самотен, самин ‖ единствен, изолиран, отделен ‖ изоставен, захвърлен, напуснат, отхвърлен
самар — седло
са̀мо—садѐ (*нар.*), точно, едва, единствено, изключително, са̀мо и са̀мо, сал (*нар. остар.*)
само̀ — от само себе си ‖ отделно, изолирано
са̀мо и са̀мо — на всяка цена, непременно, с единствена цел, обезателно, безусловно, задължително
самобитен — саморасъл, самороден, оригинален, особен, своенравен, своеобразен, стра̀нен, чудноват
самобитност — оригиналност, особеност, своеобразие, самородност
самовластен — тираничен, деспотичен, подтиснически, диктаторски, абсолютен
самовластие — тирания, абсолютизъм, диктатура, неограничена власт, самодържавие (*книж.*), монархия ‖ владичество, господство
самовластник (*книж.*) — самодържец (*книж.*), деспот, сатрап, диктатор, монарх, тиранин, властелин (*остар.*), владетел, властодържец (*книж. остар.*)
самовнушение — хипноза, внушение, халюцинация
самоволен — (*вж.*) своеволен
самоволие — (*вж.*) своеволие
самоволно — (*вж.*) своеволно
самодейно — самоинициативно, активно
самодейност — активност, инициатива, самоинициатива
самодоволен — доволен, задоволен, щастлив, блажѐн, блага̀т (*нар.*), предоволен, благодарен, безгрижен
самодоволство — доволство, задоволство, оптимизъм, безгрижие, блаженство
самодържавие (*книж.*) — неограничена монархия, неограничена власт, деспотизъм, абсолютизъм, самовластие, автокрация, пълновластие
самодържец (*книж.*) — (*вж.*) самовластник
саможертва — (*вж.*) самопожертвуване
саможив — необщителен, затворен, свит, ограничен, див, човекомразец, мизантроп, егоист, песимист, недружелюбен, стеснителен, мълчалив, скрит, самотен, темерут (*разг.*)
самозабрава — лудост, бяс, унес, захлас, транс, обезумялост
самозабравен — луд, унесен, самозабравил се, озверен, побеснял, захласнат
самозалъгвам се — правя си илюзии (*книж.*), мамя се, лъжа се
самозван — мним, фиктивен, фалшив, въображаем, лъжовен (*поет.*), неистински, неверен ‖ непризнат, натрапен
самоизмама — измама, самоообльщение, самозалъгване, илюзия
самоизтезание — самоизмъчване, измъчване, угризение, тормоз
самоизтребление—самоунищожение, убийства, избиване, самоизбиване
самоинициатива —инициатива, предприемчивост, почин, самодейност, жест, разпоредителност, начинание
самокритика — самооценка, самоанализ, критика, самонаблюдение, самоконтрол
самолет — аероплан
самоличност — идентичност
самолюбие — себелюбие, егоизъм, нарцизъм (*книж.*) ‖ надменност, гордост, самообожаване, самовъзхищение

самомнителен — самолюбив, самонадеян, самоуверен ‖ високомерен, горд, упорит, твърд

самомнителност — самолюбие, самонадеяност, самоувереност ‖ високомерие, гордост, упорство

самонадеян — самоуверен, безстрашен, мъжествен, сърцат, решителен, смел, неустрашим, непоколебим, твърд, безстрашен, дързък ‖ горд, надменен, високомерен, тщеславен, самомнителен, нагъл (*книж.*), надут (*разг.*)

самонадеяност — смелост, решителност, самоувереност, непоколебимост ‖ самомнителност, презрителност, надменност, самолюбие, гордост, дързост, нахалство, арогантност

самообладание — спокойствие, хладнокръвие, присъствие на духа, равнодушие, хладина, студенина, сдържаност, невъзмутимост

самооблъщавам се (*остар.*) — самозалъгвам се, мамя се, самоизмамвам се, залъгвам се, правя си илюзии, лаская се от мисълта (*книж.*)

самообразован — самоук, ученолюбив, любознателен, автодидакт (*книж.*)

самообразование — самообучение

самоограничение — въздържание, въздържаност, сдържаност, ограничение

самоопределение — независимост, свобода

самоопределям се — обособявам се, отделям се, изолирам се

самоотбрана — самозащита, защита, отбрана

самоотвержен (*книж.*) — безстрашен, неустрашим, смел, доблестен, себеотрицателен (*книж.*), решителен, сърцат, героичен, мъжествен, безбоязнен (*книж.*), храбър, войнствен, дързък, юначен

самоотверженост (*книж.*) —безстрашие, неустрашимост, смелост, решителност, храброст, сърцатост, доблест, кураж, себеотрицание (*книж.*), мъжество, подвиг, героичност, героизъм, дързост

самопожертвуване — саможертва, жертва, жертвуване, жертвеност (*книж.*), саможертвеност (*книж.*), себеотрицание (*книж.*), всеотдайност, преданост, отричане

саморазправа — разпра, разправа, самоуправство, кавга, свада, караница (*разг.*), спор, крамола, бой

саморасъл — (*вж.*) самобитен

самостоен — (*вж.*) самостоятелен

самостойност — (*вж.*) самостоятелност

самостоятелен — самостоен, независим, свободен, автономен, отделен ‖ самоинициативен, проявяващ самоинициатива, разпоредителен

самостоятелност — самостойност, независимост, свобода, автономия

самосъзнание — съзнание, осъзнаване, опомняне

самосъхранение — защита, самозащита, запазване, самозапазване

самота — уединение, усамотение, усамотеност, самотност, самотия (*разг.*) ‖ мъртвило, пустош

самотек (*книж.*) — безплановост, стихийност, неорганизираност, хаотичност (*книж.*)

самотен — уединен, усамотен, изолиран, отделен, отстранен, изоставен, напуснат, пустинен, непристъпен, непосещаван ‖ сам, самотник, оттеглил се, затворен в себе си, вглъбен, вдълбочен, замислен

самотия (*разг.*) — (*вж.*) самота

самотник — уединен, усамотен, самотен ‖ отшелник (*църк. остар.*), монах, пустинник (*църк. остар.*)

самотност — самота, усамотение, уединение, безлюдие (*книж.*), безлюдност (*книж.*)

самоубивам се — убивам се, слагам край на живота си, посягам на живота си, посягам на себе си

самоуверен — самонадеян, решителен, смел, непоколебим, неустрашим, безстрашен, дързък, нагъл (*книж.*) ‖ самомнителен ‖ сигурен, убеден

самоувереност — самонадеяност, кураж, смелост, дързост, решителност, безразсъдство ‖ самомнителност (*книж.*), надменност, апломб (*книж.*) ‖ сигурност, увереност
самоук — самообразован, автодидакт (*книж.*)
самоунижение — угодничество, угодливост, сервилност (*книж.*), раболепие, подлизурство, низкопоклонничество (*книж.*), докарване, унижение, подмазване (*разг.*), мазнене (*разг.*)
самоуправителен — автономен, самостоен, независим, свободен ‖ самоволен
самоуправление — автономия, самоуправа
самоуправство — самоволие, безотговорност, безчинство, саморазправа
самоуспокоение — спокойствие, безучастие, равнодушие ‖ лекомислие, лекомислена увереност, оптимизъм
самохвалец — фанфарон (*разг.*), надут (*разг.*), хвалипръцко (*разг.*), бабаит (*разг.*), самохвалко
самохвалство — хвалба, фанфаронство (*разг.*), надутост (*разг.*), горделивост, едри приказки (*разг.*), големи приказки (*разг.*), големи думи (*разг.*)
сан (*остар.*) — ранг, положение, служба, чин, звание, достойнство, удостояване
сангвиничен (*книж.*) — жизнерадостен, жизнен, весел, радостен, жив, бодър, доволен, безгрижен, пъргав, буен, подвижен, експанзивен
сандърдисвам (*нар.*) — принуждавам, насилвам, заставям
санитарен — здравен, хигиеничен, медицински ‖ здравословен
санким (*разг.*) — впрочем, така да се каже, дето ще рече, всъщност, и тъй, при това
санкционирам (*книж.*) — потвърдявам, одобрявам, утвърдявам, конфирмирам (*книж.*), удостоверявам, узаконявам, легализирам
санкция — наказание, присъда, отговорност, принуда, репресия ‖ одобрение, потвърждение
сановник (*остар.*) — жрец, свещеник, духовник, велможа
сантиментален — прочувствен, емоционален, трогателен, трогващ, покъртителен, чувствителен, романтичен
сантименталнича (*книж.*) — разнежвам се,разчувствувам се, трогвам се, затрогвам се, развълнувам се, покъртвам се
сантименталност (*книж.*)— прочувственост, романтика, нежност, разнеженост, патетичност, емоционалност, чувствителност
сапикасвам(*нар.*)—зървам,съглеждам, съзирам, забелязвам, виждам, танадисвам (*диал.*), откривам
сарахош (*нар. остар.*) — пияница
сардонически (*книж.*)— саркастичен
сарказъм (*книж.*) — подигравка, присмех, насмешка, язвителност, хапливост, жлъч, злоба, ирония, шега, гавра, играчка
саркастичен (*книж.*) — подигравателен, насмешлив, язвителен, остър, хаплив, жлъчен, сардонически, сатиричен, злобен, ироничен
сатана — демон, дявол, зъл дух ‖ (*прен.*) коварен, пъклен, злобен, зъл
сатанински — пъклен, адски, демонски, демоничен, дяволски ‖ (*прен.*)жесток, безчовечен, нечовешки, коварен, зъл, лош, ненавистен, зверски
сателит — придружник, спътник
сатира — хумор, ирония, изобличение, осмиване, присмех, пасквил, памфлет
сатиричен — язвителен, подигравателен, саркастичен, изобличителен
сатрап — деспот, тиран ‖ (*прен.*) насилник, подтисник, самовластник, господар ‖ жесток, кръвожаден
сатрапия — (*прен.*) насилничество, самовластие, подтисничество ‖ жестокост, свирепост, кръвожадност

сатър — брадва, топор, секира, балтия (*нар.*)
сащисвам (*разг.*) — изумявам, обърквам, забърквам, замайвам, зашеметявам, смайвам, залисвам, сепвам (*нар.*), вцепенявам
сбарвам (*разг.*) — пипвам, залавям, хващам, сграбчвам, стисвам, улавям, скепцвам (*диал.*), докопвам, напипвам, набарвам (*разг.*), спипвам (*разг.*), улучвам ‖ изненадвам, сюрпризирам
сбирило (*диал.*)—множество, стечение, тълпа, навалица, многолюдие, наплив
сбирка — колекция, подбор ‖ антология, христоматия
сбирщина — смес ‖ сган, разпасана команда (*разг.*), пасмина (*разг.*), от кол и от въже (*разг.*), тълпа, множество, група, многолюдие, навалица
сбит — съкратен, къс, кратък, стегнат, отсечен, резюмиран ‖ ясен, категоричен, изразителен, лаконичен ‖ плътен, набит, сгъстен, кондензиран, компактен
сближавам — приближавам, съединявам, присъединявам, допирам, слепям, поставям в съприкосновение (*книж.*), събирам, прилепям, долепям, доближавам, свързвам ‖ сприятелявам
сближавам се — сприятелявам се, свързвам се, сдушавам се, ставам близък, интимнича, завързвам връзки (приятелство)
сближение — близост, контакт, допир, връзка, съприкосновение (*книж.*), общуване, дружба, общение (*книж. остар.*) ‖ опознаване ‖ сплотеност, единство, единение
сблъсквам се — натъквам се, срещам се, докосвам се, изпречвам се, намирам се пред ‖ удрям се, сбивам се, влизам в колизия (*книж.*) ‖ (*прен.*) виждам, забелязвам
сблъскване — (*вж.*) сблъсък
сблъсък — удар, тласък, напън, сътресение ‖ стълкновение, сблъсване, схватка, битка, колизия (*книж.*)
сбор — сума ‖ натрупване, стечение ‖ тълпа, множество, маса
сборище — център, сбирило (*диал.*)
сборен — съставен, групов, общ, задружен ‖ средищен, събирателен, централен
сбръчкан — сбърчен, сгърчен, нагърчен, набръчкан
сбръчквам — набръчквам, сгърчвам, гърча, нагъвам, гъна, сгъвам
сбутан (*разг.*) — непривлекателен, неприветлив, схлупен, неугледен, невзрачен (*книж.*), смачкан, грозен, некрасив
сбутвам (*разг.*) — бутам, натискам, насилвам, намествам, смачквам, посбутвам, ръгам, сръгвам, мушвам, смушквам, побутвам
сбъдвам се — случвам се, настъпвам, идвам, изпълнявам се, осъществявам се, реализирам се (*книж.*), ставам, съвпадам, съгласувам се
сбъден (*диал.*) — упорит, инат (*разг.*), твърдоглав, неотстъпчив, опърничав, опак (*разг.*), непреклонен, категоричен
сбъднат — осъществен, реализиран (*книж.*), изпълнен, станал
сбъркал съм — виновен съм, не съм прав, греша, сгрешил съм, (*вж.*) сбърквам
сбъркан — сгрешен, погрешен, неправилен, забъркан
сбърквам — греша, сгрешавам, провинявам се, бъркам, забърквам, правя грешка, прегрешавам, виновен съм, не съм прав
свада — разпра, спор, кавга, саморазправа, разправия, караница (*разг.*), крамола, бой, сбиване, разрив
свадлив — предизвикателен, раздразнителен, дразлив, заядлив, драка (*разг.*), язвителен, жлъчен, хаплив, зъбат (*разг.*), сръдлив, нервен, оскърбителен, агресивен
свален — повален, съборен, катурнат, камбичнат (*диал.*), смъкнат, снет, свлечен ‖ (*прен.*) понижен, деградиран, унижен, снет от пост (служба), уволнен

свалям — повалям, събарям, катурвам, срутвам, смъквам, снемам, свличам ‖ (*прен.*) деградирам, понижавам, снижавам, снемам от пост (служба), уволнявам
сварвам — заварвам, изненадвам, сюрпризирам, намирам, срещам, виждам, сбарвам (*разг.*), спипвам (*разг.*) ‖ успявам, вреждам се (*разг.*)
сватба — женитба, брак
сватбен — брачен, женитбен, съпружески
сведен — намален, ограничен, редуциран (*книж.*), докаран до
сведение — новина, вест, информация, справка, знание, познание, данни, известие, уведомление, донесение, съобщение
сведоча (*книж.*) — свидетелствувам, засвидетелствувам, показвам, соча, говоря
сведущ — запознат, компетентен, вещ, опитен, умел, способен, начетен, знаещ, познавач
свеж — освежен, опреснен ‖ хладен, прохладен ‖ (*прен.*) пресен, нов, млад, ведър, лазурен (*поет.*), пролетен, чист ‖ здрав, бодър, неувяхнал
свеждам — навеждам, смъквам, наклонявам ‖ събирам, приближавам, съединявам ‖ довеждам, докарвам
свеждам до — намалявам, ограничавам, съкратявам, смалявам, смъквам, редуцирам (*книж.*)
свежест — прохлада, преснота, чистота, ведрина, лазур (*поет.*) ‖ (*прен.*) пролет
свезка — свитък, брошура, книжка, том
свенлив — срамежлив, стеснителен, срамлив, саможив, затворен ‖ нерешителен, несмел, плах, боязлив ‖ (*прен.*) свит, несръчен, вързан (*разг.*)
свенливост — срам, свян, стид (*остар.*), стеснение, скромност, стеснителност, смущение, свитост ‖ нерешителност, несмелост, боязън (*книж.*), боязливост
свеня се — срамя се, срамувам се, срам ме е, свян ме е, изпитвам свян (срам), стеснявам се, засрамвам се, посвенявам се, смущавам се, не смея
сверка — проверка, справка, сличаване
сверявам — сравнявам, проверявам, приравнявам, сличавам
свѐстен — смислен, умен, разумен, здравомислещ, трезвен, съзнателен, разбран ‖ порядъчен, редовен, на място, морален, благоприличен, пристоен, честен, почтен
свестявам се — идвам (дохождам) в съзнание, оборавям се (*диал.*), идвам на себе си, съвземам се, опомням се, събуждам се, пробуждам се, идвам в съзнание, отрезнявам, окопитвам се
свет — свещен, благочестив, праведен, религиозен
светило — слънце, фар, звезда, светлина ‖ (*прен.*) знаменитост, величие, именитост ‖ прочут
светиня — храм, обител, олтар, реликва
светкавица — мълния, гръм, гръмотевица, трескавица (*диал.*)
светкавичен — мълниеносен, гръмовит ‖ (*прен.*) бърз, стремителен, мигновен, устремен ‖ внезапен, неочакван, изненадващ
светкавично — стремително, вихром, като вихър, като светкавица, бързо ‖ внезапно, изневиделица, неочаквано, изненадващо
светлея — (*вж.*) светя
светлив — (*вж.*) светъл
светлик — (*вж.*) светлина
светлина — виделина, светло, виделo (*диал.*), светлик, ден ‖ искра, заря, проблясък, зрак (*поет.*)
светлист — (*вж.*) светъл
светлочервен — румен, розов, ален, пурпурен, червен
световен — светски, мирски, миров, всесветски, всемирен, вселенски, универсален, международен, интернационален
светоглед — мироглед, възглед, взгляд (*остар.*), мировъзрение (*книж.*), възрение (*остар.*), схващане, разбиране, мнение, поглед

светотат — осквернител, богохулник, нечестивец, хулиган

светотатствен — богохулен, осквернителен, кощунствен, нечестив, хулигански

светотатство — осквернение, поругание, кощунство, гавра, подигравка, богохулство, нечестивост, оскърбление, хулиганство

светски — световен, миров, всесветски ‖ нерелигиозен ‖ суетен

светъл — блестящ, светлист, сияен, лъчезарен (*поет.*), лъчист, бляскав, искрящ, светлив, лъскав, ясен ‖ (*прен.*) радостен, тържествен, весел, хубав, непомрачен

светя — светлея, блестя, сияя, лъщя, искря, пламенея, проблясвам, изгрявам, изпускам лъчи ‖ мъждея, мъждукам

свечерява се — мръква, стъмнява се, здрачава се, притъмнява, става тъмно, става късно, настава вечер

свещен — свет ‖ традиционен, обичаен ‖ скъп

свещеник — духовник, поп, пастор, проповедник, монах, свещенослужител, изповедник ‖ жрец

свещенодействие (*книж.*) — богослужение, обред

свещенодействувам (*книж.*) — извършвам богослужение ‖ благоговея

свещенослужител — (*вж.*) свещеник

свивам — сгъвам, превивам, прегъвам, вгъвам, извивам, кривя, изкривявам ‖ ломя, чупя, преломявам, сломявам, пречупвам ‖ завивам, кръшвам (*разг.*)

свиден — мил, любезен, обичен, любим, драг, скъп, ценен, приятен

свидетел — очевидец, зрител, присъстващ, наблюдател, слушател

свидетелство — удостоверение, документ, доказателство, данни

свидетелствувам — сведоча (*книж.*), показвам, соча, явявам (*остар.*), удостоверявам, потвърждавам, давам показания

свиди ми се — не ми се дава, досвидява ми се, посвидява ми се, поскъпявам се, проявявам скъперничество, пестя ‖ свидно ми е, скъпо ми е

свидлив — пестелив, скъпернически, стиснат (*разг.*), стислив (*нар.*), сметкаджия (*разг.*), сметкайджийски (*разг.*)

свидливост — скъперничество, стиснатост (*разг.*), стисливост (*нар.*), сметкаджийство (*разг.*), цигания (*разг.*)

свиждане — среща, рандеву (*остар.*), визита, аудиенция (*книж.*)

свикан — повикан, призован, поканен, приканен

свиквам — привиквам, навиквам, приучвам се, нагаждам се, обръгвам, приспособявам се, добивам навик, попривиквам, претръпвам (*разг.*)

свиквам — каня, поканвам, призовавам, повиквам, привиквам (*диал.*), зова, приканвам, викам

свикнал — привикнал, навикнал, приспособен, алашик (*разг.*)

свинкс — (*прен. книж.*) загадка, тайна, енигма

свинщина — свинство, скотщина, животинство, мръсотия, нечистотия ‖ мизерия, гадост, низост, безчестие

свиня — прасе, шопар ‖ дебел, шишкав (*разг.*), тлъст ‖ (*прен.*) мръсник, мизерник

свирам се — завирам се, мушкам се, пъхам се, намествам се, настанявам се, намърдвам се, намъквам се, загнездям се, приютявам се, гуша се, сгушвам се, затайвам се, притайвам се, скривам се, укривам се, тая се, въвирам се

свиреп — яростен, лют (*нар.*), зверски, жесток, безчовечен, кръвожаден, кръвнишки, варварски, безжалостен, нечовечен, разярен, бесен, брутален

свирепост — жестокост, ярост, кръвожадност, безчовечност, зверство, варварство, бруталност ‖ сатрапия

свирепствувам – беснея, вилнея, вилнувам, буйствувам, лудувам, безчинствувам, варварствувам, изпадам в ярост, върша жестокости, освирепявам, побеснявам

свирка — пищялка (*нар.*), пискун (*диал.*)

свирня — свирене, пищене

свиря — пищя, скрибуцам (*разг.*), стържа (*разг.*) ‖ свистя

свит — крив, изкривен, превит, прегънат, сгънат ‖ (*прен. разг.*) срамежлив, свенлив, скромен, стеснителен, затворен, саможив, необщителен, вързан (*разг.*), ограничен, несръчен, смърлушен (*разг.*), омърлушен

свита — кортеж (*книж.*)

свитост —ограниченост, затвореност, стеснителност, срамежливост, свенливост, необщителност

свитък — книга, том, брошура, свезка, тетрада

свличам — събарям, смъквам, катурвам (*разг.*), камбичвам (*диал.*), свалям, снемам, повалям, срутвам ‖ (*прен.*) обирам, грабя, ограбвам, заграбвам, крада

свличам се — смъквам се, слизам, падам

свобода — независимост, самостоятелност, самостойност, автономия, еманципация ‖ волност, воля, полет, неограниченост, слободия (*нар.*)

свободен — независим, автономен, самостоен, самостоятелен, независещ ‖ вакантен, незает, на разположение, празен, айляк (*разг.*) ‖ непринуден, естествен, доброволен, драговолен (*остар.*), безпрепятствен ‖ невъздържан, неограничен, развързан, еманципиран, охолен, волен (*поет.*), безгрижен, нехаен

свободно — без ограничение, безпрепятствено, независимо, самостойно, самостоятелно, по воля, волно (*поет.*), охолно, неограничено, на простор ‖ непринудено, естествено

свободолюбив — свободомислещ, демократичен, прогресивен, либерален, напредничав, либералистичен, свободен, волен (*поет.*)

свободомислещ — (*вж.*) свободолюбив ‖ нерелигиозен, атеист, безбожник

сводник — пезевенк (*разг.*), развратник

своеволен — самоволен, произволен, без разрешение, самоуправнически ‖ безчинен, безнаказан, безотговорен, разпуснат, вироглав (*разг.*), непослушен, непокорен ‖ своенравен, оригинален, особен, капризен

своеволие — безчинство, волност, свобода, самоволие, самоуправство, саморазправа, непослушание, непокорство, произвол, безотговорност, безнаказаност, разпуснатост, слободия (*нар.*), вироглавство (*разг.*)

своеволнича — безчинствувам, произволнича (*книж.*), вироглавствувам (*разг.*), разигравам си коня (*разг.*)

своеволно — самоволно, на своя глава (*разг.*), на сама глава, без разрешение, произволно ‖ безчинно, безотговорно, безнаказано

своевременен — ненавременен, удобен, сгоден, благоприятен, уместен, с време (*нар.*)

своевременно — с време (*нар.*), навреме, тъкмо, овреме (*нар.*), отрано

своего рода (*разг.*) — особен, отделен, бамбашка (*разг.*), особняк, оригинален

своенравен — маниак, чуден, оригинален, капризен, упорит, чудноват, особен, своеобразен, странен, куриозен, опърничав (*разг.*), дръпнат (*разг.*), неразбран, опак (*разг.*), ни се води ни се кара (*разг.*), терсене (*разг.*), своего рода

своенравие — странност, мания, каприз, упоритост, опърничавост (*разг.*), оригиналност, лудост, фантазия, прищявка, нелепост

своенравнича — оригиналнича, своеобразнича, капризнича, показвам се особен, съм екстравагантен (*книж.*)

своеобразен — самобитен, оригинален, особен, странен, необикновен, бамбашка (*разг.*), екстравагантен

(*книж.*), своенравен, особняк, своего рода, саморасъл, самороден, чудноват, капризен

своеобразие — своеобразност, особеност, характерност, специфичност, оригиналност, типичност

своеобразнича — (*вж.*) своенравнича

своеобразно — особено, по своему, самобитно, оригинално, бамбашка (*разг.*), необикновено, не като другите

свой — личен, собствен, частен, субективен, и роднина, близък, околен, ближен (*остар.*), доверен

свойски — по роднински, фамилиарно, интимно, между свои

свойствен — присъщ, отличителен, характерен, типичен, индивидуален, личен, специфичен, особен, оригинален

свойство — качество, същина, природа, белег, особеност, характерност, атрибут (*книж.*), характерен белег, отлика, различие, характер, признак, способност

своя (*нар.*) — засвоявам (*нар.*), обсебвам, завземам, завладявам, обземам, присвоявам, заграбвам, усвоявам притежавам, собственик съм, имам, държа

свръх — върху, отгоре, на, над ‖ въпреки, вън от, извън, в повече

свръхестествен — необикновен, извънреден, свръхчовешки, магически, грамаден, неимоверен

свръхчовешки — свръхестествен, нечовешки, извънреден, необикновен, неимоверен, гигантски, исполински, титаничен (*книж.*)

сврян — заврян, пъхнат, мушнат, наместен, настанен, загнезден, сгушен, притаен, затаен, скрит, укрит, прикрит, схлупен, прихлупен

свързан — завързан, съединен, неразделен, неотлъчен, неделим, включен, присъединен, скачен, притурен, прикрепен, привързан, добавен, неразлъчен, сближен, слян, слят ‖ верижен, последователен ‖ обвързан, задължен, ангажиран

свързвам — завързвам, обвързвам, доближавам, приближавам, долепям, скачвам, съединявам, сближавам, присъединявам, прибавям, притурям, причислявам, включвам, събирам, сливам, комбинирам ‖ обуславям, поставям в зависимост

свързвам се — (*вж.*) свързвам; обвързвам се, задължавам се, ангажирам се

свърталище — обиталище, убежище, гнездо ‖ център ‖ котило, вертеп

свъртам се (*разг.*) — застоявам се, задържам се, оставам, намирам се, стоя, навъртам се (*разг.*), понавъртам се (*разг.*), обикалям, спирам се, въртя се

свършвам — довършвам, привършвам, попривършвам, завършвам, позавършвам, приключвам, изпълнявам, доправям, дотъкмявам, изработвам, произвеждам, изкусурявам (*разг.*), доизкусурявам (*разг.*), доработвам ‖ изчерпвам, ликвидирам, прекратявам, преставам, преустановявам, слагам край, довеждам докрай, окончавам (*остар.*) ‖ умирам, изчезвам

свършвам се — (*вж.*) свършвам; пресеквам, привършвам се, изчерпвам се, преставам, прекратявам се ‖ изхабявам се

свършек — завършък, край, финал ‖ заключение, резултат, разрешение, развръзка, развязка (*остар.*)

свършен — довършен, завършен, доизкаран, изработен, изпълнен, готов, приготвен ‖ преустановен, прекратен, спрян, ликвидиран

свършен съм (*разг.*) — свършено е с мене (*разг.*), застрашава ме опасност, загубен съм, загивам, ликвидиран съм

свършил (*разг.*) — негоден, не го бива (*разг.*), изпял си песента (*разг.*), изхабен

свян — (*вж.*) свенливост

свяст — съзнание, съвест ‖ ум, разум, разсъдък, умисъл ‖ зрелост, трезвеност, съзнателност

свястно — умно, разумно, смислено, мъдро, трезво
свят—вселена, мир,всемир (*поет.*), природа, земя, всесвят (*книж.*),универс ‖ (*прен.*) област, сфера, среда
сгазвам — газя, тъпча, мачкам, смачквам, нагазвам, прегазвам, стъпквам, премазвам, сплесквам, смазвам, унищожавам ‖ (*разг.*) смъмрям, сгълчавам, хокам, нахоквам, наругавам, скарвам се, ропам (*диал.*), сропвам се (*диал.*)
сган — сбирщина, сбор, множество, паплъч, тълпа, наплив, стечение, маса, пълчище
сгащвам (*разг. грубо*) — изненадвам, залавям, улавям, хващам, впримчвам, хващам в клопка, загащвам, заграждам
сглобявам — съставям, нагласявам, стъкмявам, събирам, съединявам, затягам, притягам, снаждам, скалъпвам (*разг.*)
сгнивам — (*вж.*) прогнивам
сговор — сговорчивост, съгласие, дружност, задружност, сплотеност, взаимност, взаиморазбирателство, разбирателство,единодействие,единомислие (*книж.*), единодушие (*книж.*) ‖ съюз
сговорвам се — сдумвам се (*нар.*), наговорвам се, уговарвам се, съгласувам се, надумвам се (*нар.*), уричам се, уславям се, споразумявам се, спогаждам се
сговорен — сговорлив, съгласен, дружен, задружен, единен, сплотен, единодушен (*книж.*)
сгода (*нар.*) — удобство, леснина, леснота, начин, модус, средство, усул (*разг.*) ‖ случай, момент, оказион, съвпадение
сгоден — удобен, благоприятен, подходящ, навременен, своевременен, благовременен (*книж. остар.*), целесъобразен ‖ приемлив, износен, на сметка ‖ приятен, комфортен, лесен
сгорещявам — (*вж.*) сгрявам
сграбчвам — хващам, пипвам, залавям, улавям, стисвам, сбарвам, докопвам, скепцвам (*диал.*), скопчвам, склещям, грабвам
сграда — здание, постройка, къща, жилище
сграждам — (*вж.*) съграждам, вграждам
сгрешавам — греша, бъркам (*разг.*), объркавам, сбърквам ‖ прегрешавам, правя грешка, провинявам се, престъпвам, нарушавам
сгрешен — погрешен, грешен, сбъркан, неправилен, неточен, неверен
сгризвам — прегризвам, схрусквам, сяждам, схапвам, прогризвам, прояждам, хапя, захапвам, нахапвам, прехапвам, разяждам
сгромолясвам — прекатурвам, събарям, строполясвам, сривам, срутвам, смъквам, свалям, повалям, камбичвам (*диал.*) ‖ разрушавам, разстройвам, порутвам
сгромолясвам се — падам, пропадам, провалям се, прекатурвам се, сривам се, катурвам се, строполясвам се, рухвам, продънвам се, затъвам, повалям се ‖ свършвам, загивам, изчезвам
сгрупирвам — събирам, съединявам, съсредоточавам, натрупвам, централизирам ‖ групирам, подреждам, редя, разпределям, съставям
сгрявам — затоплям, горещя, сгорещявам, нагорещявам, грея, загрявам, нагрявам, топля, стоплям ‖ разпалвам, възпламенявам ‖ (*прен.*) възбуждам, въодушевявам
сгушен — (*вж.*) сврян
сгъвам — огъвам ‖ дипля, сдиплям, гъна, прегъвам, нагъвам, превивам, свивам, плисирам ‖ изкривявам, пречупвам, преломявам, извъртам
сгълчавам — гълча, смъмрям, мъмря, хокам, укорявам, карам се, скарвам се, наругавам, навиквам (*нар.*), натяквам, нагрубявам, нахоквам, ропам (*диал.*), сропвам се
сгънат — нагънат, прегънат, сдиплен, надиплен, свит
сгъстен — сбит, плътен, кондензиран, стегнат, натрупан, струпан

сгъстявам — уплътнявам, кондензирам ‖ стягам, сбирам, прибирам, събирам, струпвам ‖ сплотявам, обединявам, концентрирам

сделка — гешефт, спекула ‖ договор, покупко-продажба, вземане-даване (*разг.*), пазарлък (*разг.*)

сдиплен — (*вж.*) сгънат

сдиплям — (*вж.*) сгъвам

сдобивам — снабдявам, доставям, продоволствувам

сдобивам се — придобивам, снабдявам се, продоволствувам се, притежавам, добивам, имам вече, запасявам се, получавам, ставам собственик, купувам, спечелвам

сдобрявам се — помирявам се, подобрявам отношенията си, спогаждам се

сдробявам — дробя, надробявам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), разкъсвам, разпокъсвам, поразкъсвам, кълцам, скълцвам, накълцвам, режа, нарязвам, разрязвам, сека, насичам, стривам, правя на прах, ситня, наситнявам, правя на ситно (*разг.*)

сдружение — дружество, корпорация, компания, съюз, общество

сдумваме се — сговарваме се, уговарваме се, наговарваме се, споразумяваме се, уричаме се, съгласуваме се

сдушавам се — сближавам се, сприятелявам се, свързвам се, интимнича, фамилиарнича, ставам близък, разбирам се, споразумявам се

сдъвквам — издъвквам, изяждам, схрусквам, изхрусквам, сяждам, сгризвам, прегризвам, хрупам, схрупвам, изхрупвам, захапвам

сдържам се — стърпявам се, търпя, въздържам се, резервирам се (*книж.*), възпирам се, обуздавам се, владея се, овладявам се, озъптявам се (*разг.*), слагам си юзда (*разг.*)

сдържан — въздържан, резервиран (*книж.*), критичен, умерен, скромен, затворен, дискретен (*книж.*), пасивен, спокоен, кротък

сдържаност — въздържаност, въздържание (*книж.*), резервираност (*книж.*), умереност, скромност ‖ самоограничение, въздържание (*книж.*) ‖ самообладание, хладнокръвие, спокойствие ‖ дискретност (*книж.*)

сдърпваме се — спречкваме се, скарваме се, влизаме в разправия

сеанс (*книж.*) — заседание, събрание

себелюбец (*книж.*) — себелюбив (*книж.*), самолюбив, егоист, самомнителен ‖ горделив, високомерен

себелюбие (*книж.*) — самолюбие (*книж.*), себеобич (*книж.*), егоизъм, самомнителност ‖ надменност, високомерие, гордост, самонадеяност

себеотрицание (*книж.*) — всеотдайност, саможертва ‖ самоотверженост (*книж.*), доблест, безстрашие, неустрашимост, героизъм, мъжество, смелост, решителност, сърцатост, храброст, кураж, дързост дръзновение (*остар.*)

себеотрицателен (*книж.*) — (*вж.*) безстрашен

себичен (*книж.*) — егоистичен, себелюбив (*книж.*), самолюбив (*книж.*), самомнителен

себичност (*книж.*) — егоизъм, себелюбие (*книж.*), самолюбие (*книж.*), самомнителност (*книж.*)

севда (*нар.*) — любов ‖ симпатия, любима, избраница

сега — в тоя час, в тоя момент, сега засега, днес, днес за днес, сегичка (*нар.*), сегинка (*нар.*), тозчас, веднага, бързо, понастоящем (*книж.*), в настоящия момент, в настояще време (*книж.*), нине (*остар.*)

сегашен — настоящ, съвременен, днешен, актуален, насъщен (*книж.*)

сегиз-тогиз (*разг.*) — от време на време, понякога, не винаги, не постоянно, рядко, нарядко, на промеждутъци, периодически, навремени (*нар.*), постепенно

седмица — неделя (*разг.*)

сезон — годишно време

сеир (*разг.*) — гледка, зрелище || зяпане, гледане
сека — разсичам, разрязвам, пресичам, прерязвам, разполовявам, разпарчавам (*диал.*), напарчавам (*диал.*), разкъсвам
секвам (*нар.*) — пресеквам (*нар.*), преставам, спирам, запирам, преустановявам, прекъсвам, свършвам || пресъхвам, пресушавам се, не тека
секвестър — възбрана, запор, опис
секира — брадва, сатър, топор, балтия (*нар.*)
секрет — тайна, дискретност (*книж.*), поверителност || загадка, енигма
секретен — таен, поверителен, доверителен, скрит, дискретен (*книж.*), конфиденциален (*книж.*) || анонимен || интимен, личен, частен
сексапил — привлекателност, съблазън, съблазнителност, възбудителност, чар
сексуален — полов, чувствен, похотлив, еротичен, сластен, сладострастен
сексуалност — половост, похот, похотливост, чувственост, еротика, сласт, сладострастие
секта — група, фракция, крило, секция
сектант — разколник, разцепник, отцепник, фракционер, еретик || догматик, доктринер, ограничен, тесногръд
сектантство — отцепничество, разколничество, фракционерство, сепаратизъм, груповщина (*разг.*) || догматизъм, доктринерство, ограниченост, тесногръдие
сектор — отдел, бранш, ресор, ведомство, отрасъл, участък, клон, подразделение, част, район, зона, местност || обсег, обхват
секция — (*вж.*) сектор
селекциониран (*книж.*) — подбран, избран, отбран, сортиран
селище — поселище, заселище, град, населено място
селяшки (*остар. грубо*) — груб, недодялан, дебелашки (*разг.*), просташки, баналеи, тривиален (*книж.*), селяндурски (*остар. грубо*)
селящина (*остар. грубо*) — простащина, недодяланост, грубост, простотия, дебелащина (*разг.*)
семе — семка, ядка, кокичка, костилка || зародиш, зачатък, кълн, наченка
семеен — фамилен, кръвен, наследствен, вроден || домашен, къщен
семейство — фамилия, домочадие (*остар.*), челяд (*нар.*) || (*прен.*) дом, огнище, домакинство, къща
семка — (*вж.*) семе
сензация — събитие, произшествие, приключение, шум, скандал, злоба на деня (*разг.*), злободневие, чудатост
сенчест — засенчен, безслънчев, залесен, горист || хладен, прохладен
сепаратизъм (*книж.*) — отцепничество, разколничество, фракционерство, фракционизъм, сектантство, груповщина (*разг.*) || разцепление, раздор, несъгласие, ежба
сепвам се (*нар. разг.*) — трепвам, стряскам се, изплашвам се, изненадвам се, смущавам се, събуждам се, пробуждам се || съвземам се, отрезнявам, осъзнавам се, идвам на себе си, опомням се, свестявам се
сепнато — стреснато, изплашено, възбудено, раздразнено
сербез (*разг.*) — смел, дързък, решителен, упорит || горд, горделив, надут, нахален
сервиз — прибор
сервилен (*книж.*) — угодлив, угодничав, унизителен, раболепен, коленопреклонен (*книж.*), самоунижаващ се, мазен (*разг.*), страхлив, боязлив, робски, безгръбначен, смирен, послушен || низък, долен, подъл
сервилнича (*книж.*) — угоднича, раболепнича, подмазвам се (*разг.*), усуквам се около (*разг.*), мазня се (*разг.*), унизявам се, самоунизявам се, умилквам се, подмилквам се, любезнича, превивам гръб (*разг.*), подлагам гръб (*разг.*), подлагам се (*разг.*)

сервилност (*книж.*) — сервилничене (*книж.*), раболепничене, раболепие, угодничество, угодливост, самоунижение, унижение, низкопоклонничество (*книж.*), низкопоклонство (*книж.*), подмилкване, подмазване (*разг.*), мазнене (*разг.*) ‖ подлост, низост

сервирам — обслужвам, поднася

сериозен — умен, мъдър, трезвен, зрял, разумен, смислен, задълбочен, неповърхностен, разсъдлив ‖ загрижен, замислен, умислен, съсредоточен ‖ строг, твърд, неотстъпчив, взискателен ‖ важен, тежък, тържествен ‖ значителен, капитален ‖ належащ, наложителен, безусловен

сериозност — важност, значителност, значение ‖ тържественост, важност, помпозност (*книж.*), официалност ‖ загриженост, грижа, съсредоточеност ‖ строгост, твърдост, неотстъпчивост ‖ трудност, мъчнотия

серия — ред, верига, редица, върволица, низ, последователност, цикъл (*книж.*), поредица

серсем (*разг.*) — серсемин (*разг.*), глупав, гламав (*разг.*), малоумен, слабоумен, бунак (*разг.*), будала (*разг.*), абдал (*разг.*), ахмак (*разг.*), лапнишаран(*разг.*), лапнимуха (*разг.*), завеян (*разг.*), зяпльо (*разг.*), хапльо (*разг.*), безумен, налудничав,

серт (*разг.*) — лют, остър, сарп (*нар.*) ‖ (*прен.*) твърд, строг, суров, груб, зъл, нервен, избухлив, сприхав

сетен (*нар.*) — последен, краен, прощален, финален, послешен ‖ лишен

сетивен — осезателен, чувствителен

сетиво — сетивен орган ‖ ӯсет, усещане, осезание, чувство

сетне (*нар.*) — (*вж.*) после

сетнешен (*нар.*) — (*вж.*) послешен, късен

сетнина (*нар.*) — последица, следствие, последствие, резултат, край, изход ‖ бъднина, бъдеще

сеч — клане, убийства, кръвопролитие ‖ касапница (*прен. разг.*)

сече му умът (*разг.*) — разсъждава, мисли, умен е, има ум (*разг.*), размишлява, сече му пипето (пипката) (*разг. ирон.*)

сечивò — инструмент, апарат, уред, оръдие, прибор, машина ‖ средство

сешвам (*разг.*) — събирам, съединявам, обвързвам, чифтосвам (*разг.*), събирам по две

сещам се — идва ми на ума, досещам се, подсещам се, припомням си, спомням си, догаждам се, минава ми през ума, хрумва ми, теква ми (*нар.*), наумявам си, измислям, стига ми умът (*разг.*), договеждам се (*нар.*) ‖ разбирам, подразбирам, схващам, прозирам, виждам

сея — засявам, хвърлям семе, садя, засаждам, насаждам, посаждам, насявам, посявам ‖ ръся, сипя, наръсвам, поръсвам, пръскам, хвърлям ‖ разпространявам, разсейвам, разнасям, разхвърлям, разпилявам, разпръсквам ‖ пресявам, пречиствам

сея вражда — насъсквам, настройвам зле, ожесточавам, озлобявам, наежвам, стървя, настървявам

сея смут — вълнувам, безпокоя, плаша, смущавам, тревожа

сигнал — предупреждение, съобщение, подсещане ‖ тревога ‖ знак, белег

сигнален — предупредителен, тревожен

сигнализирам — предупреждавам, съобщавам, отбелязвам, обръщам внимание, давам знак, давам тревога, бия тревога

сигурен — гарантиран, обезпечен, защитен, в безопасност ‖ верен, предан, изпитан, изпробван, проверен, надежден ‖ неминуем, неизбежен, фатален ‖ убеден, уверен, самоуверен, положителен, категоричен ‖ спокоен, хладнокръвен ‖ точен, положителен, абсолютен ‖ достоверен, автентичен, безпогрешен ‖ установен, констатиран, доказан, неоспорим, неатакуем, явен, солиден

сигурно — наистина, наздраво, непременно, неминуемо, едно на ръка (*разг.*), положително, абсолютно, точно, и без друго, и без това ‖ обещано, дадено, в кърпа вързано (*разг.*) ‖ уверено, здраво, твърдо ‖ вероятно, навярно, не е за чудене

сигурност — точност, безпогрешност, положителност ‖ увереност, самоувереност, убеденост, вяра, непоколебимост, категоричност ‖ гаранция, застраховка, осигуровка, обезпечение, залог ‖ безопасност, защитеност

сила — мощ, крепкост, твърдост, здравина, твърдина, издръжливост, отпор, кувет (*нар.*) ‖ енергия, работоспособност ‖ могъщество, надмощие, господство, влияние, авторитет, значение, власт ‖ напрежение, натиск, напън, напор, интензивност (*книж.*) ‖ разгар, развитие ‖ жизненост, жизнеспособност

силая се (*книж. канц.*) — позовавам се, основавам се, базирам се

силен — мощен, могъщ, крепък, як, здрав, корав (*прен.*), твърд, голям, значителен, непобедим, неизтощим, издръжлив, всесилен ‖ интензивен, усилен ‖ снажен, едър, плещест ‖ авторитетен, влиятелен, властен ‖ основателен (*книж.*), убедителен ‖ стихиен, бурен

силно — мощно, могъщо, крепко, здраво, твърдо, здравата (*разг.*) ‖ бързо, усилено, интензивно (*книж.*), с пълна пара (*разг.*), ускорено

силогизъм (*книж.*) — умозаключение, заключение, разсъждение, извод

силом — насила, принудително, насилствено, по принуда, по неволя, задължително, зорлан (*разг.*), от немай-къде (*разг.*), със сила, щеш не щеш (*разг.*)

силует (*книж.*) — профил, очертание, контура, образ, сянка

силя — (*вж.*) насилвам, напирам, натискам

силя се — изсилвам се, напрягам се, пъна се, напъвам се, насилвам се, засилвам се, правя усилия, напрягам сили, старая се, престаравам се, давам си зор (*разг.*), излитам се ‖ наблягам, натискам, тласкам ‖ стремя се, домогвам се ‖ съсредоточавам се, внимавам

символ — знак, белег, образ, девиз, алегория, фигура ‖ емблема, символика (*книж.*), израз, олицетворение (*книж.*)

символизирам (*книж.*) — олицетворявам (*книж.*), въплътявам, изразявам

символичен (*книж.*) — алегоричен, фигуративен ‖ двусмислен

симетричен — съразмерен, пропорционален, хармоничен, правилен

симетрия — съразмерност, пропорционалност, пропорция, хармония, правилност

симпатизирам — съчувствувам, състрадавам, споделям, сърадвам, облажавам

симпатичен — приветлив, обаятелен, очарователен, привлекателен, обичен, обичлив, приятен, мил, ненагледен

симпатия — съчувствие, отзивчивост, одобрение, благосклонност, разположение, благоразположение ‖ приятелство, привързаност, обич, любов, влечение, наклонност

симптом (*книж.*) — признак, знак, белег ‖ знамение, предвестник, предвестие, указание, индикация (*книж.*)

симптоматичен (*книж.*) — знаменателен, ясен, изразителен, красноречив, многозначителен, показателен, индикативен (*книж.*), за отбелязване

симулант (*книж.*) — преструван (*разг.*), престорня (*разг.*), лъжец

симулативен (*книж.*) — привиден, лъжлив, мним, измамлив

симулация (*книж.*) — привидност измама, прикритост

симулирам (*книж.*) — давам вид, преструвам се, преправям се, лъжа, мамя

син — дете, рожба, чадо ‖ наследник, потомък

синджир (*нар.*) — верига, железа, окови ‖ (*прен.*) ярем, робство

синдикат — федерация, съюз ‖ профсъюз ‖ картел, обединение, тръст

синева (*поет.*) — синина, синевина, лазур (*поет.*)

синия (*нар.*) — тава, тепсия (*нар.*)

синоним — дума: равнозначна, равностойна, еднаква по смисъл, едносмислена (*книж.*), сходна, подобна

синонимен — равнозначен, еднозначен, едносмислен (*книж.*), равносмислен (*книж.*), подобен, сходен, тъждествен (*книж.*)

синор (*нар.*) — межда, слог, бразда ‖ (*прен.*) раздел, предел, граница, линия, преграда

синтез (*книж.*) — обобщение, генерализация, дедукция, извод, уеднаквяване

синтезирам (*книж.*) — обобщавам, уеднаквявам, генерализирам, опростотворявам

синур — (*вж.*) синор

сипаница (*нар.*) — шарка, обрив, скарлатина, вариола

сипвам — насипвам, пълня, напълням, наливам, доливам, досипвам, изсипвам, пресипвам, разсипвам, разпилявам ‖ ръся, пръскам, поръсвам, посипвам

сипей — свлачище (*диал.*)

сипе се — вали, навалява, трупа се, слои се, наслоява се, увеличава се

сипкав — ронлив, ровък, трошлив, дребен

сирак — сирота ‖ (*прен.*) сам, изоставен, напуснат, самотен

сиреч — тоест, тъй да се каже, или, с други думи, което ще рече, което ще каже, което значи, демѐк (*диал.*)

сиромах — беден, оскъден, лишѐн ‖ бедняк, бездомник, голтак (*разг.*), фукара (*разг.*)

сиромашия — бедност, оскъдица, немотия, лишение, глад, нищета, фукарлък (*разг.*), фукария (*разг.*), мизерия, нужда, неволя ‖ беднота, беднотия, бедняци

сиромашки — беден, бедняшки, мизерен, оскъден

система — метода, начин, ред, план, съгласуваност, такт ‖ режим, устройство, строй, уредба, порядък ‖ класификация

систематизация — систематика, систематизиране, подреждане, сортиране, класифициране, регламентация, поставяне в ред

систематизирам — подреждам, сортирам, класирам, редя, подбирам, уреждам, нареждам, групирам, сбирам, разпределям, класифицирам, регламентирам

систематизиран — подреден, разпределен, класиран, класифициран, сгрупиран, групиран, сбран, подбран, нареден, поставен в порядък, наместен

систематичен — планомерен, последователен, съгласуван, редовен, правилен, нареден, тактичен, методичен

систематически (*разг.*) — постоянно, редовно, непрекъснато, непрестанно, последователно

системност — планомерност, методичност, плановост, последователност, организираност, ред, правилност

сит — наситен, нахранен, преситен, утолен, уталожен ‖ хранителен, питателен, пищен ‖ (*прен.*) задоволен, доволен, уловлетворен

ситен — дребен, малък, микроскопичен ‖ нищожен, незначителен

ситнеж — ситно, дребно, прах

сито — решето, дармон (*нар.*) ‖ (*прен.*) цедило, цедилка, мрежа

ситуация (*книж.*) — положение, разположение, местоположение, място, позиция, състояние, обстоятелство

сияен — светъл, светлист, блестящ, лъчезарен (*поет.*), лъчист, бляскав, искрометен (*поет.*), искрещ, светлист, лъскав

сияние — светлина, лъчи, блясък, зарево̀ (*нар. поет.*) ‖ великолепие ‖ ореол

сияя — светя, блестя, лъщя, искря, издавам светлина, издавам лъчи, засиявам, просиявам ‖ (*прен.*) доволен съм, радвам се, ликувам (*книж.*)
сказание (*книж остар.*) — предание, легенда, мит, басня, приказка ‖ поверие
сказка — реч, беседа, лекция, доклад, конференция
сказчик — говорител, оратор, беседчик, лектор, докладчик, конферансие (*книж.*)
скала — канара, зъбер, чукар, чал, камък
скалист — каменист, планинист
скалъпен (*разг.*) — скърпен, сглобен, съставен, стъкмен, съшит, комбиниран, нагласен, изфабрикуван (*разг.*) ‖ измислен
скалъпвам — сглобявам, нагласявам, снаждам, скърпвам, закърпвам, съшивам, комбинирам, натъкмявам, стъкмявам, съставям, съединявам ‖ импровизирам, измислям, изфабрикувам
скамейка — пейка
скандал — срам, позор, безобразие, безчестие, маскарлък (*разг. остар.*), резил (*разг.*) ‖ произшествие, сензация, шумна история (случка), гюрултия (*разг.*), шум, нашумяла история
скандален — срамен, позорен, възмутителен
скандализирам (*книж.*) — шокирам, възмущавам, дразня, раздразням
скапвам се (*нар.*) — (*вж.*) гния
скарвам се — хокам, нахоквам, мъмря, смъмрям, гълча, сгълчавам, ругая, наругавам, накарвам се, скастрям, навиквам (*нар.*), натривам носа, накастрям ‖ смразявам се, разсърдвам се, не съм в добри отношения, спречквам се, сдърпвам се
скарваме се — спречкваме се, сдърпваме се, влизаме в разправия, разсърдваме се, смразяваме се
скастрям (*разг.*) — кастря (*разг.*), накастрям, скарвам се, смъмрям, сгълчавам, нахоквам, сконфузвам (*разг.*), конфузя (*разг.*), засрамявам

скачам — рипам (*нар.*), подрипвам (*нар.*), хопвам се (*разг.*), подхепвам се, хвърлям се, подскачам, подскоквам, играя, лудувам
скачвам — закачвам, свързвам, залавям, скопчвам, хващам, съединявам, слепям, залепям
скверен (*книж.*) — гнусен, гаден, долен, противен, отвратителен, мръсен, нечист, неприятен ‖ низък, непристоен, недостоен, срамен, подъл, нечестен, долнопробен, омразен, грозен
сквернословие (*остар. книж.*) — сквернодумство (*остар. книж.*), злодумство, злословие, злоезичие ‖ клеветничество, клевета, донос, набедяване, хула
скверност (*книж.*) — гнусота, отвращение, мръсота, мърсотия, погнуса, гадост, гадност ‖ безчестие, низост, падение
скверня (*книж.*) — мърся, замърсявам, омърсявам, цапам, оцапвам, черня, очерням, петня, опетнявам ‖ безчестя, обезчестявам, озлочестявам ‖ клеветнича, злословя, хуля, охулвам, плюя, оплювам
скелет — кости, останки, кокали ‖ (*прен.*) схема, канава, скица, конструкция, контура, структура
скептик (*книж.*) — неверник, недоверчив, негативист (*книж.*), отрицател, песимист
скептицизъм (*книж.*) — неверие (*книж.*), съмнение, недоверчивост, подозрителност, подозрение, недоверие, мнителност, боязън (*книж.*), боязливост, страх ‖ резервираност, сдържаност, критично отношение, критичност, песимизъм
скептичен (*книж.*) — неуверен, недоверчив, невярващ ‖ мнителен, подозрителен, боязлив, страхлив ‖ резервиран, сдържан, критичен, песимистичен
скепцвам (*диал.*) — (*вж.*) сграбчвам
скимва ми (*разг.*) — хрумва ми, идва ми на ума, теква ми (*нар.*), сещам се, измислям, наумявам си, искам
скимване — хрумване, текване, сещане, подсещане ‖ усмотрение

скимтя — изскимтявам, скимича (*диал.*), пискам, стена, вия, рева ‖ (*прен. разг.*) плача, проплаквам, хлипам, хленча, изхленчвам, разхленчвам се, ридая, заридавам
скиптър (*книж.*) — жезъл
скиталец (*остар.*) — (*вж.*) скитник
скитам — странствувам, пътешествувам, пътувам, отпътувам, кръстосвам, бродя, миткам (*разг.*), шаря (*разг.*), ветрея се (*разг.*), развявам се (*разг.*), лутам се, снова, пилея се (*разг.*), запилявам се (*разг.*), блуждая, рея се, скиторя (*разг.*), скитосвам (*разг.*), шляя се
скитане — скитничество, пътуване, пътешествие, странствуване, бродене, миткане (*разг.*), лутане, хойкане (*разг.*), реене, скиторене (*разг.*), скитосване (*разг.*), шляене
скитник — скиталец (*остар.*), пътник, друмник (*нар. поет.*), чуждестранец ‖ босяк, бездомник, чергар, номад ‖ хаймана (*разг.*), празноскитащ, пройдоха (*остар. разг.*), хайта (*нар.*)
скиторене (*разг.*) — (*вж.*) скитане
скиторя (*разг.*) — (*вж.*) скитам
скитосвам (*разг.*) — (*вж.*) скитам
скитосване (*разг.*) — (*вж.*) скитане
скица — схема, чертеж, проект, план, нахвърляно, общи линии, канава, скелет, идея, етюд, образец
скицирам — нахвърлям, правя скица, очертавам, начертавам, давам идея, схематизирам
склад — депо, депозит, антрепозит, хранилище, стоварище, влагалище, магазия, арсенал ‖ съкровище, съкровищница
складирам — трупам, натрупвам, струпвам, депозирам, стоварвам, слагам, наслагвам, натурвам, нахвърлям, правя камара, камаря, гамуля (*диал.*)
скланям — склонявам, съгласявам, убеждавам, увещавам, кандърдисвам (*разг.*), предумвам
скланям — отстъпвам, не устоявам, поддавам се, подвеждам се, съгласявам се, благоволя, готов съм, съгласен съм, склонен съм, кандисвам (*разг.*)
склещям — (*вж.*) приклещям, сграбчвам
склон — надолнище, нанадолнище, наклон, стръмнина, урва, скат
склонен — наклонен, съгласен, убеден, разположен, податлив, готов, услужлив ‖ благосклонен, благоразположен, предразположен
склонен съм — съгласен съм, давам съгласие, съгласявам се, наклонен съм, скланям (се), готов съм, приемам, нямам нищо против
склонност — наклонност, готовност, съгласие, податливост ‖ влечение, призвание, предразположение ‖ слабост, страст, порок, краста (*разг.*) ‖ тенденция, проява
склонявам — (*вж.*) скланям
скововавам — вцепенявам, вдървявам, вкаменявам, смръзвам, замръзвам ‖ осуетявам, парализирам, спъвам, възпрепятствувам, затруднявам ‖ оковавам, вковавам, закрепостявам, лишавам от свобода
скован — вцепенен, вдървен, вкаменен, смръзнал, замръзнал ‖ неподвижен, стегнат, парализиран, схванат, закован, закрепостен, затворен ‖ (*прен.*) инертен, бездеен ‖ закостенял, ограничен
скованост — вдървеност, вцепененост ‖ неподвижност, затвореност, закрепостеност ‖ (*прен.*) инертност, бездейност, застоялост ‖ (*прен.*) закостенялост
скок — (*прен.*) прелом, преход
скокообразен — преломен, революционен
сколасвам (*нар.*) — смогвам, успявам, справям се, сполучвам, намирам възможност (време)
сконфузвам (*разг.*) — конфузя, срамя, засрамявам, резиля (*разг.*), орезилявам (*разг.*), правя за резил (*разг.*), излагам, изобличавам, обиждам
сконфузен (*разг.*) — засрамен, посрамен, гузен, изобличен, изложен, укорен

скопосвам (*нар.*) — правя, нареждам, уреждам, натъкмявам, оправям, извършвам

скопосвам я (*разг.*) — втасвам я (*разг.*), нареждам я, оплесквам я (*разг.*), изпортвам, изплъзва ми се, загубвам, не успявам, оправям я

скопосен (*нар.*) — прибран, къщовник, домакин, редовен, придепсан (*диал.*), стегнат, спретнат

скопчвам — сграбчвам, хващам, улавям, залавям, вчепквам, скепцвам (*диал.*) ‖ вкопчвам, обхващам, обвързвам ‖ скачвам, съединявам, свързвам

скоро — бързо, бърже, на бърза ръка (*разг.*), надве-натри (*разг.*) ‖ тутакси, веднага, незабавно, немедлено, без бавене, спешно

скоропостижен — внезапен, бърз, ненадеен, неочакван, скоротечен

скорост — бързина, спешност, трескавост, активност, стремителност, светкавичност ‖ движение

скоротечен — бърз, краткотраен, скоропостижен, кратковременен, недълговременен

скорошен — нов, пресен, неотдавнашен, недавнашен, последен, наскорошен, близък, модерен ‖ неопитен, неук, несвикнал ‖ бърз, предстоящ, близък, непосредствен, пряк

скосявам се (*нар.*) — костя се (*нар.*), ядосвам се, лютя се (*нар.*), бера ядове (*разг.*), бера грижи (*разг.*), яд ме е (*разг.*)

скот — добитък, добиче, звяр, животно, твар ‖ чудовище

скотски — животински ‖ (*прен.*) брутален, жесток, безчовечен ‖ плътски, чувствен

скотщина (*разг.*) — скотство, животинство, животинщина (*разг.*), свинщина (*разг.*) ‖ (*прен.*) бруталност, жестокост

скрепям (*книж. канц.*) — свързвам, съединявам ‖ заякчавам, подсилвам, подкрепям

скрибуцам (*диал.*) — скриптя, скърцам, стържа, изскриптявам, изскрибуцвам (*диал.*)

скривам — крия, укривам, прикривам, закривам, позакривам, изпокривам ‖ кътам (*нар.*), скътвам (*нар.*), прикътвам (*нар.*), отделям ‖ забутвам (*разг.*), дявам (*нар.*), мушвам, тиквам, затурям (*нар.*), потулям, прикривам, покривам, припокривам, притулям, спотулям, притайвам, спотайвам ‖ заравям, закопавам, затрупвам ‖ подслонявам, прислонявам, заслонявам ‖ затулям, забулям, помрачавам, замъглявам, затъмнявам ‖ дегизирам, маскирам, камуфлирам

скриптя — (*вж.*) скрибуцам

скрит — укрит, прикрит, закрит, позакрит ‖ скътан (*нар.*), прикътан (*нар.*), запазен, закътан (*нар.*), загътан (*диал.*), потулен, спотулен, затулен, спотаѐн, покрит, притаен, притулен, забутан (*разг.*), дянат (*нар.*), мушнат, тикнат, вдън земя ‖ скришен (*нар.*), таен, потаен, анонимен невидим, незабележим, ненаходим, неизвестен, непознат, тъмен ‖ затрупан, заровен ‖ заслонен, подслонен ‖ тайнствен, мистериозен, подмолен, замаскиран, неведом (*книж.*) ‖ затворен, уединен, самотен, саможив, мълчалив, скритен (*нар.*) ‖ неотгадаем, неясен, неразбираем, непонятен

скрито — скришом (*нар.*), скритом (*нар.*), тайно, незабелязано, незнайно, крадешком, крадешката (*разг.*), крадливо, подмолно, задкулисно, през задната врата

скритост — затвореност, тайна, секрет, дискретност (*книж.*)

скришен (*нар.*) — скрит, таен, потаен, забулен, затулен, неизвестен

скришом (*нар.*) — скрито, скритом, незабелязано, незнайно, задкулисно

скромен — смирен, стеснителен, срамежлив, тих, кротък, непретенциозен, невзискателен ‖ боязлив, несмел, принизен, прост, честен, запазен, приличен, умерен ‖ незначителен, малък, дребен, беден

скромнича — проявявам скромност, стеснявам се, не се проявявам, не

смея, не съм претенциозен, не претендирам ‖ принизявам се, малооценявам се, подценявам се

скромност — смиреност, кротост, стеснителност, боязливост ‖ приличие, умереност, мярка, безпретенциозност (*книж.*) ‖ честност

скроявам — (*прен.*) нагласявам, натъкмявам, стъкмявам, нареждам, скърпвам, комбинирам, изкалъпвам (*разг.*) ‖ намислям, замислям, възнамерявам, смятам, проектирам, приготовлявам, чертая, начертавам, тъкмя, кроя, мисля, измислям, съчинявам

скрупули (*книж.*) — съвест, морал, честност,почтеност, съзнание ‖ угризение, угризение на съвестта, безпокойство

скръб — печал, тъга, мъка, меланхолия, прискърбие, отчаяние, огорчение, безутешност, страдание, горест, жал, болка, душевна мъка, траур, загриженост, песимизъм, душевна болка

скръбен — печален, опечален, тъжен, натъжен, затъжен, нажален, трогателен, плачевен, покъртителен, сърцераздирателен, жален, трагичен, прискърбен, неутешим, горчив, грижовен, загрижен, траурен, меланхоличен

скръндза (*разг.*) — (*вж.*) скъперник

скръствам — кръстосвам, пресичам, препречвам

скръстил съм ръце (*разг.*) — бездействувам, безделнича, нехая, не искам и да зная (*разг.*), не ме е грижа (*разг.*), не ме е еня (*разг.*)

скръцвам със зъби (*разг.*) — сплашвам, смъмрям, заканвам се

скубя — оскубвам, изкъсвам, издърпвам, дърпам, късам, накъсвам, откъсвам ‖ (*прен. разг.*) грабя, ограбвам, крада

скудоумен (*книж.*) — глупав, ограничен, тъп, тъпоумен, плиткоумен, гламав (*разг.*)

скука — тегота, досада, досадливост, отегчение, тягост, мъка, униние, ськлет (*нар.*), еднообразие, еднообразност, монотонност, проза (*прен.*), самота, усамотение, безделие

скулптор — ваятел

скулптура — ваятелство, статуя, изваяние (*остар.*)

скут — лоно (*остар.*), недра, пазва, прегръдки, поли

скучая — отегчавам се, досажда ми, дотяга ми, омръзва ми, изпитвам скука (досада), съкълдисвам се (*нар.*), бактисвам (*разг.*), хваща ме съклет (*нар.*)

скучен — отегчителен, досаден, дотеглив, досадлив, тягостен, неинтересен, безинтересен, еднообразен, монотонен, прозаичен (*прен.*), притеснителен

скъден — (*вж.*) оскъден

скъп — рядък, ценен, драгоценен (*остар.*), безцен (*остар.*), безценен, няма цена (*разг.*) ‖ мил, драг, любезен, свиден (*нар.*), обичен

скъперник — сребролюбец, пестелив, стиснат (*разг.*), стислив (*нар.*), алчен, свидлив, вариклечко (*разг.*), стипца (*разг.*), циция (*разг.*), пинтия (*разг.*), скръндза (*разг.*), сметкаджия (*разг.*), цепи косъма (*разг.*)

скъперничество — пестеливост, сребролюбие, свидливост, алчност, сметкаджийство (*разг.*), стисливост (*нар.*), стиснатост (*разг.*), цигания (*разг.*)

скъпотия — високи цени, скъпи цени, скъпия (*нар.*)

скъпоценен — скъп, неоценим, безценен, безцен (*остар.*), драгоценен (*остар.*)

скъпоценност—ценност, драгоценност (*остар.*) ‖ украшение, накит, бижу

скъпя — икономисвам, пестя ‖ скъпо ми е, мило ми е, жал ми е, тъжа ‖ ценя, почитам, тача, уважавам, обичам, милея

скърбя — жаля, милея, мъчно ми е, криво ми е (*разг.*), тежко ми е, страдам, мъча се, опечален съм, тъжен съм, натъжен съм, разтъжавам се, жално ми е, става ми мъчно

(тъжно), става ми жал (*нар.*), плаче ми се, кахъря се (*разг.*), закахърявам се (*разг.*), разкахърявам се (*разг.*), изпитвам скръб (*книж.*), преживявам мъка (*книж.*) ‖ съжалявам

скърбящ — неутешим, безутешен, тъжен, натъжен, печален, опечален, кахърен (*разг.*)

скърпвам — кърпя, закърпвам, съшивам, снаждам, наставям, нанаждам ‖ (*прен.*) нагласявам, натъкмявам, съставям, скалъпявам (*разг.*), комбинирам, стъкмявам, образувам

скърпен — съшит, сглобен, стъкмен, скалъпен (*разг.*), съставен, комбиниран, нагласен, подреден, нареден

скърцам — скрибуцам (*диал.*), скриптя, стържа ‖ (*прен.*) не вървя, запирам, затягам се

скърцам със зъби (*разг.*) — ръмжа ‖ недоволствувам, протестирам

скършвам — кърша, прекършвам, ломя, чупя, счупвам, пречупвам, преломявам, отчупвам, късам, чекна, отчеквам, откъсвам ‖ сломявам, превивам

скъсан — разкъсан, раздран, продран, съдран, дрипав, парцалив, накъсан, разпокъсан, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*)

скъсвам — дера, съдирам, раздирам, разкъсвам, накъсвам, разпокъсвам, изпокъсвам, цепя, разцепвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), дробя, сдробявам, надробявам ‖ (*прен.*) прекратявам, спирам, прекъсвам, нямам връзки, не се срещам

скъсѐн — къс, малък, намален, умален, смален, спаднал ‖ съкратен, прерязан, прекъснат, ограничен

скъсявам — умалявам, намалявам, смалявам, съкратявам, ограничавам ‖ прекратявам, прерязвам, прекъсвам

скътвам (*нар.*) — кътам (*нар.*), прикътвам (*нар.*), закътвам (*нар.*), поскътвам (*нар.*), крия, прикривам, скривам, прибирам, притулям ‖ отделям, пестя, спестявам, икономисвам

слаб — изтощен, изнемощял, отслабнал, немощен, безсилен, нежен, крехък, неукрепнал ‖ нездрав, болен, болнав, недъгав, хилав, анемичен, изпит ‖ разклатен, халтав, разслабен ‖ (*прен.*) посредствен, дребен, малък, нищожен, незначителен ‖ намален, спаднал ‖ постал (*диал.*), мършав (*разг.*), сух (*разг.*), неохранен (*разг.*), кожа и кости (*разг.*) ‖ малодушен, слабохарактерен, безволев, мекушав, неиздръжлив ‖ неразвит, недоразвит, слаботелесен, хилав, незаякнал, слабичък, слабосилен, слабоват, замрял, безжизнен, кекав (*разг.*) ‖ безпомощен, беззащитен, безсилен

слабея — крея, линея, вехна, посървам, губя се, чезна, губя сили, изнемощявам, изтощавам се ‖ мършавея (*разг.*), омършавявам (*разг.*), опосталявам (*разг.*), отслабвам, отпадам

слабини — корем, хълбок

слабичък — (*вж.*) слабоват, слаб

слабоват — слабичък, възслаб, слабосилен, крехък, хилав, незаякнал

слаболевол (*книж.*) — слабохарактерен, безхарактерен, безволев, непостоянен, непоследователен, колеблив, нерешителен, слабодушен, малодушен, мекушав, страхлив, баба (*разг.*)

слабоволие (*книж.*) — слабохарактерност, безволие, безхарактерност, колебливост, нерешителност, малодушие, мекушавост, раздвоение, раздвоеност

слабограмотен — малограмотен, неначетен, непросветен, необразован, некултурен, малокултурен (*книж.*), недоучен, ограничен

слабодушен — нерешителен, страхлив, боязлив, несмел, малодушен, плах, плашлив, наплашен, липсва му смелост ‖ безволев, безхарактерен, слабоволев, слабохарактерен, непостоянен, непоследователен, колеблив, променчив

слабодушие — нерешителност, страх, боязън (*книж.*), боязливост, плахост,

наплашеност, малодушие ‖ безхарактерност, безволие, колебливост, колебание
слабо място (*разг.*) — уязвимост, ахилесова пета (*книж.*), слабост, болно място, недостатък, уязвим пункт
слабосилен — слаб, слаботелесен, недъгав, немощен, безсилен
слабост — немощ, липса на сили, безсилие, изнуреност, изтощение, изнемощялост, болнавост, старост, неиздръжливост, кекавост (*разг.*), хилавост ‖ вина, грешка, махана (*нар.*) ‖ наклонност, пристрастеност, страст, влечение, склонност, привързаност, симпатия ‖ порок, недостатък, несъвършенство, недъг, недоразвитост, трески за дялане (*разг.*) ‖ ахилесова пета (*книж.*), слабо място (*разг.*), уязвимост
слабости — грешки, пропуски, недостатъци, неблагополучия (*книж.*)
слабоумен — малоумен, глупав, тъп, тъпоумен, със слаби умствени способности, гламав (*разг.*), плиткоумен, идиот, кретен
слабоумие — малоумие, идиотизъм, кретенизъм, плиткоумие, тъпоумие
слабохарактерен — (*вж.*) слабоволев
слабохарактерност — (*вж.*) слабоволие
слава — знаменитост, популярност, известност, бележитост, всеизвестност, име, безсмъртие, величие, блясък, почести, лаври, триумф ‖ прослава, възхвала, величаене, увековечаване
славен — прочут, именит, знаменит, популярен, известен, бележит, прославен, всеизвестен, велик, личен, възхвален ‖ тържествен, триумфален ‖ паметен, забележителен, незабравим
славолюбив — тщеславен (*книж.*), пустославен (*книж.*), суетен, властолюбив, амбициозен, горделив, високомерен
славолюбие — тщеславие (*книж.*), пустославие (*книж.*), суетност, властолюбие, амбиция
славословя (*книж.*) — (*вж.*) славя
славя — величая, прославям, хваля, възхвалявам, превъзнасям ‖ въздигам в небесата, славословя (*книж.*), превъзнасям, възпявам
слагам — турям, поставям, полагам, наслагвам, натурвам, намествам, нареждам, слоя, наслоявам, гуждам (*диал.*)
слагам се — снижавам се, принизявам се, сервилнича, умилквам се, унижавам се, самоунижавам се
слагам край — свършвам, привършвам, турям край (*разг.*), завършвам, довършвам, довеждам докрай, дотъкмявам, извършвам, приключвам, ликвидирвам
сладкодумен — красноречив, словоохотлив,приказлив, говорлив, бъбрив, убедителен, изразителен, увлекателен, общителен, ораторски, патетичен (*книж.*)
сладкодумство — красноречие, ораторство, витийство (*остар.*), реторика, словоохотливост, приказливост, убедителност, изразителност, патос (*книж.*)
сладост — лезет (*нар.*), сладина ‖ (*прен.*) удоволствие
сладострастен — сластен, еротичен, сластолюбив, похотлив, полов, чувствен, страстен ‖ порочен, развратен, развален
сладострастие — сластолюбие, похот, похотливост, еротика, сласт, чувственост, страст (*разг.*)
сладък — благ ‖ вкусен, апетитен
слама — плява
сластен — (*вж.*) сладострастен
сластолюбие — (*вж.*) сладострастие,
следа — диря, печат, отпечатък стъпка, белег, знак, бразда ‖ (*прен.*) остатък, отживелица
следвам — продължавам, нижа се, изнизвам се, движа се, редя се, вървя, последвам ‖ сподирям, вървя по петите (стъпките), вървя подир, съпровождам, съпътствувам, придружавам ‖ спазвам, съблюдавам ‖ пазя, изпълнявам, придържам

се ‖ мой ред е, идвам поред, аз съм на реда ‖ подражавам, имитирам, копирам, съм последовател

следва ми се — полага ми се, пада ми се, припада ми се, имам право

следен — преследван, сподирян, проследяван, наблюдаван, шпиониран ‖ контролиран ‖ разглеждан

следователно — и така, тъй, в резултат, в заключение, накрая, прочее, вследствие на, оттук излиза (*разг.*)

следствие — разследване, разпит, дознание (*юрид.*), дирене, издирване, изследване, анкета ‖ извод, заключение, край ‖ резултат, последица, последствие, ефект

следуем се (*книж.*) — припадащ се

следя — диря, сподирям, преследвам, проследявам, вървя по петите (*разг.*), наглеждам, наблюдавам, надзиравам, дебна, пазя ‖ интересувам се

слепвам — лепя, съединявам, спойвам, събирам, свързвам, залепвам, прилепвам, сраствам, сливам, скачвам

слепешката (*разг.*) — (*вж.*) слепешком

слепешком — слепешката (*разг.*), сляпата (*разг.*), със слепи очи, пипайки, опипом ‖ (*прен.*) необмислено, безразсъдно, стихийно

слепота — заслепение, заслепление (*остар.*)

сливам — съединявам, присъединявам, събирам, прибирам, групирам, обединявам, централизирам, съсредоточавам, прибавям, включвам, смесвам, слепвам, прилепвам

слиз — слуз, лига, сопол (*разг.*)

слизам — смъквам се, свличам се, спускам се, кацвам, приземявам се

слин — мазол, шия, пришка

слисан — изумен, учуден, удивен, замаян, изумял, загубил ума си, объркан (*разг.*), забъркан (*разг.*), изненадан, смутен, смаян, сюрпризиран, озадачен ‖ унесен, зализан, зашеметен, сащисан (*разг.*)

слисвам — изумявам, учудвам, смайвам, удивявам, поразявам, заслепявам, обайвам, омайвам, изненадвам, омагьосвам, озадачавам, вземам ума (очите) (*разг.*) ‖ очаровам, пленявам, възхищавам, харесвам се, нравя се

слисвам се — чудя се, удивявам се, мая се (*нар. разг.*), учудвам се, зачудвам се, изумявам се, почудвам се, поучудвам се ‖ недоумявам, не проумявам, не разумявам, озадачавам се, изненадвам се

сличавам — (*вж.*) сравнявам, съпоставям

слободия (*нар.*) — разпуснатост, разпасаност (*разг.*), необузданост, безчинство, разхайтеност (*разг.*), разгащеност (*разг.*), разюзданост

словесен — вербален, устен, езиков, словен

словесност — реч, език, говор ‖ литература, книжнина, писменост

слово — дума, реч, говор, израз, език

словоохотлив — сладкодумен, говорлив, разговорлив, приказлив, бъбрив, бръщолевец, бъбрица (*разг.*), хлевоуст (*нар.*), общителен, увлекателен

слог — межда, синор (*нар.*), граница, бразда

слог — фраза, израз

сложен — разносъставен, многосъставен, комплексен (*книж.*), непрост ‖ труден, мъчен, затруднителен, затруднен, неизпълним, комплициран (*книж.*), усложнен, забъркан, заплетен, уплетен, замъглен, неотгадаем

сложен — поставен, наместен, поместен, разположен, турен, гуден (*диал.*), вместен, нагласен

сложност — трудност, затруднение, усложненост, усложнение, мъчнотия, комплицираност (*книж.*), компликация (*книж.*), заплетеност

слой — пласт, ред, настилка, постилка ‖ обществен слой, класа, каста, съсловие, прослойка

сломен — грохнал, отпаднал, изнемощял, изморен, капнал от умора,

капнал, смазан, изтощен, съсипан, преуморен, изнурен, немощен, отпуснат ‖ сразен, поразен, пребит, смазан, унищожен ‖ съкрушен, убит духом (*книж.*)

сломявам — ломя, преломявам, строшавам, троша, чупя, счупвам, пречупвам, кърша, скършвам, прекършвам, вия, превивам, прегъвам ‖ (*прен.*) сразявам, побеждавам, разбивам, съкрушавам, съсипвам, разгромявам, унищожавам, смазвам, разнебитвам, поразявам, покрусявам, омаломощявам, обезсилвам, изтощавам ‖ надвивам, побеждавам, преодолявам

слоя — стеля, пластя, наслоявам, настилам, напластявам

слуга — прислужник, ратай, аргатин (*нар.*), наемник, лакей (*презр.*)

слугувам — прислужвам, обслужвам, шетам

служа — изпълнявам функция, работя, съм на служба ‖ послужвам, изпълнявам, действувам ‖ прислужвам, обслужвам, слугувам

служа си — употребявам, ползувам, прилагам, боравя, използувам, приспособявам

служба — длъжност, чин, работа, място, занятие, функция ‖ мисия, задача

службогонство (*разг.*) — кариеризъм

служебен — официален, длъжностен

служител — служещ, чиновник ‖ агент

слух — (*прен.*) мълва, новина, вест, съобщение, версия ‖ донос, клюка

слухтя — ослушвам се, вслушвам се, заслушвам се, заслухтявам, наострям уши (*разг.*), слушам, давам ухо, дочувам, чувам, подочувам

случаен — внезапен, ненадеен, неочакван, непредвиден, инцидентен, акцидентен, неволен, несъзнателен, произволен, неопределен ‖ евентуален, възможен, вероятен ‖ рискован

случай — случайност, съвпадение, евентуалност, слука (*нар.*), повод ‖ произшествие, инцидент, събитие, случка, прецедент ‖ обстоятелство, момент, сгода, оказион

случайно — нечакано, неочаквано, непредвидено, ненадейно, неподготвено, тутакси, изневиделица, евентуално ‖ неволно, без умисъл ‖ нередовно, понякога, от време на време, сегиз-тогиз (*разг.*) ‖ по една случайност, по едно чудо

случайност — случай, случка, съвпадение, евентуалност, оказион, момент

случва ми се — идва ми до главата (*разг.*), сполита ме, сполетява ме, сбъдва се, става, връхлита ме

случва се — сбъдва се, осъществява се, обстоятелствата се стичат (*книж.*), пада, появява се, става, идва, настава, настъпва

случка — случай, събитие, приключение, история, преживелица, произшествие

слушам — чувам, давам ухо, вслушвам се, ослушвам се, наострям уши, слухтя, долавям със слуха си, подслушвам ‖ разбирам, схващам, внимавам, научавам ‖ изпълнявам, мирувам, покорявам се, подчинявам се

слушател — зрител, присъствуващ, свидетел, очевидец, наблюдател

слушатели — публика, зрители, събрание, аудитория, присъствуващи

слънчев — безоблачен, светъл, сияен

слягам се — улягвам, спадам, понижавам се, сплесквам се, смалявам се, сбивам се, спитвам се (*разг.*)

сляп — беззрачен, кьорав (*разг.*) ‖ (*прен.*) доверчив, лековерен, наивен, заслепен, заблуден

слѝпата (*разг.*) — слепешком, слепешкàта (*разг.*), сляпо, мижешком, жумешком, пипайки

слят — присъединен, съединен, слепен, залепен, сраснат, скачен, прилепен, събран ‖ смесен, примесен, разбъркан

смазан — сплескан, приплескан, смачкан, размазан ‖ (*прен.*) съкрушен, сломен, поразен, съсипан, пребит, разбит, покорен, победен, разнебитен, разорен, унищожен, подтиснат ‖ (*прен.*) изтощен, обезсилен, безсилен, омаломощен, слаб ‖ (*прен.*) обезсърчен, обезкуражен, обезнадежден, деморализиран, потресен, отпаднал

смазвам — смачквам, сплесквам, приплесквам, спитвам (*разг.*), тъпча, потъпквам, газя, сгазвам, премазвам, подтискам, размазвам, обезформявам ‖ (*прен.*) сломявам, сразявам, поразявам, съкрушавам, унищожавам, разбивам, разгромявам, разнебитвам, съсипвам, изтощавам

смайвам — (*вж.*) слисвам

смайвам се — замайва ми се главата, изненадвам се, учудвам се, захласвам се, слисвам се

смален — намален, умален, къс, скъсен, съкратен, прекъснат, прерязан, малък, ограничен, снишен, спаднал

смалявам — намалявам, съкращавам, свеждам до, приспадам, спадам, ограничавам, скъсявам, смъквам, снишавам, умалявам, правя малък ‖ смекчавам, омаловажавам

смалявам се — свивам се, ограничавам се, стеснявам се, намалявам обема си, ставам малък, прибирам се

смахнат (*разг.*) — слисан, залисан, побъркан, луд, щур (*разг.*), щурав (*разг.*), шантав (*разг.*), ударен, чалнат (*разг.*), завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), не му стига умът (*разг.*), не е с ума си, шашав (*диал.*), въртоглав (*разг.*), налудничав, пернат (*разг.*), безумен, глупав, бишнат (*разг.*), хапльо (*разг.*), серсем (*разг.*), зяпльо (*разг.*), малоумен, недосетлив

смачкан — сплескан, сплеснат, приплескан, смазан ‖ безформен, неугледен, грозен, грозоват

смачквам — сплесквам, смазвам, спитвам (*разг.*), приплесквам, премазвам, сгазвам, стъпквам, притискам, натискам, подтискам, налягам, пресовам

смаян — (*вж.*) слисан ‖ поразен, сразен

смее ми се — (*вж.*) смях ме е

смекчавам — (*прен.*) омекчавам, омекотявам, уталожвам, намалявам, умалявам, смалявам, омаловажавам, отслабвам

смекчен — (*прен.*) омекчен, омекотен, омаловажен, смален, намален, умален

смел — безстрашен, неустрашим, решителен, куражлия (*разг.*), храбър, мъжествен, сърцат, дързък, дръзновен (*остар.*), твърд, непоколебим, героичен, юначен, войнствен, буен, безразсъден ‖ активен, деятелен, енергичен, предприемчив, инициативен ‖ самонадеян, сербез (*нар.*), нахален, безочлив, нагъл (*книж.*) ‖ новаторски, нов, реформаторски

смел съм — имам кураж, не ме е страх, мъжествен (храбър) съм, не се боя, не се страхувам, окото ми не мига (*разг.*)

смело — (*вж.*) смел; със замах

смелост — безстрашие, неустрашимост, решителност, храброст, мъжество, непоколебимост, твърдост, сърцатост, кураж, решимост, самонадеяност, самоувереност, дързост, безразсъдство, дръзновение (*книж. остар.*) ‖ предприемчивост, новаторство, активност, инициатива ‖ безочливост, нахалство, наглост (*книж.*)

смелчага — смелец, храбрец, смел, храбър, мъжествен, сърцат, безстрашен, неустрашим, войнствен, буен, дързък, безразсъден, бабаит (*разг.*)

сменям — разменям, променям, меня, видоизменям, заменям, заместям, редувам ‖ подновявам, разнообразявам, размествам, премествам, разбърквам

смес — примес, смесица, смешение, комбинация, амалгама

смесвам — разбърквам, размесвам, умесвам, примесвам, меся, каращисвам (*разг.*), сливам, смешавам (*диал.*), бъркам (*нар.*), объркввам, вземам едно за друго, разметешвам (*диал.*)

смесен — разнороден, разносъставен, различен, разнообразен, комбиниран, хетерогенен (*книж.*) ‖ слят, разбъркан, каращисан (*разг.*)

смесица — (*вж.*) смес

смествам — намествам, помествам, понамествам, настанявам, нагласявам, натъкмявам, поставям, турям, разполагам, установявам, инсталирам, гуждам (*диал.*)

смет — боклук (*разг.*), нечистотия, бунище, йзмет, кал (*прен. разг.*)

сметка — разчет, отчет, изчисление, равносметка, баланс ‖ изгода, облага, полза ‖ отговорност

сметкаджия (*разг.*) — пестелив, пресметлив, скъперник

смехория — шега, закачка, карикатура, смешка, глума (*книж. остар.*)

смешен — шеговит, закачлив, весел, комичен, хумористичен, смеховит, сатиричен, духовит, подигравателен, саркастичен ‖ странен, оригинален, необикновен ‖ глупав, жалък, за присмех

смешник — палячо, смешльо, шегаджия (*разг.*), шегобиец, шут, майтапчия (*разг.*), зевзек (*разг.*)

смешно ми е — (*вж.*) смях ме е

смея — осмелявам се, дързвам, рискувам, опитвам се, решавам се, предприемам, имам смелост, добивам смелост (кураж), престрашавам се, не се боя, хвърлям се

смея се — изсмивам се, прихвам да се смея, хиля се (*разг.*), ухилвам се (*разг.*), усмихвам се, кикотя се (*разг.*), кискам се (*разг.*), заливам се от смях (*разг.*), пуквам се от смях (*разг.*), хваща ме смях (*разг.*), иде ми до смях, смях ме е, напушва ме (на) смях (*разг.*), надува ме (на) смях (*разг.*), досмешава ме, подсмивам се, смея се под мустак (*разг.*) ‖ осмивам, подигравам, шегувам се, глумя се (*остар.*), надсмивам се, присмивам се

смигам — намигвам, правя знак с очи, примигвам

смилявам се — съжалявам, съчувствувам, щадя, пощадявам, омилостивявам се, състрадавам, пожалвам, прощавам

смирен — тих, кротък, послушен, покорен, скромен, безропотен, преклонен, изпълнителен, дисциплиниран ‖ обуздан, укротен, усмирен, подчинен, покорен, уталожен

смирение — смиреност, послушание, примирение, покорство, покорност, подчинение, кротост, скромност, изпълнителност ‖ спокойствие

смирявам — укротявам, усмирявам, обуздавам, покорявам, свивам (опъвам) юздите (*разг.*), подчинявам, успокоявам, уталожвам, умирявам, омиротворявам ‖ спогаждам, помирявам

смислен — разумен, умен, мъдър, здравомислещ, трезвен, свестен, съзнателен ‖ обмислен, обсъден ‖ съдържателен, многозначителен, логичен, последователен, рационален ‖ уместен

смислям (*остар.*) — помислям, обмислям, обсъждам, размислям, размишлявам (*книж.остар.*), замислям се, пообмислям

смисъл — значение, съдържание, същност ‖ разум, логика, логичност, резон (*книж.*), стойност, оправдание ‖ тенденция, цел, идея, мисъл ‖ преимущество, изгода, полза

смитам — премитам, измитам, мета, бръскам (*разг.*), събирам боклука (*разг.*) ‖ (*прен.*) премахвам

смлян — стрит, строшен, смазан, сдробен, надробен, скълцан

смогвам — насмогвам, наваксвам (*разг.*), набавям, успявам, преуспявам, справям се, сполучвам, сколасвам (*нар.*), изпълнявам, надмогвам, напредвам, надвивам, надделявам, съумявам

смола — асфалт, зифт

смотавам — мотая, омотавам, намотавам, навивам ‖ (*прен. разг.*) заблуждавам, забърквам, залисвам, заплитам, уплитам

смо̀тан (*разг.*) — неясен, заплетен, забъркан

смрад (*разг.*) — зловоние (*книж.*), воня, миризма ‖ батак, кал, тиня, блато, смет, нечистотия

смраден — (*вж.*) смрадлив

смрадлив (*разг.*) — смраден, вонящ, зловонен (*книж.*), нездравословен, миризлив, задушлив

смразявам— замръзявам, изстудявам ‖ сковавам, заковавам

смразявам — отчуждавам, скарвам, омразявам

смразявам се — отчуждавам се, скарвам се, разсърдвам се, не съм в добри отношения, омразявам се

смрачава се — мръква, смръква се, затъмнява се, здрачава се, настава мрак, притъмнява, затъмнява, пада здрач, пада нощ, припада нощ (*поет.*), свечерява се, става тъмно

смръзвам — замръзвам, вледенявам ‖ вкочанясвам, вдървявам, сковавам, вцепенявам, вковавам, парализирам

смръква се — (*вж.*) смрачава се

смут — объркване, залисия, бъркотия, загубване самообладание, паника, тревога, суматоха, смущение, смутня (*нар.*), безпокойство, уплаха, аларма ‖ гражданска война, безначалие (*книж.*), неспокойно време, тревожно време, безредие, безредица, размирица, бунт, вълнение, метеж, (*остар.*) революция ‖ смущение, стеснение, неспокойствие, двоумение, колебание, забърканост

смутѐн — неспокоен, разтревожен, безпокоен, обезпокоен ‖ объркан, развълнуван, забъркан, смаян, изплашен, шокиран, стеснен ‖ отчаян, възбуден, тревожен, разстроен

сму̀тен — размирен, бунтовен, бунтовнически, тревожен, метежен, метежнически, неспокоен, обезпокоителен, (*остар.*) революционен

смутен съм — изненадан съм, объркан съм, виждам се в чудо (*разг.*), не зная какво да правя

смутител — нарушител, провокатор

смутителен — обезпокоителен, тревожен, застрашителен, заплашителен ‖ отегчителен, дотягащ

смутня (*нар.*) — (*вж.*) смут

смутолевям (*разг.*) — (*вж.*) смънквам

смуча (*разг.*) — пия, изпивам, изсмуквам, досмуквам, доизсмуквам, допивам, насмуквам се, напивам се, гълтам, поглъщам, лоча (*разг. грубо*), налоквам се (*разг. грубо*) ‖ всмуквам, просмуквам, попивам

смушквам — сбутвам, спобутвам, посмушквам, посбутвам, мушкам, ръгам, сръгвам, посръгвам, бутам, побутвам

смущавам — безпокоя, дразня, гнетя, угнетявам, притеснявам, нарушавам спокойствието, обезпокоявам, тревожа, задавам страх, разтревожвам, внасям смут, нервирам, плаша, изплашвам, алармирам, не оставям на мира (*разг.*), мѝра не давам (*разг.*), отегчавам, дотягам ‖ мътя, размътвам, бъркам, разбърквам ‖ бунтувам, вълнувам, размирявам ‖ нарушавам, преча, бъркам (*разг.*), не зачитам, престъпвам

смущавам се — вълнувам се, безпокоя се, тревожа се, разтревожен съм, плаша се, страхувам се, изпадам в страх (уплаха), губя (изгубвам) присъствие на духа, загубвам у̀ма и ду̀ма (*разг.*)

смущение — смут, безпокойство, обърканост, объркване, залисия, смутня (*нар.*), бъркотия, суматоха, паника, тревога, страх, боязън (*книж.*), уплаха ‖ стеснение, неспокойствие, колебание, двоумение, несигурност, раздвоение, раздвоеност

смъди ме — сърби ме, наболява ме

смъквам — свличам, събарям, свалям, снемам, повалям, гътвам (*диал.*), катурвам (*разг.*) ‖ спадам, приспадам, намалявам, изваждам

смълчавам се — млъквам, замлъквам, умълчавам се, премълчавам, мълча, притихвам, утихвам, стихвам, затихвам, затайвам се, притайвам се, спотайвам се, тая се, немея, занемявам, онемявам, не ми се чува гласът ‖ успокоявам се, уталожвам се

смълчан — притихнал, занемял, млъкнал, безмълвен, глух, безгласен, мълчалив, ням

смъмрям — мъмря, натяквам, ругая, наругавам, карам се, скарвам се, навиквам (*нар.*), укорявам, хокам, гълча, сгълчавам, ропам (*диал.*), сропвам се (*диал.*), нагрубявам, сърдя се, нахоквам, срязвам (*прен. разг.*)

смънквам (*разг.*) — смутолевям, не доказвам, не доизказвам, мънкам, фъфля (*разг.*), мърморя, мрънкам (*разг.*), брътвя

смърдя (*разг. грубо*) — воня, мириша, замирисвам, разсмърдявам (*разг. грубо*), завонявам, развонявам се, развонял съм се, засмърдял съм (*разг. грубо*), размирисвам се, разсмърдявам се (*разг. грубо*), осмърдявам (*разг. грубо*)

смъркам — подсмърчам ‖ (*разг.*) смуча, пия, насмуквам се, насмърквам се (*разг.*), напивам се, пиянствувам, попийвам си, налоквам се (*разг. грубо*), лоча (*разг. грубо*)

смърлушен — (*вж.*) омърлушен

смърт — умиране, кончина (*остар.*), гибел, погибел, свършек, край, мор (*нар.*), последен дъх (издихание), последен час, вечен покой (*църк.*), небитие (*поет.*), гроб (*прен.*)

смъртен — човек, същество ‖ смъртоносен, пагубен, гибелен, унищожителен, опасен ‖ болезнен, мъчителен, ужасен

смътен — неясен, тъмен, замъглен, мътен, помътнен, затъмнен, мъглив, потъмнен, забулен, помрачен, мрачен ‖ (*прен.*) неопределен, неоформен, неочертан, двусмислен, неразбираем, неразбран, забъркан, заплетен, непонятен, необясним, неизвестен, неразгадаем, загадъчен, разбъркан

смяна — промяна, изменение, видоизменение, превратност, трансформация, новост ‖ размяна, замяна, трампа (*нар.*)

смятам — изчислявам, броя, пресмятам ‖ считам, мисля, поддържам, допускам, вярвам, предполагам ‖ възнамерявам, проектирам, кроя, тъкмя, чертая, начертавам, вземам предвид (*книж.*), имам предвид (*книж.*)

смях — кикот (*разг.*), кискане (*разг.*), кикотене (*разг.*) ‖ присмех, насмешка, ирония, подигравка, сарказъм, хумор, духовитост

смях ме е — напушва ме (на) смях (*разг.*), надува ме (на) смях (*разг.*), смея се, прихвам да се смея (*разг.*), прихвам (*разг.*), смее ми се, смешно ми е, издува ме на смях (*разг.*), досмешава ме, хваща ме смях (*разг.*), идва ми смях, иде ми до смях, кискам се (*разг.*), кикотя се (*разг.*), заливам се от смях

снабден — запасен, сдобит, екипиран, въоръжен

снабдителен — продоволствен

снабдявам — доставям, набавям, продоволствувам, доволствувам (*книж. остар.*), сдобивам, давам, осигурявам, екипирам

снабдявам се — сдобивам се, придобивам, получавам, набавям си, запасявам се, имам, доставям си, продоволствувам се, доволствувам се (*книж. остар.*), намирам

снага — стан, тяло, туловище (*книж.*)

снадка — наставка, удължение, кръпка

снаждам — надя, нанаждам, донаждам, наставям, прибавям, допълвам, попълвам, додавам, добавям ‖ кърпя, закърпвам ‖ съединявам, слепвам, залепвам

снажен — едър, строен, голям, як, здрав, широкоплещест, левент, мъжага
снаряжение (*книж.*) — амуниция, екипировка
снемам — (*вж.*) снимам, смъквам
снижавам — намалявам, смалявам, понижавам, съкращавам, скъсявам, отрязвам, прерязвам
снижение — намаление, смаляване, спадане, понижение, смъкване, съкращение
снизходителен — добър, търпелив, благосклонен, отстъпчив, бащински, милостив, добродушен, състрадателен, съжалителен, отзивчив, невзискателен, нестрог, мек
снизхождение — снизходителност, благосклонност, отстъпчивост, доброта, отзивчивост, състрадание, милост, човещина, пощада, прошка, извинение, помилване, благоволение (*книж. остар.*)
снизявам — (*вж.*) снишавам
снимам — смъквам, свалям, сваличам, събарям, сривам, спадам, повалям, снишавам, понижавам, навеждам ‖ откачам, снемам ‖ фотографирам, правя снимка ‖ преснимам, копирам, прекопирвам
снимка — фотография, портрет, лик, образ, изображение
снишавам — снизявам, снижавам, свалям, смъквам ‖ деградирам, понижавам, декласирам
сноб — парвеню, маниак, суетен, превзет
снобизъм (*книж.*) — превзетост, предразсъдъци, суетност, маниачество, големство, парадиране
снова — движа се, кръстосвам, обикалям, миткам
сноп — вързоп, връзка, пакет
сносен — търпим, поносим, приемлив ‖ посредствен, среден, умерен, задоволителен, удовлетворителен
сношавам се — допирам се, съм в контакт (допир), кореспондирам, влизам във връзки
сношение — съприкосновение (*книж.*), близост, съседство, контакт, допир, връзка, досег
снощи — нощес (*нар.*), нощеска (*нар.*), среднощ, през нощта
собствен — личен, индивидуален, свой, частен, субективен ‖ свойствен, принадлежащ, присъщ
собственик — стопанин, притежател, владетел, владелец, господар, сайбия (*нар.*), хазяин, приобретател (*книж. юрид.*), държател (*юрид.*), титуляр, носител, приносител, предявител
собственост — притежание, владение, имот, имение, стопанство, хазяйство, принадлежност, имущество, състояние, благосъстояние
сой (*нар.*) — род, родословие, произход, джинс (*разг.*), семейство
солдатин (*остар.*) — солдат (*остар.*), войник, войн, боец
солдатщина (*разг.*) — милитаризъм, военщина ‖ (*прен.*) дисциплина, строгост
солидарен — взаимен, дружен, колективен, задружен, общ, всеобщ ‖ съгласен, единодушен
солидаризирам се — съгласявам се, единодушен съм
солидарност — колективност, дружност, задружност, единомислие, единодействие, сътрудничество, взаимопомощ, взаимност, общност, единодушие, съгласие, съгласуемост
солиден — здрав, як, силен, държелив, крепък, издръжлив, траен, жизнеспособен ‖ плътен, набит, твърд, стабилен, масивен, устойчив, непоколебим ‖ важен, сериозен, представителен, тежък, мастит, значителен, голям ‖ надежден, сигурен
сондаж (*книж.*) — опит, проба, изпробване, проверка, опитване, опипване (*разг.*) ‖ (*прен.*) проучване, изучаване, допитване, подпитване, осведомяване
сондирам (*книж.*) — правя сондаж (*книж.*), проучвам почвата ‖ проучвам, проверявам, опипвам (*разг.*),

опитвам, изпитвам, пробвам, изпробвам, изследвам ‖ изучавам, разучавам ‖ (*прен.*) питам, разпитвам, подпитвам, вземам мнение, допитвам се, разследвам

сопа — тояга, кривак, гега, пръчка, бастун, прът, кюския (*нар.*)

сопвам се — (*вж.*) хокам

сопнат — сърдит, троснат, груб ‖ отсечен

сорт — вид, подвид, категория, жанр, род, разред, качество

сортачвам се (*разг.*) — ставам ортак (*разг.*), сдружавам се ‖ споразумявам се, наговорвам се, сдумвам се. (*нар.*)

сортирам — подреждам, разпределям, групирам, сгрупирвам, подразделям, нареждам, класирам, класифицирам, систематизирам, подбирам, редя

сортировка — подбор, отбор, избор, асортимент, селекциониране, групиране, подреждане, класиране

софизъм (*книж.*) — казуистика (*книж.*), софистика (*книж.*), схоластика (*книж.*) ‖ (*прен.*) хитрина, хитруване, извъртване, лавиране

софра (*нар.*) — трапеза, маса

социален — обществен, народен, общонароден, публичен, държавен

соча — посочвам, показвам, означавам, указвам ‖ насочвам, направлявам, напътвам ‖ изтъквам, наблягам, подчертавам, дебело подчертавам, обръщам внимание

сочен (*прен.*) — апетитен, вкусен, приятен

спадам — улегвам, намалявам, снишавам се, смалявам се, смъквам се, отслабвам ‖ изваждам, приспадам, смъквам

спадам — подпадам, влизам, числя се, включен съм, съставлявам част, съм съставна част, принадлежа, отнасям се към

спадане — понижение, намаление, улягане, смаляване, снижение

спазвам — (*вж.*) съблюдавам

спазми — конвулсии, гърч, гърчене, агония

спаплачосвам (*диал.*) — сплашвам, внушавам страх, сепвам (*нар.*), изплашвам, забърквам, объркквам, сащисвам (*разг.*), зашеметявам

спарвам се — сгорещявам се, стоплям се, затоплям се, възвирам, спичам се

спартанец (*прен.*) — суров, строг

спасение — избавление, избава (*нар.*), освобождение, отърваване

спасител — избавител, освободител

спасителен — избавителен, освободителен ‖ целителен, благотворен ‖ щастлив

спасявам — избавям, отървавам, освобождавам ‖ предпазвам, запазвам, изваждам, измъквам, изтеглям, изтръгвам ‖ излекувам, изцерявам

спасявам се — (*вж.*) спасявам; изплъзвам се, избягвам, намирам спасение (*книж.*)

спектакъл — представление, сцена, театър, панорама, гледка, изглед ‖ зрелище

спекула — гешефт, сделка, далавера (*разг.*)

спекулант — търгаш (*разг.*), гешефтар (*разг.*), далавераджия (*разг.*)

спекулирам — търгувам, върша (правя) спекула ‖ злоупотребявам, изкориствам, използувам

спестен — икономисан, отделѐн, скътан (*нар.*), прикътан (*нар.*), запазен

спестовен — пестелив, икономичен, неразточителен, икономист, стиснат (*разг.*)

спестявам — икономисвам, пестя, отделям, събирам, кътам (*нар.*), скътвам (*нар.*), прикътвам (*нар.*), отделям настрана, вардя, пазя

спестяване — икономии, влог, готови пари, спестени пари

спец — (*вж.*) специалист

специален — нарочен, особен, отдѐлен, предназначен, определен, предопределен, различен ‖ специфичен, индивидуален, типичен, характерен, личен ‖ технически

специалист — спец, вещ, опитен, подготвен, компетентен, запознат, познавач, майстор

специалност — компетентност, знания, познания, опитност ‖ занаят, професия ‖ характерност, свойство, особеност, отлика, типичност
специфика — (*вж.*) специфичност
специфичен — характерен, специален, присъщ, отличителен, свойствен, индивидуален, типичен, оригинален, особен, съществен
специфичност — специфика, характерност, особеност, характерна особеност, отличителен белег, индивидуалност, типичност, свойство, своеобразност, разновидност
спечелвам — придобивам, получавам, добивам, сдобивам се, печеля, припечелвам, имам, извоювам, завоювам
спечелен — придобит, добит, получен ‖ убеден, привлечен, притеглен, превзет
спешен — бърз, неотложен, немедлен, близък, незабавен, експедитивен ‖ належащ, наложителен, необходим
спешност — бързина, скорост, неотложност, немедленост, експедитивност
спи ми се — доспива ми се, приспива ми се, додрямва ми се, избива ме на сън, дреме ми се, дремя, заспивам, наляга ме сън (дрямка), унася се, идва ми сън
спипвам (*разг.*) — сбарвам, хващам, улавям, залавям, набарвам, напипвам ‖ изненадвам, сюрпризирам
спир (*нар.*) — край, свършек, прекратяване, спиране
спирален — витлообразен
спирам — преставам, прекъсвам, преустановявам, отлагам, прекратявам, секвам (*нар.*), пресеквам (*нар.*), пресичам, забавям, слагам край, свършвам ‖ задържам, обуздавам, възпирам, въздържам, запирам, възпрепятствувам, преча, попречвам, осуетявам, препречвам ‖ парализирам, не напредвам, застоявам, изоставам
спирам се — (*вж.*) спирам; стъписвам се (*нар.*) ‖ отсядам, отбивам се
спирачка (*прен.*) — застой, задръжка, забавяне, спънка, мъчнотия, затруднение, пречка ‖ (*прен.*) юзда, намордник
спирка — (*прен.*) престой, пауза, отдих, прекъсване
списвам — редактирам, съчинявам, съставям
списък — регистър, каталог, разпис, опис, инвентар, наименование ‖ поменик (*разг.*)
спитвам (*разг.*) — (*вж.*) сплесквам
спитен (*разг.*) — сплескан, смачкан, смазан, приплескан
сплашвам — плаша, наплашвам, уплашвам, стряскам, изплашвам, спаплачосвам (*диал.*), посплашвам, сепвам (*нар.*), подплашвам, безпокоя, смущавам, разколебавам, разтревожвам ‖ заканвам се, заплашвам, отправям закана (*книж.*), застрашавам
сплесквам — смачквам, приплесквам, спитвам (*разг.*), смазвам, газя, сгазвам, премазвам, правя на пита (*разг.*), тъпча, отъпквам, стъпквам, потъпквам,подтискам ‖ сломявам, поразявам, унищожавам
сплескан — приплескан, смазан, плосък, спитен (*разг.*), смачкан, направен на пита (*разг.*)
сплетник — интригант, клюкар, доносчик, клеветник
сплетнича — интригувам, интригантствувам, козничa (*остар.*), доносничa, клюкарствувам, клеветнича
сплетня — интрига, донос, клюка, машинация, клевета
сплитам — уплитам, свързвам, омрежвам, вплитам, усуквам, впримчвам, преплитам ‖ (*прен.*) заплитам, забърквам, обърквам, усложнявам ‖ кроя, нагласявам
сплотен — обединен, организиран, сгрупиран, единен, единодушен, сговорен, свързан, сгъстен, стегнат, споен, монолитен (*книж.*)
сплотеност — единодушие, единство, сговор, единение, единност, обединение, свързаност, сцепление, хомогенност, монолитност (*книж.*), сближение, дружност, стегнатост, здравина

сплотявам — обединявам, организирам, сгрупирам, свързвам, сцеплявам, спојавам
сплувам се (*разг.*) — (*вж.*) гния
сплут (*разг.*) — (*вж.*) разложен, изгнил, прогнил, нагнил
спобутвам — (*вж.*) смушквам, сръгвам
спогаждам се — погаждам се, споразумявам се, съгласявам се, помирявам се
спогаждане — (*вж.*) спогодба
споглеждаме се — хвърляме си поглед
спогодба — договор, контракт, съглашение, споразумение, трактат, уговорка ‖ разбирателство, помирение, погаждане, съгласие, сговор
спогодителен — помирителен, споразумителен, съгласителен
сподавен — задавен, заглушен, задушен, потушен, заглъхнал
сподавям — заглушавам, загасям, задушавам, задавям, подтискам, потушавам, заставям да заглъхне
сподвижник — съмишленик, съидейник, последовател, привърженик, адепт, съпартизанин, партизанин, другар, сътруженик
споделям — деля, разделям ‖ съчувствувам, състрадавам, симпатизирам, мисля еднакво ‖ разменям мисли, издумвам си, изживявам общо (заедно) ‖ доверявам се, поверявам, посвещавам, откривам се, правя достояние (*книж.*), разказвам, съобщавам
сподирен — диран, гонен, следен, търсен, преследван
сподирям — дебна, следя, наблюдавам, вървя по петите (*разг.*), вървя по следите, вървя след (подир), проследявам ‖ гоня, подгонвам, преследвам, търся ‖ последвам ‖ задявам, безпокоя
спойка — заварка, залепено, споено, запоено ‖ (*прен.*) връзка, звено, съединение, спояване, сцепление
спокоен — неподвижен, застоял, тих, мирен, несмутим, ненарушим, несмущаван, безбурен (*поет.*), безметежен (*поет.*), безтревожен (*книж.*), уталожен ‖ равнодушен, безчувствен, невъзмутим, безучастен, апатичен, безгрижен, сдържан, търпелив, нечувствителен, хладнокръвен, хладен, флегматичен, студен ‖ смирен, примирен, укротен, кротък, мълчалив, мек ‖ съобразителен, разсъдителен, разсъдлив, мъдър ‖ необезпокояван, несмущаван, успокоен, рахат (*разг.*)
спокойно — мирно, тихо, кротко, бавно, на мира (*разг.*), преспокойно, сигурно
спокойствие — покой, мир, почивка, тишина, застой, затишие, глухота, мълчание, безмълвие ‖ успокоение, уталожване, безчувственост ‖ апатия, равнодушие, хладнокръвие, сдържаност, кротост, смиреност, търпение ‖ бял ден (*разг.*), добро, благополучие
сполай (*нар.*) — благодаря
сполетява ме — сполита ме, идва ми, случва ми се, връхлита ме, идва ми до главата (*разг.*), попадам на, обхваща ме, обзема ме
сполука — успех, удача (*книж.*), шанс, късмет (*разг.*), щастие, победа, триумф, постижение, придобивка, благополучие, прокопсия (*нар.*)
сполучвам — случвам, успявам, постигам, върви ми, напредвам, цъфтя, процъфтявам, преуспявам, смогвам, сколасвам (*нар.*), насмогвам, домогвам се, добирам се, наваксвам (*разг.*), прокопсвам (*нар.*), побеждавам, печеля, спечелвам
сполучлив — успешен, резултатен, ефикасен, благополучен, удачен (*книж.*), благоприятен, щастлив ‖ уместен, навременен, подходящ, съответствуващ
спомагам — съдействувам, способствувам (*книж.*), помагам, подпомагам, поддържам, благоприятствувам (*книж.*), улеснявам, допринасям, подсилвам, подкрепям
спомагане — съдействие, помощ, подкрепа, подпомагане, поддръжка, сътрудничество, съучастие, улеснение

спомагателен — помощен, допълнителен, добавъчен, второстепенен, вторичен, маловажен

спомен — възпоминание (*книж.*), помен, памет, споменуване ‖ подарък, сувенир

споменавам — упоменавам, намеквам, правя алюзия (*книж.*), отбелязвам, отварям дума (*разг.*), правя намек, загатвам, продумвам, навеждам на мисълта ‖ възпоменавам (*книж.*)

споменат — казан, речен, упоменат, поменат, отбелязан, загатнат, посочен, цитиран, гореказан, горепосочен, вече споменат, вече известен

спомням — споменувам, припомням, напомням, сещам (*нар.*), досещам, подсещам

спомням си — припомням си, възстановявам в паметта си (*книж.*), досещам се, подсещам се, идва ми на ума, възкръсва в паметта (в съзнанието) ми (*книж.*), хрумва ми, теква ми (*нар.*)

спонтанен (*книж*) — бърз, внезапен, едновременен, непринуден, естествен, неудържим, самороден, свободен, интуитивен (*книж.*)

спонтанно (*книж.*) — изведнъж, внезапно, неудържимо, едновременно, естествено, непринудено, интуитивно (*книж.*)

спор (*нар.*) — (*вж.*) изобилие

спор — прение (*остар.*), пререкание, полемика, препирня, разискване, диспут ‖ противоречие, несъгласие, разпра, кавга, хър-мър (*разг.*), търкане (*разг.*)

спорадичен (*книж.*) — непостоянен, случаен, неопределен, изолиран, разпръснат

спорадично (*книж.*) — (*вж.*) спорадичен; от време на време

споразумение — съгласие, разбирателство, сговор, спогаждане ‖ спогодба, съглашение, договор, трактат, уговорка

споразумявам — спогаждам, помирявам, сговарям, съгласявам, примирявам

споразумявам се — разбирам се, спогаждам се, погаждам се, сговарям се, съгласувам се, съгласявам се, помирявам се

според — съгласно с, съответно, съобразно с, по, сproти (*нар.*), наспроти (*нар.*), в съгласие

спорен — противоречив, контроверсен (*книж.*), несигурен, неустановен, полемичен, оспорим

спорен (*нар.*) — плодоносен, резултатен, успешен ‖ плодороден, изобилен, обилен

спори́ ми (*нар.*) — имам успех, удава ми се, върви ми, работя бързо

спорт — гимнастика, физкултура, състезание, упражнение, игри, забавление

спортист — физкултурник, гимнастик, състезател

спо́ря — препирам се, полемизирам (*книж.*), диспутирам(*книж.*), дискутирам (*книж.*), водя полемика (*книж.*), оспорвам, поспорвам, отказвам, отричам, противореча, упорствувам, влизам в спор, влизам в разправия (*разг.*), завързвам спор, водя спор, разисквам

споря́ (*нар.*) — спорен съм, насищам, наспорявам (*нар.*), задоволявам, достигам, постигам, достатъчен съм, икономичен съм

способ — начин, средство, модус (*книж.*), метод, прийом, маниер, система, похват, леснина, възможност, колай (*нар.*), канал, път

способен — опитен, умел, сръчен, похватен, ловък, изкусен, пишкин (*разг.*) ‖ достоен, надарен, сведущ, талантлив, даровит ‖ годен, кадърен (*разг.*), ербап (*разг.*), податлив

способност — талант, дарба, даровaние, надареност, дар ‖ разположение, наклонност, подаденѐ (*нар.*), годност, кадърност (*разг.*) ‖ опитност, сръчност, умелост, умение, ловкост

способствувам (*книж.*) — (*вж.*) спомагам, благоприятствувам (*книж.*), улеснявам, помагам

спотаен — прикрит, скрит, притаен, затаен, замлъкнал, притихнал, смълчан, безмълвен

спотайвам се — притайвам се, тая се, затайвам се, мълча, замлъквам, смълчавам се, притихвам, стоя безмълвен, не се обаждам ‖ крия се, скривам се, прикривам се, не излизам наяве, не действувам, не предприемам, кротувам, налягам си дрипите (*разг.*), налягам си парцалите (*разг.*)

спотулям —потулвам, затулвам, притулвам, забулвам, крия, прикривам

спохождам — посещавам, навестявам, наминавам, обикалям, наобикалям, обхождам, гостувам, идвам от време на време

спојавам — запоявам, слепям, свързвам, съединявам, заздравявам ‖ (*прен.*) сплотявам, обединявам

справедлив — правдив, честен, почтен, безпристрастен, съвестен, законен, легален, прав, правосъден, правилен, основателен, праведен (*остар.*), истински

справедливост — правда, правдина (*нар.*), правота, право, законност, безпристрастие, обективност, правосъдие, съвест, истина

справка — информация, сведение, проверка

справочник — указател, показалец (*остар.*), наръчник, азбучник

справям се — успявам, смогвам, сполучвам, сколасвам (*нар.*), намирам му лесното (*разг.*), намирам му колая (*нар.*), съумявам, изпълнявам ‖ надвивам, излизам на глава (*разг.*), преодолявам ‖ съобразявам се, съгласувам се, оправям се, ориентирам се ‖ карам я (*разг.*), преживявам

спретнат — стегнат, прибран, изискан, уреден, акуратен, грижлив, приличен, елегантен, гиздав, скопосен (*нар.*)

спречквам се — скарвам се, ропам (*разг.*), сропвам се (*разг.*), хокам, смъмрям, влизам в разправия (*разг.*)

спречкване — кавга, скарване, сдърпване (*разг.*), свада, недоразумение, разправия

спри — стой, недей, остави, не прави

сприхав — раздразнителен, избухлив, буен, нервен, невъздържан, несдържан, гневлив, неукротим, своеволен, капризен, кибритлия (*разг.*)

сприхавост — несдържаност, невъздържаност, раздразнителност, избухливост, нервност

сприятелявам се — сближавам се, завързвам приятелство (връзки), ставам приятел (близък), сдушвам се, свързвам се

спроти (*нар.*)— спрямо, според, наспоред (*нар.*), наспроти (*нар.*), съгласно с, съобразно с ‖ насреща, срещу, напротив

спрямо — към, по отношение на, спроти (*нар.*), според, срещу

спрян — прекъснат, прекратен, пресечен, преустановен, отложен, осуетен, несвършен, незавършен ‖ задържан, обуздан, озъптян (*диал.*)

спряпвам (*диал.*) — спъвам, препъвам, препречвам, катурвам, прекатурвам, събарям

спуквам се — пръскам се, сцепвам се, разцепвам се, разпуквам се, пукам се, праскам (*разг.*), зейвам, разделям се ‖ избухвам, експлодирам

спускам — пускам, свалям, хвърлям ‖ изпускам, изтървавам, отпускам

спъвам — спирам, пъна, възпирам, преча, попречвам, препятствувам (*книж.*), създавам мъчнотии, създавам пречки (спънки), затруднявам, възпрепятствувам (*книж.*), стеснявам, притеснявам, противодействувам, саботирам ‖ препъвам, спряпвам (*диал.*), запречвам, препречвам ‖ затягам, заплитам, умъчнявам

спънка — пречка, мъчнотия, затруднение, трудност, препятствие, забавяне, обструкция (*книж.*), опозиция, вътня (*нар.*), въртел (*разг.*), шикания (*разг.*), мъка ‖ преграда, бариера, задръжка

спътник — другар, придружник, компаньон ║ сателит

спя — заспивам, унасям се, дремя, проспивам, почивам, нанкам (*дет.*) ║ (*прен.*) бездействувам, стоя пасивен, нищо не правя, пасувам (*разг.*), нехая, немаря, изоставям, пропускам

сработвам се — съгласувам се, вървя в крак (*разг.*), сдушвам се

сработване — съгласуваност, сговорчивост

сравнен — съпоставен, сличен (*диал.*), уподобен, оприличен, премерен, противопоставен

сравнение — уподобяване, паралел, съпоставяне, съпоставка, сличаване (*диал.*), оприличаване

сравним — съпоставим, подобен, сходен, близък, приличен, равен ║ достоен

сравнителен — относителен ║ съпоставителен, диференциален (*книж.*)

сравнително — относително

сравнявам — съпоставям, оприличавам, уподобявам, меря, премервам, сличавам (*диал.*), противопоставям, противополагам

сражавам се — водя сражение, бия се, водя бой (битка), влизам в бой, съпротивявам се

сражение — бой, битка, схватка, двубой, стълкновение, удар, война, бран (*остар.поет.*), рат(*остар. поет.*)

сразен — поразен, съкрушен, сломен, разбит, разгромен, разнебитен, съсипан, бит, покорен, победен, унищожен, убит, паднал в бой ║ (*прен.*) отпаднал, омърлушен, смазан

сразявам — поразявам, съкрушавам, разбивам, громя, разгромявам, унищожавам, убивам, побеждавам, покорявам, съсипвам, смазвам, сломявам, разнебитвам

срам — свян, стид (*остар.*), стеснение, смущение, нерешителност, боязън (*книж.*) ║ (*прен.*) безчестие, позор, излагане, неприличие, петно ║ срамота, резил (*разг.*), скандал, маскарлък (*нар. остар.*) ║ честолюбие, скромност

срам ме е — (*вж.*) срамя се

срамежлив — (*вж.*) свенлив

срамежливост — (*вж.*) свенливост

срамен — неприличен, срамотен (*разг.*), нецензурен, безсрамен, циничен (*книж.*) ║ подъл, позорен, долен, безчестен, отвратителен, неокачествим, скандален

срамлив — (*вж.*) свенлив

срамота — срам, позор, безчестие, неприличие, резил (*разг.*), срамотия (*разг.*) ║ срамно, безчестно, позорно, недостойно, неприлично

срамотен (*разг.*) — (*вж.*) срамен

срамотия (*разг.*) — (*вж.*) срамота, срам

срамувам се — (*вж.*) срамя се

срамя — посрамвам, засрамвам, излагам, компрометирам, позоря, безчестя, петня, срамотя (*разг.*), резиля (*разг.*), оскандалявам, орезилявам (*разг.*), конфузя, сконфузвам

срамя се — срамувам се, свеня се, посвенявам се, стеснявам се, ставам за срам, излагам се, бера срам (*разг.*), компрометирам се, нямам очи (*разг.*), срам ме е, засрамвам се, червя се, изчервявам се, резиля се (*разг.*), орезилявам се (*разг.*), ставам за резил (*разг.*), сконфузвам се

сраснат — слепен, съединен, неразделен,свързан, споен, враснал, неотлъчен, неразривен (*книж.*)

сраствам се — слепям се, съединявам се, враствам

сребролюбец — (*вж.*) скъперник

сребролюбие — (*вж.*) скъперничество

сред — посред, в средата, на средата, всред, помежду, измежду, из

среда — център, средина, половина, средоточие (*книж.*), възел, сърце (*прен.*), лоно (*книж. остар.*) ║ кръжец, общество, кръг ║ окръжение, околност, обстоятелства, обстановка ║ атмосфера, климат

среден — средищен, централен, възлов, вътрешен ‖ посредствен, елементарен, обикновен, неособен, второстепенен
средина — сърцевина, вътрешност ‖ център, средоточие (*книж.*), възел, централен пункт, среда
средище – център, огнище (*прен.*), централа, фокус (*прен.*), ядка, сърцевина
средищен — централен, възлов, среден
средно — приблизително, едно на друго (*разг.*), горе-долу (*разг.*), криво-ляво (*разг.*), как да е (*разг.*), неособено, иди-дойди (*разг.*)
средновековен — феодален, варварски ‖ (*прен.*) мракобеснически
среднощ — полунощ, късно през нощта, късна нощ, потайна (късна) доба (*погт.*)
средоточие (*книж.*) — средина, среда, средище, център, фокус (*прен.*)
средства — богатство, пари, капитал, финанси
средство — оръдие, инструмент, уред, орган ‖ способ, метод, прийом, начин, модус, канал, път, маниер, леснота, възможност
среща — свиждане, рандеву (*остар.*), прием ‖ контакт, досег
срещам — посрещам, присрещам, идвам насреща, излизам насреща, разминавам се ‖ попадам, виждам, натъквам се, изпречвам се пред, сблъсквам се, налитам, връхлитам ‖ намирам, изнамирам
среща се — намира се, има го, съществува ‖ съвпада, сбъдва се, случва се, съгласува се
срещен — насрещен, отсрещен, противоположен, срещуположен
срещу — против, насреща, напреки
срещуположен — противоположен, противопоставен, срещен, насрещен, отсрещен, противен, обратен, диаметрален ‖ различен, далечен, отстранен
сривам — събарям, съборясвам (*нар.*), бутвам, катурвам, гътвам (*диал.*), повалям, свалям ‖ рутя, срутвам, порутвам, руша, разрушавам, сисвам, разстройвам, разтурвам, помитам, унищожавам
сривам се — (*вж.*) сривам; събарям се, рухвам
сритвам — ритам, подритвам, давам ритник, мушкам, смушквам, бутам, сбутвам, посбутвам, сръгвам (*разг.*)
сроден — (*вж.*) сходен
сродник — роднина, свой, близък
сродство — (*вж.*) сходство, близост
срок — време, период, падеж
сропвам се (*диал.*) — (*вж.*) хокам, ругая, скарвам се, срязвам (*разг.*)
срочен — бърз, неотложен, спешен ‖ със срок, определен, падежиран
срутвам — (*вж.*) сривам
срутвам се — падам, провалям се, събарям се, съборясвам се (*нар.*), рухвам, сривам се, сгромолясвам се, продънвам се ‖ рутя се, порутвам се, руша се, разрушавам се
срутен — порутен, съборен, паднал, рухнал, сринат, разрушен
сръбвам — пия, отпивам, пийнувам, попийвам, посръбзам (си)
сръгвам (*разг.*) — мушкам, смушквам, бутам, сбутвам, посмушквам, посръгвам, посбутвам, сритвам
сърдлив — докачлив, свадлив, избухлив, капризен, гневен, гневлив, раздразнителен, нервен, сприхав
сръдня (*нар.*) — докачение (*остар.*), сърдене, лоши отношения ‖ мусене (*разг.*), цупене (*разг.*), чумерене (*разг.*), гримаси, недоволство
сръчен — умел, ловък, вещ, изкусен, със златни ръце, опитен, похватен, иде му отръки (*нар.*) ‖ практичен, компетентен, талантлив, способен, пишкин (*разг.*), ербап (*разг.*)
сръчност — ловкост, умелост, опитност, похват, похватност, вещина, способност, практичност, лекота, умение
срязвам — режа, прерязвам, разрязвам, нарязвам, кълцам, скълцвам, накълцвам ‖ (*прен. разг.*) мъмря, смъмрям, сропвам се (*диал.*), скарвам се, хокам, нахоквам, сопвам се (*разг.*)
стабилен — устойчив, здрав, държелив, як, непоклатим, неподвижен,

крепък, укрепнал, силен, издръжлив, солиден, плътен, набит (*разг.*), твърд, масивен, траен, постоянен, неизменен, непоколебим ‖ невредим, неповреден, недокоснат

стабилизация — стабилизиране, заздравяване, консолидация (*книж.*), укрепване, закрепване, затвърдяване, подсилване

стабилизирам — закрепвам, укрепвам, заякчавам, заздравявам, затвърдявам, подсилвам, усилвам, засилвам, уякчавам, консолидирам (*книж.*)

стабилизиран — затвърден, заякчен, заздравен, закрепнал, подсилен, солиден, устойчив ‖ утвърден

стабилност — стабилитет, здравина, солидност, твърдост ‖ устойчивост, укрепналост, затвърденост, закрепналост, непоколебимост

става — случва се, сбъдва се, настъпва, идва, осъществява се, състои се, реализира се, извършва се ‖ ражда се, вирее, дава плод, развива се ‖ може, бива, позволено е

ставам — дигам се, надигам се, вдигам се, издигам се, понадигам се, попривдигам се, приповдигам се, поиздигам се, повдигам се, изправям се ‖ (*вж.*) става

ставам за срам (*разг.*) — излагам се, посрамвам се, компрометирам се, опозорявам се, ставам за резил (*разг.*), орезилявам се (*разг.*), (*вж.*) срамя се

ставам каил (*разг.*) — съгласен съм, съгласявам се, скланям, давам съгласие, приемам, отстъпвам, кандисвам (*разг.*)

ставам пишман (*разг.*) — съжалявам, разкайвам се, разколебан съм, пишманя се (*нар.*), скърбя (*книж.*) ‖ отмятам се, отказвам се, оттеглям думата си

става дума (*разг.*) — заприказва се, отваря се дума (*разг.*), заговорва се, идва дума (*разг.*), от дума на дума (*разг.*), открива се разговор, говори се, приказва се, носи се слух (мълва)

става ми лошо (*разг.*) — призлява ми (*нар.*), прималява ми, примирам, прилошава ми, припадам, загубвам свяст (съзнание), притъмнява ми

става ми мъчно (*разг.*) — натъжавам се, разтъжавам се, заскърбявам, тъжа, скърбя, домъчнява ми, докривява ми (*разг.*), става ми криво (*разг.*), хваща ме мъка (*разг.*), приплаква ми се

става нужда (*разг.*) — потрябва, дотрябва, притрябва, явява се нужда

стагнация (*книж.*) — застоялост, застой, затегнатост, парализа, криза ‖ затишие, покой, тишина, мъртвило

стадий (*книж.*) — етап, период, фаза, степен, състояние, положение, стъпало

стадион — игрище

стадо — рой, орляк, рояк, ято, мравуняк ‖ (*прен.*) тълпа, сган

стайвам се (*диал.*) — (*вж.*) тая се, притайвам се

стан — ръст, снага, тяло

стан — лагер

станал — реализиран, сбъднат, осъществен, изпълнен

стандарт — шаблон, образец, тип ‖ (*прен.*) еднообразие, еднаквост, щампа (*разг.*)

стандартен — шаблонен, стереотипен, неизменен, еднакъв

стандартизация — типизация, опростяване, рационализация

становище — гледище, схващане, разбиране, твърдение, теза, отношение ‖ позиция, положение, база, основа, платформа ‖ решение

стапям — топя, разтопявам, претопявам, втечнявам, стопявам

стар — възрастен, състарен, остарял, дърт (*разг.*), застарял, преминал години, престарял, на възраст, старик, дядо, ветеран ‖ немощен, отпаднал, слаб, изтощен, грохнал, разклатен, изхабен ‖ вехт, увехтял, извехтял, взел-дал (*разг.*), влязъл в архивата (*разг. ирон.*) ‖ отколешен, някогашен, невгашен, отдавнашен, предишен, прежен (*книж.*), бивш, минал,

дълготодишен, многогодишен, отживял си времето, излязъл от употреба, неупотребим, старомоден, изоставен, напуснат ║ старинен, древен, античен, вековен, допотопен
старание — грижа, усърдие, грижовност, прилежание, мерак (*разг.*), ревност, усилие, напрежение, активност, стремеж, деятелност, съревнование, предприемчивост, интерес, любознателност, трудолюбие
старателен — прилежен, усърден, ревностен, грижлив, акуратен, редовен, съвестен, внимателен, мераклия (*разг.*), изпълнителен, примерен, послушен, енергичен, работлив, трудолюбив, деятелен, предприемчив, неуморим, любознателен
старая се — силя се, грижа се, трудя се, мъча се, работя, полагам грижи (*книж.*), полагам старание (усилия) (*книж.*), стремя се, глѐдам, постаравам се, залягам, работя настойчиво, престаравам се, изсилвам се, внимавам, влагам старание, вземам присърце (*разг.*), правя си труда, радея (*книж.*), давам (си) зор (*разг.*), озорвам се (*разг.*)
старец — дядо, стар, стар човек, старик, дъртак (*разг.*)
старешки — старчески, дядовски, дъртешки (*разг.*) ║ (*прен.*) слаб, немощен, отпаднал, изтощен, безсилен, сенѝлен (*книж.*)
старея — остарявам, застарявам, минавам години, ставам стар, състарявам се, отпадам, дъртея (*разг.*), одъртявам (*разг.*) ║ вехтея, овехтявам, демодирам се
старик — (*вж.*) старец
старина — старост, старини, преклонни години, стари години ║ антика
старинен — стар, античен, древен, архаичен, старовремски (*разг.*), старовременен, старовремешен, някогашен, старомоден, традиционен, рутинен
старинност — анахронизъм, архаизъм, античност, старина, рутина
старица — баба, бабичка, стара жена, старуха
старовременен — (*вж.*) старинен; старовремски (*разг.*)
старомоден — стар, остарял, старовремски (*разг.*) ║ демодиран, банален, изтъркан (*прен. разг.*), изтрит (*прен. разг.*), изоставен
старост — напреднала възраст, преклонни години (възраст), застарялост, престарялост, старина, стари години ║ немощ, слабост, отпадналост
старчески — (*вж.*) старешки
старшинство — предимство, преднина, първенство
статив — подпора, стойка, поставка, триножник
статичен — неподвижен, стоящ, застоял, спокоен
статичност — неподвижност, застой, застоялост
статут (*книж.*) — устав, правилник ║ режим, организация
стая — одая (*нар. остар.*), соба, горнѝца (*остар.*) ║ помещение, зала, салон
ствол — стъбло, дънер
стегнат — затегнат, пристегнат, привързан, свързан ║ (*прен.*) спретнат, ỳреден, акуратен, грижлив, прибран, приличен ║ сбит, плътен, набит
стеля — слоя, пластя, настилам, постилам, застилам, напластявам, наслоявам, покривам, наслагвам, натрупвам
стена — зид, дувар (*нар. остар.*) ║ преграда, бариера, параван ║ (*прен.*) пречка, спънка, препятствие
стѐна — ридая, заридавам, въздишам, пъшкам, охкам, плача, оплаквам, проплаквам, вайкам се, заплаквам, разплаквам се, простенвам
стенание — плач, ридание, охкане, вайкане, вопъл, рев, вой, въздишка, стон, дълбока въздишка
стенография — бързопис, скоропис
степ — (*прен.*) пустиня
степвам — сбивам, сплесквам, спитвам, правя на пита
степен — стъпка, стъпало, равнище, ниво,, висота, градус ║ преход ,етап,

положение, състояние, уровен (*книж.*) ‖ чин, ранг, размер, мащаб, мярка, мяра, доза

степенувам — градуирам (*книж.*)

степенуване — градация (*книж.*), прогресия, постепенност, последователност, градуиране (*книж.*), кресчендо

стереотипен (*книж.*) — първообразен, неизменен, еднакъв, стандартен, шаблонен

стерилен (*книж.*) — стерилизиран, дезинфекциран, обеззаразен ‖ ялов (*нар.*), безплоден

стерилизация (*книж.*) — обеззаразяване, дезинфекция

стерилност (*книж.*) — обеззаразеност ‖ яловост (*нар.*), безплодие

стеснен — тесен ‖ притеснен, ограничен, затруднен, спънат, умъчнен

стеснение — притеснение, спънка, пречка, ограничение, неудобство, затруднение ‖ (*прен.*) срам, свян, стид (*остар.*), срамежливост, стеснителност, смущение, безпокойство, объркване, нерешителност, колебание ‖ скромност, свитост

стеснителен — срамежлив, свенлив, свит (*прен. разг.*), затворен, скромен ‖ (*прен. разг.*) несръчен, вързан, ограничен ‖ затруднителен, ограничителен

стеснителност — (*вж.*) стеснение

стеснявам — притеснявам, безпокоя, затруднявам, смущавам, преча, спъвам, ограничавам, ограничавам свободата, насилвам

стеснявам се — притеснявам се, чувствувам стеснение, не се решавам, безпокоя се, изпитвам стеснение (срам, свян, неловкост), свеня се, срам ме е, срамувам се, неловко ми е, чувствувам се неловко

стечение — сбор, натрупване, струпване, наплив, приток ‖ тълпа, множество, гъмжило, навалица, вълна от хора, маса, народ ‖ съвпадение

стига — доста (*разг.*), доволно, задоволително, достатъчно ‖ спри, престани

стигам — настигам, достигам, застигам, наближавам, доближавам, приближавам, догонвам ‖ достатъчен съм, в достатъчно количество съм, задоволявам

стига ме яд (*разг.*) — (*вж.*) ядосвам се, нервирам се

стига ми — достатъчно ми е, задоволявам се, нямам нужда повече

стига са̀мо — ако, при условие, в случай

стид (*остар.*) — (*вж.*) свян, срам

стил — маниер, жанр, начин, способ, метод, вид, тип, форма ‖ израз, език, фраза, изложение, езикова особеност, перо (*прен.*)

стимул (*книж.*) — тласък, импулс, подтик, подбуда, мотив, причина ‖ (*прен.*) двигател, мотор, пружина

стимулирам (*книж.*) — импулсирам (*книж.*), подсилвам, подтиквам, подбуждам

стисвам — хващам, улавям, сграбчвам, залавям, пипвам (*разг.*)

стискам — държа, хванал съм, уловил съм, пипнал съм (*разг.*), притискам, натискам, налягам, стягам, мачкам ‖ задушавам, заглушавам

стиснат (*разг.*) — свидлив, стислив (*нар.*), скъперник, сметкаджия (*разг.*), алчен, вариклечко (*разг.*), скръндза (*разг.*), пинтия (*разг.*), цицция (*разг.*) ‖ пестелив, спестовен

стихвам — затихвам, утихвам, притихвам, заглъхвам, замирам, угасвам, намалявам, спирам, успокоявам се, уталожвам се ‖ умълчавам се, не говоря, затайвам се

стихиен — силен, мощен, бурен, неудържим, поривист (*книж.*), вихрен (*поет.*), стремителен, буен, необуздан, несдържан, невъздържан, пламенен, горещ, неугасим, жарък, разгорещен, фанатичен ‖ (*прен.*) хаотичен (*книж.*), неопределен, безсистемен, безразборен, безпланов, непланомерен, неорганизиран, объркан

стихийност — сила, бурност, неудържимост, стремителност, вихреност (*поет.*) ‖ пламенност, жар, порив (*книж.*), жаркост, разгорещеност

‖ (*прен.*) хаотичност, безплановост, безсистемност, неорганизираност, неопределеност
стихия (*книж.*) — буря, ураган, вихър, хала, вихрушка, фурия ‖ сила, порив (*книж.*) ‖ разгар, кипеж
стихотворение — поезия, лирика
стичам се — прииждам, придохождам, струпвам се
стобор — ограда, плет (*нар.*), тараба (*нар.*)
стоварвам — (*вж.*) струпвам, нахвърлям, складирвам ‖ хвърлям, прехвърлям
стоварвам се — падам, просвам се, пльосвам се, тръшвам се, цопвам, хвърлям се на земята, лягам, строполясвам се
стоварище — склад, влагалище, депо, хранилище
стоешком — прав
стоик (*книж.*) — (*прен.*) философ, търпелив, хладнокръвен, твърд, мъжествен, спокоен
стоицизъм (*книж.*) — (*прен.*) твърдост, мъжество, издръжливост, хладнокръвие, спокойствие
стоически (*книж.*) — (*прен.*) твърд, мъжествен, непоколебим, хладнокръвен, спокоен, философски ‖ строг, суров
стойка — поза, държане, обноска ‖ телосложение, стоеж (*нар.*) ‖ статив, подпора
стойност — цена, ценност, равностойност ‖ (*прен.*) значение, значимост, важност, качество, достойнство ‖ полза, валидност
стока — артикул, продукт, произведение, производ (*книж.*)
стокообмен — търговия, размяна, обмен (*книж.*), продажба, трафик, алъш-вериш (*разг.*), вземане-даване (*разг.*)
стократен — многократен, чест, многоброен
стократно — многократно, често, много ‖ изобилно, обилно
стол — скòмен (*диал.*), седало
столетие — век, епоха
столица — главен град, престолен град (*остар.*), метрополия, център
столичен — престолен
столова — трапезария
стомах — корем (*разг.*), вътрешност, благоутробие (*ирон.*), търбух (*разг. грубо*), шкембе (*разг. грубо*)
стон — (*вж.*) стенание
стопанин — собственик, владетел, притежател, държател (*юрид.*), приобретател (*книж. юрид.*), титуляр, носител (*книж.*), приносител (*книж.*), предявител ‖ господар, хазяин, къщовник, домакин, сайбия (*нар.*), чорбаджия (*нар.*)
стопанисвам — ползувам, използувам, експлоатирам ‖ обработвам, разработвам, култивирам
стопанство — имение, имот, чифлик, ферма, земя, мошия (*разг.*) ‖ икономика, производство
стоплям — затоплям, горещя, сгорещявам, загорещявам, сгрявам, огрявам, нагрявам, сварявам, претоплям
стопявам — (*вж.*) стапям
сторвам (*нар.*) — чиня (*нар.*), върша, извършвам, направям, причинявам, създавам
сторва ми се (*нар.*) — струва ми се, като че ли, изглежда, чини ми се (*нар.*), гаче ли (*диал.*), предполагам, привижда ми се
сторвам си труда (*нар.*) — правя си труда, трудя се, правя усилия, мъча се, грижа се, блъскам се (*нар.*), погрижвам се, старая се, постаравам се, вземам мерки, полагам грижи, извършвам
сторен (*нар.*) — направен, станал, извършен, свършен, изпълнен, образуван, съставен, произведен, сътворен, създаден, формиран, причинен
сторонник (*книж.*) — (*вж.*) съмишленик
стоя — заставам, изправям се, изправен съм, възправям се (*книж.*), прав съм, стоя прав ‖ спирам се, мъдря се, застоявам се, не се движа, стъписвам се (*нар. разг.*), не мърдам, съм неподвижен ‖ престоявам, оставам

стоя мирно — мирувам, кротувам (*разг.*), не мърдам, не шавам (*разг.*), притайвам се ‖ заставам, изправям се

стоя над главата (*разг.*) — (*прен.*) наблягам, настоявам, упражнявам натиск (давление) (*книж.*)

стоя прав — изправен съм, заставам прав, прав съм, (*вж.*) стоя, стоя мирно

страдалец — (*остар.*) мъченик, жертва, измъчен, изтерзан, многострадалец (*остар.*), светец (*църк.*)

страдалчески (*остар.*) — мъченически

страдалчество (*остар.*) — мъченичество, гнет, мъки, жертвеност (*книж.*)

страдам — страдая (*остар.*), мъча се, измъчвам се, терзая се, тормозя се, изстрадвам, патя, изпащам (си), изпитвам мъка, бял ден не виждам (*разг.*), тегля (*нар.*), изтеглям (*нар.*), изтърпявам, претърпявам, пострадвам ‖ търпя, изживявам, изпитвам, прекарвам, преживявам ‖ боледувам, болен съм, усещам болка, болно ми е, мъчно ми е, къса ми се сърцето ‖ натеглям се, напащам се, намъчвам се, вкусвам му сладостта (*разг.*), ям му попарата (*разг.*), сърбам му попарата (*разг.*), аз си знам

страдание — болка, болест, болезненост, мъка, измъчване, изтезание, мъченичество, тегло (*нар.*), теглило (*нар.*), тормоз, гнет, терзание, страдалчество (*остар.*), мъчение, изпитня (*нар.*), голгота (*прен. книж.*) ‖ скръб, огорчение, горест, изпитание, безпокойство

страдания — премеждия, патила (*нар.*), приключения, одисея, изживяно

страдащ — болен, болнав, слаб, измъчен, изтерзан

стража — охрана, милиция, пазач, караул, патрул ‖ защита, пазител, хранител (*остар.*), бдител, надзорник, наблюдател, блюстител (*книж. остар.*)

стражар (*остар.*) — полицай, жандарм (*остар.*)

страна — направление, посока, насока, линия ‖ местност, земя, землище, област, територия, зона, край, околност

стра̀нен — чуден, особен, чудноват, причудлив (*книж.*), необикновен, необичаен, неестествен, своенравен, рядък, парадоксален, фантастичен, куриозен, ексцентричен, оригинален, нечут, невъзможен, непонятен, трудно обясним, необясним, невероятен ‖ чудесен, дивен, удивителен

страничен — чужд, далечен, отстранен, косвен, непряк, индиректен, отстранен, заобиколен ‖ (*прен.*) второстепенен, вторичен, несъществен, незначителен, допълнителен, добавъчен

странник (*книж.*) — чужденец, чуждоземец ‖ скитник, пътник, пътешественик, скиталец (*остар.*), друмник (*нар. поет.*), номад

странно — чудно, чудновато, невиждано, неестествено, особено, оригинално, необикновено, необичайно

странност — чудноватост, оригиналност, особеност, ексцентричност, екстравагантност, маниячество, парадоксалност, необичайност

странство — чужбина, вън от страната, чужда страна

странствувам — пътешествувам, пътувам, пропътувам, обхождам, обикалям, кръстосвам, скитам, ходя, бродя, пребраждам, снова, миткам, лутам се, рея се (*диал.*)

странствуване — пътешествие, пътуване, скитане, кръстосване, скитничество, бродене, миткане, лутане, реене (*диал.*)

страня — отбягвам, избягвам, отчуждавам се, отделям се, усамотявам се, заобикалям, манкирам, лавирам

страст — влечение, увлечение, нагон, стремление, пристрастеност, склонност, въжделение (*книж.*), наклонност, привързаност, придаденост, любов, ревност, разпаленост, жар, жаркост, пламенност, фанатизъм,

ентусиазъм, плам (*поет.*), забрава ‖ слабост, порок, краста (*разг.*) ‖ похот, сластолюбие
страстен — пламенен, бурен, жарък, разпален, азгън (*нар.*), ревностен, предаден, пристрастен, привързан, увлечен, поривист (*книж.*) ‖ похотлив, сластолюбив, сластен, сладострастен
стратег — пълководец
страх — уплаха, малодушие, нерешителност, слабодушие, боязън (*книж.*), боязливост, трепет, наплашеност, заплаха, угроза, опасение, ужас ‖ страхопочитание, почтителен страх, уважение, респект ‖ паника, смут, суматоха, безпокойство ‖ подозрение, недоверие, недоверчивост, съмнение, мнителност
страх ме е — (*вж.*) страхувам се
страхлив — нерешителен, несмел, плах, плашлив, боязлив, наплашен, изплашен, страхопъзльо (*разг.*), пъзльо (*разг.*), баба (*разг.*), поплювко, бъзлив (*диал.*), липсва му смелост (кураж), няма кураж (смелост) ‖ слабохарактерен, слабодушен, безволев, мекушав, малодушен, смутен ‖ подозрителен, недоверчив, мнителен
страхливо — (*вж.*) страхлив ; плахо, несмело, боязливо ‖ неумело, несръчно
страховит — (*вж.*) страшен, ужасен
страхопочитание — уважение, респект, страх, боязън (*книж.*), почтителност, благоговение (*книж.*), почтителен страх
страхотен — (*вж.*) страшен, ужасен
страхотия (*разг.*) — ужас, ужасия (*разг.*), страшилище, страх, уплаха
страхувам се — боя се, плаша се, безпокоя се, опасявам се, изпитвам страх, изпадам в страх, дострашава ме, идва ми страх, изплашвам се, уплашвам се, изплашен съм, не смея, обзет съм от страх, хваща ме страх, имам страх, ужасявам се, треперя от страх, бера страх (*разг.*), не ми стиска (*разг.*), тръпна, треперя, смутен съм
страшен — ужасен, чудовищен, грозен, опасен, обезпокоителен, страхотен, страховит, застрашителен, ужасяващ, непоносим, адски
страшилище — чудовище, страхотия (*разг.*), грозота, грозотия (*разг.*), призрак, плашило ‖ заплаха, опасност, угроза
стрелба — гърмеж, пукотня (*нар.*), пукотевица, пукот, изстрел, огън
стрелвам — пронизвам, пробождам, промушвам, стрелкам
стрелвам се — хвърлям се, втурвам се, връхлитам
стрелям — гърмя, пушкам, давам изстрел
стремглав — (*вж.*) стремителен
стремглаво — (*вж.*) стремително
стремеж — стремление, напън, нагон, устрем, порив, влечение, амбиция, идеал, цел, блян, намерение, желание, жажда, домогване, тежнение, аспирация, наклонност
стремителен — бърз, силен, поривист, мълниеносен, светкавичен, устремен, буен, стремглав, стихиен, главоломен, неудържим, несдържан, пламенен, вихрогонен, енергичен, горещ, сприхав, вихрен (*поет.*), напрегнат, интензивен
стремително — стремглаво, през глава (*разг.*), напрегнато, с напрежение, с пълна пара (*разг.*)
стремителност — устремност, бързина, сила, скорост, трескавост, светкавичност, стихия, стихийност, устрем, порив, неудържимост
стремление — (*вж.*) стремеж
стремя се — силя се, мъча се, трудя се, старая се, целя, домогвам се, полагам усилия, залягам, полагам грижи, грижа се ‖ движа се бързо, устремявам се, насочил съм се
стреснат — изплашен, наплашен, сплашен ‖ изненадан, като гръмнат
стривам — смилам, меля, строшавам, разтрошавам, сдробявам, раздробявам, смазвам ‖ търкам, разтърквам, потърквам, потривам, протривам, разтривам

строг — суров, неумолим, непоколебим, неотстъпчив, непреклонен, хладен, студен, груб, серт (*разг.*), сарп (*нар. остар.*), жесток ‖ взискателен, педант (*книж.*), точен, редовен, стегнат (*разг.*), сериозен, бдителен ‖ фатален, неизбежен

строгост — суровост, грубост, студенина, неотстъпчивост, взискателност ‖ пуританство (*книж.*), ригоризъм (*книж.*)

строеж — градеж, строителство, изграждане ‖ конструкция, направа, структура, устройство, композиция

стро́ен — снажен, едър, левент, грациозен, хубав, красив, напет, гиздав, кокетен, кипър (*нар.*)

строител — зидар ‖ (*прен.*) създател, творец, сътворител (*книж.*), основоположник (*книж.*)

строителство — градеж, строеж

строй — режим, система, порядък, организация, устройство, ред, уредба, обществен строй

строполясвам — събарям, търкулвам, смъквам, гътвам (*диал.*), повалям, камбичвам, сривам, сгромолясвам

строполясвам се — падам, пропадам, провалям се, сривам се, подхлъзвам се, търкулвам се, прекатурвам се, повалям се, гътвам се (*диал.*), камбичвам се, смъквам се, сгромолясвам се, тръшвам се

строшавам — троша, разтрошавам, изпотрошавам, натрошавам, претрошавам, счупвам, чупя, разчулвам, пречупвам, изпочупвам, начупвам, разбивам, унищожавам, ломя, стривам, меля, смилам, сдробявам, напарчавам (*диал.*), прекършвам

строшен — разтрошен, изпотрошен, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*), разбит, разчупен, сдробен

строя — градя, зидам, съзиждам, иззиждам, построявам, издигам ‖ правя, създавам, творя, сътворявам (*книж.*), устройвам

струва си — добро е, полезно е, чини (*нар.*), заслужава, заслужава си труда (*разг.*), струва си труда (*нар.*), има смисъл

струва ми се — чини ми се (*нар.*), изглежда, като че ли, види се, гаче ли (*диал.*), сякаш, вижда (види) ми се (*разг.*), престорва ми се, оставам с впечатление, май че (*разг.*)

струвам — коствам, правя, чиня (*нар.*), влизам в работа, хващам място (*разг.*), бива ме, го́ден съм, добър съм, на място съм

структура — конструкция, строеж, устройство, направа, постройка, градеж ‖ организация, строй

струна — корда

струпвам — трупам, стоварвам, натрупвам, слагам, наслагвам, хвърлям, нахвърлям, събирам, гамуля (*диал.*), нагамулвам (*диал.*), складирам ‖ съсредоточавам, концентрирам, групирам, централизирам ‖ хвърлям, прехвърлям, тръсвам

струпване — концентрация, съсредоточаване, натрупване, групиране, събиране

струя — извирам, избликвам, бликам, руквам, заструявам, шурвам, чурвам (*диал.*), шуртя, изливам се, изтичам, тека, протичам ‖ (*прен.*) изобилствувам

стру́я — изблик, вълна́, извор, пото́к

стръв — въдица, примамка, подмамка, клопка, капан, примка, уловка ‖ (*прен.*) измама, съблазън

стръвен — стръвнишки, настървен, ненаситен, гладен, незадоволен, алчен

стръвнишки — (*вж.*) стръвен

стрък — израстък, стъбло, фиданка, издънка, клонче, клонка, вейка

стръмен — наведен, полегат, накло́нен, върл (*нар.*)

стръмнина — наклон, надолнище, нанадолнище, нагорнище, склон, у́рва, скат, стръмно място, височина, върло (*нар.*), полегатост

стръмно — (*вж.*) стръмнина

стряскам — сепвам (*нар.*), изплашвам, сплашвам, уплашвам, плаша, посплашвам, поизплашвам, изненадвам, безпокоя, тревожа, разтревожвам, смущавам ‖ събуждам, пробуждам

стряскам се — сепвам се (*нар. разг.*), окопитвам се, съвземам се, идвам на себе си, оборавям се, пробуждам се, събуждам се ‖ изплашвам се, уплашвам се, изненадвам се, глътвам си езика (*разг.*)

стряха — навес, сушина, покрив, подслон ‖ (*прен.*) дом, жилище, къща, керемида (*разг.*) ‖ (*прен.*) убежище, прибежище

студ — мраз, лед, зима (*прен.*), хлад, хладина, прохлада, леденина

студен — леден, ледовит, хладен, мразовит ‖ (*прен.*) хладнокръвен, безчувствен, нечувствителен, безстрастен, равнодушен, спокоен, апатичен, сдържан ‖ строг, суров, неприветлив

студенина — (*вж.*) студ ‖ (*прен.*) неприветливост, недружелюбност, неотзивчивост, равнодушие, безчувственост, безчувствие, безучастие, апатия, хладина, сдържаност ‖ строгост, суровост, неприветливост

стъбло — ствол, дънер

стъгда (*остар.*) — мегдан (*нар.*), площад, чаршия (*нар.*), пазарище, сборище

стъквам огън (*нар.*) — паля, запалвам, клада (наклаждам) огън (*нар.*)

стъкмен — притъкмен, нагласен, пригоден, нагоден, приспособен, нареден

стъкмител — съставител, съчинител, автор

стъкмявам — притъкмявам, натъкмявам, приспособявам, нареждам, пригаждам, нагаждам, нагласявам, приготовлявам, набавям ‖ комбинирам, скърпвам, скалъпявам, сглобявам

стълб — подпора, колона, основа ‖ (*прен.*) защита, опора, подкрепа, помощ, покровителство

стълкновение — бран (*остар. поет.*), рат (*остар. поет.*), битка, бой, борба, конфликт, сбиване, схватка, сблъсък, сблъскване, сражение, среща, двубой, свада, разпра, счепкване (*разг.*), сборичкване

стъмнява се — стъмва се, здрачава се, свечерява се, смрачава се, пада нощ, настъпва нощ, мръква, тъмнее, става тъмно, притъмнява

стъпало — (*прен.*) степен, ниво, равнище, уровен (*книж.*), етап, състояние

стъпвам на краката си (*разг.*) — изправям се ‖ (*прен.*) съвземам се, замогвам се, поправям се

стъписвам се (*нар.*) — заставам, заставам прав, стоя, спирам (се), застоявам се, мъдря се, омъдрям се, стърча, кумя се (*разг.*) ‖ стряскам се, изтръпвам, вцепенявам се

стъпка — крачка, разкрач ‖ вървеж, ход, походка, движение, скок, напредък ‖ следа, диря, отпечатък ‖ (*прен.*) степен, стъпало, градус, стадий, етап

стъпка по стъпка — (*вж.*) постепенно

стъпквам — тъпча, газя, сгазвам, погазвам, прегазвам, мачкам, премачквам, смачквам, сплесквам, смазвам, премазвам, претъпквам, потъпквам

стървя — насъсквам, настървявам, предизвиквам, подстрекавам, подбуждам, дразня, озлобявам, ожесточавам, раздразням, озверявам

стъргав (*диал.*) — грапав, неогладен, неравен

стържа — дращя, чегъртам (*диал.*), изстъргвам ‖ скриптя, скърцам, скрибуцам (*диал.*)

стърпявам се — сдържам се, въздържам се, задържам се, търпя, резервирам се (*книж.*), овладявам се, възпирам се (*книж.*), обуздавам се, озъптявам се (*разг.*)

стърча — изправям се, стоя прав, издигам се, подавам се, надигам се, виря се, навирям се, топоря се (*диал.*), натопорвам се (*диал.*), извишавам се (*диал.*)

стяг (*остар.*) — знаме, пряпорец (*остар.*), флаг, трикольор, трицвет (*книж.*), байрак (*нар.*)

стягам — затягам, притягам, завързвам, свързвам, обвързвам ‖ ограничавам, намалявам, икономисвам

стягам се (*разг.*) — тъкмя се, готвя се, каня се, глася се, приготвям се

субективен — личен, индивидуален, собствен, характерен, свойствен, ча-

стен, персонален, самобитен ‖ пристрастен, лишен от обективност, едностранчив

субективност (*книж.*) — индивидуалност, особеност, самобитност, характерност, свойственост ‖ пристрастие, едностранчивост

сублимен (*книж.*) — върховен, възвишен, висок, най-висок, величествен, идеален, съвършен, непостижим, вълшебен, прекрасен, превъзходен, неземен (*поет.*), божествен (*поет.*)

субординация (*книж.*) —подчиненост, зависимост, иерархия

субсидиарен (*книж.*)— вторичен, второстепенен

субсидия — помощ, поддръжка, издръжка, стипендия, дотация

субстанция (*книж.*) — вещество, материя, същност, естество, предметност

суеверен — религиозен, предразсъдъчен

суеверие — предразсъдък, заблуда ‖ поверие, вярване

суета — суетност, празнота, лекомислие, каприз, пустославие (*книж.*), тщеславие (*книж.*), снобизъм, превзетост, вятърничавост (*разг.*), дребнавост, лекота ‖ суетене, суетня (*нар.*)

суетен — празен, лекомислен, несериозен, вятърничав (*разг.*), безгрижен, превзет, тщеславен (*книж.*)

суетене — (*вж.*) суетня

суетност — (*вж.*) суета

суетня (*нар.*) — суетене, щуркане (*разг.*), щуране (*разг.*), залисия, лутане

суетя се — засуетявам се, щуркам се (*разг.*), лутам се, объркал съм се, въртя се, балтая се (*нар.*)

сума — сбор тотал ‖ (*прен. разг.*), много, голямо количество

суматоха — смут, безредие, безредица, бъркотия. неразбория, объркване, обърканост, заплетеност, залисия, паника, шашарма (*разг.*), тревога, аларма, безпорядък, суетене ‖ размирица, бунт

сумрак — дрезгавина, полумрак, здрач, здрачина, тъмнина, мрачина

сумтя — пъхтя, пъшкам, охкам ‖ (*прен.*) цупя се, мръщя се, муся се, сърдя се, навъсвам се, намусвам се, нацупвам се, разсърдвам се, мънкам, недоволствувам

сумясвам се (*диал.*) — идва ми на ума, сещам се, досещам се, подсещам се, разбирам, схващам

супа — бульон, чорба

сурат (*разг.*) — муцуна, мутра

суратсъз (*нар.*) — (*вж.*) безсрамен

суров — неопечен, неизпечен, несварен ‖ (*прен.*) каба (*нар.*), недозрял, необработен, недодялан, неодялан, груб, непреработен ‖ (*прен.*) студен, неумолим, твърд, корав, груб, непреклонен, непоколебим, безмилостен, безчовечен, жесток, лют (*нар.*), свиреп ‖ труден, мъчен, уморителен

суровини — първични материали, материали

суровост — грубост, суровина, строгост, студенина, бруталност, твърдост ‖ жестокост, безчовечност, свирепост

суспендирам (*книж.*) — преустановявам, прекъсвам, спирам, отменявам, премахвам

сутрешен — ранен, сутринен ‖ утрешен

сутрин — на съмнало, на разсъмване, заран, рано, утро

суфлирам — подсказвам, нашепвам, подшушвам ‖ (*прен.*) продиктувам, внушавам

сух — безводен, безсочен, пресъхнал, изсъхнал, пустинен ‖ оскъден, безплоден, пуст ‖ постал (*нар.*), слаб, мършав, вейка (*прен.*) ‖ (*прен.*) безсъдържателен, безинтересен, кух, празен

сухар — галета

суша — бездъждие, засуха ‖ безплодие

сушà — изсушавам, пресушавам, обезводнявам

сушина — стряха, навес, подслон, покрив, заслон, сайвант (*нар.*)

сфера — кълбо, глобус, топка ‖ (*прен.*) кръг, среда, област, предели, свят, зона, орбита

сферичен — валчест, топчест, кълбест, кълбовиден, овален, объл, кръгообразен, кръгъл

сформирам — формирам, оформявам, образувам, организирам, създавам, съставям, учредявам

схапвам — (*вж.*) сгризвам

схванат (*разг.*) — парализиран, неподвижен, вдървен, вцепенен, скован ‖ (*прен.*) несръчен, некадърен, непохватен, вързан (*прен. разг.*)

схватка — (*вж.*) стълкновение

схватлив — възприемчив, умен, впечатлителен, интелигентен, далновиден, проницателен, прозорлив, догадлив, досетлив, способен, развит, с набито око (*разг.*), разумен ‖ разбираем, общодостъпен

схватливост — възприемчивост, интелигентност, впечатлителност, догадливост, досетливост, далновидност, проницателност, прозорливост, разбиране

схващам — разбирам, възприемам, догаждам се, подразбирам, разумявам, подразумявам, прозирам, досещам се, проумявам, имам впечатление (*книж.*), добивам представа (*книж.*), отгатвам, съзирам, долавям, научавам, съзнавам, осъзнавам, виждам ясно, имам ясна представа, усещам

схващам се — вдървявам се, вцепенявам се, сковавам се, парализирам се

схващане — разбиране, концепция (*книж.*), мисъл, идея, твърдение, гледище, теза, становище, позиция, мироглед, идеология ‖ представа, впечатление, възприятие

схема — чертеж, скица, набросκа (*книж.*), проект, нахвърляно, план, скелет, преглед, образец

схематизирам (*книж.*) — синтезирам, опростявам, опростотворявам, резюмирам, давам в общи черти, обобщавам ‖ шаблонизирам

схематизъм (*книж.*) — опростяване, опростеност, синтезиране ‖ шаблонизиране, опростенчество

схематичен (*книж.*) — сбит, съкратен, в общи черти, нахвърлян, в резюме, обобщен, опростотворен, опростен, шаблонизиран, шаблонен

схлупен — прихлупен, нисък, наведен, надвиснал, похлупен, сгушен, скрит, сврян, притаен, прикрит

сходен — подобен, аналогичен, сроден, близък, приблизителен, прилиичен ‖ подходящ, съответен

сходство — сходност, родство, сродство, аналогия, близост, подобие, уподобяване, прилика, общност, отъждествяване ‖ съответствие

схождам — съвпадам, прилягам, допадам, уйдисвам (*разг.*), идвам точно ‖ отивам, приличам, наподобявам, подобен съм, съответствувам, подхождам

схоластика (*книж.*) — формализъм, догматизъм, догматичност, софистика, казуистика, педантизъм, буквоедство

схоластичен (*книж.*) — формалистичен, догматичен, педантичен, отвлечен, сух, буквоедски

схрупвам — (*вж.*) схрусквам, сдъвквам

схрусквам — сдъвквам, сяждам, разяждам, прояждам, прогризвам, сгризвам, прегризвам, хапя, схапвам, прехапвам, захапвам

схумвам се (*диал.*) — гния, прогнивам, сплувам се, тлея (*книж.*), разпадам се, развалям се, скапвам се (*нар.*), вмирисвам се

сцена — трибуна, подиум, естрада, арена ‖ (*прен.*) случка, събитие, произшествие, скандал, разправия (*разг.*)

сцепвам се — спуквам се, пръскам се, цепя се, пуквам се, разпуквам се, прасвам (*разг.*)

сцепление — (*прен.*) спойка, спояване, единство, дружност, свързаност, сплотяване, монолитност, сближение, обединение, неделимост, сговор

счепквам се — вкопчвам се, залавям се, пипвам (се), улавям (се), хващам (се), сграбчвам, докопвам
считам — смятам, предполагам, допускам, намирам, на мнение съм, мисля, вярвам, пресмятам
считам се — (*вж.*) считам; съобразявам се, държа сметка, справям се
счува ми се — подочувам, чувам, долавям, идва до слуха ми
счупвам — чупя, ломя, напарчавам (*диал.*), разбивам, троша, разтрошавам, натрошавам, строшавам, кърша, скършвам, прекършвам, пречупвам
счупен — разтрошен, строшен, напарчен (*диал.*), разбит ‖ развален, негоден, повреден
събарям — търкулвам, превръщам, гътвам (*диал.*), бутвам, камбичвам (*диал.*), килвам (*диал.*), повалям, свалям, снемам, катурвам, обръщам, претурвам, сгромолясвам, съборясвам (*нар.*), тръшвам, прекатурвам ‖ рутя, срутвам, порутвам, съсипвам, разстройвам, сривам, срутвам, разрушавам, кося, покосявам, завалям
събеседвам — беседвам, разговарям, водя разговор, конферирам (*книж.*), съвещавам се, обсъждам
събеседчик — другар, компаньон
събирам — сбирам, бера, съдържам, побирам, обемам, включвам, вмествам, помествам, обгръщам ‖ приближавам, допирам, съединявам, слепям, скачвам, свързвам, сешвам (*нар.*) ‖ бера, набирам, натрупвам, съсредоточавам, групирам, трупам, централизирам, прибирам ‖ свивам, стягам
събирателен — сборен, централен, средищен
събитие — случка, инцидент, премеждие, произшествие, приключение, авантюра, преживелица, епизод, перипетия, сензация
съблазнен — примамен, подмамен, привлечен, прелъстен, изкушен
съблазнител — прелъстител, изкусител, измамник
съблазнителен — изкусителен, прелъстителен, излъстителен, пленителен, примамлив, приятен, хубав, привлекателен, възбудителен, раздразнителен, пикантен
съблазнителност — привлекателност, примамливост, прелъщение (*остар.*)
съблазнявам — изкушавам, прелъстявам, излъстявам, въвеждам в съблазън (*книж.*), подбуждам, подмамвам, мамя, измамвам, примамвам, прилъгвам, пленявам, привличам
съблазнявам се — поддавам се на съблазън (*книж.*), излъгвам се, изкушавам се, блазня се, поблазвам се, подмамвам се, склонявам се
съблазън — изкушение, лъст, прелъщение (*остар.*), примамка, подмамка
съблечен — разсъблечен, разголен, необлечен, гол, без дрехи, отголен
събличам — голя, разголвам, оголвам, смъквам (махвам) дрехите, свалям дрехите, разсъбличам, отголвам, заголвам, оставам гол, събувам
събличам се — (*вж.*) събличам; разхвърлям се (*разг.*)
съблюдавам — пазя, спазвам, следвам, съобразявам се, изпълнявам точно, вървя в крак, придържам се, държа сметка, внимавам, изпълнявам, справям се, считам се
съблюдение — спазване, изпълнение, изпълняване, съобразяване
съболезнование — съжаление, съчувствие, състрадание, скръб
събор — събрание, сбирка, конгрес
съборясвам (*нар.*) — (*вж.*) събарям
събрание — заседание, сеанс, присъствие, общество ‖ митинг ‖ парламент, народно събрание, камара
събувам — изувам, изсулвам (*диал.*), събличам, свалям, смъквам, оголвам, разголвам
събуден — пробуден, буден, вдигнат от сън, разсънен ‖ жив, бодър, буден (*прен.*), любознателен, интелигентен, свестен, отворен, внима-

телен, бдителен, съобразителен, енергичен ‖ (*прен.*) опомнен, съживен, свестен, оборавен, стреснат

събуждам — разбуждам, пробуждам, вдигам от сън, разсънявам ‖ (*прен.*) съвземам, свестявам, опомням, оборавям (*нар.*), стряскам ‖ (*прен.*) пораждам, предизвиквам, създавам

събуждам се — поглеждам, отварям очи, разбуждам се, пробуждам се, ставам от сън ‖ (*прен.*) съвземам се, опомням се, свестявам се

съвест — съзнание, разум, свяст, скрупули, честност, почтеност, добросъвестност, морал, справедливост, добродетел ‖ угризение (*книж. остар.*), разкайване, съжаление

съвестен — съзнателен, добросъвестен, справедлив, добродетелен, морален, честен, почтен, безпристрастен, скрупульозен (*книж.*), старателен, грижлив, трудолюбив, точен

съвет — наставление, поука, поучение, урок, напътствие, указание, препоръка, ум, акъл (*нар.*) ‖ допитване, консултация (*книж.*) ‖ заседание, конференция, съвещание ‖ подбудителство, подстрекателство

съветвам — поучавам, наставлявам, уча, давам съвет (*книж.*), давам акъл (*разг.*), давам ум, назидавам (*книж. остар.*), напътвам, напътствувам, направлявам ‖ препоръчвам

съветвам се — съвещавам се, консултирам се (*книж.*), допитвам се, питам, попитвам, обръщам се за съвет, отправям се за съвет, споделям мисли, разменям мисли, обсъждам

съветнически — настойнически, наставнически, поучителен, назидателен, напътствен

съвещавам се — (*вж.*) съветвам се; обсъждам, обмислям, размишлявам, разсъждавам, обменям мисли, разисквам

съвещание — консултация (*книж.*), допитване, мнение ‖ заседание, конференция, съвет

съвещателен — консултативен (*книж.*), съветнически

съвземам се — свестявам се, отрезнявам, идвам на себе си (*разг.*), идвам в съзнание, окопитвам се, опомням се, съзнавам, съживявам се, оборавям се, ободрявам се, събуждам се, пробуждам се ‖ оживявам, поправям се, даврандисвам се (*разг.*), спасявам се ‖ изправям се, стъпвам на краката си, надигам се, повдигам се, приповдигам се ‖ стряскам се, сепвам се (*нар. разг.*)

съвземане — опомняне, свестяване, отрезняване, окопитване, оборавяне ‖ възмогване, възраждане, подемане, възобновяване, възстановяване, обнова, напредък

съвкупно — заедно, наедно, наведнъж, вкупом, купом (*нар.*), съвместно, ведно, изцяло

съвкупност — пълнота, цялост, интегралност, комплекс, съчетание, съединение

съвместен — общ, взаимен, всеобщ ‖ с общи усилия, солидарен, задружен

съвместим — съгласуем, съчетаем, съответствуващ, съобразен, подходящ, отговарящ, съвпадащ

съвместимост — съгласуемост, съответствие, съвпадане

съвместно — (*вж.*) съвкупно

съвпадам — съгласувам се, прилягам, схождам, подхождам, съответствувам, уйдисвам (*разг.*), идвам точно, покривам се ‖ случвам се, срещам се, сбъдвам се

съвпадение — случай, случка, случайност, шанс, момент, стечение ‖ едновременност, съгласуване, съответствие, евентуалност

съвременен — сегашен, актуален, днешен, нов, настоящ, насъщ

съвременност — съвремие (*книж.*)

съвсем — напълно, изцяло, всецяло, основно, из корен, съвършено, досущ, подробно, детайлно, буквално, дословно, хептен (*нар.*), докрай, еднакво, дибидюс (*разг.*)

съвсем не — никак, ни най-малко, по никакъв начин, нищо подобно, хич (*разг.*)

съвършен — идеален, безпогрешен, образцов, примерен, непостижим, божествен (*поет.*), удивителен, чуден, перфекциониран (*книж.*), перфектен (*книж.*), истински, ненадминат, непостижим, недостижим, недосегаем, единствен, рядък

съвършено — (*вж.*) съвсем

съвършенство — пълнота ‖ идеал, образец, мечта, блян, непостижимото

съгласен — склонен, готов, разположен, благоразположен, благосклонен, наклонен ‖ единодушен, единогласен, солидарен

съгласен съм — споделям разбиране (*книж.*), склонен съм, давам съгласие, одобрявам, съгласявам се, приемам, нямам нищо против, дадено (*разг.*)

съгласие — единодушие, единомислие, солидарност, разбирателство, хармония ‖ споразумение, спогодба ‖ одобрение, благосклонност, разположение, позволение, разрешение

съгласно — според, съобразно с, спроти (*нар.*), наспроти (*нар.*), наспоред (*нар.*), в съгласие с, по силата на

съгласувам — координирам (*книж.*), свързвам, съчетавам, комбинирам, нагласявам, нагаждам, натъкмявам, пригаждам, притъкмявам

съгласувам се (*вж.*) съгласувам; споразумявам се ‖ сработвам се, разбирам се

съгласуваност — координация (*книж.*), съчетание, свързаност

съгласуем — (*вж.*) съвместим

съгласявам — предумвам, убеждавам, склонявам, скланям, кандърдисвам (*разг.*), увещавам, вземам съгласието (*книж.*)

съгласявам се — съгласен съм, приемам, скланям, давам съгласие (*книж.*), кандисвам (*разг.*), наклонен съм, позволявам, разрешавам, одобрявам, ставам каил (*разг.*), вдигам ръце ‖ споделям разбиране (*книж.*) ‖ (*прен.*) клоня, наклонявам, преклонявам се

съглашателство — опортюнизъм, общоделство

съглашение — споразумение, уговорка, условие, спогодба, контракт, трактат, договор, съгласие

съглеждам — зървам, съзирам, забелязвам, виждам, танадисвам (*диал.*), сапикасвам (*нар.*), откривам, набива ми се в очите (*разг.*)

съграждам — градя, изграждам, строя, зидам, съзиждам, издигам, построявам ‖ (*прен.*) творя, сътворявам, създавам, организирам, устройвам

съграничен — (*вж.*) съседен

съгрешавам — (*вж.*) сгрешавам

съгрявам — (*вж.*) сгрявам

съд — съдлина (*нар.*), съдина (*нар.*), чиния, паница (*нар.*)

съд — съдилище, трибунал

съдба — участ, предопределение, фаталност, фатум (*книж.*), неизбежност, орис (*поет.*), орисница (*нар.*), орисия (*нар.*) ‖ щастие, жребий ‖ бъдеще, бъднина (*книж.*), съдбини

съдбини — бъдеще, бъднини (*книж.*), участ

съдбовен — (*вж.*) съдбоносен

съдбоносен — съдбовен, неизбежен, фатален, неминуем, предопределен ‖ решителен, критичен, рискован, опасен, гибелен

съдействие — сътрудничество, подкрепа, поддръжка, помощ, подпомагане, съучастие

съдействувам — помагам, подпомагам, способствувам (*книж.*), благоприятствувам (*книж.*), оказвам (давам) помощ, оказвам (давам) съдействие (*книж.*), участвувам, спомагам, поддържам, подсилвам, подкрепям, улеснявам, допринасям

съдилище — съд, трибунал

съдирам — дера, раздирам, късам, скъсвам, накъсвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), цепя, разцепвам, изпокъсвам, изпосъдирам, изпораздирам

съдия — магистрат, съдник, арбитър
съдран — сдран, продран, скъсан, дрипав, парцалив, окъсан, накъсан, разкъсан, напарчен (*диал.*), разпарчен (*диал.*)
съдружие — дружество, съучастие, съюз, ортаклък (*разг.*)
съдружник — съучастник, помагач, ортак (*разг.*)
съдържам — обемам, вмествам, помествам, смествам, включвам, обгръщам, обхващам, събирам, побирам, включвам в себе си, съставен съм, състоя се, имам, притежавам
съдържам се — (*вж.*) съдържам; влизам, вмествам се, включвам се
съдържание — вместимост, обхват, размер, големина, количество, съдържимо, съдържимост, пълнеж, материя, обем ‖ (*прен.*) смисъл, разум, същност, същина, ядка, зародиш, основа
съдържателен — пълен, цялостен, изчерпателен, обстоен, подробен, богат ‖ смислен, умен, разумен, мъдър, многозначителен, съществен
съдържимост — (*вж.*) съдържание
съдя — осъждам, присъждам, издавам присъда ‖ заключавам, вадя заключение, правя извод, решавам, обсъждам, преценявам, обмислям, разсъждавам, съобразявам, тълкувам ‖ поучавам, съветвам, наставлявам, давам акъл (*разг.*)
съединен — свързан, тясно свързан, слят, слепен, скачен, долепен, прилепен, сближен, неразделен, присъединен, включен, притурен, добавен, неразлъчен, поставен в допир (*книж.*)
съединение — допир, контакт, връзка, мост, скачване, спойка, заварка ‖ сплав, композиция, комбинация, състав
съединителен — обединителен, свързочен
съединявам — свързвам, сближавам, приближавам, долепям, прилепям, слепвам, залепвам, сешвам (*диал.*), сливам, събирам, скачвам, присъединявам ‖ прибавям, притурям, причислявам, включвам ‖ смесвам, разбърквам, комбинирам
съжаление — скръб, жал, тъга, жалост, мъка, страдание, прискърбие ‖ състрадание, снизхождение, милост, умиление ‖ покаяние (*църк.*), разкайване
съжалителен — състрадателен, снизходителен, милостив
съжалявам — жаля, скърбя, окайвам ‖ разкайвам се, ставам пишман (*разг.*) ‖ пожалвам, смилявам се, омилостивявам, щадя, пощадявам ‖ съчувствувам, състрадавам
съждение (*книж.*) — мисъл, умозаключение, съображение, разсъждение, довод (*книж.*), резон (*книж.*), аргумент (*книж.*), становище, мотив
съживителен — живителен (*книж.*), животворен, жизнен, освежителен, ободрителен, възобновителен, обновителен
съживявам — оживявам, вдъхвам живот, свестявам, възраждам, обновявам
съживявам се — съвземам се, възраждам се, събуждам се, идвам на себе си, възвръщам се, свестявам се, светват ми очите (*разг.*), отрезнявам, окопитвам се ‖ обрадвам се, зарадвам се, развеселявам се, оживявам се
съжител — другар, компаньон
съжителство — съвместен живот, общежитие, общуване, другаруване
съзаклятие — заговор, комплот, конспирация, атентат, покушение, нападение ‖ сплетня (*нар.*), машинация, интрига, коварство, козни (*книж.*)
съзаклятник — заговорник, конспиратор, атентатор, нападател
съзаклятнически — заговорнически, конспиративен, подмолен
съзвучие — благозвучие, хармония, консонанс, асонанс
създавам — образувам, правя, основавам, учредявам, изграждам, творя, сътворявам (*книж.*), изработвам, произвеждам ‖ (*прен.*) при-

чинявам, докарвам, предизвиквам, будя, развивам, пораждам, повличам (*разг.*), произвеждам, извиквам

създавам се — издигам се, израствам, възмогвам се, раждам се, оформявам се, очертавам се ‖ извъждам се (*разг.*), излюпвам се (*разг.*)

създание — същество, твар, живот, живина, живо същество ‖ произведение, творение, продукт, изделие, плод, производство, резултат, работа, изработка

създател — основател, основоположник (*книж.*), автор, съчинител, творец, сътворител (*книж.*), учредител, родоначалник, производител, изобретател ‖ извършител (*книж.*), виновник, причинител

съзерцавам — наблюдавам, гледам, разглеждам, преглеждам, наглеждам, бдя, надзиравам, оглеждам, взирам се, вторачвам се (*разг.*), изучавам, следя, дебна ‖ бленувам, мечтая, унасям се

съзерцание — наблюдение, бдение, разглеждане, внимание, взиране, вторачване (*разг.*), преглед, изучаване ‖ мечтание, умозрение (*книж.*)

съзерцател — наблюдател, очевидец, зрител ‖ мислител, мечтател, фантазьор, пасивен зрител

съзерцателен — наблюдателен, внимателен, бдителен, съсредоточен, осторожен (*книж.*), буден, зорък, предпазлив, съобразителен ‖ мечтателен, унесен

съзидан — изграден, построен, застроен

съзидателен (*книж.*) — градивен, конструктивен, творчески

съзиждам — зидам, иззиждам, изграждам, съграждам, построявам, строя, застроявам

съзирам — зървам, съглеждам, проглеждам, забелязвам, виждам, откривам, танадисвам (*диал.*), сапикасвам (*нар.*) ‖ вниквам, прозирам, разбирам, схващам

съзнавам — осъзнавам, разбирам, схващам, проумявам, прониквам се от съзнанието (*книж.*), прозирам, разумявам, смислям, виждам ясно, имам ясна представа, усещам, вниквам

съзнание — ум, разум, мисъл, усещане, усет, чувство, чувствуване ‖ съзнателност, осъзнаване, свяст, съвест, разумение, разбиране, схващане ‖ разсъдливост, разсъдък, умисъл, разумение

съзнателен — умишлен, нарочен, предумишлен, преднамерен, осъзнат, желан, искан ‖ смислен, умен, разумен, разсъдлив, здравомислещ, свестен ‖ честен, почтен, съвестен

съзнателно — умишлено, преднамерено, с разумение, нарочно, желано, искано, с пълно съзнание, не токутака (*разг.*)

съзнателност — (*вж.*) съзнание

съзорява се — (*вж.*) съмва се

съклет (*нар.*) — притеснение, подтиснатост, угнетение, угнетеност, мъка, скука, отегчение, тягост, досада, досадливост, тегота

съкратен — кратък, къс, скъсен, намален, смален, ограничен ‖ отсечен, сбит, лаконичен, резюмиран

съкратявам — (*вж.*) съкращавам

съкращавам — намалявам, умалявам, смалявам, скъсявам, ограничавам, редуцирам (*книж.*), свеждам до, спадам, снишавам, прерязвам ‖ икономисвам

съкращение — намаление, редукция (*книж.*), ограничение ‖ резюме, сбито ‖ уволнение

съкровен — интимен, личен, сърдечен, душевен, задушевен, вътрешен, свиден ‖ скрит, таен

съкровище — богатство, имане (*нар.*), състояние, ценност, скъпоценност, драгоценност (*книж.*) ‖ хазна, каса

съкровищница — съкровище, богатство, ценност, запас

съкрушавам — сломявам, сразявам, съсипвам, смазвам, унищожавам, поразявам, разгромявам, разбивам, разнебитвам, разстройвам, покорявам, побеждавам, убивам

съкрушавам се — съкрушен съм, отпадам духом (*книж.*), сломен съм, съсипвам се, съм смазан (разнебитен, съсипан)
съкрушен — сломен, съсипан, сразен, смазан, пребит, разгромен, унищожен, поразен, разнебитен, победен, покорен, бит, убит ‖ отпаднал, паднал духом (*книж.*), омърлушен, обезкуражен, обезсърчен, потресен, сътресен, разстроен, измъчен, изтощен
съкрушение — гибел, разгром, погибел, пагуба, смърт, удар, съсипия (*разг.*), сътресение ‖ отпадналост, обезсърчение
съкрушителен — съсипателен, гибелен, убийствен, пагубен, унищожителен, разрушителен, разорителен, опропастителен, разсипнически, смъртен
съкълдисвам се (*нар.*) — притеснявам се, отегчавам се, изпадам в нервност, дотяга ми, омръзва ми, досажда ми, скучая, изпитвам скука (досада), бактисвам (*разг.*), хваща ме съклет (*нар.*), гнетя се, измъчвам се, тормозя се
съм —представлявам, минавам за, имат ме за, считат ме за, оказвам се
съм в опасност — застрашен съм, заплашен съм, излагам се, рискувам
съм на място — бива ме, струвам, чиня (*нар.*), влизам в работа (*разг.*), хващам място (*разг.*)
съмва се — зазорява се, съзорява се, развиделява се, пуква зора, сипва зора (*нар.*), разсъмва се, става светло, става видело (*нар.*), просветлява се
съмишленик — съидейник, последовател, съчувственик, сподвижник, сторонник, привърженик, сътруженик, адепт, съпартизанин, другар, партизанин, поддържник, застъпник, симпатизант, приятел, радетел (*книж.*), ревнител (*книж. остар.*)
съмнение — подозрение, опасение, страх, мнителност, недоверие, недоверчивост, липса на доверие ‖ неувереност, колебание, скептицизъм, нерешителност, боязън (*книж.*), несмелост, малодушие, смутеност, гузност, шупе (*нар.*) ‖ неопределеност, предположение, догадка, енигма, тайна
съмнителен — подозрителен, заподозрян, подозрян, невдъхващ доверие, опасен, загадъчен, гузен, ненадежден, таен ‖ несигурен, неопределен, проблематичен, колеблив, двусмислен, невероятен, малко вероятен ‖ непроверен, неизпитан, неизпробван
съмнително — подозрително, загадъчно ‖ надали, едва ли, несигурно, невероятно, малко вероятно
съмнявам се — усъмнявам се, подозирам, не ми вдъхва доверие, не ми се вярва (*разг.*), не вярвам, имам съмнение (*книж.*) ‖ колебая се, не се решавам, двоумя се, страхувам се, не се доверявам
сън — дрямка, присъница ‖ видение, съновидение, халюцинация, мираж ‖ блян, мечта, илюзия, утопия, фантазия, нереалност
сънародник — съотечественик, нашенец
сънлив — сънен, заспал, дремлив ‖ приспивен, приспивателен, сънотворен
сънувам — присънва ми се, привижда ми се ‖ (*прен.*) бленувам, мечтая, фантазирам, бълнувам
съображение — довод (*книж.*), мотив, аргумент (*книж.*), причина, основание (*книж.*), резон (*книж.*) ‖ мисъл, идея, план ‖ претекст, предлог, повод, подбуда
съобразен — взет в съображение, обмислен, обсъден, разсъден
съобразен — съответен, подходящ, приличен, отговарящ, надлежен (*книж.*), подобаващ, съгласуван, съгласен
съобразителен — предвидлив, пресметлив, прозорлив (*книж.*), проницателен, далновиден (*книж.*), досетлив, бдителен, находчив, внимателен, жив, буден, събуден, отворен,

наблюдателен, предпазлив ¦ благоразумен, разсъдлив, разсъдителен, остроумен ¦ разпоредителен, инициативен, деловит

съобразителност — предвидливост, досетливост, догадливост, пресметливост, проницателност, прозорливост (*книж.*), далновидност (*книж.*), наблюдателност, бдителност, предпазливост ¦ благоразумие, разсъдливост, остроумие ¦ разпоредителност, деловитост, инициатива

съобразно с — съгласно с, надлежно, според, наспроти (*нар.*), съответно, съответствуващо, в съгласие с, с оглед на, предвид на

съобразявам — вземам предвид, вземам в съображение (под внимание), вземам акт (бележка), имам предвид, преценявам, обмислям, мисля, обсъждам, разсъждавам, съумявам, държа сметка, внимавам, правя му сметката (*разг.*), предвиждам, опичам си ума (*разг.*), предугаждам

съобразявам се — справям се, вземам в съображение, спазвам, съблюдавам, съумявам, смислям, обмислям, преценявам, предвиждам, правя му сметката (*разг.*), вървя в крак, вземам под внимание, държа сметка, считам се

съобщавам — донасям (довеждам) до знанието (*книж.*), долагам, докладвам, информирам, осведомявам, обаждам, правя достояние (*книж.*), уведомявам, давам сведение ¶ давам гласност, разгласявам, тръбя, разтръбявам, изнасям (*разг.*), разкривам, казвам, известявам, обявявам, обнародвам, оповестявам

съобщение — новина, вест, информация, осведомление, оповестяване, уведомление, известие, хабер (*нар.*) ¦ изявление, изказване, декларация, комюнике, антрефиле

съобщител — говорител, известител, осведомител, информатор, изразител, оповестител, глашатай, тръбач (*прен. разг.*), предвестник

съоръжаване — оборудване, снаряжаване

съответен — подходящ, подобаващ, съобразен, отговарящ, надлежен (*книж.*), респективен (*книж.*) ¦ сходен, подобен, еднакъв, същински, адекватен (*книж.*), пропорционален

съответно — (*вж.*) съответен; според, съгласно с, съобразно с, в съгласие с, в съответствие с, съответно с

съответственост — (*вж.*) съответствие, съвместимост, съотносителност

съответствие — връзка, съотношение, сходство, еднаквост, пропорция, корелация (*книж.*), причинност, съответственост, съразмерност, хармония, симетрия, взаимност, съгласуваност, съвместимост, съобразност

съответствувам — отговарям, съм в съответствие, съвпадам, подхождам, подобавам, схождам, приличам, отивам, прилягам, прилепвам, хармонирам

съотечественик — сънародник, съплеменник, нашенец

съотношение — съотносителност, съответственост, съразмерност, зависимост, взаимоотношение, взаимодействие, причинност, връзка, причинна връзка, взаимност, съответствие, корелация (*книж.*), пропорция, пропорционалност, сродство, сходство, прилика, аналогия, подобие, еднаквост

съотносителност — (*вж.*) съотношение; съответствие, причинност, каузалност (*книж.*), каузалитет (*книж.*), зависимост, взаимозависимост, обусловеност, свързаност, взаимоотношение, съответственост

съперник — конкурент, съревновател ¦ враг, неприятел, противник

съпернича — конкурирам, оспорвам, споря, съревновавам се, водя борба, деля мегдан (*разг.*), изравнявам се, равен съм

съперничество — съревнование, надпреварване, надпревара (*поет.*), състезание, конкуренция, антагонизъм, конфликт, взаимна борба, борба, двубой, враждебност, вражда, стълкновение

съплеменник — (*вж.*) сънародник
съпоставен — сравнен, сличен, уподобен, противопоставен, оприличен
съпоставителен — сравнителен, диференциален (*книж.*)
съпоставка — сравнение, сличаване, уподобяване, противопоставяне, паралелизъм, паралел, успоредност
съпоставям — сравнявам, сличавам, уподобявам, оприличавам
съпоставяне — (*вж.*) съпоставка
съпределен (*книж.*) — (*вж.*) съседен
съприкосновение (*книж.*) — (*вж.*) допир
съпритежателски — съсобствен, орташки (*разг.*)
съпровод — акомпанимент
съпроводник — придружител, компаньон, пътеводител
съпровождам — водя, съпътствувам, придружавам, следвам, изпровождам (*нар.*) ‖ упътвам, напътвам, направлявам ‖ (*прен.*) акомпанирам
съпротива — съпротивление, противодействие, реакция, възпротива (*книж.*), опозиция, упорство, сила, устойчивост
съпротивителен — противодействуващ, устойчив, възпротивителен (*книж.*), опозиционен
съпротивление — (*вж.*) съпротива ‖ пречка, противене, несъгласие
съпротивявам се — противостоя, оказвам съпротива, противя се, упорствувам, давам отпор (*книж.*), възпротивявам се, боря се, реагирам, противодействувам, противопоставям се, опълчвам се, опонирам (*книж.*), устоявам, оспорвам, възразявам, правя опозиция, протестирам
съпруга — жена, булка, невеста, благоверната (*разг. ирон.*)
съпружески — брачен, женитбен, сватбен
съпътник — (*вж.*) спътник
съпътствувам — (*вж.*) съпровождам
сърадвам — споделям радостта (*книж.*), облажавам, честитя
съразмерен — пропорционален, симетричен, адекватен (*книж.*), съотносителен, хармоничен ‖ взаимен, отговарящ, корелативен, приравнен, еднакъв, уеднаквен, сходен, съответен
съразмерно — пропорционално, хармонично, съотносително ‖ съобразно с, съгласно с, според
съразмерност — пропорционалност, симетричност, симетрия, хармония, хармоничност ‖ съответствие, съответственост, съотношение, съотносителност, корелация, сходство, подобие, еднаквост
сьратник (*книж.*) — другар, сподвижник, съидейник, съмишленик, труженик
сърбам (*разг.*) — пия, смуча, лоча (*разг.*), налоквам се (*разг.*), смъркам, гълтам
сърдечен — интимен, близък, душевен, задушевен, вътрешен, съкровен ‖ искрен, мил, радушен, приветлив, съчувствен, непринуден, простодушен, наивен, добър, добросърдечен, привързан, честен
сърдечно — добросърдечно, искрено, мило, приятно, приветливо, от сърце (*разг.*), от душа и от сърце (*разг.*), от все сърце (*разг.*)
сърдечност — интимност, непринуденост, искреност, привързаност, задушевност, приятелство, приветливост, радушност, добросърдечност, добросърдечие ‖ отзивчивост, доброта̀
сърдит — недоволен, кисел (*разг.*), навъсен, намусен (*разг.*), нацупен (*разг.*), намръщен ‖ троснат, груб, сопнат (*разг.*), отсечен ‖ лют (*нар.*), разлютен (*нар.*), възбуден, раздразнен, гневен, нервиран, разядосан, разсърден, озверен, освирепял, яростен, бесен, разярен, разбеснял се, самозабравен
сърдя — разсърдвам, дразня, раздразням, възбуждам, нервирам, лютя (*нар.*), разлютявам (*нар.*), гневя, предизвиквам, ядосвам, разядосвам, разпалвам, озверявам ‖ огорчавам, докачвам, оскърбявам, обиждам

сърдя се — нервирам се, лютя се (*нар.*), разлютявам се (*нар.*), гневя се, разсърдвам се, раздразням се, дразня се, ядосвам се, разядосвам се, обиждам се, гледам накриво (*разг.*). ‖ муся се (*разг.*), цупя се (*разг.*), нацупвам се (*разг.*), мръщя се, намръщвам се, сумтя (*разг.*), недоволствувам, свесвам вежди, правя кисела физиономия (*разг.*), кисел съм (*разг.*), засумтявам (*разг.*) ‖ натяквам, навиквам (*нар.*), ругая, наругавам, коря, укорявам, хокам, гълча, сгълчавам, мъмря, смъмрям, нагрубявам

съревновавам се — (*вж.*) състезавам се

съревнование — надпреварване, съперничество, конкуренция, състезание, надпревара (*поет.*), борба

съревнovател — (*вж.*) състезател, съперник, конкурент

сърцат — (*вж.*) безстрашен

сърцатост — (*вж.*) безстрашие

сърце — (*прен.*) чувствителност, състрадание,отзивчивост, доброта, сърдечност, благост, душа ‖ (*прен.*) сърцатост, смелост, безстрашие,храброст ‖ (*прен.*) среда, средина, сърцевина, вътрешност, център, ядка, средоточие (*книж.*), средище

сърцевина — вътрешност, среда, средина, ядка ‖ (*прен.*) същност, същина, съдържание, живец (*нар.*)

сърцераздирателен (*книж.*) — трогателен, печален, плачевен, тъжен, жален, скърбен ‖ покъртителен, затрогващ, прочувствен, вълнуващ, емоционален, трагичен, умилителен, патетичен (*книж.*)

съсед — комшия (*разг.*)

съседен — допрян, долепен, прилепен, близък, близолежащ, съграничен, съпределен (*книж.*), прилежащ

съседство — допир, съприкосновение (*книж.*), прикосновение (*книж.*), контакт, досег, сношение, близост, връзка, комшулук (*прен. разг.*)

съсипан — (*вж.*) съкрушен

съсипателен — (*вж.*) съкрушителен

съсипвам — опропастявам, разорявам, разсипвам, унищожавам, разбивам, разнебитвам, порутвам, разгромявам, сломявам, смазвам, сразявам, поразявам, съкрушавам, разпердушинвам (*разг.*) ‖ провалям

съсипвам се — грохвам, падам, съкрушен съм, сломен съм, съкрушавам се, съсипан съм, разсипан съм

съсипия (*разг.*) — съсипня (*нар.*), разруха, разгром, гибел, погибел, пагуба, разорение, опропастяване, разсипия (*разг.*), съкрушение ‖ изтощение, отпадналост, преумора

съсипня (*нар.*) — (*вж.*) съсипия

съсичам — разсичам, насичам, сека, накълцвам, нарязвам ‖ убивам, умъртвявам

съскам — (*прен.*) недоволствувам, негодувам, протестирам, роптая, ръмжа, зъбя се (*разг.*), показвам си зъбите (*разг.*), изразявам си злобата

съсловен — класов, кастов, групов

съсловие — класа, каста, слой, група, род, корпорация, еснаф

съсредоточавам — концентрирам (*книж.*), централизирам, трупам, натрупвам, струпвам, групирам, сгрупирвам, събирам, съединявам, привличам, фиксирам ‖ напрягам, устремявам

съсредоточавам се — вдълбочавам се, вглъбявам се, замислям се, потъвам в мисли (*книж.*), унасям се, задълбочавам се, спирам поглед, забелязвам

съсредоточен — концентриран (*книж.*), централизиран, сгрупиран, натрупан, струпан, събран, сбран (*диал.*) ‖ углъбен, вглъбен, напрегнат, устремен, внимателен, бдителен, осторожен (*книж.*), замислен, вдълбочен, унесен ‖ отправен, определен, насочен, фиксиран

съсредоточеност — внимание, вдълбоченост, вглъбеност, напрежение ‖ концентрация (*книж.*), концентриране (*книж.*)

съставен — смесен, комбиниран ‖ образуван, направен, произведен, формиран, композиран

съставен съм — (*вж.*) състоя се
съставител — стъкмител (*остар.*), съчинител, автор
съставка — част, елемент, съставна част, компонент (*книж.*)
съставна част — (*вж.*) съставка
съставям — съчинявам, нагласявам, композирам, комбинирам, скърпвам (*разг.*), съчетавам, нареждам, правя, изработвам ‖ сформирам, образувам, създавам, организирам, оформям ‖ сглобявам
състарявам се — старея, остарявам, застарявам, ставам стар, дъртея (*разг.*), одъртявам (*разг.*), ставам дърт (*разг.*)
състезавам се — съревновавам се, надпреварвам се, изпитвам силите си, преборвам се
състезание — спорт, игра, гимнастика, борба, турнир, упражнение, надбягване, надпреварване ‖ съревнование, съперничество, конкуренция
състезател — съревнувател, борец, играч
състезателен — спортен ‖ контрадикторен (*юрид.*)
състояние — положение, хал (*нар.*), степен, етап, фаза ‖ обстоятелство, позиция ‖ богатство, благосъстояние, пари, средства, капитал, имот, имане (*нар.*) ‖ самочувствие, настроение, разположение на духа
състоя се — съставен съм, съдържам, обемам, включвам в себе си, имам, притежавам ‖ заключавам се (*книж.*), изразявам се
състоятелен — богат, заможен, имотен, кредитоспособен, платежоспособен ‖ основателен (*книж.*), правдив, приемлив, обоснован, приемлив, убедителен, разумен, сериозен, положителен, правилен, законен
състоятелност — заможност, богатство, имотност, платежоспособност, кредитоспособност ‖ основателност (*книж.*), правдивост, законност, убедителност
състрадавам — съчувствувам, симпатизирам, споделям ‖ окайвам, жаля, съжалявам
състрадание — съчувствие, отзивчивост, сърдечност, милосърдие, умиление, съжаление, съболезнование ‖ снизхождение, снизходителност, милост, човещина, помилване, прошка, пощада ‖ благоволение, благост, доброта, добродушие
състрадателен — съчувствен, съчувствуващ, отзивчив, сърдечен, милосърден, жалостив (*остар.*), милостив, съжалителен, снизходителен, благ, добродушен, добър, разположен, човешки, радушен
сътворение (*книж. остар.*) — творение, творба (*книж.*), произведение, създание, дело, изделие, изобретение
сътворител (*книж. остар.*) — създател, творец
сътворявам — творя, създавам, правя, осъществявам, реализирам, произвеждам, образувам, основавам, изобретявам, учредявам, откривам
сътресен — разтресен, раздрусан смазан, сразен ‖ (*прен.*) потресен покрусен, покъртен, смутен ,
сътресение — трус, разтърсване, разклащане, раздрусване, удар ‖ съсипия (*разг.*), катаклизъм (*книж.*), катастрофа, крах, гибел, погибел, бедствие, ськрушение ‖ смут, вълнение
сътрудник — помощник, помагач, съучастник, участник
сътруднича — помагам, подпомагам, съдействувам, спомагам, способствувам (*книж.*), улеснявам, оказвам помощ, оказвам съдействие, подкрепям, участвувам
сътрудничество — съдействие, съучастие, спомагане, подкрепа, поддръжка, помощ, съучастничество, способствуване (*книж.*), солидарност, кооперация
съумявам — сполучвам, смогвам, справям се, успявам, умея, показвам се способен (годен, кадърен) ‖ съобразявам, сещам се, досещам се, предвиждам
съучастие — (*вж.*) сътрудничество ‖ участие, намеса

съучастник — участник, помагач, сътрудник, ятак (*нар.*), сдружник, ортак (*разг.*)
съхна — изсъхвам, пресъхвам, пресушавам, засъхвам, изсушавам ‖ (*прен.*) вехна, увяхвам, посървам, крея, чезна, слабея, отпадам, страдам, боледувам, остарявам
съхранение — опазване, предпазване, пазене, овардване
съхранителен — предпазен, предпазителен, предохранителен, защитителен, защитен, предотвратителен
съхранявам — пазя, вардя, запазвам, завардвам, опазвам, увардвам, крия, прикривам ‖ пестя, спестявам
съчетавам — комбинирам, обединявам, съставям, нагласявам, разпределям, съгласувам, групирам, нареждам, свързвам, стъкмявам, систематизирам, съединявам ‖ сравнявам, съпоставям, уподобявам
съчетан — комбиниран, съставен, съгласуван, нареден, нагласен, натъкмен, стъкмен, свързан, нагоден
съчетание — комбинация, композиция, единство, цялост, съединение, групиране, състав, сбор, смес ‖ сравнение, съпоставяне, сличаване
съчинение — произведение, творение, творба (*книж.*), труд, книжовен (литературен) труд, писание ‖ композиция
съчинител — автор, създател, творец, сътворител (*книж.*), стъкмител (*остар.*)
съчинявам — съставям, комбинирам, стъкмявам, нагласявам, измислям ‖ композирам
съчувствен — състрадателен, милостив, благ, добър, разположен, сърдечен, радушен, отзивчив, близък
съчувственик — съмишленик, привърженик, симпатизант, последовател, сподвижник, съидейник
съчувствие — симпатия, отзивчивост, единомислие, сърдечност, разположение, благоразположение, състрадание, снизхождение, човешина, доброта
съчувствувам — състрадавам, симпатизирам, споделям, влизам в положението (*разг.*)
същ — същински, еднакъв, идентичен, текстуален, точен, буквален, такъв, подобен, сходен, аналогичен ‖ истински, естествен, автентичен, безспорен
същевременно — наведнъж, изведнъж, едновременно, в същото време, в това време, съвместно ‖ спонтанно
съществен — главен, първостепенен, основен, важен, централен, значителен, капитален, ценен, забележителен, немаловажен, сериозен ‖ знаменателен, за отбелязване ‖ присъщ, характерен, свойствен ‖ съдържателен, смислен
същество — човек, лице, създание, организъм, живина (*нар.*), живот, твар ‖ материя, субстанция, естество, същина
съществование (*книж.*) — живот, битие (*книж.*), житие (*остар.*), дни (*разг.*) ‖ наличие, наличност
съществувам — живея, проживявам, преживявам, прекарвам живота си ‖ намирам се, срещам се, има ме (*разг.*), създавам се, пораждам се
същина — същност, същество, естество, живец (*нар.*), съдържание, сърцевина, ядка, зародиш
същински — същ, истински, автентичен, неподправен, действителен, реален, еднакъв, подобен
същият — непроменен, неизменен, непокътнат, незасегнат, недокоснат
същност — истина, действителност, реалност ‖ същина, естество, природа, живец (*нар.*), същество, ядка, зародиш, есенция, съдържание, център, ядро, сърцевина
също — също тъй, тъй, еднакво, тоже (*остар.*)
съюз — сдружение, дружество, лига, коалиция ‖ (*прен.*) разбирателство, споразумение, договор, съгласие ‖ федерация, конфедерация
сюжет — тема, въпрос, предмет

сюрия (*нар.*) — стадо ‖ (*прен.*) множество, много, наплив

сюрприз — изненада, новост

сявга (*нар.*) — всякога, винаги, постоянно, непрекъснато, вечно, всегда (*остар.*)

сявгашен (*нар.*) — постоянен, вечен, всякогашен, всегдашен

сядам — разполагам се, курдисвам се (*разг.*), подвивам крак (*нар.*)

сяждам — (*вж.*) схрусквам

сякаш — като че ли, май че (*разг.*), гаче ли (*диал.*), изглежда, види се, може би, възможно, вероятно, уж, божем (*нар. остар.*), струва ми се, чини ми се, правдоподобно, нима, мигар, чунким (*нар.*), по всичко изглежда

сянка — мрак, тъмнина, нощ ‖ силует, очертание, образ ‖ (*прен.*) призрак, видение, привидение, фантом

Т

табихет (табият) (*разг.*) — нрав, черта, характер, особеност, своеобразност ‖ традиция, обичай, навик

тава — тепсия (*нар.*), синйя (*нар.*)

тавтология (*книж.*) — повторение, перифраза

таен — скрит, скришен (*нар.*), прикрит, потаен, притаен, невидим, ненаходим, анонимен, тъмен, задкулисен, тайнствен ‖ подмолен, нелегален, конспиративен ‖ неразгадаем, загадъчен, непонятен ‖ поверителен, секретен, доверителен, дискретен, конфиденциален (*книж.*), съкровен

тайна — потайност, мистерия, загадка, енигма (*книж.*) ‖ секрет, дискретност

тайно — скрито, скритом (*нар.*), скришом (*нар.*), потайно, тихом, мълком, мълчешком, мълчешката (*разг.*), крадешком, дискретно ‖ подмолно, нелегално, конспиративно

тайнствен — таен, потаен, загадъчен, неразгадаем, тъмен, забулен, замъглен, неясен, непонятен, неопределен, скрит, неизвестен, неведом (*книж.*), прикрит, мистериозен, недостъпен ‖ свръхестествен

тайнственост — потайност, мистерия, мистериозност, загадъчност, непонятност, неяснота ‖ мистика, мистичност

тайнство — свещенодействие, обред, ритуал (*книж.*), церемония

тайфа (*разг.*) — дружина, банда, група, чета, шайка, сбирщина (*разг.*)

така — тъй, по такъв начин, по този начин, тъкмо тъй, точно тъй, именно ‖ да, вярно, правилно, истина, наистина

такса — налог, берия (*остар.*), даждие (*остар.*) ‖ цена, тарифа, стойност

таксувам — налагам такса, облагам, оценявам ‖ (*прен.*) окачествявам, характеризирам, считам, смятам, определям, очертавам

такт — (*вж.*) тактичност, тактика

тактика — такт, тактичност ‖ метод, начин, средство, прийом, подход, маниер, способ

тактичен — методичен, умел, сръчен, опитен, похватен, ловък, внимателен, умерен, с такт, предвидлив ‖ уместен, целесъобразен, навременен, удобен

тактичност — умереност, предвидливост, методичност, такт, ловкост, умелост

такъв — подобен, сходен, еднакъв, същ, същински, идентичен, аналогичен, сроден, буквален, текстуален

такъм (*нар.*) — прибор, уред, принадлежност, сервиз, потреба

талаз — вълна

талант — дарование, дарба, надареност, даровитост, заложба, способност, подадене (*нар.*), наклонност, гениалност, гений

талантлив — даровит, надарен, гениален, способен, със заложби
таласъм — вампир, караконджо (*разг.*), върколак (*нар.*), зъл дух, призрак, плашило
талига (*нар.*) — кола, каруца
талисман — амулет, муска
талмудизъм (*книж.*) — (*прен.*) буквоедство, зубрачество, догматизъм, схоластика
таман (*нар.*) — толкова, точно, баш (*разг.*), тъкмо, напълно, определено, достатъчно, доста (*разг.*)
танадисвам (*диал.*) — съглеждам, зървам, набива ми се в очите (*разг.*), съзирам, забелязвам, мярка ми се, виждам, сапикасвам (*нар.*), откривам, разпознавам
тананикам — пея, запявам, напявам, затананиквам
тантиеми— дивиденди, рента, печалба, лихва
тапия (*нар. остар.*) — документ, черно на бяло (*разг.*), удостоверение, свидетелство
тарапана (*разг. прен.*) — изобилие, обилие, богатство
тарикат (*жарг.*) — хитрец, използвач (*разг.*)
тарифа — разписание ‖ такса, цена, стойност
тартор (*нар.*) — главатар, байрактар (*нар.*), вожд, войвода, предводител, началник
тартюф (*книж.*) — (*прен.*) лицемер, фарисей, двуличник, неискрен, притворен, езуит
тасма (*разг.*) — ремък, каиш (*разг.*), каишка (*разг.*), ремъче, ремъчка, изрезка ‖ ивица
татковина — родина, отечество, бащиния, роден кът, родно място, бащин кът, бащин дом
тацитен (*книж.*) — мълчалив, ням ‖ подразумеваем
тача — уважавам, зачитам, почитам, ценя, оценявам, удостоявам, питая уважение (почит, респект) ‖ респектирам, съблюдавам
тачене — почит, уважение, ценене, зачитане, зачитание (*остар.*), почитание (*остар.*), внимание, респект, благоговение, почтителност, обич, любов, удостояване
тая — затайвам, притайвам, крия, скривам, укривам, прикривам, притулям ‖ (*прен.*) гуша, сгушвам
тая се — стайвам се, спотайвам се, притайвам се, затайвам се ‖ мълча, умълчавам се, смълчавам се, млъквам, замлъквам, премълчавам, немея, занемявам, онемявам, не говоря, не се обаждам, глас не издавам, не казвам, гък не казвам (*нар.*) ‖ крия се, прикривам се, гуша се, сгушвам се
твар — същество, създание, живот, живина (*нар.*), животинка, живо същество, гад, гадина, животно ‖ (*разг. грубо*) човек
творба (*книж.*) — (*вж.*) творение
творение — творба (*книж.*), произведение, изделие, продукт, сътворение (*книж. остар.*), съчинение, изобретение, дело ‖ създание, същество, твар
творец — създател, сътворител (*книж.*), автор, съчинител, изобретател, откривател, основател
творчески — градивен, съзидателен, конструктивен, полезен, производителен, изобретателен
творчество — творения, трудове съчинения, произведения, производство
творя — създавам, правя, произвеждам, сътворявам (*книж.*), изграждам, изобретявам, образувам, основавам, учредявам, откривам
твърд — затвърдял, корав, як (*нар.*), гранитен (*прен.*) ‖ плътен, набит, солиден, стабилен ‖ (*прен.*) устойчив, непоколебим, несломим, упорит, издръжлив, несъкрушим, постоянен ‖ (*прен.*) смел, енергичен, решителен, твърдоглав ‖ (*прен.*) суров, неумолим, безмилостен, груб, безчовечен, жесток
твърде — значително, доста (*разг.*) бая (*нар.*), много, премного, обилно богато, повече, извънредно, изобилно

твърдение — изказване, мнение, разбиране, схващане, позиция, становище, гледище, теза, подчертаване, настояване

твърдея — втвърдявам се, вкаменявам се, вдървявам се, надървявам се, вкокалявам се, ставам твърд, вцепенявам се, затвърдявам, закоравявам, заякчавам се, закрепвам, засилвам се, уякчавам се

твърдина — твърдост, коравина, якост ‖ крепост, кале (*нар.*)

твърдоглав — упорит, неотстъпчив, твърд, инат (*разг.*), заинатен (*разг.*), якоглав (*нар.*), корава глава (*разг.*), дебелоглав (*разг.*), непокорен, опак (*разг.*), сбъден (*диал.*), непримирим

твърдоглавие — упоритост, неотстъпчивост, самоувереност, самонадеяност, дебелоглавие (*разг.*), якоглавие (*нар.*), твърдост, постоянство, непокорство, инат (*разг.*), заинатеност

твърдост — коравина, твърдина, якост ‖ (*прен.*) здравина, солидност, сила, устойчивост, стабилност ‖ постоянство, непоколебимост, упоритост, неотстъпчивост, самоувереност, смелост, кураж, решителност

твърдя — поддържам, изказвам мнение, съм на мнение, казвам, подчертавам, уверявам, настоявам, упорствувам

театрален — сценичен ‖ (*прен.*) изкуствен, неестествен, престорен, превзет, пресилен

театралнича (*книж.*) — позирам, преструвам се, превземам се, държа се престорено

театър — сцена, зрелище, спектакъл, представление, театро (*нар.*)

тегав (*диал.*) — бавен, муден, ленив, флегматичен, пипкав (*разг.*), тежък, едва се влачи (*разг.*), продължителен

тегавост (*диал.*) — бавност, мудност, бавеж, дълготрайност, продължителност, тромавост, мелленост (*остар.*), пипкавост (*разг.*), флегматичност

тегѐл (*нар.*) — шев, дикиш (*нар.*)

теглило (*нар.*) — тегло, мъка, страдание, гнет, изпитание, изтезание, зор (*разг.*)

тегли ме — влече ме, привлича ме, притегля ме, съблазнява се, примамва ме, мами ме, стремя се, харесвам, обичам, блазни ме

тегло — тежина, тежест ‖ (*прен.*) теглило (*нар.*), мъка, страдание

тегля — претеглям, измервам ‖ повличам, дърпам, придърпвам, издърпвам, изтеглям ‖ мъкна, домъквам, влача, тътря, примъквам, замъквам, притеглям, привличам ‖ водя, довеждам, докарвам, возя ‖ изопвам (*нар.*), изпъвам, издърпвам, опъвам, разпъвам, разтеглям, разтягам, раздърпвам, раздължавам, удължавам ‖ скубя, изскубвам, изваждам, измъквам ‖ (*прен.*) страдам, мъча се, измъчвам се, страдая (*остар.*), патя си, изпащам си, напащам се, натеглям се ‖ (*прен.*) увличам, примамвам, подмамвам

тегля се — дърпам се, страня, отбягвам, държа се настрана, опъвам се, инатя се (*разг.*), не се съгласявам, хъцкам се (*диал.*) ‖ (*прен.*) въздържам се, резервирам се

тегля си заключението — идвам до заключение, правя заключение, правя извод, заключавам, съдя, умозаключавам (*книж.*)

тегна — (*вж.*) тежа

тегне ми — (*вж.*) тежи ми

тегоба — налог, данък, контрибуция ‖ повинност ‖ ангария (*остар.*)

тегота̀ — тягост, мъка, горест, страдание, скръб, болка ‖ отегчение, досада, скука, униние, отпадналост

тежа — тегна, имам тежест, натежавам, имам тегло, налягам, вися

тежест — тежина, товар, тегло ‖ (*прен.*) тягост, бреме ‖ (*прен.*) авторитет, влияние, важност, значение, стойност, достойнство

тежи ми — измъчва ме, мъчи ме, тегне ми, тежко ми е, не понасям, мъчно ми е, не мога да понасям, страдам

тежина — (*вж.*) тежест

тежнение (*книж.*) — тенденция, мисъл, разбиране, наклонност, склон-

ност, стремеж, влечение ‖ перспектива, изглед, възможност ‖ домогване, аспирация

тежък — масивен, солиден, плътен ‖ (*прен.*) труден, мъчен, мъчителен, уморителен, обременителен, несносен, непосилен, непоносим, тягостен, напрегнат, натегнат, съдбоносен, опасен, обременителен ‖ суров, жесток ‖ (*прен.*) бавен, ленив, муден, тегав (*диал.*), мъчноподвижен, тромав ‖ важен, сериозен, авторитетен

теза — теория, становище, гледище, разбиране, схващане, позиция, кауза ‖ дисертация, трактат, съчинение, дипломна работа

тезис — тема, основна мисъл, основно положение, сентенция, резюме, конспект (*книж.*)

тек — единичен, сам, отделен

тека — протичам, изтичам, лея се, струя, изливам се, изсипвам се (*прен.*), шуртя ‖ (*прен.*) минавам, заминавам, отминавам, преминавам, вървя, движа се, нижа се, изнизвам се

теква — руква, шурва, протича, струй, заструява

теква ми (*нар.*) — хрумва ми, скимва ми (*разг.*), измислям, спомням си, идва ми на ума (*разг.*), сещам се, припомням си, наумявам си, подсещам се

текване (*нар.*) — хрумване, скимване (*разг.*), сещане, подсещане, измисляне

текст — съдържание ‖ извадка, откъслек

текстуален (*книж.*) — буквален, дословен, същ, същински, еднакъв, точен, мотамо (*книж.*), идентичен

текущ (*книж.*) — настоящ, сегашен, съвременен, актуален, висящ

телеграма — депеша (*остар.*), известие (*прен.*), телефонограма, радиограма

телесен — физически

телосложение — стойка, фигура, поза

телохранител — пазач, пазител, страж, гавазин (*остар.*)

тема — сюжет, мотив, идея, предмет, лайтмотив, въпрос, мисъл

тембър (*книж.*) — оттенък (*книж.*), тон, нюанс

теме — лоб, чело

темел (*нар.*) — основа, база, устои ‖ (*прен.*) корен

темерутин (*разг.*) — навъсен, начумерен (*разг.*), неприветлив, мрачен, строг, затворен, мълчалив, саможив, намусен, намръщен, недружелюбен, неразговорлив

темперамент — характер, черта, нрав ‖ жизненост, възбуденост, възбуда, страст, бодрост, енергия

темпераментен — пъргав, жив, енергичен, весел, жизнерадостен, жизнен, игрив, буен, сприхав

температура — топлина, горещина, топлота ‖ време, климат

темпо — бързина, движение, скорост, ход, развитие, ускоряване, активност, трескавост

тен — цвят, колорит, боя

тенденциозен — преднамерен, предумишлен, умишлен, съзнателен, с умисъл, предвзет, целенасочен, насочен, целещ

тенденциозност — преднамереност, умисъл, предвзетост

тенденция — тежнение (*книж.*), влечение, склонност, проява, наклонност, идея, разбиране, мисъл ‖ умисъл, предумисъл, преднамереност, намерение, предвзетост ‖ стремеж, стремление, цел, насока, направление ‖ подкладка, веение

теорема (*прен.*) — правило, принцип

теоретизирам — (*разг.*) философствувам, умувам, мъдрувам

теоретичен — теоретически, доктринерен, научен ‖ (*прен.*) отвлечен, откъснат, абстрактен, нереален, утопичен

теория — учение, доктрина, наука ‖ разбиране, схващане, идея, построение

тепам (*диал.*) — (*вж.*) бия

тепегьоз (*диал.*) — (*вж.*) безочлив, безсрамен

тепсия (*нар.*) — тава, синия (*нар.*)

тепърва — наново, отново, изново; отсега, занапред, в бъдеще, отсега нататък, посем-сега (*разг.*) ‖ за пръв път, сега, едва сега
терен — място, местност, почва, земя, площ, пространство, територия ‖ (*прен.*) база, позиция, основа, опора
терзание — тормоз, гнет, угнетение (*остар.*), мъка, измъчване, мъчение, изтезание, страдание, горест, огорчение, угризение
терзая — мъча, измъчвам, гнетя, угнетявам, огорчавам, оскърбявам, тормозя, малтретирам, изтезавам, тиранизирам
терзия (*остар.*) — абаджия, шивач
територия — пространство, област, място, местност, край, околност, зона, терен, земя, страна
терк (*разг.*) — образец, модел, калъп, пример, юрнек (*разг.*)
термин — дума, име, наименование, название
терминология — наименование, означение, название
терор — гнет, ужас, страх, заплаха, безпокойство, измъчване, изтезание, насилие, преследване
тероризирам (*книж.*) — гнетя, малтретирам, мъча, измъчвам, изтезавам, тиранизирам, всявам (сея) страх (уплаха, ужас), заплашвам
терсене (*разг.*) — опак (*разг.*), обратен, не като другите, неудобен ‖ неразбран, мъчен характер, мъчен човек, своеобразен, своенравен, дръпнат (*разг.*), ни се води ни се кара (*разг.*)
тертип (*разг.*) — обичай, порядък, уредба, ред, начин, традиция, адет (*разг.*), табихет (табият) (*разг.*), маниер, метод, фасон
тесен — стеснен, ограничен, малък, умален, намален, не широк
тесногръд — едностранчив, ограничен, посредствен, късоглед, педант (*книж.*), еснаф, филистер (*книж.*)
тесногръдие — ограниченост, посредственост, дребнавост, затвореност, късогледство, едностранчивост, филистерство (*книж.*), еснафщина (*разг.*)
теснотия (*разг.*) — теснота, стеснение, притеснение, липса на място, свитост
техник — механик, машинист, шлосер ‖ специалист
техника — механика ‖ (*прен.*) сръчност, умение, ловкост, маниер, похват
технически — механически, машинен ‖ (*прен.*) специален, специфичен
течен — воднист, втечнен, рядък, разводнен
течение — изтичане, ток, направление, движение, ход, вървеж, посока, насока ‖ река, поток
тикам — бутам, блъскам, тласкам, движа, мърдам, местя, размествам, разтиквам, избутвам, напирам, насилвам, натискам, напъвам, силя, наблягам ‖ натиквам, завирам, мушкам, ръгам, затиквам, забивам, затъквам, забучвам, набивам, пъхам, впъхвам, напъхвам, втъквам, натъквам, вкарвам ‖ подтиквам, подбуждам, насърчавам, импулсирам (*книж.*)
тика ме — влече ме, кара ме (*разг.*), подтиква ме, напъва ме, тласка ме, насочва ме, блъска ме, чувствувам влечение
тикам се (*разг.*) — пъхам се, мушкам се, вра се (*разг.*), въвирам се, навирам се, завирам се, влизам, намъквам се, напирам, бутам се, набутвам се
тиквеник — (*прен. разг.*) глупак, тъпак, гламав (*разг.*), будала (*разг.*), хапльо (*разг.*), дебелак, простак, тутманик (*разг.*)
тимаря (*нар.*) — бия, набивам, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), натупвам, налагам (*разг.*), тегля бой (*разг.*) ‖ наказвам
тинктура — разтвор, смес
тиня — кал, утайка, блато, мочур, мочурище, локва ‖ батак (*разг.*), нечистотия, мъток (*диал.*), мътилка, наслойка ‖ (*прен.*) падение, поквара, калта (изметът, тинята,

утайката) на обществото, хора най-долни (неморални, морално паднали)

тип — образец, пример, модел, стандарт, екземпляр, вид ‖ (*разг.*) безобразник, нахалник, безсрамник

типизирам (*книж.*) — уеднаквявам, изравнявам, стандартизирам

типичен — характерен, присъщ, отличителен, свойствен, обичаен, особен, съществен, оригинален, индивидуален, личен, специфичен, своеобразен

типичност — характерност, особеност, свойство, оригиналност, специфичност, специфика, своеобразие, отличие, същественост, разновидност

типов — еднообразен, еднакъв, едноформен, уеднаквен, стандартизиран, по образец

тирада — словоизлияние (*книж.*), бъбрене, многоглаголстване (*разг. ирон.*), празнословие, дрънканица (*разг.*)

тиранин — диктатор ‖ (*прен.*) деспот, самовластник, господар, подтисник, насилник, сатрап, деребей (*остар.*)

тиранизирам — тормозя, мъча, измъчвам, изтезавам, терзая, гнетя, малтретирам, тероризирам, угнетявам, притеснявам, подтискам, мачкам

тираничен — тиранически, диктаторски, деспотичен, самовластнически, подтиснически, гнетящ, притеснителен

тирания — тиранство (*остар.*), самовластие, деспотизъм, сатрапия, подтисничество, абсолютизъм, безправие, робство, робия, насилие, насилничество, гнет, тормоз, жестокост

титан (*книж.*) — исполин, гигант, великан, колос, грамада

титаничен (*книж.*) — титански (*книж.*), исполински, великански, голям, огромен, грамаден, колосален, грандиозен, неимоверен, необикновен, величав, гигантски

титла — име, наименование ‖ звание, отличие

титуляр — носител (*книж.*), притежател, собственик, приобретател (*книж. юрид.*), държател (*юрид.*)

тих — безшумен, безмълвен, беззвучен ‖ спокоен, смирен, хрисим (*нар.*), мирен, безбурен (*поет.*), несмутим, безметежен (*поет.*), успокоен, умирен, кротък, мълчалив, сдържан, търпелив, безучастен, индиферентен, безчувствен, флегматичен, неподвижен

тихо — мълком, безмълвно, тихом, нечуто, безшумно, на пръсти (*разг.*), бавно, полека, предпазливо, незабелязано, спокойно, тихомълком, полугласно

тихом — (*вж.*) тихо

тичам — (*вж.*) бягам; припкам, търча, удрям на бяг (*разг.*), бързам, летя, изтичвам, завтичвам се, притичвам (се), втурвам се, хуквам, топуркам

тичаница (*разг.*) — тичане, гонене, гоненица (*разг.*)

тичешком — тичешката (*разг.*), тичайки, бегом

тишина — безмълвие, мълчание, затишие, покой, пустота, пустиня, глухота, самота, гробница (*прен.*), спокойствие, застой

тласкам — блъскам, бутам, лашкам (*диал.*), удрям, напъвам, силя, насилвам, наблягам, натискам, напирам, буторясвам (*диал.*), избутвам, изтласквам, изтиквам, тикам, движа, местя, мърдам ‖ мятам, отмятам, отхвърлям, хвърлям ‖ подбуждам, подтиквам, насочвам

тласък — удар, напън, напор, натиск, насилие ‖ (*прен.*) импулс, подбуда, мотив, подем

тленен (*книж.*) — разпадащ се, гниещ, загниващ, тлеещ ‖ (*прен.*) нетраен, преходен, ефимерен, временен

тлея (*книж.*) — гния, загнивам, нагнивам, изгнивам, скапвам се (*нар.*), разкапвам се (*нар.*), разплувам се,

сплувам се (*разг.*), разпадам се ‖ замирам, отмирам, слабея, линея, изчезвам, губя се, изгубвам се

тлъст — мазен ‖ угоен, дебел, пълен, шишкав (*разг.*), затлъстял, охранен, месест

тлъстея — затлъстявам, натлъстявам, дебелея, надебелявам, гоя се, угоявам се, охранвам се, пълнея

тлъстина — мазнина, мас, лой, сланина ‖ дебелина, угоеност

тоалет — дрехи, костюм, облекло, носия (*нар.*) ‖ накит, украшение, труфило (*нар.*)

товар – тежест, бреме, багаж, баласт ‖ (*прен.*) обязаност, длъжност, задължение, повинност, тегоба

товаря — натоварвам ‖ трупам, отрупвам, натрупвам, струпвам, претоварвам ‖ обременявам, задължавам, ангажирам

тога (*книж.*) — роба, мантия, плащ, наметало, одежда (*остар.*)

тоест — сиреч, с други думи, другояче, иначе, това значи, тъй да се каже

тождествен (*книж.*) — (*вж.*) тъждествен

тоже (*остар.*) — също, също тъй, еднакво, тъй, по същия начин

тозчас — веднага, още сега, тутакси, в миг, начаса, незабелязано, бързо, мигновено, внезапно

ток — течение, поток

токсини (*книж.*) — отрови

току-така (*разг.*) — току-тъй (*разг.*), без нищо, за нищо, бадева (*разг.*) ‖ безпричинно, без причина, за щяло и нещяло (*разг.*), за нищо и никакво (*разг.*)

току-речи — почти, приблизително, така, хамѐн (*разг.*), май че (*разг.*)

току-що — тъкмо, преди малко, одеве (*разг.*), ей сега (*разг.*)

толеранс (*книж.*) — отклонение

толерантен (*книж.*) — търпелив, либерален, човечен, добър, широк

толерантност (*книж.*) — търпимост, свобода, веротърпимост, либералност, човечност

толерирам (*книж.*) — търпя, понасям, позволявам, разрешавам, допускам

толкова — толкоз (*диал.*), това количество

том — свитък, книга, свезка, част

тон — звук, звън, тембър (*книж.*) ‖ колорит, оттенък (*книж.*), нюанс, отсянка ‖ цвят, боя, багра

топка — кълбо, сфера, валчесто тяло, валмо, токмак (*нар.*)

топливо — огрев, гориво

топлик — (*вж.*) топлина

топлина — температура, горещина, жега, зной, пек, топлота, топлик, припек

топлота — (*вж.*) топлина ‖ (*прен.*) сърдечност, интимност, близост, искреност, привързаност

топля — стоплям, затоплям, сгрявам, нагрявам, грея, сгорещявам, нагорещявам, загрявам, натоплям

топор — брадва, секира, балтия (*нар.*), сатър

топоря се (*диал.*) — (*вж.*) надигам се, стърча

топтан (*разг.*) — изцяло, нацяло, наведнъж, напълно, анблок, наедно, заедно, на един път ‖ изведнъж, на един дъх, всички заедно, вкупом, купом (*нар.*) ‖ (*прен.*) ангро, на едро, небрежно, през куп за грош (*разг.*)

топурдия — (*вж.*) тупурдия

топуркам — тичам, рипкам, търча, тропкам, потичвам, трополя

топчест—кълбест, валчест, кълбовиден, сферичен, овален, объл, кръгъл

топя — разтопявам, стопявам, претопявам, втечнявам ‖ натопявам, мокря, намокрям, квася, наквасвам

топя се — стапям се, разтапям се ‖ (*прен.*) намалявам се, губя се, чезна, крея ‖ (*прен. разг.*) измъчвам се, мъча се, ядосвам се, нервирам се, страдам

торба — чувал, харар

торбалан (*разг.*) — просяк, парцалан (*разг.*), дрипльо, бедняк, сиромах

тормоз — пречка, спънка, препятствие, притеснение || гнет, терзание, мъчение, измъчване, изтезание

тормозя — преча, спъвам, препятствувам, задържам (*прен.*) мъча, измъчвам, изтезавам, гнетя, терзая, малтретирам, тероризирам, угнетявам, тиранизирам, брутализирам, притеснявам, подтискам

тост — наздравица, напивка (*остар.*)

точа — източвам, наточвам, остря, заострям, наострям, изострям, шиля, изшилвам

точа — черпя, източвам, изчерпвам, вадя, изваждам, наливам, тегля, пълня, напълвам

точа се (*разг.*) — нижа се, изнизвам се, вървя, извървявам се, влача се, редя се, изреждам се, следвам, изминавам || разтакавам се, бавя се, мухавя се

точен — еднакъв, същ, същински, буквален, текстуален, отговарящ || прецизен (*книж.*), математически, безпогрешен, съобразен, съгласен, съгласуван, прав, правилен, стриктен || истински, автентичен, верен, неоспорим, сигурен, положителен, абсолютен, определен, постоянен || акуратен, коректен, изправен, съвестен, редовен, дисциплиниран, изпълнителен, грижлив, придирчив, екзактен (*книж.*)

точка — пункт, място, център, средоточие (*книж.*) || (*прен.*) край, завършък, предел

точно — тъй, също тъй, също така, буквално, съобразно с, съгласно, с, правилно || баш (*разг.*), тъкмо, таман (*нар.*)

точност — прецизност (*книж.*), правилност, безпогрешност || автентичност, истинност, вярност, достоверност || положителност || акуратност, изправност, редовност, изпълнителност, коректност, грижливост, внимание

тояга — сопа, пръчка, бастун, гега, кривак, кюския (*нар.*)

трагедия — (*прен.*) нещастие, злощастие, покъртителна картина, гибел, катастрофа, покруса, мъка, страдание

трагичен — драматичен || печален, скръбен, тъжен, трогателен, покъртителен, потресаващ (*остар.*), сърцераздирателен (*книж.*), плачевен, злощастен, нещастен, гибелен

традиционен — обичаен, навичен, рутинен (*книж.*) || свещен, обреден, ритуален

традиция (*книж.*) — навик, обичай, рутина (*книж.*), ритуал || предание, легенда, вярване

траен — дълъг, дълготраен, дълговременен, продължителен, постоянен, неизменен, вечен, дълговечен (*книж. остар.*), безсмъртен || издръжлив, здрав, крепък, стабилен, устойчив, непоколебим || незаличим, неизгладим, неизличим

трайност — времетраене, продължителност, срок, време || издръжливост, дълготрайност, устойчивост, солидност, здравина, стабилност

тракам — дрънча, звъня, удрям, дрънкам, хлопам, тропам, чукам, блъскам

трактат (*книж.*) — дисертация, етюд || договор, съглашение

трампа (*нар.*) — размяна, замяна, смяна

транс (*книж.*) — унес, захлас, забрава, хипноза

транспорт — пренос, превоз, извоз

трансформация (*книж.*) — промяна, променение, изменение, видоизменение, модификация, преобразование, смяна, метаморфоза (*книж.*)

трансформирам (*книж.*) — видоизменявам, изменявам, променям, преобразявам, преобразувам, превръщам, преустройвам, поправям, сменявам

трап — яма, ров, окоп, дупка, хендек (*нар.*), трапчина

трапеза — маса, софра (*нар.*) || (*прен.*) ядене, храна

трасвам — хлопвам, захлопвам, блъсвам, ударвам

трасирам — (*прен. книж.*) чертая, начертавам, отбелязвам, браздя, набраздявам, прекарвам

траур — печал, скръб, жал, жалба, жалейка, горест

траурен — печален, скръбен, тъжен ‖ погребален

трафик — търговия, размяна, обмен (*книж.*), стокообмен, продажби

трая (*разг.*) — продължавам, не преставам, съществувам, пребъдвам ‖ (*диал.*) търпя, понасям, претърпявам, издържам, изтрайвам, утрайвам ‖ кротувам, мирувам, позволявам ‖ (*диал.*) чакам, изчаквам, почаквам, дебна

трева — билка, бурен, плевел, буренак ‖ (*прен.*) морава, зеленина, ливада

трѐбя — (*вж.*) разтребвам

тревога — безпокойствие, безпокойство, вълнение, суматоха, паника, аларма, смут, смущение, неспокойствие, страх, уплаха, ужас ‖ безредица, бунт ‖ сигнал, тревожен сигнал

тревожа — разтревожвам, плаша, заплашвам, алармирам, внасям смут (безпокойство), поставям в паника (*книж.*), вдигам на крак ‖ смущавам, безпокоя, обезпокоявам, не давам мѝра (*разг.*), не оставям на мѝра (*разг.*), не давам спокойствие

тревожа се — безпокоя се, смущавам се, не ме свърта (*разг.*), боя се, опасявам се, страхувам се, плаша се, кахъря̀ се (*разг.*), бера кахър (*разг.*)

тревожен — обезпокоителен, застрашителен, заплашителен, панически, страшен, зловещ ‖ смѝтен, смутителен, размѝрен ‖ напрегнат, натегнат, неспокоен ‖ предупредителен, сигнализиращ

тревясал — обрасъл, обраснал, буренясал ‖ (*прен.*) занемарен, напуснат, запустял

трезвен — умерен, въздържан, резервиран ‖ улегнал, зрял, разумен, благоразумен, мъдър, здравомислещ, смислен, свѐстен, разсъдлив ‖ отрезнял, таврясал (*диал.*), тавряз (*диал.*)

трезвеник — въздържател

тренирам — обучавам, упражнявам, подготвям, каля̀, закалявам

тренировка — обучение, упражнение, калѐне, закаляване, закалка

трепвам — потрепервам, стряскам се, сепвам се (*нар.*) ‖ изплашвам се, изненадвам се ‖ (*прен.*) пробуждам се, опомням се, идвам на себе си

треперя — трепкам, трептя, друсам се, треса се, затрепервам, затрептявам, потреперваm, тръпна, потръпвам, разтреперваm се, зъзна

трепет — вълнение, възбуда, възбуждение, трѐска, безпокойство, тревога, напрежение, оживление ‖ боязън (*книж.*), страх, неспокойствие

трепкам — трептя, затрептявам, треперя

трептение — вибрация (*книж.*)

трептя — треперя, потрепвам, трепкам

трепя — моря, изморявам, съсипвам, бъхтя (*разг.*) ‖ претрепвам, бия, убивам, погубвам, унищожавам, пречуквам, пребивам, утрепвам, умъртвявам

трепя се (*разг.*) — моря се, изморявам се, бъхтя се (*разг.*), съсипвам се, мъча се, старая се, силя се, залягам, грижа се, работя, трудя се

треса — клатя, разклащам, движа, друсам, раздрусвам, раздвижвам, разтърсвам, люлея, тръскам

тресавище — мочур, мочурище, блато, блатлива местност, азмак (*диал.*), батак (*разг.*)

трѐска — простуда, изстинка, настинка, болест ‖ (*прен.*) трескавост, напрежение, кипеж, движение, раздвижване, възбуда, трепет

трескав — болен, болнав, слаб ‖ (*прен.*) възбуден, нервен, оживен, напрегнат, бърз

трескавост — трѐска (*прен.*), кипеж, интензивност (*книж.*), активност,

бързина, оживеност, оживление, нервност, напрежение, неспокойствие, възбуждение, възбуда, възбуденост, трепет
третирам (*книж.*) — уговарям, преговарям ‖ разглеждам, обсъждам, разучавам, изучавам
трещя — тряскам, гърмя, буча, затрещявам, изтрещявам, избухтявам, изкънтявам, бумтя, избумтявам
трибагреник (*книж.*) — трикольор, трицвет (*книж.*), знаме, пряпорец (*остар.*), флаг, байрак (*нар.*), щандарт, стяг (*остар.*)
трибун — оратор, вожд, водител
трибуна — естрада, сцена, подиум
трибунал (*книж.*) — съд, съдилище
тривиален (*книж.*) — банален, прост, вулгарен, просташки, изтъркан, изтрит, булеварден, площаден, всекидневен, прозаичен
тривиалност (*книж.*) — баналност, вулгарност, простащина, пошлост
трик — номер (*разг.*), шега, игра, измама
трикольор — (*вж.*) трибагреник
трикратен — троен, трояк
триумф (*книж.*) — лаври, слава, почести, тържество ‖ победа, успех
триумфален (*книж.*) — тържествен, славен ‖ победен, победоносен
трицвет (*книж.*) — (*вж.*) трибагреник
трия — търкам, гладя, изглаждам, разтривам, разтърквам, изтърквам, протривам, изтривам, потърквам, натърквам, натривам, стържа, хлускам (*диал.*), изхлусквам (*диал.*), хлузя, изстъргвам ‖ стривам, строшавам, смилам, стърквам, сдробявам ‖ бърша, избърсвам, изсушавам
тровя (*прен. разг.*) — ядосвам, огорчавам, измъчвам, гневя, нервирам, сърдя, лютя (*нар.*), разлютявам (*нар.*), кося (*нар.*), скосявам (*нар.*), отравям, тровя душата
тровя душата — (*вж.*) тровя ‖ корумпирам, развращавам
тровя си душата (*разг.*) — ядосвам се, тровя се, нервирам се, кося се (*нар.*), скосявам се (*нар.*), отравям се (*нар.*)
тровя живота (*разг.*) — измъчвам, тормозя, изтезавам, огорчавам
трогателен — покъртителен, вълнуващ, прочувствен, сърцераздирателен (*книж.*), умилителен, умилен
трогвам — покъртвам, затрогвам, вълнувам, развълнувам, разчувствувам, разнежвам, просълзявам, разплаквам, натъжавам, разтъжавам, докарвам до умиление (*книж.*), омилостивявам
трогвам се — разчувствувам се, разнежвам се, развълнувам се, просълзявам се, разплаквам се, сантименталнича (*книж.*), разтъжавам се ‖ омилостивявам се, състрадавам
трогнат — покъртен, разнежен, разчувствуван, развълнуван, затрогнат
троен — трикратен, трояк
тромав — тром, бавен, муден, ленив, мъчноподвижен ‖ несръчен, свит (*разг.*), вързан (*разг.*), схванат (*разг.*), тегав (*диал.*), тежък ‖ недъгав, сакат, хром
тромавост — бавност, леност, мудност, тегавост (*диал.*) ‖ несръчност, недъгавост, мъчноподвижност
трон — престол
тропам — хлопам, чукам, блъскам, удрям, тракам, трополя, почуквам, похлопвам
тропичен — екваториален, горещ, зноен, палещ, задушлив
трополя — топуркам, тропам, шумя, вдигам шум, вдигам тупурдия (*разг.*), дрънча
тропот — шум, топуркане, трополене
троснат (*разг.*) — груб, отсечен, сопнат, сърдит, ядосан
трофей — (*прен. разг.*) плячка, грабеж, кражба
трохи — остатъци, отпадъци, останки
троша — чупя, разчупвам, напарчавам (*диал.*), разпарчавам (*диал.*), ломя, разбивам, натрошавам, потрошавам, строшавам, разтрошавам, изпотрошавам, изпочупвам, начупвам, меля, смилам, стривам, начук-

вам, дробя, надробявам, сдробявам, раздробявам, кърша, скършвам ‖ унищожавам
трошлив — чуплив, ронлив, ломлив, крехък, слаб, ровък, сипкав (*диал.*)
труд — работа, дело, занимание, занятие ‖ усилие, умора, грижа, трудност, мъка, напрежение ‖ тегота, главоболие ‖ (*прен.*) продукт, произведение
труден — тежък, мъчен, напрегнат, уморителен, неприятен, затруднителен, затруднен, къртовски, непоносим, несносен, мъчителен, притеснителен, тягостен, суров ‖ заплетен, сложен, усложнен, комплициран ‖ досаден, отегчителен, трънлив (*прен.*)
трудещ се — работник, човек на труда
труднодостъпен — (*вж.*) мъчнодостъпен
труднопроходим — (*вж.*) непроходим
трудност — затруднение, пречка, препятствие, спънка, мъка, мъчнотия, изпитание, усложнение, сложност, забърканост, заплетеност, комликация (*книж.*), комплицираност (*книж.*), критическо положение
трудолюбив — работлив, работен, работоспособен, деловит, производителен, продуктивен, деятелен, активен, предприемчив, дееспособен, енергичен ‖ усърден, старателен, ревностен, неуморен, прилежен ‖ ученолюбив, любознателен
трудолюбие — деловитост, работливост, работоспособност, трудоспособност, производителност, продуктивност, предприемчивост, енергичност, дееспособност, деятелност ‖ усърдие, старание, старателност, прилежание ‖ любознателност, ученолюбие
трудоспособност — работоспособност, работливост, производителност, продуктивност
трудя се — работя ‖ правя усилия, мъча се, блъскам се (*нар.*), трепя се (*нар.*), старая се, правя си труда, полагам труд (*книж.*), сторвам си труда (*нар.*), грижа се, залягам, влагам труд, давам си труд (*разг.*)
труженик (*книж.*) — работник, деятел, деец, радетел (*книж.*), ревнител (*остар.*), ратник (*остар.*), съратник (*книж.*), борец, поборник, апостол ‖ агент
труп — мъртвец, останки ‖ леш, мърша ‖ организъм, тяло, туловище (*книж.*), снага, стан
трупа — група, колектив
трупам — натрупвам, наслагвам, товаря, натоварвам, насъбирам, набирам, събирам, сгрупирвам, съсредоточавам, нахвърлям, наслоявам, камаря, гамуля (*диал.*)
трупа се — наслоява се, слой се, натрупва се, пласти се, напластява се, наслагва се, отрупва се, увеличава се ‖ вали, навалява, сипе се
трус — сътресение, разклащане ‖ земетресение
труфило (*нар.*) — накит, гиздило, украшение
труфя (*разг.*) — натруфям (*разг.*), кича, накичвам, гиздя, украсявам ‖ пременям, контя
тръба — цев, бурия, кюнец, масур (*диал.*)
тръбач — глашатай, вестител, възвестител (*книж.*), говорител
тръбя — затръбявам, разтръбявам се, свиря, разсвирвам се ‖ (*прен.разг.*) съобщавам, разнасям, разгласявам, разтръбявам, известявам, възвестявам (*книж.*)
тръгва ми (*разг.*) — провървява ми, напредвам, върви ми, успявам, сполучвам, имам успех, имам късмет (*нар.*)
тръгвам — отпътувам, поемам пътя (*нар.*), заминавам, потеглям, поемам, хващам пътя (*нар.*), тръгвам (потеглям) на път, запътвам се, дигам се (*нар.*), напущам, отдалечавам се, излизам, отправям се, направлявам се, напътвам се, насочвам се, запътвам се, крача, закрачвам, отделям се
трън — бодил, шип ‖ драка, трънак

трънлив — бодлив ‖ (*прен.*) сложен, мъчен, мъчителен, труден, щекотлив, неразрешим
тръпна — (*вж.*) треперя ‖ смутен съм, изплашен съм, плаша се, страх ме е
тръсвам (*разг.*) — струпвам, хвърлям, нахвърлям, стоварвам
тръст — концерн, монопол, капиталистическа групировка, синдикат
тръшкам — блъскам, удрям, тласкам ‖ (*разг.*) хвърлям, нахвърлям, захвърлям, запращам, лашкам, мятам ‖ натръшквам, събарям, просвам ‖ убивам, сразявам
тръшкам се — хвърлям се (на земята), мятам се, просвам се, падам, лягам, цопвам (*разг.*), изопвам се (*нар.*), изпъвам се
трюк — (*вж.*) трик
трябвам — дотрябвам, ставам необходим (нужен, наложителен), необходим съм, нужен съм, има нужда от мене
трябва — нужно е, необходимо е, има нужда, налага се, наложително е, редно е ‖ бива, може, отива, приляга, разрешава се, позволено е
тряскам — (*вж.*) трещя
трясък — шум, бумтеж, грохот, тропот, пукот, гръм, гърмеж, изстрел
туберкулозен — гръдоболен, охтичав (*нар.*)
тук — тъдява (*нар.*), насам, наоколо
тук-там — на места, разпръснато, разхвърляно
туловище (*книж.*) — тяло
тулуп (*разг.*) — дебелак (*разг.*), простак, гащник (*разг.*), глупак
тумбак (*нар.*) — корем
тумбест — подут, надут, изпъкнал, корубест
тунеядец — готован, паразит, безделник, търтей, дембелин
тупам —изтупвам, отупвам, изтърсвам, лупам (*разг.*), налагам (*разг.*), лумча, бия, тепам (*диал.*), бъхтя, блъскам, думкам (*диал.*), удрям
тупаница (*нар.*) — бой, пердах (*разг.*), налагане (*разг.*), лупаница (*нар.*)
тупвам — падам, лупвам, цопвам
тупѐ — (*вж.*) нахалство
туптя—пулсирам, бия, тупкам, щракам
тупурдия (*разг.*) — гюрултия (*разг.*), шум, врява, глъч
тупуркам — (*вж.*) топуркам
туризъм — екскурзия, излет, обход, обиколка, странствуване, пътешествие, пътуване
турист — излетник, екскурзиант, пътешественик
туркиня — ханъма, кадъна
турнѐ (*книж.*) — обиколка, пътешествие, посещение
турнир (*книж.*) — състезание, борба
турям — поставям, намествам, наслагвам, слагам, гуждам (*диал.*), нагуждвам (*диал.*), натурям, полагам, нареждам, разполагам, нагласявам, влагам, нагнездям, загнездям, слоя, наслоявам, натрупвам
турям ръка — обсебвам, крада, открадвам ‖ заемам, завладявам, окупирам
турям край—приключвам, завършвам, слагам края, довършвам, свършвам, прекратявам
тутакси — веднага, мигновено, незабавно, неотложно, немедлено (*книж.*), бързо, моментално, начаса, още сега, тозчас, в миг, завчас, скоро ‖ ненадейно, изневиделица, неочаквано, внезапно, изведнъж
туткав — тутав (*диал.*), муден, бавен, тромав, тегав (*диал.*)
тутманик (*прен. разг.*) — простак, дебелак, недодялан, недосетлив
тщеславен (*книж.*) — славолюбив, суетен, лекомислен, пустославен (*книж.*) ‖ високомерен, амбициозен, горделив, надут
тщеславие (*книж.*) — пустославие (*книж.*), пустота, славолюбие, суетност, лекомислие, високомерие, горделивост
тъга — (*вж.*) печал, страдание, мъка, кахър (*разг.*)
тъдява (*нар.*) — тук, близо, наоколо, около,околовръст, край, в близост, в съседство, наблизо, до, при, насам
тъжа — скърбя, тъгувам, жаля, жал ми е, жално ми е, става ми жал,

боли ме, оплаквам, мъчно ми е, домилява ми, става ми мъчно, става ми тъжно, криво ми е (*разг.*), натъжавам се, наболяло ми е, домъчнява ми, дожалява ми, тъжен съм, натъжен съм, плаче ми се, доплаква ми се, приплаква ми се, изпитвам (тъга, скръб) (*книж.*), преживявам мъка (*книж.*)

тъжба — (*вж.*) просба

тъждествен (*книж.*) — еднакъв, общ, равен, идентичен, еднообразен, еднороден, същ, същински, равнозначен, точен, текстуален, буквален ‖ приличен, сходен, аналогичен, подобен

тъждественост (*книж.*) — еднаквост, равенство, идентичност, общност, еднородност, точност, еднообразие ‖ аналогия, съответствие, подобие, сходство, прилика

тъжен — (*вж.*) печален, нажален

тъжител — молител, ищец, апелатор

тъжовен — (*вж.*) печален, нажален

тъй — така, по този начин, по такъв начин, тъкмо тъй, точно тъй, именно

тъй че — тъй щото

тъй да се каже — ето на, да речем, например, сиреч

тъй като понеже, защото, при това положение, щом като

тъкан — плат, материя (*прен.*) същност, същина, естество

тъкмеж (*нар.*) — кроеж (*нар.*), гласеж (*нар.*), намерение, план, проект, идея, мисъл

тъкмо — точно, така, тамàн (*нар.*), баш (*разг.*), право, направо, толкова, навреме, напълно ‖ току-що, одеве (*разг.*), преди малко, ей сега (*разг.*), едва

тъкмо навреме — навреме, апропо (*книж.*), разгеле (*разг.*)

тъкмя — натъкмявам, уреждам, стъкмявам, нагаждам, готвя, подготвям, глася, нагласявам, предвиждам, смятам, приготвям, организирам ‖ кроя, намислям, мисля, замислям, обмислям, подготвям, чертая, начертавам, възнамерявам, проектирам, съставям план, имам идея

тъкмя се — готвя се, каня се, наканвам се, приготвям се ‖ вреждам се, нареждам се, глася се, нагласявам се

тълкование (*книж.*) — обяснение, изяснение, разяснение, интерпретация (*книж.*) ‖ коментар, бележка, критика

тълкувател (*книж.*) — изразител, интерпретатор (*книж.*), коментатор, изяснител, гадател

тълкувателен (*книж.*) — разяснителен, обяснителен, изяснителен, пояснителен

тълковник (*книж.*) — тълковател, тълкувач, интерпретатор (*книж.*)

тълкувам — изтълкувам, разтълкувам, давам мнение, изяснявам, разяснявам, пояснявам, обяснявам, гадая, разгадавам, разкривам, коментирам, правя разбор, интерпретирам (*книж.*) критикувам ‖ разсъждавам, имам мнение

тълпа — множество, многолюдие навалица, калабалък (*разг.*), орталък (*нар.*), стечение, гъмжило, мравуняк (*прен.*), събрание, маса ‖ рой, рояк, орляк, стадо ‖ сбирщина (*разг.*), пълчище, сган, орда ‖ (*остар.*) простолюдие

тъмен — черен, мрачен, непрогледен, непрозрачен, непрозирен, замъглен, потъмнял, мътен, засенчен, помрачен ‖ (*прен.*) скрит, неизвестен, неясен, непонятен, неизяснен, мъчно разбираем ‖ (*прен.*) съмнителен, подозрителен, мистериозен, таен, загадъчен ‖ (*прен.*) невежествен, непросветен, лишен от смисъл, безсмислен

тъмнина — мрак, мрачева (*диал.*), мрачевина (*диал.*), мрачина, тъма, нощ, тъмнота, сянка, непроницаемост, непрогледност ‖ (*прен.*) невежество, мракобесие, обскурантизъм (*книж.*)

тъмница — затвор, тюрма (*разг.*), зандан (*остар.*), арест, карцер, клетка, килия

тъмно — мрачно, като в рог, непрогледно, непроницаемо

тъмнота — (*вж.*) тъмнина

тъна — затъвам, потъвам, плуя, плувам в ‖ чезна, изчезвам, падам, пропадам, погивам, продънвам се, изгубвам се, западам ‖ давя се

тъничък — възтънък, слаб, слабичък

тънкост — (*прен.*) тънкота, особеност, нюанс, подробност, детайл, специфичност ‖ майстория, вещина ‖ острота, остроумие, предвидливост, прозорливост (*книж.*), усетливост, чувствителност ‖ хитрина, дяволия (*разг.*), лукавство

тънкота — (*вж.*) тънкост

тънтеж — тътнеж, тътен (*книж.*), кънтеж, екот, грохот, бумтеж, боботене, тропот ‖ ехо

тънтя — кънтя, отеквам, ехтя, гърмя, тътна

тънък — изтънял, деликатен, нежен, слаб, отслабнал, фин ‖ лек, ефирен (*поет.*) ‖ (*прен.*) дипломатичен, хитър, остроумен, внимателен ‖ подробен, точен

тъня — изтънявам, остря, изострям, източвам, шиля, изшилявам, правя тънък

тъпанар (*разг.*) — (*вж.*) глупак, простак

тъп — (*вж.*) тъпоумен

тъпак (*разг.*) — (*вж.*) тъпоумен, глупак, галфон (*разг.*)

тъпан (*нар.*) — барабан, тимпан

тъпканица (*разг.*) — бутаница (*разг.*), блъсканица (*разг.*), навалица, гъмжило, мравуняк (*прен.*), калабалък (*разг.*), многолюдие

тъпота — невъзприемчивост, тъпоумие, тъпотия (*разг.*) ‖ недосетливост, непрозорливост

тъпоумен — малоумен, слабоумен, скудоумен (*книж.*), невъзприемчив, тъп, тъпак (*разг.*), глупав, оглупял, затъпял, затъпен, идиот, идиотизиран, неспособен ‖ дърво (*разг.*), пън (*разг.*), кютюк (*разг.*), говедо, недодялан

тъпоумие — глупост, слабоумие, малоумие, тъпота, идиотщина, скудоумие (*книж.*), тъпотия (*разг.*), невъзприемчивост

тъпча — газя, мачкам, смачквам, сплесквам, стъпквам, изтъпквам, сгазвам, прегазвам ‖ пълня, натъпквам, напълвам, затъпквам ‖ (*прен.*) подтискам, гнетя, угнетявам, малтретирам, изтезавам, тероризирам, тормозя, тиранизирам, онеправдавам, обезправявам (*книж.*), потъпквам, погазвам ‖ не тача, не зачитам, пренебрегвам

тъпча се (*разг.*) — преяждам, лапам, гълтам, храня се

търбух (*разг.*) — корем, благоутробие (*ирон.*), шкембе (*разг.*), тумбак (*диал.*)

търгаш (*разг.*) — спекулант, гешефтар, търговец ‖ измамник, лъжец, безчестник

търгашески (*разг.*) — сметкаджийски, търговски, меркантилен (*книж.*), комерчески, спекулантски, гешефтарски

търговия — обмен (*книж.*), стокообмен, вземане-даване (*разг.*), размяна, покупко-продажба, алъш-вериш (*разг.*)

търгувам — въртя (правя) търговия, продавам, пазаря, пазарувам, купувам, продавам, занимавам се с търговия, упражнявам търговия, спекулирам

тържествен — церемониален, празничен, официален, триумфален, грандиозен ‖ импозантен, внушителен

тържественост — празничност, церемониалност, импозантност, блясък, бляскавост, официалност, етикет ‖ (*прен.*) важност, сериозност

тържество — празненство, празник, честване, слава ‖ тържественост, блясък ‖ (*прен.*) успех, преуспяване

тържествувам — възтържествувам (*книж.*), вземам надмощие (*книж.*) ‖ празнувам, ликувам (*книж.*), радвам се, сияя от радост, пирувам

тържище — хали, пазар, пазарище, борса, пияца

търкалест — (*вж.*) заоблен

търкало (*диал.*) — колело
търкалям — вардалям (*разг.*), въргалям (*диал.*), валям, бутам, блъскам ‖ повалям, катурвам, търкулвам, събарям
търкам — трия, потривам, гладя, хлускам (*диал.*), стържа, потърквам, разтърквам разтривам, натривам, натърквам ‖ изтърквам, протривам, чегъртам (*нар.*), жуля, изжулвам ‖ стривам, сдробявам, правя на прах
търкане — триене, хлузгане (*диал.*), разтъркване, разтриване, протриване ‖ (*прен.*) недоразумение, несъгласие, неразбирателство, раздор, дрязги, кавга, противоречие, конфликт, спор, хър-мър (*нар.*)
търкулвам се — търкалям се ‖ (*прен.*) подхлъзвам се, падам, пропадам, сгромолясвам се, прекатурвам се, срутвам се
търнокоп — копач, копачка, казма (*диал.*)
търпеж (*нар.*) — (*вж.*) търпение
търпелив — спокоен, кротък, добър, тих, мирен, смирен, сдържан, търпелив, многотърпелив, толерантен, несмутим, равнодушен
търпение — търпеливост, спокойствие, търпеж (*нар.*), кротост, благост, сдържаност, въздържаност, смиреност, равнодушие, самообладание ‖ издръжливост, упоритост, постоянство, настойчивост ‖ толерантност
търпим — поносим, сносен, умерен, приемлив, толериран, позволен, разрешен, допустим
търпимост — толерантност, свобода ‖ поносимост, умереност
търпи се — понася се, издържа се, изтрайва се ‖ отива, влиза в работа ‖ ядва се (*разг.*)
търпя — трая (*разг.*), изтрайвам (*разг.*), утрайвам (*разг.*), понасям, издържам, изтърпявам, претърпявам, имам търпение, примирявам се ‖ кротувам, мирувам ‖ позволявам, допускам, толерирам ‖ страдам, тегля, мъча се, изпитвам, преживявам
търпя упрек — нося упрек, виновен съм, сгрешил съм, не съм прав
търсач — издирвач, изследовател
търсене — дирене, издирване, претърсване, ровене ‖ изследване, анкета, следствие ‖ налучкване, напипване, откриване
търся — диря, издирвам, потърсвам, претърсвам, тършувам, претършувам, разтършувам, обискирам, разтърсвам ‖ (*прен.*) ровя, чопля (*разг.*), преравям ‖ изучавам, изследвам, разследвам ‖ претендирам, предявявам искане (претенция), ревандикирам (*юрид.*) ‖ следя, гоня, преследвам, сподирям ‖ предизвиквам, провокирам
търтей — (*прен.*) лентяй, готован (*разг.*), готованин, готованец (*диал.*), безделник, паразит, храненик (*разг.*), хайлазин (*разг.*), мързеливец, ленивец, нехранимайко, негодник, негодяй, дембелин (*разг.*)
търтя (да бягам) (*разг.*) — хуквам, втурвам се, впускам се да бягам, урвам се, побягвам, отдалечавам се, избягвам, тичам, затичвам се, търча, духвам (*разг.*)
търча — (*вж.*) тичам
търчѝ-лъжѝ (*разг.*) — измамник, лъжец, мошеник, негодник
тършувам — претърсвам, търся, претършувам, разтършувам, разтърсвам, обискирам, ровя се, бърникам (*разг.*)
тъст — бабалък (*разг.*), дядо
тътен (*книж.*) — (*вж.*) тътнеж
тътнеж — (*вж.*) тътнеж
тътрузя се (*разг. грубо*) — мъкна се, влача се
тътря — влека, влача, тътрузя (*разг.*), тегля, дърпам, повличам, придърпвам ‖ водя, возя, мъкна, довеждам, домъквам, докарвам, примъквам, притеглям, привличам, дотътрям, замъквам
тътря се — влача се, плъзгам се, свличам се ‖ идвам нежелан, мъкна се, тътрузя се (*разг. грубо*), дотътрузвам се (*разг. грубо*)
тъща — баба (*разг.*)

тюрма (*разг.*) — тъмница, зандан (*остар.*), затвор
тюфлек — сламеник, дюшек, матрак
тюхкам се — вайкам се, охкам се, развайквам се, разтюхквам се || окайвам се, оплаквам се, жаля, съжалявам, пискам (*разг.*), хленча
тягост — горест, печал, скръб, мъка, горчивина, тъга, досада, тегота
тягостен — неприятен, мъчителен, досаден, отегчителен, мъчен, тежък, угнетителен, гнетущ, обременителен, непоносим, несносен, труден
тяло — плът, снага, организъм, туловище (*книж.*) || труп, тленни останки, мъртвец || предмет, вещ, нещо || корпус (*книж.*)

У

у — в, при
убеден — уверен, твърдо убеден, положителен, сигурен, определен, решен || увещан, осъзнал, предуман, склонен || твърд, непоколебим, непоклатим
убеденост — (*вж.*) убеждение
убедителен — нагледен, красноречив, правдив, авторитетен, меродавен, основателен, доказателен, истински, сигурен, явен, настоятелен, настойчив, смислен, логичен, разбран
убедителност — логика, логичност, смисленост, яснота, нагледност, меродавност, авторитетност
убеждавам — увещавам, скланям, предумвам, съгласявам, кандърдисвам (*разг.*), уверявам
убеждавам се — уверявам се, става ми ясно, идвам до убеждението, осъзнавам, схващам, разбирам, виждам, съгласявам се, възприемам, клоня (*прен. разг.*)
убеждаване — увещание, уверяване, уверение, доказателство, предумване, кандърдисване (*разг.*)
убеждение — убеденост, разбиране, схващане, мнение, идея, мисъл, възглед, мироглед, идеология || вяра, увереност, съзнание, осъзнаване, впечатление
убежище — подслон, покрив, заслон, прибежище, приют (*остар.*), скривалище, леговище, дупка, гнездо, свърталище, бърлога || (*прен.*) закрила, защита, покровителство
убивам — умъртвявам, лишавам от живот, отнемам (вземам) живота, утрепвам, утепвам (*диал.*), претрепвам, трепя, пребивам, оставям на място (*разг.*), претупвам, съсичам, доубивам, пречуквам, завличам в гроба (*разг.*), замъквам в гроба, пречуквам (*разг.*), събарям, натръшквам, изтръшквам, погубвам || (*прен.*) унищожавам, затривам (*нар.*), премахвам || сразявам, смазвам от бой, покосявам, повалям, поразявам
убивам духом (*книж.*) — (*вж.*) покрусявам, обезкуражавам, сломявам
убиец — палач, душегубец, кръвопиец, кръвник, джелатин (*разг.*), разбойник, престъпник, катил (*разг.*)
убийствен — мъчителен, уморителен, непосилен, непоносим, тежък, съсипателен, изтощителен, крайно неприятен (труден), сломяващ, гнетущ, угнетителен, нетърпим || гибелен, съкрушителен, унищожителен, пагубен, смъртоносен, смъртен
убийство — изтребление, лишаване от живот, отнемане живота, умъртвяване || (*прен. разг.*) касапница, клане, заколение (*остар.*)
убит — лишен от живот, претрепан, умъртвен, погубен, оставен на място (*разг.*), пречукан (*разг.*), затрит, унищожен || (*прен.*) съсипан, съкрушен, поразен, сразен, смазан, пребит
ўбог (*остар.*) — беден || оскъден, безсъдържателен, празен, посредствен

убождам — бода, бодвам, боцвам ‖ (*прен.*) жегвам, жигосвам, ухапвам, жулвам, жилвам, ужилвам
убързявам — ускорявам, засилвам, усилвам, активизирам, форсирам
убягвам — избягвам, отстранявам се
убягва ми — изплъзва ми се, отбягва ми, изтървавам, пропускам
уважавам — почитам, зачитам, тача, ценя, респектирам, удостоявам ‖ удовлетворявам, вземам под внимание, разрешавам
уважаван — почитан, зачитан, обичан, ценèн, тачен, респектиран, високоуважаван (*книж.*), почтен
уважаем (*книж.*) — уважаван, почитаем (*книж.*), почтен, авторитетен, любезен
уважение — почит, зачитане, ихтибар (*нар.*), внимание, хатър (*нар.*), тачене, обич, респект, почтителност, благоговение (*книж.*), страхопочитание, преклонение, удостояване, достойнство
уважителен — извиним, оправдателен, извинителен, признат, ненаказуем, законен
увардвам — вардя, пазя, запазвам, браня, защищавам, предвардвам, предпазвам ‖ извардвам, завардвам, причаквам, дебна, издебвам, следя
уведомен (*книж.*) — известèн, предизвестен, осведомен, информиран, запознат, ориентиран, осветлен
уведомител (*книж.*) — осведомител, известител, информатор ‖ доносчик
уведомителен (*книж.*) — осведомителен, информационен, информативен, предупредителен, за сведение (знание)
уведомление (*книж.*) — съобщение, известие, информация, информиране, предизвестие
уведомявам (*книж.*) — известявам, предизвестявам, осведомявам, информирам, съобщавам, предупреждавам, сигнализирам, донасям, донасям (довеждам) до знание, долагам, държа в течение, осветлявам, посвещавам
увековечавам — обезсмъртявам, славя, прославям
увеличавам — (*вж.*) уголемявам ‖ преувеличавам, надувам (*прен.*)
увеличавам се — (*вж.*) уголемявам се
увеличен — (*вж.*) уголемен
увеличение — уголемяване, нарастване, растеж, прираст, нараст, приход ‖ развитие, размножение, умножение ‖ подем, прогрес, разрастване, разрастък
увенчавам — украсявам ‖ възнаграждавам, завършвам с успех, приключвам
увèрен — убеден, вярващ, решителен, сигурен, положителен, категоричен
уверение — увещание, убеждаване ‖ удостоверение, документ, доказателство
увереност — решителност, положителност, сигурност, категоричност ‖ постоянство, твърдост, упорство, сила ‖ убеденост, вяра, съзнание
увертюра — въведение, интродукция, увод ‖ (*прен.*) начало, предвестие
уверявам — (*вж.*) увещавам, убеждавам, твърдя
увеселение — веселие, веселба, развлечение, забава, забавление, представление
увещавам — уверявам, убеждавам, предумвам, скланям, изяснявам, обяснявам, обосновавам (*книж.*), доказвам, съветвам, съгласявам, кандърдисвам (*разг.*), вземам съгласието (*книж.*), наговарвам, подбуждам, подстрекавам, подтиквам
увирам се — завирам се, вра се (*разг.*), пъхам се, въвирам се, мушкам се, пъхам си носа (гагата) (*разг.*) ‖ (*прен.*) натрапвам се, натискам се, нахалнича
увисвам — вися, провесвам се, натежавам
увлекателен — забавителен, занимателен, забавен, интересен, приятен, духовит, игрив ‖ приказлив, сладкодумен, красноречив

увлекателност — забавност, занимателност, духовитост, приказливост, красноречие, сладкодумие ‖ привлекателност, примамливост

увлечен — срастен, пристрастен, привързан, предан, обзет от, амбициран, фанатизиран, жарък ‖ влюбен, страстен ‖ самозабравен, въодушевен

увлечение — пристрастеност, предаденост, привързаност ‖ страст, влечение, любов, влюбеност, склонност ‖ въодушевление, възторг, фанатизъм, порив, ентусиазъм

увличам — завличам, замъквам ‖ (*прен.*) подмамвам, подлъгвам, излъгвам, примамвам, привличам, привързвам ‖ (*прен.*) въодушевявам, ентусиазирам

увличам се — встрастявам се, пристрастявам се, лапвам по (*разг.*), привлича ме, привързвам се, захласвам се, заплесвам се, унасям се, прехласвам се ‖ въодушевявам се, ентусиазирам се, вдъхновявам се ‖ влюбвам се, привързвам се ‖ изсилвам се, престаравам се, преувеличавам

увод — въвод, встъпление, предисловие, въведение, интродукция, преамбюл (*книж. дипл.*), предговор ‖ (*прен.*) начало, предвестник

уволнение — отстранение, изключване, отзоваване (*книж. канц.*), съкращение ‖ оставка, напускане

уволнявам — отстранявам, изключвам, снемам от длъжност (от служба), отзовавам (*книж. канц.*), отчислявам

увредителен — (*вж.*) вреден

увреждам — вредя, навреждам, повреждам, нанасям (причинявам) вреда (ущърб), пакостя, напакостявам, причинявам пакост, ощетявам, развалям, разстройвам, накърнявам, уязвявам, засягам ‖ преча, саботирам

увълчен — (*прен.*) озверен, кръвясал, стръвен, настървен ‖ алчен, ненаситен

увъртам — (*вж.*) извъртам

увъртам се — (*вж.*) навъртам се, набикалям ‖ умилквам се

увъртане — умилкване, усукване ‖ извъртане, преиначаване, хитруване, лавиране, умуване, замазване

увяхвам — вехна, прецъфтявам, клюмвам ‖ (*прен.*) посървам, крея, чезна, губя се, слабея, отслабвам, тлея (*книж.*)

увяхнал — прецъфтял, посърнал, клюмнал, остарял

угаждам — удовлетворявам, задоволявам, харесвам се, гледам хатър (*разг.*), вървя по гайдата (*разг.*), вървя по угодата (*разг.*), уйдисвам на ума (*разг.*) ‖ услужвам, любезнича, угоднича, сервилнича

угаждам (*диал.*) — сещам се, досещам се, догаждам се, усещам, предусещам, предугаждам, предчувствувам, долавям, налучквам, познавам

угаждам си — задоволявам се, гледам си кефа (*разг.*), не се лишавам, гледам си живота, живея си, гледам се

угасвам — гасна, загасвам, изгасвам, замирам, чезна, изчезвам, погивам, залязвам, умирам (*прен.*), тлея (*прен.*), вехна

угасязам — гася, загасявам ‖ потушавам, потъпквам, унищожавам ‖ намалявам, заглушавам, удушавам ‖ (*прен.*) уталожвам, утолявам, успокоявам

углавен — наказателен ‖ престъпен, криминален

ўгледен — приличен, красив, хубав, добър на вид, приятен на глед, представителен, спретнат, стегнат, прибран

углъбен — напрегнат, съсредоточен, замислен, вдълбочен, унесен, концентриран

углъбявам се — вдълбочавам се, съсредоточавам се, концентрирам се, замислям се, унасям се

угнетен — изстрадал, измъчен, изтормозен, изтезан, изтерзан, терзан, отруден, огорчен ‖ притеснен, подтиснат, онеправдан

угнетение — гнет, тормоз, страдание, мъка, мъчение, измъчване, огорчение ‖ униние, унилост, депресия, подтиснатост, подтиснат дух, тягост, угнетеност, притеснение, съклет (*нар.*)

угнетеност — (*вж.*) угнетение

угнетител — мъчител, подтисник, насилник, притеснител, тиран, деспот, сатрап, джелатин (*прен. разг.*)

угнетителен — мъчителен, притеснителен, гнетящ, подтиснически, насилнически, тормозещ, подтискащ, угнетяващ, тежък, тягостен

угнетявам — (*вж.*) гнетя

угнивам — (*вж.*) гния

уговарям — споразумявам се, преговарям, договарям (се), правя уговорка, уславям (се), водя преговори, постигам съгласие, уричам се, сговарям се, сдумвам се, наговарям се, пазаря (се)

уговорен — (*вж.*) уречен

уговорка — условие, съглашение, споразумение, съгласие, спогодба, клауза, договор, контракт ‖ резерва, задръжка, резервираност, опозиция, възражение ‖ обяснение, допълнение, бележка

угода — удобство, сгода ‖ задоволяване, удовлетворение, доволство ‖ желание, искане, воля, хатър (*нар.*), удоволствие

угоден — сгоден, удобен, навременен, полезен, приятен

угодлив — угодничав, угоднически, сервилен, унизителен, самоунизителен, безгръбначен (*книж.*), раболепен, мазен (*разг.*) ‖ смирен, послушен, любезен, услужлив, благосклонен, благоразположен (*книж.*), да се хареса

угодливост — угодничество, сервилност, раболепие, раболепство (*остар.*), низкопоклонничество (*книж.*), лицеприятие (*остар.*), унижение, самоунижение ‖ услужливост, любезност, послушание, благоразположеност

угодник — ласкател, низкопоклонник (*книж.*), сервилен, раболепен, безгръбначен (*книж.*), подлизурко, мазник (*разг.*), мазен (*разг.*), лигльо (*разг.*) ‖ угодлив, услужлив

угоднича — подмилквам се, мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*), правя мили очи (*нар.*), докарвам се, любезнича, старая се, показвам се старателен (изпълнителен), услужвам ‖ сервилнича, раболепнича, лакействувам, лакейнича, самоунижавам се, лаская, ласкателствувам, превивам гръб (*разг.*), подлагам гръб (*разг.*)

угодничав — (*вж.*) угодлив, угодник

угодничество — ласкателство, докарване, подмилкване, мазнене (*разг.*), подмазване (*разг.*), угодливост, престараване ‖ подлизурство, сервилност, раболепие, раболепство (*остар.*), самоунижение

угоен — охранен, тлъст, затлъстял, пълен, шишкав, дебел, месест

уголемен — увеличен, нараснал, разраснал, развит, израсъл, голям, обемист, едър, разширен, уедрен, наедрял, набъбнал, надут ‖ подут, подпухнал

уголемявам — увеличавам, уедрявам, прибавям, допълвам, подсилвам, засилвам, усилвам, удвоявам, умножавам, развивам, разширявам, обогатявам

уголемявам се — раста, нараствам, увеличавам се, развивам се, разраствам се, ставам голям, наголемявам, умножавам се ‖ едрея, наедрявам, бъбна, набъбвам, надувам се, подувам се, подпухвам

угощение — пир, пиршество, гощавка (*нар.*), гуляй, банкет, празненство

угоявам — гоя, нагоявам, храня, охранвам, тъпча с храна (*разг.*)

угоявам се — охранвам се, пълнея, напълнявам, дебелея, надебелявам, тлъстея, натлъстявам, затлъстявам

угрижен — загрижен, грижовен, обхванат от грижа, обзет от грижа, кахърен (*разг.*), обезпокоен, разтревожен ‖ мрачен, печален, опе-

чален, тъжен, скръбен, кахърен (*разг.*), меланхоличен, песимистичен ‖ замислен, умислен

угриженост — загриженост, грижа, безпокойство, безпокойствие, тревога, възбуда, вълнение, смущение, кахър (*разг.*) ‖ печал, тъга, скръб

угризение (*книж. остар.*) — мъчение, неспокойство, кошмар ‖ разкаяние, съвест, съжаление

угроза — заплаха, опасност, риск, страх, застрашаване, опасение, безпокойство, тормоз

удава ми се — сполучвам, успявам, допада ми, иде ми отръки (*разг.*), умея, зная, мога, разбирам

удар — замах ‖ атака, натиск, напор, напън, тласък, сблъсък, схватка, бой, стълкновение, нападение, среща ‖ загуба, съкрушение, разгром ‖ сътресение, трус ‖ припадък, дамла (*нар.*)

ударен в главата (*разг.*) — (*вж.*) залисан

ударение (*книж.*) — акцент, произношение ‖ (*прен.*) наблягане, натъртване, подчертаване

ударник — първенец, отличник, челник, активист

ударно — бързо, стремително

удача (*книж.*) — сполука, успех, постижение, благополучие

удачен (*книж.*) — успешен, благополучен, добър, резултатен, сполучлив, благоприятен

удвоен — усилен, засилен, подсилен, увеличен, двоен

удвоявам — дублирам ‖ (*прен.*) усилвам, подсилвам, увеличавам, прибавям, умножавам

удивен — учуден, изненадан, изумен, пленен, възхитен, поразен, захласнат

удивителен — учудващ, прелестен, прекрасен, очарователен, омаен, пленителен, чуден, възхитителен, дивен, поразителен, изумителен, нечут, чудесен, необикновен, чудноват, забележителен, приказен, възхитителен, баснословен, фантастичен, феноменален (*книж.*), неочакван, непредвиден, невероятен, изненадващ, захласващ

удивление — захлас, учудване, изненада, почуда (*поет.*), слисване, изумление, възхищение, възхита (*поет.*)

удивявам — чудя, учудвам, смайвам, слисвам, заслепявам, пленявам, поразявам, озадачавам, изумявам, изненадвам, възхищавам

удивявам се — чудя се, учудвам се, слисвам се, изненадвам се, мая се (*нар. разг.*), смайвам се, зачудвам се, озадачавам се, изумявам се, недоумявам, не проумявам, не разумявам

удобен — лек, лесен, практичен, сгоден, полезен, благоприятен ‖ подходящ, съответен, пригоден ‖ приемлив, уместен, навременен ‖ комфортен, луксозен, приятен

удобно — (*вж.*) удобен ‖ навременно, своевременно, навреме, добре дошло (*разг.*)

удобство — сгода, леснота, улеснение, практичност ‖ предимство ‖ комфорт, лукс, спокойствие

удовлетворен — задоволен, наситен, пресити, доволен ‖ уважен, зачетен, признат

удовлетворение — задоволство, доволство ‖ компенсация, възнаграждение, обезщетение, задоволяване, насищане ‖ уважение, признаване

удовлетворителен — задоволителен, добър, среден, достатъчен, сносен

удовлетворявам — задоволявам, насищам, утолявам ‖ възнаграждавам, компенсирам ‖ уважавам, зачитам, признавам, изпълнявам, вземам под внимание, разрешавам

удоволствие — наслада, кеф (*нар.*), задоволство, доволство, радост, наслаждение, приятност, развлечение, забавление, забава, игра, веселие ‖ (*прен.*) сладост, сладина, лезет (*нар.*) ‖ хатър (*нар.*), угода

удостоверение — уверение, свидетелство, доказателство, документ

удостоверявам — потвърждавам, свидетелствувам, засвидетелствувам,

свèдòча (*книж.*), доказвам, уверявам, установявам
удостоèн (*книж.*) — почèтен, зачетен, отличèн, проявил се
удостоение (*книж. остар.*) — (*вж.*) удостояване
удостоявам (*книж.*) — зачитам, благоволя, тача, уважавам, обръщам внимание
удостояване — внимание, удостоение (*книж. остар.*), почитание, зачитане, зачитание (*остар.*), уважение, отличаване, почест
удрям — бия, набивам, блъскам, сблъсквам, нанасям удар (*книж.*), бъхтя (*разг.*), думкам, тепам (*диал.*), пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), лупам (*разг.*), тупам, натупвам, тепам (*разг.*), натепвам (*разг.*), цапардосвам (*разг.*), пляскам, праскам (*разг.*), чаткам (*диал.*), первам, хлоппвам, чуквам, шибам, нашибвам, нанасям удар, вдигам ръка срещу, плющя, замахвам ‖ малтретирам, бичувам
удушавам — (*вж.*) задушавам
удължавам — източвам, разтягам, опъвам, опвам (*нар.*), изопвам (*нар.*), раздърпвам, разширявам, изпъвам, проточвам, изтеглям, дърпам, раздължавам, тегля, разточвам, увеличавам, уголемявам ‖ просрочвам, протакам, разтакавам, бавя, забавям, продължавам, отлагам, точа, проточвам, отсрочвам ‖ принаждам, притурям, наставям, насосвам (*диал.*) ‖ развивам
удължение — продължение ‖ просрочване, отсрочване
удържам — държа, задържам, възпирам, сдържам ‖ устоявам, упорствувам, издържам, търпя, изтърпявам, трая (*разг.*), изтрайвам, утрайвам
уединен — самотен, усамотен, сам, изолиран, отделèн, откъснат, отчужден, отстранен, изоставен, самотник, напуснат, непосещаем ‖ непристъпен, недостъпен
уединение — самота, самотност, изолираност, усамотение, откъснатост, изолация, отделяне
уединеност — (*вж.*) уединение; откъснатост, самотност, усамотеност
уединявам — усамотявам, отстранявам, изолирам, отделям
уеднаквен — еднакъв, еднообразен, едноформен, изравнен, унифициран, типизиран, стандартизиран
уеднаквявам — изравнявам, приравнявам, уравнявам, отъждествявам (*книж.*), унифицирам, типизирам, стандартизирам ‖ координирам, съгласувам
уедрявам — сливам, събирам, групирам, окрупнявам (*книж.*), уголемявам, увеличавам, разширявам, включвам, съсредоточавам
уж — като че ли, божем (*нар.остар.*), сякаш
ужас — страх, паника, уплаха, страхотия (*разг.*), страшилище, ужасия (*разг.*) ‖ отвращение, погнуса
ужàсен — ужасяващ, страшен, страхотен, страховит, злополучен, гибелен ‖ грозен, безформен, безобразен, чудовищен ‖ неприятен, омразен, отвратителен, отблъскващ, гнусен, скверен ‖ невероятен, невъобразжаем ‖ адски, мъчителен, непоносим
ужасèн — потресен, поразен, покрусен, смутèн, покъртен ‖ изплашен, обзет от ужас, уплашен, стреснат ‖ отвратен, погнусен, възмутен, отблъснат
ужасия (*разг.*) — (*вж.*) ужас
ужасявам — потресвам, потрисам, поразявам, покрусявам ‖ изплашвам, внасям ужас (смут, паника) ‖ отвращавам, погнусявам, отблъсквам, възмущавам
ужасявам се — изпадам в ужас, изплашвам се, обхваща ме ужас, обзема ме ужас (страх) ‖ възмущавам се, погнусявам се, отвращавам се
ужасяващ — страшен, ужàсен, застрашителен, грозен
ужилвам — жиля, жилвам, мушвам, бодвам, ръгвам, хапя, ухапвам ‖ (*прен.*) засягам, жегвам, жигосвам, нападам, уязвявам, огорчавам

ужилен — ухапан, убоден, жилнат, боднат ‖ (*прен.*) засегнат, жигосан, жегнат, уязвен, огорчен, нападнат
узаконявам — придавам законна сила, легализирам, признавам, припознавам (*остар.*), утвърдявам, одобрявам, ратифицирам (*книж. юрид.*)
узнавам — научавам, осведомявам се, получавам (имам) сведение, информирам се, допитвам се, долавям, разузнавам ‖ уча, разбирам, опознавам
узрявам — зрея, назрявам, съзрявам ‖ напредвам, развивам се, създавам се, оформявам се
узурпатор (*книж.*) — грабител, заграбвач, похитител (*книж.*)
узурпация (*книж.*) — заграбване, обсебване, присвояване, завладяване, завземане
узурпирам (*книж.*) — заграбвам, обсебвам, завладявам, турям ръка, открадвам, присвоявам, вземам
уйдисвам (*разг.*) — прилягам, подхождам, допадам, отивам (*разг.*),схождам, съвпадам, съответствувам, идвам точно, прилепвам, натъкмявам се, притъкмявам се
уйдисвам на ума (*разг.*) — удовлетворявам прищявка, вървя по гайдата (*разг.*), съгласявам се
уйдурдисвам се (*диал.*) — уйдисвам (*разг.*), нагласявам се, сговорвам се, сдумвам се (*нар.*)
уйдурма (*разг.*) — измислено, нагласено, натъкмено, измислица, съчинено ‖ машинация, игра
указ — декрет, постановление, разпореждане ‖ наредба, повеление (*книж. остар.*), заповед
указание (*книж.*) — индикация (*книж.*), директива, инструкция, инструктаж, наставление, съвет, напътствие, ръководство ‖ знак, белег, симптом (*книж.*), признак, знамение, предвестие,предвещание, предзнаменование ‖ данни, сигнали
указател — справочник, показалец, (*остар.*), наръчник, азбучник, списък
указателен (*книж. остар.*) — показателен, знаменателен, многозначителен, индикативен, директивен
указвам — соча, означавам, посочвам, показвам ‖ ръководя, напътвам, упътвам, поучавам
указвам давление (*книж.*) — заставям, принуждавам, наблягам, упражнявам натиск, налагам се
уклон — отклонение, отстъпление, забежка ‖ нарушение, изкривяване, извращение
уклончив — несигурен, неустановен, нестабилен, двусмислен, двузначен, двояк, неясен, противоречив, непрям (*книж.*), неопределен, неустановен, неразбираем, неточен, непостоянен, шаткав (*нар.*) ‖ нерешителен, колеблив ‖ съмнителен, прикрит, подозрителен, загадъчен, мистериозен
укор — (*вж.*) упрек
укоризнен (*книж.*) — (*вж.*) укорителен
укорителен — укорен, укоризнен (*книж.*), за укор, за упрек, неодобрителен, осъдителен, порицателен, порицаем, укорим, обвинителен, нападателен
укорявам — (*вж.*) упреквам; трия на носа (*разг.*), калайдосвам (*разг.*)
украса — (*вж.*) украшение
украсен — накичен, накитен (*диал.*), нагизден, кокетен, напет, разхубавен, декориран, гарниран
украсявам — крася, кича, накичвам, обкичвам, гиздя, нагиздям, разхубавявам, пременям, декорирам, труфя (*разг.*), натруфям (*разг.*), гарнирам
украшение — украса, премяна, гиздило, накит, гердан, огърлица, скъпоценност, драгоценност (*книж.*), бижу̀ ‖ орнамент, декорация
укрепвам — подсилвам, засилвам, заздравявам, заякчавам, затвърдявам, консолидирам (*книж.*),стабилизирам, закрепвам, подкрепвам, усилвам, правя устойчив, утвърдявам
укрепване — заздравяване, затвърдяване, усилване, подсилване, стабилизиране
укрепителен — заздравителен, оз-

дравителен, заякчителен, усилвателен
укрепление — крепост, твърдина (*поет.*), цитадела, бастийон, кале (*нар.*)
укрепнал — заздравен, затвърден, стабилизиран, засилен, устойчив, здрав, солиден, крепък, стабилен, кален, издръжлив, непоклатим, непоколебим
укривам — крия, прикривам, закривам, скривам, тая, затайвам, притайвам ‖ пазя, запазвам, опазвам, скътвам (*нар.*), прикътвам (*нар.*)
укривател — ятак (*нар.*), съучастник
укротен — обуздан, уталожен, успокоен, умирен, улегнал, усмирен, покорен, безсилен, безропотен ‖ сдържан, въздържан
укротителен — усмирителен, умирителен, успокоителен
укротявам — обуздавам, успокоявам, усмирявам, смирявам, уталожвам, подчинявам, покорявам, задържам, въздържам, озъптявам (*диал.*) ‖ омилостивявам
ўлав (*разг.*) — (*вж.*) шашав
улавям — грабвам, хващам, пипвам, сбарвам, докопвам, вземам, сграбчвам, стисвам, залавям, скепцвам (*диал.*)
улегвам — спадам, слегвам се, намалявам, понижавам се, снижавам се ‖ (*прен.*) стихвам, утихвам, уталожвам се, успокоявам се, замирам, заглъхвам, угасвам
улегнал — уталожен, успокоен, тих, утихнал, спокоен ‖ (*прен.*) положителен, здравомислещ, разсъдлив, уравновесен, свестен, умен, разумен, зрял, трезвен, трезв ‖ възрастен
улеснение — удобство, леснота, леснина, сгода, възможност ‖ облекчение, помощ
улеснителен — облекчителен, помощен
улеснявам — облекчавам, помагам, спомагам, подпомагам, способствувам (*книж.*), съдействувам, благоприятствувам (*книж.*), допринасям, подсилвам
улика (*книж. юрид.*) — данни, сведения, признак, белег, знак, указание, следа
улисан — заeт, занят, обзет, залисан, разсеян, унесен, захласнат
улисвам се — забравям се, унасям се, захласвам се, залисвам се, занасям се, вдълбочавам се, далдисвам се (*диал.*)
улица — път, сокак (*нар. остар.*)
ўличен — уличник, гамен, нехранимайко, хъшлак (*разг.*), хаймана (*разг.*), лумпен, хулиган, безделник ‖ (*прен. разг.*) долнопробен, невъзпитан, махленски, просташки, вулгарен
уличен (*книж. юрид.*) — заподозрян, подозрян, подозиран, под съмнение, обвинен, съмнителен
уловим — доловим, забележим, видим, осезаем
уловка — въдица, капан, примка, примамка, подмамка, стръв, хитрост, хитрина, измама
ултимативен — категоричен, заповеден, повелителен, безпрекословен, безусловен
ултиматум — нота ‖ диктат, повеление (*книж. остар.*), заповед
улўк — водосток, водосточна тръба
улучвам — умервам, прецелвам се, попадам в целта ‖ налучквам, застигам, хващам, залавям, постигам, намирам, случвам, попадам на, сполучвам
улягам — (*вж.*) улегвам
ум — разум, интелект, мисъл, мозък, разсъдък ‖ съвет, мъдрост, акъл (*нар.*)
умалявам — намалявам, съкращавам, ограничавам, скъсявам, смалявам ‖ омаловажавам, смекчавам
умел — вещ, опитен, майсторски, сръчен, изкусен, способен, похватен, ловък, компетентен, талантлив, практичен, тактичен ‖ хитър, гъвкав, обигран (*разг.*), отракан (*разг.*), изпечен (*разг.*)
умелост — сръчност, опитност, вещина, умение, способност, похватност, ловкост, гъвкавост

умен — мъдър, разумен, разсъдлив, здравомислещ (*книж.*), смислен, свестен, прозорлив (*книж.*), осторожен (*книж.*), схватлив, възприемчив, интелигентен, зрял, трезв, умна глава (*разг.*), сече му главата (*разг.*), сериозен, съзнателен ‖ хитър, дълбок (*разг.*)

умение — вещина, сръчност, опитност, ловкост, умелост, майсторство, майстория (*разг.*), майсторлък (*разг.*), изкуство

умервам — улучвам, прецелвам се, попадам в целта, случвам

умерен — въздържан, трезвен, с мярка, редовен ‖ благоразумен, скромен, тих ‖ среден, дребен, малък, ограничен, незначителен

умереност — мярка, задръжка, въздържаност, трезвеност, трезвост ‖ търпимост, благоразумие, скромност, приличие

умесен — замесен, намесен, вмесен, объркан, забъркан, участвувал, взел участие, вплетен, вмъкнат, омотан

уместен — удобен, сгоден, подходящ, благоприятен, разумен, смислен ‖ своевременен, навременен

умея — зная, мога, разбирам, иде ми отръки (*нар.*), допада ми, удава ми се

умивалник — мивка

умилен — (*вж.*) умилителен

умиление (*книж.*) — трогване, разнежване, разчувстуване ‖ разнеженост, сантименталност (*книж.*), нежност ‖ състрадание, съжаление, отзивчивост, съчувствие, снизхождение

умилителен — затрогващ, покъртителен, състрадателен, трогателен, съчувствен, жален, жалостен, умилен, тъжен, печален, плачевен, скръбен, сърцераздирателен (*книж.*)

умилквам се (*разг.*) — подмилквам се (*разг.*), мазня се (*разг.*), подмазвам се (*разг.*), усуквам се, угоднича, засуквам се, прекланям се, угаждам, раболепнича, подлизурствувам, сервилнича, лаская, докарвам се, сламча се (*разг.*), присламчвам се, прикотквам се (*разг.*), глезя се

умилостивявам — трогвам, затрогвам, покъртвам, разчувствувам, разнежвам, омекотявам ‖ укротявам, смирявам, успокоявам, усмирявам

умирам — издъхвам, затварям очи, склопвам очи, почивам, преселвам се във вечността (*остар.*), заспивам вечен сън, отивам в гроба, прощавам се с живота (със света), свършва ми животът, намирам смъртта си (*книж.*), заминавам си, предавам богу дух (*църк.*), гътвам се (*разг.*), обръщам очи, бера душа (*разг.*), агонизирам, заминавам, пуквам (*разг. грубо*) ‖ (*прен.*) замирам, загивам, свършвам, угасвам, изчезвам, загубвам се, пропадам, погивам, залязвам, загасвам

умирачка (*нар.*) — умиралка (*нар.*), смърт, умиране, кончина(*остар.*), край

умирисвам се — размирисвам се, мириша, воня, развонявам се, увонявам се, смърдя (*разг. грубо*), усмърдявам се (*разг. грубо*)

умирител (*книж.*) — укротител, помирител

умиротворявам — (*вж.*) усмирявам

умирявам — (*вж.*) усмирявам

умирявам се — уталожвам се, стихвам, усмирявам се, укротявам се, успокоявам се, мирясвам (*разг.*)

умислен — замислен, вдълбочен, унесен, вглъбен, отдаден, потънал в мисли, угрижен, загрижен, замечтан, съсредоточен, улисан ‖ сериозен

умислям се — замислям се, потъвам в мисли (*книж.*), вдълбочавам се, съсредоточавам се, вдълбавам се, унасям се, вглъбявам се

умисъл — намерение, предумисъл, предумишленост, преднамереност, замисъл, план, проект, цел, тенденция ‖ съзнание, разумение, решение

умишлен — предумишлен, преднамерен, съзнателен, нарочен, обмислен

умишлено — съзнателно, нарочно, тенденциозно, предумишлено, преднамерено, със съзнание, с намерение, с умисъл, с тенденция

умнея — поумнявам, вразумявам се, идва ми умът (*разг.*), ставам умен

умник — хитрец, хитър, дявол (*разг.*), шмекер (*разг.*) ‖ съобразителен

умно — у̀мната (*разг.*), разумно, благоразумно, мъдро, смислено ‖ умерено, трезво
умножавам — намножавам, размножавам, разраствам, нараствам, развивам, увеличавам, уголемявам, удвоявам
умножение (*книж.*) — размножение, прираст, нараст, нарастване, прирастване, разрастване, увеличение, развитие
умозаключавам (*книж.*) — заключавам, вадя заключение, правя извод, идвам до заключение
умозаключение (*книж.*) — заключение, извод, съждение (*книж.*), умозрение (*книж.*), мисъл
умозрение (*книж.*) — разсъждение, размишление, размисъл, извод, логика, умозаключение (*книж.*), съзерцание
умозрителен (*книж.*) — логичен, умозаключителен (*книж.*)
умолявам — искам, моля, прося, апелирам
умопобъркан — побъркан (*разг.*), умоповреден, луд, налудничав, умопомрачен, малоумен, безумен, обезумял, душевно болен, ненормален, психопат, идиот
умоповреден — (*вж.*) умопобъркан
умопомрачен — (*вж.*) умопобъркан; безумен, безразсъден, обезумял, заслепен
умопомрачение — лудост, полудяване, налудничавост, безумие, обезумялост, безразсъдство, помрачение, ярост, бяс, заслепение, транс
умора — изтощение, преумора, отпадналост, унилост, изнемощялост, изнуреност, изтощение, слабост, безсилие, немощ
уморен — заморен, изтощен, отпаднал, преуморен, немощен, изнемощял, изнурен, изморен, омаломощен, слаб, отслабнал, сломен, безсилен, обезсилен, грохнал, пресилен, унил, капнал от умора (*разг.*), отруден, мо̀рен (*поет.*)
уморителен — изтощителен, тежък, обременителен, съсипателен, сломителен, обезсилващ, изморителен, изнурителен, труден, мъчен, непоносим, непосилен, убийствен, омаломощителен, неприятен
уморявам — изтощавам, изморявам, заморявам, изнурявам, омаломощявам, изнемощявам, преуморявам, сломявам, обезсилвам, отслабвам, отруднявам, претрупвам, пресилвам, претоварвам, смазвам, товаря ‖ погубвам, убивам, вадя душата (*нар.*), затривам (*разг.*), унищожавам, (*вж.*) умъртвявам, предизвиквам смърт, закарвам в гроба
уморявам се — капвам от умора, преуморявам се, преуморен съм, уморен съм, отпадам, капвам, унивам
умрял — починал, издъхнал, преселил се във вечността (*остар.*), мъртъв, труп, покойник, покоен, издъхнал, починал, склопил очи, предал богу дух (*църк.*), блаженопочивш (*църк. остар.*), пукнал (*разг. грубо*), обърнал петалите (*разг. грубо*) ‖ загинал, изчезнал
умствен — мисловен, интелектуален
умствен багаж (*разг.*) — знание, познание, начетеност, ерудиция (*книж.*), ум, разум
умувам — разсъждавам, мъдрувам, обмислям, обсъждам, философствувам, теоретизирам ‖ дяволувам, хитрувам
умълчавам се — млъквам, замълчавам, замлъквам, немея, занемявам, тая се, затайвам се, притайвам се, стайвам се, не отварям уста, не се обаждам, зъб не обелвам (*разг.*), дума не казвам
умъртвен — мъртъв, безжизнен, бездушен, умрял, труп, покойник, лишен от живот (*книж.*), убит
умъртвителен — убийствен, унищожителен, пагубен
умъртвявам — убивам, съсичам, пробождам, смазвам, уморявам, изваждам душата, замъквам в гроба (*разг.*), закарвам (завеждам) в гроба (*разг.*), завличам в гроба (*разг.*), причинявам смърт, вземам живота, лишавам от живот, погубвам, затривам,

утрепвам, смазвам, сразявам, поразявам, покосявам, унищожавам, премахвам
умъчнявам — (*вж.*) затруднявам
унасям се — захласвам се, забравям се, заплесвам се (*разг.*), изпадам в транс (забрава), мечтая, замечтавам се, пренасям се, фантазувам, улисвам се, занасям се, далдисвам се (*нар. разг.*), губя съзнание ‖ съсредоточавам се, задълбочавам се, вдълбочавам се ‖ заспивам, спи ми се, доспива ми се, кара ме на сън (*разг.*), задрямвам, хваща ме сън (дрямка), унася ме
унгарец — маджарин
унгарски — маджарски
унес — захлас, забрава, транс, самозабрава, полусън ‖ лудост, полуда, помрачение, обезумялост, бяс
унесен — захласнат, забравен, замислен, далдисал (*разг.*), замечтан, занесен (*разг.*), вдълбочен, вглъбен ‖ заслепен, помрачен, безразсъден
унивам — отпадам, отпущам се, омърлушвам се, изнемогвам, изморявам се, отмалявам, загубвам сили, изпадам в безсилие, убит съм духом (*книж.*), падам духом (*книж.*), капвам, оклюмвам се, клюмвам нос (*разг.*)
универс (*книж.*) — вселена, свят, природа, всемир (*поет.*), всесвят (*книж.*)
универсален — всесветски, миров, световен, всемирен, международен, интернационален, космополитен ‖ (*прен.*) общ,всеобщ,всеобхватен, всестранен, повсеместен, масов, разпространен, вездесъщ(*книж.остар.*)
унижавам — унизявам, сбиждам, оскърбявам, докачвам, компрометирам, посрамвам, опозорявам, наругавам, излагам, огорчавам, правя за срам, смачквам фасона (*разг.*)
унижавам се — излагам се, самоунижавам се, подлагам се на унижение, принизявам се, сервилнича, угодничa, падам на колене ‖ компрометирам се, ставам за срам, ставам за резил (*разг.*), резиля се, кепазя се (*разг.*), окепазявам се (*разг.*)
унижен — унизен, обиден, оскърбен, огорчен, засрамен, посрамен, компрометиран, опозорен, изложен
унижение — оскърбление, обида, срам, огорчение ‖ самоунижение, сервилност, раболепие, подлост, низост ‖ компрометиране, излагане, опозоряване
унизителен — срамен, позорен, компрометиращ, подронващ достойнството, излагащ, низък, долен, сервилен, раболепен, коленопреклонен (*книж.*), обиден
уникум (*книж.*) — рядък, единствен, неповторим, ненаходим
унил — отпаднал, отпуснат, безсилен, немощен, уморен, изтощен, изнемогнал, грохнал, капнал ‖ неразположен, угнетен, печален, тъжен, нажален, натъжен, меланхоличен, паднал духом (*книж.*), убит духом (*книж.*), омърлушен
унилост — (*вж.*) униние
униние — унилост, отпадналост, подтиснатост, подтиснат дух, депресия (*книж.*), безжизненост, омърлушеност, заспалост, слабост, безсилие, немощ, изнемощялост, омаломощение, неразположение ‖ отчаяние, обезвяра, обезнадежденост, разочарование, обезсърчение, угнетение, печал, меланхолия ‖ скука, самота, усамотение
унисам се — (*вж.*) унасям се
унисон (*книж.*) — (*прен.*) хармония, единодействие, единодушие, единомислие, дружност, еднаквост
унификация — обобщаване, уеднаквяване
унифицирам — уеднаквявам, изравнявам, приравнявам, уравнявам, обобщавам, типизирам, отъждествявам (*книж.*)
униформа — облекло, костюм, носия (*нар.*)
унищожавам — разрушавам, съсипвам, разсипвам, опустошавам, разнебитвам, подлагам на унищожение, развалям, събарям, руша, срутвам, хабя, похабявам ‖ убивам, уморявам, причинявам смърт, погубвам, сея

смърт, затривам (*нар.*), заличавам, премахвам, изтребвам, смазвам, покосявам, кося, избивам, правя на пух и прах (*разг.*) ‖ анулирам, прекратявам, отменявам, провалям

унищожен — разгромен, разрушен, опустошен, развален, срутен ‖ сломен, разнебитен, разбит, съсипан, смазан, сразен, съкрушен ‖ анулиран, отменен ‖ изтрит, заличен, премахнат ‖ погубен, убит, затрит, изтребен

унищожение — опустошение, изтребление (*книж.*), затриване, погубване, избиване, смърт ‖ анулиране, прекратяване, отменение

унищожителен — съсипателен, съкрушителен, разорителен, гибелен, опропастителен, пагубен, убийствен, смъртоносен, умъртвителен, разгромителен, рушителен

упадък — западък, западане, упадане ‖ (*прен.*) заник (*поет.*), залез ‖ провала, разгром, разпадане, разложение, разкапване (*нар.*), развала, израждане, деморализация, гнилота, гнилост, разруха ‖ изтощение, изнемощялост, изнемощение, изнемогване, безсилие, унилост, отчайване, обезкуражаване

упадъчен — разложителен, деморализиращ, изроден, декадентен

упадъчност — разложение, разплох (*книж.*), деморализация, развала, провала, декаданс

уплаха — страх, боязън (*книж.*), малодушие, нерешителност, слабодушие, стряскане, паника, тревога ‖ ужас, трепет

уплашвам — изплашвам, плаша, вдъхвам страх, сепвам (*нар. разг.*), стряскам

уплашвам се — изплашвам се, изпадам в страх, изпадам в ужас (уплаха), изпитвам страх (*книж.*), идва ми страх, имам страх, бера страх (*разг.*), страх ме е, обзема (обхваща) ме страх, побоявам се, стряскам се, сепвам се (*нар. разг.*), глътвам си езика (*разг.*), губя самообладание (*книж.*), смущавам се, тревожа се, разтревожвам се

уплашен — сплашен, стреснат, изплашен, изпаднал в страх (ужас, уплаха), обзет от страх (ужас, уплаха), разтревожен

уплитам — (*вж.*) вплитам

уплътнявам — запълвам, изпълвам, заемам, използувам максимално, сгъстявам

уповавам се (*книж.*) — надявам се, надея се (*нар.*), надам се (*диал.*), чакам, разчитам, възлагам надежда, храня надежда, очаквам, вярвам, облягам се, имам вяра (доверие, надежда), лаская се, осланям се, опирам се, наблягам се, надържам се (*диал.*)

упование (*книж.*) — надежда, вяра, очакване, ожидание (*книж. остар.*) ‖ опора, покровителство, подкрепа

уподобявам — оприличавам, сличавам, сравнявам, отъждествявам (*книж.*), уравнявам, приравнявам, съпоставям

уподобяване — оприличаване, сличаване, съпоставяне, съпоставка, сравнение, паралел, отъждествяване (*книж.*)

упоен — опиянен, пиян, опит ‖ замаян, унесен, захласнат

упоение — опиянение, забрава ‖ възторг, екстаз, възхищение, захлас

упознавам — разучавам, изучавам, запознавам се, проучвам, изследвам

упоителен — опияняващ, опиянителен, упойващ, приспивателен, наркотичен, сънотворен, онесвестителен

упойвам — (*вж.*) упоявам

упойка — наркоза, наркотично средство ‖ анестезия, онесвестяване

упоменавам — споменавам, напомням, отбелязвам, загатвам, засягам, намеквам, подхвърлям (*разг.*), правя намек

упорит — непокорен, непослушен, опърничав, неотстъпчив, непреклонен, корав, неумолим, неукротим, недисциплиниран, буен, вироглав (*разг.*), твърдоглав, якоглав (*нар.*), сбъден (*диал.*), дебела глава (*разг.*),

инат (*разг.*), като рак на бързей (*разг.*) ‖ непримирим, амбициозен, амбициран, твърд, неотстъпчив, самонадеян, настойчив, настоятелен, фанатичен, непоколебим, самомнителен, несклоним, безкомпромисен, непреклонен, непревиваем, самоуверен, решителен ‖ усърден, ревностен, настойчив, напрегнат, неуморен, неуморим

упоритост — непокорство, опърничавост, непослушание, вироглавство (*разг.*), твърдоглавие, якоглавие (*нар.*), дебелоглавие (*разг.*), неотстъпчивост, неукротимост, опозиция ‖ съпротивление, противодействие, съпротива, реакция ‖ постоянство, твърдост, амбиция, настойчивост, непримиримост, самонадеяност, самоувереност, непоколебимост, фанатизъм

упорство — (*вж.*) упоритост

упорствувам (*книж.*) — съпротивявам се, възпротивявам се (*книж.*), реагирам (*книж.*), инатя се (*разг.*), не падам по гърба си (*разг.*), не падам долу (*разг.*), не отстъпвам, не се давам (*разг.*), не вземам от дума (*разг.*), виря глава (*разг.*), заинатявам се (*разг.*), опъвам се (*разг.*), тегля се (*разг.*), назлъндисвам се (*разг.*), не се съгласявам, противодействувам, противопоставям се, противостоя, постоянствувам, боря се, държа се, отстоявам, заяждам се (*разг.*), продължавам

употреба — употребление, ползуване, приложимост, приложение, приспособление, приспособяване

употребен — приложен, използуван, оползотворен (*книж.*), разходван, изразходван, изчерпан, консумиран, изяден, изхабен, похабен, износен, похарчен ‖ развален, изтрит, изтъркан

употребителен — приложим, употребяван, употребяем, годен, употребим, използуваем, полезен, обикновен, всекидневен

употребление — (*вж.*) употреба

употребявам — ползувам, боравя с, служа си, коланя (*нар.*), прилагам, използувам, оползотворявам (*книж.*), вкарвам в работа (*разг.*), влагам ‖ разходвам, изразходвам, харча, консумирам, хабя, изхабявам

употребяем — (*вж.*) употребителен

упоявам — опивам, опиянявам, зашеметявам, приспивам, умъртвявам ‖ унасям, замайвам

управителен — ръководен, административен

управия (*нар.*)—ред, порядък ‖ справедливост, законност, право, правда, правдина

управление — администрация, дирекция, ръководство, управа, надзор ‖ правителство, власт, режим, строй, ‖ (*прен.*) кормило

управлявам — ръководя, водя, направлявам, администрирам, завеждам, уреждам, възглавявам (*книж.*) ‖ заповядвам

упражнение — обучение, подготовка, тренировка ‖ спорт, състезание, игра, гимнастика

упражнявам — правя упражнение (тренировка), тренирам, уча, обучавам, подготвям, занимавам ‖ репетирам, повтарям

упражнявам натиск — насилвам, наблягам, указвам давление (*книж.*), натискам, напирам, притискам

упрек — укор, неодобрение, натякване, намек, мъмрене, сгълчаване, порицание, порицаване, обвинение, нападка, хула, ругатня, злословие ‖ бележка, забележка, критика

упреквам — укорявам, не одобрявам, порицавам, правя укор (упрек), сърдя се, карам се, правя бележка, мъмря, смъмрям, вменявам във вина (*книж.*), посмъмрям, нагрубявам, обвинявам, бичувам, осъждам, нападам, натяквам, намеквам, хуля, ругая, навиквам (*нар.*) ‖ критикувам, правя бележка (забележка)

упълномощавам — овластявам (*книж. юрид.*), оторизирам (*книж.*), давам мандат (права), давам пълномощие

упътвам — напътвам, насочвам, отправям, водя, направлявам, ориентирвам, повеждам, оправям, ръководя, наставлявам, съветвам, давам съвет (напътствие), поучавам
упътване — напътствие, напътване, указание, наставление, директива, инструкция, инструктаж, ориентировка, нареждане, ръководство
уравновесен — равновесен, балансиран, изравнен ‖ (*прен.*) спокоен, умерен, трезвен, зрял, улегнал, здравомислещ, умен, нормален
уравновесявам — балансирам, уравнявам, изравнявам
уравнявам — приравнявам, изравнявам, сравнявам, изглаждам ‖ балансирам, уравновесявам
ураган — вихър, вихрушка, буря, веялица, виелица, вятър, фъртуна, хала, циклон, смерч, стихия
урбулешки (*нар.*) — набързо, презглава, стремглаво, грубо, недодялано, през куп за грош (*разг.*), несръчно
урва — стръмнина, надолнище, нанадолнище, наклон, скат ‖ дол
урвам се — втурвам се, впускам се, хвърлям се, спускам се, устремявам се, връхлитам, налитам, нахвърлям се, нападам, завтичвам се, затирвам се (*нар.*) ‖ нахълтвам, нахлувам, настъпвам
урегулирам — (*вж.*) регулирам
уред — апарат, прибор, машина, механизъм, съоръжение, приспособление ‖ сечиво, инструмент, оръдие
уредба — устройство, организация, режим, наредба, регламентация, направа, структура, конструкция ‖ администрация, управление
урѐден — устроен, организиран, направен, съставен, създаден, образуван
уредник — организатор, устроител, учредител, основател, инициатор ‖ отговорник, ръководител
уреждам — устройвам, организирам, редя, създавам, образувам, съставям, нареждам, нагласявам, приготовлявам, установявам, учредявам, разпореждам, натъкмявам, комбинирам, стъкмявам, правя ‖ оправям, подреждам, нареждам, поставям в ред, слагам ред, регламентирам
урѐчен — определен, фиксиран, специален, предопределен ‖ наречен, уговорен, условен, обещан
уричам (се) — уговарям (се), сдумвам се, сговарям се, наговарвам се, споразумявам се
уровен (*книж.*) — степен, ниво, равнище, стъпало, висота, височина, плоскост ‖ стадий
урод — изрод, изчадие (*книж.*), изверг (*книж.*), чудовище, идиот, дегенерат (*книж.*), ненормален, душевно болен
уродлив — недъгав, изроден, хилав, недоразвит, дегенериран (*книж.*) ‖ безобразен, деформиран, некрасив, грозен ‖ патологичен, ненормален
урожай — плодородие, реколта ‖ изобилие, берекет (*нар.*), спор (*нар.*), благодат
урок — лекция, обучение, упражнение ‖ (*прен.*) поука, пример, назидание (*книж.*), извод ‖ (*прен.*) наставление, напътствие, съвет, мнение, поучение
уронвам (*книж.*) — роня ‖ (*прен.*) засягам, намалявам, накърнявам, увреждам
урсу̀з (*нар. остар.*) — проклет, зъл, лош, злопаметен, злобен, зложелателен, злостен
усамотен — сам, самотен, откъснат, изолиран, отделен, отделил се
усамотение — самота, самотност, изолация, уединение, отшелничество (*църк. остар.*), откъснатост, отчужденост
усамотявам се — уединявам се, изолирам се, отстранявам се, отделям се, оттеглям се, откъсвам се, затварям се в себе си (*книж.*), отдръпвам се, отчуждавам се
усвоявам — възприемам, разбирам, схващам, заучавам, научавам, изучавам ‖ присвоявам, обсебвам, завладявам, вземам, завземам, придобивам, заграбвам, узурпирам, поглъщам (*прен. разг.*), гълтвам (*прен. разг.*)

уседлост — местожителство, местопребиване, пребиване, заседналост, установеност, закрепналост
усет — усещане, възприятие, чувство, нюх, чутие (*книж.*)
усетливост — досетливост, предвидливост, прозорливост (*книж.*), догадливост, проницателност, далновидност, схватливост, съобразителност, чувствителност
усещам — получавам впечатление (възприятие) (*книж.*), получавам усещане (*книж.*), възприемам, осезавам, душа, надушвам, чувствувам, почувствувам, изпитвам, угаждам (*диал.*), долавям, предусещам, подушвам, понадушвам ‖ разбирам, разумявам, съзнавам, схващам ‖ виждам, забелязвам
усещане — усет, чувство, възприятие, впечатление ‖ надушване, долавяне, преживяване
усилвам — засилвам, подсилвам, закрепвам, подкрепвам, уякчавам, заякчавам, заздравявам, затвърдявам ‖ ускорявам, убързявам, активизирам, разгарям, раздухвам, удвоявам
усилен — засилен, подсилен, заякчен, затвърден, заздравен, уякчен, стабилизиран, закрепнал, закоравял ‖ интензивен (*книж.*), напрегнат, активен, ускорен, бърз, убързен, спешен ‖ (*нар.*) тежък, труден, мъчителен
усилено — интензивно (*книж.*), напрегнато, бързо, здравата (*разг.*)
усилие — напън, напор, напрежение, натиск, тласък, напрягане, интензивност (*книж.*), активност ‖ мъка, зор (*разг.*)
усилно (*нар.*) — тежко, трудно, мъчително, лошо
ускорен — усилен, засилен, активизиран, интензивен (*книж.*), убързен
ускорявам — усилвам, засилвам, активизирам, форсирам, подтиквам, давам зор (*разг.*), бързам, съкращавам времето, насилвам, озорвам (*разг.*), назорвам (*нар.*), убързявам
уславям се — обвързвам се, уговарвам (се), ангажирам се, договарям се
услаждам — подслаждам, заслаждам
услажда ми се — сладко ми е, приятно ми е, вкусно ми е, по вкуса ми е, получавам наслада (сладост)
условен — уговорен, уречен, договорен, съгласуван ‖ конвенционален (*книж.*), относителен, зависим
условие — уговорка, клауза, споразумение, съглашение, договореност, конвенция (*книж.*), договор ‖ предпоставка, предусловие, изискване ‖ причина, основание (*книж.*) ‖ обстоятелства, обстановка, конюнктура (*книж.*)
условност — конвенционалност (*книж.*), договореност
усложнен — сложен, объркан, заплетен, забъркан, комплициран (*книж.*), затруднен, мъчен, труден
усложнение — (*вж.*) усложненост
усложненост — заплетеност, забърканост, комплицираност (*книж.*), компликация (*книж.*), бъркотия (*разг.*), объркване, сложност, усложнение, перипетия, мъчнотия, трудност, пречка, затруднение, препятствие
усложнявам — заплитам, замотавам (*разг.*), комплицирам (*книж.*), забърквам, обърквам, замъглявам ‖ отруднявам, затруднявам, препятствувам, спъвам, умъчнявам
услуга — заслуга, добрина ‖ помощ, съдействие, полза
услужвам — помагам, правя услуга, способствувам (*книж.*), съдействувам
услужлив — любезен, учтив, отзивчив, разположен, благоразположен, угодлив, вежлив
услужливост — любезност, вежливост, учтивост, угодливост, отзивчивост, готовност, разположение
усмивка — смях, хилене, подхилване
усмирен — смирен, примирен, обуздан, укротен, покорен, подчинен, преклонен, дисциплиниран, изпълнителен, уталожен, безропотен, тих, послушен, кротък

усмирявам — смирявам, умирявам, укротявам, обуздавам, възпирам, въздържам, успокоявам, уталожвам, примирявам, помирявам, спогаждам ‖ подчинявам, покорявам ‖ потушавам, умиротворявам

усмихвам се — хиля се (*разг.*), ухилвам се (*разг.*), захилвам се (*разг.*), поухилвам се (*разг.*), позахилвам се (*разг.*), подхилвам се (*разг.*), смея се, засмивам се, позасмивам се, надува ме (на) смях (*разг.*), напушва ме смях (*разг.*), смея се под мустак (*разг.*), кискам се, подсмихвам се

усмихнат — ухилен (*разг.*), засмян, усмихнат, захилен (*разг.*) ‖ щастлив, весел, радостен, доволен

усмотрение (*книж.*) — преценка, свободна преценка, убеждение, схващане, разбиране, мнение, благоусмотрение (*книж. остар.*), благоволение (*остар.*), идея, приумица, хрумване, скимване, текване (*нар.*), решение, заключение

усмърдявам (*разг.*) — умирисвам

усойен — сенчест, безслънчев, студен, хладен, влажен

успех — сполука, постижение, достижение (*книж. остар.*), придобивка, прокопсия (*нар.*), резултат, актив, удача (*книж.*) ‖ шанс (*книж.*), щастие, късмет (*нар.*) ‖ прогрес, крачка напред, напредък, развитие, подобрение, победа, триумф, слава, лаври (*прен.*)

успешен — сполучлив, резултатен, полезен, ефикасен ‖ благополучен, благоприятен, удачен (*книж.*), щастлив, с добър край

успивам се — унася ме, заспивам, задрямвам

успокоен — спокоен, уталожен, облекчен, мирен, примирен, тих, кротък, укротен, смирен, усмирен, мек, сдържан, въздържан, безропотен, улегнал ‖ необезпокояван, несмущаван, рахат (*разг.*)

успокоение — утеха, утешение, забрава, примирение, примиреност, облекчение, спокойствие, уталожване, смиреност, кротост, укротяване ‖ (*прен.*) отдушник

успокоителен—успокояващ, уталожващ, облекчителен ‖ утешителен, усмирителен, укротителен, примирителен

успокоявам — умирявам, укротявам, примирявам ‖ уталожвам, утолявам, облекчавам, задоволявам, утешавам, смекчавам

успокоявам се — стихвам, притихвам, утихвам, затихвам, заглъхвам, замирам ‖ мирясвам (*разг.*), уталожвам се, улегвам, идвам на себе си, умирявам се, утешавам се, укротявам се, сърцето ми се отпуска (*разг.*), примирявам се

успореден — паралелен (*разг.*), симетричен

успоредица — (*вж.*) паралел

успоредно — паралелно ‖ (*прен.*) редом

успоредност — паралелизъм (*книж.*), съпоставяне, сравнение ‖ дублиране, двойност, двойственост, повторение

успявам — сполучвам, сварвам, съумявам, постигам, смогвам, справям се, остава ред, сколасвам (*нар.*), насмогвам, случвам, домогвам се, добирам се, наваксвам (*разг.*), прокопсвам (*нар.*), удава ми се, преодолявам, превъзмогвам, побеждавам, жъна успехи, върви ми, имам успехи ‖ напредвам, преуспявам, цъфтя, процъфтявам ‖ враждам се (*нар.*), нареждам се, намествам се

усредявам (*книж.*) — съсредоточавам, насочвам, централизирам

уста — (*прен.*) гърло, отвор, устие, отвърстие (*книж.*), дуло

устав — правилник, статут, основни правила, регламент (*книж.*)

установен — образуван, основан, учреден, въведен ‖ несъмнен, неоспорим, неизменен, утвърден, затвърден, наложил се, всепризнат ‖ настанен, заседнал, застоял, закрепнал, неотменим, фиксиран, определен, уточнен, доказан

установеност — точност, положителност, уточненост, конкретност, непоколебимост, неизменност, постоянност, устойчивост, твърдост

установка — принцип, директива, указание, положение, ръководно начало, начало

установявам — образувам, основавам, учредявам, устройвам ‖ фиксирам, определям, утвърдявам, уточнявам ‖ удостоверявам, констатирам, откривам, потвърдявам, доказвам, аргументирам

установявам се — засядам, разполагам се, настанявам се, намествам се, утвърдявам се

установява се — оказва се, става известно, става ясно, констатирва се, доказва се, потвърдява се, вижда се, проблясва

устат (*нар.*) — бъбрив, говорлив, словоохотлив ‖ злословец, злоезичник, зъбат (*разг.*), заядлив, хаплив (*разг.*)

устен — вербален, словесен

устисквам (*диал.*) — устоявам, смогвам, издържам, изтрайвам, справям се, удържам, понасям, карам я (*разг.*)

устна — бърна, джука (*диал.*), джуна (*диал.*)

устои (*книж.*) — база, основа, фундамент, опора, подкрепа

устойчив — твърд, стабилен, солиден, масивен, здрав, як (*нар.*), укрепнал, крепък, заздравен, затвърден ‖ несломим, неподвижен, непроменяем, постоянен ‖ издръжлив, жизнеспособен, кален, закален, упорит, непоколебим, неподатлив, резистентен (*книж.*)

устойчивост — твърдост, крепкост, здравина, якост (*нар.*), солидност, стабилност ‖ покой, неподвижност ‖ съпротивление, съпротивляемост, упоритост, издръжливост, закаленост, закалка, непоколебимост, неподатливост, жизнеспособност, резистентност (*книж.*)

устоявам — държа се, удържам, издържам, крепя се, трая (*разг.*), утрайвам (*разг.*) ‖ хващам корен (*нар.*), задържам се, загнездям се ‖ упорствувам, противопоставям се, не отстъпвам, противя се, възпротивявам се (*книж.*), реагирам ‖ справям се, смогвам, устисквам (*диал.*) ‖ не се разколебавам, не се отчайвам, оставам твърд (убеден)

устрем — подем, порив, полет, бързина, стихия, устремност ‖ насока, насоченост ‖ пристъп, атака, щурм, нападение, напън

устремен — насочен, отправен, тласнат, целеустремен, целенасочен, ориентиран

устремен — стремителен, бърз, стихиен, поривист

устременост — стремителност, насоченост, целеустременост, целенасоченост, направление, посока

устремност — (*вж.*) устременост; стремителност, неудържимост, устрем, порив

устремявам — насочвам, отправям, направлявам, тласкам

устроен — организиран, основан, създаден, учреден, съставен, образуван, уреден, направен, установен

устройвам — организирам, уреждам, установявам, учредявам, създавам, стъкмявам, натъкмявам, нагласявам, приготвям, комбинирам, правя, редя, регламентирам (*книж.*), нареждам, разпореждам

устройствен — организационен, учредителен, основен

устройство — организация, структура, строеж, направа, конструкция ‖ уредба, строй, установен ред, режим, администрация, управление, наредба ‖ разположение

усуквам — вплитам, уплитам, заплитам, замотавам, омотавам, омрежвам, мотая, опримчвам, преплитам ‖ извъртам, изопачавам, изкривявам, лавирам

усуквам се (*разг.*) — подмазвам се (*разг.*), мазня се (*разг.*), раболепнича, раболепствувам, сервилнича, угоднича

усуквам го (*разг.*) — мънкам, говоря със заобикалки (*разг.*), хитрувам, дяволувам
усукване — увъртване, извъртане, преиначаване
усу̀л (*разг.*) — леснота, леснина, колай (*нар.*), начин, способ, цака (*разг.*), чалъм (*разг.*)
усъвършенствувам — подобрявам, поправям, дотъкмявам, довършвам, изкусурявам (*разг.*), измайсторявам (*разг.*), перфекционирам (*книж.*), модернизирам, реформирам
усъвършенствувам се — квалифицирам се, ставам съвършен, перфекционирам се (*книж.*), подобрявам се
усъвършенствуван — съвършен, подобрен, поправен, дотъкмен, перфекциониран (*книж.*), перфектен (*книж.*), образцов, модернизиран
усъвършенствуване — подобрение, модернизиране, перфекциониране (*книж.*) ‖ напредък, прогрес
усъмнявам се — съмнявам се, изказвам съмнение, изказвам недоверие, подозирам, не се доверявам, не ми вдъхва доверие, изпитвам съмнение, не вярвам, не повярвам
усърден — прилежен, работлив, трудолюбив, ревностен, упорит, настойчив, неуморен, неуморим, старателен, ревностен, грижлив, внимателен, акуратен, изпълнителен, послушен, деятелен, предприемчив, енергичен, редовен, примерен, съвестен
усърдие — прилежание, старание, грижливост, упоритост, настойчивост, стремеж, предприемчивост, ревност, усилие, активност, деятелност, трудолюбие
утайка — наслойка, мътилка, мъток (*диал.*), кал, тиня, нечистотия ‖ (*прен.*) морално паднали, мътилка (измет, кал) на обществото, неморални хора
уталожвам — успокоявам, утешавам, смекчавам, гася̀, угасвам, укротявам, усмирявам ‖ облекчавам, утолявам, насищам, засищам
уталожвам се — успокоявам се, утешавам се, улегвам, утихвам ‖ утолявам се, насищам се, задоволявам се
уталожен — успокоен, улегнал, укротен, усмирен, утихнал ‖ сдържан, въздържан, мирен, спокоен, кротък, тих ‖ наситен, заситен
утвърден — затвърден, закрепен, фиксиран ‖ установен, въведен, прилаган, приложим, определен, уточнен, всепризнат, наложил се
утвърдителен — одобрителен, конфирмативен (*книж.*), потвърдителен, положителен
утвърдявам — одобрявам, потвърдявам, конфирмирам (*книж.*), узаконявам, установявам, легализирам, санкционирам, ратифицирам (*книж.*) ‖ заздравявам, затвърдявам, укрепвам, стабилизирам
утвърдявам се — закрепвам, укрепвам (се), стабилизирам се, консолидирам се (*книж.*) ‖ (*прен.*) налагам се, съм признат, утвърдявам се
утвърждение — одобрение, потвърждение, конфирмация (*книж.*), съгласие, легализиране, узаконяване, удостоверяване, удостоверение ‖ установяване, укрепване, затвърдяване
утежнителен — утежняващ, затруднителен, обременителен
утежнявам — умъчнявам, усложнявам, отруднявам, затруднявам, обременявам
утепвам (*нар.*) — утрепвам, пречуквам, претрепвам, убивам, пребивам, умъртвявам
утеха — утешение, разтуха (*нар.*), успокоение, облекчение, примирение, забрава ‖ удовлетворение, радост, удоволствие
утешавам — успокоявам, облекчавам, примирявам, уталожвам, раздумвам (*нар.*)
утешение — (*вж.*) утеха
утешителен — успокоителен, примирителен ‖ радостен, задоволителен
утихвам — (*вж.*) стихвам, заглъхвам
утолѐн — наситен, уталожен, задоволен, заситен, облекчен
утолявам — насищам, задоволявам, засищам, облекчавам

утопичен (*книж.*) — химеричен, фантастичен, нереален, неосъществим, нереализуем, невъзможен, неприложим

утопия (*книж.*) — химера, фантазия, мечта, блян, идеал, нереалност

уточнен — определен, установен, уяснен, очертан, устойчив, оформен, прецизиран, конкретизиран, утвърден, ясен

уточнение — (*вж.*) уточненост, изяснение, разяснение, уточняване

уточненост — точност, прецизност, изясненост, конкретизиране, разяснение, конкретност, установеност, неизменност, устойчивост

уточнявам — определям, изяснявам, слагам (поставям) наясно, прецизирам (*книж.*), установявам, посочвам, фиксирам, изяснявам, конкретизирам

утрайвам — (*вж.*) изтрайвам, изтърпявам, устоявам, устисквам (*диал.*)

утрепвам — претрепвам, пребивам, пречуквам, убивам, умъртвявам, утепвам (*нар.*)

утрешен—(*прен.*) бъдещ, иден, идущ

утроба — (*прен.*) вътрешност, лоно (*книж.*), недра (*остар. поет.*)

утъкмявам — (*вж.*) натъкмявам, дотъкмявам, докусурявам (*разг.*)

ухаене — (*вж.*) благоухание

ухажвам — любезнича, угоднича, лаская ‖ флиртувам, кокетирам, задирям, занасям се (*разг.*)

ухание (*поет.*) — (*вж.*) благоухание

ухапвам — хапя, захапвам, заядам ‖ (*прен.*) жигосвам, засягам, бодвам, уязвявам, огорчавам, обиждам, жегвам

ухилвам се (*разг.*) — (*вж.*) усмихвам се, хиля се (*разг.*)

ухитрявам се — изхитрявам се, надхитрявам, надлъгвам, изигравам, издяволувам се

уча — изучавам, научавам, узнавам ‖ школувам, ходя на училище, следвам, щудирам (*книж.*) ‖ обучавам, упражнявам ‖ поучавам, просвещавам, възпитавам, наставлявам (*книж.*) ‖ разучавам, изследвам ‖ зубря (*разг.*), зазубрям (*разг.*), кълва (*разг.*)

участ — съдба, съдбина, орис (*поет.*), орисница (*нар.*), орисия (*нар.*), жребий (*поет.*), предопределение, фатум (*книж.*)

участвувам — намесвам се, вземам участие, имам дял (участие), имам пай (*разг.*), имам пръст (*разг.*), замесен съм, объркан съм, бъркам се (*разг.*), вмесвам се, свързвам се, свързан съм, участник съм, съучастник съм ‖ помагам, съдействувам

участие — намеса, вмешателство, съучастие, сътрудничество ‖ дял, пай (*разг.*), част ‖ (*прен.*) пръст

участник — член ‖ съучастник, сътрудник

участък — сектор, район, местност, част, подразделение, ресор, клон, бранш ‖ обсег, обхват, зона

учен — книжовник, академик, дипломиран ‖ просветен, начетен, културен, авторитетен, образован

учение — просвета, наука, образование, обучение ‖ наука, доктрина, теория, дисциплина, школа

ученик — школник, възпитаник ‖ (*прен.*) новак, любител, дилетант, неопитен, чирак, калфа ‖ (*прен.*) последовател, привърженик, адепт, партизан

ученолюбив — любознателен, любопитен, начетен, просветен, културен

ученост — ерудиция (*книж.*), книжовност, начетеност, знания, познания, грамотност, ученолюбие, умствен багаж (*разг.*)

училище — школа, учебно заведение

учител — преподавател, професор, даскал (*нар. остар.*) ‖ възпитател, педагог, наставник

учреден — основан, организиран, създаден, уреден

учредител — основател, основоположник (*книж.*), инициатор, създател, уредник

учредителен — организационен, устройствен, основен

учредявам — основавам, създавам, правя, поставям основи, уреждам, устройвам, установявам, организирам, конституирам, съставям

учреждение — заведение, институт
учтив — мил, любезен, внимателен, приветлив, ласкав, вежлив, възпитан, приличен, коректен, почтителен ‖ услужлив
учтивост — любезност, вежливост, ласкавост, приличие, куртоазия, коректност, възпитание, внимание, приветливост
учудвам — удивявам, смайвам, слисвам, изненадвам, изумявам, поразявам, пленявам, омайвам
учудвам се — удивявам се, изненадвам се, чудя се, мая се (*нар. разг.*), зачудвам се, недоумявам, захласвам се, изумявам се, позачудвам се, озадачавам се, залисвам се, слисвам се, смайвам се
учудване — чудене, удивление, почуда, захлас, изумление, озадачаване, изненада, смайване, недоумение
учудващ — изумителен, удивителен, изненадващ, озадачаващ
учуден — удивен, зачуден, изумен, изненадан, поразен, пленен, захласнат, озадачен ‖ възхитен, смаян, омаян
ущърб (*книж.*) — щета, вреда ‖ (*прен.*) загуба
уютен — удобен, приятен, комфортен
уязвим (*книж.*) — атакуем, накърним, увредим, има слабо място
уязвимост — слабо място, накърнимост, слабост, атакуемост, увредимост, ахилесова пета (*книж.*)
уязвителен — обиден, оскърбителен, докачителен, жигосващ, ругателен
уязвявам — обиждам, огорчавам, оскърбявам, причинявам болка, нападам, докачвам, наскърбявам ‖ жигосвам, жегвам, бодвам, жиля, ужилвам ‖ накърнявам, засягам, наранявам, повреждам, увреждам, поразявам
уякчавам — (*вж.*) заякчавам, заздравявам
уякчен — (*вж.*) заякчен, заздравен
уяснявам — разяснявам, изяснявам, осветлявам, тълкувам, разтълкувам, разгадавам, обяснявам

Ф

фабрика — завод, индустриално заведение, индустриално (промишлено) предприятие, юзина, работилница
фабрикация — фабрикат (*книж.*), произведение, продукт, изделие, стока, производ (*книж.*) ‖ изработка, производство
фабрикувам — произвеждам, работя, добивам, изработвам, създавам, творя ‖ (*прен.*) изфабрикувам, изкалъпявам (*разг.*), измислям, съчинявам
фабричен — индустриален, промишлен, машинен, заводски
фабула (*книж.*) — сюжет, съдържание, изложение, разказ, басня, легенда, притча, мит, предание, сказание (*книж.*), приказка
фаворизация (*книж.*) — облагодетелствуване, привилегироване, протежиране
фаворизирам (*книж.*) — облагодетелствувам, привилегировам, покровителствувам, протежирам, предпочитам
фаворит (*книж.*) — любимец, помазаник (*книж.*), избраник, облагодетелствуван, покровителствуван
фаворитка — любимка ‖ любовница
фаза — фазис (*книж.*), етап, стадий, период, момент ‖ състояние, положение, вид, стъпало, ниво, степен
фазис (*книж.*) — (*вж.*) фаза
файда (*разг.*) — изгода, полза, облага, кяр (*нар.*), интерес, печалба, добив, придобивка

факел — факла, светилник, свещ ‖ (*прен.*) пламък, светлина, искра

факсимиле (*книж.*) — отпечатък, копие, клише (*прен.*)

факт — събитие, случка, обстоятелство, дело, нещо, работа, данна ‖ реалност, действителност, истина

фактически — наистина, действително, реално, всъщност, де факто (*книж.*), в действителност, на дело

фактор — деятел, агент, двигател ‖ причина, условие, причинител ‖ (*прен.*) главен, важен, влиятелен, авторитетен, властен

факултативен — по желание, по избор, изборен, незадължителен, доброволен

фалирам — банкрутирам, западам, загубвам, изпадам в несъстоятелност (неплатежоспособност), ставам несъстоятелен (неплатежоспособен) ‖ (*прен.*) пропадам, провалям се, западам

фалит — фалимент (*остар.*), несъстоятелност,банкрут, неплатежоспособност, некредитоспособност, крах

фалш — лъжа, измама, заблуда ‖ фалшивост, лъжливост, двуличие, изкуственост, неестественост, пресстореност, неискреност, лицемерие, притворство, лицеприятие (*остар.*)

фалшив — лъжлив, подправен, неверен, неточен, погрешен, неистински, лъжовен (*поет.*), измислен, изкуствен, неестествен, симулативен, симулиран, измамлив, фродульозен (*книж. юрид.*) ‖ престорен, неискрен, скрит, лицемерен, притворен (*остар.*), коварен, прикрит, хипокрит (*книж.*) ‖ мним, самозван

фамилен — семеен, родов, наследствен, вроден, кръвен

фамилиарен — домашен, по домашному (*разг.*), безцеремонен, неофициален, непринуден, непресторен, откровен, естествен, интимен, близък

фамилиаризирам се (*книж.*) — свиквам, навиквам, приучавам се, привиквам, приспособявам се, обръгвам, добивам навик, аклиматизирам се, нагаждам се

фамилиарност — непринуденост, естественост, непресторенoст, безцеремонност ‖ семейственост, семейност, домашност, близост, интимност

фамилия — семейство, домочадие (*остар.*), род, потомство, поколение, челяд (*нар.*) ‖ произход, потекло, генерация

фамозен (*книж.*) — прословут (*ирон.*), хвален, похвален, прехвален, прочут, прославен, известен, чутовен

фанатизиран — изстъплен, яростен, екзалтиран, фанатик, манияк, пламенен, упорит, страстен, буен, надъхан, разпален, ревностен, запален, силно привързан

фанатизирам — надъхвам, увличам, подбуждам, екзалтирам, въодушевявам, подстрекавам, възбуждам, настървявам, възпламенявам, разпалвам, раздухвам, разгарям

фанатизъм (*прен.*) — крайност, екзалтация (*книж.*), екзалтираност (*книж.*), разпаленост, привързаност, ревност, страст, упорство, амбиция

фанатик — (*вж.*) фанатизиран

фанатичен — (*вж.*) фанатизиран

фантазирам — хвърча в облаците (*разг.*), мечтателствувам, мечтая, бленувам, въобразявам си, измислям си

фантазия — въображение, измислица, измама, заблуждение, илюзия, фикция, блян, мечта, утопия (*книж.*), химера (*книж.*) ‖ (*прен.*) басня, празни приказки (*разг.*), лъжа, невероятност

фантазьор — мечтател, резоньор (*книж.*), фантаст (*книж.*), идеалист, утопист

фантаст (*книж.*) — (*вж.*) фантазьор

фантастичен — въображаем, утопичен (*книж.*), недействителен, химеричен, невероятен, баснословен, приказен, фиктивен, илюзорен (*книж.*), нереален, преувеличен, невъзможен, безосновен, измислен,

безпочвен (*книж.*) ‖ удивителен, чуден, чудноват

фантом — призрак, видение, сянка, привидение, кошмар

фанфарон — самохвалец, горделивец, високомерен

фар — маяк, прожектор, фенер ‖ (*прен.*) светило, светлина

фарисей — (*прен.*) лицемер, двуличник, лъжец, подлец, хипокрит (*книж.*), велзевул

фарисейски — лицемерен, неискрен, престорен, двуличен, притворен (*остар.*), прикрит, хипокрит (*книж.*), фалшив, лукав, подъл, мефистофелски, велзевулски, лъжовен (*поет.*)

фарисейщина (*разг.*) — лицемерие, двуличие, неискреност, притворство (*остар.*), прикритост, престореност, хипокризия (*книж.*)

фарс (*книж.*) — комедия, шега, смехория ‖ симулация, преструвка, игра

фарфара̀ (*нар.*) — дърдорко (*разг.*), бъбрица, бърборко, празнословец, несериозен, вятърничав (*разг.*), повърхностен, самохвалко

фасада (*книж.*) — лицева страна, лице, предница, външност, изглед

фасон — форма, изглед, образ, външност, лице ‖ начин, маниер

фасул — боб

фатален — неизбежен, неминуем, безвъзвратен, невъзвратим, неотвратим, непревратим, предопределен, наложителен, сѫдбовен (*поет.*), съдбоносен ‖ злочест, трагичен, пагубен, гибелен, злокобен, нещастен

фатализъм (*книж.*) — предразсъдък, суеверие ‖ предопределеност

фаталист — суеверен

фаталност — участ, съдба, съдбовност (*поет.*), предопределеност (*книж.*), неизбежност, неминуемост, наложителност

фатум (*книж.*) — съдба, участ, орис (*поет.*), орисница (*нар.*), предопределение (*книж.*), неизбежност

федерация — съюз

фееричен — приказен, чуден, вълшебен

фейлетон — подлистник, разказ, злободневка

фенер — лампа, светило, светилник

феномен (*книж.*) — явление, събитие, случка ‖ чудо, рядкост, изключение

феноменален — необикновен, изключителен, необичаен, рядък, особен, странен, извънреден, забележителен, чуден, удивителен, невъобразим, парадоксален, свръхчовешки, свръхестествен, невероятен, невъзможен, неизвестен, нечут ‖ грамаден, колосален, чудовищен

ферма — чифлик, имение, стопанство, мошия (*разг.*)

фермент (*книж.*) — (*прен.*) зародиш

фетиш (*книж.*) — култ, идол, кумир, божество

фетишизъм (*книж.*) — поклонничество, идолопоклонство, въздигане в култ

фиаско (*книж.*) — несполука, неуспех, крушение (*остар. книж.*), неудача, крах, провал, поражение, загуба ‖ (*прен.*) банкрут

фигура — образ, форма, изображение, лице, вид, очертание ‖ телосложение, стойка

фигуративен (*книж.*) — образен, преносен ‖ изразителен, картинен, релефен

фигурирам — съм налице, намирам се, числя се, съставлявам част, спадам, съм част, подпадам, влизам, имам е, причислен съм, вписан съм, не липсвам

фиданка — фидан, издънка, израстък

физиономия — образ, лице, лик, изражение, черти, външност ‖ (*прен.*) вид, особеност, облик, характер, характерност, характеристика

физически — натурален, природен, материален, реален, осезателен, телесен

физкултура — физическа култура, спорт, гимнастика, упражнение, игра

физкултурник — спортист, гимнастик

фиксирам — определям, уточнявам, конкретизирам, прецизирам, установявам, означавам, посочвам ‖ взирам се, вторачвам се (*разг.*), втренчвам се, вглеждам се, впервам поглед, впивам очи

фиктивен (*книж.*) — мним, измислен, неистински, недействителен, неверен, нереален, несъществуващ, фалшив, лъжлив, измамнически ‖ привиден, отвлечен, въображаем, утопичен (*книж.*), баснословен

фикция (*книж.*) — недействителност, нереалност, отвлеченост, въображаемост, въображение, фантазия, заблуда, измама, илюзия, измислица, лъжа, фалш, утопия (*книж.*)

филантроп (*книж.*) — благодетел, човеколюбец, покровител, меценат, благотворител

филиал — клон

филипика (*книж.*) — (*прен.*) язвителност, острота, хапливост, жлъчност

филистер (*книж.*) — дребнав, ограничен, затворен, еснаф (*прен. разг.*), простак, тесногръд

филистерски (*книж.*) — еснафски (*прен. разг.*), дребнаво, тесногръдо

филистерство (*книж.*) — тесногръдие, еснафство (*прен. разг.*), дребнавост, еснафщина (*разг.*)

филия (*разг.*) — рѐзен, рязка, парче, комат (*нар.*)

филолог — лингвист, езиковед, лексиколог

филология — езикознание, лингвистика

философ — мъдрец, мислител, стоик, учен ‖ (*ирон.*) резоньор (*книж.*), фантазьор, мечтател

философствувам — умувам, мъдрувам, разсъждавам, теоретизирам ‖ празнословя, бръщолевя, фантазирам, мечтателствувам

филтрирам — прецеждам, пречиствам, дестилирам, цедя

филтър — цедилка, дестилация, пречистване, филтриране

фин — тънък, остър, ефирен (*поет.*), хубав, красив, изящен (*книж.*) ‖ (*прен.*) нежен, изнежен, изфинен, изтънчен, деликатен, възпитан, учтив ‖ (*прен.*) лукав, хитър, ловък

финал — край, завършък, свършек ‖ заключение

финален — краен, последен, приключителен, заключителен, сетен (*нар.*), прощален

финанси — средства, пари, капитали

фистула — пъпка, абсцес, загнояло (*нар.*), гнойник, цирей

флаг — знаме, пряпорец (*остар.*), трицвет, трибагреник, трикольор, байрак (*нар.*), стяг (*остар.*)

флагрантен (*книж. юрид.*) — явен, очевиден, очебиен, видим, фрапантен (*книж.*)

фланг — страна, крило

флегматичен — апатичен, инертен, хладнокръвен, хладен, студен, безучастен, безразличен, спокоен, индиферентен, търпелив, равнодушен, нечувствителен, вял (*книж.*), отпуснат, тромав, тежък

флирт — кокетиране, ухажване, задиряне, ласкаене

флота — марина

фокус — център, средоточие, среда, точка

фокусник — циркаджия (*разг.*), играч, въжеиграч, жонгльор, еквилибрист, магьосник ‖ (*прен.*) лъжец, хитрец, шарлатанин, дявол

фокусничество — циркаджийство, жонгльорство, въжеиграчество, шарлатанство, шарлатания, игра, измама, измамничество, дяволия

фондация — ефория

фонтан — водоскок, шадраван (*нар.*)

форма — вид, изглед, облик, образ, външност, външен вид, очертание, фигура ‖ образец, калъп, стил, организация, структура, устройство

формален — външен, привиден, повърхностен, несъществен, номинален (*книж.*) ‖ точен, същински, формен, правилен, редовен, изправен, рѐден, съблюдаван

формализирам се — проявявам формализъм, съм взискателен (педант)
формализъм — формалистика, дребнавост, ограниченост, придирчивост, педантизъм, взискателност, строгост, бюрократизъм
формалист — дребнав, придирчив, педант (*книж.*), ограничен, взискателен, строг, бюрократ
формалност — ред, порядък, условност, етикет, церемония, обред
формат — размер, големина, обем
формация — образование, развитие, създаване ‖ продукт, произведение ‖ групировка
формен — същински, действителен, формален
формирам — образувам, създавам, правя, организирам, съставям, учредявам, основавам, слагам основи
формиран — съставен, образуван, направен, произведен, устроен, учреден, основан
формула — рецепта, образец, терк ‖ (*прен.*) правило
формулирам — изразявам, изказвам, редактирам, съставям, написвам, определям, дефинирам, давам формула
формулировка — израз, редакция, форма, формула, формулиране, определение, дефиниция
форсирам — силя, насилвам, подтиквам, напирам, напъвам, налягам, натискам, бутам ‖ ускорявам, усилвам, припирам (*нар.*), активизирам, убързявам
фотографирам — снемам, типосвам (*остар.*), правя снимки
фотография — снимка, портрет, лик, образ
фрагмент (*книж.*) — отрязък, отрязка, изрязък, къс, откъс, откъслек, част, парче, извадка
фраза — изречение, изражение, израз, период, слог ‖ реч, говор
фразеология — (*книж.*) словосъчетание ‖ перифраза, повторение ‖ (*прен.*) празнословие, голословие (*книж.*), пустословие (*книж. остар.*), празнодумство, бъбрене, бръщолевене, безсмислица
фракционер — сектант, разколник, разцепник, отцепник
фракционност — груповщина (*разг.*), сектантство, сепаратизъм, разколничество, разцепничество, отцепничество, фракционерство
фракция — секция, част ‖ група, секта, крило
франт — контѐ, денди, наконтен, кавалер
фрапантен (*книж.*) — фрапиращ (*книж.*), очевиден, очебиен, явен, блестящ, ярък, нагледен, видим, флагрантен ‖ поразителен, убедителен, драстичен, екстравагантен, крещящ
фрапирам (*книж.*)—бия на очи (*разг.*), правя впечатление, изпъквам, проличавам, поразявам, изненадвам, учудвам, удивявам
френетичен (*книж.*) — възторжен, ликуващ (*книж.*), вдъхновен, ентусиазиран, възхитен, въодушевен, жарък, екзалтиран
фриволен (*книж.*) — леконравен, повърхностен, лек, лекомислен, лековерен, глупав, несериозен
фродульозен (*книж. юрид.*) — измамлив, лъжлив, измамнически
фронтален (*книж.*) — насрещен, директен, пряк
фрукти (*книж.*) — овощия, плодове, емѝш (*нар.*)
фукам се (*жарг.*) — силя се, изсилвам се, напъвам се, напрягам се ‖ дуя се (*диал.*), надувам се, големея се
фукария (*разг.*) — сиромашия, беднотия (*разг.*), беднория (*разг.*), фукарлък (*разг.*), мизерия
фундамент — постамент, поставка, основа, база, подножие, ложе
функционер — агент, деятел ‖ чиновник, служител, длъжностно лице, служещ
функционалност — зависимост, взаимозависимост, причинност, взаимодействие

функционирам — действувам, работя, изпълнявам, служа

функция — деятелност, дейност, действие, роля, мисия, предназначение, служба, длъжност, работа

фурия — хала, вихър, ураган, буря, смерч ‖ бързина, сила, устремност, стихия

фурор — силно впечатление, изненада, шум

фучà — разфучавам се, изфучавам, профучавам, бръмча, шумя ‖ (*прен.*) лютя се (*нар.*), раздразнен съм, разлютен съм, лудея, буйствувам

фъстък — (*прен. разг.*) мъниче, дребосък, джудже, малък, дребен, нисък

фъфля (*разг.*) — мънкам (*разг.*), говоря под носа си (*разг.*), смутолевям (*разг.*), мърморя (*разг.*), брътвя (*разг.*), изядам си думите (*разг.*)

Х

хабер (*нар.*) — вест, известие, предизвестие, съобщение, новина, сведение ‖ идея, разбиране, понятие, знание, познание

хабя — изхабявам, похабявам, прахосвам, разпилявам, пръскам, хвърлям на вятъра (*разг.*), правя зян (*разг.*), зяносвам (*разг.*) ‖ изразходвам, употребявам, консумирам ‖ повреждам, развалям, разрушавам, разстройвам, разнебитвам, унищожавам

хазна (*нар.*) — съкровище, богатство ‖ каса

хазър (*остар.*) — тъкмо, аслъ (*разг.*), разгеле (*разг.*) ‖ готов, приготвен, стъкмен, натъкмен

хазяин — наемодател, стопанин, собственик, чорбаджия (*остар.*), господар ‖ домакин, къщовник

хазяйнича — разпореждам се, разполагам се, проявявам разпоредителност (*книж.*) ‖ своеволнича, произволнича, разигравам си коня (*разг.*), правя каквото си ща (*разг.*)

хазяйство (*книж.*) — домакинство, стопанство, къща, имот

хаир (*нар.*) — добро, добрина, благодеяние ‖ прокопсия (*нар.*), благополучие

хайдук (*разг.*) — крадец, грабител, разбойник, обирач

хайдутин (*нар.*) — бунтовник, въстаник, четник, харамия (*нар.*), размирник, бунтар, революционер

хайка — засада, пусия (*нар. остар.*), клопка, капан, примка ‖ преследване, гонене

хайлазин (*разг.*) — безделник, празноскитащ, нехранимайко, лентяй (*остар.*), ленивец, мързеливец, готован (*разг.*), готованец (*диал.*), търтей, (*прен. разг.*), паразит, дембелин (*разг.*) негодяй, хайта (*нар.*), хаймана (*нар.*)

хайлазувам (*разг.*) — безделнича, хаймanувам, лентяйствувам, клатя си краката (*разг.*), чакам наготово (*разг.*)

хаймана (*нар.*) — хъшлак (*разг.*), уличник, безделник, скитник, пройдоха (*остар. разг.*), негодник, лентяй (*остар.*), хайта (*нар.*), вагабонтин, нехранимайко

хайта (*нар.*) — (*вж.*) скитник, хаймана

хак (*нар.*) — възнаграждение, плата, заплата ‖ дял, пай (*разг.*), част

хак ми е (*нар.*) — пада ми се, заслужавам

хаквам (*разг.*) — удрям, блъскам, набивам, цапаросвам (*разг.*), халосвам (*разг.*), первам

хал (*нар.*) — състояние, положение вид, дередже (*нар.*) ‖ сила, кувет (*нар.*), издръжливост, държеливост, (*нар.*)

хала — буря, ураган, фурия, вихър, виелица ‖ сила, стихия

халал (*нар.*) — даром, без нищо, безплатно, от сърце

хали — тържище, пазар, пазарище

хали — вихри, бури, ветрове

халка — брънка, звено, пръстен

халос (нахалос) — напусто, напразно

залудо (*нар.*)
халосан (*разг.*) — смахнат (*разг.*), блъснат (*разг.*), ударен в главата (*разг.*), пернат (*разг.*), джаснат (*разг.*), налудничав, дръпнат (*разг.*), бишнат (*разг.*) ‖ занесен, заплеснат, захласнат, замаян, унесен
халосвам (*разг.*) — цапвам, удрвам, блъсвам, цапаросвам (*разг.*), замахвам, нанасям удар (*книж.*), первам, хаквам (*разг.*)
халосвам се (*разг.*) — правя се на глупав, правя се на занесен (улав, смахнат, ударен в главата) (*разг.*), правя се на заплеснат (*разг.*) ‖ занасям се (*разг.*), захласвам се, глупея, заплесвам се (*разг.*)
халосник (*разг.*) — непрокопсаник (*разг.*), нехранимайко, пакостник, немирник
халтав (*разг.*) — (*вж.*) хлабав
халтавост (*разг.*) — (*вж.*) хлабавост
халюцинация (*книж.*) — видение, сън, съновидение (*книж.*), мираж, илюзия, призрак, бълнуване, кошмар
хамалин — носач, преносвач
хамалогия (*разг.*) — тежест, ангария
хамалски — (*прен.*) груб, невъзпитан, просташки, недодялан ‖ тежък, непосилен, мъчен
хамбар — житница, склад
хамелеон — (*прен.*) приспособим, променим, непостоянен, несигурен, безпринципен, изменчив
хамен (*разг.*) — комай (*нар.*), почти, тъкмо, горе-долу (*разг.*), току-речи, приблизително, едва ‖ веднага, тутакси, моментално
хаос (*книж.*) — хаотичност, безредие, безпорядък, бъркотия, залисия, смутня (*нар.*), галиматия, неразбория, усложненост, заплетеност ‖ анархия, безначалие, междуцарствие, безредица, метеж, суматоха, смут
хаотичен (*книж.*) — безреден, безсистемен, несистемен, безразборен, разбъркан, забъркан, безпринципен, анархистичен
хапвам си — ям, лапвам, вкусвам, похапвам си, изядам, наядам се
хапка — залък, къс, късче, парче
хаплив — заядлив, язвителен, зъл, нападателен, жлъчен, остър, подигравателен, саркастичен
хапльо (*разг.*) — глупак, будала (*разг.*), ахмак (*разг.*), абдал (*разг.*), зяпльо (*разг.*), серсем (*разг.*), малоумен, лапнишаран (*разг.*), лапнимуха (*разг.*)
хапя — ухапвам, прехапвам, сгризвам, прегризвам, прояждам, захапвам, заяждам, нахапвам, сяждам, схрусквам ‖ (*прен.*) уязвявам, ужилвам, жигосвам, жегвам, обиждам, нападам, докачвам, засягам
характер — темперамент, нрав ‖ свойство, природа, натура, вид, качество, естество, особеност, характерност, черта, отлика, отличителна черта
характерен — присъщ, отличителен, свойствен, за подчертаване, индивидуален, личен, особен, съществен, типичен ‖ оригинален, специфичен, подчертан, класически
характеризирам — обрисувам, описвам, очертавам, определям, преценявам, окачествявам, отбелязвам, определям характера (свойството, качествата)
характеризирам се — отличавам се, различавам се, разграничавам се, очертавам се, окачествявам се
характеристика — обрисовка, картина, описание, определение, характерност, качества
характерност — характер, характеристика, особеност, свойство, оригиналност, типичност, същественост, отличителност, отличителна черта, специфичност
харамия (*нар.*) — четник, хайдутин (*нар.*), революционер, въстаник, бунтовник, бунтар, размирник
харар (*диал.*) — торба, чувал
харен (*нар.*) — добър, благ, благодушен, добряк, кротък, отстъпчив, смирен, послушен ‖ хубав, бива го (*разг.*), добър
харесвам — избирам, одобрявам, обиквам, предпочитам, подбирам, отиват ми очите (*разг.*), хваща ми очите (*разг.*), харесва ми, очите ми

остават (*разг.*), влиза ми в очите (*разг.*), напълват ми се очите (*разг.*), нрави ми се, хвърлям око (*разг.*)

харесвам се — нравя се, угаждам, очаровам, влизам в очи (*разг.*), харесват ме, ревна се, съм по волята, допадам

харесва ми — нрави ми се, понравя ми се, допада ми, предпочитам, харесвам, хваща ми очите (*разг.*)

харизано (*нар.*) — подарено, безплатно, даром, без нищо, наготово

харизвам (*нар.*) — подарявам, даря, давам даром, отстъпвам, давам

харман — гумно

хармоничен — музикален, благозвучен, съзвучен, мелодичен ‖ (*прен.*) симетричен, равномерен, правилен, съразмерен

хармония — благозвучие, съзвучие, акорд, мелодия ‖ (*прен.*) съразмерност, съотношение, съответствие, симетрия ‖ съгласие, разбирателство, единодушие, единомислие

харно—добре, хубаво ‖ тъй да е, бива

харч (*разг.*) — разноски, разход, издивение (*остар.*), масраф (*нар.*), издръжка

харча — изхарчвам, разходвам, изразходвам, иждивявам (*остар.*), похарчвам ‖ употребявам, консумирам, поглъщам, изчерпвам, поемам, изядам ‖ хабя, изхабявам, пилея, пръскам, прахосвам, разпилявам, пропилявам, загубвам, губя

хасал (*нар.*) — (*вж.*) асъл

хаталък (*нар. остар.*) — щета, беля, пакост, хата (*нар. остар.*)

хатър (*нар.*) — угода, приятност, удоволствие ‖ почит, уважение, внимание, угаждане

хашладисвам (*разг.*) — присаждам, облагородявам

хвала — възхвала (*книж.*), одобрение, похвала, възхваление, насърчение ‖ слава, прослава, чест

хвалба — похвала, възхваление, хвала, възхвала (*книж.*), величаене, одобрение, ласкателство, славословие (*книж.*), славославене (*книж.*), апология (*книж.*) ‖ самохвалство, големи приказки (*разг.*), надутост

хвалебен — похвален, одобрителен, хвалебствен, възхвалителен, величаещ

хваля — похвалявам, възхвалявам (*книж.*), одобрявам, препоръчвам ‖ лаская, превъзнасям, въздигам до небесата, славословя (*книж.*), величая, възвеличавам (*книж. остар.*), обсипвам с похвали, говоря добро, насърчавам

хваля се — величая се, похвалявам се, препоръчвам се, бия се в гърдите (*разг.*)

хванат — заловен, уловен, пипнат, сбаран (*разг.*), докопан, сграбчен

хватка —ръкохватка, дръжка, ръчка ‖ ловкост, сръчност, похват, маниер, техника

хващам — ловя, улавям, залавям, захващам, сбарвам (*разг.*), пипвам, стисвам, сграбчвам, скопчвам, вкопчвам се ‖ налучквам, улучвам, набарвам (*разг.*), напипвам (*разг.*), докопвам (*разг.*), вземам, грабвам, поемам ‖ прихващам, подхващам ‖ захващам, залавям, почвам, започвам, начевам, подхващам, подемам ‖ пипам, барам (*разг.*), похващам, попипвам, докосвам, допирам се

хващам вяра (*нар.*) — (*вж.*) повярвам

хващам място (*разг.*) — бива ме, отивам, струвам, съм на място, чиня (*нар.*), ставам за работа

хващам пътя (*разг.*) — тръгвам, запътвам се, отпътувам, поемам (*разг.*)

хващам се за главата (*разг.*) — чудя се, мая се (*нар. разг.*), не знам какво да правя, изненадвам се, изумявам се, объркввам се, изпадам в ужас

хващам се на въдицата (*разг.*) — мамя се, лъжа се, измамвам се, подмамвам се, излъгвам се, хващам се на клопката (*разг.*), бивам излъган (измамен)

хваща ме мъка — (*вж.*) тъжа

хваща ме смях (*разг.*) — прихвам да се смея, досмешава ме, напушва ме (на) смях (*разг.*), смях ме е, идва ми (до) смях (*разг.*), надува ме (на) смях (*разг.*), смея се

хваща ме страх (*разг.*) — дострашава ме, изплашвам се, уплашвам се, изпадам в страх, обзема ме страх, изпитвам страх, плаша се, страхувам се

хваща ме сън — приспива ми се, унасям се, унася ме, заспивам, задрямвам, хваща ме дрямка

хваща ме яд (*разг.*) — (*вж.*) ядосвам се

хваща ми очите (*разг.*) — (*вж.*) харесва ми

хващат ме дяволите (*разг.*) — нервирам се, вбесявам се, лудея, подлудявам, пощурявам (*разг.*), разярявам се

хвръквам — политам, литвам, излитам, изхвръквам, отхвръквам, отлитам, понасям се

хвъркат — хвъркоеат, крилат, летящ ‖ (*прен.*) бърз, светкавичен, стихиен

хвърлям — мятам, захвърлям, запращам, лашкам (*диал.*), джасвам (*диал.*), изхвърлям, прехвърлям, премятам ‖ стоварвам, струпвам, нахвърлям, наджасвам (*диал.*) ‖ отмятам, отхвърлям, отблъсквам ‖ тръшкам, удрям, блъскам

хвърлям се — мятам се, впускам се, спускам се, втурвам се, налитам, излитам, връхлитам

хвърлям в отчаяние (*книж*). — (*вж.*) отчайвам

хвърлям кал — (*прен.*) хуля, охулвам, злословя, цапам, оцапвам, позоря, петня, клеветя

хвърлям на вятъра (*разг.*) — хабя, прахосвам, правя зян (*разг.*), зяносвам (*разг.*), разточителствувам, пилея, изхабявам

хвърлям око (*разг.*) — пожелавам, поисквам, прищява ми се (*нар.*), приисква ми се, поревва ми се (*разг.*), харесвам

хвърлям поглед — надзървам, надничам, поглеждам, заглеждам, поглеждам, взирам се, вглеждам се, наблюдавам, разглеждам ‖ надзиравам, контролирам

хвърлям светлина (*книж.*) — осветлявам, озарявам, огрявам ‖ (*прен.*) разяснявам, пояснявам, обяснявам, разкривам, разбулвам, разгатвам

хвърча — летя, нося се, политам ‖ (*прен. разг.*) хвърча в облаците (*разг.*), блуждая, фантазирам

хегемония (*книж.*) — първенство, превъзходство, надмощие, върховенство ‖ владичество, господство, подтисничество

хекимин (*остар.*) — лекар, врач, знахар, доктор

хелбѐте (*разг.*) — разбира се, естествено, то се знае, може ли иначе, не ще и дума, не ще съмнение, сигурно ‖ безсъмнено, обезателно, наистина, навярно

хѐле (*разг.*) — най-после, най-сетне, добре че

хемисфера (*книж.*) — полукълбо, полушарие (*остар.*)

хендек (*нар.*) — трап, яма, ров, дупка, окоп, изкоп, канавка

хепвам се (*диал.*) — възкачам се, възсядам, яхвам, качвам, хопвам се

хептѐн (*нар.*) — напълно, съвсем, съвършено, изцяло, дибидюс (*нар.*), досущ, докрай

хетерогенен (*книж.*) — разнороден, разносъставен, смесен, комбиниран, различен

хецкам се (*диал.*) — друсам се, подскачам

хигиена — здравеопазване ‖ (*разг.*) чистота

хигиеничен — здравословен, санитарен, здрав ‖ чист, слънчев, проветрен

хиена — (*прен.*) грабител, хищник, пантера, кръволок, кръвожадник

хижа — колиба, къщурка, барака, заслон

хилав — слаб, слабоват, немощен, слабосилен ‖ недъгав, хром, сакат (*разг.*), инвалид ‖ болен, болнав,

болезнен ‖ негоден, неспособен, некадърен

хиля се (*разг.*) — ухилвам се, усмихвам се, подхилвам се (*разг.*), подсмихвам се, смея се, кискам се (*разг.*), надува ме (на) смях (*разг.*), напушва ме смях (*разг.*), смея се под мустак (*разг.*), захилвам се (*разг.*), позахилвам се (*разг.*), поухилвам се (*разг.*), разсмивам се, поусмихвам се ‖ подигравам се, надсмивам се, присмивам се

химера (*книж.*) — утопия (*книж.*), измама, призрак, мираж, лъжа, фикция, заблуда ‖ фантазия, мечта, блян, идеал, сън, нереалност, неосъществимост, недействителност

химеричен (*книж.*) — отвлечен, фиктивен, неосъществим, невъзможен, неизпълним, нереализуем, недействителен, нереален, неприложим, абстрактен, утопичен (*книж.*), фантастичен, въображаем, далечен, имагинерен (*книж.*), идеалистичен, несъществуващ, лъжовен (*поет.*)

химн — песен, хвалебна песен, хвала, възхваление (*книж.*), хвалебствие (*остар.*)

хипноза — внушение, внушаемост ‖ влияние, въздействие ‖ омайване, замайване, шемет

хипнотизиран — (*прен.*) смаян, замаян, слисан, под влияние, под внушение

хипокрит (*книж.*) — престорен, двуличен, лицемерен, притворен (*остар.*), фалшив, прикрит, лъжлив, лъжовен (*поет.*), подъл, фарисей

хипотеза — предположение, вероятност, евентуалност ‖ догадка

хипотетичен — предполагаем, съмнителен, несигурен, по предположение

хитрец — умник, ловък, дявол, шмекер (*разг.*), лисица (*прен. разг.*) ‖ лукавец, велзевул

хитрина — (*вж.*) хитрост

хитрост — хитрина, лукавство, лукавщина, притворство (*остар.*), престоре ност, ехидност, византийщина (*прен.*), надлъгване, измама, клопка, капан, подлост ‖ лавиране, извъртане ‖ дяволия (*разг.*)

хитрувам — дяволувам, умувам, преструвам се, надлъгвам, мамя, лъжа, играя на въже (*разг.*) ‖ лавирам, извъртам, отмятам се, усуквам го (*разг.*), шикалкавя (*разг.*)

хитър — лукав, подъл, коварен, притворен (*остар.*), тънък, ловък, изкусен, обигран, изпечен (*разг.*), отракан, опитен, умен, дълбок (*прен. разг.*), лисица (*прен. разг.*) ‖ (*прен.*) политичен, дипломатичен, остроумен

хич (*нар.*) — никак, съвсем, на никаква цена, за нищо, ни най-малко

хищен — граблив, кръвожаден, звяр ‖ (*прен.*) алчен, лаком, жаден, ненаситен

хищник — див звяр ‖ (*прен.*) грабител, заграбвач, кръвожаден ‖ (*прен.*) акула, хиена, пантера

хищнически — (*прен.*) грабителски, граблив, заграбвачески, крадлив

хищничество — грабеж, обир, грабителство, заграбвачество, кражба

хлабав (*разг.*) — халтав (*разг.*), слаб, разпуснат, отпуснат, разслабен, разхлабен, разтегнат, нестегнат, неизпънат, неопънат, широк, рехав ‖ разглобен, развинтен ‖ (*прен.*) разпасан (*разг.*), разпуснат (*разг.*)

хлабавост (*разг.*) — халтавост (*разг.*), рехавост, разслабеност, разхлабеност, отпуснатост, широчина ‖ (*прен.*) разпуснатост, разгащеност, разхайтеност, свобода, слободия (*разг.*), непридирчивост, небрежност

хлад — (*вж.*) хладина

хладен — прохладен, свеж, пресен, студен ‖ (*прен.*) безчувствен, суров, хладнокръвен, равнодушен, безразличен, индиферентен, неутрален, спокоен, резервиран (*книж.*)

хладилник — ледник

хладина — хлад, хладнина, хладовина (*диал.*), студ, прохлада, свежест, ведрина ‖ (*прен.*) равнодушие, безучастие, индиферентност, студенина, резервираност (*книж.*)

хладнокръвен — хладен, спокоен, самообладан, безучастен, индиферентен, равнодушен, флегматичен, апатичен, безразличен, безчувствен, нечувствителен
хладнокръвие — самообладание, спокойствие, присъствие на духа ‖ безразличие, безучастие, студенина, равнодушие, флегматичност, нечувствителност ‖ стоицизъм, издръжливост, твърдост
хлапак — хлапе, малчуган, дете, младеж
хлапашки — детински ‖ (*прен.*) несериозен, лекомислен
хлапе — (*вж.*) хлапак
хлевоуст (*нар.*) — цапнат в устата (*разг.*), циничен (*книж.*), бъбрив, бъбрица, бръщолевец, дърдорко (*разг.*), словоохотлив
хленч — плач, рев, вопли, цивренe (*разг.*), скимтене
хленча — хлипам, ридая, заридавам, плача, разплаквам се, жаля, оплаквам, цивря се (*разг.*), скимтя, стена, рева, хълцам, изхленчвам, изхълцвам ‖ (*прен. разг.*) прося, моля, умолявам ‖ (*прен. разг.*) оплаквам се, окайвам се, пищя
хлипам — хленча, стена, скимтя, плача
хлопам — чукам, тракам, удрям, блъскам, тропам, цапвам, трасвам, захлопвам, затръшвам
хлопа му дъската (*разг.*) — (*вж.*) глупав, малоумен, луд
хлопа му чивията (*разг.*) — (*вж.*) луд, мръднал, подлудял, глупав
хлузя — охлузвам, одирам, търкам, трия, протривам, обелвам, олющвам, излющвам, жуля, ожулвам ‖ хлузгам, хласкам, лашкам, бутам
хлускам (*диал.*) — търкам, трия, жуля, стържа, изтривам
хлътвам — нагазвам, навлизам, вдълбавам се, влизам, загазвам, попадам, стъпвам ‖ пропадам, продънвам се, провалям се, потъвам, затъвам
хлътнал — вдлъбнат, вдълбан, дълбок, издълбан

ход — движение, развой, развитие, вървеж, процес, течение ‖ походка
ходатайство — посредничество, застъпничество, молба, пледоария, защита
ходатайствувам — посреднича, моля, издействувам, застъпвам се, пледирам
ходило — стъпало
ходя — вървя, крача, прекрачвам, пристъпвам, движа се, припкам, тропкам, отивам, напредвам, изминавам, преминавам, вземам път ‖ посещавам
ходя с — дружа, другарувам, близък съм, мъкна се (*разг.*), влача се (*разг. грубо*)
хойкам (*разг.*) — скитам, блуждая, миткам (*разг.*), снова (*разг.*), лутам се, бродя
хокам — ругая, изругавам, наругавам, мъмря, смъмрям, посмъмрям, ропам (*диал.*), сропвам се (*диал.*) изропвам (*диал.*), нахоквам, изхоквам, конфузя, сконфузвам, гълча (*нар.*), сгълчавам (*нар.*), посгълчавам (*нар.*), карам се, скарвам се, накарвам се, газя (*нар.*), сгазвам (*нар.*), нахвърлям се, срязвам (*разг.*), сопвам се, натяквам, навиквам, тросвам се, граквам (*разг.*), ръмжа, сърдя се, калайдисвам (*разг.*) ‖ обиждам, нагрубявам, укорявам
хоканица (*нар.*) — караница (*нар.*, мъмрене, викане, виканица (*нар.*)) смъмряне, хокане, нахокване, ругаене, ругатня, сконфузване, сгълчаване, сропване (*диал.*), разправия
хомогенен (*книж.*) — еднороден, едносъставен, еднакъв
хомот — (*прен.*) бреме, ярем, робия (*нар.*), робство, гнет
хонорар — възнаграждение, награда, заплата
хопвам се — скачам, подскачам, рипвам, подрипвам, мятам се, хепвам се (*диал.*), подмятам се
хòра — люде, човеци, същества
хоратя (*диал.*) — (*вж.*) хортувам (*диал.*), говоря, приказвам

хоризонт — небосклон, небосвод, кръгозор, поглед, обзор ‖ (*прен.*) възможности, перспектива, изглед
хорски — човешки, людски ‖ чужд, непознат, далечен
хортувам (*диал.*) — хоратя (*диал.*), говоря, казвам, думам (*нар.*), приказвам, разказвам, разговарям, разправям, проговорвам, продумвам
храброст — мъжество, мъжественост, себеотрицание (*книж.*), себеотрицателност (*книж.*), самоотверженост (*книж.*), неустрашимост, безстрашие, доблест, смелост, кураж, сърцатост, решителност, дързост, безразсъдство
храбър — мъжествен, неустрашим, безстрашен, смел, сърцат, самоотвержен (*книж.*), себеотрицателен (*книж.*), доблестен, войнствен, решителен, героичен, юначен, куражлия (*книж.*), дързък, безразсъден, безразсъдно смел
хралупа — коруба, кухина
храм — църква, обител, катедрала ‖ светилище, олтар, светиня
храна — ядене, ядиво, гостба, готвено, манджа (*разг.*), ястие ‖ продукти, продоволствие ‖ пища (*остар.*), кърма ‖ провизии, запас
храненик — чуваник (*диал.*) ‖ (*разг.*) готован (*разг.*), търтей (*прен. разг.*)
хранилище — депо, склад, депозит, антрепозит, магазия, стоварище, влагалище
хранител (*остар.*) — пазител, страж, телохранител ‖ (*прен.*) покровител
хранителен — питателен
хранопровод — пищепровод (*остар.*)
храносмилане — пищеварение (*остар.*)
хрантутя (*разг. грубо*) — охранвам, прехранвам, храня, издържам, поддържам
храня — нахранвам, угощавам, прехранвам, изхранвам, охранвам, подхранвам, кърмя, ‖ откърмям, тъпча (*разг.*), хрантутя (*разг. грубо*), питая (*остар.*)
храня се — ям, нахранвам се, утолявам глада си (*книж.*), изядам, поглъщам, гълтам, изгълтвам, тъпча се (*разг.*), лапам, излапвам, нагълтвам, хрантутя се (*разг. грубо*) ‖ прехранвам се, препитавам се, изхранвам се, изкарвам прехраната (залъка) си, изкарвам препитанието си (*книж.*)
храня надежда (*книж.*) — възлагам надежда (*книж.*), надявам се, надея се (*нар.*), уповавам се (*книж.*), вярвам, надържам се (*диал.*), осланям се, разчитам, опирам се, облягам се, наблягам се
храсталак — буренак, пущинак, гъсталак, шубрак
храча (*разг.*) — плюя, изплювам се, изхрачвам се (*разг.*)
хребет — рътлина, било, гребен, чукар, рид, бърдо, рило, възвишение, височина, баир (*диал.*), хълм, скала, връх, превал
хриплив — дрезгав, прегракнал, пресипнал, хрипкав, гърлест
хрисим (*нар.*) — кротък, послушен, смирен, тих, спокоен, добродушен, мирен, скромен, благ, благовъзпитан (*книж.*), възпитан, благодушен, миловиден, изпълнителен, безропотен, покорен
христоматия — антология, сбирка
хром — сакат (*разг.*), куц, инвалид, недъгав, кьопав (*нар.*), тромав
хроника — летопис, анали, история
хроникирам (*книж.*) — оповестявам, съобщавам ‖ отбелязвам, записвам
хронологичен — последователен, исторически
хронология — последователност
хрумва ми — идва ми на ума, сещам се, припомням си, спомням си, подсещам се ‖ теква ми (*нар.*), скимва ми (*разг.*), измислям, имам идея (*книж.*)
хрумване — сещане, подсещане, досещане, спомняне, припомняне, напомняне, внушение ‖ текване (*нар.*), скимване (*разг.*), идея, мисъл, проект ‖ усмотрение, приумица

хрупам — ям, дъвча, хрускам, схрусквам, схрупвам, сдъвквам, изяждам, изхрупвам

хубав — красив, красен (*нар. поет.*), гиздав, напет, приятен, мил, прелестен, прекрасен, очарователен, привлекателен, възхитителен, ненагледен, великолепен, изящен (*книж.*), грациозен, живописен ‖ доброкачествен, добър, сполучлив

хубавец — красавец, гиздавец, напет; (*вж.*) хубав

хубавея — разхубавявам се, разкрасявам се, ставам хубав (красив)

хубавица — красавица, хубавелка, гиздавелка, чародейка, омайница, вълшебница

хубаво — (*вж.*) хубав; харно (*нар.*), добро, един път (*разг.*)

хубост — прелест, красота, чар, обаяние, привлекателност, очарование, очарователност, вълшебство, омайност, великолепие, изящество (*книж.*)

хубостник — непрокопсаник, вагабонтин, пангалозин (*разг.*), негодник, проклетник, обесник (*нар.*)

художествен — живописен, красив, хубав ‖ артистичен

художественост — живописност, красота ‖ артистичност

художество — живопис, изобразително изкуство, изкуство

хуквам — втурвам се, впускам се, затичвам се, завтичвам се, изтърчавам, изтичвам, припвам, бягам, прибягвам, тичам, търча, забързвам се, притърчавам, притичвам, търтя (*нар.*), търтя да бягам (*нар.*), удрям на бяг (*разг.*), избягвам, побягвам, изплъзвам се, изскубвам се, офейквам (*разг.*), плюя си на петите (*разг.*), плюя си на краката (*разг.*) ‖ разтичвам се, разшетвам се, разшавам се, разтърчавам се

хула — нападка, обвинение, ругатня, ругателство, порицание, клевета, злословие, гавра, злодумство, одумки (*нар.*), лоша дума ‖ подигравка, присмех, срам

хулиган — уличник, гамен, нехранимайко, скандалджия (*разг.*), побойник, хъшлак (*разг.*), хаймана (*нар.*), хайта (*нар.*), декласиран

хулиганство — хулиганщина, безчинство, гавра, кощунство, поругание, хула, неуважение, незачитане, гаменство, хъшлащина (*разг.*)

хулител — обвинител, клеветник, злословец

хуля — злословя, коря, укорявам, нападам, обвинявам, порицавам, охулвам, ругая, гавря се, клеветя, наклеветявам, позоря, одумвам (*нар.*), хвърлям кал, петня, черня, очерням, калям, окалям, клеймя ‖ обиждам, оскърбявам, не одобрявам

хуманен — човеколюбив, човечен, хуманитарен, филантропичен, добър, милостив, милосърден, състрадателен, отзивчив

хуманност — човещина, човеколюбие, хуманитарност, филантропия, състрадание, човечност, отзивчивост

хумор — сатира, духовитост, подигравка, насмешка, шега, ирония, сарказъм, комизъм (*книж.*), комичност

хумористичен — комичен, комически (*остар.*), сатиричен, смешен, смеховит ‖ духовит, подигравателен, ироничен, саркастичен, шеговит

хълм — (*вж.*) хребет

хълцам — (*вж.*) хленча

хързулвам — хлъзгам, търкулвам, подхлъзвам ‖ (*прен.*) измамвам, излъгвам

хър-мър (*разг.*) — несъгласие, недоразумение, кавга, несговорчивост, раздор

хъцкам се (*диал.*) — дърпам се, тегля се, вървя назад ‖ (*прен.*) опонирам, не се съгласявам, резервирам се (*книж.*)

хъш — хайдутин, революционер, бунтовник, четник, харамия (*нар.*)

хъшлак (*разг.*) — хаймана (*нар.*), уличник, гамен, скитник, безделник, пройдоха (*остар. разг.*), бездомник, хулиган ‖ дангалак (*разг.*)

Ц

ца́ка (*разг.*) — начин, способ, леснина, маниер, метод, чалъм (*нар.*), **усу̀л** (*разг.*), колай (*нар.*), похват
цамбурвам (*разг.*) — цопвам, падам
цапам — мацам, омацвам, измацвам, замацвам, размацвам ‖ мърся, замърсявам, измърсявам, оцапвам, изцапвам, зацапвам, плескам, оплесквам, изплесквам, заплесквам ‖ (*прен.*) черня, очерням, дамгосвам (*разг.*), скверня, осквернявам, безчестя
цапаросвам (*разг.*) — (*вж.*) цапвам
цапвам — удрям, первам (*разг.*), блъсвам, халосвам (*разг.*), прасвам (*диал.*), цапаросвам (*разг.*), чатвам (*нар.*), нанасям удар, плясвам, удрям плесница, зашлевявам, шлевя, шляпвам, лепвам плесница (*разг.*), зашивам (една) плесница (*разг.*), лепвам (зашивам) един шамар (*разг.*), цапвам шамар (*разг.*)
цапнат в устата (*разг.*) — циничен (*книж.*), нецензурен, безсрамен, хлевоуст
цар — монарх, самодържец, господар, деспот, тиранин
царевица — кукуруз (*диал.*), мамули (*диал.*),мисир (*диал.*), гълъби (*диал.*), папур (*диал.*)
царедворец — придворен, велможа ‖ (*прен.*) лакей, ласкател
цари — господствува, царува, доминира (*книж.*), владее, властвува, предоминира (*книж.*), преобладава
царски — монархически ‖ царствен, тържествен, величествен ‖ (*остар.*) обилен, щедър, богат, великолепен, разкошен
царствен — тържествен, великолепен, величествен, царски
царство — държава, монархия, империя, господарство
царувам — управлявам, владея, господарствувам, държа във властта си (*книж.*), господствувам
царуване — власт, управление
цветен — оцветѐн, обагрен, боядисан, шарен, пъстър, изпъстрен, напъстрен, разноцветен, многоцветен
цветист — пъстър, оцветѐн, цветен, колориран (*книж.*) ‖ (*прен.*) о̀бразен, художествен ‖ кичест
цвят — цвете, цветче ‖ шарка, багра, краска, боя, оттенък (*книж.*), нюанс, тен, колорит, оцветяване ‖ (*прен.*) елит, подбор, отбор, найхубавото ‖ (*прен.*) хубост, блясък
цев — тръба ‖ калѐм (*нар.*), масур (*нар.*), калмукан (*диал.*)
цедилка — цедило, цедка, мрежа
цедя — процеждам, пречиствам, изцеждам, доцеждам, филтрирам ‖ (*прен. разг.*) подбирам, избирам
цел — намерение, мисъл, умисъл, план, стремление, стремеж, прицел, обект, резултат, край ‖ предназначение, назначение, определение ‖ идеал, мечта
целебен — целителен, церителен, церовит, лековит, лечебен, изцерителен, излечителен, медицински, спасителен, живителен (*книж.*), животворен (*книж.*)
целенасочен (*книж.*) — устремѐн, целеустремен, насочен, целесъобразен
целенасоченост (*книж.*) — насоченост, устремѐност, целесъобразност
целеничък (*разг.*) — (*вж.*) цял-целеничък
целесъобразен (*книж.*) — подходящ, умствен, полезен, рационален, смислен, целенасочен
целесъобразност (*книж.*) — полза, смисленост, рационализация, целенасоченост
целеустремителен (*книж.*) — устремен, насочен, отправен, целенасочен, целесъобразен
целеустремителност (*книж.*) — устременост, насоченост, целенасоченост, целесъобразност, цел, прицел
целина — орница, угар, келемѐ (*диал.*)

целителен — (*вж.*) целебен
целокупен — цял, цялостен, непокътнат, пълен, интегрален, единен
целокупност — (*вж.*) цялост
целомъдрен (*книж.*) — морален, непорочен, чист, девствен, неопетнен, непокварен, запазен, чистонравен, нравствен, добродетелен, невинен
целомъдрие (*книж.*) — морал, непорочност, чистота, девственост, непоквареност, нравственост, добродетелност, невинност
целувам — прегръщам, милвам, галя, нежа
цена — стойност ‖ (*прен.*) значение, полза, ценност, важност
це́нен — скъп, скъпоценен, многоценен, безценен, драгоценен (*книж.*), рядък ‖ полезен, неоценим, важен
цене́н — оценен, преценен, уважаван, зачитан, тачен
ценител (*книж.*) — познавач ‖ почитател, обожател (*книж.*), поклонник, любител
ценност (*книж.*) — цена, стойност ‖ скъпоценност, драгоценност (*книж.*)
централен — среден, средищен, пунктов, възлов, вътрешен, сборен ‖ (*прен.*) важен, кардинален (*книж.*), основен, съществен, господствуващ
централизация — централизиране, струпиране, съсредоточаване, концентрация, струпване, натрупване, сливане
централизирам — съсредоточавам, концентрирам, групирам, натрупвам, струпвам, събирам, съединявам, сливам
център — среда, средище, средоточие, кръстопът, възел, точка, ядка, фокус (*прен.*), огнище, сърцевина, сърце, централа, сборище, сбирило (*диал.*)
ценя — оценявам, преценявам ‖ зачитам, уважавам, почитам, милея за, скъпя, тача, обичам
цепка — разрез, пукнатина, прорез, дупка, отвор, отвърстие (*книж.*), пролука, зев, цепнатина, зейка (*диал.*), аралък (*нар.*)
цепнатина — (*вж.*) цепка
цепя — разцепвам, отцепвам, отлепвам, разкъсвам, късам, чекна, отчеквам, деля, разсичам, откъсвам пукам, спуквам, пропуквам, нацепвам, накъсвам ‖ разлъчвам, разделям, отделям
цепя се — пукам, спуквам се, распуквам се, разцепвам се, сцепвам се
цербер (*книж.*) — (*прен.*) страж, пазач, пазител
церемониал (*книж.*) — парад, тържественост, етикет, протокол, почести
церемониален (*книж.*) — тържествен, официален, параден, по протокола
церемония — тържество, етикет, обред ‖ формалност, установен ред
церемоня се — превземам се, правя фасони (*разг.*)
церителен — (*вж.*) целебен
цивилен — граждански
цивилизация — култура, просвета, образование, образованост, напредък, успех, прогрес, подем
цивря се (*разг.*) — хленча, плача, разплаквам се, рева, разреваваm се, ридая, заридавам, скимтя ‖ сърдя се, муся се (*разг.*), цупя се (*разг.*)
цигания (*разг.*) — скъперничество, сметкаджийство, дребнави сметки, свидливост, стисливост (*нар.*)
циганя се (*разг.*) — пазаря се, проявявам скъперничество, джамбазя се (*нар.*), показвам се скъперник, съм скъперник
циклон — вихър, вихрушка, буря, хала, смерч, ураган, виелица
цикъл (*книж.*) — кръг, серия
цинизъм (*книж.*) — безсрамие, безочливост, дебелоочие, тупе, наглост (*книж.*), дързост, нахалство, нецензурност (*книж.*)
циник (*книж.*)—мръсник, безсрамник, безобразник, нахалник, безочлив, маскара (*разг. грубо*)
циничен (*книж.*) — безсрамен, безнравствен, покварен, срамен, нецензурен, неприличен, непристоен, нахален, арогантен, дързък, нагъл (*книж.*), дебелоок

ципа — кожица, мембрана
цирей — гнойник, абсцес, фистула, пъпка, загнояло (*нар.*)
циркулация (*книж.*) — движение, обръщение, оборот
циркуляр — окръжно
цитадела (*книж.*) — крепост, укрепление, твърдина (*поет.*)
цитат — извадка, извлечение, откъслек, откъс, пасаж, текст
цифра — число ‖ сума, сбор, брой
циция (*разг.*) — (*вж.*) скъперник
цопвам (*разг.*) — падам, подхлъзвам се, търкулвам се, стоварвам се (*разг.*), тупвам (*разг.*)
цукам (*нар.*)—пия, смуча,гълтам,смъркам, лоча (*разг. грубо*), цокам (*нар.*)
цупя се (*разг.*) — муся се, нацупвам се (*разг.*), мръщя се, намръщвам се, свесвам вежди, сърдя се, правя кисела физиономия (*разг.*)
църкам (*разг.*) — пръскам, изцърквам, нацърквам, напръсквам, изпръсквам, мокря, измокрям, намокрям, тека, шуртя, изпускам
църква — (*вж.*) черква
църцоря (*нар.*) — (*прен.*) бъбря, бърборя, бътвя, приказвам много
цъфтеж — разцъфтяване, цъфтене ‖ (*прен.*) напредък, прогрес, просперитет, развитие, разцвет, процъфтяване, преуспяване, благоденствие
цъфтя — разцъфтявам се, вирея ‖ (*прен.*) развивам се, процъфтявам, успявам, напредвам, преуспявам, прогресирам
цял — целокупен, цялостен, комплектен, пълен ‖ непокътнат, неначенат, ненакърнен, оцелял, запазен, интегрален, недокоснат, непипнат, здрав, читав (*разг.*) ‖ завършен, свършен, изработен ‖ събран, сбит ‖ същински, истински, еднакъв, подобен, сходен
цял-цялениччък (*разг.*) — същински, истински, същ, еднакъв ‖ цялостен, запазен, непокътнат, пълен
цялост (*книж.*) — целокупност, единство, завършеност, интегралност, пълнота, съвкупност
цялостен (*книж.*) — цял, всестранен, пълен, единен, повсеместен, интегрален, всеобщ, целокупен, всеобхватен, всеобемащ ‖ изчерпателен, обстоен, подробен, богат, съдържателен
цяр (*нар.*) — медикамент, лекарство, лечебно средство

Ч

чадо — чедо, дете, рожба, син, наследник
чаир (*диал.*) — ливада, пасище, поляна, мера
чак — дори, даже ‖ до
чака̀л — хищник, хиена, вълк ‖ (*прен.*) грабител, кръвожадник
чакам — очаквам, почаквам, надея се (*нар.*), надявам се, разчитам, уповавам се (*книж.*), дочаквам, доизчаквам ‖ вардя, причаквам, привардвам, дебна, издебвам, следя, изварвам, дебна случай ‖ трая, изтрайвам, потрайвам, кротувам, имам търпение, търпя, издържам, изчаквам, поизчаквам ‖ (*прен. разг.*) дремя, кисна, вися
чакъл — баластра, трошляк (*диал.*)
чал — зъбер, чукар, чука, канара, скала
чалнат (*разг.*) — бишнат (*разг.*), пернат (*разг.*), блъснат (*разг.*), налудничав, луд, ненормален, ударен (*разг.*), шантав (*разг.*), смахнат (*разг.*), завеян (*разг.*), извеян (*разг.*)
чалъм (*нар.*) — похват, способ, маниер, леснина, цака (*разг.*), средство, модус, прийом, метод, колай (*нар.*)
чапарастя (*диал.*) — (*вж.*) цапвам; чаткам (*нар.*), удрям, бия
чапкънин (*нар. остар.*) — разпуснат, развален, развратник, безнравственик, женкар (*разг.*), донжуан, коцкар (*разг.*)

чар — прелест, хубост, красота, великолепие, очарователност, омая (*поет.*), омайност (*поет.*), вълшебство, привлекателност, приветливост, чаровност
чаровен — прелестен, прекрасен, красив, хубав, вълшебен, чародеен, привлекателен, омаен (*поет.*), пленителен, обаятелен, очарователен, дивен, удивителен, възхитителен, великолепен
чародеен — чудотворен, магически, вълшебен (*книж.*) ‖ (*вж.*) чаровен
чародей — вълшебник (*книж.*), магьосник, чудотворец, чародеец
чародейка — чаровница, магьосница, вълшебница (*книж.*), омайница (*поет.*), хубавица, красавица
чародейство — магия, вълшебство (*книж.*), чудо
час — (*прен.*) момент, миг, време
час по час — (*вж.*) постоянно
часови — часовой, страж, пост
част — дял, къс, припадаща се част, пай (*разг.*), парче ‖ съставна част, съставка, елемент, компонент (*книж.*), член ‖ доза, порция
частен — личен, индивидуален, интимен, семеен, персонален ‖ специален, особен
частица — част, отломък, парче, прашинка, къс
частичен — откъслечен, непълен, отделен, страничен, единствен, изолиран, случаен, единичен
частично — отчасти, непълно, ненапълно, малко, откъслечно
чаткам (*нар.*) — удрям, тракам, блъскам, пляскам, цапвам, цапаросвам (*разг.*), нанасям удар
чат-пат (*разг.*) — горе-долу (*разг.*), средно, посредствено, както може ‖ сегиз-тогиз (*разг.*), от време на време
чаша — стакан (*нар. остар.*)
чвор — чеп
чевръст — бърз, пъргав, подвижен, лек, игрив, жив, бодър, енергичен, незабавен ‖ ловък, сръчен
чегъртам (*разг.*) — стържа, изстъргвам, изчегъртвам (*разг.*), чопля, човъркам, драсквам, издрасквам
чезна — губя се, загубвам се, изчезвам, гина, загивам, топя се, стапям се, слабея, намалявам, гасна, вехна, линея, крея, отпадам, замирам, редея, оредявам ‖ пропадам, затъвам ‖ избягвам, офейквам
чеиз (*нар.*) — дар, прикя (*диал.*), зестра
чекна — отчеквам, късам, откъсвам, разчеквам, кърша, откършвам, скършвам, чупя, отчупвам
чѐлен — преден, начален, на челно (предно) място ‖ личен, виден, изтъкнат, пръв
челѝк (*нар.*) — стомана, желязо ‖ (*прен.*) здрав, твърд, непревиваем, издръжлив
челник — първенец, отличник, изтъкнат, личен, виден ‖ началник, водач, вожд, водител, предводител, главатар
челяд — семейство, домочадие (*остар.*), фамилия, потомство ‖ деца, чада, рожби
чеп — чвор
чепкам — разчепквам, разчоплям, човъркам, разчовърквам, нищя, разнищвам, чопля ‖ (*прен.*) ровя, търся
червен — ален, пурпурен, румен, зачервен, червендалест, розов, вишнев, вишневочервен, червеникав
червенина — руменина
чергар — скитник, бродяга, номад, босяк, несретник, голтак, бездомник
черен — тъмен, мрачен ‖ (*прен.*) злокобен, неприветлив, невзрачен (*книж.*)
черква — храм, църква, обител, катедрала, молитвен дом, олтар, манастир, скит, параклис ‖ светилище, светиня
черница — сакареница (*диал.*), дуд (*диал.*)
черногледство — (*вж.*) песимизъм
черня — почерням ‖ (*прен.*) петня, опетнявам, позоря, опозорявам, цапам, оцапвам, мърся, замърсявам, клеветя, наклеветявам, оклеветявам, коря, укорявам, безчестя
черпя — точа, вземам, получавам, тегля, изтеглям, източвам, смуча, из-

смуквам, греба, изгребвам, вадя, изваждам, тегля, изчерпвам, измъквам, изтръгвам
черпя — почерпвам, нагостявам, нагощавам, угощавам
черпя кураж — окуражавам се, осмелявам се, насърчавам се, вдъхновявам се
черта — рязка, линия, щриха (*книж.*), предел, граница ‖ нрав, характер, темперамент, особеност, качество
чертая — начертавам, тегля линия, браздя ‖ (*прен.*) кроя, тъкмя, глася, проектирам, възнамерявам, мисля, намислям, правя план
черти — щрихи (*книж.*), линии ‖ (*прен.*) вид,лице,изглед,физиономия
чертог (*остар. поет.*) — замък, крепост, дворец, палат
чест — многоброен, многократен, гъст, повтарян, нееднократен, повтарящ се, постоянен, непрекъснат, всекидневен, обичаен, зачестил
чест — достойнство, име, почит, уважение, почитание, репутация
чествувам — празнувам, отпразнувам, тържествувам
честен — почтен, пристоен, коректен, съвестен, добродетелен, справедлив, безкористен, безукоризнен (*книж.*), достоен, доблестен, непокварен, неподкупен ‖ верен, предан, искрен, сърдечен
честит (*нар.*) — щастлив, доволен, благат (*нар.*)
честитя — поздравявам, приветствувам, благопожелавам, похвалявам
честна дума — обещание, уверение, декларация, заявление, клетва, обет, оброк
честност — почтеност, неподкупност, непокվареност, коректност, добродетелност, безукоризненост (*книж.*), пристойност, доблест, съвест ‖ преданост, вярност
често — постоянно, неведнъж, непрекъснато, обикновено, обичайно, периодически, често пъти, редовно, начесто, многократно, нерядко
честолюбив — самолюбив, чувствителен, горд, амбициозен, славолюбив
честолюбие — гордост, самолюбие, достойнство, амбиция, славолюбие
често пъти — (*вж.*) често
честота — гъстота
чета — група, банда, потеря, отряд
четà — прочитам, разчитам
чета лекция — (*прен. разг.*) поучавам, наставлявам, съветвам, говоря наставнически
четец — читател ‖ рецитатор, конферансие (*книж.*)
четлив — разчетлив, разбираем, ясен
четник — бунтовник, въстаник, революционер
чеша се — почесвам се, стържа се (*разг.*), дръгна се (*разг. грубо*)
чин — място, положение, ранг, сан (*остар.*), степен
чини ми се (*нар.*) — струва ми се, сторва ми се, предполагам, изглежда, като че ли, види се, май че (*разг.*), гаче ли (*диал.*), тъй да се каже (*разг.*), сякаш
чиния — блюдо, паница (*нар.*), сахан (*нар.*), съд, съдина (*нар.*), съдлина (*нар.*), куверт
чинно (*остар.*) — почтително, уважително, угодливо, мирно, кротко, послушно
чиновник — служител, служещ, длъжностно лице, държавен служител, функционер, агент
чинопочитание — послушание, уважение ‖ иерархия, зависимост, подчиненост ‖ угодливост, сервилност, раболепие
чиня (*нар.*) — работя, върша, правя, извършвам ‖ струвам, коствам, бива ме, годен съм, добър съм, на място съм, влизам в работа, хващам място
числен — количествен, цифров, кантитативен (*книж.*)
численост — число, брой, цифра, количество
число — брой, цифра
числя се — подпадам, спадам, причислен съм, съставлявам част, зачислен съм, съм част от, включен съм, вписан съм, влизам, участвувам, фигурирам, принадлежа

чист — бистър, ясен, прозрачен ‖ непримесен, естествен, натурален ‖ (*прен.*) непорочен, непокварен, девствен, невинен, идеален, непокътнат, платонически, идиличен
чистка — прочистване
чистни̂к — чистуляк (*разг.*), чистофайник (*разг.*)
чистокръвен — расов
чистосърдечен — сърдечен, искрен, добродушен, простодушен, прям (*книж.*), открит, откровен, незлобив, благ, приятен
чистосърдечие — чистосърдечност, сърдечност, искреност, откровеност, добродушие, простодушие, незлобивост, прямота (*книж.*)
чистота — (*прен.*) непорочност, непокватеност, девственост
чистя — пречиствам, изчиствам, почиствам, прочиствам, очиствам, бърша, избърсвам ‖ разчиствам, разтребвам ‖ (*прен. разг.*) премахвам, затривам, заличавам, изтребвам
читав (*разг.*) — здрав, запазен, цял, невредим, непокътнат, недокоснат
читател — четец
чифлик — имение, стопанство, владение, ферма, мошия (*разг.*)
член — орган, тяло, част ‖ участник, съучастник
членувам — участвувам, влизам, числя се
чобан — овчар, пастир
човек — личност, особа (*книж.*), лице, същество, твар, човече (*разг. ирон.*), индивид, смъртен ‖ мъж ‖ (*нар.*) съпруг
човек без късмет (*разг.*) — неудачник (*книж.*), несретник, непрокопсаник
човеколюбив — човечен, хуманен, филантроп, алтруист, благодетелен, състрадателен
човеколюбие — човечност, човещина, хуманност, филантропия, алтруизъм
човекомразец — саможив, мизантроп, песимист, човеконенавистник
човеконенавистничество — мизантропия, човекомразство ‖ злоба, злост, ненавист
човекоядец — людоед, канибал (*книж.*)
човеци — хора, люде
човечен — хуманен, човешки, милостив, състрадателен, човеколюбив, милосърден ‖ сърдечен, добър, снизходителен
човечност — (*вж.*) човещина
човешки — кротък, добър, благ, състрадателен, снизходителен, бащински, човеколюбив
човещина — човечност, човеколюбие, състрадание, благосклонност, благодеяние, снизходителност, добродетелност, доброта, добродушие, милост, милосърдие, хуманност, алтруизъм, филантропия
човка — клюн, гага (*нар.*)
човъркам — (*вж.*) чопля (*нар.*), ровя
човърка ме — гложди ме, яде ме ‖ (*прен.*) безпокои ме, смущава ме
чоголно ми е (*диал.*) — неловко ми е, неудобно (стеснително, неприятно) ми е, терсене̂ ми е (*разг.*), не се чувствувам добре
чокой — земевладелец ‖ богаташ, кулак
чопля (*нар.*) — човъркам, разчовърквам, чопкам, чепкам, разчепквам, разчоплям, отчоплям, чегъртам (*разг.*) ‖ (*прен.*) глождя, гриза, разяждам ‖ (*прен.*) ровя, търся, изследвам
чорбаджия (*разг.*) — богаташ, думбаз (*разг.*)
чорлав (*разг.*) — рошав (*разг.*), несресан, невчесан, рунтав, разчорлен (*разг.*), разрошен
чревоугодник — лаком, лакомник, гладен, ненаситен, гастроном
чрез — с, посредством, с помощта на, по
чрезвичаен (*книж. остар.*) — изключителен, извънреден, особен
чрезмерен — голям, уголемен, огромен, грамаден, прекомерен, извънмерен, изключителен
чувал — торба, харар (*диал.*)

чувам — слушам, идва ми до ушите (*разг.*), подочувам, вслушвам се, давам ухо, внимавам, схващам, разбирам ¦ научавам, узнавам, долавям ¦ (*диал.*) пазя, запазвам, съхранявам ¦ (*диал.*) отглеждам, отхранвам, очувам, издържам

чувствен (*книж.*) — похотлив, еротичен, сластен, сладострастен, полов, сексуален

чувствителен — нежен, деликатен, сантиментален, прочувствен, емоционален (*книж.*) ¦ впечатлителен, възприемчив, внимателен ¦ нервен, раздразнителен ¦ честолюбив, самолюбив, горд, себелюбив ¦ голям, значителен, внушителен, подавляващ, осезателен, реален, веществен

чувствителност — изтънченост, нежност ¦ впечатлителност, раздразнителност, нервност

чувство — възприятие, сетиво, усет, усещане, осезание, чутие (*книж.*) ¦ прочувственост, емоция (*книж.*), патос (*книж.*), въодушевление, увлечение, забрава, страст, пристрастеност ¦ сърце, състрадание, състрадателност, нежност

чувствувам — изпитвам, усещам, почувствувам, възприемам, осезавам (*книж. остар.*) ¦ дӯша, надушвам, разбирам, разумявам, схващам, долавям, съзнавам, предусещам, подушвам, получавам впечатление, предугаждам, угаждам (*диал.*) ¦ изживявам, преживявам, страдам, изстрадвам, вълнувам се

чудак — своенравен, особен, особняк, странен, оригинален, интересен, ексцентричен (*книж.*), маниак

чуден — особен, стра̀нен, чудноват, необикновен, необичаен, небивал, рядък, неестествен, оригинален, невероятен, невъзможен, нечут, необясним, за чудене, дивен, удивителен, чудесен, фантастичен, куриозен, парадоксален, ексцентричен (*книж.*), своенравен

чудесен — превъзходен, хубав, красив, изящен (*книж.*), великолепен, възхитителен, очарователен, чуден, екстра (*разг.*)

чудесия (*разг.*) — чудо, чудноватост, невероятност

чудноват — (*вж.*) чуден

чудноватост — странност, особеност, оригиналност, ексцентричност (*книж.*), парадокс, екстравагантност (*книж.*)

чудо — рядкост, феномен, куриоз, особеност, оригиналност ¦ магия ¦ знамение

чудо голямо (*разг.*) — дребна работа, нищо, нищожност, дреболия, вятър (*разг.*), голяма работа (*разг.*)

чудовище — страшилище, грозота, грозотия, плашило, страхотия ¦ (*прен.*) изверг (*книж.*), урод, изрод, звяр

чудовищен — ужа̀сен, страшен, грозен, отвратителен ¦ (*прен.*) колосален, грамаден, необикновен, феноменален, извънреден, исполински, гигантски

чудодеец — (*вж.*) чудотворец

чудотворен — вълшебен, чудодеен

чудотворец — вълшебник, магьосник, чудодеец, чародеец, чародей

чудя се — учудвам се, зачудвам се, почудвам се, изненадвам се, недоумявам, дивя̀ се, удивя̀вам се, захласвам се, изумявам се, слисвам се, не проумявам, не разумявам, блъскам си ума (*разг.*), бъхтя си ума (главата) (*разг.*), бъхтя си ангелите (*разг.*), блъскам си ангелите (*разг.*), напрягам си мисълта, в чудо съм (*разг.*) ¦ зазяпвам се, заблейвам се (*разг.*), захласвам се, прехласвам се

чужбина — странство, вън от страната

чужд — хорски, людски (*нар.*), несвой, непринадлежащ, непознат, външен, далечен, иностранен, друг ¦ враждебен, неприятелски, вражески ¦ заимствуван, зает, копиран, имитиран, възпроизведен

чужденец — другоземец, пришелец, чуждестранец, иностранец, емигрант ¦ странник, пътник

чуждестранен — чуждоземен, иностранен, задграничен, чужд, външен
чукам — тропам, хлопам, удрям, блъскам, бъхтя, бия, почуквам, похлопвам, тракам, топуркам
чукар — хребет, рило, рид, възвишение, бърдо, височина, ритлина, скала, канара, чал
чума — (*разг.*) грозотия, проклетия ‖ (*прен.*) мор, смърт
чумеря се — чумря се (*диал.*), цупя се (*разг.*), въся се, мръщя се, сърдя се, разсърдвам се, навъсвам се, муся се, правя гримаси (*книж.*), правя кисела физиономия (*разг.*)
чунким (*нар.*) — като че ли, нима, мигар
чуплив — трошлив, ронлив, крехък, ломлив, слаб
чупя — счупвам, начупвам, изпочупвам, роня, кърша, троша, строшавам, натрошавам, разтрошавам, потрошавам, изпотрошавам, чекна, отчеквам, откършвам, отчупвам, ломя, отломявам, разбивам, унищожавам
чупя си гръбнака (*разг.*) — кланям се, прекланям се ‖ (*прен.*) сервилнича, раболепнича
чутие (*книж.*)—усет, нюх, подушване, чувство ‖ интуиция, прозрение (*книж.*), предусет (*книж.*), досетливост, прозорливост (*книж.*)
чутовен — славен, прочут, прославен, всеизвестен, именит, чу̀тен
чучула — плашило ‖ (*прен. разг.*) кукла, манекен
чучур — чешма, ручей, извор

Ш

шаблон — мярка, калъп, форма, образец, модел, терк (*разг.*) ‖ (*прен.*) схема, еднообразие, еднаквост, сухост, сухота
шаблонен — еднообразен, еднакъв, по калъп (*разг.*), схематичен, схематизиран ‖ монотонен, банален, прост, безличен, изтрит, изтъркан, стар
шаблонизиране—схематизиране, схематизъм, опростяване, опростеност
шавам (*разг.*) — движа се, мърдам, помръдвам, раздвижвам се, разшавам се, размърдвам се ‖ пъпля, лазя, пълзя, гъмжа ‖ (*прен. разг.*) кръшкам, клинча (*разг.*), отбягвам, шикалкавя (*разг.*), лавирам, не изпълнявам
шадраван (*нар.*) — фонтан, водоскок
шайка — тайфа (*разг.*), банда (*разг.*), дружина, група
шамар (*разг.*) — плесница, удар ‖ (*прен.*) срам, обида, оскърбление
шамия (*нар.*) — забрадка, пребрадка, кърпа за глава, ръченик (*диал.*)
шанс — вероятност, изглед, надежда ‖ сполука, щастие, случай, удобен случай
шантав (*разг.*) — завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), слабоумен, малоумен, побъркан (*разг.*), кретен, глупав, ахмак (*разг.*), не е с ума си, ударен (*разг.*), чалнат (*разг.*), смахнат (*разг.*), бишнат (*разг.*), пернат (*разг.*)
шантаж — изнудване, изнуда, насилие
шарен — (*вж.*) пъстър, смесен
шарения (*диал.*) — пъстрота, разнообразие, разновидност
шарка — багра, краска, цвят, боя, колорит, оттенък (*книж.*), нюанс
шарка — обрив, сипаница (*нар.*), скарлатина
шарлатан(ин) (*разг.*) — мошеник, измамник, изнудвач, лъжец
шарлатанство (*разг.*) — шарлатания (*разг.*), лъжа, мошеничество, измамничество, изнудване ‖ фокусничество
шаря — пъстря, багря, боядисвам, украсявам ‖ (*прен. разг.*) разхождам се, скитам, шляя се, блуждая, миткам (*разг.*), ходя насам-натам (*разг.*)

шаткав (*остар. разг.*) — уклончив, несигурен, нестабилен, колеблив, нездрав, непостоянен

шатра — хижа, колиба, палатка, къщурка

шашав (*разг.*) — шашардисан (*разг.*), зашеметен, залисан, смаян, унесен, замаян, занесен, заплеснат, объркан, забъркан, завеян (*разг.*), извеян (*разг.*), захласнат ‖ улав (*разг.*), смахнат, побъркан (*разг.*), шантав (*разг.*)

шашарма (*разг.*) — гюрултия (*разг.*), смут, объркване, бъркотия, смутня (*нар.*), суматоха, залисия (*разг.*)

шашардисвам (*разг.*) — побърквам, залисвам, замайвам, омайвам, подлудявам, заслепявам, зашеметявам, изумявам ‖ обърквам, забърквам

шев — тегел (*нар.*), дикиш (*нар.*)

шега — глума (*остар. книж.*), подигравка, насмешка, закачка, майтап (*разг.*), смях, дяволия (*разг.*)

шегаджия (*разг.*) — присмехулник, присмехулко, подигравач, духовит, шегобиец, зевзек (*разг.*), майтапчия (*разг.*), смешник

шегобиец — (*вж.*) шегаджия (*разг.*)

шеговит — глумлив (*книж.*), закачлив, весел ‖ подигравателен, насмешлив, присмехулен, саркастичен, дяволит, смешен

шегувам се — смея се, подигравам се, глумя се (*книж. остар.*), надсмивам се, закачвам се, подмятам, майтапя се (*разг.*), пускам шеги

шемет — въртеж, замайване, главозамайване, зашеметяване

шеметен — замайващ, главозамайващ, главоломен, бърз, вихрен

шепна — нашепвам, пришепвам, мърморя, промърморвам, шушукам ‖ мълвя, промълвям, пошепвам, прошепвам, шушна, пошушвам, подшушвам

шепот — мърморене, бъбрене, шушукане, ропот, шепня (*нар.*), шушнене

шествие — процесия, колона, редица, върволица, кортеж (*книж.*)

шетам — чистя, пречиствам, разчиствам, мия, требя, разтребвам, прибирам, оправям, ошетвам ‖ скитам, миткам, ходя, обикалям, шавам (*разг.*), шаря (*разг.*) ‖ обслужвам, слугувам

шетня (*нар.*) — шетане, пречистване, ошетване, разтребване, чистене ‖ (*прен. разг.*) миткане, скитане, обикаляне, шетане, реене (*диал.*)

шеф — началник, ръководител ‖ водител, водач, предводител, главатар, байрактар (*нар.*), лидер

шефство — началничество, началство, ръководство, водителство, водачество

шибам — удрям, бия, набивам, шляпам, пляскам, бъхтя, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), бруля

шиба — удря, бие, бъска, навява

шивач — терзия (*остар.*), абаджия (*остар.*)

шик — изящно (*разг.*) елегантно, гиздаво, с вкус

шикалкавя (*разг.*) — хитрувам, извъртам (*разг.*), усуквам (*разг.*), шиканирам (*книж.*), лавирам, кръшкам (*разг.*), клинча (*разг.*), отбягвам, не отговарям точно, мънкам

шикана — извъртане, отбягване ‖ мъчнотия,694 вzüртел (*разг.*), пречка, спънка, шикания (*разг.*)

шиканирам (*книж.*) — изопачавам, изкривявам, изменявам, извъртам, отбягвам, шикалкавя (*разг.*), кръшкам (*разг.*), шмекерувам (*разг.*) ‖ дразня, раздразням, закачам, създавам мъчнотия, провокирам

шилест — изшилен, остър, заострен, изострен, бодлив

шир (*поет.*) — простор, ширина, широта, пространство

ширина — широчина, протежение, разстояние, простор, ширинє (*нар.*), шир (*поет.*)

ширит — лента, панделка, ивица

широк — просторен, пространен, обширен, голям, необятен, необхватен, грамаден, обемист

широта — ширина, широчина ‖ простор, пространство, простор-

ност, обширност, обемност, шир (*поет.*) ‖ (*прен.*) размах, замах, жест, инициатива
широчина — (*вж.*) ширина
ширя се — разширявам се, разпространявам се, разпускам се
шишкав (*разг.*) — дебел, пълен, тлъст, затлъстял, надебелял, угоен, охранен, шопар (*разг.*)
шишкавина (*разг.*) — дебелина, пълнота, тлъстина, затлъстяване, угоеност, охраненост
шия — гръклян, гръцмул (*диал.*), врат, гуша, гърло
шкартирвам — отстранявам, бракувам, махвам, премахвам, отделям
шкембе (*нар.*)—корем, търбух, благоутробие (*остар. ирон.*)
школа — училище ‖ (*прен.*) идеология, движение, течение
школовка — подготовка, обучение, опит, опитност, възпитание
школувам — уча, изучавам, придобивам опит
шлевя (*разг.*) — (*вж.*) шляпвам
шлифовам — изглаждам, полирам, лакирам, лъскам, излъсквам, лустросвам (*разг.*) ‖ дотъкмявам, давам външен вид
шлифовка — лъскавина, полировка, лакировка, лустро (*разг.*), външен вид ‖ (*прен.*) възпитание
шляпвам — нашляпвам, бия, набивам, удрям, пердаша (*разг.*), напердашвам (*разг.*), шибам, нашибвам, бъхтя (*разг.*), набъхтвам (*разг.*), плясвам, цапвам (*разг.*), шлевя (*разг.*), чаткам (*нар.*), халосвам (*разг.*), блъсвам, лепвам (*разг.*), удрям (лепвам, завъртам) плесница (*разг.*)
шляя се (*разг.*) — бавя се, мая се (*нар. разг.*), мотолевя се (*диал.*), помайвам се (*нар. разг.*), мухавя се (*диал.*), щуркам се (*разг.*), потривам се (*разг.*), мандахерцам се (*разг.*) ‖ блуждая, лутам се, скитам се, миткам (*разг.*), бродя
шмекер (*разг.*) — хитрец, дявол, антика, шарлатанин (*разг.*), измамник, шиканьор (*книж.*)
шмекерия (*разг.*) — измама, хитрост, дяволия, шарлатания (*разг.*)
шовинизъм — национализъм, краен национализъм, национална омраза
шокирам — смущавам, скандализирам, дразня, раздразням, провокирам
шопар — свиня ‖ (*прен. разг.*) дебел, шишкав, тлъст, пълен
шпионаж — предателство, измяна ‖ донос ‖ разузнаване, разведка (*книж.*)
шпионин — разузнавач, разведчик (*книж.*), агент ‖ доносчик, полицай, предател, издайник, провокатор
шпионирам — дебна, следя, проследявам, подслушвам, наблюдавам ‖ донасям, предателствувам
шубрак — гъсталак, храсталак
шум — звук, тропот, глъч, гюрултия (*разг.*), вик, крясък ‖ смут, недоволство, брожение (*остар.*), ропот ‖ мълва, слух
шумен — гръмък, бомбастичен, ефектен, шумлив ‖ скандален
шумоля — шумя, ромоня
шумотевица — шум, грохот, трясък
шумя — вдигам шум, тропам, трополя, топуркам, шумоля, шумтя, вдигам на главата си (*разг.*)
шупва — вкисва се, втасва (*нар.*)
шупѐ (*нар.*) — съмнение, подозрение, смущение, колебание, неувереност, гузност
шупла — празнина, празнота, дупка, кухина, лакуна (*книж.*)
шурвам — протичам, бликвам, изббликвам, руквам, струя, заструявам, теквам, чурвам (*диал.*)
шуртя — тека, протичам, шурвам, бликам, струя, църкам, пръскам
шут — смешник, палячо, смешльо, размивач, лала (*нар.*), лаладжия (*нар.*), шегаджия (*разг.*), шегобиец, клоун
шутлив — шеговит, насмешлив
шушна — (*вж.*) шушукам
шушукам — шушна, шепна, пошепвам, пошушвам, пришепвам, промълвям, говоря тихо, говоря на ухо (*разг.*) ‖ мърморя, мълвя, промърморвам ‖ клюкарствувам, одумвам (*нар.*)

Щ

ща (*нар.*) — (*вж.*) искам, рача (*нар.*), рачи ми се (*нар.*), иска ми се, ще ми се (*нар.*)
щаб — началство, управление, ръководство
щадя — пазя, вардя, завардвам, запазвам, браня, покровителствувам ‖ жаля, съжалявам, скъпя
щампа — печат ‖ (*прен. разг.*) еднообразие, еднаквост, шаблон
щастие — успех, благополучие, сполука, шанс, късмет (*нар.*), случай ‖ блаженство, доволство, благоденствие, радост, добруване, доброчестина (*нар.*)
щастлив — успешен, сполучлив, благополучен, благоприятен ‖ честит, благат (*нар.*), блажен, доволен, задоволен, удовлетворен ‖ весел, безгрижен, радостен, зарадван, засмян ‖ късметлия (*нар.*), с късмет (*нар.*)
щателен — подробен, всестранен, основен, детайлен ‖ грижлив, внимателен, осторожен (*книж.*)
щедро — богато, обилно, изобилно, с пълни шепи (*поет.*)
щедрост — обилие, изобилие, богатство
щедър — великодушен ‖ богат, изобилен, обилен, разточителен
щекотлив (*книж.*) —трънлив, бодлив, неприятен, дразлив, деликатен, парлив, чувствителен
ще ми се (*нар.*)—ща (*нар.*), искам, иска ми се, прищява ми се (*нар.*), рачи ми се (*нар.*), рача (*нар.*), ревне ми се (*разг.*), петимен съм (*нар.*), приисква ми се, желая, пожелавам
ще те науча (*разг.*) — ще ти дам да разбереш, ще видиш, ще патиш
щемпел — печат, клеймо, герб
щение (*остар.*) — желание, искане
щерка (*нар.*) — дъщеря
щета — вреда, загуба, ущърб (*книж.*), пакост, повреда, опустошение
щеш не щеш (*разг.*) — по неволя, от крайна нужда, зорлан (*разг.*), от немай-къде (*разг.*), насила, принудително, по принуда, силом, насилствено, волею-неволею, против волята, по заповед ‖ неволно, несъзнателно
щит — броня ‖ (*прен.*) опора, защита, закрила, предпазно средство
що-годе—от малко малко(*разг.*), понс, едва
що за — какъв
щом — като, веднага като, щом като, когато
щрака ме — мушка ме, боде ме, боли ме, чувствувам болка ‖ бие, бъхти, тупа
щрек (нащрек) — буден, на пост, готов, дежурен, страж
щрихи (*книж.*) — черти, линии
щръквам (*разг.*) — изправям се, заставам прав, стърча, наперват се, виря се, навирвам се, натопорвам се (*диал.*)
щръклест (*разг.*) — тънък, слаб слаботелесен, дълъг, висок
щръклея (*разг.*) — пощръклявам (*разг.*), щурея (*разг.*), беснея, пощурявам (*разг.*), вилнея, подлудявам, лудея, лудувам
щуквам (*нар.*) — изчезвам, офейквам (*разг.*), измъквам се, избягвам, скривам се, изгубвам се, изфирясвам (*разг.*), побягвам, няма ме, духвам (*разг.*)
щуква ми из ума (*разг.*) — изхвръква ми из ума (*разг.*), излиза ми из ума (*разг.*), забравям, не помня, не се сещам, пропускам, изтървам
щурав (*разг.*) — въртоглав (*разг.*), безразсъден, луд, налудничав, неуравновесен, пощурял, подлудял, не е с ума си (*нар.*), безумен, ексцентричен (*книж.*), залисан (*разг.*), пернат (*разг.*)
щурея (*разг.*) — лудея, беснея, пощурявам (*разг.*), прихващат ме (*разг.*), буйствувам, щръклея (*разг.*), пощръклявам (*разг.*), безразсъдствувам

щуркам се (*разг.*)—щурам се, лутам се, шляя се, вървя насам-натам (*разг.*), въртя се нагоре-надолу (*разг.*), суетя се, снова, обикалям, объркал съм се

щурм — пристъп, атака, нападение, устрем, взлом, юруш (*нар. остар.*)

щуротия (*разг.*) — лудост, ексцентричност (*книж.*), дивотия (*разг.*), безумие

Ъ

ъгъл — кът, кьоше (*разг.*) || завой, поврат

ъгловат — ръбат, ръбест, ъглест

Ю

юбилей — годишнина, празник

юзда — повод, юлар (*нар.*), оглавник || (*прен.*) спирачка, пречка, задръжка

юзина — електроцентрала

юмрук — пестник (*нар.*), пестница (*нар.*) || (*прен.*) сила, насилие, натиск

юначага — бабанка (*разг.*), бабаджан (*разг.*), бабаит (*разг.*), силен

юначен — храбър, смел, героичен, безстрашен, мъжествен, решителен, сърцат

юначество — смелост, мъжество, храброст, самоотверженост (*книж.*), геройство, неустрашимост, решителност, доблест

юноша — младеж, момък, млад човек

юношески — младежки, младенчески

юрвам се (*разг.*) — (*вж.*) урвам се

юридически — правен, легален, законен, формален

юрисконсулт — юрист, правник, правоведец (*остар.*), законоведец (*остар.*), съветник

юриспруденция — правоведение (*остар.*), законоведение (*остар.*)

юрист — правник, правоведец (*остар.*), законоведец (*остар.*), правист, юрисконсулт

юрнек (*разг.*) — образец, модел, калъп, терк (*разг.*), тип, пример

юруш (*нар. остар.*) — пристъп, атака, щурм

Я

яваш-яваш (*разг.*) — лека-полека (*разг.*), бавно, едва-едва, мудно, тежко, провлачено, лениво

явен — открит, видим, очевиден, очебиен, публичен, отворен, наличен, ачик (*разг.*) || фрапантен (*книж.*), фрапиращ (*книж.*), флагрантен (*книж. юрид.*), известен, всеизвестен, личен || убедителен, сигурен

явление — случка, събитие, феномен (*книж.*)

явно — открито, очевидно, видно, забележително, лично || сигурно, несъмнено, безспорно, безсъмнено, неоспоримо

явствува (*книж.*) — личи, проличава, става явно, явно е, вижда се, забелязва се, усеща се, прояснява се

явявам (*остар.*) — показвам, соча, посочвам || съобщавам, довеждам до знанието (*книж.*), обаждам, разгласявам, предвестявам

явявам се — показвам се, представям се, вестявам се, идвам, пристигам, довтасвам (*разг.*), мяркам се, изли-

зам наяве, излизам напред, изпъквам

яд — гняв, гневност, раздразнение, ярост, негодувание (*книж.*), негодуване ‖ злоба, злост, ненавист

ядва се (*разг.*) — влиза в работа (*разг.*), понася се, търпи се, отива, може, минава

яд ме е (*разг.*) — ядосвам се, безпокоя се, кахъря се (*разг.*), закахърявам се (*разг.*), нервирам се

ядене — храна, провизии, ядиво, готвено, манджа (*разг.*), гостба

ядка — зародиш, ядро ‖ (*прен.*) същина, средина, център, огнище

ядове (*нар.*) — грижи

ядовит (*нар.*) — разсърден, ядосан, гневен, лют (*нар.*), разлютен (*нар.*), разпален, сърдит, възбуден, нервиран, разтревожен, бесен, яростен ‖ жлъчен, язвителен

ядосвам — дразня, гневя, тровя (*нар.*), лютя (*нар.*), тревожа, разтревожвам, разлютявам (*нар.*), разядосвам, нервирам, сърдя, разсърдвам, възбуждам, отравям (*разг.*), кахъря (*разг.*), кося (*нар.*), скосявам (*нар.*)

ядосвам се — нервирам се, кипвам (*разг.*), кипва ми кръвта (*разг.*), пръскам се от яд (*разг.*), кипя (*разг.*), кипи ми отвътре (*разг.*), сърдя се, разядосвам се, разсърдвам се, избухвам (*разг.*), гняв ме е (*разг.*), бера ядове (*разг.*), кахъря се (*разг.*), яд ме е (*разг.*), лютя се (*нар.*), кося се (*нар.*), скосявам се (*нар.*), вземат ме дяволите (*разг.*), изяждам се от яд (*разг.*), пеня се (*нар.*), обхваща ме яд, пламвам, избухвам, догневява ме, пукам се от яд (*разг.*) ‖ бера грижи (*нар.*), безпокоя се, топя се (*разг.*), стопявам се (*разг.*), измъчвам се, гръмва ми главата (*разг.*), писва ми главата (*разг.*)

язва — рана, гангрена, гнойник, цирей, загнояло (*нар.*) ‖ (*прен.*) беда, зло, болка

язвителен — злобен, жлъчен, зъл, лош, злостен, ехиден, ядовит (*нар.*), хаплив, остър, заядлив, свадлив, нападателен, подигравателен, зъбат (*разг.*), саркастичен, на подбив (*нар.*)

язвителност — жлъчност, сарказъм, злост, ядовитост, хапливост, заядливост, свадливост, ненавист

язък (*разг.*) — жалко, за съжаление

яйце — зародиш, зачатък, ядка

як (*нар.*) — корав (*нар.*), жилав, здрав, силен, снажен, солиден, крепък, твърд ‖ упорит, устойчив, издръжлив

яката (*нар.*) — здравата, силно, кораво, яко

якоглав (*нар.*) — (*вж.*) твърдоглав

якост — сила, крепкост, здравина, жилавина

ялов (*нар.*) — безплоден, бездетен, стерилен (*книж.*) ‖ (*прен.*) пуст (*нар.*), напуст (*нар.*), напразен, безуспешен, безрезултатен

яловост — безплодие (*книж.*), стерилност (*книж.*) ‖ (*прен.*) безрезултатност (*книж.*)

ям — храня се, нахранвам се, поглъщам, гълтам, изядам, нагълтвам, лапам (*разг.*), излапвам (*разг.*), налапвам се (*разг.*), утолявам глада си (*книж.*), похапвам (си), ручам (*диал.*), мляскам, нагъвам (*разг. грубо*), плюскам (*разг. грубо*), хрантутя се (*разг. грубо*)

яма — дупка, ров, трап, окоп, изкоп, хендек (*нар.*), канавка ‖ бездна, провала ‖ (*разг. грубо*) плячка, аванта

ям му попарата (*разг.*) — сърбам му попарата (*разг.*), патя си, изпащам си, аз си знам (*разг.*), страдам, измъчвам се, тегля (*разг.*)

ярем — хомот ‖ (*прен.*) робство, бреме, робия (*нар.*), тегло, гнет, иго, подчинение, зависимост

ярост — гняв, настървение, раздразнение, разяреност, буйност, разпаленост, лудост, полуда, възбуда, озлобление ‖ помрачение, бяс, свирепост, изстъпление

яростен — разярен, разлютен, разпален, запенен (*разг.*), разпенен

(*разг.*), луд, полудял, сърдит, азгън (*нар.*), настървен, ожесточен, бесен, освирепял, свиреп

ярък — светъл, бляскав, блестящ, ослепителен, светещ, крещящ, заслепителен ‖ (*прен.*) характерен, типичен, подчертан, подсилен ‖ очевиден, фрапантен (*книж.*)

ясен — ведър, безоблачен ‖ бистър, прозрачен, светъл, прояснен, лазурен (*поет.*) ‖ (*прен.*) очевиден, понятен, разбираем, разбран, безспорен, неоспорим, несъмнен, явен, прегледен, разгадаем, изразен, отчетлив, схватлив

ясно — (*вж.*) ясен; като на длан (*разг.*)

яснота — ясност, ведрина, светлина, прозрачност, прогледност, бистрота ‖ (*прен.*) очевидност, прегледност, очебийност, отчетливост, просветление, осветление, прояснение, изяснение

ястие — гостба, ядене, готвено, манджа (*разг.*)

ятаган (*нар.*) — меч, кинжал, калъч, (*остар.*), сабя

ятак (*нар.*) — укривател, съучастник, помагач

ято — орляк, рой, рояк, стадо ‖ (*прен.*) множество

яхвам — възсядам, възкачвам, хепвам се (*диал.*), яздя

яхта (*книж.*) — кораб

яхър (*нар.*) — обор, конюшня

БЪЛГАРСКИ СИНОНИМЕН РЕЧНИК
от *Любен Нанов*

Редактор: *Дора Иванова-Мирчева*
Худож. редактор: *О. Василева* Художник: *Евг. Босяцка*
Технически редактор: *М. Кошерска* Коректор: *Т. Смилова*
Издателски коли: 31,12 Печатни коли: 37,50
Формат: 59/84/16 Тираж: 10 000 Издат. № 6030/III 9 Темат. № 1448
Дадена за набор на 30. VIII. 1957 г.
Подписана за печат на 25. VI. 1958 г.
Държавно издателство „Наука и изкуство"
Печатница „Тодор Димитров", София — Пор. 1588
Книжно тяло: 15,60 лв. Подвързия: 3,50 лв.
Цена: 19,10 лв. по ценоразписа от 1955 г.

19.10 лв.